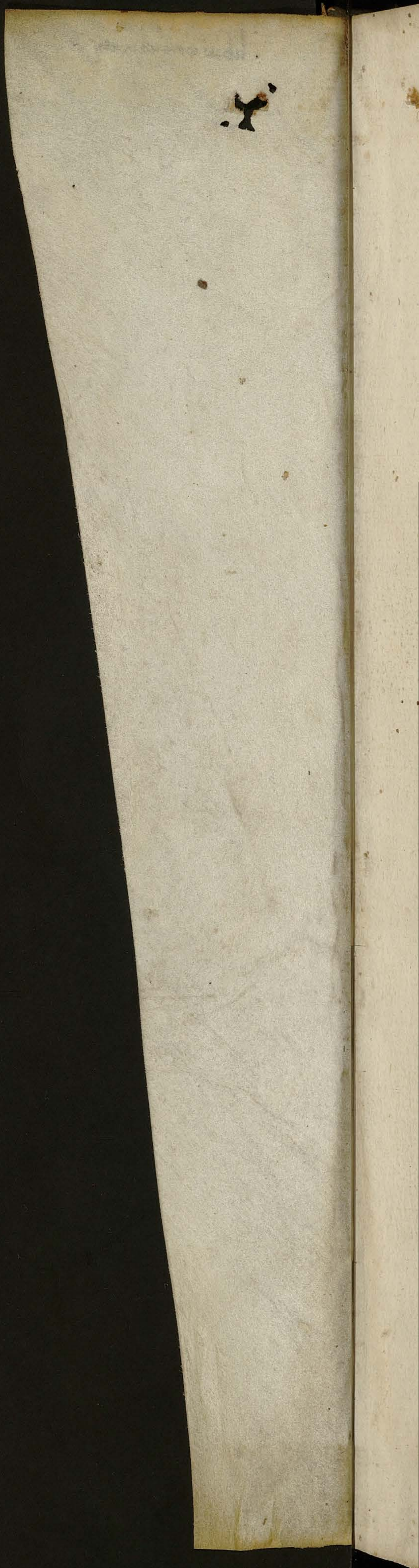


N. Inv. 1363.

liber universitatis

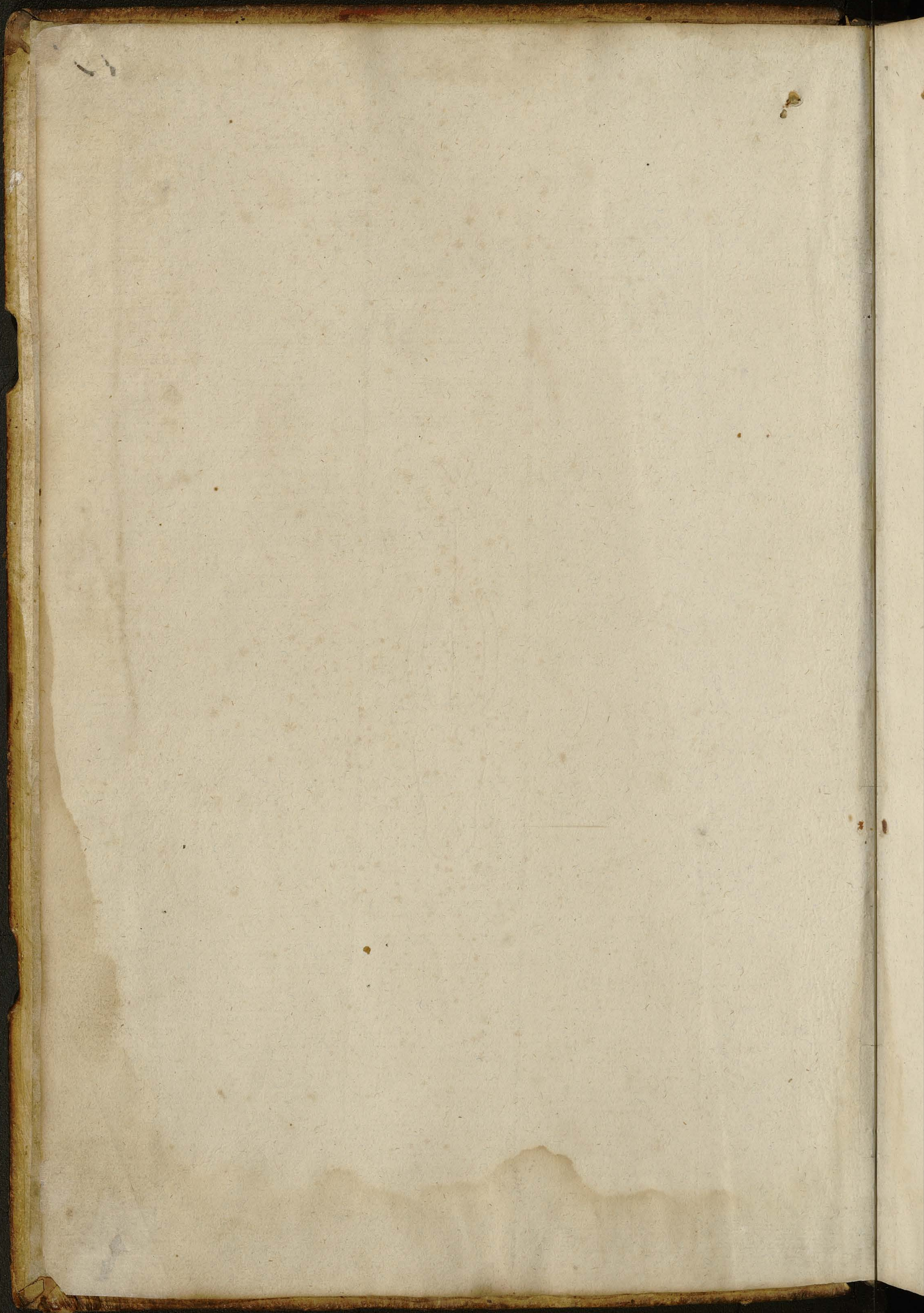


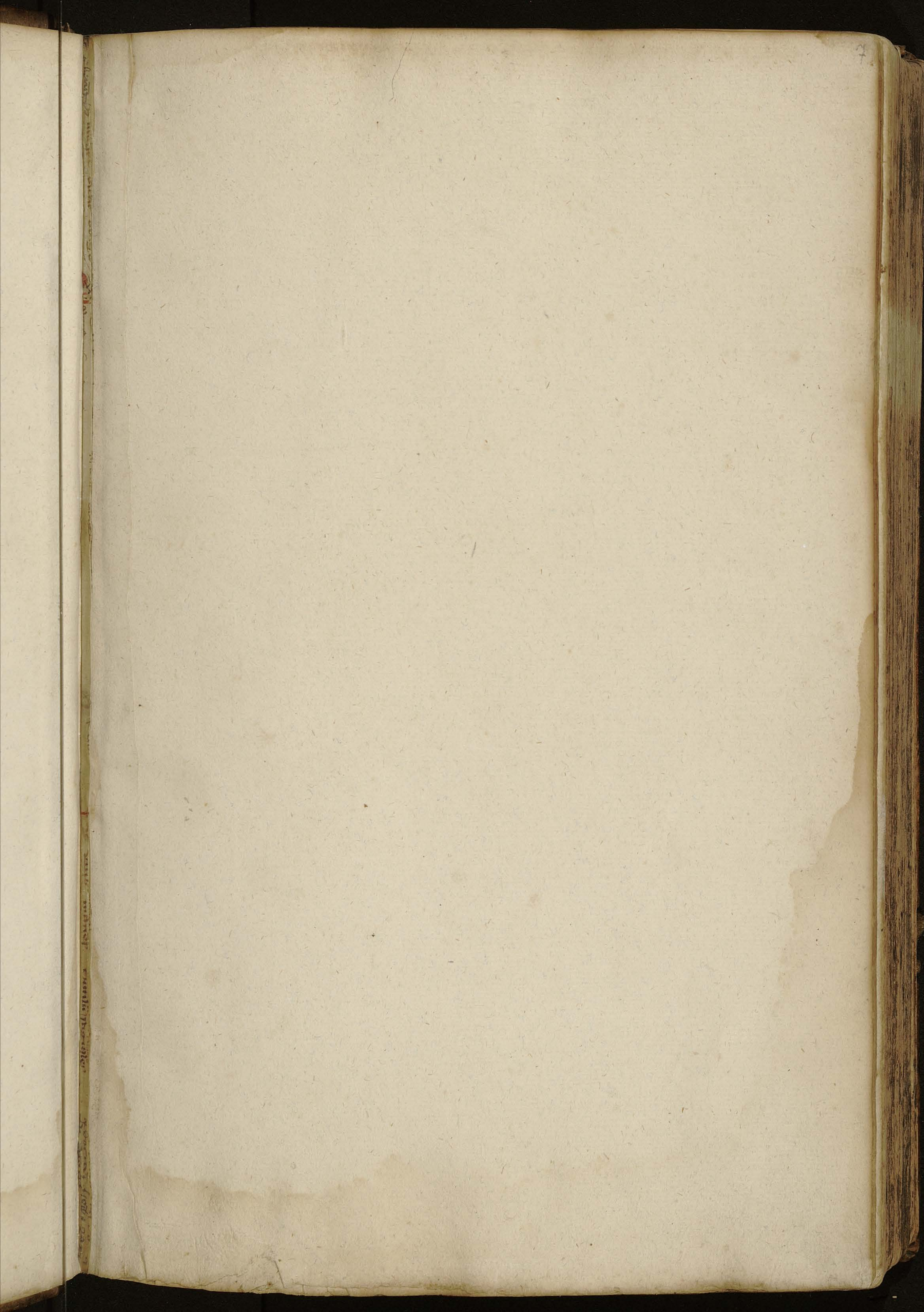




·8413

Erueri super Isaiam·





Erreur super Isaiam.

Visio ysaie filii
amos quam
vidit super iudam
et ierusalem in diebus
ozye yoatham
achaz ezechie
regum iuda. Sub
intelligitur in primis
hec est ut ita sit integer sensus
hec est visio ysaie filii amos
Usus iste prophetie loquitoris est
ut primus persona regnum vel ur-
bem ac tempus describat et
postmodum dicere ministeria prophetie in-
cipiat quibus adiutate solidius
ostendat. ante historie radice
figat et postmodum fructus spiritus per signa
et allegorias proferat. ysayas ergo
primo persona sua declarat dicens
visio ysaie. Quoniam ut suam personam
indicet etiam generis narrat cum
subiecit filii amos regni quoque de
quo principaliter est locuturus urbe
quam denuntiat dicens quam vidit
super iudam et ierusalem. tempus etiam
describit adiungens in diebus
ozye yoatham achaz et ezechie
regum iuda. Ut more nos debet
quod non ait visio mea sed visio
ysaie amos in sacre scripture
ut ipsi qui scribunt sic de se in
illa quasi de aliis loquuntur ostenden-
tes quia non ipsi loquuntur sed spiritus
sanctus. Hinc est enim quod moyses
ait. Erat moyses vir mitissimus
super omnes homines qui morabantur
in terra. Quoniam enim non ait eram sed
erat. profecto apte indicat quod
is cum pelliculis de illo loquebatur
alius erat. Hinc et iohannes ait discipulus
ille quem diligebat ihesus. Ex
torre bibitur sacri eloquii quod in puls-
su sancti spiritus agitur. sic de se eius
testimonium tamquam de aliis proferunt.
Sanctus ergo spiritus per moysen locutus
est de moyse. spiritus sanctus per iohannem
locutus est de iohanne. spiritus sanctus
per ysaiam locutus est de ysaia.

Bene itaque vir dei plenus ait
visio ysaie et non visio mea. quia per-
hibet quod repletus spiritu sancto super se tran-
sit. quasi extra semetipsum sit. et sic
de se quasi de alio sermonem profert. Certa
magis declinans ne iactanter loqui
videatur. Quoniam in visionem hanc vidit
super iudam et ierusalem. quia licet de aliis
decem tribubus prophetavit. specialiter tamen
de tribu iuda et urbe regali in qua
templum erat vaticinatus est. Sed
considerandum nobis est cum exorsus
sit dicens visio ysaie filii amos
nec subiungere videatur quid
vidit aut indicare que sit ipsa
visio. Ad quod respondendum. quia tria sunt
genera visionum. id est corporale. spiritua-
le. atque intellectuale. Certe enim in uno
uno precepto cum legitur diliges pro-
ximum tuum sicut te ipsum tria occur-
runt genera visionum. unum per oculos
quibus ipse littere videntur. alterum per
spiritum hominis. quo proximus et absens
cogitatur. tertium per contuitum mentis
quo ipsa dilectio intellecta conspicitur.
In hiis tribus generibus illud primum ma-
nifestum est omnibus. In hoc enim videntur celum
et terra. et omnia que in eis conspicua sunt
oculis nostris. Nec illud alterum quo
absentia corpora cogitantur insinuare
difficile est. Ipsum enim celum et terram
et que in eis videre possumus etiam
in tenebris constituti cogitamus. ubi nichil
videntes oculis corporeis animo
tamen corporales ymagines intuemur.
seu veras sicut ipsa corpora vidimus
et memoria retinemus. seu fictas
sicut cogitatio formare potuit. aliter
enim cogitat quis romam quam vi-
dit. aliter ierusalem quam non vidit. Tercium
vero illud quo dilectio intellecta conspici-
tur ea continet que non habent yma-
gines sui similes que non sunt quod
ipse. Nam homo quidem vel arbor aut
sol aut quecumque alia corpora sive
celestia sive terrestria et presentia vi-
dentur in suis formis et absentia

cogitant ymaginib; animo ipsi
sz fa(n)t dno qua visionis tam cor-
pis spus talium pspm q° e ymagi
nes cotinet. Dilco aut mag; alt-
vide(tur) pus i spe qua e. z alt. ab
sens i aliqua ymagie sibi simi-
lion intuit. Sz qui mte cerni
pt. ab alio mag; ab alio minus
ipa cernit(ur). Sic at aq(ui)d ymagis cor-
palis cogitat(ur) no ipa dilco cer-
nit(ur) necz n ymaginat(ur) sz pprie
vi(de)t(ur). z no p corp9 sz i mete ab
om(n)i vicioz labe mundata eiq;
cz dilconis gra repleta. Hec
sit ta(n)q(ua)m visionu; primu qd
appellem9 corpale. qr p corp9
pcipit(ur). z corpis sensib; exhibe(tur)
Secdm aut spuale. Qnicqd
n corp9 no e. z tame aliq(ui)d est
iam rcte spus dici(tur). z iniqz no
e corp9. q(uam)vis corpi similis
sit ymago absentis corpis. nec
ille ipe obtutus q° cernit(ur). Teciu(m)
no intellctuale. ab intellu dicum9
Prestancior e. aut visio spua
lis q(uam) silitudiees corpu; spu no
mte cernit(ur). q(ua)m corpalis. q(ue)
p oculos corpis ipa corpa vide(t).
et ei in sit ambab; prancor i
tellctualis. qua mte pura vide(tur)
dnia. no p aliq(ua)m spua(lem) uel cor-
pal(em) i figurata significone.
sz puro z acuto intellci intuitu
Dolens itaqz tb; visionu gnib;
zm et zm i visione ysa(ie) ve(r)
ecte n intellctualis visio eius z
no minqm etia spualis. In spu
q(ui)ppe formata ymagib; vidit
dnm sedente sup soliu excel
su z elevatu. atqz seraphin
stantes i circuitu ei9. sz mtis a
cumine q(ui)d vidat intellexit. q(ua)m
phetaz mtib; e ppri. Nam si
gna p aliquas rez corpaliu
siliitudines d(e)mnat(ur) i spu. sz ac-
cedit mtis officiu ut etia intel
ligat(ur). Ppris n hoibs voca
vit ante q(ua)nda mte visor. ubi

corpaliu rez silitu(di)nes. vpmit(ur)
sz vivacitate mtis no i(n)telligu(n)-
tur. Dant no ymaginali. sz pprie
videt(ur). z no p corpus. sic sola
mte cernit(ur). sit ipsa visis z a-
pia. z huioi ceta. Itaqz visio
ysa(ie) e i(n)tellctualis z alique
fortasse spualis sit z i(n)tellctual
Illa ea q(ue) i h(o)c volue descpta st
visiom sua appellat. Patet
ig(itur) ca(usa) cur p(ro)mittat d(icen)s. Visio
ysa(ie) filii amos. z mch; d(e) cor-
porea visioe s(er)m(o)ngat. q(ui)n te-
stis oraculi sine q(ui)bs explicat
ipa e visio i(n)tellctualis q(uam) nar-
rat. Illa p huioi visioes pphe
vocabat(ur) videntes i i(n)telligentes
Visione g° sua narrat(ur)us ysa
ias ait. Audite celi z auri(bu)s
pcipe tra. q(uia) dns locut9 e.
Filios enutrivi z exaltavi. ipi
aut spreverut me. Omes q(ui)
p dicois officiu i synagoga te-
nuerut. celi rcte vocati sut
q(ui)a minimz sape supna credi-
bant(ur). Tra io plebs aud(it)o(rum) ap
pellata e. Vn z moyses cu sa
cdotes z pplm ad illa sive ad
monitonis excitaret dixit. Au
dite celi que loquar. audiat
tra vba oris mei. celos videl(icet)
ordies ppositoz appellas. tra
io subdita plebe. Vade rcte
celos z tram nt ysaias affat(ur)
Sz celos iubet audire. tram
io aurib; pcipe. Auditu n. m
s(cri)ptur(is) s(acr)is no e iste q(ui) i
aure sonat. sz q(ui) corde pcipi(tur)
Vn dns ait. Qui h(abet) aures
audiendi audiat. Audit n. qui
vba vitat(is) i aure cordis i(n)telli
gendo suscipit. Aurib; io pcip(i)t
q(ui) sonu vboz aurib; corpis
audies interiore spu eoz mime
capit. Et q(ui)a sacdotu atqz doctoz
e intellige(re) mistica. ppli vo m
dam historie supficiem auditu
corpis haurire. ideo celi in

bene audire · z aurib; tua pcipe
Et hec i omnib; scripturis nondum · quo
tiens h' dno dicitur · audire ergo
tollimoueant · z aurib; tua pcipe
que de gqtiestio fit dns · filios
enutriui z exaltaui · ipsi autem spre
uerunt me · z que ibi appellat filios
nisi iudeos · de quib; ait moy
ses · vidit dns z ad iracundia como
tus e · q pvocauerit eu filii sui
z filie · quos enutriuit manna pa
stes i deserto xl annis · z exalta
uit eos i tra qm patrib; eoz pmi
serat · sic z paulus ait · deus ple
bis isrl elegit patres nros · z ple
be exaltauit · Ipsi autem spreuerunt eu
q lege eius pcierunt atq; demo
nus immolauerunt z nouissime fi
lium eius unicu dehonestauerunt
vn z sub dit · Cognouit bos pos
sessore suu · z asinus psepe dni
sui · isrl autem no cognouit me · pplus
meus no i tellexit · Cuius n bos n
iudaicus pplus extitit cuius ceruice
iugu legis attriuit · Et quis asinus
nisi gentilitas fuit · quia quilz
seductor quu repperit · q brutu
anal z nulla rone renitens quo
voluit errore subsitauit · Bos
possessore z asinus psepe dni co
gnouit · quia z hebraicus pplus
dm quem colebat sz ignorabat rep
perit · z gentilitas legis pabulum q
no habebat accepit · Presepe n i ist
loco scriptura sacra no i conuenient
intelligitur · in qua ibi pabulo a:
nimalia sca saciant · de quibus
p psalmista dicitur · Animalia tua
habitabunt in ea · Hinc eciam natus
dns a pastorib; i psepi repptus
est · q eius incarnatio in ea qua
nos resatiuit pphetie scriptura reco
gnoscitur · Bos itaq; i hebreoz
pplus iugo legis edomitus cogno
uit possessore suu · i xpm in
carne puentem · et asinus id e gen
tilis pplus qui voluptatibus
dedittus erat · z granum brutis
agnouit psepe dni sui · id est
scriptura dei · in qua pabulum uite
pcepit · Isrl autem i pars illa iu
deoz ppli que i infidelitate ma
nsit pseuere no cognouit eundez
possessore suu · Si em cogno
uissent nunqm dnm glie cruci
fixissent · z qui peculiaris pplus
dei erat no intellexit maiesta
tem incarne latente · debuisset
em pomib; eu intelligere qua
tenus eu agnoscentib; · iste solus
amisso corde hinc no intel
lexit occultu dei aduentum · Mer
pcerimdu · quia eiusde salua
toris aduentu · magnus ysai
as no solum voce z psona · sed
z nomine suo pphetat · ysaias
quippe salus dni xpc e · de quo
ide dns pmiserat · Iuxta e salus
mea ut veniat · Pater autem ysa:
ie vocatus e amos · Amos vero
robustus vel potens dicitur · z quis
robustus z potens · nisi pr dni
nri ihu xpi · Aur sui amos interpr
pplm auellens · Et de pr pplm
iudeoz auulsit dextra sua ppt
necem saluatoris · captiuumq; p
omnes gentes dispsit · ysaias ita
q filius amos unigenitum suum
patris designat · Sz ysaias visi:
one vidit sup iuda et irlm · et
sup nos xprouisione vidit · id e
inram salutem puidit · z gre sue
illustracione respexit · cui pdesti
patis orantes subiuget · Vo pro
tinus rogo tamen · sz z pcis qui
credituri sunt pubu eoz i me · Iu
das namq; confitens vel confessio inter
ptatur · z dns sup terras iuda vi
sione videbat · cum dicit · Omnis
quicumq; confessus fuit me coram
hominib; z filius hominis confitebitur
eu coram angelis dei · Irlm vero
dicitur visio pacis · Et dns visionem
sup irlm intuebat · cum dicebat
quia multi aboriente z occidente

venient z recumbent cu abraham
z ysaac z iacob i regno celor et
btī mūdo corde qm ipi deū vi
debūt Ibi naqz erit p̄ fca ac ppe
tua pacis visio cū ipm pacis
fonte sine fine videbūnt Vidit
aūt hanc visione i dieb ozye
yoatham achaz ezechie regum
iuda viam hū iiijor reges iiijor
ewn^tas no i q̄tuue designat de
quib Ioh ait Animal pmū sile
leoni et 2m aial simile vitulo
et 3m aial hns faciē q̄ hois
z 4m aial simile aquile volanti
Ozyas em qui robustus dni d²
intelligi mistice pt aial simile
leoni yoatham vo qui q̄summa
tus interptat² aial simile vitulo
quia vitulus q̄sumari solebat
in dei sacrificio Achaz aūt qui
i lingua nra q̄tinente sonat
aial hns faciē q̄ hominis quia
hominis ē ut sit q̄tinens z castus
Ezechias vo qui dici² apphendens
dnm aial simile aquile volanti
quia q̄rtus ewn^ta q̄ apphendit
dnm dm i corpsensibilis diuinitatis
eius arthana psimdis rimat²
sic z aquila sublimis ceteis oib
auib volare q̄sueuit i recibus
obtutib radios solis respice Que
sz aialia i sci ewn^te noi ime
rito reges iuda vocant² q p
eos usqz i fine mundi sca ecclia
regit² In quor dieb ysaias i
saluator m- visione sup iuda
z ihrl̄m ut dm̄ ē videt q̄ i tlis
corpali q̄uisans oculos mie sue
sup oms qui erant aedituri
leuauit Cuius visio pandit² i hc
pphe libro q̄ quicqd ipse fide
lib noui testamti facē disposuit
iste lib satis pdixit Omia n
ewn^te q̄tie mistia in hc volumē
pnūciata legunt² ysaias aūt
sic psona z nomine suo typū
saluatoris gessit ita pdicone
sua eū pfigurauit Qui mox
pcū ide saluator apiū visioz
sua i capites subdit Audite celi
z auib percipe tra qm dns locuty
ē Filios enutriui z exaltaui ipi
aūt spreuerūt me Visione q̄ppe
narrat dū ea que apiū pree
vidit vl audiuit loquit² Et q̄
de celestib admira pnobis descē
dit descensione hanc i pmordio
sue locucionis ondit Celi em qui
abinicio docet i excelsis anglos
ipe ut etiam hoies doce venit
Et ideo pusilre cepit Audite celi
z auib percipe tra Celi nomē n celor
noie ii hū qui i celestib sunt co
dū spūs angelica designat² Et
quid appellatone tre nisi hūana
natā exprimit² q deēta ē Unde
z i orone nra dicit voce eius
saluatoris i suum fiat vo^tas
tua s. i. c. z i t. ut intimz po
litas dei sit a suipiore nata
agit² ita i hoibus ecia abhūa
na i su- mitate seruetur possūt
ecia nites sceor eltor hom pce
los exprim aniatis u terris q̄ciagis
mtimo amore suspese quecqua
nis corpe degant in infimis tn
iam corde i herēt supnus va
cat dicitez qm q̄uisatio nra i ce
lis ē Perram vo pctores designā
pnt q̄ pccanti homi dctm ē tra
es z i tra ibis vl cte no pctores
et repbi sz hū qui terrenis actib
occupati elemosinaz z lacmaz
ope ad etna vita puenniūt Ita
q̄ vl angelicā z hūana nā vl
iusti z pctores vl q̄templatiui
z actiui pceli z tra exprimit²
Et hū oms audire q̄rimonia
iubent² quia sup ingratis filius
deus facit ut oīs rōnalis cre
atura testis existat pmitatis
eoz Ait em filios enutriui z ex
altaui ipi aūt sp me Et qs
appellat filios nisi q̄s paqua
z spm gignit eccia quos ipse
enutrit i fide atqz doctina ce
lesti z exaltat ut q̄ sursum

sunt qũant vo cme sup tram
coresistataint in · zq sede fecit
nos in celestib; i xpo ihu · Ez nos
pq tanta bn̄ficia pcti dolor spnī:
mus eu · quia peccatoz eius vba
oteppnimq · de q aut vnigeitq eius
Qui vos audit · me audit · z qui
vos spnit me spnit · Qui aute
me spnit · spnit eu qui misit
me · Ergo carnales isti qui noie
xpiano censent · sz platos ecclie ma
gis dehonestare cnerunt qua
eis obedire · isti sunt ingrati filii
de quib; conquestus e dns · qm ab
eis spnitus sit · De quib; z hoc
qd subdit · apte pt intelligi · Co
gnouit bos possessore suu · z asinq
psepe dni sui · isrl aut no cogno
uit me · pplus meus no intellexit · qr
que hebraycq z gentilis pplus dnm
cito cognouit · z ad eius gram cu
suno ritu facile conolauit · Iste po
pulus iste flor̄ xpianor̄ qui cum
facte carnis ab vbib; sce ecclie
initiatq e · z expimib; xpianus ortq
7 Jor est · cognosce no valuit · Nam q
dicat se nosse dnm z madata eius
no custodit mendax est · z qui non
diligit no nouit dnm · quia deus ca
ritas e · Hic igit in illo · qd hom nq
que fide sine caritate z bonis opib;
sz nequaqm dnm cognouit · Et
tn vocat isrl · i · videns dnm · quia
que dilacone z bonis opib; ne
scit · hunc fide ialiqo cnit · Vbi z
apte seu pphetice seu dmca vo
ce subiungit · Ve genti peccatrice
pplo graui iniquitate · semini nequa
filiis sceleratis · Ve pprium dolo
rem z gemitu designat · z ama
ritudinez cum supplicij · Gemin
aut mu pctm z iniquitate mensu
distare phibeat dns · cus q fac
pctm z iniqtate facit · z iniquitas
e pctm · ipo tn usu loquendi · plq
iniqitatis quia pctm sonat · Et
omnis hō se libe fatet peccatorem
iniqū aut dice no iniqm eru

besat · Nequicia vo dicit abeo qd e
nequaqm · quia peccatu quisqz ten
dit ad no esse · Sceleris aut etia po
dus pcti insit · qr scelatos vocare
solemq homicidas · z simoi cmo sos
et quolibz quide pcto dnm quisqz
offendit · cu pctm omne displicet
· iniquitate aut ut magni pon
dus sarcina grauat · nequicia
uo desit · atqz auersio dei ee fo
ge sit · atqz abcentior amore tepe
scens i appetitu tpalium exardescit
· scelere aut exiret crudelitate · ta
lib; go culpis implicato indecor
est xpianor pplo · debitu ve ppe
tu cruciatq z amaritudinis ecce
ecclie pmittit · vnde z subdit · de
reliquerunt dnm · blasphemaue
runt scm isrl · abalienati sunt re
trorsu · dereliquint dnm inde
sit plenia dom e eis · Omnis de Sc
reliquunt me dicit dns · Sanctus
isrl xpus e · cui canebat cum
bus · Osanna benedictus qui venit i
nomine dni rex isrl · Ipse enim sanctus
scoz · natiare · quem pr sanctificauit
z misit i mundu · Cui iudei blas
phemauerunt dicentes · demonium hz
z insanit · Nam blasphemia est
pquia deipo dr falsa dicitur · Cui
z abalienati sunt abeo retrorsu
· sit ei tande penitentes dicant
Facti sumq sic in principio cu non
dominareris nri · neqz inuocaret no
men tuu sup nos · Et z multi qui
xpiana pfessione censent dereliquit
dnm · qui relictis celestib; terrena
qrunt · Deserto em creatore amore
creaturam diligunt · desertis su
pnis gaudiis i infimis rebus gau
dent · z omissis celestib; terrenu e
omne qd sitiunt · dilisus go ut dici
pt · quia deliquerunt dnm · Cui z bla
sphemaunt scm isrl · qr de deo multa
locunt inepta · z frequent iudicia eius
audent repr̄hende · z multa dicunt
· no bn ordinata abeo no rcte fieri ·

atque rectori suo abalienatur. qui
adinventiones iniquitatis suae re-
linquunt. et adhuc sunt alieni. quibus
melius esset non cognoscere viam
iustitiae. quam post agnitionem retror-
sum converti. ab eo quod illis traditum est sancto
mandato. Et vos increpat cum sub-
iungit. Super quo percutiam vos ultra
addentes praevaricationem. Super quo id est
de quo peccato iam ultra percutiam vos
inquit. hoc est. De qua culpa iam
vos emendare temptabo verberibus. qui
non debetis parcitis. sed culpas
amplius multiplicatis. et praevaricatio-
nes praevaricationibus additis. Praevari-
catores quippe addit contemptus cum de cul-
pa sua corripitur murmurat. vel qui
mala quae per correptionem sustinet non
desit. vel vitia pro quibus correptus est.
sed magis impatientiae se facibus inflammat.
Unde et sequitur. Omne caput languidum et
omne cor maerens. Caput namque inte-
rius hominis mens est. differt autem
mens a corde. quia quae superior virtus ani-
mae mens vocatur. ubi ratio consistit et virtus
animae. cor autem quodammodo carnale
est. quia ibi proprie humana voluntas et
affectio locum habet. Caput ergo prava-
torum languidum est. quia mens eorum quae
illicita voluptate committitur. in-
firmatur languore peccati. Et ubi caput
languidum est. efficitur cor maerens. quia
si mens sanitatem amisit. et ab intentione
caelestium desideriorum per desideria
carnalia languere coepit. consequenter
cor explens quia propria correptione
peccati fit maeroris ac tristitiae. et quae
flagella inmittuntur. Neque enim cor
in adversis maerere potest. nisi mens langui-
da fuerit. sed magis cum paulo gloriabitur
in tribulationibus. Et horum de quibus
sermo est infirmato capite. universos
artus languor invasit. quia
mente eorum morbo peccati debilita-
ta. omnia actionum membra infirmantur.
Quod spirituali morbo planius sequitur.
A planta pedis usque ad verticem
non est in eo sanitas. et quod per planta

nisi extrema quaeque. et summa
capite designatur. Cum vero per verticem
id est sublimitas fidei exprimitur. un-
de et Ieremias ait. Filii quoque
Mempheos et Thaphnes constupraverunt
te usque ad verticem. Usque ad verticem quippe
constupratum est. per mali operationis
usum. iam in ipsa etiam fidei sub-
limitate corrumpi. Sunt enim nequissimi
spiritus, unguibusque etiam in pravis operi-
bus involvunt. sed integritate fidei in-
clinare non possunt. qui adhuc inferiora mem-
bra polluunt. sed verticem non pertin-
gunt. Constupratus autem in fide corrumpitur
iam usque ad verticem constupratur. quia
longius non spiritus qui ab inferioribus membris
usque ad summum pertingit. cum activam
vitam polluens. etiam celsitudinem
fidei diffidentiae morbo corrumpit.
Apte igitur de eius quoque dicitur. quia
a planta pedis usque ad verticem non est
in eo sanitas. quia peccati languor omnia
occupavit. ab extrema eius actione
usque ad summam fidei celsitudinem. Sunt
enim qui moribus infirmantur. quod credu-
litate venantur. dum indignio saepe
contingit. ut plus quam nequiter vivunt
et illud perdant. quod salubriter credunt.
Incessanter namque se pravis actio-
nibus inquinant. et super haec iudicium
iudicium redditum posse diffidunt. Et
saepe dum se vivere intelligunt. etiam
ullo persequente usque ad perfidiam de-
labuntur. Ita qui imminere districtum
iudicium non credunt. qui inultas se
peccare suspicantur. quo pacto vel
esse vel dici fideles possunt. fidem quippe
perdidisse est. in terrenis malis operi-
bus. digna supplicia reddi posse
non credere. Horum et iudaeorum populus. dum
digna fidei opera facere contempneret
fidem perdidit. quia tantaque malitia
sua. redemptorem quem venturum
credebat. venisse non credidit.
Itaque vel de iudaeorum desperando
paganorum populo sive de uno quoque eorum
quemcumque accipit dicitur. A planta

pedis usque ad verticem non est in eo sa-
nitas. Nam serpens antiquus. lecta-
le virus suum per omnes artus actionum
eius diffudit. animum eius infecit
ab. et usque ad summa paulatim
perveniens. Et tanto languor ex
eo irremediabilis convalescit. quo ei
non est adhibita medicina. Sequitur
enim Vulnus et livor et plaga tumens
non est circumligata nec curata medi-
camine neque fota oleo. Aut sicut
inquit vulneribus corpora. aut livent
verberibus aut tument plagis. Quid
autem nomine vulneris intelligi debet
nisi plaga luxurie. de qua scrip-
tum est. Quod vulneravit multos
multos vulneratos deiecit et
fortissimi quique interfecti sunt ab
ea. sicut Salomon ait. Quid vero livo-
ris appellatione designatur. nisi in-
vidia. que mentem facit lividam
dum de alienis bonis torquetur in
visceribus. Et que est plaga tumens
nisi elatio superbie. que mentem
sauciam reddit et turgidam. Et recte
fortassis singula singulis ut dictum
est vulneris non est circumligatum. neque
livor curatus medicamine. nec pla-
ga tumens fota oleo. Vulnus autem
circumligatur cum luxuria que et con-
scientiam et carnem violat. per continentiam
coartatur. sic precepit dominus Sint
lumbi vestri precincti. quo contra iste propheta
ei qui castitatem amisit improperat
Non est cingulum ultra tibi. Livor vero
tabescentis invidie. curatur medica-
mento benivolentie. cum paulus dicit
Omnis amaritudo et ira. et indignatio
et clamor et blasphemia tollatur
a vobis cum omni malitia. estote
autem invicem benigni. misericordes
Atque tumens plaga superbie fovetur
oleo. ut sanitatem recipiat i. suavi
blandimento sacre admonitionis cum
dominus demulcet. dicens. Discite a me
quia mitis sum et humilis corde. et
invenietis requiem animabus vestris.
Sed in decorum ut multitudinibus hinc

carnalium vanorum vulnus et livor et
plaga tumens non est circumligata. nec
curata medicamine. neque fota oleo.
quia nullus in synagoga et rarissime
valde iam in ecclesia prelati inveniuntur
qui salutem animarum gregis sibi com-
missi curat et vulneribus medicinam ad-
hibere spiritualia medicamina stude-
at. Sacerdotes enim ut spirituales me-
dici deberent subiectis suis vulnera
prohibendo et constringendo. circumligare
vulneris fornicationis. ac medica-
mine scripturarum curare livorem in-
vidie. et eos qui inflati spiritu car-
nis sue tumente superbie velut in
animis gerunt plagam quam sub pec-
tore portant fovere oleo i. dulci et
graciosa monitione demulcere mentem
et ungere. non quia superbis cum oper-
tunum sit dura increpatione feriendus
non sit. Sed quia elatus ille qui ali-
ter tangi non potest. blanditiis sacre ad-
monitionis et quibusdam precatio-
nibus. sit mitigandus. ut similitudine
mansuetudinis sanetur. Quod si verba
singula que admonitionis sunt reddita
singulis non fuerint. et aliquis fortasse
quid alio nomine vulneris et livoris
ac plage tumentis intellexit quod
libet peccati vulnus primo circumligandum
est inhibendo atque coherendo. de-
inde curandum est acri medicamento
penitentie. et cum se in prima peccatorum affli-
xerit. fovendus est ne desperet oleo
pie consolationis. Sic et Samaritanus
i. dominus noster salvator curavit. i.
genus humanum. alligavit vulnera
eius infundens oleum et vinum. Alli-
gavit enim vulnera prohibendo peccata.
infudit vinum. mordicatur terrendo
de pena future dampnationis peccan-
tem. ad hunc autem pravorum mala
describuntur. cum subditur. Terra
vestra deserta. civitates vestre succen-
se igni. Et quid per terram nisi caro
designatur. que deserta facta est. Unde
et in psalmo canitur. Quia veritas de terra or-
ta est i. Christus de virgine natus est.
Terra nostri corporis in sanctorum disci-
plinarum exercitio debet excoli. ut

fructu bonorum operum proferat omnia
que membra eius diuinis actibus man
cipari deberent. et quodam diuinis imperio de
seruire. Quia si hec nobis defuerint
tunc et nobis dicitur potuit. terra nostra
desolata. eorum quippe terra est deserta.
quorum disciplinis et actionibus
sacris caro non est occupata. Quia
enim per ignem. tue ciuitates. nostri sensus
corporis exprimuntur. id est visus auditus
gustus. odoratus et tactus. Unde
in psalmo dominus ait. Tu esto super quinque
ciuitates. Ciuitates ergo succendun-
tur igni. quando flamma viciorum exurit
quinque sensus corporis. Cum mulierum for
mas oculi libenter contemplantur. et
aures libidinosa verba delectabili-
ter audiunt. os gustus illiciatos a
unde sumunt. nares odoribus pa
scuntur illicitis. manus ea tangere
delectantur. que ad speciem pertinent
tenorum in sensus sunt ita comparare
ardore inflammati. Horum perfecto
ciuitates succense sunt igni. Quam
diu adhuc desideria interius de
tinet. cum adimplentur. Regionem vestram
coram vobis alieni deuorant. et
desolabitur sicut in vastitate hostili.
Quamuis enim regionis nomine. uel
latitudo conuersationis eorum exprimitur.
Deinde in regionibus dictum est
apostolis. leuate oculos vestros et vi
dete regiones. quia albe sunt iam
ad messem. et qui metit mercede
accipit. et congregat fructum in vita
eterna. Alieni vero sunt maligni
spiritus. ab electorum sorte in perpetuum
alienati. Horum ergo regionem coram
eis alieni deuorant. quia maligni
spiritus conuersatione eorum iam ex inte
gro diripiunt. non iam latenter
insidiando nescientibus. verum et
pe non nullis scientibus. faciunt quia
sepe sic bona opera tollunt. ut
liceat se amittere ipse qui vim pa
titur dolens cernat. Nam gemitu
plerumque animus et in delectationibus
carnis superatus. bona que fecerat
amans perdit. ea que sibimet

dampna considerat. et tamen violentie
demonum bona sua diripientium
resistere non valet. Aliis uero non ne
cesse est. ut vim inferant. quia
paratos ad obsequium voluntatis sue
semper eos inueniunt. Itaque regionem
istorum coram eis alieni deuorant.
quia in malis spiritus omnia bona conuersa
tionis eorum videntibus ipsis come
dunt. et desolabitur ipsa regio con
uersationis eorum sicut in vastitate
hostili. quia super eam hostis an
tiquus cum omni exercitu viciorum in-
ruit. ut quicquid in ea super erat
viride aut fertile. quicquid pulcrum
aut utile. quicquid iustum tunc fer-
tile et bonum. barbarica crude
litate destruat et dissipet. Se-
¶ Et derelinquetur filia syon ut vm
braculum in vinea. et sicut tugurium
in cucumerario sicut ciuitas que
vastatur. Quia syon speculacio
dicitur. filia syon est anima que
solebat in alto residere. velut
in specula. et aduentus temptacionum
sollicita circumspectione preuidens
repellere. Erat enim vigilantibus
preuidebat. deo uerum speculatorem ha
beret. qui eas intus quas in
habitat vigilare facit. et ad sui
met custodiam sollicitas esse
voluit vnde derelinquenda dicitur. ut
vmbraculum in vinea. et sicut tugu
rium in cucumerario. In vmbraculo
quippe vinee custos manet. qui
eam die noctuque custodiat. et
eo recedente vmbraculum remanet
vacuum. Sic et filia syon cu
stodem suum speculatorem deum habuit
dum actiones eius que per vine
am intelligi possunt. bonis fructi
bus habundarent. Sed quia mutata re
gione conuersationis eius alieni
deuorant. et fructum iusticie in
actionibus suis habere desistit. re
linquitur adeo sicut vmbraculum
vinee deserit a custode. Sanctus
enim spiritus discipline effugiet

fructu. et aufert se a cogitationibus que
sunt sine intellectu. et corripietur a su-
perveniente iniquitate. Et relinquetur
sicut tugurium in cucumerario. quia sicut
a domino custos deserit manente
tugurium. ubi cucumeres ex horticu-
lo deserunt. ita deus ipsam dere-
linquet. quia iam in eius vita
et moribus dulcedines spiritualium fru-
ctuum. velud cucumeres defecerunt.
Relinquitur etiam ut civitas que
vastatur. quia sicut ex urbe quam ho-
stes capiunt habitatores eius qui
possunt evadere. fugiunt. et eam ini-
micis sine contradictione defendendam
relinquunt. ita pater et filius et spiritus
sanctus exeunt de hac anima. quam
hostis antiquus ingreditur. et ipsam
demonibus predandam atque delendam
relinquit. talia sustinet una-
queque anima. que post confessionem
suam a maligno spiritu inva-
ditur. et christus deserit. Ubi et vox
eorum qui talia passi sunt pertinet
subditur dicens. Nisi dominus exercituum
reliquisset nobis semen. quasi sodo-
ma fuissemus. et quasi gomorra similes
essemus. Omnes enim sodomite et
gomorrei peccatores et pessimi erant
nimis. unde et pariter perpetuo periu-
erunt. Si ergo essent in hac car-
nali multitudine soli peccatores re-
probi. quos gehenne devoraturum
est incendium. et plebs ista foret
quasi gomorra et sodomita. Sed ne
sodome et gomorre ex toto similis
fiat. relinquitur ei semen. quia ex
multitudine malorum nascuntur aliqui
boni. qui ad plenitudinem sanctitatis ex-
empli reserventur. Hec ergo tota
simul regio in hac plebe sic capiunt
sodomitas peccat. et sola regnet
iniquitas. relinquitur semen quod salvetur.
quia licet multitudo reproborum semper
in hoc seculo nimis habundet. et
maxime circa mundi terminum. nequa-
quam tamen electi omnes ita subtrahuntur.
ut solummodo reprobi remaneant
sic in sodomis. sed omni tempore iusti

relinquuntur qui ceteris exempla bo-
nitatis ostendant. Deum vero dominum
exercituum appellat. quia ipse in
dicione omnes angelos exercitus ho-
mines. et eius imperio non solum bo-
norum angelorum exercitus qui tuentur
electos ac sublimiter famulantur.
sed etiam malorum. qui impenitentes
ac reprobos decipiant et aggra-
vent. Hec autem de nequitiis eorum
qui celestia querere desistentes a
bonis operibus desistunt. et propter vitam
presentem sola que mundi sunt sec-
tantes innumeris peccatis implicantur
propheta disseruit. Multa enim in pri-
oribus voluminis huius capitulis de illis qui
posteriora respiciunt. et retro conversi sunt
dicit. Historiam autem a beo quod dictum
est. terra vestra deserta usque ad illud
quod dicit. sicut civitas que vastatur.
permittatur ex tradicione patrie iude-
orum. quod romani perpetraverunt. quando
facta est per vespasianum terra eorum de-
serta. urbesque succense. et regio
tota coram eis ab exercitu alie-
nigenarum devorata. quando obsidente
et capiente filio eius tyto ierusalem re-
licta est. sicut tugurium in cucumerario
et sic urbs que vastatur. Et nisi
dominus exercituum reliquisset eis semen
quasi sodoma vel gomorra fuissent
quia nisi christus apostolos. et qui per eum
eorum crediderunt. ubi reliquisset a pa-
ssione eius. illic solummodo reprobi
sic in sodomis remansissent. Sed
quia pusillus eorum adeo crevit. ut
de finibus suis omnes credentes ex-
pelleret. subiungens propheta sic
eos alloquitur. Audite verbum domini
principes sodomorum. percipite auri-
bus legem dei nostri populus gomor-
re. Merito vero sacerdotes atque pha-
risei et scribe. principes sodomorum
vocati sunt. atque synagoga
populus gomorre. quia sicut sodo-
mite vallaverunt domum sancti loth
a puero usque ad senem. omnis populus
simul et ut ipsi delerentur de terra.
loth iustus cum uxore et filiabus

de medio eorum eductus est · sic et
omnes isti penitenciam eciam vna
nimi conspiratione invaserunt · et
ut ipsi eam pirent soli rema
nent · xpm a se cum suis omnibus
migrare fecerunt · et tamen se inta
quod zelo legis facere credi putabant
/ rite ad audiendam legem invitant
· De xpo enim dixerat legis lator
· quod prophetam vobis suscitabit
dominus deus vester de fratribus vestris · tamquam
me ipsum audietis · iuxta omnia
quecunque locutus fuit vobis · et iste
quem legis lator in omnibus audien
dum preceperat ait · lex et prophete usque
ad iohannem ex eo regnum dei evan
gelizatur · Bene igitur audire verbum
domini · et legem auribus percipe in
bent · ac de lege ipsi transgresso
res arguuntur · qui legem ad sensum
carnalem observare volebant quam
ille terminatam esse docet · quem
moyses audiendum esse docet · iuxta
omnia quecunque locutus fuit · Unde
mox vniuersa que secundum legem
offerri vel celebrari solebant do
minus respuens subdit · Quo
mihi multitudinem victimarum vestra
rum dicit dominus · plenus sum · et cetera ·
Quo desertis requirit multitudinem
carnalium victimarum vestrarum · Non
indigeo vestris muneribus · quia plenus
sum bonis omnibus · Reliqua vero que
hic de reprobatione talium obla
tionum et sollempnitatum subiciuntur
· quia sunt manifesta secundum literam · expo
nere superfluum duximus · Fuerunt
enim sacrificia tempore suo congrua necessaria
· et tamen prophetiarum sacrificiorum que
continebant / Sed ex quo lex et prophe
prophetare desierunt / et que prophetata fue
rant apparuerunt / nichil iam
valituri sunt · sed magis domino
abhominabilia probantur / Et ideo
respuuntur quia veniente sole effugatur
umbra / Hiis igitur omissis ad
spiritualem intelligenciam et vitam

Ait enim / Audite verbum domini prin
cipes sodomorum / percipite auribus
legem dei nostri populus gomorre / Et
quos hic principes sodomorum et
populum gomorre nominet / manifestum
est ex superioribus / eos nimirum de quibus
supra dixit / Ve genti peccatrici populo
gravi iniquitate semini nequam / fi
liis sceleratis · et a planta pedis
usque ad verticem non est in eo sanitas /
et cetera que ibi locutus est / Merito autem
tales sunt / tam abhorrendo censentur
vocabulo quia omnem amiserunt sa
nitatem et omnibus nequiciis sunt repleti
atque suis iniquitatibus privatim
et publice dediti / Sed audire verbum
domini · et auribus percipe legem eius pre
cipiuntur / ut ibi se cum omnibus que
agunt dampnatos noverint / Non
enim ad illos ista dixerit qui dominum pe
nitus ignorat / sed ad eos potius
qui confitentur se nosse deum / factis
autem negant / cum sint abhominabiles et
incredibiles / et ad omne opus bonum
reprobi / Fit autem plerumque ut huiusmodi
homines ieiuniis vacent / et pluribus
modis se ipsos affligant / Sed quia
iniquitate sunt eorum et mens et con
sciencia / nichil quia simpliciter corde faciunt
omnes abstinencie vel afflictiones
eorum et opera deo placere nequeunt
Unde post increpacionem subdit / Quo
mihi multitudinem victimarum vestrarum
dicit dominus · plenus sum / quia multi
tudine victimarum mactat qui car
nem multipliciter edomat / Sed ubi in
corde malicia regnat vel etiam mali
cogitaciones in actibus non sunt exteriore
honestate appareat inanis inde
meritum et inspectores oculorum actuum
vero enim ex the congregacionis immunda
suscipit quia corda replebat nisi
opera que foris ostendunt laudat
/ quia ea que intus abscondit sunt dam
pnat / et qui bonis suis plenus
est exteriori dacione non pascatur / Et
et subiungit / Holocausta arietum /
et adipem pinguium / et sanguinem

vitulorum et agnorum et hircorum no-
lui. Holocaustum in lingua nostra totum
incensum sonat. Holon quippe totum
dicitur, cauma incensio. Unde quod pro-
pter hoc holocaustum dicitur, id est totum in-
censum. Holocaustum igitur offert qui
se totum igne compunctionis in oratione
succendit. Sed holocausta arietum
deus noluit. Arietes quippe gre-
gibus principantur. Et quid nunc per arietes
nisi illi signantur qui inter innocentes (?)
sic simplices velut inter oves po-
siti se ipsos meliores estimant eis-
que preferunt, et qui dignitatem inter eos
vendicare sibi cupiunt. Quorum ni-
mis pessimus est conatus, quia dum se
ceteris meliores ostendere vel preferre
querunt, illi imitantur qui socialem
angelorum vitam despiciens, cunctis su-
blimior fieri per superbiam voluit dicens:
Super astra celi exaltabo solium
meum, id est super angelos. Respuit
itaque holocausta arietum, quia non
suscipiuntur orationes superborum. Qui
se totos aliquotiens igne compunctionis
ad alta incendunt. Nam cum oratio di-
vinitus suscipiatur, necesse est ipsam
ex humilitatis radice consurgere, et cor
in humilitate deinceps perseverare. Pos-
sunt autem et principes hereticorum ari-
etes intelligi, qui si ista que di-
ximus holocausta obtulerint, non
suscipiuntur, utique non solum de
malis catholicis ut agitur, sed etiam
de bonis nullis hereticis. Crudelis non per
adipem pinguium nisi lacrime exprimun-
tur orantium, qui enim in precibus suis non
flet, maciam victimam offert. Qui
autem in oratione lacrimis infunditur victi-
mam pinguem ymmolat, et sunt non-
nulli apud hereticos velut religio-
siores, qui precibus et lacrimis occupari
videntur. Sed eorum fletus et supplicationes
dominus se nequaquam approbare designat
dum adipem pinguium se noluisse
testatur. Cum et sanguinem vitulorum
et agnorum et hircorum noluit. Sole-
bat autem sanguis victimarum super (?)
offerri domino, victimarum carnes earum
comedebant. Et cum per sanguinem

peccatum intelligi soleat, quid per effu-
sionem sanguinis qui offerebatur, nisi pec-
cati confessio designatur? Per vitulos autem
superbos seculi potentes, per hircos oppres-
sores et noxia libertate dimissos,
de quibus possimus quod talibus Ie-
remias ait: Exultatis et magna lo-
quimini diripientes hereditatem meam, quia
effusi estis sicut vituli super herbam, et
mugistis sicut tauri. In agnis vero la-
scivos, quod Salomon de meretrice loquitur,
subiecit delinquens (?) dicens: Statim
eam sequitur quasi bos ductus ad victimam
et quasi agnus lasciviens. In hircis autem
consilii (?) peccatores, quia in iudicio statuentur
quidem ad dexteram sunt (?), hedos autem a si-
nistris. Sanguinem igitur vitulorum et
agnorum et hircorum noluit deus, quia
confessio eorum minime illi placuit qui
noxia libertate dissoluti sunt ut vi-
tuli, depascentes bona, et qui lasci-
viam sectantur ut agni, ceterorumque peccato-
rum qui per hircos signantur, qui sic
peccata sua confiteri solent ut non operationem (?)
ea relinquere velint. Sed ad que iterum re-
vertuntur et post repetunt (?), aut certa quedam
adhuc in corde suo retineant, et quedam
confiteantur, ut aliquo errore mens eorum
captiva teneatur. Unde cum ad ecclesiam
hec et huiusmodi sacrificia deferunt sic sub-
iungit dicens eis dominus: Cum veniretis
ante conspectum meum, quis quesivit hec
de manibus vestris ut ambularetis in
atriis meis. Templum est enim superius de
hoc templo, quod a planta pedis usque ad
verticem id est a minima et extrema actione
usque ad fidei celsitudinem non est in eo
sanitas, et ideo ista nunc convenient
intelliguntur ad eos dicta qui infirmas
actiones faciunt et sanam fidem non
habent, id est adsectatores heresis Sy-
monis, qui ordinationes et ecclesias ce-
teraque sacra vendunt vel emunt, a
maioribus huiusmodi consenciunt. Ista cum
in ecclesiam emptitia convenerint, et ob-
lationes suas obtulerint, dicit
eis ut premissum est dominus: Cum veniretis
ante conspectum meum, quis quesivit
hec de manibus vestris, ut ambularetis
in atriis meis. Utique non deus ista de-

manibus vestris coram quis umquam
aut suscepit. Omne siquidem impossibile
est placere deo vnde et subditur // Ne afferatis
ultra sacrificium frustra, ultra
in per quam symoniacam heresim locum
habuit recepistis nolite iam in eo sacri
ficium offerre quia prophanatum est. vel ultra
id est per quam infecti estis veneno symo
nis ne afferatis sacrificium quia non
suscipiam illud de manibus vestris cum
prius quam reprobi sacerdotio semper
habeantur Sequitur // Incensum abho
minacio est mihi / Incensum quod cultibus
offertur in huiusmodi loco detestatur dominus
Sed et omnes sollempnitates eorum se
execrari demonstrat adiungens // Neo
meniam et sabbatum et festiuitates alias
non feram / Iniquum sunt cetus vestri kalendas
vestras et sollempnitates vestras
odiuit anima mea / facta sunt michi molesta
laboraui sustinens / Quando enim per
neomenias et sabbatum et kalendas ac sollempnitates
exprimitur / nisi omne quod
ab ipsis festiue celebratur / Faciant
ergo symoniaci / vel alii heretici quibuslibet
magnas et frequentes sollempnitates
quia deo absque dubio nimis
sunt odibiles / Iniqui enim sunt
cetus eorum in festiuitatibus suis con
gregatorum quia omnes infecti sunt ve
neno heretice impietatis / et ideo quidquid
faciunt abhominatur dominus // pro
ximus autem et et ad malos catho
licos est sic / Incensi enim nomine illorum
orationis exprimitur / dicente psalmi
sta / dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo
Orationem ergo iniquorum repellens
dominus ait incensum abhominacio est mihi
via iuxta salomonem qui declinat au
rem suam ne audiat legem oratio eius
erit execrabilis / Neomenia a neos grecum
vocabulum est et neon quod dicitur
nouum / mene autem luna / Inde composito
nomine vocatur neomenia festi
uitas noue lune quam hebrei ce
lebrabant in exordio mensium / Ne
omenia namque noua luna interpretatur
Et quid est noua luna nisi noua
vita / Et sunt non nulli qui ad io
cundam predicationis exquisitione

conpuncti habitum non animum mutant
ita ut religiosam vestem sumant
sed antiquam vitam non relinquunt / Secundum
hec quibus sancta homines ante humanos
oculos suscipiunt primus intueri lu
cta mistrant quietes et desolo co
rruus habitum quem susceperunt sanctitas
profitentes / Horum ergo neomenia
in sanctio noue conversationis onerosa
est deo / Sabbatum autem quid intelligi
tur nisi cessacio malorum operum / In
sabbato enim ab exteriori actione nisi
sunt et cessari / Sed qui foris a prauo
ope quiescit et intus prius deside
riis laborat / huius sabbatum quietem deo
in festiuitate est agit / qui corde ex
ultante dominum laudat / Sed festiuitas
laudacionis eius de quo scriptum est
confitebitur tibi cum bene feceris ei grata
deo non est quia in prosperis laudat et
in aduersis murmurat / et magis eum ob
presentia bona quam ob futura diligit
Bene namque hii qui sub ostentacione
iustitie viciis suis deseruiunt / habentes
quidem speciem pietatis / virtutem autem
eius abnegantes / dicit dominus / quia neo
meniam et sabbatum et festiuitates alias
non feram / kalendas quoque et sollempnitates
eorum odiuit anima eius / id est voluntas
illius / vel cum sit deus cunctis corporibus
exterior cunctis mentibus interior ca
pacitas eius que omnia penetrat
omnia disponit omnia anima
illius appellatur / Hoc autem inter kalendas
et neomeniam distingui potest / ut
neomenia sit noua conuersacio / kalendis
uero exordium est / Sed cum dicit
kalendas vestras odiuit anima mea / exe
cratur eorum exordia qui sit ad ostendendum
conuertuntur / ut symon ille magus
vel sic ad cenobialem vitam conuertun
tur ut ananias et uxor eius qui
de precio agri sui fraudem fecerunt /
eorum detestatur exordia qui mo
nachiam vel canoniam sine ordina
cione intrant / eorum dampnat ex
ordia qui non intencione deo
placendi / sed ob aliud aliquid

venerit ad monasticum ordinem.
Omnes denique redarguit qui bo
ni operis non bona intentione in
choant. Horum igitur omnium atque si
militer operatur mala initia, cum
se labores eorum odisse denunciat
nec solum talium labores eorum exordiorum
abhominatur, sed et sollempnitates se
quentium cogitacionum quibus se taliter
incepisse letantur ut illud capita
cepimus gaudent et omnibus in eodem
malo perseverare. Unde quantum deo pe
nitente dicatur ei qui cogitacio hominis
confitebitur tibi et reliquie cogitacionis
sollempnia celebrabit tibi. Prima
igitur cogitacio penitentis est que dap
nat vitam priorem et incipit confiteri.
Reliquie vero cogitacionis sunt que
et sollempnia deo celebrant ut qui
liberatus est a captivis liberatori semper
gratias agat memor malorum a qui
bus liberatus est. Hec ergo prima co
gitacio confitentis deo grata est et re
liquie cogitacionis sollempnia gratiarum
perpetua exceptione celebrant. Ita ba
rende mali exordii istorum et sollep
nitates sequentium in eadem intentione
cogitacionum odibiles ei sunt. Cum
et se laborasse denunciat quod diras
istorum pravitates iam tempore multo
portavit. Ipse quidem quietus semper
et in commutabilis permanet, sed tamen se
sic deum esse laborasse dicit quem
diras iniquitates eorum diu iam
cum tedio sustinuit, qui etiam pro
pter has oraciones non unquam faciunt
sed sanctitatis sue non corrigunt,
unde et subdit: Cum extenderitis ma
nus vestras, avertam oculos meos
a vobis, et cum multiplicaveritis oracionem
non exaudiam. Manus enim vestre
sanguine plene sunt. Consuetudo
namque orantibus est ut in altum manus
extendant, sed deus extensione ma
nuum iniquorum non dignatur aspicere
oracionem quamque eorum licet multiplicatam
exaudire recusat. Non autem propter
prolixitatem sed propter puram devotionem

exaudit oracionem, unde sunt in evangelio pre
cipit: Orantes nolite multum loqui
sicut ethnici. Putant enim quod in multilo
quio suo exaudiantur. Nolite ergo
eis assimilari. Frustra igitur oracio
multiplicatur apud dominum quia non
sonus oris sed affectus cordis pensatur
a deo et vita eorum obsistit ne preces
exaudiantur. Nam manus eorum plene
sunt sanguine, id est opera eorum redundat
crudelitate. Unde symonia et symoniacis
aliisque clericis maxime congruit quod
omnes eorum preces a deo respuuntur et
manus actionum eorum plene sunt sanguine
mortis animarum quas interficiunt,
quibus hunc usque in ira dominus locutus
est, sed post sermonem lenius incohat
dicens: Lavamini, mundi estote, auferte
malum cogitacionum vestrarum ab oculis
meis. Lavamini primum, mundi estote
postmodum observatione munditie. Nam
lavatur et mundus est qui et preterita pec
cata plangit et plangenda non ad
mittit. Lavatur autem et non est mundus
qui plangit quod gessit nec deserit
et post lacrimas hec que fleverat re
petit. Post lavacrum namque mundus esse
negligit quisquis post lacrimas inno
centiam non custodit, et lavantur
itaque et nequaquam mundi sunt qui com
missa flere non desinunt, sed rursum
flenda committunt. Malum quoque pravarum
cogitacionum aufert deus ab oculis eius
ut non solum in actione sed et in corde pu
rissimus sit in conspectu eius. Oculus,
inquit Gregorius, mentis inter vias
nullus hominum videt et tamen ante dei
oculos tot gressus ponimus quot
affectus movemur. Totiens autem in
labimur quociens a recto itinere infirme
cogitacionis pede claudicamus. Ni
si enim in conspectu eius ipse assiduus
iniquarum mencium lapsus innotesceret
minime clamaret: Auferte malum
cogitacionum vestrarum ab oculis meis.
Hec inimicum dicens unum cooperte ma
licie iure quod ferre se non posse te
statur. Unde oportet illi esse non potest
quia vel importune conspectui eius
ingerit quicquid a nobis illicitum

sua

omnis te cogitatur. adhuc vero quid agere debeat dominus insinuat subdendo. Quiescite agere perverse. discite bene facere, querite iudicium, subvenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduam, et venite et arguite me dicit dominus. Quiescite iam inique agere in pravis actibus, et ex doctrina virtutis discite bene facere. querite iudicium a sapientibus. ne si iudicium vestrum dissidentes sequimini non sit, prevalet iniquus adversus iustum. Et misericorditer subvenite oppresso ac iudicate pupillo, id est tam eius in iudicio defendite. Et cum hec feceritis venite et arguite me. Et quia arguimus cum auctoritate contra nimis, et quidem quod dominus agere suadet nos admonens adiungit. venite et arguite me. non quod arguere insinuat quanta bonis actibus fiducia prestat, ac si aperte dicat. Hec agite et animadversionis mee motibus non iam per deprecationis gemitum sed per fiduciam auctoritatis obviate. hinc et enim Johannes dicit. Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad deum. Hinc est quod arguere se dominus non habuisse queritur cum per prophetam dicit. Quesivi de eis virum qui interponeret sepem et staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam, et non inveni. Deum ita quasi arguere est ire eius fiducialiter obviare, et impetum animadversionis eius compescere. Qui adhuc indicat quod illi premium consequuntur qui perfecta pietatis opera fecerint dicens ad illos. Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur, et si fuerint rubra quasi vermiculus, quasi lana alba erunt. Idem vero est coccinum sive coccus quod vermiculus. David autem cum de operatione incestus et homicidii penitentiam ageret dixit. Libera me de sanguinibus. Et quemadmodum apud David appellatione sanguinis iniqua peccata significantur, ita nunc apud Ysayam sanguineo colore vermiculi et coccini. Nix autem et alba lana operatorum pectorum et candorem iustitie insinuat. quare et per David propheta dicitur ait. Lavabis me et super nivem dealbabor. Cum itaque rubra peccata promittit dealbanda, sine dubio ingnes culpas in candorem iustitie convertendas pollicetur. Sequitur.

Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis. Si bona igitur voluntate habueritis et me obtemperantes audieritis, bona terre illius comedetis de qua dictum est. Credo videre bona domini in terra viventium. Cum enim omnia elementa in motu sint, terra non sola immobilis maneat et solida, congrue per terram designatur soliditas eterne quietis. Huius terre bona sunt amena iocunditas patrie celestis, societas angelorum, premia divine visionis, et cetera que nec oculus vidit nec auris audivit nec cor hominis excogitare potuit. Que nunc terre amene iustorum comedunt cum in istius orbis fine sine delectantur. Deinde subditur. Quod si nolueritis et me ad iracundiam provocaveritis gladius devorabit vos. Si nolueritis igitur bona facere, et non addidit et iram meam meruitis, sed me ad iracundiam provocaveritis. Iram quippe dei mereri est etiam nesciendo peccare. Cum vero ad iracundiam provocare est mandatis illius sciendo contraire, scire bonum, sed de superbia facere posse nec velle. gladius autem vel summum iudicium vel aviditatem perpetue mortis designat. Nomine namque gladii quicquid occidit, quicquid cruciat, quicquid punit et quicquid urit intelligitur. Gladius ergo devorabit eos qui dominum ad iracundiam provocant cum audierint ab illo. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Sicut enim ut scriptum est mabibunt in inferiora terre, tradentur in manus gladii. Quod quare sanctus vir non a semetipso dixit sed ad

audiunt / qui eos sibi subiugat ¶ Quia
os domini locutum est / Os enim domini scriptura
inspiratio est / que in ore prophete sive
verborum sono formavit divina / quod for-
ipse narravit / Sequitur ¶ Quomodo facta
est meretrix civitas fidelis plena iudi-
cii // Iusticia habitavit in ea / nunc autem
homicide / Iherusalem civitas fidelis fuit
dum Christum regem suum in carne venturum fi-
deliter expectaret / fuit et plena iudicii
dum in ea Christum frequentaretur iudicium / Sed
facta est meretrix / quia regem et sponsum
quem venturum expectaverat venientem su-
scipere noluit / sed antiquum corruptorem
anime admisit / Respuit enim legiti-
mum virum et suscepit adulterum / Iusticia
quondam habitavit in ea / nunc autem homi-
cide / quia et ipsum salvatorem interfe-
cerunt / Hoc enim de eo temporis spacio di-
ctum est quod a passione domini usque ad de-
structionem urbis fluxit / ad quam subiun-
gitur ¶ Argentum tuum versum est in scoriam vi-
num tuum mixtum est aqua / Purgamenta
sordesque metallorum vocantur scoria quia
et rubigo potest appellari / Argentum ideo
nitor sacri eloquii est / quia eloquia domini
eloquia casta / argentum igne examina-
tum / et argentum electum lingua iusti /
Scoria autem traditiones phariseorum designat
Argentum ergo iherusalem versum est in scoriam quia sor-
dida interpretatione scribarum et phariseorum ob-
fuscata sunt / apud iudeos eloquia sa-
cra / vinum quoque spiritualis sensus divine scri-
pture est / quo mentes audiencium inebriantur
aqua ideo carnalis intelligencia eiusdem
scripture / sicut evangelium designat / ubi do-
minum aquam in vinum convertisse refert / Vinum
ergo iherusalem mixtum est aqua / quia sensus
scripturarum apud iudeos emollitus est
admixtione carnalis intelligencie Se-
quitur // Principes tui infideles socii furum
// Omnes diligunt munera sequuntur retribu-
ciones // Pupillo non iudicant / causa
vidue non ingreditur ad eos / Principes
tui infideles / quia nec deo nec hominum
fidem servant / Socii furum / quia et ipsi
cum sint et principes furtorum / Omnes
diligunt munera / quia repleti sunt ava-
ricia / Sequuntur retribuciones quia in macca-
beis recipere querunt / quibus aliquod bonum

tribuunt / Pupillo non iudicant / id est
populum illum in iudicio non sustentant / Et
causa vidue non ingreditur ad eos quia
non diligunt eam audire / nec ab iniuriis
defendere / quia non habet munera quod porrigat
Tales erant principes synagoge / quos
salvator in suis temporibus accusabat
Sequitur ¶ Propter hoc ait dominus exercituum
fortis israel ¶ Heu consolabor super ho-
stibus meis / et vindicabor de inimicis
meis / Vindicabit se dominus de inimicis
suis iudeis per romanos / Unde et dominum se
exercituum dicit / quia exercitus romanorum licet
nescientes ei servierunt / dum iudeos
ob necem eius puniret et exterminaret
vindicavit se de eis et postea occisi
sunt / quia penis infernalibus gehennalibus
eos tradidit / et in hac ultione similiter
sunt ei exercitus angelorum / fortemque
eum senserunt / quem in passione puta-
verunt infirmum / Iniquorum ultione se con-
solandum asserit / quia malis actibus eorum
contristabatur / Et tamen dicit Heu consolabor
ostendit se tamen noluisse consolationem
Unde et alibi loquitur / Nunquid voluntatis
mee est mors impii dicit dominus / et non
magis ut convertatur a viis suis et vivat
Invitus enim facit quod peccatores iusto
iudicio condempnat / qui omnes homines
vult salvos fieri / Denique quod adiungit
dicit / ad eam solummodo partem israhelitice
gentis / que per nova predicatione credi-
tura erat pertinet ¶ Et convertam
manum meam ad te / et excoquam ad
purum scoriam tuam / et auferam omne
stagnum tuum / et restituam iudices tu-
os ut fuerunt prius / et consiliarios tuos
sicut antiquitus ¶ Post hec vocaberis civi-
tas iusti / urbs fidelis / Manum suam
quippe convertit ad eam partem / quam re-
fectis in fidelibus signa et miracula po-
tentibus per eos qui crediderunt operatus
est ad illuminationem ceterorum / Illi autem
profecti predicaverunt ubique domino co-
operante et sermonem confirmante sequentibus signis / Et ex-
coxit ad purum scoriam eorum / quam ab-
lata rubigine veteris intelligencie
aperuit illis sensum ut intelligerent scri-
pturas / et abstulit omne stagnum eorum

quia tunc iudeys sancti paulatim ab
eis recessit. Stagnum quippe cum argen
ti colorem habeat, sed vile metallum
est. doctrinam phariseorum designat, que diui
nis eloquiis videbatur similis. Stagnum erat
doctrina eorum, de quibus scriptum est: Murmura
uerunt pharisei autem et heresi phariseorum qui
credebant diuites esse omnes iusticia eos
saluare esse seruare lege moysi. Sed
hoc stagnum abstulit dominus dicente petro
Quid temptatis imponere iugum super ceruicem
discipulorum, quod neque patres nostri neque
nos portare potuimus. Et restituit iu
dices tuos ut fuerant prius, esse que
patriarchas et iudices prophetas antiquitus
habuerat, ut loco eorum apostolos et prophetas
atque doctores acciperet. Unde alias dicitur
est ei: Pro patribus tuis nati sunt tibi filii
quorum est p ... Post hoc vocaberis ... Post hec nomina synagoga
iudeorum sed ciuitas iusti vo
cata est, i. ecclesia christi, de qua dicitur
quod iustus dominus in omnibus viis suis. De
urbs eius fidelis, quia fidem integram
regi suo seruat. Sequitur: Syon in iu
dicio redimetur, et reducent eam in iusti
cia. Syon que dicitur specula, plebs hebre
orum est, que christi prestolabatur aduentum.
Hanc enim ipse christus veniens suo san
guine redemit in illo iudicio districto
eius. De quo dicitur: Iudica me deus
et discerne causam meam. De quo non sancta ue
nit iudicium in mundum, nunc princeps hu
ius mundi eicietur foras. Et quoniam redemp
ta est, reduxerunt eam apostoli ad gratiam re
demptoris, et hic fecerunt in iusticia quia
iusti erat ut eis filiis implerentur
que fuerant patribus promissa. In hac iusti
cia petrus eam reducere satagebat
cum diceret: Vos estis filii prophetarum et testa
menti quod disposuit deus ad patres nostros
ad abraham dicens: Et in semine tuo
benedicentur omnes familie terre. Vobis
primum deus suscitans filium suum mi
sit eum benedicentem vobis, ut conuertat
se unusquisque a nequicia sua.
De illis non qui credere noluerunt sub
iunctum est: Et conteret scelestos et peccatores
simul. Scelesti namque in illi qui dominum
occiderunt et ceteri peccatores illius populi

in obsidione ierusalem, simul consumpti sunt
pestilentia et fame et gladio. Scele
stos enim vocat homicidas, de illis
quod qui relicto cuncta templo domini co
nsi sunt a ydola. Sequitur: Et qui
dereliquerunt dominum consumentur. Confu
dentur enim ab ydolis quibus sacrifica
uerunt. Nam et illi consumpti sunt gladio
babiloniorum et assiriorum, et confusi
sunt ab ydolis suis cum in tempore necessi
tatis iuuari nequierunt ab eis ad
quos uel oratione subditi. Et
erubescetis super hortis quos ele
geratis cum fueritis velut quercus
defluentibus foliis et velut ortus
absque aqua. Hortos elegerant ut
in eorum amenitate satisfacerent ydo
lis. Et super eis tunc erubuerunt, qui
facti sunt ut quercus ex qua decidunt
folia, et ut ortus qui non irrigatur
aqua. Quercus enim cum folia de
ponit, iam nec fructum habet nec fo
liorum viriditatem, et ortus sine aqua
nichil viride gignit, sed quicquid
in eo virebat marcescit. Sic et isti
per assyrios et chaldeos omnem prospe
ritatem pristinam, decoris et floris glorie
viroremque amiserunt, atque bonorum suorum
cum suorum perdiderunt, nec ad inuente
cum ferta et rapinam. Sequitur:
Et erit fortitudo vestra ut fauil
la stuppe, et opus vestrum quasi sci
ntilla. Et succendetur utrumque simul,
et non erit qui extinguat. Pugnan
tibus chaldeis et obsidentibus ierusalem,
fortitudo iudeorum contrita et arida
fuit ut fauilla stuppe, et opus
rebellionis eorum sicut scintilla
genuit ignem, quo ipsi cremarentur.
Nam si colla sua iugo chalde
orum subiecissent, non perirent.
Unde ieremias: Qui habitauerit in urbe
hac morietur gladio et
fame et peste. Qui autem egressus
fuerit et confugerit ad chaldeos qui
obsident vos, viuet, et erit ei
anima sua quasi spolium. Opus igitur
eorum instar scintille effecit et
ignem qui sic stuppam incendet

fortitudine eorum quia diu permanent
rent in infirmitate se defendent
sic offendunt chaldeos ultimam
merentur demenciam. Et illa
tribulacione sincesa est utrumque sit
et fortitudo et opus eorum nec fuit
qui extingueret ignem tribulacionis
illius sed dimitissime permissi sunt
ideo detorqui. Cessit autem ista
que discussimus retractare libet.
Quomodo inquit facta est meretrix civi-
tas fidelis plena iudicii. Iusticia
habitavit in ea, nunc autem homicide.
Civitas fidelis est ecclesia que
xpo regi sua fide servat. Et ipsa
eciam fuit plena iudicii, omnia
recte diiudicans, et equa lance
queque pensans. Spiritualis enim iu-
dicat omnia. Quomodo sed ecclesia non
tota quidem facta est aut fiet um-
quam meretrix, sed quia per iniquitatem
mundi tamquam zizania et palearum
habundat multitudine, ut vix quis
quia ecclesia iustorum appareat, merito
propheta quiaeritate multitudinis suis
corruptis et castitatem que in xpo
est amittere poterit, clamat in voce
doloris et admiracionis erumpit
dicens: Quomodo facta est civitas meretrix
fidelis plena iudicii. Meretrix non
facta est multitudo maxima populi huius
qui veritatis nobilem portat quia
legittimum virum id est xpm deserens
fornicatur cum suis amatoribus, divi-
narum voluntatem facere respuit
et in sordorum spiritu desideriis sese
involuptatibus et peccatis mollitus pro-
stituit. Nam et propheta cum ea di-
xit: Frontem meretricis que non infirmat.
Quomodo iusticia quondam habitat in ea,
cum mandatorum celestium observancie
plena esset, nunc autem habundat ho-
micidis, qui alios vel gladio
feriunt vel odio habent. Ita omnis
qui odit fratrem suum homicida
est. Et omnis homicida sine carita-
te est. Plebes ergo que iusticiam a se
expulit et homicidiis plena est
merito dicitur esse facta meretrix, quia
caritate sponsi qui xpus est de-
serviit et adulteris qui sunt demo-
nes ardenter adhesit. Sed et non
nulli sacerdotes qui eius mores
corrigere debent iam simul per
universitate sunt depravati, ut et
ipsi iniqua subiectorum imitantur. Unde
sequitur: Argentum tuum versum est in scori-
am, vinum tuum mixtum est aqua.
Plerumque enim doctor qui docere au-
det quia negligit agere, cum deserit bo-
na loqui que operari contempsit.
Docere incipit subiectos prava que
agit, ut iusto dei iudicio iam nec
lingua bona liceat qui fere bona
accioni renuisset. Quibus cum tenaci re-
rum amori intendit, detentus rebus
que loquitur et locum terrenis que ad
fructum voluptatis teneat non ad
usum laboris. Argentum ergo predicacionis
huius versum est in scoriam. Sordide lo-
cucionis quia pro celestibus terrena, pro
spiritualibus carnalia predicacionis mala
loquitur. Vinum quoque eius quo ce-
teros inebriare possit mixtum est aqua
quia spiritualem sensum scripture secundum suo
sensu emollit, ut deficiat potius au-
dientes quam corrigat, nec eos igne ca-
ritatis inflamet, sed in sue insensibi-
litatis frigore torpentes remanere si-
nat. Vel potius plebi dicitur: argentum
tuum versum est in scoriam, vinum tuum mi-
xtum est aqua, quia iam raro quisque elo-
quia divina prophete dei sine admix-
tione loquitur mendaciorum, et eorum que ad
edificacionem non pertinet, neque non stu-
dent observare modum predicatores.
Hic quia ait petrus: Si quis loquitur
quasi sermones dei, et argentum plebis
huius dicitur argentum sacri eloquii quia
ipsa percipit a doctoribus. Hoc quo-
que quod subditur evidenter depingit mo-
res eorum quos nunc potencia se-
culari videmus. Principes tui infi-
deles et cetera. Infideles enim sunt
seculares isti principes quia iam fere
nemini fidem servant sed erga omnes
fraudulenter agunt. Quomodo et socii furum

quos tenent et ea eis diminuit quod
illi furantur. Omnes non solum accipi-
unt sed et diligunt munera quia non
amore iusticie sed cupiditate pecunie
consulunt subiectis et opitulantur. Na
scunt et tribuentes quia solummodo illis
bona faciunt a quibus retribuciones spe
rant. Quia electi miserende iubent
beneficiis cum audiunt: Si benefeceritis
hiis qui vobis benefaciunt que vo
bis est gratia. Et quidem et peccatores hoc
faciunt. Et si mutuum dederitis hiis
a quibus speratis recipere que vobis est
gratia. Nam et peccatores peccatoribus fene
rantur ut recipiant equalia. Hec est
sequi retribuciones. Porro isti prin
cipes pupillo non iudicant et causa
vidue non ingreditur ad eos quia diuin
primis cuncta faciunt in nocencias
pauperum defendere negligunt in quibus
eterna lucra non sperant acquirere.
Propter hoc autem ait dominus exercituum
fortis israel. Heu consolabor super
hostibus meis et vindicabor de in
imicis meis. Quasi non malis ac
tibus istorum irritatur videam quid fiet
de illis cum de eis iudicabitur. Unde
et dominus exercituum appellatur quia vin-
dictam pangentes exercet. Fortis quoque
israel dicitur quia fortis potencia sal
vabit humiles qui nunc affliguntur
et dampnabit potentes qui eis non
auxiliantur. Exiguo enim ut scriptum
est conceditur misericordia. Potentes autem po
tenter tormenta pacientur et fortioribus
fortior instat cruciatus. Hostes et in
imici eius sunt presertim principes propter
mala que descripsit eos facere. Cru
delibus iudicium dampnacionis ut scriptum
est imminet. Et hec mala que de
scripsit hactenus et que in hoc vano populo
multiplicari cottidie cernimus per ec
clesiam corrigentur ut credimus quia
salvator in evangelio dicit Helias
venturus est et restituet omnia. Un
de hic subiungit. Et convertam manum
meam ad te et excoquam ad purum sco

riam tuam et cetera. Quasi dixisset non prius ab
hac plebe que nunc tot mala operatur
manum castigacionis sive [illegible]. Sed cum
venerit Helias et restituet omnia con
vertet ad eam rursus manum suam ut
sicut fit olim mirabiliter operetur. Et
perfectam igitur excoquam ad purum
scoriam tuam id est purgabo rubiginem scela
rum in malignitate desperatorum et auferam
omne stagnum tuum id est consilium falsi
dogmatis habitus. Helias non restitu
et omnia. Et restituam iudices tuos
ut fuerunt prius et consiliarios tuos sicut
antiquitus ut quia in principio apostolos
christi in fine sicut Helias apostolus He
liam et Enoch, alios quoque doctores egre
gios non inferiores hiis qui fuerunt pri
apostolos. Post hec in prophecia. Post hec vocaberis de
cetero vocaberis civitas iusti et urbs
fidelis. Quam nunc aut accusare esse fra
ctam? Facta est meretrix sic [illegible]
ingens multitudo populi huius quia semper
diabolo prostituit in voluptatibus. Sed
prophetiam Helias qui restituet omnia
reduxit eam ad castum amorem le
gittimi viri non iam meretrix vocabitur
sed civitas iusti id est plebs dei. Frequens de
inde veniet dies iudicii. Quoniam sub
iungit Syon in iudicio redimetur et con
Syon namque in extrema iniquitatum redimetur
ab suis miseriis in illo iudicio. De quo
redempcione dicit ipse salvator: Respi
cite et levate capita vestra quoniam appro
pinquat redempcio vestra. Et reducent
eam angeli in iusticia quod mittet
filius hominis angelos suos cum tu
ba et voce magna et congregabunt e
lectos suos eius a quatuor ventis.
Et tunc conteret simul scelestos id est infi
deles eorum et alios peccatores et qui
ab antiquo seducti dereliquerunt deum
consumentur eternalibus suppliciis. Confu
dentur in ydolis quibus sacrifica
verunt ydolis sacrificassent quia
iuxta fidem apostoli iohannis adora
verunt draconem qui dedit potestatem be
stie et adoraverunt bestiam et ymaginem
eius aut habent caracterem eius in

cm xxo

dextra manu et in frontibus suis aut
nomen eius aut numerum nominis eius.
Talibus ydolis sacrificaverunt nequissi
mas actiones suas quibus abstinens
confident et advenienti iudicio. Sequitur
Cum erubescetis super hortis quos elegera
tis, cum fueritis velut quercus deflu
entibus foliis, et velut ortus absque
aqua. Hortos eligit quisquis se ex
terioris visitationis voluptatibus tradit.
Hortos elegerunt qui sicut scribitur in li
bro sapientie dicunt: Venite et fruamur
bonis que sunt, et utamur creatura tam
quam in iuventute celeriter. Vino precio
so et unguentis nos impleamus, et non
preteriat nos flos temporis. Coronemus nos
rosis antequam marcescant. Nullum pra
tum sit quod non pertranseat luxuria nostra.
Nemo sit exsors luxurie nostre. Ubi
que relinquamus signa letitie, quoniam
hec est pars nostra et hec est sors nostra. Et
te quoque elegerunt amenitates hor
torum, et quod est hortos eligere. Super
hijs igitur erubescent cum in fine ex
pleri stabunt ante tribunal eterni iu
dicis. Et namque erunt ut quercus ex
qua defluunt folia, quia nullum in
presenti delectationis fructum habebunt,
et omne prorsus decorem amittentes
nudi remanebunt et aridi atque
adhibunt ydonei. Erunt et sicut
horti absque aqua, cum sol iusti
tie apparens in iudicio urebit illos
et omnem humorem ac viriditatem eorum
exsiccabit. Unde Jacobus: Exortus est enim
sol cum ardore et arefecit fenum, et
flos eius decidit, et decor vultus
eius deperiit. Et addidit: Ita et
dives in itineribus suis marcescet.
Sequitur: Et erit fortitudo vestra ut
favilla stuppe, et opus vestrum quasi scin
tilla. Et succendetur utrumque simul
et non erit qui extinguat. Impiorum
fortitudo qui confidunt in virtute sua
et potentie humane concupiscentiis tot la
bores fortiter tolerant, erunt in consum
matione consumpta et arida, et adequate
mandam [illegible] ut favilla stuppe

unde et alias dictum est: Stuppa collecta
synagoga peccantium et consummatio
illorum flamma ignis. Et opus illorum
quasi scintilla erit, quia incipiet eos incen
dere recordatio malorum que fecerunt,
quando scriptum est: veniet in cogitatione
peccatorum suorum timidi, et traducent
illos ex adverso iniquitates ipsorum.
Et sicut scintilla mittitur in stuppis
et incendit eas, sic peccatorum suorum me
moria fiet ipsis initium perpetue
concremationis. Et postquam audierint:
Discedite a me maledicti in ignem
eternum, succendetur utrumque simul in
gehenna, et ipsi scilicet et opus eorum. Et
enim ipse finis est cum illo qui fecit tor
menta patietur, sicut viri sapientes lo
quuntur. Et non erit qui extinguat,
quia vermis eorum non morietur et ignis
eorum non extinguetur.

Visio quod vidit Ysaias
filius Amos super Iudam
et Ierusalem. Nomini ordinis
Simone premittit nomen
titulum, ut ea que scivit distinguat
a superioribus. Cum se verba nequaquam
audisse dicat, sed vidisse, quia qui non
per subiecta creatura, sed per semetipsum
Dominus loquitur, de verbo eius sine verbis
ac sillabis cor audientis docet. Deo
enim quodam nobis verba dicere est occul
te ea que agenda sunt intimare
et cordis humanis ignaram non adhibito
strepitu exteriori sermone docere, re
pente de absconditis instruere. Nam
quia auditus ea que sunt ad se
non simul omnia dicta comprehendit, quippe
qui et causas per verba et particulatim
verba per sillabas percipit, visus autem
eo quo se dirigit totum subito et
simul apprehendit, de locutione ad nos
intrinsecus facta videtur potius quam
audire, quia Dominus semetipsam sine
mora sermonis insinuat, repenti
na luce mentis ignorantie tenebras
illustrat. Bene itaque propheta verba se
vidisse testatus est, qui in secreto
visionum celestium lucidissimo men
tis intuitu simul totum cognovit

quo non simul totum foras loqui po-
tuit. Vidit autem super iudam et ierusalem
quae vel synagoge vel ecclesie ve-
ntura erat divinitus agnovit. Iudas
namque primo iudeorum ac deinde xpia-
norum populus intelligitur et ierusalem primo
synagoga deinde etiam significat. pro-
pheta non quod videat narrare incipiens
subdit. Et erit in novissimis die-
bus preparatus mons domus domini in
vertice montium et elevabitur super colles
et cetera. quem deinde ait in capite dominus et
erit et non prius erit. Et namque est
copulativa coniunctio et semper quia non
coniungitur sermo subsequens nisi ser-
moni precedenti. Hoc autem quomodo in
exordio narrationis suae loquitur
continuari superioribus dictis non po-
test quod perturbationis interpositione
representatur ab eis iterum aggreditur in-
choat dicens et erit cum non sit ser-
mo cui iste subiungatur. Et sic
in re facilem quod sit nobis corporalia sicut
prophetarum spiritus spiritualia aspiciunt
eis quod et illa sunt presentia que nostre
ignorantie absentia videntur. unde
fit ut inter prophetarum ita cuncta sit
exterioribus interiora quibus simul utraque
videant simul quod in eis fiat et intus
verbum quod audiunt et foris quod dicunt.
Patet igitur causa cur inchoavit dicens.
Et erit quod scilicet verbum quod foris protulit
illi verbo quod intus audierat coniunxit
continuavit itaque verba que foris
protulit visioni intime ideo in-
cepit dicens. Et erit in novissimis
diebus. Coniungit enim hoc quod exterius
loqui inchoat ac si et illud foris
sit quod intus videt. Dies autem no-
vissimos appellat tempus adventus
predicationis. Nos enim sumus in quos
fines seculorum devenerunt. Erit in no-
vissimis diebus preparatus mons do-
mus domini in vertice montium. domus
domini israelitis populus fuit. Mons
ergo domus domini ille appellatus
est qui ex ipso populo incarnari
dignatus est. Fuerit autem in eorum

populus salvator qui montes nostre
vocatur. quia paulatim nostri ad
celestia propinquabat. Et incarna-
tus unigenitus istis montibus equa-
lis non fuit quia nostra omni ex
sua divinitate transcendit. Unde et
recte mons super verticem montium
dicitur quia ex divinitate sua in-
mentibus est etiam super culmina sanc-
torum ut qui nostri in deo presenti
eius vestigia vix potuissent tan-
gere ex vertice cogitationis. Ita
quod preparatus est in vertice montium
quia inter homines apparuit
super omnes prophetas et apostolos celsi-
tudine. Et elevatus est super col-
les quod designat et alios homi-
nes discipulos qui sublimes
quidem sunt sed tamen apostolis inferiores
ut montibus colles. Ipse enim super
eos qui fide susceperunt elevatur
omnes quamvis excellentes sancti qui apostolis
secuti sunt in comparatione eorum colles
vocari possunt. Sequitur. Et fluent
ad eum omnes gentes et ibunt populi
multi et dicent venite ascendamus
ad montem domini et ad domum dei ia-
cob et docebit nos vias suas et
ambulabimus in semitis eius.
Quia predictos montes et colles to-
tius orbis ad xpm convertendus erat
recte subiunctum est et fluent ad eum
omnes gentes et ibunt populi multi
Quia non paulum eorum qui con-
veniebant sese invicem ad conver-
sionem exortabantur. Quorum dictum
esse memorati sunt. Venite ascen-
damus ad montem domini et ad domum
dei iacob id est ad xpm et ad ecclesiam
et docebit nos vias suas. via au-
tem eius pax via eius humilitas via
eius patientia est. Nam in mundum ad
obprobria et ad contumelias ad
passionem venit et adversa equanimi-
ter pertulit prospera fortiter vita-
vit et ad eterne vite premia invita-
vit. Has ergo vias docuit eos
qui post ad fidem venerunt ut se-

queriuntur vestigia eius. Verum quia dicit se in ipso manere debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare. Et vide-
mus iste gentibus esse futurus ut ad
verbum quod efficeret submittendi est. Quia
de syon exibit lex et verbum domini de
ierusalem lex vetus moysi et verbum predicatio-
nis ewangelii quod per apostolos in univer-
sum mundum orbem exivit et omnes
gentes vias suas docuit. Sequitur
Et iudicabit gentes et arguet po-
pulos multos. Iudicabit gentes
sermo domini quod maliciam eorum ut ad
bonum converterent dampnavit
atque populos infidelitatis eorum ar-
guit ut resipiscerent. Vel ideo gentes
dicit iudicandas quod credituri erant
qui enim non credit iam iudicatus
est. Populos autem id est iudeos non iudi-
candos sed arguendos quia ad se
missum filium dei non receperunt. Sequitur
Et conflabunt gladios suos in vo-
meres et lanceas suas in falces.
Hoc mentis cuiusque impleri qui
pro christo arma deserunt et religio-
sam vitam ducentes extollunt terram
ut ex iusto labore sibi victum ac-
quirat. Sequitur Non levabit
gens contra gentem gladium nec ex-
ercebuntur ultra ad prelium. Unitas
fidei et caritatis omnes gentes in
christo pacificavit ut nequaquam gens
contra gentem gladium arripiat.
Nam in istorum etiam que per omnes
gentes est gladium adversus quemquam
levare prohibetur cum audit a domino
Qui te percusserit in una maxilla
prebe ei et alteram et ab eo qui au-
fert tibi vestimentum etiam tunicam
noli prohibere. Omni autem petenti
te tribue et qui aufert que tua sunt
ne repetas. Gens ergo contra gentem
non levat gladium quod sic etiam in
cunctis gentibus hec precepta custodit.
Ista quippe sententia de electis specialiter (?)
prolata est qui digne ambulant
vocatione qua vocati sunt cum omni
humilitate et mansuetudine cum ani-

paga (?) supportantes se invicem in cari-
tate solliciti servare unitatem spiritus in vin-
culo pacis. Nam perversis qui nomine
christiano censentur (?) sicut videmus et pro temporalibus
discordias et pugnas faciunt im-
perat iacobus. Concupiscitis et non
habetis occiditis et zelatis et non habetis
adipisci. Litigatis et belligeratis. E-
lectorum autem etiam que de gentibus in
universis congregata est pugnare nescit
ad vitam perpetuam ordinavit salva-
tor dicens Ut omnes unum sint sicut
tu pater in me et ego in te ut ipsi in
nobis unum sint et mundus credat
quia tu me misisti. De quibus et psalmista ait
Pax multa diligentibus legem tuam et
non est illis scandalum. Bene itaque
vocatis ad fidem (?) gentibus dictum est quod
non levabit gens contra gentem gla-
dium nec exercebuntur ultra ad prelium.
Post hec iudaycam plebem ad fidei
gratie novitatem invitat subdendo
Domus iacob venite ambulemus
in lumine domini id est gressus boni
operis ponamus in luce evangelii.
Videns autem eos obstinatis ani-
mis in vetustate perseverare subiun-
xit conversus ad dominum. Tunc eos ad lu-
men venire monuerit indicat
dicens Proiecisti enim populum tuum do-
mus iacob id est gentem iudeorum ob
perfidiam expulisti et causam proiectio-
nis eorum adiungit dicens Quia
repleti sunt ut olim et augures
habuerunt ut philistim et pueris
alienis adheserunt. Repleti sunt
vel operibus ut olim patres eorum vel
iniquitatibus et ydolatrie sordibus re-
pleti sunt ut olim ante legem. Et
augures habuerunt ut gens phi-
listinorum sicut consueverat quia ma-
gos et ariolos consulebant sic et
gentes que notitiam dei non acce-
perant. Et pueris alienis adhese-
runt quia etiam alienigenas pueros
corrumpebat (?) ad committendum illud
abhominabile flagitium. Verum
divitiis intelligitur repleti ut exposuit.

11

quo repleti sunt ut olim cum sub
ditur. Repleta est terra argento et auro
et non est finis thesaurorum eius. Et
repleta est terra equis et innumerabiles
quadrige eius. Non est finis the
saurorum eius quia semper avarus eget
non quod quod thesauri sui non habeant
sed quod possident animum non reple
ant. Et innumerabiles quadrige eius
quia dignum non est quod contra dei
imperium possideat. Lex enim prohibu
it regibus israel equos et currus multi
plicare. Sed quemadmodum iniquitatibus
et ydolatria repleti sunt ut olim
ostendit sermo subiunctus quo dicitur
Et repleta est terra ydolis opus
manuum suarum adoraverunt quod fece
runt digiti eorum. Et incurvavit se
homo et humiliatus est vir. Ita sicut
olim in egipto serviebant ydolis
ita et nunc faciunt atque coram simu
lacris se incurvaverunt. Quia tamen non
ad adventum domini sed ad superiora
tempora referendum est quod cum salvator in
carne apparuit non colebant ydo
la sed antiquis temporibus ea coluerant
sicut et cetera que descripta sunt pre
cesserunt. Nam cum eos propheta dixis
set adeo proiectos cepit ostendere
mala que iam ipsi fecerant et opera quibus
dediti erant quod proiecti sunt ut ob
multa nimie perversitatis sue illos
declararet esse proiectos. Unde et post
descriptionem tantarum iniquitatum sub
iungit dominus dicens cui hactenus est lo
cutus. Ne ergo dimittas eis. Nam
sic prophetis ille offendit ut iam
remissionem peccatorum obtinere non possit
quem Christum qui solus captivos liberat
suscipere noluit. Impossibile est enim
sanguine hircorum et taurorum peccata au
ferri. Unde eis et ipse dominus ait. Dico
vobis quod moriemini in peccatis vestris.
Si enim non credideritis quia ego sum
moriemini in peccatis vestris. Possumus
autem domum iacob intelligere plebem
fidelium quia de Christo dictum est. Dabit
illi dominus deus sedem david patris
eius et regnabit in domo iacob in
eternum. In qua scilicet domo mali cum bo
nis permixti sunt et omnes eos vani
tatis vocabulo quidam appellant. Quia
autem nunc de domo iacob dicitur non
de iustis sed de hac multitudine permi:
xta que Christi nomine adhuc consistit
debemus intelligi quibus ante dicitur. Do
mus iacob venite et ambulemus
in lumine domini. Quia lux venit in mun
dum et dilexerunt homines magis te
nebras quam lucem. Omnis enim qui
male agit odit lucem et non venit
ad lucem ut non arguantur opera eius.
Qui autem facit veritatem venit ad
lucem ut manifestentur opera eius
quia in deo sunt facta. Dicat ergo peccantibus
Venite et ambulemus in lumine domini
ac si dicat. Abiciamus opera tene
brarum ut filii lucis ambulemus.
Fructus enim lucis est in omni bonitate
et iustitia et veritate. Ambulemus dicit
quia catholicus loquitur et ideo sanctos
eos ad bonum agendum hortatur. Sed quia
illi monitione eius sequi contemp
nentes permanent in tenebris operum ma
lorum perseverant deserit eos et ad
dominum quibus tribulationem mox [illegible]
ipsis profert. Proiecisti populum tuum
domum iacob. Quia repleti sunt ut
olim repleti sunt diviciis quas
avide congregaverunt et retinent sic
olim antequam ad Christum advenisset
et ideo proiecti sunt ab illo. Ipse enim
precipiens eos dicit. Omnis ex vobis
qui non renunciat omnibus que possidet
non potest meus esse discipulus. Auguria
et alie cause per quas proiecit illos
Sicut augures habuerunt ut philis
tiim in mathematicos et divinos
consuluerunt sic et Christiani. Et pueris
alienis adheserunt in immundis spi
ritibus in perpetratione malorum velut
in fornicatione diabolo coniuncti
sunt. Unde ad ezechielem dominus ait
fornicata est super me [illegible] Oholla
et insanivit in amatores suos in
assyrios propinquantes principes et
magistratus iuvenes cupidinis

Ezechiel 23°

oms / oollam quippe vocat
samaria / Et quid samaria n
multitudo ista ptorum exprimit
Quid p amatores eius assyri
os nisi malignos spus / assyrij
namq; coarguentes siue quiuitte
tes interptant. Et demones vocat
assyrij qui quos in i malicia
sibi sociant i futuro iudicio ac
cusant z quiuincit / fornicata e
i oolla sup virz suu / z i sanuuit
quipia i amatores suos qui
plebs ista que xpo desposata
fuerat / madata xpi quitempnit
z desideria malignorz spuu libe
tissime facit Qui sut principes
z ingratus adusarie ptis / quia
no est nobis colluctacio adus
carne z sanguine sz adu sus pri
cipatus z potestates adu sus
mudi rectores tenebrarz harum / Qui
z iuuenes cupidinis appellant
qui ad animarz corruptionez
feruet / z du prauas delectaciones
suggerunt se ipos nesut specio
sos interiorib; oculis decepte me
tis ondut / Ipe em sathanas
transfigurat se i angelum lucis / Ita
q; malignos spus quos eze
chiel assyrios iuuenes cupidis
appellat / int ysaias pueros
alienos vocat / z q ibi dicit insa
nuuit i amatores suos / Hoc e
q ps dicat et pueris alienis ad
heserunt / Qz aut dicit reple
ti sut ut olym / Quit apit dns /
Repleta e tra argento z auro z
no e finis thesaurorz eius / Et
repleta e tra eius equis / z in
numerabiles quadrige eius / Et
manifestu e / quia pplus qui
talia sectat no querit celestia
No em potestis deo suire et
mamone i diuicijs Vbi z ma
nifeste subdit Et repleta e tra
eius ydolis / Nam quid ydo
lorz nomie designat / auarit

cia / apstus Et auaricia inquit que
e ydolorz suitus / Auaricia go po
puli huius iste pdictus opes pcuia
rias q gregat / z ce dicat quam re
pleta est tra eius ydolis. Sequit
Opus manuu suarz adora
uerut / qd fecerunt digiti eorz /
Opus manuu suarz adora
uerunt / quia malu qd quisq;
spualt opat / hoc q si ipsu dm
colit / sic edaces / quorz ds vent
est / Sequit Et i curuauit se ho
mo z humiliatus e vir ad suprna
luce intuenda / homo q dilig su
erat / sz ptis exigentib; foras
missus intus sue tenebras
ptat / supna no appetit / infi
mis intendit / celestia no desi
derat / trena spe i animo u sat
Incuruauit igit se homo z humili
atus e vir / Omnis n pctor tre
na cogitans celestia no querens
sponte i curuatus e / quia dum
desideria inferiora sequit / a mtis
sue rectitudine inclinat / Terra
quippe semp intuet qui cur
uatus e / z quo ptio sit deptus
no meminit / quia qua quit / pro
pt hoc omia subdit / Ne ergo
dimittas eis / dapnabilia em
sut commissa hic z hiis qui talia
sunt faciut / repente supueni
et dies ulcionis eterne / vu z se
Ingredere i petram / z absconde
fossa humo a facie timoris dni
z a gla maiestatis eius / petra
no duricia cordis nri designat /
petra quippe igredimur / cu cordis
nri duricia penetramq; atq; a fa
cie timoris dni fossa humo ab
scodimur / si trenas cogitaciones gentes
absita dispcticu iudicis / i humilitate
mtis nre celamur / Quo n tra
plus fodiendo penat eo pcaminu
semp inferius demgit / vnde et
nos si a nobis studiosius trenas

cogitaciones eciam que apud nos
absconditas. Similiter inveniemus. Ecce
enim quia diem iudicii dies iam iterum q
ipsa iam timor eius facies apparet
tanto magis nunc est ut omnibus quibus
illi terribiliter timeat quanto iam glorie
maiestatis eius appropinquat. Quid
ergo agendum est quo vel fugiendum.
Quo enim quis latere potest eum qui
ubique est. Et ecce petra ingredi ac
fossa humo occultari precipimur
ut ardoris iudicii districti dirumpere
contra invisibilem declinemus quo
ab amore visibilium apud nos in
corde subtrahimur ut ac prave co
gitacionibus tuta erat mens apud
se ipsam tanto tucius quanto et humilius
abscondatur. Postquam apud prophetam
consilium premisit quo quis abita
dia illius occultari posset de illis
iam qui sit ab ea se ipsos abscon
dere neglegunt adiungit. Oculi sub
limis hominis humiliati sunt et incurva
bitur altitudo virorum. Exaltabitur autem
dominus solus in die illa. Adhuc futurum
expectatur iudicium et iam quasi de preterito
dicatur oculi sublimis hominis humi
liati sunt. Et apud deum iam factum est
iudicium. Qui enim non credit iam iu
dicatus est. Licet ergo terrena potestate
sublimis adhuc foris appareat
quilibet impius iam tamen intus ante dei
oculos humiliatus est atque deiectus.
Vel quod ait oculi sublimis hominis
humiliati sunt potest intelligi dixisse
pro eo quod est humiliabuntur. Et iste sublimis
homo specialiter ille filius perdicionis
potest accipi qui adversatur et extollitur
supra omne quod dicitur deus aut quod
colitur quem dominus ihesus interficiet spiritu
oris sui et destruet illustracione ad
ventus sui. Et incurvabitur altitudo
virorum quia omnis qui se exaltat
humiliabitur. Exaltabitur autem dominus
solus in die illa quod tunc perfecte
complebitur quod dictum est omnia subiecisti
sub pedibus eius. Nunc autem nondum

dum videmus omnia subiecta ei. Pro
pheta vero quia dixit quod incurvabitur
altitudo virorum partes enumerando probat
adiungens. Quia dies domini exercituum
super omnem superbum et excelsum et super
omnem arrogantem et humiliabitur. Et
super omnes cedros libani sublimes
et erectas et super omnes quercus basan
et super omnes montes excelsos et super
omnes colles elevatos et super omnem
turrim excelsam et super omnem murum
munitum et super omnes naves thar
sis et super omne quod visu pulchrum est.
Dies inquit vindicte domini super
omnem superbum mente et excelsum
potencia, super omnem qui de ex
cellencia potestatis intumescit et super
omnem qui iactancia arrogancie
sectatur. Cedri vero tante sunt altitu
dinis ut omnes arborum et lignorum
altitudines sua proceritate transcendat.
Libanus autem candidacio dicitur. Et
quid per libanum nisi gloria huius seculi
exprimitur quid vero per cedros libani
sublimes et erectas nisi illi signi
ficantur qui in excellentissimis dignitatibus
positi, autem intus in superbia eri
guntur. Unde in psalmo est: Vidi impium super
exaltatum et elevatum sicut cedros
libani. Quercus autem et ylices et
robuste sunt arbores. Basan autem
bruitas sive pinguedo dicitur. Et quid
per bruitum qui pene totus est venter
nisi edacitas et ventris ingluvies
intelligi potest. Et pinguedo crassi
cies arborum habundancia nascitur. Quid
ergo quercus basan nisi eos designat
qui potenciam sectantur et ob sinatam
cordis elacionem gaudes et rigida sunt
atque pro omni ingluvie saginat
carnem. Merito igitur veniet dies ulti
onis super omnes cedros libani sub
limes et erectas et super omnes quercus
basan. Et per montes excelsos in
telligi possunt reges et imperatores super
bi atque per colles elevatos consules
terre et principes elati quibus illus

debita superveniet Quid vero
per turrim excelsam nisi quelibet
anima superbiens exprimitur que
ceteris in hoc mundo forti potentia
supereminet Et quid per murum
munitum nisi divites qui mu-
niuntur suis opibus et alios ma-
le agentes muniunt et protegunt
Et super hos igitur ventura est dies
domini multis nominibus appellacionibus
designavit superbas potestates seculi
quia multe sunt in hoc mundo digni-
tates per quas multa peccata [illegible]
acquiruntur Tharsis autem mare dicitur
Et quid est mare nisi seculum istud
quod sic quasi naves tharsis nisi mentes
hominum que per amarum pellagus
huius seculi vanis desideriis ducuntur
Insulis tharsis interpretatur explo-
ratio gaudii et que sunt naves
exploracionis gaudii nisi humane
mentes que in hoc mundo gaudia pre-
sencium voluptatum exprimunt
satisfaccione concupiscencie sue
visu Quid est autem quod visu pulchrum est
nisi omne quod in mundo concupiscitur quod
falsa seu vana pulcritudine
fallit oculos intuencium Veniet
itaque dies domini super omnes naves
tharsis et super omne quod visu pul-
chrum est Ubi cuncta premissa repeti-
ta sententia tum subdit Et in-
curvabitur sublimitas hominum et
humiliabitur altitudo virorum Et
elevabitur dominus solus in die illa
Tunc incurvabuntur qui nunc superbie
eriguntur et dominus tunc elevabitur quem
nunc humilitas ab eis despicitur
sequitur Et ydola penitus conterentur
ydola tunc conterentur quia per eternam
tie tormentis eternalibus puniuntur
Naz sicut [illegible] sapiens ait Contere-
tur [illegible] delictum Vel ita dominus
elevabitur et homo incurvabitur et ydola
conterentur Terra domini cum videbit hu-

manus suo habere venerit quod dominum
divine sententie non fuit operatus
Primum autem mediatum in tanti qui sti-
pula igni appropinquaverit cito vora-
te deficit et omnia dogmata falsi-
tatis quam nunc ydola nominant eo quod si-
mulata sunt atque conficta penitus con-
teret Timoreque pavore domini omnes
sunt pariter primum in spelunca petrarum
sui et in voraginibus terre abscondet
hec ydola non audens proferre quod
male finxerat Secundo enim presto
e ut quasi pius celata puniat et ipse
esse non parcet sequitur Et introibunt
in speluncas terrarum et in voragines
terre a facie formidinis domini et a gloria
maiestatis eius cum surrexerit percute-
re terram Et hoc in apokalipsi iohannis
ita legitur Reges terre et principes et
tribuni et divites et fortes et omnis
servus et liber absconderunt se in speluncis
et in petris moncium et dicunt montibus
et petris cadite super nos et abscondite
nos a facie sedentis super thronum
et ab ira agni quoniam venit dies
ire ipsorum et quis poterit stare Sunt
inminente quoque ultimo adventu districti
iudicis qui sequitur apparebunt signa magna
et horribilia arescentibus hominibus
pre timore et expectacione eorum que super-
veniet universo orbi introibunt in
speluncas et in voragines terre volen-
tes se abscondere a facie supplicium
malorum Adventus non inducit vocat
resurrectionem eius sicut et beatus iob
ait dicit Quid enim faciam cum surre-
xerit ad iudicandum deus Nam nunc
sedet ad dexteram maiestatis in excelsis
sed tunc surget percutere terram quoniam veniet
iudicare seculum hec terra et devia
dicuntur gentiles iudeorum quod per raciones
factum est possunt accipi Dicit enim
quod dies domini exercituum super omnem
superbum et excelsum et terra Terra superbi
et arrogantes per cedros libani et
quercus basan per montes et colles pre-
intelligi tamen pharisei quod omnes
qui in illo populo primatum gerebant

phces et muros civitates et presidia
eorum penetrans tharsis illi qui contra
tonos et magnus pugiunt sicut in
mari galilee per hoc quod visu pulcrum
est generaliter quodlibet mentis formosum
aut honestum videbatur illa super eam
[illegible] venit ira dei Elevatus est autem
dominus solus in die illa id est quod illos
deus illum exaltavit et donavit illi
nomen quod est super omne nomen ut in nomine
ihesu omne genu flectatur Et gentibus
ad fidem venientibus ydola penitus
contrita sunt Gaudii ut intrabunt ipse
lucas petrarum et in voragines terre
a facie formidinis domini cum surrexerit
percutere terram eorum quia capti
cordibus abscondebantur in antris et spe-
luncis ut et ipse iozephus cum sociis
suis Et hec et generaliter cuiuslibet conver-
sationis [illegible] adorandum [illegible]
[illegible] In die illa proiciet homo
ydola argenti sui et simulacra auri
sui que fecerat sibi ut adoraret talpas
et vespertiliones et ingredietur fissuras
petrarum et cavernas saxorum a fa-
cie formidinis domini et a gloria maiestatis
eius cum surrexerit percutere terram Dicit
namque pro eo tempore quo lux veritatis mundo
per apostolos irradiata posita est homo
[illegible] vocari solet quia bestialem sensum
sua [illegible] tendens homo id est vir volup-
tuosus venabiliter cogitans in illa
tempore proiciet ydola Adorabat nam-
que in [illegible] talpas et vespertiliones [illegible]
[illegible] et sub terra mane-
ntes [illegible] fodiunt atque foras
expellunt Et quid per talpas nisi
demones figurantur qui luce visio-
nis interne carentes corda carna-
lium velut terram suggestionibus illi-
citis fodiunt et que male suggerunt
[illegible] Vespertiliones vero in [illegible] te-
nebris et [illegible] volat ac [illegible]
per terram [illegible] Sic et [illegible] tene-
brarum malignos spiritus qui [illegible]
subtilitate [illegible] volat [illegible]
[illegible] despicimus [illegible]

talpas

celestium nulla iam respiratione se
erigunt per terram repunt Sed et ve-
tibus [illegible] quibus mira lux
deficit [illegible] diu vicia [illegible]
illudunt qui alios per superbiam et a-
lios per luxuriam decipiunt Gentiles
ergo quos in fastu superbie quasi alta
sapientie elevat volant [illegible]
aut quos in luxuriam premunt per terram
repunt Sed has utrasque talpas et ve-
spertiliones adorabat in idolis
suis gentiles Et [illegible] venabiliter
cogitans proiciat [illegible] cognoscit pro dicta
[illegible] audivit et ingressus
est fissuras petrarum et cavernas
saxorum a facie formidinis domini
et [illegible] dictum est in canticis co-
lumba mea in foraminibus petre et in caverna
[illegible] petra autem erat christus
foramine petre plaga lateris christi
[illegible] qui [illegible]
ad illud fideliter confugit [illegible]
christus ibi [illegible] in [illegible]
[illegible] intelligunt [illegible]
sic per foramina vulneris [illegible]
ita per fissuras petre et cavernas
saxorum vulnera [illegible] martyrum
[illegible] fissuras petre et
cavernas saxorum a facie formidinis
domini et a gloria maiestatis eius que
revelabitur cum surrexerit percutere
terram [illegible] petrarum [illegible] et
[illegible] cavernarum [illegible]
[illegible] nomine [illegible]
[illegible] fideliter [illegible]
et ipsorum [illegible] et [illegible]
[illegible] percutere [illegible]
[illegible] surrexerit dominus percutere terram
corda [illegible] ad pe-
nitentiam et [illegible] percutit
terram [illegible]
ut [illegible] venabiliter
sapiens ingreditur predictas fissuras
petrarum Sed argentum et aurum per
sermonem et sensum potest accipi
unde [illegible] ydola [illegible]
que [illegible] in [illegible]

fissuras petre et cauernas saxorum
ut non intrare pulueri et in media luto
sed ut fuga tonitrui uisu et in ueniat
sibi diuisa obtentum scientia p
que abilitatem puenire valeat
Prophetia vero multa paulo superius de
eiusdem iudeorum locutum est. Sunt et
gsideratus quia propter necem saluatoris
hec omnia passuri erant amonens
illos ab eius insectatione desistere
dicens Quiescite ergo ab homine cuius
spiritus in naribus eius quia excelsus
reputatus est ipse. Quid autem in na
ribus in spiritus et quod in spiritu n
suena designatur. Saepe enim id quod
non uidemus odore comprehendimus
ita ut non nulle res etiam longe
iaceant fragrantie nobis qualitate
sue innotescant. Omnium igitur per nares
spiritum ducimus plerumque aliquid et iuxta
positum. Redemptoris ergo nostri spiritus
est in eius naribus dicitur ut sibi
licet signata illius etiam in presentia
designet. Quia quamquam se statuit in
natura humanitatis in [illegible]
hec minime ante secula eadem tamen
presciuit qui omnes spiritum in naribus
habuerit more prophetia subiungit
dicens quia excelsus reputatus est
ipse ac si diceret inferius venerat
desuper presciuit qui ad yma descendere
uenit. Quiescite in quam ab hoc
homine. Certa pro malum quod inferetis
ei audite quid sequatur. Ecce enim
dominator dominus exercituum auferat ab
iherusalem et a iuda ualidum et fortem
omne robur panis et omne robur
aque fortem et uirum bellatorem et
iudicem et prophetam et ariolum et senem
principem super quinquaginta et honora
bilem uultu et consiliarium sapientem
de architectis et prudentem eloquii
mystici. Hec omnia post passionem
domini contigerunt ipsis iudeorum. Quorum
patronos abstulit dominus ab iherusalem
et a plebe iudaica validum et fortem
et omne robur panis et omne robur
aque et fortem et uirum bellatorem
itaut fame ac siti morerentur in
obsidione et ab hostibus suis
tandem capti perimerentur ac reliqui
seruitute miserabili ubique deprimerentur
qui eciam tempore iudicum nullum habent
quia post eorum dispersionem nullo rectore
proprio gubernantur. Et prophetam abstulit
eis dominus quia donum quod in prophetis
loqui solet subtraxit. Nam quippe
apud eos vllus non est qui dicat
hec dicit dominus. Omnis enim cessauerit
quia sermo domini recessit ab eis. Ariolum
neque uel ariolum habent ullum id
est falsum prophetam qualis erat Balaam
Ipse enim fuit ariolus et tamen cum eo lo
quebatur dominus et ostendebat plerumque
secreta sua ita saepe eciam palam
scenas futura dicebat. Sic ab isto
Balaam legimus et de diuinis phi
listinorum et ariolus ergo id est qui
interdum uera et interdum falsa
diuinat ablatus est a iudeis quia
et uera et falsa pariter amiserunt.
Senes eciam id est maturis moribus
non est in eis. Enim neque principem
saltem super quinquaginta iam ullum
habent eo quod dominus sabaoth id est exercituum
abstulit. Nec honorabilem vultu
eo quod speciosus forma pre filiis hominum
non sit ullus eis. Habet spiritum neque
decorem neque consiliarium. Quia sapientia
deseruit eos que dicit meum est
consilium et equitas. Recessit enim
ab illis angelus magni consilii. Sapien
tes apud eos qui possit dicere Ut
sapiens architectus fundamentum posui
inueniuntur ab eis architecti re
nuerunt ad eternam. Id est posuit fundamentum
illum Christum. Eloquentes et prudentes
eloquii mistici dominus abstulit quod
nullus doctor est eis relictus. Cessat
apud eos lex prophetarum. In pretextu
legunt et non intelligunt. Velamen
est diuina subtractum est et dabo
pueros principes eorum et effeminati
dominabuntur eis. Habuerunt enim post
dominum ascensionem principes pueros id est pu
erilia sapientes atque puerilia agentes
et dominati sunt eorum effeminati id est qui

muliebriter conterebantur. Quid autem
et vulgus egerit audiamus. Et
irruet populus vir ad virum, unus-
quisque ad proximum suum. Tumultu-
abitur puer contra senem, et ignobilis
nobilem. Antequam Titus obsideret
Jerusalem, pugnabat intestinus
populus civiliter ad invicem, et irru-
ebat vir in virum atque premebat
unusquisque proximum suum, et puer-
nus deferebat honorem seni, sed
litigabat contra eum, et ignobilis
dehonestabat nobilem. Capta vero
Jerusalem, cum parte eorum reliquie
in pristinam suam denuo rebellare
temptarent, audiamus quid fecerint.
Apprehendet enim vir fratrem
suum domesticum patris sui: Vesti-
mentum tibi est, princeps esto noster, rui-
na autem haec sub manu tua. Haec
meruerunt hec principes qui de
Christo sic leguntur dixisse: Nolumus
hunc regnare super nos. Indicta-
bat enim dignum principatu eum
qui saltem vestem habere poterat,
et non ab probitate sed ab dignitate
eum preferebant. Ruina ait rui-
na haec sub manu tua, hoc est: si per
habet miseria et calamitates
tuo sustentetur et protegatur auxilio.
Ex quibus verbis quae sit eligebat
quam invalida esset manifestatur
ex verbis ipsius sicut continuo ad-
ditum est. Respondebit in die illa dicens:
Non sum medicus, et in domo
mea non est panis neque vestimentum,
nolite me constituere principem
populi. Non sum inquit medicus, id est nec
scio mederi vestrae infirmitati, nec
pessimam famem premere [illegible]
quamquam resistere [illegible] hostibus
ut quidam valeat sibi et populo
subiungere. Ruit enim Jerusalem et
Judas concidit, quia lingua eorum
et adinventiones eorum contra Dominum
ut provocarent oculos maiestatis
eius. Ruit Jerusalem quia deserta

est ab exercitu Romanorum, et Judas
concidit quia populus Judaeorum illius
miserabiliter succubuit. Et hoc ideo
factum est quia lingua eorum ferie-
bat contra Dominum cum diceret: Reus
est mortis, crucifige eum, et adinven-
tiones quando dixerunt: Quoniam nos
audivimus eum dicentem: Ego dissol-
vam templum hoc manufactum et
post triduum aliud non manufactum
aedificabo. Sed ut repetitis miseriis(?)
[illegible] et delictis quae et de
Judaeis intelligi possunt conve-
niente, convenit ab homine cuius spiritus
in naribus eius eos qui semel
sunt illuminati, gustaverunt et donum
caeleste et participes facti sunt Spiritus
Sancti, gustaverunt bonum Dei verbum
virtutesque saeculi venturi et prolapsi
sunt, dicit Apostolus, rursum cruci-
figentes sibimetipsis Filium Dei
et ostentui habentes. Et quia [illegible]
nec Dominus convenit ab homine
cuius spiritus in naribus eius qui
[illegible] instante adventu Antichristi
usque adeo multiplicati sunt et ceteros
pestilentiae odore suo sic infece-
runt ut raro nunc christianus verus
inveniatur. Unde et corpore magis
iam completum et dolentes cata-
pia at magis implendum adhuc
et non dubitamus quod subditur:
Ecce dominator Dominus exercituum
auferet ab Jerusalem et ab Juda
validum et fortem etc. Nam Jerusalem
et Judas plebs ista fidelium est
quae iam sic infirmata est ut diffi-
cile sit quemquam inter ea reperiri vali-
dum et fortem. Adeptus spiritale
panis autem est corporis redemp-
toris quod in ministerio sumitur, aqua
non scientia salutis. Et robur pa-
nis aufert quia sacramenti [illegible]
[illegible] qui indigne illud percipit
tollit. Similiter et robur aquae
id est vitae scientiae aufert indignis
quod si ipse defuerit scientia non
[illegible] vivere nec tenere facultatem

valet ut bonus quem nostri faciat
virum quod bellatorem spiritualibus
armis fideliter decertantem rarus
est iam in senibus Iudex et eccle-
siasticus qui iuste iudicet diffi-
cile invenitur in lege dei habens
scientiam meditandi sed iam omnia
fere vetusta et caduca et errore
plena sunt et propheta id est doctor consi-
lium iustorum gaudia malorum
que supplicia pronunciat iam vane-
scit nimis Vix enim quis verbum
predicationis habere ipso iam cogi-
tat nisi occasione acquirendi
pecuniam vel aliud quid temporalium
et omnis fere talis predicator par-
abolum fortassis exprimitur quia sicut
balaam ariolus superstitione aua-
ritie sue deseruit sermone dei
hominisque voce predicat premendo
repugnat Sicut et samuel ait
quasi tamquam peccatum ariolandi est
repugnare id est nolle obedire sed
obsistere Et coniector talis est ariolus
flatu notissime presumptionis su-
bito rapitur Senem vero id est qui
morum grandevitate maturescit
invenit ipso difficilimum est invenire
Quinquagenarius numerus peni-
tentiam et remissionem peccatorum designare
solet Unde david penitens in
quinquagesimo psalmo remissionem
accepit Penitens igitur in quinquage-
nario numero continetur Omnis est ergo
princeps super quinquaginta id est super
penitentes id est quicumque proficit eorum
penitentie et attingit penitentiam atque
venit ad eam eos sicut fuit princeps
erat iohannes qui vestimentum de pilis
cameli sicut locustas et mel silu-
estre edebat et aliis ut digne
penitentie fructus facerent predicabat
Immo et christus penitentie princeps
est et caput eorum qui salvantur per pe-
nitentiam Unde et iudei nolentes
eum esse principem quinquagenarium di-
xerunt ei Quinquaginta annos

non habes sed ille sciens se esse
non solum penitentium principem
sed et iustorum Unde dicitur Antequam abra-
ham fieret ego sum Honorabi-
lis est multum cuius interna ma-
turitas apparet in vultu eius
Consiliarius est qui dat consilium
quo superentur astutie demonum
et rectitudo custodiatur Archi-
tectus est qui predicando edifi-
cat ecclesiam prudens eloquii my-
stici qui misticum eloquium spiritualiter
prudenter intelligit vel quicumque
sapiens mistice loquitur prudens
eloquii mystica videtur in con-
cavitate et exercitatus tam in
lege et prophetis quam in evangelio
et apostolis Et sicut quidem persone magistri
magisque cotidie diminuuntur tempus
antichristi venturum imminet sub-
timentur et malitia remane-
re tamen multiplicius excrescat Etiam
antichristo regnante si quis talis fuerit
superfuerit vel seducetur ab eo vel
punietur Unde certa pulcherrimam
de tempore isto conqueritur dicens Abstulit
omnes magnificos meos dominus de
medio mei Vocavit adversum me
tempus ut contereret electos meos
Recte itaque dictum est quod dominus
auferret a ierusalem et a iuda
validum et fortem atque omne robur
panis et omne robur aque fortem
et virum bellatorem et iudicem
et prophetam et ariolum et senem
principem super quinquaginta et hono-
rabilem vultu et consiliarium sa-
pientem de architectis et pruden-
tem eloquii mystici Ipsi quidem
auferuntur sed loco eorum inequales
dantur Dabo inquit pueros id est la-
scivos et indomabiles ac di-
solutos et pueriliter agentes prin-
cipes eorum sacerdotes ac prelatos
et effeminati id est temptatorie laudis
amatores dominabuntur eis Effemina-
ti enim sunt arrogantes preposi-

quia dum humanis laudibus mol
lia corda prostituunt qui assiduis ama
toribus corrumpuntur. Effeminati
sunt quia laudis luxuria corrupti
si enim virilitate vinceret laus inspecto
ra nulla eos corruptione viciaret.
Eorum qui non dei gloriam querunt
sed suam magis honorari subiectis
volunt quam prodesse et eis non con
sulendo regimini sed magis dominando
dominantur quibus pariter propheta
dicens vos autem cum austeritate
imperabitis et cum potentia imperat
quia subiectos suos non tranquille
racionando corrigere sed aspere inflec
tere dominando festinat. Et ideo ut
facilius ac prosite multiplicat in
cetera habundat propter peccata popu
lorum quod hinc quoque prelatos habere po
pulus subiectorum meruerit sequen
tia indicat. Irruet inquit populus
vir ad virum et unusquisque ad proximum
suum et pugnabit alter adversus
alterum vel ledet eum vel nocebit.
Et quia mali bonos et honestos
fatigaverunt. Tumultuabitur inquit
puer contra senem et lascivos et
pueriles actus hominis habitabit [illegible]
adversus eum qui morum gravitatem te
nuerit et ignobilis contra nobilem
peccator contra iustum. Quemadmod
autem populus iste pueros principes sor
tiatur ostendit homo submittens. Ap
prehendet enim vir fratrem suum domesticum
patris sui vestimentum tibi est
[illegible] quid proximum vel quilibet propinquus
designat. Et quid fratrem vel do
mesticum vel quislibet carnalis pro
pinquus vel amicus accipitur. Apprehen
det quis vir fratrem suum ut in prin
cipem constituat eum quia iam decre
scente religione frequenter accidit ut
ad ecclesiasticum regimen non sancti
ores et qui dignius sunt eligat
sed potens quilibet enim quem car
nalitate diligit promovet. Observatur
quidam principes fiet [illegible] qui non
tam propter vite meritum quam propter

carnalem dileccionem eliguntur a po
tentibus. Et dicitur ei qui sic eligitur
vestimentum tibi est princeps esto
noster. Vestimentum hic inter honestas
quedam conversacionis quia non
nulli se palliant ut irreprehensi
biles videantur hominibus licet i
nus vere aut perfecte virtutes
habeant. Tales enim facile ab im
peritis eliguntur. Princeps inquit
esto noster ruina autem hec sub ma
nu tua. Ruina hic interioris hominis
est ruina hec mors est. Ruina sub
manu tua. Non ait releva
ruinam hanc quia non curant eligen
tes qui corrigere valeant. Sed tantum
qui super ceteros appareat. Sed ille
qui eligitur excusat se dicens non
sum medicus et in domo mea non
est panis neque vestimentum nolite
constituere me principem populi. Quamvis
ad postulantes tamen eligitur. Dicit ce
spiritualis medicus ut dilucidet me
deri sciat interiora hominis languo
ribus et in domo conscientie sue de
bere panem spiritualis doctrine ut
constitutus super familia sua domini
sui det illis cibum in tempore. Vestitu
quoque necesse est ut habeat in domo
sua. Cum vestimento virtutum cuius
eius vestita sit in iusticiis neces
sariis quos causas excusationis
opponens ait: Non sum medicus
et in domo mea non est panis
neque vestitus. Cui dictum fuerat
vestimentum tibi est quod ad exteriorem co
nversacionem retulimus. Ille autem de
teriori veste cordis respondet
quod in domo mea vestimentum non est
ac si dicat etsi vos honestate
quadam conversacionis vestitus appa
reo interius tamen in inspectore
nudus sum [illegible] iste eligitur
et se excusat. Nec tamen laude dig
nus [illegible] quod [illegible] estimabiles qui
querunt ad hunc prelatos eligunt ut
per has magnificet apud homines
Fuit enim panem non habentes et
vestimentum cum ipsi esuriant
et nudi sit nec habeat spiritale

albiim [illegible] xpi trinitatz integraz
seruauerunt alijs alimoniaz et ue
stimenta pmittunt et plem mul
tibus medicos se esse iactant
Post hec aut prophetam uoce sub
dit Ruit ierlm et iuda cecidit
quia lingua eorz et adinuentioes
eorz contra dnm ut puocarent oculos
maiestat eius. ierlm ruit cecida
uit quia muro fidei et disciplie
ata sine sedi dissipato e atq
tres arduaz uirtutum delapse sunt
et iudas .i. fidelium populus cecidit
quia fere hec tota plebs statum
rectitudinis amisit quia lingua
eorz contra dnm quotiens ea que
contraria deo sunt loquunt et adi
uentioes eorz quotiens nouos male
agendi modos inueniunt Vnde
puocant oculos maiestatis eius
quia in suis adi uentionibus ex deli
beratione peccant Qme enim pecm
aut p infirmitate aut p ignorantiaz
aut p studium deliberationis committi
Et peius quidem est ex infirmitate
sicut peccare quia ex ignorancia
Sz multum grauius ex deliberatione
quam ex infirmitate Et ideo hij qui ma
lorz adinuentionibus ex studio et
liberationis praua committunt no
peccant in conspectu dni Sz qd' e grauius
puocant diuini oculos maiestat
eius Sequit Agnitio uultus
eorz respondebit eis Mens libi
dinosa et indisciplinata solet
in oculis et in uultu dinoscitur
aut mutus et indicia uultus
sequit cognitio affectus Vnde
hic apte dr agnitio uultus eorz
rndebit eis ac si dicat culpa cor
dis que pfiteri nullus se pro
dere cupit p oculis luxuriaz in
opis expectacione rndebit eis ut
quales intus sint ostendat
foris opando i mali opis huius
postquam ille opus in conscie
uiunt omnino uerecundia amittunt
Vnde subdit Peccatum quippe
suum qi sodoma pdicauerunt nec
absconderunt peccatum quippe suum
sicut sodoma pdicant qui opus
confusionis qd' ipi faciunt alijs
impudenter sine glam detegunt
ut eos ad similez nequiciaz allici
ant Sz dnm in talibus gloriant subi
tanea illis ueniet in tantus sodoz
uelut despecto subdit Ve aie
eorz qm reddita st illis mala
qmalis que operalit gessit ppe
tua mala recipt aia eorz Vnde
nos ad laudem iusti iudicis hor
tat ppha subiacens Dicite iusto
qm bene qm fructu adiuentionum
suaz comedent Quis e enim
iustus iste nisi tu tamen Iustus
es dne et rectum iudicium tuum Sm
debemus omnes dicere qm bene eg
estimans eos qui peccatum suum qi
sodoma pdicabant et adiuentio
nibus studebant Comedet enim
fructum adinuentionum suaz quia
pro culpis suis eternalit punient
peccatum quippe cum consumatum
fuit generat mortem qe est fructus
pcti. quia uero omnis qui agit
similia facit similem postmodo
sentenciam accipiet nisi ticius
pnitencia opa sua correxerit
recte subiungit Ve impio in ma
lum retributio enim manuum eius
fiet ei Tamen quanto se beatorem
putat impius eum ei aduersa
cuncta puenerint. tanto e infelicior
quia quo magis iniquitatibus mul
tiplicat eo amplius dampna
tionem sua accumulat Retributio
enim manuum scilicet eius fiet ei quia
secundum omnia que nunc fac recipiet
Sz et iudeis quem qd' dictum est
ve anime eorz qm reddita sunt
illis mala que in xpm exercue
rat receperunt a romanis et tenue
dunt imperiis eternalibz tormentis
adinuentionum suaz quibz dnm
uendiderunt atq sanxerunt Sz et quam
in eadem impietate uidea

et recta illud mal

perdat ve illi quia retribucio
manuum eius fiet ei Sequitur
Populum meum exactores mei
sui spoliaverunt et mulieres do-
minate sunt eius Exactores vocantur
qui tributa exigunt atque cete-
ri regi et antiquitus dei populum Regi
qui censum exigebat dum reddere
forsitan nequiret spoliabat
Mulieres avaricie principum atque
uxores potentum superba dominacione
opprimebant eum Similiter et
nunc in hoc populo fieri sepe cernimus
et ab exactoribus et ab uxoribus
principum Et hec utique sententia
dici potest qui fideles spoliat atque gra-
vat prelata est Vel de adulatoribus
dici potest qui eos immoderatis favoribus
extollunt Sequitur Popule meus
qui beatum te dicunt ipsi te deci-
piunt et viam gressuum tuorum di-
ssipant Adulator enim decipit
eum quem dicit beatum quia mendaci-
o fallit eum et in vana gloria
extollit atque viam gressuum
operacionis eius dissipat quia
dum ille beatum se credit sufficere
sibi credit bona que fecit et manus
sue rectitudinis iam ut consueve-
rat tenere negligit Sic enim multi
perierunt dum dei sine remissio-
ne agerent vel in culpas declinarent
Sed ne decipiamur blandientibus favo-
ribus illud terribile iudicium dei
quod adhuc nobis restat semper co-
gitare debemus Nam sequitur Stat
ad iudicandum dominus et stat ad
iudicandos populos Non ait sedet
sed stat ad iudicandum dominus quia
nondum realiter exercet ipsum iudi-
cium quod in consessione iudicis de-
signatur ut iam peractis completur
sed adhuc stat id est in stadio inter
homines certantes sive pugnantes
aspicit et adiuvat atque omnia
illis parata servat et eos ipsos
male agentes considerat ut
eis secundum opera ipsorum in fine retri-
buat Nam qui modo stat ad
iudicandum aliquando sedebit id est ip-
se actualiter faciet iudicium Sequitur
Dominus ad iudicium veniet cum
senibus populi sui et cum principibus
eius Qui sunt autem isti senes nisi
qui sapientia et moribus maturi
sunt id est omnes perfecti Senectus enim
venerabilis est non diuturna
neque numero annorum computata
Cani autem sunt sensus
hominis et etas senectutis vita
immaculata Et qui sunt hii prin-
cipes nisi prophete et apostoli atque boni
doctores ceterorum Cum hiis ergo senibus
et principibus veniet dominus ad iudi-
cium quia promisit eis dominus Vos
qui reliquistis omnia et secuti
estis me in regeneracione cum sederit
filius hominis in sede maiestatis
sue sedebitis et vos super sedes xii iudicantes duodecim tribus Israel Iu-
dicio maxime tunc veniet ad rap-
tores atque fidelium oppressores pu-
niat Unde protinus causam eorum
subiciens ait Vos enim depasti
estis vineam meam Vinea enim
domini plebs eius est quam depa-
scit quisquis bona fidelium diripit
Unde et evidentius addit.
Rapina pauperis in domo vestra
et increpando subiunxit Quare
atteritis populum meum et facies pau-
perum commolitis dicit dominus ex-
ercituum Atterunt namque populum
dei qui pauperes eius tribulant et
affligunt et facies pauperum co-
molliunt vel attenuant id est ma-
cie afficiunt quibus victum eorum au-
ferunt Hii ergo contra se iram dei ve-
hementer accendunt Sequitur
Et dixit dominus Pro eo quod elevate
sunt filie Syon et ambulaverunt
extento collo et nutibus ocu-
lorum ibant et plaudebant ambu-
labant et in pedibus suis

composito gressu incedebat De-
caluabit dominus verticem filiarum sy-
on et dominus crinem earum nudabit
Hystorialiter quidem possunt hec
ad iudeas mulieres que sic ob
superbiam et lasciuiam agebant
referri et in tempore obsidionis
ierusalem que subito facta est de-
caluate sunt ac depilate Hec que
syon interpretatur specula possumus
subtilior intellectu filias syon
accipere fideles animas que velud
in specula posite venientes temp-
taciones a barre mentis solent
circumspectione cauta preuidere Sed
plerumque tales anime in superbiam
eleuantur et omnem religiosam co-
nuersacionem suam dissipant Nam
quia et in vultu et gestu cor-
poris apparere solet mentis elacio
postquam hee filie syon eleuate
sunt ambulauerunt extento collo
et nutibus oculorum quo contra sanctus
dauid quia nec in corde nec in
vultu superbiam habebat confite-
batur domine non est exaltatum cor
meum neque elati sunt oculi mei Plaudebant
ergo filie syon id est ambulabant
et nutibus plaudebant disso-
lutionis lasciuie et inanis
leticie atque composito gradu in-
cedebant quia disciplinam cordis
omnem abiecerant et ideo foris
taliter agebant Cuncta quoque filie syon
id est anime christiane talia facere non
timuerunt decaluabit dominus verti-
cem earum et nudabit crinem. Per verticem
[illegible] in decaluacione figuratur nisi
de nudacione verecundie Decaluabit
ergo dominus verticem earum cum illud in
illis detegit quod in superba mente
earum erubescat grauius quod ab
omnibus aspicitur ludibriosa hec
et crinem capitis earum dominus nudat
qui prauam cogitacionem cordis ipsarum
manifestat et quamuis est in hac
vita plerumque ista decaluacio atque

Signa ade[illegible] ondebat

nudacio fiat plenarie tamen
non fiet quousque veniat dominus
qui et illuminabit abscondita
tenebrarum et manifestabit consilia
cordium Sequitur In die illa
auferet dominus ornamentum
calciamentorum et lunulas et
torques et monilia et armil-
las et mitras et discriminalia
et periscelidas et murenulas et
olfactoriola et inaures et anulos
et gemmas in fronte pendentes
et mutatoria et pallia et lynthe-
amina et acus et specula et syn-
dones et uittas et teristra. Hijs
muliebribus ornamentis spiritua-
lia mentium ornamenta congrue si-
gnificantur Calciamenta enim que
de pellibus mortuorum animalium
sunt et pedes muniunt exempla
sanctorum patrum designare possunt quibus
in operis gressus in via dei mu-
niuntur Lunula que est instar
lune facta et a collo dependens
in pectore claritatis in [illegible] uitam
in nocte presentis vite lucentis et
ab operacione ad intelligenciam quasi
a collo ad pectus perueniens secundum
illud Amadab tuus intellexit
Torques vero [illegible] atque de-
corum bone operacionis ornamentum
de quo salomon ait ut addatur gracia
capiti tuo et torques collo tuo
Monile quo pectus sponse stringitur
et ornatur spiritualis coniunctionis casteque
dilectionis signaculum Armille que
lacertos stringunt valida operacionis
laborancium Mitra fortitudinem
cogitacionum velud capillorum cohibi-
cionem Discriminale quo crines divi-
duntur discrecionis que bo-
nas malasque cogitaciones subtiliter
discernit Periscelides vero sunt apud
feminas crurium ornamenta quibus
earum gressus decorantur, id est torques
circa [illegible] similes armillis et circa
talos ponuntur Quid est quod periscelidas
signatur nisi virtutis ornatibus ita
[illegible] decorem Vel quia iuxta

Bulla

sentencia geneс antiquus serpens
insidiatur calcaneo mulieris a-
babenti attendi cuius ibi tempo-
rum minime virtutis vel ornatum
religiose operacionis sub pise litteram
operacione appellatione figuratur ubi
serpens morsum infigere querit
Murenula autem est quedam ordinis
flexuosi cathena que auro in-
gulas lentescente contexitur in simi-
tudine serpentis et ad collum or-
nandum aptatur Murenas ergo pre miro
nullam intelligi debet nisi in cau-
aurea doctrina que multiplices
sensus flectitur et in minimas velud
in virgulas ita spargitur ut eas
in mente omnis prave intencionis co-
nectat serpentina hominis cautelam
et sic opus laborem illud collum
astringens et adornans Unde et
in canticis ad sponsam dicitur Murenu-
las aureas faciemus tibi vermicu-
latas argento vermiculatas vari-
atas quia medium auri et argenti
virgulis texuntur ut ubi sapiencia
et facundia premixte significentur
Aurum quippe sapiencia argento au-
tem eloquencie designari solet
Olfactoriola vero que sunt vascula
in quibus habentur odoramenta
possunt exprimere corda bonorum ex-
bus odor suavissimus virtutum spi-
rat in aures audientium Abdiens au-
tem anuli sunt scilicet secretorum aut fi-
dem quia sponsatur anima Christo Gem-
me pendentes in fronte preciosis-
sime castitatis signaculum quod in fronte
gestamus imitatoria alternacionem
religiose conversacionis ut in illis
virtutibus eius curreret et modo con-
templativa modo activa vita de-
tat Pallia exteriorem habitum bone
operacionis Lyntheamina mundi et can-
didum mentis ornamentum Acus
compunctionem a quibus enim ornata
eum compago retinetur ne laxi
fluant et sparsi dissipentur Sic

et compunctionis acubus cogitaciones
manent similiter non sed fluxas de se
tent et ordinate stringit Specula
sunt lectionis est studium in cuius con-
sideratione deprehendimus quid de-
formitatis quidve pulcritudinis
interior homo in se habeat Sindones
subtile vestimentum insinuare carum
quod dicere possunt despoliaverunt me
custodes mea id est veste conversacione
mitte que capita mulierum decen-
tem velabat et ornat honesta vere-
cundiam exprimere possunt Ter-
sterium vero quod estimale dicitur indu-
mentum quia theser grece nudo estas
sit enim hoc vestimentum de optimo
lino valde subtili et utuntur
eo in estate mulieres in Mesopo-
tamie Arabie atque Hispanie
Merito ergo teristra aurum in subti-
lissimus atque mundissimus caste meo-
rum interior habitus non sinens eam
carnalium viciorum estu calescere
sed optimum et prestans refrigerium in
ardore temptacionum Et quamquam
tot et tanta bona prius quod decla-
ravitur habuerant filie Syon id est fide-
les anime Sed quia post religio-
sam conversacionem elevate in super-
bia et lascivia dissoluntur in
die qua dominus virtutem earum decal-
vabit auferet eis hec omnia ut
primum in hoc seculo et prius in die
iudicii sicque amissionis tantorum
bonorum remanere causa et
inicium erit superbia Nichil enim
bonorum remanet ibi potest ubi
dominatur superbia quia sicut ventus
pulverem sic superbia omnes virtutes
rapit Unde et apte subiungitur
¶ Et erit pro suavi odore fetor et
pro zona funiculus et pro crispanti
crine calvicium et pro fascia pectorali
cilicium Nam suavis odor optimo
vitium est de qua dicit apostolus Christi
bonus odor sumus deo Fetor vero

Aneas dicut et

mala opinio est et infamia.
Ubi ergo virtutes auferuntur et vicia
succedunt ibi pro suavi odore fetor
est. zona autem cingulum castitatis
significat funiculus vero peccatum lu
xurie. Unde et de domo alias
scriptum est Balthei regum
dissolvit et precingit fune renes
eorum. Reges enim sunt qui mem
brorum suorum motus bene regere sciunt
sed cum de ipsa continencia elacione
mens tangitur plerumque deus super
biam eius destruens hanc in iudi
cia operis cadere permittit. Regum
ergo baltheum dissolvit cum in
hiis qui bene regere sua membra
videbantur propter elacionis culpa
castitatis cingulum destruit et
precinget fune renes eorum quoniam
dissoluto pudicitie cingulo me
bris eorum peccati delectacio dominatur
ut quos intus culto superbia tenuat
quam sint detestabiles etiam in pub
lico ostendat. Hoc est itaque quod
ne de elatis filiabus syon dicitur
quod erit eis pro zona funiculus.
Sed et pro crispanti crine calvicium erit.
per Si caput intelligitur mens in
prestuarum consuetudine quia sicut cri
nes humi caput sic sensus et
cogitaciones. Crines ergo crispantur
cum sensus et cogitaciones pulchris
ordinibus gradatim disponun
tur. Sed et pro crispanti crine datur calvi
cium cum pro consensu formosis racio
nabilium cogitacionum gradibus
disposito pudenda et ridiculosa
motus exhibetur in pulsione operis
ostensione nudato. Fascia vero
ex diminalis dilectio que vagarum
cogitacionum motus pamoris
intimi vincula restringit. Cimili
cio autem peccati asperitas et punicio de
signari solet. Pro pectorali ergo fascia
cilicium est. Cum pro caritate et cordis
disciplina que mentem in cogitacione
domini diligendi stringere consueverat
peccatorum asperitas et odiorum stimuli

in malorum cogitacionum punctione me
tem lacerant. Sequitur. Pulcher
rimi quoque viri tui gladio cadent
et fortes tui in prelio. Pulcherrimi
viri ecclesie sunt qui viriliter agunt
et honestissime conversantur in reli
gione divina. Et fortes eius sunt
qui in spirituali bello fortiter dimi
cant. Sed non nunquam tales viri dum
de sua pulchritudine exultant cadunt
a statu sue rectitudinis gladio
nequissime delectacionis transfossi.
Et qui fortes videbantur plerumque
in prelio carnalium temptacionum
victi succumbunt. Unde et Ihere
mias ait. Iuvenes eorum confodientur
gladio in prelio. Iuvenes quippe
gladio confodiuntur in prelio cum
hii qui innocentiam vite fortiter
ambulant et alacriter in articulo
temptacionis transfiguntur mucrone
delectacionis. Quod si de anime
statu in telligitur que post virtu
tes peccavit pulcherrimos eius
viros accipimus bona opera que
hostili gladio cadunt et fortes
eius que virtutes in spirituali prelio
premunt. Ubi post tanta virtutum
devicta post tam multiplicem
armorum ruina. Conquerere submittitur
de terra. Et merebunt atque lu
gebunt porte eius et desolata
in terra sedebit. Porte enim ecclesie sunt
doctores et preposita sunt per quorum mi
nisterium ecclesiam quisque ingreditur.
Qui in ea virtutum dampna pa
tiuntur merent et lugent quia sicut
luctum carnem solicite quisque sit de
mortuum carnem affectuose plangunt.
Qui cottidie magis ac magis que vi
dent que Christianus destituant quia
iam venerunt dies et veniunt de
quibus ait apostolus quod in novissimis
diebus instabunt tempora periculosa
et erunt homines se ipsos amantes
cupidi elati superbi blasphemi
parentibus non obedientes ingrati
scelesti sine affectione sine pace
criminatores incontinentes immites

sue benignitatis. proteruiam tumidi.
proditores. voluptatum amatores
magis quam dei habentes quidem
speciem pietatis virtutem autem eius ab
negantes. propterea hec omnia mala
recommendare cunctis in istis temporis
hominibus. Hinc et per huiusmodi malis
amplius excrescentibus et antiquius
regnante ecclesia status desolata sede
bit in terra .i. in humilitate et ecclesia
perdurabit lugens nec ab homine
consolabitur iuxta illud malum. Quomodo
et Jeremias intuens ait. Quomodo
sedet per sola ciuitas plena populo
facta est quasi vidua domina gentium
Quoniam aut qualitercumque locum dede
rit dyabolo et non omni custodia
seruauit cor suum luget porte
eius et absente sponso suo .i. Christo luctu
et ac de excelsis corruens in terre
puluere sedet. Iam destructa com
muni per religiosam conuersationem
dyabolo instigante. virtutes et
bona que fecerunt amittitur. Et
sepsit hactenus prophetas multiplicis
hinc adulterinis quibus quo septi
formis ecclesia uenit ad Christum re
duxit verba dicens. Et apprehendent
septem mulieres virum unum in die
illa. Sed historialiter ut supra
dictum est primus tempore obsidionis Jerusalem
decaluauit dominus vertice filiarum Syon
et abstulit eis ornamenta calcea
mentorum et lunulas et torques
et cetera que describuntur. Unde tu
ad crucem ducetur ait. Filie Jerusalem
nolite flere super me sed super vos
ipsas flete et super filios vestros
quia venient dies in quibus dicent
Beate steriles et uentres qui
non genuerunt et vbera que non
lactauerunt. Tunc incipient dicere
montibus cadite super nos et collibus
operite nos. Quis enim pensare
valeat affliccionem. tedium vite
quod patiebantur atque angustias
domini dicent montibus cadite super

nos. Omnia igitur que describuntur com
pleta sunt ibi. Nam et pulcherrimi
iudeorum ceciderunt gladio romanorum
et lugerunt porte Jerusalem obsesse.
enim nemo posset egredi vel in
gredi et desolata sedit in terra
quia deiecta est nulla tribulacione
non habens consolatorem et adultimum
destructa. Et quia quando vetus
illa Jerusalem cecidit noua surrexit
apte subiungitur. Et apprehendent
septem mulieres virum unum in die illa
dicentes panem nostrum comedemus
et vestimentis nostris operiemur tantum
inuocetur nomen tuum super nos au
fer obprobrium nostrum. Propterea que
sunt iste septem mulieres nisi septem
ecclesie que vna faciunt katholi
cam. Quis enim est iste vir nisi Christus
Apprehendunt igitur ipsum septem mulieres
virum unum in die illa quia tempore
quo vetus Jerusalem destructa est
et ecclesia noue predicacionis illu
minata. vii. ecclesie adheserunt Christo
dicentes panem nostrum comedemus
.i. refectionem spiritualem gratie de qua
genus humanum de paradiso expul
sum ait percussus sum vt fenum
et aruit cor meum quia oblitus sum comedere panem meum
et vestimentis nostris operiemur .i. bo
norum operum indumentis de quibus
scriptum est. Beatus qui vigilat et
custodit vestimenta sua ne nu
dus ambulet et videant turpitudinem
eius. Quam enim ecclesia panem habet
in hac refectionis invisibiliter co
medere et habitus religiosarum vestim
enti vestibus indui negligit
non potest habere similiter viro
placere qui speciosarum sponsus est
animarum. Et hec inquiunt. Tantum
inuocetur nomen tuum super
nos ut tu vir noster voceris et nos
tue coniuges vel ut a Christo christiani
dicamur et in nomine Christi cuncta
faciamus. Aufer obprobrium nostrum

ut omnem peccatorum nostrorum memo
riam deleas. ne postquam est legit
timo spiritali societate fuerimus
impertiti nobis quia prius quam ad
te veniremus firmitate summus
sequitur ¶ Iudee illa erit germi
num in magnificentia et gloria et fructus
terre sublimis et exultatio hiis
qui saluati fuerint de israel Ger
men domini in magnificentia et gloria
fuit cum sempiternus dei filius
in terra temporaliter apparens in mansue
tudine virtutum et doctrine modo cla
rus effulsit. Fructus quoque terre sub
limis effectus est cum carne quam
de natura nostra que de terra est morta
lem deus susceperat in virtute re
surrectionis immortalem iam red
ditam ad celos subleuauit et
tunc exultatio fuit hiis qui sal
uati fuerant de israel id est discipulis
eius quia sic dilatati fuerunt de
gloria resurrectionis eius ut eo ce
los petente ipsi non solum nulla
afficerentur tristicia sed et gaudio
magno replerentur. nam sicut scrip
tum est recessit ab eis et ferebatur
in celum et ipsi adorantes regressi
sunt in ierusalem cum gaudio magno
et erant semper in templo lauda
tes et benedicentes deum. Et eadem
leticia habuit multos reliquorum
fidelium hebreorum quorum erat cor
unum et anima una de omnibus et
subditur ¶ Et erit omnis qui re
lictus fuerit in syon et residuus
in ierusalem sanctus vocabitur omnis qui
scriptus est in vita in ierusalem si
abluerit dominus sordem filiarum
syon et sanguinem ierusalem lauerit
de medio eius spiritu iudicii et
spiritu ardoris Omnis inquit qui
relictus fuit in syon temporibus apostolorum
et residuus in ierusalem tunc a illa
ciuitate iudeorum sanctus vocabitur
suprascripto nomine suo a christo secundum quod

ac si dicat christianus appellabitur
Ergo cayphas vocabitur sanctus
Annas vocabitur sanctus pharisei
et scribe vocabuntur sancti. non. sed
omnis qui scriptus est in vita in
ierusalem id est illi omnes quibus dicitur
gaudete quia nomina vestra scrip
ta sunt in celis Ierusalem enim
intellige illam supernam de qua
scriptum est Non commouebitur
in eternum qui habitat in ierusalem
Omnis ergo qui tempore apostolorum relictus
est in syon sanctus est vocatus qui
scribi meruit in libro vite sic
et apostolus ait In hoc tempore reliquie
secundum electionem gratie salue facte
sunt Omnis itaque qui relictus
fuit vocabitur sanctus si abluerit
dominus sordem filiarum syon id est si de
leuit peccata iusticia populi et sanguinem
ierusalem id est reatum effusionis domini
sanguinis lauit in spiritu iudicii
et spiritu ardoris sicut ait petrus
iam corde compunctis populum cre
dentibus quia saluatorem se crucifixis
se intellexerat Penitenciam
inquit agite et baptizetur unusquisque
quisque vestrum in nomine ihesu christi in
remissione peccatorum et accipietis
donum sancti spiritus. Ecce de spiritu iudicii
dicit penitenciam agite et baptizetur
unusquisque vestrum. de spiritu benigni
ardoris addidit Et accipietis
donum sancti spiritus. Et quia per quem
id est spiritus per quem fit remissio pec
catorum primum quidem discipulis
datus est spiritus iudicii. ac de
inde spiritus ardoris. Spiritum iudicii
qui audierunt accipite spiritum sanctum
quorum remiseritis peccata remittuntur
eis et quorum retinueritis retenta
sunt. Spiritus ardoris qui apparue
runt illis dispertite lingue tamquam
ignis. sedit que supra singulos eorum
et repleti sunt omnes spiritu sancto. Tunc
autem secundum si abluerit dominus sordem

filiarum syon dubitatiue dicitur nisi
non quia hoc incertum esset apud
dominum sed quia viro inventi fue-
runt pauci inter plurimos qui me-
rerentur ablui per hoc enim quod dicitur
si abluerit quasi ex magna multi-
tudine pauci forent abluendi
monstratur. Sequitur ¶ Et creauit
dominus super omnem locum montis
syon et ubi inuocatus est nu-
bem per diem et fumum et sple-
ndorem ignis flammantis in nocte
Appellacione montis syon designatur
ecclesia sicut septimum est. Qui con-
fidunt in domino sicut mons syon
Nubes uero diuina protectionem
significat sicut septimum est expan-
dit nubem in protectionem eorum. Nubes
autem prosperitatem designat et
non adversitatem sicut angelica
uoce dicitur proiectus est accusa-
tor fratrum nostrorum qui accusa-
bat illos ante conspectum dei
nostri die ac nocte. Hostis enim
antiquus prosperis nos male
uti studet accusare et in adversis
paciencia non habere. Itaque super
omnem locum montis syon id est in quo-
cumque loco est ecclesia et ubi inuo-
catus est dominus id est ubicumque a[b] omnibus
fidelibus inuocatur creauit
nubem protectionis et umbraculum
spiritalis per diem prosperitatis. Nam
quia in prosperis solet mentem contin-
gere calor temptacionis ibi di-
uina nubes necessaria est que
ardorem carnalium desideriorum
semper amoueat et mentem prospere
refrigerium. In nocte autem adversi-
tatis creauit fumum et splendorem
ignis in quo dicitur ignem veni
mittere in terram et quid volo nisi
ut ardeat. Hic ergo ignis quibusdam
fumum et aliis splendorem praebere
videtur iuxta quod apostolus ait

quis ē iste ignis

Aliis quidem sumus odor mor-
tis aliis autem odor vite in vi-
tam. Dum enim verum verbum in-
carnatum creditur a pluribus et aliis
quidem blasphematur alii autem
conuertuntur ad praedicationis ubera
alii impugnant alii recipiunt
procul dubio ignis iste aliis
fumum quo ceci fiant et aliis
splendorem quo illuminentur praebet.
Sed adhuc eandem sententiam
repetit cum subdit ¶ Super
omnem gloriam protectio et tha-
bernaculum erunt id est umbraculum di-
ei ab estu et in securitatem et in
absconsione a turbine et a pluuia
Omnis autem electus quid est
nisi gloria dei. Dicit enim omnem qui
inuocat nomen meum in gloriam
meam creaui eum. Super omnem
itaque gloriam id est super omnem quemque elec-
tum ~~proteccio~~ proteccio et thaber-
naculum est in umbraculum diei prospe-
ritatis ab estu uiciorum ut qui prospe-
ritas arridet et estus uiciorum ter-
rore mentem appetit diuina
protectio nos obumbret ac prospe-
rabat refrigerium. Et eadem protectio
nobis sit in securitatem a turbine in-
ter tribulationum et thabernaculum
illud in absconsione a pluuia
blandimentorum ut subdi protec-
tione securi simus non timentes
aduersitatum turbines et in thab-
naculo obumbracionis eius absco-
si mentes nostre non tangentur pluuiis
blanditiarum et mollium sermonum
dicens quoniam abscondit me in thab-
naculo suo in die malorum id est ab
thabernaculi sui. Hunc usque verba
sunt uisionis diuinis uates pro-
tulit. Hinc ad alia transitum facit v

Cantabo inquit dilecto
meo canticum patruelis
mei uinee sue. Vinea

letitie moyses transito mari rubro
cecinit. debbora quoque cum barach
parta victoria et david liberato
ab omnibus inimicis suis. Jeremias
non canticum lamentabile cecinit
dicens. Quomodo sedet sola civitas
plena populo et cetera. Novissime
quam moysi canticum ysaie magis
est quam gaudii quia ibi predici-
tur populi infidelitas. Ita et incipit ysay-
as canticum merorum cantaturus
Cantabo inquit dilecto meo canticum
patris canticum patruelis mei i.
dominum ihesum qui in futuro est con-
sanguineus assumpcione carnis.
Canticum dico habitum vinee sue
i. plebis sue. patruelis est filius
patrui. Patruus est frater patris
sicut avunculus frater matris. Pa-
truele ergo suum appellat propheta christum
propter generis propinquitatem quia
ex illa plebe scripturo erat hu-
manitatem. Vel christus est dilectus
cui pater ait tu es filius meus
dilectus. Et iste dilectus carmine
facit lugubre vinee sue. Ergo
ego cantabo dilecto populo meo
canticum vero sic incipit. Vinea
facta est dilecto meo in cornu fi-
lio olei. et in sequentibus dicit
Vinea enim domini sabaoth domus
israel est. Cornus aut cornu nisi
fortitudinem regni designat facta est
ergo vinea mea dilecto meo in
cornu quando antiquus dei populus
in regnum profecit facta est in cor-
nu filio olei quia ritus regni
eius fuit electa dei. Sequitur.
Et sepivit eam et lapides
elegit ex illa et plantavit eam
electam. Sepivit vel sepsit eam
angelorum custodiis. et lapides
elegit ex illa quia reliquias a-
morreorum abstulit et adversarios
expulit. Et plantavit eam
electam quia elegit eos sibi

in peculium ex cunctis gentibus
que sub celo sunt. Sequitur.
Et edificavit turrim in medio eius
i. templum. Et construxit torcu-
lar i. altare in quo sacrificio hosti-
arum offerri debebat. sicut est diffinitum
iuxta in lege. post omnia beneficia
subdit. Et expectavit ut
faceret uvas et fecit labruscas.
Expectavit ut vinea sua secun-
dum nature sue dulcedinem faceret uvas
i. ut populus dei iocundos ac dul-
ces bonorum operum redderet. sed e con-
trario fecit labruscas. i. amara
et agrestia paganitatis opera. La-
brusca quippe racemus agrestis
est et vocatur labrusca quia
in labiis terre nascitur. i. in viis
et sepibus significans opera gentium
que erant in circuitu eorum. Fecit la-
bruscas vinea domini quia iuda
degenerans a fructu patriarcharum
non instruit fructum. sed paganorum
opera fecit. Deinde vox ipsius pa-
trisfamilias infertur dicentis
Nunc ergo habitatores ierusalem et
viri iuda iudicate inter me et
vineam meam et cetera. Hoc loco
tacetur quid habitatores ierusalem
consentientes responderint sed in
euangelio declaratur. Dixerunt ei ma-
los male perdet et vineam suam
locabit aliis agricolis qui red-
dent ei fructum temporibus suis. Cumque
se ipsos condempnassent iudicio sub-
iecit exponendo dominus. Auferetur
a vobis regnum dei et dabitur genti
facienti fructus eius. Similiter modo
et hic loquitur. Iudicate inter me
et inter vineam meam. Quid est quod
debui ultra facere vinee mee
et non feci ei. An quod expectavi
ut faceret uvas et fecit labru-
scas. subaudi facere non debui
Nunquid enim mea culpa est. quod
fecit labruscas dum expectare

ut faceret uuas. Nunc igitur
ostendam vobis quid ego faciam vinee
mee et quasi in ewangelio dicit auferetur
a vobis regnum dei et hec loco sub
iungit Auferam sepem eius et
erit in conculcacionem direpcionem
diruam maceriam eius et erit in con
culcacionem et ponam eam desertam
et cetera Auferam sepem eius
id est custodiam angelorum et munim
me defensionis mee et erit in
direpcionem exercitum romanorum
Diruam maceriam eius id est muros iherusalem
obsidente tito et erit
in conculcacionem cunctis transeuntibus
quia cadent in ore gladii et
captiui ducentur in omnes gentes
et ponam eam desertam videlicet
et incultam ut nullum iam de
mestici operis fructum proferat sed
agrestia semper opera faciat // Non
putabitur et non fodietur et ascen
dent super eam vepres et spine
Non putabitur quia ramum in
torum abcia non abscidetur sed in pec
catis suis moretur et ligone
predicacionis non fodietur ut fruc
tificet Et ascendet super eam ve
pres et spine id est punctiones pec
catorum et criminum // Et nubibus
inquit mandabo ne pluant super
eam ymbrem / Hec et apostoli
dicunt. Fuit vinee vobis optebat
primum loqui verbum dei sed quia repelli
tis illud et indignos vos iu
dicatis vite eterne. ecce conuertimur
ad gentes Sit enim precepit nobis
dominus posui te lumine gentium. ipsi
enim sunt nubes quia de eis dicitur
qui sunt isti qui ut nubes volant
hiis ergo iussum est ne predicacionis
ymbrem super infructuosam vi
neam compluant quia missi sunt
ad gentes ubi fructum inuenirent
Hactenus misticos locutus / iam
euidenter quid sit hec vinea de
clarat subiunctis / Vinea enim
domini exercituum domus israel est

et uir iuda germen delectabile
eius / domus israel decem tribus
significat et uir iuda domum iuda /
de qua ortus est dominus que propter
tribus comparacionem / vir omnibus iuda
germen delectabile est / reliquie non eius
tribus tum vinea eius et populus
eius dicuntur // Expectaui ut
faceret iudicium et ecce iniquitas
et iusticiam et ecce clamor Inter
me et barrabam debuit facere
iudicium / sed fecit iniusticie. id est per
legis transgressionem. committendo
quem lex dampnat liberabat Non
mos quippe grecorum elegimus uocatur
lex. et inde anomia dicitur iniquitas.
quid est sine lege uel contra legem
est Et iusticiam expectaui ut fa
ceret contra penas impium et ecce
clamor ad usum me dicencium cru
cifige crucifige eum Aliud vero videtur sibi
et de illis intelligi possit. qui
nomine christiano censentur Vinea
inquit mea est dilecto meo in cor
nu filio olei Ecclesia est vinea dei
que est stirps profert qui tot palmi
tes mittit. quibus ipse loquitur
ego sum vitis vos palmites pro
cornu uero in parabolis aliquando designatur
ecclesia optima que pars terre / et
propheciam electa pars humani generis
facta est ergo in cornu vinea que
in electa parte hominum planta
ta est ecclesia propter oleum autem sancti spiritus
vnccio figuratur dicit ergo vinea facta
est dilecto meo in cornu filio olei /
filius patris quippe olei appellatus fidelis
dicitur qui adfuit dei in nostra sancti spiritus
vnccione tenetur / Dequo rursus
olei dicitur Computrescet iugum a facie
olei Iugum quippe a facie olei
computrescat. quia cum gracia sancti spiritus
vnctionem. accepimus termine seruitutis
libertatem. dum eos malignum spiritus
dominacio superba repellitur iugum co
tentus quo libertatis nostre colla pre
mebantur Vinea ergo facta est dilecto
meo in cornu filio olei. que ecclesia

facta est xpo in electis et spiritualibus
viris qui ex celesti gratia nati sunt
et sepsit eam et elegit lapides ex
illa et plantavit eam electam Sep
sit eam sicut scriptum est Salvator
ponetur in ea murus et in zacharia
capitulo ii ei ait dominus murus ignis
in circuitu Vel muniens disciplinae
sepis nomine designari potest Sepsit
ergo eam quia munimine disciplinae
cedit ei Quid vero per lapides in
ea noxios nisi divitias figuratur
eorum qui in credulitate permanserunt
dum fidem iudeus suscepit Elegit
ergo lapides ex illa quia religas in
fidelium diligenter abstulit de medio
habitationis fidelium et omnia
que dei cultum impedire potuit Et
plantavit eam electam quia sicut alibi
dicitur qui seminat bonum semen est filius
hominis Bonum ergo semen hii sunt
filii regni Licet ergo et zizania sup
seminavit inimicus tamen paterfa
milias non nisi bonum semen in ag
ro suo seminavit et vineam suam pla
tavit electam et edificavit turrim
in medio eius et torcular ex
struxit in ea Edificavit turrim in ea
quia dedit eis potestates Est con
fusio velud turris excelsa super
emineret ac provideret ei Custo
diret quam illam de quibus dicitur Et ha
bundantia in turribus tuis Ede
ait torcularium pressura tribula
tionis et districtio disciplinae figuratur
que purgat electos a sordibus viciorum
et separat a reprobis sicut eligit
uva in prelo et oleum a sanguinea
dividitur Unde et in multi psalmi
pro torcularibus intitulantur Itaque tot
et tantis dei beneficiis acceptis videamus
quid hic reddiderit Sequitur Et ex
spectavi ut faceret uvas et fecit
labruscas quia pro hiis que ei tot
tam bona tribuit et reliquias infide
lium qui lapides dicuntur pater illi
ubique largitus ineptus est et ex
nalium multitudine viciis adhesit
et impleverunt qui xpianum dicuntur
terrenaliter vivit Non solum etiam
sed et unum quemque nostrum dominus superna
quietate adhuc agendum expectat
Unde et per psalmistam dicitur Si venerit in
secunda vigilia et si in tertia vigilia
venerit et ita invenerit beati sunt servi
illi et fecit inquit labruscas
quia per singula nos expectavit eum
bestiis carnaliter vivere et pessimorum
exempla sectari atque infidelium
opera facere Nunc ergo habitatores ierusalem
et viri iuda iudicate inter me et
vineam meam Habitatores ierusalem
hii sunt qui habitant in ecclesia Hec est
enim civitas magni regis Hec est visio
pacis pax quippe in nobis sed tamen
filii pacis sumus multiplicata Et
viri iuda nos sumus propter xpm qui
ex iuda natus est ipsum quoque nomen
iuda refertur ad xpm sicut scriptum est
Iuda te laudabunt fratres tui manus
tua in cervicibus inimicorum tuorum ado
rabunt te filii patris tui Hunc itaque
sermonem ad habitatores ierusalem id est ad
eos qui sunt in ecclesia et ad viros iuda
haud dubium quin ad xpianos est
sicut eis dictum intelligere possumus
qui sedebunt super thronos xii iu
dicantes xii tribus israel Propria et mo
res iudicari vineam dominum quod tempus
est ut incipiat iudicium de domo
dei que et vinea eius est Et nunc
inquit ostendam vobis quid ego
faciam vinee mee Auferam sepe
munitionis eius et defensionis
eius quia ego ero murus in circuitu
eius et erit in direptionem a viciis
pravis id est malignis spiritibus qui
virtutum bona diripient Diruam ma
ceriam eius id est munimine disciplinae
eius destruam ac religionis ruinis
et erit in conculcationem quia viciorum
iniquis conculcabitur ab immundis spiritibus
Unde et alias dicitur Despice ut occidat
qui conculcet eam Et ponam eam
desertam ut iam nullius boni operis fru
ctum proferat non putabitur et non
fodietur et ascendet super eam

neque ratio et spiritus / putatio est estimatio
quidem enim vite quis ad punctandum
sumit computat / considerat et constat
quid abscindere debeat / et quid di
mittere contra et devius opera fidelium suorum
considerat et bona quidem conservat
mala non resecat / Certe vero malis
actibus assidue sunt dediti et obsti
nato animo precepta contempnat / non fa
cile eorum recedit miseria / Et terribili iu
dicio derelinquit eos in malitia
sua / et hoc est quod hic minatur / quia
non putabitur neque presumetur / nec de
malis que faciet incorpabitur / sed
in horrore iniquitatum suarum inculta
deseretur / Et nubibus mandabo ne
pluant super eam ymbrem / Nubes
sunt sancti predicatores qui arida corda
in pectoribus terrarum celesti intelligentie
fluctu rigant / Et iubentur totiens
pluviam tunc mediocris fuit auditor
cum ymbre celesti sicut per salomonem
dicitur / In auribus insipientium ne loquaris
quia despiciunt doctrinam eloquij
tui. Nam propter nimias subiectorum
culpas. sermo predicationis aufertur
doctoribus. Unde ezechieli dicitur
lingua tua adherere faciam palato
tuo et eris mutus / nec quasi vir ob
iurgans. quia domus exasperans
est. Unde et amos ait. prudens in
tempore illo tacebit quia tempus malum
est / Hoc est ergo quod dicitur. Et nubibus
mandabo ut pluant super eam ymbrem /
quibus diebus nimium complecti [illegible]
minus / quia in ora verbum dei quasi
populo eius loquitur. Vinea enim domini
exercituum domus israel est / et vir iuda
germen delectabile eius / domus israel
est cum populum dicitur / Si autem vos xpi
igitur abrahe filij estis. secundum promissi
onem heredes / domus israel etiam est
que fidem patriarcharum sequitur / et
etiam vinea dei est / vir iuda vero
quibus est. scilicet super mosaicum (?) Et
in vir iuda germen delectabile eius
est. quia in [illegible] filius delectatur
deus. qui non exasperationibus neque

convolutate carnis. neque ex vo
luntate viri. sed ex deo nati sunt. Ex
pectavi ut faceret iudicium et ecce
iniquitas et iustitiam et ecce cla
mor / Facere iudicium et iustitiam
est ut omnibus operibus que cogitas
facere. primo cogites deum. et si secundum
deum est quod cogitas diligenter exa
mines et si est contra deum [illegible]
sciens illud / si non ad [illegible] fuit
receptum. amputes illud ab anima
tua. Et qui levitate sue voluntatis
sequitur. Dum expectatur ut faciat iu
dicium et iustitiam. erumpit iniquitas
et clamor. Certe cum [illegible] peccata
committet / quasi loquitur [illegible] in auribus
dei. Certe non semper mala perpetrat
iam ad aures omnipotentis clamat
Unde scriptum est. Clamor sodomorum
et gomorre multiplicatus est. Et al
ibi clamor ad deum cottidie [illegible]
[illegible] ascendit loquitur //

Ve qui coniungitis domum ad do
mum et agrum agro copulatis
usque ad terminum loci / Numquid habi
tabitis soli vos in medio terre. Sunt
dispositis moribus populi sui / manifeste
contra loquitur in receptacio (?) quod superius
allegorice dixit vinea domini fecit
esse labruscas increpans avaros et
[illegible] qui iustos
[illegible] et qui mala laudant
bonumque blasphemat. Et qui sibi
sapientiam arrogat arguit. aut
qui videlicet se vinum bibere gloriantur
et singulis istis [illegible] pretium amari
tudinis minatur. Et sicut hic usque
ea que de populo iudeorum dicta sunt
ostendimus de populo xpianorum dicta
ita et nunc ad illos pariter qui xpianos
censentur vocabulo et talia faciunt
conminationes prophetias intelligamus
dirigi. Cernimusque aliena rapere 5o
contendunt cum multiplicare lar
ge habitationis spacia vel agrorum
fines [illegible] cupiunt audiant
quid dicitur. Ve qui coniungitis domum ad domum

et agro agros copulat usq; ad ter-
minum loci Numquid habitabitis
soli vos in medio terre. Et si dicitur
quonsq; vos extendit qui terre
in communi mundi habitacione consortes
minime possitis sequitur. In
auribus meis sunt hec dicit dominus ex-
ercituum. Talia opera sicut et superius
dictum est. ad aures supremi iudicis
clamat qui iratus adiungit.
Nisi domus multe deserte fuerint
deserto diuitum est signum ueheme-
ntis. et quod minatur manifestius con-
firmatur. Unde cum pharisei signum
de celo querent ab illo temptantes
eum ingemiscens spiritu ait Amen
dico uobis si dabitur generationi isti
signum. Et alibi sicut iuraui in
ira mea si introibunt in requiem
meam. Iratus ergo eis qui coniungit
domum ad domum dicit. nisi domus
multe deserte fuerint. quia dum a-
uarus multiplicandis possessionibus
insistit inopinata morte rapitur.
Unde diues qui dicebat destruam
horrea mea et maiora faciam
et illuc congregabo omnia que nata sunt
mihi bona mea. et dicam anime mee.
anima habes multa bona reposita in
annos plurimos. requiesce. comede.
bibe. epulare. diuinitus audiuit
Stulte. hac nocte repetunt animam
tuam a te. que autem preparasti cuius
erunt. Hoc itaque minatur dicens
nisi domus multe deserte fuerint. et
adhuc quod dicebat agrum agro copu-
latis subiungit. Decem enim iugera
uinearum facient lagunculam unam
et xxx modii sementis facient mo-
dios tres. Nam quia agros co-
pulant agris ut omnia fruges
habundancia colligat. iusto dei
iudicio fiunt hinc et agri ster-
iles ut et iugera uinearum uix
lagunculam musti reddant. et la-
titudo agrorum ubi xxx modii
sementis iacti sunt uix tres modi-
os reddat. Sepe enim propter auariciam
iniquitatis accidit terre sterilitas. Un-
de aggeus dicit Respexistis ad am-
plius et ecce factum est minus
post hec ysayas ebriorum luxu-
riam increpans dicit. Ve qui con-
surgitis mane ad ebrietatem sectan-
dam. et potandum usq; ad uesperam
ut uino estuetis. Cythara et lyra
et tympanum et tybia et uinum
in conuiuiis uestris. et opus domini non
respicitis nec opera manuum eius con-
sideratis. Hec et sine expositione
manifesta sunt. Talibus enim delecta-
tionibus corrumpuntur qui future uite
gaudia non querunt. et dum mu-
sicis sonis ac uino resoluuntur
opus domini non respiciunt a quo
eis dominus agendum precipiat. non co-
gitant. nec opera manuum eius que
propter ipsum in carne gessit considerant.
Unde et malignus spiritus in omnem
uitiorum seruitutem eos sibi subiungat Nam sequitur —
Propterea captiuus ductus est
populus meus. quia non habuit scien-
tiam. et nobiles eius interierunt fa-
me. et multitudo eius siti exaruit. Dum
enim conuiuiis et potationibus ua-
cant. spirituali fame et siti moriuntur
Sed uideamus populus iudeorum pro omnibus gen-
tibus a romanis ductus est captiuus
quia non habuit scientiam scripturarum
ut christum quem sibi moyses et prophete
promiserant cognosceret suscipere
Scripturam non sciunt aliquam nobis tibi b
est. aliquam potius potius non est in
locis apertioribus. quia ita sorbet
sicut inuenit cibus est in locis ob- a
scurioribus. quia exponendo quasi
frangitur et mandendo glutitur. Ideo
cibum enim ac potum uidet propheta
huic populo defuisse dicens. nobiles
eius interierunt fame. et multitudo
eius siti exaruit. Pauciorum quippe
est fortia et occulta cognoscere. multorum

non hystorie aptari sentire / et ideo
iudee nobiles non sunt sed fame in-
terisse asserit. quia hii qui possent
uidebant dum totos se exterior-
intelligentie dederant / quod de intimis
disserendo maderet non habebant
crinia non sublimioribus ab imo
intellectu cadentibus. paruulorum intel-
ligentia et in exterioribus existant
recte subiunguntur multitudo eius
siti exaruit. Et si apte dicatur. dum
uulgus uite sue studium defert
iam nec fluenta hystorie ex-
quirit. Sequitur. ¶ Propterea dila-
tauit infernus animam suam et a-
peruit os suum absque ullo termino
et descendent fortes eius et populus
eius et sublimes gloriosique ad
eum. Quisque ab infimo rapitur
in immensum deuoratur. Immensam
namque eius latitudinem expelle-
re uolens propheta ait / Dilatauit infernus
animam suam id est interiora sua. et a-
peruit os suum absque ullo termino
subaudi ut infinitam peccatorum
multitudinem deuoret. Sine termino
quippe dilatatus et apertus dicitur quia
ad se innumerabiles trahit, et quos
in se suscipit. quasi in quadam abysso
sue immensitatis absorbet. Hec et
beatus papa Gregorius scribit. quia pre-
teritis locis insulis et insulis exur-
tuante igne tormentorum olle pa-
tuerunt. que ut solet narrare
qui uiderunt nouit. Laxatur tot-
tidie finibus excrescunt ut mundi
termino propinquante. quanto certum est illuc
amplius conuenientes colligi tan-
to ercius tormentorum loca amplius
uideantur aperiri. Quod omnipotens deus
ad correctionem uiuentium in hoc mundo
uoluit ostendi. ut infideles qui
infernum tormenta esse non credunt. tor-
mentorum loca uideant. que audi-
ta credere recusant. Bene itaque
dicitur quia crescente malorum multi-
tudine dilatauit infernus animam
suam et aperuit os suum absque

ullo termino. et descendent in eum
fortes eius et populus eius et subli-
mes gloriosique ad eum / Hoc dein-
de in tempore maxime completum est quando
Romanis obsidentibus urbem ierusa-
lem nimia multitudo infidelis
illius populi fame et peste / et gla-
diis interiit / Sequitur et adducetur
et incuruabitur homo / et humiliabi-
tur uir. et oculi sublimium deprimentur.
Et exaltabitur dominus exercituum
in iudicio. et deus sanctus sanctificabitur
in iusticia. Nam qui se contra
Romanos primo contra deum erigebant
capta ierusalem incuruati sunt catheniis
romanorum et mancipati sunt depressi Et
exaltatus est dominus ihesus quando ultus
eos. qui se hactenus contra eum ela-
uerunt qui in se sanctus est in iusticia
et in comparatione hominum iuste condempnans
hostes suos. et romanis tradens
Gentibus deletur uel extirminatur et eius
ciuitatis uires obtinuit. Unde sequitur
Et pascentur agni iuxta ordi-
nem suum et deserta in ubertatem
uersa. aduene comedent ea. Agnos
dicit pascendos. de quibus audiuit
petrus. pasce agnos meos. et
quibus per ieremiam dicit dominus / Dabo
uobis pastores iuxta cor meum et pa-
scent uos sciencia et doctrina / Et horum
singuli pascentur iuxta ordinem suum /
quia cum sit in ecclesia diuersi ordi-
nes doctores nouit. qualiter unus-
quisque debebat ministrare / Deserta
autem uocantur scripture sacre que apud
iudeos inculte erant dum spiritualem
eorum sensus non frequentaret. Sed
hec deserta in ubertate uersa. spiritualem
intelligentiam continent. ut adue-
ne id est gentiles populus autem tamquam
spiritualem capturam ducitur. qui
etiam scripturarum hec negligit
dum litteras nimie desistit et no-
biles eius id est sacerdotes interierunt
fame ubi dei quia ut ipsi scripturas

intelligunt terrenis actibus dediti et multitudo eius, i. simplices subiecti pati compelluntur. Propterea dilatavit infernus animam suam, quia propter eos ampli-ficantur loca tormentorum. Et descendent fortes eius ad eum, quia potentes potenter tormenta patientur. Et populus eius quid sit ostendit, populus non intelligens vapulabit et incurvabitur homo ad penam qui nunc erigitur in superbia. Et oculi sublimium humiliabuntur, quia hec intelligenda relinquentes ad alia transferuntur.

Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis et quasi vinculum plaustri peccatum. Qui dicitis: festinet et cito veniat opus eius ut videamus, et appropiet et veniat consilium sancti Israel, et sciemus illud. Iniquitas in funiculis trahitur vanitatis, cum per augmentum culpa peccata producitur. Funiculus enim vanitatis peccatum est, quia et peccatores constringit et tamen in se ipso nichil est, quia substantiam non habet. Unde psalmista dicit: Funes peccatorum circumplexi sunt me. Corrigia enim funis addendo torquetur ut crescat; non immerito peccatum in fune figuratur, quod pravo corde semper dum defenditur multiplicatur. Vinculum autem plaustri corrigia est, que boves ligat ut iugum portet et plaustrum oneratum trahat. Et qui vinculum plaustri peccatum trahunt, qui diaboli iugum tam ingenti iniquitatum onere portant. Quia ita persistunt nescientia qui mala operibus dicunt, quamquam supplicia pati non credunt. Unde et irridentes dicunt: Festinet et cito veniat opus eius, quod facturus est in die iudicii, et veniat consilium sancti Israel. Qui hec cogitat deprimit istorum et sciemus illud. Hoc ideo sic loquuntur quia se puniri unde non estimant deprimuntur.

Ve qui dicitis bonum malum

et decet burone malorum

et malum bonum, ponentes tenebras lucem et lucem tenebras, ponentes amarum in dulce et dulce in amarum. Culpa tunc quam indicat iam ab ullo vincere poterit. Sepe enim malum quod nobis placet bonum dicimus, et bonum quod nolumus malum appellamus. Sepe tenebras erroris in lumine sacrationis et lumine consilii clarius fratrum tenebris imputamus bonam, quia et amaritudines quibus replemur dum in compunctionis mentis huius volumus dulces estimamus, quia profectum delictum et dulcedinem spiritualis consolationis amaritudinem et eius omnis e bonum lucemque et dulce contrariis vocat nominibus, cum malum tenebras et amarum vocabulis appellant. Vel aliter

Hoc contra eos qui peccatum non putant si bono detrahant et non estimant delictum si laudent malum. Iudei quoque tunc propter malum bonum vocaverunt et bonum malum, qui dixerunt domino: Nonne bene dicimus nos quia samaritanus es tu et demonium habes. Posuerunt tenebras lucem et lucem tenebras dicentes toto: Tu discipulus eius sis, nos autem Moysi discipuli sumus. Posuerunt amarum in dulce et dulce in amarum qui in passione salvatoris clamaverunt: Tolle hunc et dimitte nobis Barraban. Potest et aliter atque aliter eadem sententia hic intelligi sed ad alia festinantes sequitur.

Ve qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobis metipsis prudentes. Superbus semper sibi sapiens videtur et se prudenter estimat agere. Si quis secundum consilium ei dederit et dixerit ei: Fac, non sic debes agere, non dignatur audire, quia sapientiorem se putat quam illum. Unde bene per apostolum dicitur: quia qui

se putat aliquid scire non dum no-
uit quo oporteat scire. proinde du-
m enim ne accepta sapientia tum instantie
tenebris illuminat humilitatis lumine
tollat et sapientia iam ex nequeat
esse nec et si uirtute locucionis ex-
terius fulgeat elationis tum vela-
mine cor loquentis obscurat. Qui
enim sibi sapiens arrogatur inde tunc
tanto longe est aliene ne sapiens
quanto apud se humilis non est. Tales
erant scribe et pharisei qui se iac-
tabant sapientes et sapientiam
dei que est xpistus persequebantur.
Sequitur ¶ Ve qui potentes estis
ad bibendum vinum et viri fortes
ad miscendam ebrietatem. Qui iusti-
ficatis impium pro muneribus et iu-
sticiam iusti aufertis ab eo. Apo-
stolus quidem vino thymotheus scribit
propter stomachum et frequentes in-
firmitates suas uti iussus est. Sed
quod iusto parte sumit necessita-
te coactus, hic passim inmoderate
rapiunt. delectatione illecti et ico-
gitant quod multum vinum bibere prin-
cipio ingurgitati statum mentis amit-
tunt et inaudito propter pecuniam iu-
sticiam vertunt et iustum qui munera
non porrigit dampnat. Talia eni[m]
sunt opera ebrietatis et auaricie. Ea
uero que hactenus prophetia eloquio
moraliter tam ad iudaicum populum
quam ad xpistianum referuntur quem huius
subiunguntur de iudeis intelligamus.
Nam quia hec operati sunt que
hactenus redarguuit in deo quod
sub inferat ¶ Propter hoc sicut
deuorat stipula lingua ignis
et calor flamme exurit, sic ra-
dix eorum quasi fauilla erit et ger-
men eorum quasi puluis ascendet. Hec
de die iudicii dicitur. De quo mala-
chias ait Ecce dies ueniet
succensa quasi caminus et erunt
omnes superbi et omnes facientes impietatem
stipula et inflammabit eos dies
ueniens dicit dominus exercituum. que
non relinquet eis radicem et germen.
Sicut ergo stipula deuorat ab igne
sic radix eorum quasi fauilla erit.
Stipula enim que comburitur in fauil-
lam redigitur. Radix eorum fauille
fiet similis. quia et a sua ciuitate
in sterilitatem euellentur et condempnabuntur et ger-
men eorum quod nunc non apparet uiride
ut puluis ascendet quod iudex
uentilabro purgabit aream suam. Erunt
enim quasi pulueres ante faciem uenti
et sic fauilla quam ventus dispergit
et quare. Abiecerunt enim legem domini
que per moysen data fuerat. ac
de inde eloquium sancti israhel in predica-
tione xpisti blazphemauerunt. Nam
si legem domini non abiecissent predica-
cionem sancti israhel non blazphemarent
qui dicit: Si crederetis moysi crede-
retis forsitan et mihi. De me enim ille
scripsit. Si enim litteris illius non cre-
ditis quomodo verbis meis credetis.
¶ Ideo iratus est furor domini in populo
et extendit manum suam super eum
et percussit eum et conturbati sunt
montes et facta sunt morticinia eorum
quasi stercus in medio platearum.
Furor est vehemencia commoti ani-
mi aduersus delinquentes inflammatio.
Deus autem in se furorem habere non potest
quia cum sit immutabilis non
mente mouetur irascens sed quod iustum
est tranquillo opere. Sed quia pecca-
tores punit quasi furore commotus
esse inde dicitur iratus est furor domini
in populo iudeorum et extendit in eum
manum suam percutiens eum per vespasi-
anum et filium eius tytum et conturbati
sunt montes id est elati iudeorum opti-
mates et facta sunt morticinia eorum
quasi stercus in medio platearum quia
in obsidione ierusalem tanta multi-
tudo eorum mortua est fame et
pestilentia ut nemo sufficeret
eos sepelire. Sequitur ¶ In omnibus

hiis no est auisus furor eius
s; adhuc manq eius extenta
usqz hodie ira dei sup reliquias
iudeorum iuste pseuerat. ira eni
eius no e ut homib' p turbato
conatur animi. s; tranquilla di
sposito simpliciter constituta. Ideo
quia ipi pmanet adhuc i ma
licia ideo celestis ira adhuc sup
eos pmanet adhuc manus
eius sup eos extenta e qui ad
huc eos affligit. Sequit' ¶ Et
eleuabit signu in nacionibz p
cul. et sibilabit ad eu de finibz
terre et ecce festinus uelocit' ueniet
Signu uictorie sue scilicet crucis
xpc in gentibz leuauit ut
inde sibi milites aggregaret et
sibilabit ad eu i' ad eius signu
more pastoris pectora sua si
billo congregantis et eos de finibz
terre ogregauit. quia predicone
aplorum tota ultios urbis remis
sus ad fide sua quocat' unde
et in zacharia d'r. sibillabo eis
et ogregabo illos. quia redemi
illos et ogregat' ad fide e gentibz
ecce festinus uelocit' ueniet ad
iudiciu ut reddat illi mercede
quia ino e dies dni et uelox
nimis. cito eni tu spirat homi
nis breuitas et mox xpc uenit
etia iustis labor pmia reddes
Qui fidelit' hec cogitat alacri
ter omia tolleret et no defici
unt. Unde subiungit' no e defices
neqz laborans. no e defices i eo
quia qui pseuerauit usqz i fine
hic saluus erit. Ideo est g° i sal
uatore nro qui tuqz i aduersis
deficit quia salute no habet neq
xpi membrz e Neque laborans
meo est. quia delectabile sentis q
quicqz p eo patit'. Sequit' ¶ No
dormitauit neqz dormiet. Diui
nu sompnu diuinu remotu da

et in comutabile a promissis
Qm rursus uigilat dns prouidet
eis doctrina aut salute de peccatibz
suauissie Ecclias g° magnus de
quibz nec sermo e. neqz dormit
quia semp utilia eis prouidet et
adiuuat eos s; neqz dormitat
quia nec in modico suos oculos
ab eorum prouidentia claudit dor
mire eni no unqz ap fortasse
credit' quia i iustorum q delitatibz
hic sine uindicta latent' sed
famulos suos et magis uigilat
cu minus eos nequicia p secu
tis affligit. Videns eni quid q
humilit' toleret nimirum prouidet
quid illic eis misericordit' re
compenset. Sequit' ¶ Neqz sol
uet' cingulu renu eius nec rupet'
corrigia calciamenti eius. Ut
in sca legimus fides e cingulu
renu eius No g° soluet' cingulu
renu eius. quia no auferet'
fides a nobis sepe eni conati sut
psecutores fide eius extinguere et
de medio tollere. Calciamentu uo
predicone euangelium designat
dicente aplo Calciati pedes in
preparacione euangelij pacis No itaqz
rupet' corrigia calciamenti eius
quia no dissipabit' ligatura cal
ciamentu euangelice predicationis
ligata e eni doctrina celestis
in cordibus predicantium sicut
scriptu. liga testimoniu et signa lege
in discipulis meis. Unqz rupi'
corrigia. que calciamentu hoc
euangeliu ligat' in nobis Sequit'
Sagitte eius acute et omis
arcus eius extenti Quid in
arcubz n' diuine scripture figurant'
de quibus sentencie q' sagitte
psiliunt ut aduersorum corda feriat'
Acute g° sunt sagitte eius quia ab
eis quos p' ctore corrigit acute
ferientes et penetrantes uberi

sentencias emittit et omis arcus
extenti quia omis diuine scripture
tuctis pectoribus minas in tedunt
sequitur ¶ Vngule equorum eius
ut silex et rote eius qsi impetus
tempestatis. Solet in equi vngula la
boris fortitudo cognosci equi
sunt aut equi dei ni predicatores
sci in quibus sedens suos impetit
aduersarios quid p vnglas equorum
ni uirtutem perfecto .i. sca cursus
fortitudo signatur Vngule ergo equorum
eius ut silex quia uirtus uelo
cis incessus euangelistarum quo
adpredicandum currunt robustissima
est quid aut in rotis ni uolu
bilitas predicationum exprimitur
Vnde ezechiel uidet rota i medio
rote quia nouum testamentum inter
uetus est Rote itaque eius qsi
impetus tempestatis feruntur quia
predicatione eius ualida uirtute
ferunt et conterebant mentes peccatorum
sequitur ¶ Rugitus eius ut
leonis Rugiet ut catuli leonum
et frendet et tenebit predam et
amplexabitur et non erit qui
eruat et sonabit sup eum i die
illa. sicut sonitus maris Rugitus
eius ut leonis fuit quia terri
bilit clamat dicens Serpentes
genimina uiperarum quo fugietis
a iudicio gehenne Et ois arbor
que non facit fructum bonum ex
cidetur et in igne mittetur. Rugiet
ut catuli leonum quia terrorem
eius sui iudicii per apostolos qui sunt
filii prophetarum qsi catuli leonum
in deserto huius seculi clamauit
Et frendet inquit et tenebit preda
et amplexabitur et non erit qui
eruat. frendauit. qui persecutoribus
respondit. ego sum / Abeuntes
abierunt retrorsum et ceciderunt
in terram. Tenuit predam quia rapuit
pueris a discipulos quos elegerat
Subiectos Si ergo me queritis sinite

hos abire vbi subiecit euangelista
ut sermo ihesu impleretur quem dixit
quia quos dedisti michi non perdidi
ex eis quemquam Tenuit igitur
et amplexatus est predam cum pri
los confidens in uirtute sua. quia
et hostes suos vno sermone prostrauit
et ex discipulis electis nullum per
didit / Tenuit predam. tum de suis
ouibus dicit Non rapiet eas
quisquam de manu mea et non erit
inquit qui eruat et sup eum
sonabit eius sonabit orum p
dam ei fursit conabitur eripere
a pestibus iudeorum. Sonabit sup eum
sicut sonitus maris i. tumultuosa
et confusa multitudine clamas
Reus est mortis crucifige crucifige
eum Sit aut sonuerunt sup eum
qui predam ei tollere nitebantur
quia ideo eum occiderunt ut
multitudines fidelium ab eo se
pararent Vnde et alias scriptum est
quia cogitauerunt mala sic dicentes
Hic est heres uenite occidamus eum ut nostra
fiat hereditas Eruit a uero nullus
ereis de manu eius adgaudia patrie
celestis mentes electorum. et desola
to iherusalem atque captiuitatis de
populi per manus romanorum secuta
e Debet ergo prophetiam Aspiciemus
in terram et ecce tenebre tribula
tionis et lux obtenebrata est
caligine eius. Aspiciemus i. qui
in terram qui ad celum solebamus
aspicere a iam de terrenis solum
cogitabimus et ecce tenebre
tribulationis erumpent quia tota
subito patri per uespasianum et
titum delebitur Et lux michi me
obtenebrata est in caligine eius
quia fugit a nobis consilium atque sa
pientia et intellectus protinus
nec ac nimietate tribulationis
Rursusque ea que sibi suborta
erge diuinitus ostensa sunt ysayas
e locutus timoris que sub rege

ponathan uidit uel audiuit lo
cuturus.

In anno quo mortuus est
rex ozyas uidi dominum sedentem
super solium excelsum et eleua
tum. et ea que sub ipso erant
implebat templum Seraphym sta
bant super illud. Quia dum rex ozy
as tenuit ysayas dominum sa
baoth uidere non potuit. Ozyas
enim aduersus uoluntatem diuine le
gis ingressus est templum. qui ponti
fex et ob hoc lepra percussus est in facie
ita ut extra ciuitatem eiectus inter
immundos computaretur. Quamdiu ergo
propheta in consortio consuetudinarum
mixto dum iam ille uiueret ar
chanum diuine uisionis non pa
tuit. Grandis enim offensio ma
le reseratur spiritualem fuit. et ideo
dignum fuit ut diuine habitationis
palacium in diebus illius eius clau
sum permaneret. Eo itaque mortuo
superna patent palacia. et diuine
maiestatis gloria cernitur. Vidi igitur
dominum sedentem super solium excelsum
et eleuatum. Sedere regnantis est quia
sedebit dominus rex in eternum. Dominatiuo
nis est non subiectorum excellencia tan
quam omnis bonorum et optimorum perfec
tissima et commoda possessio et
uera et immutabilis firmitas. Et
ideo solus ille summus imperator
iure uocatur dominus. Solium eius specialis
ordo spirituum est angelorum qui specialiter
thronus appellatur. excellentissimus
in uia sua. et eleuatum in contempla
tione diuina et ea que sub ipso
erant replebat templum. Templi
nomine superna celorum ciuitas
designatur iohanne attestante qui ait
Vidi et ecce apertum est templum taber
naculi testimonii in celo. Atque post
pauca. Et nemo poterat introire
in templum. donec consumarentur septem
plage septem angelorum. Ea ergo que
sub ipso erant implebat templum

quia superna illorum celorum ciuitas
plena est innumerabili frequentia
multorum milium angelorum. Seraphym
stabant super illud. Seraphym
nominatur angelorum ordo. qui primus
est et summus omnium. Qui stabat
super templum. quia excellentiori potestate
super omnes reliquos sunt ita ut ip
sos et inter deum nulli alii spiritus
intersint. Unde et in alia translatione
dicitur. quia seraphim stabant in cir
cuitu eius. et ob hoc seraphim
id est ardentes et incendentes uocantur
quia tanto magis in amore con
ditoris ardent quanto hunc uicinius
uident. Sequitur. Sex ale uni et
sex ale alteri. Duabus uelabant
faciem eius. et duabus uelabant pe
des eius. et duabus uolabant. Quia
iste beatorum ordo spirituum caritate per
fectius ardet. que in duobus preceptis
distinguitur. et inter duos precipue
consistit. ideo dum duo sera
phim tum sint innumerabiles. Et quod
dicitur. Sex ale uni et sex ale alteri non
nimis indicare credamus. quod prima
et media et extrema intellectualium
uirtutum eorum absolute in deum uolat
Unde cum faciem et medium et pedes
hic ternas alas describit. ut
uniuersaliter uolabile eorum in similitudine
largissime sursum in diuina tendens
Per faciem dei potest accipi fortasse
diuinitas. et per pedes eius humani
tas. Velat ergo faciem. quia et ipsius
ea que sunt deitatis incomprehensibilia
sunt. Velant pedes eius. quia sicut
dionisius ariopagita asserit
secundum nos ihesus diuina formacio et incognita intellectui omni
et archana est uerum omnium et ipsis
prestantissimorum honorabilissimorum angelorum
Aut certe per faciem et pedes eius al
tiora et profundiora diuinarum in
telligentiarum accipiamus. Altum
quippe dei est quia ipse nichil
existentium est neque aliquid ali
cui existentium cognitum et neque

nubium eius neque nomine neque
sta est. sed exaltatur in obscurum super
omnia profundum quod eius cum omnibus
existentibus in corporibus sensibilibus obscuri
tas et ignorancia. Dum igitur facie
eius et pedes eius tegere dicitur et
solis mediis alis volare intelli
gendum est quia tam sublimius et precel
lentissimorum ordo spirituum beatorum inmundus
est terra diviniorum intelligentiarum sub
limiora et profundiora et mediis
alis in continue suadere addiscit ineffabilis
et intelligencia exaltatur. Facie quoque
pre eius et pedes velantes incomp
hensibilem illius noticia quadam
obumbratione veneratores sibi ipsis
pie occultant. Sicque nobis exemplum
relinquere formidinis dant ne qui p
fundam discutere deum. sed semper lau
demus qui ipsi numquam distinuunt
sed assidue laudant. Itaque facie
eius et pedes velant atque me
diis alis volant quia sublimia
et profunda diviniorum nullo modo
non perscrutantur sed mediocri stia medio
crit et temperate volant. Mediarum
quoque volatus alarum inaccessibile
actionum divinum imitatum in incessanda
et altivolum assidue motoris
eorum designatur. Et clamabat alter
ad alterum et dicebat Sanctus sanctus
sanctus dominus deus exercituum plena est
omnis terra gloria eius. Dum clamare
dicitur alter ad alterum animadvertendum
quia deificatas suas intellige
ntias Seraphim copiose tradunt
unde et seraphym vocatur quod
in tercia principum ordinis eorum qui
cum primum laudes et sacramentas
divinas locuntur ac deinde ceteris an
gelorum subiectis ordinibus loquendas
tradunt. Unde et seraphim id est
principium ordinis eorum dicitur Clama
bant igitur alter ad alterum et dicebat
Sanctus sanctus sanctus dominus deus exercituum
ter Sanctus scilicet clamat nec ad
unquam dicunt dominus deus sed dominus deus in
sinuantes quod pater et filius et

spiritus sanctus non tres dominus dii sunt
sed unus dominus deus qui exer
cituum dominus appellatur quia omnis
milicia celorum nutum eius deservit.
Insuper autem ymno deligentem animum
advertendum quia primus iste
beatorum angelorum a summo deo theologi
tam scientiam edoctus est preque omnibus
scripturis velud magistrum deum re
liquis tradidit clamando illis
Sanctus sanctus sanctus dominus deus. Et quia
ipse trinus in personis et unus in essentia
dominus deus a supercelestibus cen
tris usque ad novissimas terre extendit
in omnia que sunt providencia et
bonitate sua ut potentia benignus
omnium que sunt conditor et omnia re
git et continet. Attingit enim sapientia
eius a fine usque ad finem fortiter
et disponit omnia suaviter. Unde
et ipse celestium exercituum dominus
dicitur et omnis terra gloria eius ple
na esse canitur. Sic enim in celo et
in terra ubique dominatur Omnia et omnia
quecumque voluit dominus fecit in
celo et in terra. Cum enim augu
stiore in supernis spiritibus summa
pace atque amicitia copulatur
et in una voluntate quadam spirita
li igne caritatis conflatur eaque
in excelso et sacratus sedes re se
det velud in domo sua et in
templo suo. Unde sic quibusdam
ordinatissimis caritatis motibus.
primo spiritualibus deinde corporalibus
per cuncta diffunditur et ut omnibus
ad incommutabile arbitrium se
tenere sunt. Sive in corporeis sive
corporeis rebus. sive racionabi
libus sive irracionabilibus spiritibus
sive bonis per eius graciam sive
malis per propriam voluntatem. Sed
quemadmodum corpora crassiora et
inferiora per subtiliora et pote
ciora quodam ordine reguntur
ita omnia corpora per spiritum vite ra
tionale et spiritus vite racionalis
desertor atque peccator per spiritum vite

6

vivacis pium et iustum · et ille
principium deum · ac sic universa tanquam
peccatorem sunt ex quo et per quem
et in quo et condita atque constitu-
ta est · ac per hoc voluntas dei est
prima et summa causa omnium corporalium
specierum atque motuum. Quemadmodum cum
sit invisibilis et sensibilis. quod de no-
bis in interiori invisibili atque intelligibili
aula summi imperatoris aut iubetur
aut permittitur secundum ineffabilem
iusticiam premiorum atque penarum
graciarum et retribucionum in ista amplis-
sima tocius creature quadam
immensaque re publica. Sic ergo in-
telligere licet quod canitur dominus deus
exercituum plena est omnis terra gloria
eius sequitur ¶ Et commota sunt
super liminaria cardinum a voce
clamantis. Ordo est: templi sive do-
mus hostium id est ianua regni
celorum. Et qui sunt cardines huius
ostii nisi illi spiritus angelici quorum
ministerio patet celestis ingressus
aperitur nobis vel clauditur. Sicut
enim deus adam et collocavit
ante paradisum voluptatis cheru-
bym et flammeum gladium atque
versatilem ad custodiendam viam ligni
vite et ascendente christo clamatum
est Tollite portas principes ve-
stras. ipsis ergo commissa est ianua
vite ut eam vel claudant vel aperiant
et ideo cardines appellantur quos
quasi in ipsis vel in cardinibus ostium
illud vertitur. Quod que sunt super li-
minaria cardinum istorum id est motus
angelorum. Commota ergo sunt super li-
minaria cardinum a voce clamantis
quia dum maiores cantant ple-
na est omnis terra gloria eius me-
tus minorum flectitur ab abstinencia
tunc discordie / quia obstupuit
consortem habebat adversus
eos qui in terra sequuntur. Et do-
mus inquit impleta est fumo
subaudi a voce clamantis. Hec
ieronimus sic ait et templum

impletum est fumo a maiestate
dei et virtute eius / Domus ergo sive
vel templum impletur fumo a maie-
state dei quia et ipsa spiritualis an-
gelica que semper eum in modo videt
potenciam maiestatis eius ad in-
tegrum conspicere nequivit. Quia
nubes et caligo in circuitu eius
et posuit tenebras latibulum
suum. Hanc caliginem moyses
ingressus est ut ibi gloriam dei vi-
deret. Hec enim caligo vel fumus
iste lux illa inaccessibilis est
in qua deus inhabitat. Hoc fumo
ergo a maiestate dei domum implet
quia omnis creatus intellectus cogitacione
caligat / Sequitur. Ve mihi quia ta- Et dixi
cui. quia vir pollutus labiis
ego sum. et in medio populi pollu-
ta labia habentis ego habito et re-
gem dominum exercituum ego vidi o-
culis meis. Reprehendit se de silen-
cio et labiorum pollucione. quia et non
nulla bona que loqui debuisset ta-
cuit. et aliqua locutus est inutilia.
Tenendus est enim discrecionis modus
ut et bona que putat optimum sint loqui
et in vana verba semper loqui vel
audire caveamus. Consultum quippe
decorsum divinum. Dum locutione conta-
minata secularibus admiscemus. Ordo
bene in semetipso replicatur iunior
propheta dum dicit quia tantum vir
pollutus labiis ego sum / Deinde tam
polluta labia habentes aperuit tum
subiungit in medio populi polluta
labia habentis ego habito. Pollucionem
namque labiorum habere se doluit sed
unde habuit contraxit indicat cum
in medio populi polluta labia
habere se habitare perhibuit. Valde
enim difficile est ut lingua scalm
mentem non inquinet qua tangit
quia dum pleraque eis ad quedam
loquenda condescendimus. paulisper
assueti hunc ipsum locutorem que
nobis indigna est et delectabiliter

tenemus. ut erga ea reddi non
libeat ad que uelut extra deiec-
tione ducti uenimus inuiti. Sicque
fit ut ab actorum angaria. alcio-
ribus ad grauiora uerba ueniamus.
Sed propheta suis unde se pollutum
labiis cognouit insinuat sub-
iungens. Et regem dominum exercituum
uidi oculis meis. quodam enim
uisione illuminatus est ut ea cog-
nosceret in semetipso que prius non ad-
uertebat. Sequitur. Et uolauit
ad me unus de seraphym et in
manu eius calculus quem forcipe
tulerat de altari. Et tetigit os
meum. et dixit. Ecce tetigi hoc la-
bia tua et auferetur iniquitas tua
et peccatum tuum mundabitur. Ualida
traditio patrum antiquorum. et qui
auditores apostolorum fuerant. affirma-
tum tenemus primas uirtutes angeli-
cas que sunt in conspectu dei. nequaquam
huc descendere. Cur ergo seraphin
dicitur ad ysaiam uenisse. Sed in hac
prophete sententia uult intelligi quod
hij spiritus qui mittuntur eorum uo-
cabulum percipiunt quorum officium ge-
runt. Quia enim ut predicta locucionis
incendat. de altari angelus car-
bonem portat. seraphin uocatur.
quod incendium dicitur. Ex uiribus quoque
fuit angelus qui missus est. qui
sunt ille potestates ministerium
ferant nequaquam uenire credimus.
qui et carbone celestis ardoris
in forcipe gemine dilectionis at-
tulit. siue calculum qui est lapis
durissimus atque rotundus et quod
per leuissimum uirtute sua prius de-
signat quod uir forte atque perfecte
et integre ac mansuete reddit
Aliter uero quod est in conspectu dei cumu-
latum huius carbonibus quid sunt
nisi debemus nisi supernarum carita-
tum ubi sancti spiritus ignis semper
habundat. Unde ad prophetam
carbo missus est in porto quod

illius ignis. que sufficiet ser-
monis predicta purgare. Sed huius
per anagogen dictas lectiones
a capite reuoluamus sensum in
ea misticum indagantes.

Vidit enim ysaias dominum non
quidem sicuti est. sed modo
quodam significatio. sicut
prophete uisio fuerat informanda.
Deum enim cum in hac mortali car-
ne uiuitur. nullus ita in contemplatio-
nis uirtute proficit. ut in ipso iam
incircumscripti luminis radio mentis
oculos infigat. neque enim potest deus
intueri in sua claritate conspici. Sed
quidam sub illo speculatur. animo
unde refecta proficiat et admissi post
omnis eius gloriam pertingat. Unde cum
dominum se uidisse propheta fateretur dicens
quando quod mortuus est rex ozias
uidi dominum sedentem super solium ex-
celsum et eleuatum. protinus subiunxit
ea que sub ipso erant replebant
templum. Quando ozias rex superbus
ac presumptuosus moritur. dominus uidetur.
quia cum mentis elatio a deo ce-
dere mentes abstrahitur. tunc ipsa mens
dei gloriam contemplatur. Et notandum
quod dominus super solium excelsum et ele-
uatum sedet. Quid namque est solium
eius nisi creatura angelica. uel hu-
mana tunc per intellectum que deus
possidet. quod uidelicet solium ex-
celsum et eleuatum dicitur quia natura
humana ad celestem gloriam proficit
eleuata. et creatura angelica
dum multis spiritibus cadentibus in
celo solidata est ne caderet. in deo
eleuata et conuiuit confirmata. Templum
uero eius hic est quod solium. quia eternus
rex ibi habitat ubi presidet. Nos
ergo templum eius sumus. qui in nobis men-
tibus habitare dignatur. Sed ea que
sub ipso erant replebant templum
quia quidquid nunc de illo conspicitur
adhuc non est ipse. sed sub ipso est.
Sic iacob angelum uidet et uidisse

sed domini sedentis. quia et mistica eius
conspicimus. iam multum est quod super
nosmetipsos leuamur. Nondum
uidemus quod deus implebat templum,
qui et si amplius appareret in fine
tamen mentis desiderio satisfaceret
ut si adhuc maius non potest
iam tamen nimis quod uidet ad-
miretur. Ea ergo que sub ipso sunt
implebat templum quia sicut deum est
cum uidemus in contemplacione perfecta non
ita quod est supra. sed quod sub ipso est contemplamur
Sequitur Seraphin stabant super
illud. Hoc est quod apud moysen
duo cherubin stant super archam
testamenti. Nam per templum uel
archam eciam per duos seraphin,
uel duos cherubin duo testamenta
figurantur que super ceteras stant
quia nos precesserunt et omnem
intellectum nostrum superant. Seraphin
namque sicut iam diximus incen-
dium dicitur quia testamenti dei corda
audiencium igne caritatis inflam-
mat. Unde yeremias Nunquid
non uerba mea sunt quasi ignis ait
dominus. Et moyses In dextera eius
ignea lex. Et psalmista Ignitum
eloquium tuum uehementer. Sequitur
Sex ale uni et sex ale alteri. Du-
abus uelabat faciem eius et du-
abus uelabat pedes eius et du-
abus uolabat. Quid per faciem
pedesque dei designatur. nisi quod an-
te secula fuit, et quod post finem seculi
futurum est. Duabus inquit uelabat
faciem eius. Quis enim eius scire
potest principium. quid antequam conderet
actum mundi interea fuit eternitate.
quis thronos et dominaciones et an-
gelos totumque ministerium celeste condi-
derit. Et duabus uelabat pedes eius
nam extrema quis eius quis scire
potest. Quid post consummacionem seculi
sit futurum. quid postquam genus
humanum fuit iudicatum. que se-
quantur uitam. an rursus alia sit

futura terra et post conuersionem alia
rursus elementa uel alius mundus
solque construendus sit. Unde eciam
maxime qui nec principium nec
finem habet. omnibus abscedat cognicio
principii eius et finis excluditur
uisus. Nec queras principium eius
uel finis archana que non sunt
habes prius de eius. sed laudato
non distincte. Et duabus inquit uo-
labat. Media tantum cognoscimus
que nobis ex scripturarum lectione pa-
duntur. quando plasmatus homo. quando
diluuium. quando data lex sit. qualiter
ex uno homine uniuersa spacia
terrarum completa sunt. et extremo
tempore dei filius carnem susceperit.
Cetera uero que diuinius isti duo se-
raphin in facie pedibusque texerunt
Nam quia testamentum uetus in lege
et prophetis occultat ea que fuerunt
ante mundi principium. Unus sera-
phin duabus alis faciem dei ue-
labat. Et dum in euangelio et apostolorum
doctrina testamentum nouum inde
abscondit ea que fuerunt ante seculi
creationem. alius seraphin dua-
bus alis uelabat faciem eius.
Eodem modo dum ipsa duo testamenta
in lege et prophetis atque in euangelio
et apostolis occultat ea que futura
sunt post seculi terminum. uterque seraphin
geminis alis pedes eius uelat
Et duabus mediis uterque uolat.
dum per legem et prophetas. dum per euangelicam
et apostolicam doctrinam ea que fuerunt
ab inicio seculi usque in finem nobis pa-
duntur. Utque sex ale uni sunt et sex
ale alteri. Sequitur Et clamabat
alter ad alterum. pulchre positum est
alter ad alterum. Quidquid enim in ueteri
testamento legimus hoc idem et in no-
uo reperimus. et quod in nouo fuit
testificatum hoc ex ueteris auctoritate
defenditur. Nichil in eis dissonum nil
diuisum. Et dicebant Sanctus sanctus sanctus
dominus deus exercituum. In ambobus

\# Ror. de tempore. Estayas. predicacio gratie. ubique cum sit eadem scs. q. ft. gloria eius

testamentis predicatorum lingwis plena
est omnis terra gloria eius. In omnibus
quippe qui confitetur sua glorificat
deum gloria eius est. atque ita omnis
terra plena est gloria dei. Olim non om
nis terra plena erat eius gloria. sed omnis
angelus terre qui dicebat. notus
in iudea deus in israel magnum nomen
eius. nunc non totus orbis gloria eius
est plenus. Sed quid est prodest. si
omnis terra plena sit gloria. tu autem
non sis particeps plenitudinis
glorie dei. Si enim ea que facis. si
ea que loqueris in gloriam dei fiat
si sermo tuus si tactus si progressus
et ingressus tuus si cibus et
potus et omnes actiones tue
in gloriam dei fiat. et tu particeps
dicti huius es plena est omnis
terra gloria eius. Sequitur. ¶ Et com
mota sunt superliminaria cardinum
a voce clamantis. In alia translatione
dicitur. Et ablatum est superlimi
nare. a voce quia clamabat
Moysi et aaron ab ostio taber
naculi ipse loquebatur dominus. Quod designat
autem euangelium. quia nec
dum erat iusta fiebat in dubie.
sicut etiam post introductum est
dicens. Introduxit me rex in cubi
culum suum. Crucifixo quod dominus deberet
dicitur ad terras superliminare illud
id est quod quoddam obstaculum inter cu
pientibus est ablatum. vel qui scriptus
inferni portas confregit. et sanctorum
animas secum educens ad superna
ucram veneratur. et regna ce
lorum aperuit. tunc ablatum est super
liminare. Unde autem quod nova est
dicto licet. Et commota sunt superli
minaria cardinum. a voce cla
mantis. sed illam commotionem
intelligimus. ut fidelibus aperiri
possit. superni templi ianua
et infidelibus clausa permaneat

Nam a diebus iohannis baptiste
usque nunc regnum celorum vim pa
titur. possimus ergo inferre nomin
huic iamque et nobis ea aperire
si volumus. quia commota sunt
superliminaria eius. que prius
eam immobiliter clausam te
nebant. et bene dicitur a voce cla
mantis. et non a voce clamantium
quia petrum solum euangelice
predicationis aperitur porta regni
celestis. neque enim moysi datum est
quod petrus audire meruit. Et
tibi dabo claves regni celorum.
Sequitur ¶ Et domus impleta
est fumo. deus noster ignis consu
mens est. Habet igitur ignis quia
totam substantiam capere non possimus
lenimen quoddam in universa creaturam
et in ita dictam. varios fumi
nam dispargit quia non capie
tes dicimus. ex parte cognoscimus
et ex parte prophetamus et videmus
nunc per speculum in enigmate. Et
volavit inquit unus ad me de
seraphin et cetera. Quia per duos
seraphym duo testamenta in
telligimus. novum testamentum mis
sum ad prophetam dicimus. quod enim
in se utique mandata et sua et
veteris testamenti in scriptura instru
sermone dei. duplici precepto rem
actam comprehendit. et tetigit labiis
quidquid fuit ignorantie. Sicut
enim labia mundari possumus in
vitia. purgationis sue reputa
vitate. Sicut enim carbo qui lig
na purum faciat. aptato est sermo
divinus. Sed quia in hebreo pro
hoc calculus legitur. videtur in
sermone divinus et calculi appella
tione signari. Sicut enim calculus
generis est lapidis durissimi. et
rotundi. et communi parte lenis
simi. ita sermo dei qui nos. Sacerdotes

nec om̄ ad ilsaioz p̄t cotidie
tombus cedere. calculus dicit
videt aut in et septuaginta
interpretes in eo qd' aut trata tñ stu
lerunt .i. sensisse. Antrax que
que nos carbunculum interpretam̄
gemmis ē lapidibus fulgidior atqz lu
centes que et inter lapidibus
inuenim⁹. Hunc igit' calculum
siue carbunculum lapidem accipi⁹
et in calculo quidē diuini ser
monis ultas et rigor. in car
bunculo aut doctrine luces et
manifesta monstrat. Qd' aut
seraphym volasse d' intelli
ge veloce diuini sermonis ad
uentu sup apostolos ac noui
testamenti repentina cognicioꝫ
qz ubi deus magist' est nulla
mora sit in discendo. et i ma
nu eius calculus. Calculus
in manu sermo ē in operacione
Nouum enim testamentum p graciaꝫ
facit operibus impleri. q veto
p austeritate facere nequiuit
que tulerit de altari. quia cu
ipsum sermonem predicationis de
ara dñice accepit. Et dixit ecce
tetigit hoc labia tua et cetera
Tactu calculi .i. diuini sermonis
purgat peccatum. sicut discipulis
dominus ait Iam vos mundi estis
propter sermonem que locutus sum vobis
purgatus itaqz propheta et
igne celitus sibi dato sermone
sue subiungit. Et audiui vo
ce dñi dicentis Quem mittam
et quis ibit nobis et dixi Ecce
ego mitte me. Et hic declarat
omnis deus in pluralitate personarum
Sicut enim in genesi d' faciamus
hominem ad ymaginem et simili
tudinem nostram. ita et hic pro
dicitur quis ibit nobis. nobis
enim quibus aliis estimandum est
nisi patri et filio et spiritui sancto
Quibus vadit quicunqz cora

obsequitur voluntati. Et in eo
qd' vnius loquitur persona propo
situm unitatis est vinitas meo ud
q d' nos personarum diuersitas indi
cat et dixi inquit Ecce ego mit
te me. deus qui vocat ea que no
sunt. qui sunt. et qui dixit Ego
sum qui sum. quoscunqz vocauit
fecit facit subsistere. qui omnia
que absqz eo sunt no sunt. Vnde
et propheta purgatus a malis. ausus
est dicere. ecce ego sum. Respondimus
aut quo ad id qd' inuocat deus
que mittam et quis ibit nobis pro
pheta exparte respondit Ecce
ego sum mitte me et de sequi
tate intelliges nullum dubium
ee hominem qui deo preferat. et ce
teri sunt eius facere ce. qui
mittetur. Caueat dicere mitte
me. p actiua vita p desse. pxi
mis cupiens officium predicationis
appetit. Illa ē enim vera caritas
que sit ad deum festinat ut pro
ximum no deserat. purgatus
ergo p altaris calculum et caritate
feruens. ultro se ut mittatur offert
quatenus gratie quam acceperat alios
faceret participes. Qz qui pauperibus
pio amore prodesse nolebat mala
que futura erat uenturi sermo
prophetare iussus ē. ac demum audi
uit verba. Nam sequitur et dixit
Vade et dices populo huic. Au
dite audientes et nolite intelligere
et videte visionem et nolite cog
noscere. Excecca cor populi huius et cetera
Locus enim iste ad illud tempus p
tinet. quo dominus in terris conuersatus
ē noua docens et mira faciens
qui dicendis te ait pro impa
rabolis loquor eis. quia videntes
no vident et audientes no audiunt
neqz intelligunt. ut impleatur in
eis prophecia ysaye dicens Audi
tu audietis et no intelligetis et
videntes videbitis et non vide
bitis. Incrassatum ē enim cor populi huius

et auribus grauiter audierunt
et oculos suos clauserunt. ne quando
oculis uideant et audiant auribus
et corde intelligant et conuertantur et
sanem eos. quia per parabolas
iudeis non intelligentibus loquebatur
dominus. et signa certa eis faciebat
nec intelligebant. quia totum car-
naliter sapiebant. mira diuina est
sententia per incarnationem prophetie di-
cerat. audite subaudi uerba sal-
uatoris. et nolite cognoscere quid
ea significent. Excecta inquit cor
populi huius. et aures eius aggraua
et oculos eius claude. ne forte ui-
deant oculis suis et auribus suis
audiant. et corde suo intelligant
et conuertantur et sanentur. Ceci-
derunt in ysaia figuram qui plurimi
iudeorum excecatie fuerunt in scripturam
prophetarum. et ipsius legis latoris
usque hodie. Excecta cor populi huius
quia sicut apostolus ait moyses
ponebat uelamen super faciem suam
ut non uiderent filii israel in facie
eius. que euacuatur. Sed obtusi
sunt sensus eorum usque in hodier-
num enim diem ipsum uelamen in lec-
tione ueteris testamenti manet non
reuelatum quia in christo euacuatur
sed usque in hodiernum diem cum legitur
moyses uelamen est positum super
cor eorum. cum autem conuersi fuerint
ad dominum auferetur uelamen. Itaque
qui scriptura legis et prophetarum uela-
mine littere obumbratur et carnalis
iudeorum populus. sola littere superficie
sequitur ysaias scriptorum testamenti
ueteris persona gerens. cor eius
excecatie dicit. Quando autem dicit. ne for-
te uideant oculis suis. sciendum
quia deus in sua cecitate reli-
quit eos deserendo et non adiu-
uando. quod non iniquo sed occulto
iudicio facit. Siue enim cui iuuat ad
misericordiam facit. siue cui non
adiuuat iuste facit. quod omnia

non temeritate sed iudicio. Nam quod
non credide. sed tamquam corporibus
timuerunt ipso suo timore ceci
offenderunt in lapidem offensionis
Quod autem quod addidit et conuertantur
et sanet. aut a superioribus sub-
audiendum est. ut dicat non conuertantur
et non sanentur. aut de superne medi-
cine miraculo factum intelligendum
est. ut quia superbe et superbe uolu-
erant. et iustitiam suam constituere
uolebant. adhuc in sua cecitate
desererentur. ut offenderent in lapidem
offensionis. et implerentur facies
eorum ignominia. Et quererent q-
uererent nomen domini et non suam quam
inflatur superbus. sed dei iustitiam qua
iustificatur impius. Hoc enim mul-
torum proficit in bonum. qui de suo sce-
lere compuncti in christum postea cre-
diderunt. Aures autem que ingra-
uantur. et oculos qui clauduntur
non corporis hominis existimes sed
potius mentis. propheta non postu-
lanti dictum est. Excecta cor populi huius
subiecit. Et dixi usquequo domine
et dixit donec desolentur ciuitates
absque habitatore et domus sine
homine. et terra deserta relinquetur.
Longe faciet dominus homines. Tam
diu enim perdurauerunt in cecitate cordis
donec per uespasianum et titum
ciuitates eorum desolaret. ut non
remaneret in eis habitator et
terra eorum relinquetur deserta. et longe
fient homines iudeorum ab ea terra
captiui per omnes gentes ducti
Sed quia reliquie huius plebis terra sine
sede conuertentur uideamus quid
subiungat. ¶ Et multiplicabitur
que derelicta fuerat in medio terre
et adhuc in ea decimatio. Et con-
uertetur et erit in ostensionem. sicut the-
rebintus. et sicut quercus que ex-
pandit ramos suos. Semen sanctum
erit id quod steterit in ea. Quodam
~~cerere~~ hec ierusalem e. sicut per eze-

thelon domui dixit. Ista est
ierusalem in medio gentium posui
eam et in circuitu terras. In hoc [gens]
medio terre dereliquit dominus ple-
bem iudeorum dicens. Ecce relin-
quetur vobis domus vestra deserta.
Dico enim vobis non me videbitis
amodo donec dicatis: Benedictus
qui venit in nomine domini. Sed
plebs ista quam dominus deus adhuc
habitare in iudea reliquit et
que postmodum per totum orbem
dispersa est, appropinquante secu-
lo multiplicabitur et ad fidem
veniet, sicut scriptum est: Si fuerit
populus tuus sicut arena maris
reliquie convertentur. Decima-
to sufficitur impletionem legis
propter decalogum eius. Adhuc er-
go erit in ea decimatio, quia
futurum est ut legem suam impleat
et conversi ad deputationem habebit
et erit in ostensionem sicut te-
rebintus et quercus, quia lege
latorum protraget exempla sub-
limis conversationis sue et
magne stabilitatis. Terebintus
enim et quercus nimis magne
sunt arbores. Semen sanctum erit
[tunc] id quod in ea steterit. Sicut de illa
gente dixit dominus apostolus: Si
radix sancta est et rami. Sicut enim
radix sancta est in patriarchis, sic
sancti erunt rami in hiis filiis.
Hec regnante ioatham vi-
dit ysayas vel prophetavit. Reg…

Et factum est in diebus
achaz filii ioatham
filii ozye regis iuda, ascendit
rasin rex syrie et facee filius
romelie rex israel in ierusalem ad
preliandum contra eam, et non po-
tuit debellare eam. Et nunciaverunt
domui david dicentes: Requievit
syria super effraym, et commotum
est cor eius et cor populi eius sicut

movetur ligna silvarum a facie
venti. Hec secundum hystoriam ve-
raciter evidenter facta, sed quia
hec omnia in figura contige-
bant illis, requiritur quid in iste
prefiguratum sit. Quia enim achaz
interpretatur apprehendens, quid per
achaz nisi tempus apostolorum et temporis
illius reliquiarum sublimium, qui deum
in carne apparentem fideliter appre-
henderunt. Unde et symeon
accepit eum in ulnas suas. Et
quid per ioatham qui interpreta-
tus est status eorum nisi populus significatur,
qui satis declaravit cuius sit status
populi iudaici an christiani, qui
secundum carnem status est iudeorum, videlicet
quod ioatham deum perfecto. Quia
a domino data est populus perfecto
quia habuerit. Quid vero per o-
zyam qui robustus domini interpretatur nisi
patriarcharum timentes. Achaz
ergo nascitur ex ioatham et ioa-
tham ex ozya, quia apostoli sunt
prophetarum filii et prophete filii patri-
archarum. Achaz vero rex iuda
est, quia apostoli sunt reges ecclesie con-
tra persuna que sublimis dicitur
nisi superba gentilitas interpretatur.
Quid per rasin qui interpretatur pla-
centia sive complacens nisi prin-
cipes gentium erroribus implicati.
Quid per israel nisi perfidus iudeorum
populus. Quid per facee regem israel
qui dicitur apiens nisi doctores iu-
deorum, qui semper eis aperuerunt decre-
ta mysteriorum. Romelia vero dicitur
excelsus dominus. Et facee filius
romelie est, quia ipsi carnales
et perfidi iudeorum magistri ab hiis
quibus patribus descenderunt, qui
vita sublimes erant deo. Sunt
itaque rex syrie et rex israel in di-
ebus achaz ad preliandum contra ec-
clesiam venerunt, quia principes
gentium atque iudeorum qui diebus
apostolorum ceperunt mox impugnare.

Et non potuerunt debellare eam quia
porte inferi non preualebunt aduersus eam

ciuitatem # Et nunciauerunt domui dd
i. regibus eius Requieuit sy
ria sup effraym i. gentilitas
iudayco pplo concordat in
psecucione fidelium Sicut enim legitur
in actibz aplorz qui uero increduli
fuerunt iudei suscitauerunt et ad
iracundiam concitauerunt animas gen
cium aduersus fratres et post paulu
lum Cum autem factus esset impetus gen
tilium et iudeorum cum principibus suis
ut contumeliis afficerent et lapi=
darent eos i. paulum et barna
bam intelligentes confugerunt ad ci
uitates lycaonie Ita ergo rex syrie
et rex israel ascenderunt contra ierusalem
domum sicut impetus gentilium et
iudeorum cum principibus suis i. apostolos
Ita regnauit syria sup effraym
dum iudei gentilium animos
inflammassent aduersus fratres / Et
commotum est cor eius et cor populi
eius. quia et apostoli et sub
iecti metu passionis titubauerunt
uerunt contra quam fluctuacionem
uenit saluator in roborare
et consolari eos Unde sequitur

Et dixit dominus ad ysayam
Egredere in occursum achaz
tu et qui derelictus est iasub
filius tuus ad extremum aque
ductus piscine superioris in uia
agri fullonis et dices ad eum
Vide ut sileas Noli timere et
cor tuum ne formidet a duabus
caudis titionum fumigantium istorum
in ira furoris Rasyn regis syrie /
et filii romelie eo quod consilium
inierit contra te syria malum effra
ym et filius romelie dicentes /
Ascendamus ad iudam et susci
temus eum ad nos. et ponamus re
gem in medio eius filium tabeel
Hec dicit dominus deus / Non stabit et
non erit istud / Sed caput syrie da
mascus et caput damasci ra

syn Ysayas enim qui dicitur salus
domini egreditur in occursum achaz
quia in angustia tribulacionis
occurrit metu mortis. quando filius
dei missus ad passionem in mundo
fuit Hinc apostolus recogitate inquit
eum qui talem sustinuit a pec
catoribus aduersus semetipsum contra
dictionem. ut ne fatigemini animis
uestris deficientes Egressio eius ysa
ie commemoracio diuini adiutorii est
nobis Iasub uero filius eius de
relictus quid significat nisi eos
de quibus dictum est omnis qui re
lictus fuerit in syon et residuus
in ierusalem sanctus uocabitur. Unde
Iasub in hebreo reuertens. quia
illi qui derelicti sunt conuerterunt
predicantibus apostolis. reuersi sunt ad eum
Quid autem piscina superior
nisi angelis exprimitur legis suppo
situm. Quid paque ductus eius
nisi uetus testamentum unde prece
dit nouum. Egressus est ergo ysa
yas ad extremum aque ductus
piscine superioris. quia xpus in
fine legis natus est Et adhuc
inde nobis apparet Quid uero
pagus fullonis ubi sordes et
macule uestium purgabantur nisi ecclesia
saluatoris figuratur in qua nos qui
xpi uestes sumus remissionem
peccatorum consequimur. Quid per uiam
agri nisi actio eius. ysayas
itaque exiit in uia agri fullo
nis. quia xpus in actione quam
ecclesia seruat apparet. Et ait
Vide ut sileas i. ut uoce grele
non presumas. noli timere subaudi
eos qui occidunt corpus. Duas
caudas titionum fumigantium ira
gentilium et iudeorum uocat. quia
nequaquam plene comburunt. igne sunt
malicie et inuidia consumendi
sunt igne gehenne cremandi pena

credent adversus ecclesiam. et per errores nebula firmat. et iuda et i. xpistianam populum absentia quamuis auellere ad se / et suis erroribus inuoluere. Sic enim multi galathas auellere ceperunt. unde eos per epistolam paulus ad ecclesiam reuocaret. Et gentiles animaduertit omnes. qui xpistianis in persecutionibus negauerunt. Tabeel bonus deus interpretatur. et gentiles atque iudei. bonitate xpisti redemptoris negatores. meliorem putant ea que ipsi colunt. Tenuerunt ergo iudam auellere ut regem in medio eius ponant filium tabeel .i. boni dei. quia sui erroris doctores cupiunt in nobis prepositos et doctores constituere. sed non erit et non stabit istud. Sed caput syrie damascus qui dicitur sanguinis potus. quia principes gentilium sanguine fidelium sitiunt. Et caput damasci .i. ipsius crudelitatis gentilium rasin .i. cursus. quia uelociter extinguetur. eorum tyrannica dominatio vel complicatio errorum caput ipsorum semper erit. Rasyn enim exponitur siue compilatio siue placentia dicitur. Sequitur. Et adhuc sexaginta et quinque anni et desinet effraym esse populus. et caput effraym samaria et caput samarie filius romelie. Si non credideritis non permanebitis. A natiuitate domini usque ad rebellionem iudeorum adversus romanos lx et v anni fluxerunt. Nam sexagesimo sexto anno rebellauerunt sub pontio pilato. Primo rebellionis permanentia succedente post tempus in statu conualuit ut et ipsi delerentur et urbes eorum et captiui ducerentur in omnes gentes. Unde ergo dicitur. Adhuc lx et v anni et desinet effraym esse populus. Fortasse et aliud quod spatium ponitur lx et v annos misterie designat. Nam septies decem septuaginta sunt. et quod sex diebus fiat operari secundum legem

sextarius operatione designat. Denarius legem propter decalogum. quinarius quinque sensus corporis. Quid ergo per lx et quinque annos exprimitur nisi omne tempus quo perfidus iste iudeorum populus carnalem legis actionem tenet. et quinque sensibus corporis seruit. post quod spatium exclusa potestate deficiet medullo iudeorum populus ut multiplicet decedentium mens. Nam cecitas ex parte contigit in israel. donec plenitudo gentium intraret Et sic omnis israel saluus fieret. Sic ergo quod post lx et v annos apostolica effraym desinet esse populus nullus enim fere remanet in credulo crescens multitudine. quia postquam plenitudo gentium intrat omnis israel saluus fiet. Unde et sequitur. Et caput effraym samaria et caput samarie filius romelie. Samaria quippe custodia dicitur et romelia excelsus domini custodia. ergo caput illorum erit. quia tunc obseruantie preceptorum dei uoluntati se subicient. Et caput huius custodie erit filius excelsi domini. quia principes religionis habebunt qui patriarche abraham filii non solum carne sed fide erunt ac moribus. Sic autem hec omnia mystice dicta et declarata exponendo subiungit. Illos qui contra ecclesiam pugnant dicens. Si non crediderint subaudi in xpistum non permanebunt sed cito peribunt. Aboleberis eorum ecclesia crescente. qui enim recti sunt habitabunt in ea. et simplices permanebunt in ea. Qui impii uero delebuntur perdent. et qui inique agunt auferentur ex ea. Si quis autem hos lx et v annos hystorialiter ad captiuitatem decem tribuum referre uoluit. uideat quod tres reges iuda in hac narratione propheta posuit sub quibus et prophetauit et sequitur c

regnit in diebus achaz filij io
atham filij ozye Et vbi computat
ut hebrei volunt a xxv° v° anno
regni ozye usq ad sextu annu
regni ezechie in quo salmanas
sar cepit samaria et transtulit
israel in assirios. Ergo cu ozyas
sub quo et iste ppha e cepit ppha
re in templo adolere incensu voluit
et percussus e lepra volunt hebrei
fuisse annu regni eius xxv^m. v. tunc
reliqui anni fuit xxvij. Omnes
cu anni quibus regnauit quinq
duo ginta anni fuerunt postq regnauit
ioatham filius eius annis sedecim
et achaz filius achaz sedecim
aliis Et post hunc regnauit ezechi
as cuius vndecimo regni anno sa
maria capta e. Atq ita sol anni fuit
sexaginta quinque loquitur.

Et adiecit dns loqui
ad achaz dicens pete
tibi signum a dno deo tuo
in profundu inferni siue in excelsu
supra. et dixit achaz. non petam
et no temptabo dnm. Et dixit
audite ergo domus dauid. Nunquid
parum vobis e molestos esse hominibus
quia molesti estis et deo meo. propter
hoc dabit dns ipse vobis signu. Ecce
virgo concipiet et pariet filiu
et vocabit nomen eius emanuel.
Butirum et mel comedet. ut sciat
reprobare malu et eligere bonu.
Et si hic non possum intelligere. ezechia
ex matthei volume nobis innotes
cit a dno dictum. Ecce virgo co
cipiet et pariet filiu. Et dns
qui hic dicitur permittit dicens Nun
quid parum e vobis molestos esse
hominibus quia molesti estis et deo
meo. Ergo e ipse dns qui dicit
molesti estis et deo meo. ipse
qui alias loquitur. ascendo ad
patrem meu et patrem vrm deu
meu et deu vestrm. ipse enim ppe
misterium fuit incarnacionis

verum deu suu et patrem. et sic de
se in carnacione qui de alio loquitur
pete e inquit signum a dno deo
tuo in profundum inferni siue in ex
celsu supra. Signum quippe in profundo
et in excelso descensio xpi e
ad inferos et ascensio in celos
dei. non mirabile signum fuit
qui infernu confregit. et spoliat
atq regi celorum ascendens aperuit
quod signum iubetur petere achaz
non simpliciter. Sed sibi. quia xps
non propter se. sed propter nos usq ad
inferni profunda descendit et usq
ad soliu paterne maiestatis ascendit
Sed achaz ut pote peccator. ignorans
misteria dei. non petam inquit et non
temptabo dnm. putabat enim
hoc temptacione fore si ille signum
peteret. Et dns totaliter incredulorum
progeniem increpans ait. Audite
ergo domus dd. que signum incarna
cionis mee et saluacionis petere
non vult. Nunquid parum vobis
e molestos esse hominibus quia mo
lesti estis et deo meo. molesti
erat hominibus a tunc vectibus quia
que humane salutis exigebat postu
lare nolebat Nec eum qui genus
humanu saluare poterat. et confinge
re infernus qui tutor animas iusti
ciens retinebat. et aperire
celum populo storum. Sed et deo mole
sti erat. quia quod ipse dare vole
bat ipsi nolebat petere. deo quippe
pro salute humana greui moles
tus e. quisquis se saluti subtra
hit et eum contemnit qui facile
saluare possit quod hic inquit quia
non solum hominibus sed et deo mo
lesti estis nolentes petere signum
triumphi xpi per quod salui sitis sa
bat ipse dns vobis non postulatis
signum natiuitatis sue. dabit vobis
dns signum et quod signum. Ecce
virgo concipiet et pariet filiu

Recte conceptus eius partus virginis
vocatus signum que sit mater
effecta est ut virginitatis non amit
teret sigillum. Signum quippe
sigillum appellari potest solet
perpetue Et ipsa post partum virginitatis intact
tum signaculum vocatur in canticis
ortus conclusus fons signatus
Vel signum i. miraculum vocatur concep
tus et partus eius quia toto
orbis letus admiratur. Quoniam virgo
concepit et peperit et in eternum
virgo permansit Et vocabitur ex domo
dauid nomen eius emanuel
i. nobiscum deus. Nobiscum deus
vocatur quia cum sit unigenitus
dei super terram in carne visus est
et cum hominibus conversatus est Et
corporaliter ascensurus in celum
promisit nobis dicens Ego vobiscum
sum omnibus diebus usque ad consumma
tionem seculi. Domus autem dauid que
nomen eius emanuel vocat
primo maria et ioseph de domo
et familia dauid sunt. ac no
mine dicuntur. Butirum et
mel comedet. Butirum ex lacte
est et lac ex carne fit vel aut
tabit ex acie. Quid ergo per butirum
nisi sua humanitas eius exprimitur
Et quid per mel nisi dulcedo diuine
sapientie eius. Comedet itaque butirum
et mel quia humanam et diuinam sa
pientiam habuit. Et propterea sci
uit reprobare malum et eligere
bonum quia prudentia humana
et diuini sensus omne quod ma
lum est sapienter respuit et omne
bonum eligit. Hinc enim factum
est ut ipse peccatum nullum committeret
omnem quoque iustitiam adimpleret
atque in fine seculi genus humanum
iudicet. Sed ut misticam intellige
tiam in hiis prosequamur. iubetur
achaz signum petere in profundum
et in excelsum. et respondet

non petam. at si diceret apostolus ut
morte saluatoris et ascensionem
optaret et illi magis eam accepta
uerunt. Septimum est etc. Exinde
cepit ihesus ostendere discipulis
suis quia oportet eum ire ihero
solimam et multa pati a senio
ribus et scribis et principibus
sacerdotum et occidi et tertia die
resurgere. Et assumens eum petrus
increpitabat eum dicens Absit a te
domine non erit tibi hoc. Qui conuersus
dixit petro Vade retro me sathana
nas scandalum es mihi Ecce quod
dominus morte sua et resurrectionem
premittat discipulis et petrus
ait. absit a te domine non erit tibi hoc
hoc est illud nimirum quod achaz pre
cepit signum inferius et superius
petere. Et dicit non petam et non temp
tabo dominum. Et quod petrus audit
scandalum es mihi. Hoc est quod domum
dauid quia discipulis christi dicitur. Numquid
parum vobis est molestos esse hominibus
quia molesti estis et deo meo
Molesti erant apostoli non solum scribis
hominibus a prophetis sed etiam deo quia
nolebant ut moreretur christus et
resurgeret. sicut prophete predixerant
et deus disposuerat. Propter hoc
inquit dabit vobis signum ipse dominus
quia ecce virgo ecclesia concipiet
et pariet filium i. masculine vir
tutis ~~filium~~ populum electorum et vo
cabunt nomen eius emanuel
i. christianum. Nam et in participa
tione sui nominis est christus nobis
biscum dominus ab illo christiani vo
camur. Butirum et mel comedet
Butirum spiritualis gratie pingue
dinem designat. dicente salo
mone. Qui fortiter premit ubera
ad eliciendum lac exprimit butirum
Ubera ecclesie fortiter premimus. cum ubera
sacri eloquii subtili intellectu pre
samus circa passionem domini.
Lac querimus butirum inuenimus

qua domini inueni: uel tenui in
tellectu quamuis ubertate mentis pin
guedinis impinguatur. Per mel uero
dulcedine celestis doctrine designat.
ut predictus salomon ait: Comede
fili mel quia bonum est et fauum
dulcissimum gutturi tuo. Sic
et doctrina sapientie anime tue. Fili
itaque butiro et melle pastus
electorum populus que gignit ecclesia
et per hoc facit reprobare malum
et eligere bonum. Nos cum sufficit
nobis auditus scripturarum nisi et unctio
spiritus doceat nos de omnibus. Sequitur
Quia antequam sciat puer
reprobare malum et eligere
bonum derelinquetur terra quam tu
detestaris a facie duorum regum
suorum. Cum sint hii duo reges sup
don e. scilicet roo Syrie et rex
israel pugnantes contra populum dei
et antequam puer iste per humani
tatis sensum discernere sciret inter
bonum et malum derelicta est terra
quia achaz quasi princeps ...
detestatur cum illis adeuntibus magis
atque pastoribus. Syria quippe ab
oriente est et magi uenerunt ab
oriente ierosolimam dicentes Ubi
est qui natus est rex iudeorum. Vidi
mus stellam eius in oriente et ue
nimus adorare eum. Audiens autem
herodes rex turbatus est et omnis
ierosolima cum illo. Et congregans
omnes principes sacerdotum et scribas
populi sciscitabatur ab eis ubi christus
nasceretur. at illi dixerunt In bethle
hem iude. Dum ergo herodes i
ratus et omnis ierosolima cum eo
patet quia et syria cepit recedere
super effraim cum iuda. Nam
duobus his regibus aliud hoc
loco possumus accipere herodem
qui gentilis erat et alium princi
pes sacerdotum et scribas populi. Fa
cie quorum dereliquerunt terram cum
magi. qui cum audissent regem
abierunt et inuenerunt puerum
cum maria matre eius. et pro
cidentes adorauerunt eum. pasto
res quoque deseruerunt terram detesta
bilem et uenerunt festinantes et
inuenerunt mariam et ioseph et
infantem positum in presepio. Om
nes tamen neque loca mutauerunt
ad christum uenientes. tamen detesta
bilem terram quia reliquerunt magis
intelligenda est perfidia iudeorum
et infidelitas gentium. Sequitur
Adducet dominus super te et super
populum tuum et super domum patris
tui dies qui non uenerunt a die
bus separationis effraim a iuda
cum rege assiriorum. Quod quia hunc
usque titanius achaz a populo ge
rit formam atque summorum ecclesie
sacerdotum. dicit ergo Adducet dominus
super te et super populum tuum congre
gatum. et super domum patris tui.
id est super ordinem sacerdotum dies ho
nos. quales non uenerunt ex quo
separatus est effraym a iuda id est
populus iudeorum a populo fidelium
et sociatus cum rege assyriorum
id est cum principe demonum diabolo.
Assyrii quippe conuincentes in
terpretantur. uel coarguentes quia
malignos spiritus eos ante eternum
iudicem iudices conuincent et
coarguunt qui in eis iniquitatis
persuasionibus consenserunt. Primum
autem dies promisit optabiles
subditos manifestat. Et e
rit in die illa. sibilabit dominus
musce que est in extremo flu
minum egypti et api que est
in terra assur et uenient et re
quiescent omnes in torrentibus
uallium et cauernis petrarum
et in omnibus frutectis et omnibus
foraminibus. Primo enim in sibilo
in sermone diuine predicationis
figuratur. uel in eterna assumptio

egypti uero minus insolens et inquietum animal est ac immundum et nigrum. Lingua quid aliud quam superbus quosque et inquietos predicatores exprimit. Et que sunt egypti fluminis, id est defluencia carnis vicia. Differt autem esse in fluminibus egypti et esse in extremo fluminum egypti. Est enim in fluminibus egypti qui moratur in viciis et cecitate cordis et est in extremo fluminum egypti qui ad pessimam flagiciorum peruenit omnem nequiciam. Quid itaque per muscam extremi fluminum egypti designatur nisi uel gentilitas uel quelibet anima omnibus peccatis et erroribus dedita. Quid uero per apem que est in terra assur nisi philosophi et poete gentilium, qui dulcia ferentes et in posterioribus latenter pungentes et occultum virus infundentes. Vel omnis qui verba sua penitus indulcat et in fine aculeum (?) pungunt. Hec est enim terra assirium nisi infidelitas uel impietatis nices et voluntas ubi regnat hostis antiquus. Hec est terra longinqua regio in qua minor filius dissipauit bona sua viuendo luxuriose. Et huic ergo musce uel api dominus sibilum vocis sue non denegat. Vel per muscam designatur iudaicus populus qui ad sacrificiorum sanguinem more muscarum concurrebat. Et hec musca, qui in sordibus ulterius modicum sorduerat, in extremo fluminum egypti conlabat, quia quamuis plebs ista deo extiterit (?) familiarior, tantum vel illos qui in tenebris et in umbra mortis sedebant per inobediencia deterius effluebat. Per apem uero que in assiria natalis est gentilitas exprimitur, quia tunc gentes que legem non habent naturaliter ea que legis

sunt faciunt. Eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. Et aliter ergo gentes sine duce sine doctore inul literate satagebat aut sine lege que legis erant faciebat. Et hec apis erat in terra de qua dicta est: Terra eius et in terra ibis, in terra fructuosa, in terra assur. Que interpretatur captiuacio uel interpretacio elacio uel deuastacio, ut a dyabolo captiuitas et elacio et deuastacio et gentilium animas usque ad aduentum domini intelligamus. Quid uero per torrentes vallium nisi doctrine figuratur templum. Et quid per cauernas petrarum nisi vulnera martirum. Torrentes enim uocamus riuos qui aquis hyemalibus colliguntur et estiuo tempore siccantur. Quare ergo predicatores sanctorum torrentes vallium appellamus quia omnium imperiti uita riuos influunt qui in hyeme colliguntur aquarum multitudines. Sed estiuo sole adueniente se subtrahunt quia cum eterne patrie lux emicuit, doctores predicare cessabunt. De cauernis autem petrarum supra diximus. Requiescunt ergo musce et apes in torrentibus vallium et cauernis petrarum, quia gentiles peccatores et predicatores doctorum delectabiliter bibunt et martirum passionia querunt. Quid uero per frutecta nisi pueriles asperitates discipline signatur. Solent enim apes construere mella colligere, quia qui in disciplina conuersantur etiam circa dulcedinem percipiet. Quid autem in foraminibus nisi mysteriorum eloquiorum perforaciones figurantur et aperciones. Ita sicut lapis preciosus diuersis modis perforatur et sculpitur, ita mysticus sermo dei diuersis interpretacionibus aperitur. Et in hiis ergo foraminibus requiescunt musce et apes.

quam in spirituali intelligentia
scripturarum delectamur quasi pecca-
tores. Sequitur v. R.
In die illa radet dominus in no-
vacula conducta in hiis qui
trans flumen sunt in rege assy-
riorum caput et pilos pedum
et barbam universam. Quid per
caput nisi sacerdotii summa de-
signatur. Quid per rasos capillos
nisi sacramentorum subtilitas ablata.
Quid per pilos pedum nisi sacramen-
ta levitarum. Quid per barbam nisi
decus regni. Rasit ergo dominus in hiis
qui trans flumen sunt in rege assy-
riorum caput quia sacramenta pre-
ceptorum suorum mutavit sacerdotum
iudeorum qui per baptismum nolebant
transire ab egypto in diaboli rege
permanent. Rasit et pilos pedum
quia levitarum ministerio spiritua-
lia sacramenta abstulit. Rasit
et barbam quia regnum israeli-
ticum destruens decorem virtutis eius
amputavit. Rasit hec in novacula
conducta qui gladio romanum
exercitus abstulit eis regnum
abstulit et templum in quo sacer-
dotum et levitarum complebat offi-
cia. Sequitur. Et erit in die
illa nutriet homo vaccam boum et
duas oves et pre ubertate lactis
comedet butirum. Quis iste
homo nisi mediator dei et hominum
homo christus ihesus. Et que est
vacca boum quam nutrit nisi
ecclesia apostolorum atque doctorum qui bo-
num filia habet enim vaccam et in
abrahe sacrificio legimus. Que
sunt oves due nisi simplices
ac mansueti de utroque populo fi-
deles de quibus ait non sum missus
nisi ad oves que perierunt domus
israel. Et alias oves habeo que
non sunt ex hoc ovili. Lac vero in-
troductionis sermo est quo

imbuuntur minus capaces. Sic
ait apostolus. Tamquam parvulis in christo
lac vobis potum dedi non escam.
Quia ergo vaccam et duabus ovibus
pre ubertate lactis homo comedet
butirum quia dominus ab ecclesia ubi
catechiso et primum est pre ubertate
boni sermonis pinguedine pa-
scitur spiritualis intelligentie in se cum
pascitur dominus membra eius pa-
scuntur. Sequitur. Butirum enim
et mel comedet omnis qui relic-
tus fuerit in medio terre. Medium
terre iudea et ierusalem est. Relictus
in medio terre ille est de quo su-
perius ait. Omnis qui relictus
fuerit in syon et residuus in ie-
rusalem sanctus vocabitur. Quod vero de-
super cadit butirum aut coagulum
lacte colligitur. Quid ergo coagulum bu-
tirum vel ex carne est sermo aut
patris unigenitus cum sit deus
super omnia homo factus est
inter omnia. Quam cum nos dulce-
dine sue divinitatis et misterio
incarnationis replet melle
nos pascit et butiro saciat. Que
quoque apostoli christi inter fidelium he-
breorum quas repleuit et divini-
tatis eius dulcedine et incar-
nationis fide letificat. Recte
dictum est quia butirum et mel
manducabit omnis qui relic-
tus fuerit in medio terre. Sequitur.
Et erit in die illa omnis locus
ubi fuerint mille vites et mil-
le argentei et in spinas et
in vepres erunt. Cum sagittis
et arcu ingredientur illuc. Per
vites nisi sancti designantur vocibus
bonorum operum ferentes quibus
ait dominus. Ego sum vitis vos
palmites. Quid per argenteos
nisi sermone boni figurantur.
Nam argentum electum lingua
iusti est. Quid per millenam
nisi plenitudo innui videtur

sumit mille vites erunt et mille
argenteis · quia ubi fuit copia mi
rorum spiritualium ibi et erit predica
tionis copia · Nam subiecti testa
mento novo inveniebantur · qui statum
predicationis habebant · sed in tempore re
velate gratie · de quo in primo capitulo
redundat terra fidelium ubique ver
bo veritatis · Et in spinas et in ve
pres erunt · qui cum peccata et vi
cia gentilitatis directi sunt · Quid
enim per spinas et vepres nisi pun
ctiones peccatorum insinuat · quibus
velud desertum plena erat gentili
tas · Cum sagittis et arcu in
gredietur illuc · quia ministerio sancti
apostoli ad ferenda gentium vite du
ria tum districtis laborum periculis
venerunt · Scriptura enim sacra arcus
est · de qua ad corda hominum sicut
sonetes sagitte sic terrores sente
tie venerunt / sequitur ¶ Vepres
enim et spine erunt in universa terra
et omnes montes qui in sarculo
sarrientur · non veniet illuc terror
spinarum et veprium · Et erit in
pascua bovis et in conculcationem
pecoris · Vepres et spine tamen pec
cata vel peccatores designat · mon
tes vero status conversationis publicos
Sarculum autem confessionem ferri
bidens · velum doctrine significans
autem utriusque testamenti · Mon
tes ergo qui in sarculo sarrientur
vel fodientur non veniet eis terror
spinarum et veprium · quia qui
verbo doctrine purgabuntur non
timebunt peccata et vicia · qui non
vias viciorum herbas diminuunt
ubi sarculo certa dicebant neque
metuent eos qui occidunt corpus
Et erit subaudi universa terra
in pascua bovis · quia sanctus
quisque predicator in tota multi
tudine inveniet quos de
in corpore et in conculcationem
peccatores · quia certa fidelium

multitudo tantum conculcat ter
rena nec confusione peccatorum pasci
tur predicator. Bos quippe est pecus, doctor est
vel plebs fidelium / Sequitur
ET dixit dominus ad me su
me tibi librum grandem
et scribe in eo stilo hominis velo
citer spolia detrahe cito predare
Et adhibui mihi testes fideles
Uriam sacerdotem et Zachariam
filium Barachie Et accessi ad
prophetissam et concepit et peperit
filium Et dixit dominus ad me · Vo
ca nomen eius accelera spo
lia detrahe festina predari · Qu
ia antequam sciat puer vocare patrem
suum et matrem suam auferetur
fortitudo Damasci et spolia
Samarie coram rege Assiriorum
Quid vero per ysaiam nisi moy
ses et prophete signantur · Quid per librum
grandem nisi scriptura veteris · Quid
per stilum hominis nisi sua rationalis
animi · Quid per uriam sacerdotem
nisi qui sub lege fuerunt sacerdo
cio · Urias enim interpretatur lu
mina dei quia lumine veritatis
et iusticie quod in eis erat domi
ne dei faciebant · Quid per Zacha
riam qui dicitur memor domini · nisi
doctores qui in lege domini die
ac nocte meditantes divinarum
scripturarum habebant memoriam · Bara
chia vero interpretatur benedictio domini
et barachia pater Zacharie est
quia sancti doctores filii sunt benedic
tionis domini · Quid vero per prophe
tissam nisi synagoga figuratur
Quid per filium eius · nisi redemp
tor noster / Ysaias itaque librum de
sumens stilo hominis in eo scribit
dicens parvulo ihesu velociter spo
lia detrahe cito predare · Quia
omnes veteris testamenti scriptores
racionabili sentencia in eo scripserunt

quod dei filius in carne apparens
regnum dyaboli festinaret in
vasurus erat et ab eo captivos
homines recepturus. Cuius rei te
stes adhibuit propheta uriam
et zachariam. quia moyses et
ceteri. qui libros testamenti veteris
scripserunt archana cordis misteria
sacerdotibus et doctoribus tradiderunt.
Quibus in testimonium adhibitis
accessit ysaias ad prophetissam
ut impregnaret eam. quia sanctam propheticam
testibus sacerdotibus et magistris
cordi synagoge fidem divine in
carnationis insinuerunt. Syna
goga enim christum concepit ex quo
nasciturus erat ex sua carne cre
dere cepit. Concepit et peperit quando
preparatum virginis enim nobis in
carnatum credidit. Cuius nomen pro
pheta vocavit. accelera spo
lia detrahe. festina predari. quia
prevenit enim mox nativitatis
sue pastores et magos ad se
venturos. et alacribus desideriis
enim hortabatur ut celer agere
festinaret. debellaturus enim in
toto orbe regnum dyaboli. Hec
prima ille puer spolia detraxit
ut assidua invidorum pastores
ad se converteret. et magos ad se
adorandum conversos a peste illius
superstitionis averteret. Priusquam tamen ad
huc ob infantilem ignorantiam
nesciebat vocare patrem suum
nutritorem suum ioseph et matrem
suam virginem. sicut et ieremias
dicit. Ecce nescio loqui quia puer
sum ego. Sapientia enim dei novit
omnia. expers autem agnitionis
infantia pro humana utique impo
tentia quod adhuc non dicebat
ignorabat. Unde proficiebat sapientia
et etate et gratia que in divinitate
non habuit profectum. Sed tamen ab
stulit fortitudinem damasci.
et spolia samarie. Syriam

quippe gentilitatem significari di
ximus. Damascus autem sanguinis
poculum vel sanguine bibens in
terpretatur. est caput syrie damascus
quia cultui demonum subdita
gentilitas. animam suam velud quondam
sanguinem dyabolo in poculum libat.
Cuius itaque fortitudinem dama
sci. et voluntate et morte aliarum
et crudelitatem putamus nisi ma
gos. in arte enim magica totius
erroris. et predicationis virtus co
valescebat. Cuius vero per samar
riam nisi invidorum perfidia signatur.
Dum igitur magos atque pastores
ad se puer convertit. abstulit vir
tutem damasci et spolia sata
ne. Quod sic factum est coram rege
assiriorum. quia cognovit dyabolus
magorum suorum rapinam quod per
tulit. Unde et herodem inflam
mavit. ut natum regem extin
gueret quem ob omnes parvulos ex oc
cansos occideret. Sequitur.
Et adiecit dominus loqui ad
me adhuc dicens. pro eo
quod abiecit populus iste aquas syloe
que vadunt cum silencio et assumpsit
magis rasyn. et filium romelie
propter hoc ecce dominus adducet super
eos aquas fluminis fortes et
multas regem assiriorum et omnem
gloriam eius et ascendet super
omnes rivos eius. et fluet super
omnes ripas eius et ibit per
iudam inundans et transiens
usque ad collum veniet et erit
extensio alarum eius implens
latitudinem terre tue. o emanuel.
Quem syloa missus interpretatur per sy
loam intelligimus christum. qui
missus est [illegible] ad redimendum et per
aquas syloe predicatorum omnis
per aquas enim doctrina designatur
sicut scriptum est. Aqua sapientie sa
lutaris potavit illum. Que
subaudi aque vadunt cum

silencio .i. maturam spirituali potencia
leniter sine strepitu et clamore
verborum ingrediuntur. quia sicut Sa
lomon ait. verba sapientum audi
untur in silencio. Cum ideo per Rasyn
regem Syrie iussit Cezare in tol
ligi voluit. cum de peccatore filium
Romelie id est phariseos et legis
doctores. Abiciat ergo populus iude
orum aquas Syloe. quia perdita
tempore deum respuit et elegit
Rasyn .i. regem gencium ducem Ro
manorum regem iussit Cezarem. Hunc
Rasyn inceptor placencia quia
secundum placenciam et libitum volu
tatis sue dominus hoc. Et assump
serunt potius filium Romelie
.i. phariseos et scribas qui a sanctis
patribus originem ducunt. Propter
hoc adducet dominus super eos aquas
fluminis fortes et multas .i. turba
in gencium validos et copiosos
populos regis scilicet Assyriorum .i.
Vespasiani ducis Romanorum. Qua
re Assyrii dicuntur coarguentes
mito Romanum vocatur Assyrii qui
iudeorum iniquitate arguentes vla
scabantur. Et quia populos Romanorum
exercitus aquas fluminis ap
pellavit loquitur methaforice
de eo qui defluunt nimia ex
crescente et aucta replete. Vel
per aquas fluminis impetum tribu
lacionis illius. quia tunc iudei
pertulerunt intelligatur. Aque enim
vel populos vel tribulaciones hic sig
nificat. Et ascendet inquit super
omnes rivos eius etcetera. Rivos
eius singulas tribus ac fami
lias fortasse nominat et ripas
terminos tribuum et familiarum. Sed
iste fluvius tribulacionis exce
dens omnes et tribus et limites
terminos et penitus inundacionem
transiens usque ad collum venit.
ut subiugetur omnes sicut flumine
tum usque ad collum venit. Et ex
tensio alarum eius exercitus
implevit latitudinem terre Ema
nuel .i. iudea omnem et Gali
leam. Quando ipsa terra eos
iudeos in Ierusalem concludens atque
pertytum Vespasianus filium suum
deus ait. Congregamini populi et
vincimini et audite universe procul
terre. Confortamini et vincimini
accingite vos et vincimini. Inite
consilium et dissipabitur. et loquimini
verbum et non fiet quia nobiscum
deus. Hec enim tempore obsidionis
et captivitatis completa sunt. Illius
Neque enim tunc iudeis iam deus
erat. sed tunc christianis nunc scilicet.
Hec enim ait dominus ad me sicut
in forti manu erudivit me
ne irem in via populi huius dicens
Non dicatis coniuracio. Omnia
enim que loquitur populus iste con
iuracio est. Nobiscum deus est .i. Christus
Dicit enim ipse Christus dominus ad
me. Sicut in forti manu eru
divit me deus pater meus .i.
sicut enim tunc valida virtutem
dederat. non enim ad mensuram dat
deus spiritum. ne per viam populi huius
incederet. insinuat actores eius
in bello animo sequens et in
erudito corde per inspiciendum
dicens sed ut ductoribus necessaria
fortitudinis et sapiencie teneret. Hinc
contra eum indignatores dominus
aput se. Christus est Christus ad
videndum qui dissilis est aliis
vita illius et immutate sunt
vie illius tamquam nugatores
estimati sumus ab illo et abstinet
se a viis nostris tamquam ab immundi
ciis. Vos ergo venit in via populi huius
sed pater enim valida manu co
fortavit et sapiencie erudivit.

ne in magistri sui iret ipse ei
ac discipulis eius dixit. Hec dicen-
tis quia ... contrario sit ad insti-
nos. Omnia enim que loquitur populus
iste de nobis coniuratio est. Coniura-
vit enim adversus salvatorem et
conspiravit ut si quis illum con-
fiteretur xpm extra synagogam
fieret. Et qui coniuratus semper fa-
ciebas nunquam cessavit mala co-
ntra eum machinari. Donec in-
terficerent eum. Sic et in disci-
pulos eius qui iurantes semper
habuerunt discordias semper eis
mala fabricantes. Unde et subdit.
Et timorem eorum ne timeatis neque
paveatis. Dominum exercituum ipsum
sanctificate. ipse sit pavor vester et
ipse terror vester. Et si dicerent. Nolite
timere eos qui occidunt corpus
animam autem non possunt occidere. Sed po-
tius eum timete qui potest et animam
et corpus perdere in gehennam. Sic
et Petrus ait Timorem eorum ne
timueritis ut non conturbemini. Dominum
autem xpm sanctificate in cordibus
vestris. Sequitur. Et erit vobis
in sanctificationem. in lapidem autem offen-
sionis. et in petram scandali
duabus domibus Israel in laqueum
et in ruinam habitantibus Jerusalem.
Et offendent ex eis plurimi et ca-
dent et conterentur et irretientur et
capientur. Sanctificationem fuit disci-
pulis quia per ipsum sunt gratiam adep-
tis. Sed duabus domibus Israel id est iu-
de et reliquis decem tribubus
factus est in lapidem offensionis
et in petram scandali. Comparabat
enim eum iudei ceteris. Sed quia ve-
nit humilis et contemptus contempse-
runt eum et offenderunt multi
et pertulerunt scandalum. ut multa
ratione iam dominum credere possent
honorem ... videbant. Sic ergo
in petram scandali factus est. Et
habitatoribus Jerusalem factus est in laqueum

Nam apud se superba sapientes de ... fuit ... que ... fuit quod eis lapis offensionis ... mori ... //

et ruinam. quod dico. quod enim
spiritualiter persecuti sunt. semetipsos
laqueo sue deceptionis involverunt
et ruinam. Et non solum animarum sed et
totius urbis acquisierunt. ut tam
corporis tota deleretur civitas. Et offen-
dent inquit ex eis plurimi. Non
omnes offenderunt. sed plurimi quia
multi erant credentes in xpm cre-
dentes. Et cadent inquit et conte-
rentur. Cadentes quidem sunt. quia
velut a celestibus terrena quesierunt
... eum maior casus. Vel quo
potest esse maior quam ... de ex-
celso creatore creaturam querere.
desertis supernis gaudiis infimis
rebus inhiare. Casum quem et contritionem
passi sunt. quia amissis celestibus
desideriis. terrenum est omne quod sciunt
Et irretientur peccatis suis. Et capien-
tur laqueo perpetue mortis. Vel in ob-
sidione Jerusalem sunt irretiti. quando
civitas capta est. et illi sunt capti
Omnia quia multitudo iudeorum offen-
dens in lapidem offensionis eo
facta est. electio autem vera co-
secuta est iustitiam. Ideo apte
subiungitur. Liga testimonium signa
legem in discipulis meis. Et ex-
pectabo dominum qui abscondit faciem
suam a domo Iacob et prestolabor
eum. Hec vox xpi ad prophetam
ut dirigitur. Propheta quippe testimonium
xpi in nobis ligat. quia fide
eius firmo prophetiarum menti
cordis tenaciter adglutina-
tum ... nobis sit. ea que dixerunt
prophete ... fingi potuisse
legem quam signat in nobis quando
precepta eius cordi nostro firmiter
includit libenter enim memores
sumus mandatorum eius ad faciendum
ea. Cuius potentia et promis-
sione dubitare nequimus. Liga
inquit testimonium veteris testamenti
et trade illud discipulis meis
id est apostolis et fidelibus qui ...

suscepunt et signa lege meas
Denique quia fides salvatoris et lege
discipuli tenuit quam iudei ma-
xime tempore passionis eius ami-
serunt ligari iubet testimonium sig-
lege in discipulis meis Et expec-
tabo dominum ut me resuscitet qui
tamen mea tegeret nunc qui
abscondit faciem suam a domo ya-
cob quia eo quo me negaverunt
et patrem patrem amiserunt omnis
enim qui negat filium nec patrem
habet Sequitur.

Ecce ego et pueri mei quos
dedit mihi dominus in signum
et in portentum in israhel a domino
exercituum qui habitat in monte
syon Pueri notantur qui mandatis
celestibus inserviunt et puerorum
nomine discipulos suos intelle-
guntur qui precepta eius servabunt
servaverunt Ecce ego inquit et pueri
mei quos dedit mihi dominus in signum
et in portentum israhel id est ego
et discipuli mei signa et por-
tenta facimus in populo israhel domino
patre habitante dicit in monte syon
id est in celis non quia ipse filius
cum patre semper non manet in celis
sed quia corporaliter conversabatur
inter eos montis aut syon ille in-
intelligitur de quo dicit apostolus acce-
sistis ad syon montem et civi-
tatem dei viventis iherusalem cele-
stem et multorum milium angelorum
frequentiam et ecclesiam primitivorum
qui conscripti sunt in celis Et cum
et cum dixerint ad vos querite
a phitonibus et divinis qui
strident in incantationibus
suis numquid non populus a deo suo
requiret pro vivis ac mortuis
Ad legem magis et ad testimonium
quod si non dixerint iuxta verbum
hoc non erit eis matutina lux
Genus phitonicum divinationis ge-
rat arte in libro regum in ne-

-mine ubi rogante saul phi-
thonissa vel ariam samuelis
vel potius spiritum in imagine
evocavit ab inferis Quod magi-
ce fantasie genus ab apolli-
ne phitio repertum ab eius
cognomine sic dicitur et vocatum
sed et in spiritum nominis cognitum
quia phiton dicitur os abissi Di-
camus igitur sententia Ego inquit
et pueri mei signa et prodigia
facti sumus in israhel Vos autem
qui hoc expectatis videte ne
mendacibus signis pseudo pro-
phetarum decipiamini Erunt enim
dicunt quibus vos seductores
querite a phitonibus et divinis
id est consulite magos ut agno-
scatis per eos a mortuis in cara-
te respondente illo Unumquodque po-
pulus non querit a deo suo pro
vivis ac mortuis id est pro omnibus
Omne enim quod nascitur aut pro
vivis aut pro mortuis computatur
aut forsitan pro utrisque Cum ergo
demones consuleritis tunc ab-
prenda sunt omnia Ad legem magis
et ad testimonium eius attendamus
Quod si filii israhel non dixerint iuxta
verbum hoc id est ut repudiat male-
ficus ad legem dei que cuncta prohi-
bet maleficia ad testimonium
legislatoris et prophetarum et ad
ductum salvatoris attendat non
erit eis matutina lux id est exo-
rdium nove gratie Quia si moysen
et prophetas non audiunt neque si quis
ex mortuis resurrexit credent ei
id est redemptori nostro qui ait Si
crederetis moysi crederetis forsitan
et mihi de me enim ille scripsit Si
enim illius litteris non creditis
quomodo verbis meis credetis Quo-
niam ad legem et testimonium non at-,, ad
tenderunt non sunt illustrati luce
matutina predicate duo qui
vespertina viro habitum sunt
apparente helya Sequitur

Et transibit per eam. et corruet et esuriet. et cum esurierit irascetur et maledicet regi suo et deo suo. Transibit in iudicio populus per eam lucem: i. per illius temporis spacium quo xpistus in terra facturus est. et in ira doctrinae. et offendens in ternus in lapide offensionis. corruet ab omni statu rectitudinis. et esuriet. quia iam ultra non cibabitur pane vite et intellectus. Sicut enim fames carnis est subtractio subsidium corporis. ita fames est mentis silentium divine locutionis. Et quia cum doctrina celestis chananum mentes deserit. continuam temptatio convalescit hostis antiqui. posteaquam hic populus intelligentiam scripturarum perdidit. et verba salvatoris intelligere nequivit. aut noluit. mox contra eum instigante diabolo in iram exarsit. et maledixit ei. Hoc est enim quod nunc dicitur. quia cum esurierit irascetur: et maledicet regi suo et deo suo. Xpistus namque et rex israel est: et deus israel est. Veni cum diceret. quia multi leprosi erant in israel sub elizeo propheta. et nemo eorum mundatus est. nisi naaman syrus: repleti sunt omnes in sinagoga ira hec audientes. Et eiecerunt eum extra civitatem. et duxerunt eum usque ad supercilium montis. ut precipitarent eum. Et tempore passionis eius atrocius irati sunt. et maledixerunt ei. Qui cum malediceretur. non maledicebat. cum pateretur non comminabatur. Post cuius passionem. quia iam ierusalem obsidenda erat. et capienda: recte subiungitur Et suspiciet sursum. et ad terram intuebitur. et ecce tribulatio et tenebre. dissolutio et angustia. et caligo persequens. et non poterit avolare de angustia sua. Suspiciet sursum in iudicio populus ad dei cognitionem et auxilium. et ecce tribulatio adversitatis. et tenebre ignorantie. quia deus excecavit corda eorum. nec liberavit eos. et ad terram i. ad ea que terra sunt intra sciunt: intuebitur et ecce tribulatio. Et erit magis pressura magis super terram: et ira populo huic. et cadent in ore gladii. et captivi ducentur in omnes gentes. et ierusalem calcabitur a gentibus. donec impleantur tempora nationum: Hoc enim et hic dicit. dissolutio et angustia. et caligo persequens: et non poterit avolare de angustia sua. Similiter et apud danielem legimus post finem belli statuta desolatio. Explicit liber secundus

Primo tempore alleviata est terra zabulon et terra neptalym. et novissimo aggravata est via maris trans iordanem galilee gentium: Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. habitantibus in regione umbre mortis. lux orta est eis. Unde dico tempore primo est. quo dominus in hominibus degens euangelium predicare prius per se dignatus est: Unde post baptismum ac ieiunium eius. scribit matheus. quia secessit in galileam. et relicta civitate nazareth. venit et habitavit in capharnaum maritima in finibus zabulon et neptalym. ut adimpleretur quod dictum est per ysayam prophetam. Terra zabulon et terra neptalym. via maris trans iordanem galilee gentium. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam: et sedentibus in regione umbre mortis. lux orta est eis. Et inde cepit ihesus predicare et dicere. penitentiam agite. appropinquabit enim regnum

celorum. Itaque primo tempore dominice predicationis. alleuiata est omnibus peccatorum terra zabulon. et terra neptalym. quia ibi saluator antequam discipulos suos elegisset. predicare cepit, remissionem peccatorum et ingressum regni celestis promittens penitentibus. Quem et deinde via maris et de regione maritima. nouissimo tempore predicationis eius aggrauata pondere peccatorum. in sequentibus euangelii ait, Ve tibi chorozaym, ve tibi bethsaida. quia si in tyro et sydone facte fuissent uirtutes: que in uobis facte sunt. olym in cilicio et cinere sedentes penituissent. Verumtamen tyro et sydoni remissius erit in iudicio quam uobis. Et tu capharnaum usque in celum exaltata usque ad infernum demergeris. Via itaque maris gentium galilee que erat trans iordanem. nouissimo aggrauata est in fidelibus iniquitatibus quia predicationem dominicam obstinato animo contempsit: Populus autem gentium. qui sedebat in tenebris ignorantie constitutus. lata uiam seculi que ducit ad perditionem ambulabat, uidit lucem magnam predicatione domini. et miraculis choruscante, lucem uidit non paruam ut aliorum prophetarum, sed magnam ut eius qui dicit. ego sum lux mundi. Atque habitatoribus regionis umbre mortis id est peccatorum et infidelitatis noua lux iustitie et fidei est exorta. Hoc enim inter
et umbram mortis et mortis distingui potest. quod mors eorum intelligenda est: qui cum operibus mortuis ad inferos descenderunt: quia anima que peccauerit ipsa morietur. umbra uero mortis eorum qui cum peccent. nec dum de uita egressi sunt. quia si uoluerint agere penitentiam possunt: Hec tamen et aliter possunt intelligi: Alit-

-erum primo tempore alleuiata est terra zabulon et terra neptalym: zabulon interpretatur ius iurandum eorum. neptalym dilatatio. Et uidelicet prius iuramentum dei propagatum sunt per zachariam dicitur. Iurauit ad abraham patrem nostrum daturum se nobis: eorum et districtius erat in actis omnibus preceptis sequestrato. Primo ergo tempore alleuiata est terra zabulon et terra neptalym. quando dominus inter iudeos docuit. quibus hoc olym iurauerat. et quos ex omnibus populis qui sub celo sunt elegerat, ibique primo discipulos ad predicandum misit. Deinceps
Et nouissimo aggrauata est uia maris. trans iordanem galilee gentium. quid per uiam nisi actio designatur. Et quid per mare nisi seculum: quid uero per iordanem nisi baptismus. Unde et iordanis descensio eorum interpretatur, quia qui baptizantur ad yma humilitatis ablatione sua descendunt, Galilea uero que dicitur transmigratio perpetrata
et transitus de potius ad inferiorem
Itaque uia maris id est actio secularis que trans iordanem id est post baptismum est perpetrata transmigrantibus gentium, nouissimo tempore aggrauata est pondere peccatorum. quia et nos qui ex gentibus ad christum uocati sumus. postquam per baptismi sacramenta transiuimus. postquam ad uirtutes amicis transmigrauimus nunc terram mundi tenemus. qui cepimus curas multorum et habundant iniquitas in fine seculi uia in gradimur. et secularibus negotiis implicamur. qui deo militare debemus, sicque peccatorum sarcina nimium grauamur ut uix ad celestia desiderium cor leuare queamus. Vel etiam ita potest exponi: Adueniente christo et predicatione illius choruscante, prima terra zabulon et neptalym a scribarum et phariseorum erroribus

est liberata et gravissimum iudi
cati traditioni ingi caruisset de
terminibus suis. Postea vero per
euangelium apostoli pauli qui novissi
mus omnium apostolorum fuit ingravata
ta est id est multiplicata predicatio. et
in terminos gentium et via novissi
maris id est secundi euangelium apostoli sple
duit. Nam populus gentium vel qui
ante sedebat vel ambulabat in
tenebris. et ydolatrie ac mortis
vinculis tenebatur. clarum euangelii
lumen aspexit. Unde et adiungitur.
Habitantibus in regione umbre
mortis lux orta est eis. Regio enim
umbre mortis. vita gentium est.
quia umbra mortis imitatio hostis
antiqui intelligitur. Ipse enim quia
mortem intulit mors vocatur. Iohanne
attestante qui ait. Nomen illius
mors. Per umbram ergo mortis eius
imitatio designatur. quia sicut
umbra iuxta corpus ducitur. ita
actiones iniquorum de specie imi
tationis eius exprimuntur. Gentes
itaque propheta gentiles populos in an
tiqui hostis imitatione desecisse
eosque ad veri solis ortu resur
gere. que certe futura noverat. quasi
ex preteritis narrat dicens. Habi
tantibus in regione umbre mortis
lux orta est eis. Sed de crescente
multitudine gentium. quin nec sic
eisdem lux gaudia cognoverit
subiungitur. Multiplicasti gentem
non magnificasti leticiam. Multi
enim fuerat gens per totius mundi la
titudinem. Sed nec domino magnifica
ta fuerat leticia. Deus adhuc tantum
in iudea notus erat deus. quod co
pletum adhuc non fuerat. euangelizo
vobis gaudium magnum quod erit
omni populo. Sed iam de eius magni
tudine sequitur. Letabuntur cora
te sicut qui letantur in messe.
sicut exultant victores capta
preda. quando dividunt spolia. Tempo
ram quippe messem quibus fructum
in collegerunt apostoli. qui non solum
iudeos. sed et gentes congregaverunt
ad fidem. Unde et dominus eis fuerat.
levate oculos vestros et videte re
giones. quia albe sunt iam ad mes
sem. Et qui metit mercedem acci
pit. et congregat fructum in vitam
eternam. ut et qui seminat simul
gaudeat et qui metit. Ego mi
si vos metere quod non laborastis.
Alii laboraverunt et vos in labo
res eorum introistis. In hac itaque
messe letati sunt coram domino sancti pre
dicatores. dum de conversione gentium
gauderent. Quem et accepto desuper
spiritu sancto. antiquum hostem et omnem
eius militiam superantes. Omne
enim quod natum est ex deo vincit
mundum. Sicut victores exulta
verunt et exultantes spolia di
viserunt. quia eloquia sacra cunctis
per orbem nationibus distribuunt. Na
spoliorum nomine divina eloquia
signantur. sicut scriptum est. letabor
ego super eloquia tua. sicut qui
invenit spolia multa. Vel multi
plicasti gentem fidelium o christe. quam
etiam tua toto orbe dedicasti
Sed non magnificasti leticiam. quia
de perfidia iudeorum nos reliquisti
tristia. Sed cum venerit et christianorum
gens tota simul fuerit congregata.
tunc letabuntur ipsi coram te sicut
messores. Quia fructus humane
messis congregatum fuerit etiam in vita
eternam. et sicut exultant victores
qui capta dividunt predam. quia
tunc perfecte victus erit diabolus
et homines dividet in dextros
et sinistros. Sed tunc ipsa victores
in divisione spoliorum exultamur.
demonstratur. cum degenerali populo sub
iungitur. Iugum enim omnis eius.
et virgam humeri eius. et sceptrum
exactoris eius superasti. sicut in die
madian. Simplices quippe gentiles

dns. Superavit iugum omnis civi-
tatis cum adventu suo. ab illa
demoniace tyrannidis servitute
liberavit. Superavit ligam seminum
omnis. et inu persecutionem illius
quia expulso opere gravavit deprime-
bat. absinano genere redemptor
compescuit. Superavit sceptrum
orationis eius. tunc regimen dya-
boli qui pestifera persuasione
mortalium genere convenit debita pe-
na. Desidium corde destruxit.
Et quo hec acta sunt audiamus.
cu de sto gedeon Sicut in die madyan: id est
in trecentis viris innumeram ma-
dyanitarum multitudinem vincit. li-
bet hec loco digressione facere
et hec temporibus christi victorie
gedeonis assimiletur ostendere.
Septimum c vii iudicum
Omnis madyan et amalech.
et orientales populi congregati sunt
simul. et transeuntes yordanem
castra metati sunt in valle Je-
zrahel. Spiritus autem domini induit
gedeon: Qui clangens buccina
convocavit domum abyezer ut
se sequeretur. Misitque nuncios in
universum manassen: qui et ipse
secutus est eum. Et alios in aser
et zabulon. et neptaly. qui occur-
rerunt ei: Dixitque gedeon ad
dominum. Si salvum facis per manum
meam israhel. sicut locutus es. ponam
vellus hoc lane in area. Si ros
in solo vellere fuerit. et in omni
terra siccitas. sciam quia per manum
meam: sicut locutus es liberabis
israhel. Factumque est ita. Et de nocte
consurgens. expresso vellere concham
rore complevit. Dixitque rursus
ad dominum. Ne irascatur furor tuus
contra me. si adhuc semel tempta-
vero signum querens in vellere. Oro ut
solum siccum vellus sit. et omnis
terra rore madens. Fecitque deus
nocte illa sicut postulaverat
et fuit siccitas in solo vellere.
et ros in omni terra. Igitur Jerobo-

baal. qui et gedeon de nocte
consurgens. et omnis populus cum eo. ve-
nerunt ad fontem qui vocatur arad.
Erant autem castra madyan in gideon
valle. ad septentrionalem plagam
collis excelsi: Dixitque dominus ad ge-
deon. Multus tecum est populus. nec
tradetur madyan in manus eius.
ne glorietur contra me israhel et dicat.
meis viribus liberatus sum. Loque-
re ad populum. et cunctis audientibus
predica. Qui formidolosus et ti-
midus est revertatur. Recesseruntque de
monte galaad. et reversa sunt de po-
pulo xxii° milia virorum et tan-
tum decem milia remanserunt. Dixitque
dominus ad gedeon Adhuc populus
multus est. duc eos ad aquas.
et ibi probabo illos. Et de quo di-
xero tibi ut tecum vadat. ipse
pergat. quem autem prohibuero revertatur.
Cumque descendisset populus ad aquas
dixit dominus ad gedeon Qui lingua
lambuerint aquas sicut solent
canes lambere. separabis eos seor-
sum Qui autem curvatis genibus bi-
berit. in altera parte erunt. Fuit
itaque numerus eorum qui manu ad
os proiciente aquas lambuerant
trecenti viri. Omnis autem reliqua
multitudo flexo poplite biberat
Et ait dominus ad gedeon In trecen-
tis viris qui lambuerunt aquas
liberabo vos et tradam madyan
in manu tua. Omnis autem reliqua
multitudo revertatur in locum suum.
Sumptis itaque pro numero cibariis
et tubis. omnem reliquam multitu-
dinem abire fecit in tabernacula
sua. et ipse cum trecentis viris se
certamini dedit. Castra autem ma-
dyan subter in valle erant. Eadem
nocte dixit dominus ad eum. Surge
et descende in castra. quia tra-
didi eos in manu tua. Sin autem
solus ire formidas descendat
tecum phara puer tuus. Et cum
audieris quid loquantur. tunc con-
fortabuntur manus tue et securior

ad hostium castra descendens. Descen-
dit ergo ipse et Phara puer eius
in partem castrorum ubi erant ar-
matorum vigilie. Madian autem
et Amalech et omnes orientales
populi fusi iacebant in valle ut
locustarum multitudo. Cameli quoque
innumerabiles erant sicut arena
que iacet in litore maris. Cumque
venisset Gedeon, narrabat ali-
quis somnium proximo suo et
in hunc modum referebat quod si-
berat viderat. Vidi somnium
et videbatur mihi quasi subcinericius
panis ex ordeo volvi et in
Madian castra descendere. Cumque
pervenisset ad tabernaculum, percussit
illud atque subvertit et terre fun-
ditus coequavit. Respondit
is cum loquebatur: Non est hoc aliud
nisi gladius Gedeonis filii
Ioas viri israelite. Tradidit
dominus in manus eius Madian
et omnia castra eius. Cumque au-
disset Gedeon somnium et
interpretationem eius, adoravit
et reversus est ad castra israel et
ait: Surgite, tradidit enim
dominus in manus vestras castra
Madian. Divisitque trecentos
viros in tres partes et dedit
tubas in manibus eorum lagenasque
vacuas ac lampades in medio
lagenarum. Et dixit ad eos: Quod
me videritis facere, hoc facite.
Ingrediar in partem castrorum et
quod fecero sectamini. Quando personuerit
tuba in manu mea, vos quoque per
circuitum castrorum clangite et cla-
mate: Domino et Gedeoni. Ingressus-
que est Gedeon et trecenti viri qui
erant cum eo in partem castrorum in-
cipientibus vigiliis noctis
medie et custodibus suscitatis
ceperunt buccinis clangere et com-
plodere inter se lagenas. Cumque per
gyrum castrorum in tribus personarent
locis et ydrias confregissent,
tenuerunt sinistris manibus
lampades et dextris sonantes
tubas, clamaveruntque: Gladius
domini et Gedeonis, stantes singuli
in loco suo per circuitum castrorum ho-
stilium. Omnia itaque castra turbata
sunt et vociferantes ululantesque
fugerunt, et nihilominus insista-
bant trecenti viri buccinis persona-
tes. Immisitque dominus gladium
in omnibus castris et mutua se
cede truncabant, fugientesque usque
Bethsetta et crepidinem Abelmeula
in Thebbath. Conclamantes autem
viri israel de Neptalim et Aser
et omni Manasse persequebantur
Madian. Misitque Gedeon nuntios
in omnem montem Effraim dicens:
Descendite in occursum Madian
et occupate aquas usque Beth-
bera atque Iordanem. Clamavit-
que omnis Effraim et preoccupavit
aquas usque Bethbera. Apprehen-
disque duos viros Madian Oreb
et Zeb interfecit Oreb in petra Oreb,
Zeb vero in torculari Zeb. Et perse-
cuti sunt Madian, capita Oreb et
Zeb portantes ad Gedeon trans flu-
enta Iordanis. Hactenus hysto-
rie sacre verba posuimus. Quid
prodest verba posuisse nisi et mi-
stica eorum intelligentia saltem bre-
viter attingamus. Gedeon qui ad
prelium veniens redemptoris nostri
significat adventum, de quo scriptum est:
Tollite portas principes vestras
et elevamini porte eternales et introibit rex glorie. Quis
est iste rex glorie? Dominus fortis et po-
tens, dominus potens in prelio. Hunc
redemptorem nostrum non solum
opere sed etiam nomine prophetavit.
Gedeon quippe interpretatur circuiens
in utero. Dominus enim noster per maie-
statis potentiam omnia complectitur.

et tamen per dispensationis gratiam
in utero uirginis uenit. Gedeon cum
decem uiris: non opus deus sua
nos dispensatione redimens. diui
nitate tuta complectens et huma
nitate intra uterum suscipiens in quo
uiris et incarnacionis etc. et clausio
nis etc. quia et uiris fuit per in
finitatem substantiam. et etc. decem per om
nipotentie potentiam / Madyan non
interpretatur de iudicio / Sit enim hostes
eius repellendi destruendique cont
ra de iudicio repellerent. sed de iu
dicio iuste iudicante fuit / Et id
circo de iudicio uocatur. quia alie
num agit redemptor. iuste dap
nationis in eum et in uocabulo
nominis trahitur. Amalech autem
populus lambens interpretatur. Et quid
per lambentes populum. nisi mentes se
cularium designatur. que terrena cunc
ta ambiendo quasi lambunt dum
solis temporalibus delectantur. Orien
tales uero dicuntur. quia sicut orti
sunt. ita permanent. neque renati sunt
neque baptizati. Omnis ergo ma
dyan et amalech et orientales
populi congregati transierunt yorda
nem. quia isti omnes una conspiratione
in eos qui baptizati sunt irruerunt
Nos quippe baptizemur quasi yorda
ne ihesu duce transimus: et ia
m repromissionis terram inhabita
mus etiam. Omnes ergo infideles
aduersum nos ueniunt quasi ad eorum
deuastationem. qui intra domini transiti
yordanem sunt properant Et castra me
tati sunt in ualle yezrahel. Que
in pugnatione uite presentis tyra
nnice desperent. et conculcauit
humilitate fidelium. Yezrahel quippe
semen dei dicitur. Et qui se
minat bonum semen est filius hominis
Bonum uero semen sunt filii regni
Spiritus autem domini induit gede
on. quia ihesu baptizato et ora
te descendit spiritus sanctus corporali
specie sicut columba in ipsum. Qui

clangens bucina: conuocauit
domum abiezer. quia cepit ihesus
predicare. et elegit discipulos Abie
zer quippe pater meus adiutor
interpretatur. Quo nomine quid nisi
prophetarum et antiquorum patrum perso
na designatur / Cuius domus fuit
discipulorum domini collegium / Misitque
nuncios in uniuersum manassem /
id est apostolos dicens: In uiam gentium
ne abieritis. Sed ite ad oues domus
israel. Manassen enim qui interpretatur
necessitatis. figura est illius populi
qui necessitate deo seruiuit id est timore
Et alios in aser et zabulon et
neptalym: quia paulum et bar
nabam: misit ad gentilem populum
qui fuit in christo beatus et for
titudine plenus. et caritate di
latatus. Aser enim beatus dicitur /
zabulon habitaculum fortitudinis /
neptalym dilatatus / uel dilatauit
me. Ros in uellere. et siccitas in ter
ra. fides est in omni populo iudeorum.
et infidelitas in gentibus / De nocte
consurgens expresso uellere. concham
rore compleuit / quia de morte
christus ante lucem resurgens. fidei
gratiam iudeis abstulit. quia di
scipulorum mentem repleuit / Item
siccitas in uellere. et ros in omni
terra: perfidia est in iudeis. et fides
in toto orbe. / Gedeon id est christus
Ierobaal id est iudice hominis / ad impu
gnum scilicet diaboli. qui reprobos
homines non tamen patre iudicat et iu
dicare destructionem idolatrie. Qui
de nocte consurgens. uenit ad fo
ntem nomine arad. qui ante lucem
de sepulcro resurgens. uenit ad
immortalem fontem in celum ascen
dens. Arad quippe in resurrectione. de
scensionis interpretatur. Et omnis ple
bs credentium cum eo surgens. ue
nit ad hunc fontem. quia deus
conresuscitauit. et consedere fecit nos
in celestibus in christo ihesu. Madyan.

erant in valle .i. in eorum profundo
ad septentrionalem plagam .i. in
sinistra et glaciali tenebrosaque
infidelitate. Collis excelsus ecclesia
est in altitudine Christi lancea patefacto
consistens. qui etiam mons nuncupatur
montium. Mons galaad. qui interpretatur
acervus testimonii. perfectum et
multiplex testimonium est. quod in
passionibus martires reddiderunt
de quo monte recessa sunt xxii mi
lia timidorum .i. multitudo transgressorum
utriusque testamenti et apostatarum.
Nam xxii^o bis undecim sunt
Et undenarius transgressione de
signat. denarius observantiam
preceptorum. Decem autem decem milia remanserunt
mansuerunt cum gedeone. Sed qui
non omnes predicationi sufficiunt. ne pu
ti propositum. qui legem suam eandem
adiunxit prius est multus. Ducti
sunt igitur ad fluvium ut aquas
lamberent / et qui aquas flexis
genibus hauserunt ab bellica
intentione remoti sunt. Aquis
namque doctrina sapientie. stantibus
autem genibus. recta opera designantur.
Qui non demum aquas biberent
genua flexerunt a bellorum certamine
renotati sunt. quia cum illis contra
hostes suos Christus pergit ad pluri
orum cum doctrine fluenta hauriunt
rectitudinem operum non inflectunt.
ut sapientie doctrina. et virtute operum
polleant / Nam quia dissoluto
operum in ipsa genium incurvatione
significatur. paulus ait Remissas
manus et dissolutas erigite:
et gressus rectos facite pedibus
vestris. Fuerunt itaque numerus eorum qui
manum ad os proiecte aquas
lambebant trecenti viri Solet
in centenario numero plenitudo per
fectionis intelligi Quid igitur in
centenario ter ducto. nisi perfecta
cognitio trinitatis exprimitur. Cum
his quippe dominus adversarios fidei

destruxit Cum his ad predicationis
bella descendit / qui sancte trini
tatis qui deus est perfecta sentit /
Eadem nocte qua tenuit cum
discipulis dixit dominus ad eum. Sur
ge ad cenam et descende in castra .i.
in locum quo venturus est iudas
cum turba iudeorum Qui autem solus
ire formidas. descendat tecum
phara puer tuus: Hoc nisi sal
vator agebat ita ait / Assumpsit
petrum et iacobum et iohannem secum
et cepit pavere et tedere. Phara
quippe qui interpretatur lagunicula
typus est apostolorum. qui nona gratia
velud musto se repleri. descendit
ergo ipse et phara puer eius ad partem
castrorum ubi erant armatorum in
gilie. quia venit cum discipulis
mortuum quo se capiendum nouerat
a ministris phariseorum. et cohorte
militum. In cuneis fortitudo
iudeorum signatur. et in locustis in
stabilitas mentium. qui narrabat
somnium vel interpretabatur. divinas
significationes videt et sapientes
seculi. non nullasque vates gentium
quibus pleraque de Christo revelata
sunt: sicut sibille et nabucho
donosor. Subcinericius panis
ordeaceus Christum qui peccantibus
asper et acutus pungensque est
designat. quia sicut panis sub
mole cineris coquitur. ita et Christus
igne passionis sustinuit sub
multitudine iudeorum. et adversi
tationis virtute durauit. Qui
voluit longinquus de predicantium
ut ad humana corda descendat
Percussit thabernaculum atque sub
vertit. et terre funditus coequavit
vel qui carne persecutorum in qua
manebat anime eorum per mortem re
degit in pulverem. vel qui vitia car
nis eorum gladio predicationis in
sedentes feriens destruxit. et ipsos
humiles reddidit. vel potius septi

veteris testamenti. potest in pane
ordeaceo designari, cuius interior
sensus tenacissimis littere paleis
tegitur. Hoc enim et quippe panem
ordeaceum designat in euangelio. ex
quibus turbas pavit dominus. Cum
scilicet panis est subcinericius.
quia vetus scriptura secundum carna
lem sensum in pulvere terrenarum co
gitationum iacet. Non est hic aliud
nisi gladius gedeonis filii ioas.
Ioas qui interpretatur sperans. anti
quos patres designat. qui sal
vatorem esse nasciturum sperabat.
Cumque vir audisset gedeon a suis
audire fecisset sompnium et inter
pretationem eius, admodum membra sua
gaudio replevit, et ad gratiam at
tencius attendit. Divisitque trecen
tos viros id est suos predicatores in tres
partes mundi. que sunt. Asia. eu
ropa. affrica. Et dedit tubas in
manibus eorum. lagenasque vacu
as ac lampades in medio lage
narum, quibus designatur clamor
predicationum. in lampadibus clari
tas miraculorum. in lagenis fra
gilitas corporum. Ingressusque est
gedeon. et trecenti viri cum eo in
parte castrorum. quia cepit ihesus
in predicatoribus suis partem infide
lium aggredi. ut eos salubriter
convertens subiceret sibi. Incipien
tibus vigiliis noctis medie id est
huiusmodi erroris et custodibus
suscitatis. quia secta principes et
primi astuciores erroris. veterum
custodes ponit. contra nova apostolorum
predicationem. ceperunt bucinis cla
ngere. i. ceperunt predicare. et complode
re se lagenas i. corpora sua in
passione collidere, Nam sonuere
tubis cum predicarent. confregerunt
lagenas. dum solvenda in passi
one sua corpora hostilibus gladiis
apponerent. Confractis vero lagenis
resplenduerunt lampades. et post
solucionem corporum miraculis chorusca

runt. Horeque hostes in fugam
versi sunt. quia dum mortuorum
martirum corpora miraculis choru
scare conspiciunt. luce veritatis fracti
quod impugnaverant crediderunt. Ce
cinerunt quippe tubis. ut lagene fran
gerentur. lagene fracte sunt. ut
lampades apparerent. apparue
runt lampades. ut hostes in fugam
verterent. i. predicaverunt martires do
nec eorum corpora solverentur. corpora
eorum in morte soluta sunt. ut
miraculis choruscarent, chorusca
verunt miraculis. ut hostes suos co
rusca luce prosternerent. quatenus
nequaquam deo ceteri resisterent. sed
eum subditi formidarent. Et no
tandum quod steterunt ante lagenas.
fugerunt ante lampades. quia
minime persecutores sibi predicato
ribus adhuc in corpore positis resti
terunt. post solucionem vero corporum
apparentibus miraculis in fugam
conversi sunt. quia pavore co
territi apparicione fidelium cessa
verunt persecutione scilicet tubarum
fractis lagenis corporum insis
timuerunt lampadibus miraculorum.
Cumque per girum castrorum in tribus
personaret locis, i. in Asia. et eu
ropa. et affrica. predicaret et victori
as consecutus esset. tenuit in sinistris
lampades. et in dextris sonantes
tubas. per dextro here dicimus quod
quod pro magno pensamus. per sinistro
autem quod pro nichilo ducimus. Tene
ne quippe in dextra tubas, et in sini
stra lagenas sive lampades
tenuit. quia ipsi martires pro
magno habuerunt predicationis gratiam
et corporum utilitate. vel miraculorum
gloriam pro minimo. Inmisitque dominus
gladium ubi gladium in omnibus
castris. et mutua se cede trun
cabant. i. commissione pessimam
admiratione se perimebant. fugientes
usque bethsetta et crepidinem

abelmeola in thabath. Bethse
ta domus spine d[icitu]r. abelmeola
luctus parturient[is]. tabath bo[na]
acceptio. Et que e[st] domus spi[n]e
nisi mens que despectus filiis
compungit. Hec ista parturiens
nisi eccl[es]ia que spirituales deo fi
lios parturire no[n] cessat. Et q[ui]
e[st] accipi[en]d[us] luctus parturientis
huius. nisi plaga lateris xpi. Jude
enim q[uia] causam sibi lugendi fir
mi[n]t eccl[es]ia. effugierunt q[uia] usq[ue] beth
secta. quia desideribus co[m]pu[n]cti
sunt agentes penitentiam. Et usq[ue]
ad accep[tio]ne[m] luctus parturient[is]
fugerunt, i[d est] usq[ue] ad fidem d[omi]nice
passionis. Unde luctus eccl[es]ie
cepit. Et fugerunt in thabath.
i[d est] in bona acceptione. Conclama
mantes aut[em] uoce p[re]dicatoris uiri
isr[ae]l i[d est] fideles qui deu[m] oculis fidei
uiderunt. de neptalym i[d est] de la
titudine caritatis. uel amplitu
dine mu[n]di. et de aser i[d est] de gente
beator[um]. et de omni manasse i[d est]
de hiis qui ea que retro su[n]t obli
ui[s]cunt[ur]. p[er]sequebant[ur] madyan.
celestibus armis instructi. Nep
talym quippe latitudo d[icitu]r. Aser
beatus. manasses obliuiosus uel
oblitus. Misitq[ue] gedeon nuncios
in omnem montem effraym: qui d[icitu]r
ubertas i[d est] xpus p[re]dicatores in uni
uersum mu[n]d[um]. Descendite inquit
in occursum madyan i[d est] humilitatis
assumite. ut hostium superbie re
sistatis. et occupate aquas sa
piencie usq[ue] bethbera i[d est] usq[ue] i[n]
eccl[es]iam. ubi puteus aquar[um] uiue
tu[m] est. Bethbera quippe domo
d[icitu]r. Et usq[ue] yordanem i[d est] ad descensi
one[m] et humiliatione[m] cor[um]. Interpreta[tur]
enim yordanis descensio eor[um]. Uel
baptismus appellatione yordanis
intelligi potest. Apprehensosq[ue]
duos uiros. madyan oreb. et
zeb interfecit. Oreb interpretat[ur] coruus

Usq[ue] aut[em] et coruus et lupus

zeb lupus. Iudaicus pascit[ur]. Sed lu
pus quidem rapit. et occidit
animalia. et carnibus eor[um] uescit[ur].
coruus aut[em] licet carnes come
dat. occidere tamen no[n] ualet. Quod
enim plurimum in insaciabilis eor[um]
rabies designat[ur]. qui martires
interficiebant. et mortibus eor[um]
pascebant[ur]. Coruus p[er] coruum nisi
illi. qui ingr[e]ssi pectat[ur] morte qui
et cruciatibus iustor[um] delecta
bant[ur]. sed eos p[er]imere no[n] sufficiebat.
Interfecit et oreb foramine. et co
luber ingredi foramine solet.
et quod p[er] foramine nisi illi desig
nant[ur]. in quor[um] corde serpens
antiquus ingredi et habitare
consueuerat. Effraym itaq[ue] inter
fecit oreb et zeb. quia co[m]uersi
gentiles. uel ad fidem co[n]uerterunt.
uel pacienda superaui[n]t. et eos
i[n] quib[us] serpentina malicia
latebat. ut desperans iustor[um]
gauderet, et eos qui martires
ipsos p[er]emerunt. Et oreb quide[m]
i[d est] plebeyos infideles occiderunt
in petra oreb. i[d est] in duricia sua.
zeb u[er]o et raptores et deuora
tores sto[r]um in torculari zeb. i[d est] in
p[re]ssura qua iustos affligebat.
Quos enim q[ui]s a[liu]s usq[ue] ad morte[m]
sunt tollerati. dum se iustos
occidere putaret. occisi sunt. Eor[um]
capita q[uo]q[ue] triumphum de illis uiros
reportauit ad gedeon i[d est] ad xpm
transfluenta yordanis i[d est] transsa
cramenta baptismi. p[er] que ad
eum sit transitus. Bene itaq[ue]
de gentilitate deo d[icitu]r. quia iu
gum oneris eius et uirgam hu
meri eius. et sceptrum exactoris
eius superasti. Sicut in die ma
dyan. Et quia ia[m] superati sit
exactoris eius sceptrum p[ro]bat[ur]
tum subdi[tur]. quia omnis molle
ta p[re]datio. tu[m] tumultu et uesti-

mentum mixtum sanguine erit in combustionem et cibus ignis. Violentam enim cum tumultu predam agere consueverat exactor in prioribus istis: quia semel humano generi imperium depredationis contulerat et absque cotidie mortem debitum exposcere non desistebat. Violenta cum tumultu predacionem agebat quia cum impetu et clamore effrenato irruens quos mortales invenit rapiebat. Sed iam hec violenta predacio antiqui hostis importunia crudelitatis mediam erit combustionem. Vestimentum vero nostrum corpus est quo induta est anima. Sanguis autem peccata carnis sunt, de quibus dicitur: libera me de sanguinibus. Vestimentum sanguine mixtum corpus desideriis carnalibus inquinatur. Vestimentum ergo mixtum sanguine erit cibus ignis, quia caro humana cum concupiscentiis suis mancipabitur incendiis. Sed tunc hec molesta predacio et vestimentum sanguine pollutum in combustione erit. Quia iam in carne apparuit rex pacis et iusticie qui fidelibus in se credentibus non solum animam sed et carnis indiciam ~~excusat~~ liberat.

Parvulus enim natus est nobis et filius datus est nobis et factus est principatus super humerum eius. Hic est enim parvulus ille qui minoratus est paulo minus ab angelis, qui non venit ministrari sed ministrare. Reges autem seculi non in humeris sed in capite portant insigne regni; sed solus rex noster gloriam potestatis sue in humeros extulit. Unde et Ysaac cum ad immolandum a patre duceretur ligna sibi ipse portavit, ignominiam crucis patientia designans, crucem passionis sue testantis. Itaque principatus eius factus est super humerum eius quia dum crucem propriis portavit humeris, vicit mundi principem, et in humeris quos redemit principatum acquisivit. Sequitur: Et vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis pater futuri seculi princeps pacis. Admirabilis consiliarius est in omnibus que per eum in evangelio dominus fecisse legitur. Deus fortis in resurrectione cognitus est, quia virtute divina hostem antiquum prostravit et sua carne resuscitavit. Separatim quoque tamen legi possunt hec nomina admirabilis et consiliarius, necnon deus atque fortis. Admirabilis est enim quia ipse est speciosus forma pre filiis hominum in quem desiderant angeli prospicere. Consiliarius est quia dicit: Ego sapientia habito in consilio et meum est consilium. Deus est verbum patris. Fortis est quia ipse est dei virtus. Et sicut adam pater est primus seculi et princeps discordie que fuit inter nos et deum, ita et Christus est pater futuri seculi et princeps inter pacem ad deum. Primus homo de terra terrenus, secundus homo de celo celestis. Qualis terrenus tales et terreni, et qualis celestis tales et celestes. Et sicut per unius delictum in omnes homines in condempnationem, ita et per unius iusticiam in omnes homines in iustificationem vite. Sequitur: Multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis. Super solium david et super regnum eius sedebit, ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iusticia amodo et usque in sempiternum. Multiplicabitur eius imperium ut in nomine ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum. Et pacis non erit finis quia nos in eternum pacificavit deo per mortem suam. Et

Et ubi sicut dicit / Super solium David
et super regnum eius. quia dabit illi dominus deus sedem David
patris eius. et regnabit in domo
Iacob in eternum. et regni eius non
erit finis. Solium quippe David
regia sedes est. Regnum vero in-
thronisatum est omnis finis et or-
natus legis. et ordinis distribu-
cio. Vel solium David et regnum eius
populus dei est / ut confirmet ipsum
illud et corroboret. quia dudum
idem solium et regnum per evangeli-
cam gratiam innovatum est. et de car-
nali factum spirituale. ita con-
firmatum est et corroboratum. ut si-
ne fine perduret. Confirmatum autem
illud in iudicio et iusticia. quia
sicut Salomon de eo dicit. Rex
qui iudicat in veritate pauperes.
thronus eius in eternum firma-
bitur. et quia in iusticia firmatur solium.
Amodo id est ex quo factus est principa-
tus super humerum eius quia incepi
tenuit regnum. ¶ Zelus domini
exercituum faciet hoc. Zelan-
do qui cum cruciatu mentis casti-
tatem custodit uxoris. Deus
igitur quo zelatur vel zelum habet
qui in custodienda castitate nulla
nullo mentis cruciatu tangitur /
Sed tamen et castitate tamen uni-
versaliumque custodit. humano more
zelans vocatur. cuius cruciatu
mentis non tangatur. Dionisius
vero areopagita dicit / Primus
causalis bonorum omnium amoris
per excellenciam amatore boni
sit in existencia. omnia providen-
tis. et bonitate et dilectione
et amore facere. propter quod et
zelotem eum divina sapientes
appellant. velud multum in ex-
istencia optimum amorem. et
ut suscitatorem ad ostendentem.
et concupita zelante. et provi-
nis existentibus ei presencium ipsa.

zelantibus. Talis ergo zelus
domini faciet hoc quod de incarna-
cione Christi et regno superdictum est /

Verbum misit dominus in
Iacob. et cecidit in Israel.
Iacob quidem supplanta-
tor / Israel vero vir videns deum
dici perhibetur. Et quid per Iacob
nisi iudaicus populus. quid per Israel
nisi gentilitas designatur. Quia
que iudea per carnis morte supplan-
tare studuit. hunc visum per
oculos fidei. gentilitas deum vi-
dit. Verbum quod ad Iacob missum
in Israel cecidit. quia enim quem
ad se venientem iudaicus populus
respuit. hunc repente credens
gentilis populus invenit / sequitur.
Et sciet omnis populus effraym
et inhabitantes samariam in
superbia et magnitudine cordis
dicentes. Lateres ceciderunt sed
quadris lapidibus edificabimus
sicomoros succiderunt sed cedros
immutabimus. Effraym voca-
bantur decem tribus. que derelicto
templo domini vitulos ieroboa-
m adorabant. Et tota earum di-
cebatur samaria. Quid ergo per effra-
ym et per habitantes samariam
id est universitas gentium / quia ver-
bum quod in Iacob missum fuerat
cecidit in Israel. Superbia vero non
numquam per elacionis auctoritate
ponitur. sicut dicitur domino aut
ponam te in superbiam seculorum
Et sapientia. Mecum sunt inquit divi-
cie et gloria / opes superbe et iusti-
cia. Ornata ergo populus gentilis
ad fidem conversus. non necessitate
timoris. adhuc constringendus
erat. ut olim iudaicus. sed gratia
libertatis relaxandus. que ex au-
ctoritate creacionis datur. recte
in superbia locuturus asseritur. et non
in pusillanimitate sicut iudei.
sed in magnitudine cordis. Et quid
loquatur. Lateres ceciderunt etc /
Quid per lateres nisi luteus.

nisi gentilis populus designatur. Sciet
itaque populus omnis effraym et inha-
bitantes samariam id est universitas gentium

iudeorum prophetus exponit. Quid
per quadratos lapides nisi sanctos at
que viros quorum vita in prosperitate
et adversitate novit fortiter stare.
lapis enim quadrus eque stat
in quocumque latere fuerit versus. Quos
quia ergo prosperitas non extollit
adversitas non frangit. suasio
nibus ad mala non trahitur. vi
tuperationibus a bono opere non
revocatur. lapis quadrus est.
et qui ex omni latere statum habet.
quem casus in qualibet permuta
tione non habet. Cernens itaque pro
pheta iudeorum populum a fide perisse
et apostolos in ecclesia surgere. quos
multi erant ex gentibus in fidei
et vite fortitudine solidandi.
in magna consolatione locutus
est voce gentilitatis dicens. Late
res ceciderunt. sed quadratis lapi
dibus edificabimus. Videns enim pro
in ecclesia apostolos viros et docto
res surgere / de laterum casu id est
iudeorum perditione minime doluit.
quia edificium statim etiam
de quadratis lapidibus edificari
conspexit. Sicomoros autem que
est arbor foliis moro similis
sed altitudine prestancior / sicut
fatua dicitur. Cedrus vero mire odo
ris est. ac natura imputribilis nimie
que celsitudinis. Quid ergo per sic
omoros nisi fatuitatis carna
lium iudeorum exprimitur. Quid per ce
dros nisi sublimius et bene odo
rans vita sanctorum. que nulla ia
terreni amoris putredine cor
rumpi potest. Sicomoros itaque
id est carnales iudeos succiderunt. ma
ligni spiritus. et a fidei statu deie
cerunt. sed ecclesia cedros immutat
id est viros spirituales et odoriferos
loco eorum substituit. Sequitur /
Et elevabit dominus hostes rasyn
super eum / et inimicos eius in tumul

tum vertet / De libro regum cogno
scimus. quod theglathphalassar
rex assiriorum petitionibus ac precibus
achaz acquiescens. damascum ve
nit. Et rasyn regem syrie per
emerit. Sequitur. Syriam ab
oriente et philistiim ab occiden
te subaudi elevabit dominus. et
devorabunt israel toto ore. Multo
enim antiquitus hee due gentes
populum israel afflixerunt. et precipue
paulo ante tempus captivitatis
decem tribuum. ut in diebus achaz
et ceterorum tunc temporis ac deinceps.
Sequitur. In omnibus hiis non est
aversus furor eius. sed adhuc ma
nus eius extenta. quia illi non
sunt conversi ab iniquitatibus suis propter
mala que passi sunt. Sed actenus
nec dominus aversus est a furore suo.
sed adhuc tribulationes eorum auge
bit. tradens eos in captivitatem
sicut enim subiungitur. Et populus non
est reversus ad percucientem se. et dominum
exercituum non inquisierunt. et disper
det dominus ab israel caput. et caudam
incurvantem et refrenantem die
una id est cum captivi ducentur in me
dos. Quid vero sit caput vel cauda
exponit iste propheta subdendo. Longe
vus et honorabilis. ipse est caput
tunc. et propheta docens mendacium
ipse est cauda. Quid vero per incurvantem
exprimitur. nisi doctor subditos
sub disciplina humilians. Et quid
per refrenantem. nisi doctor quilibet.
De falsis autem prophetis adhuc sub
dit. Et erunt qui ~~adhuc~~ beatifi
cant populum istum seducentes. et
qui beatificantur precipitati. Et quia
omnes ideo morti et captivitati
sunt traditi. qui pseudoprophetis
crediderunt. Sequitur. Propter hoc
super adolescentulis eius non leta
bitur dominus et pupillorum eius et vi
duarum eius non miserebitur. quia
omnis ypocrita est et nequam et uni
versum os locutum est stultitiam.

Ypocrite erant quia prophetam dei se ce simulabant. Et loquebatur stultitiam. quia laudat ydola et falsos prophetas dirigebant. Sequitur. Versus qui sepe interponitur. In omnibus his non est auersus furor eius sed adhuc manus eius extenta. Secundum sententiam est quia deus in se ipso nec furore nec ira habet. Irasci enim dicitur. quia furore animi contra primi eius uitium attendit. Deus ergo quo irascitur. quia in ulciscendo uicijs intus nulla perturbatione animi mouetur. Sed quia culpas percutit. more humane locutionis dicitur irasci. vel furorem habere. quamuis nulla animi perturbatione moueatur. Ita enim deo irasci non potest. sicut nec mutari ullatenus potest. Sunt et manus extenta dicitur. ut hiis in eo ferret describatur. licet ipse nullis membrorum lineamentis teneretur. Sunt autem furor eius non sit auersus ab eis. ostendit propheta subiungens. Succensa est enim quasi ignis impietas. vepres et spinas uorabit. Et succendetur in densitate saltus. et conuoluetur superbia fumi. Impietas ydolatrie et crudelitatis. succensa est in regibus israel. et uorabit uepres et spinas id est eos de quibus in carmine dauid dicitur. Preuaricatores autem quasi spine euellentur uniuersi. et succendet ignis impietatis in densitate saltus ut totum israel deuoret. Sed enim impietas uocatur ignis. quoniam est ipse fumus de hoc igne procedens in sua doctrina impietatis. Et superbia fumi. Superbia peruerse doctrine est quo uoluitur quasi in densitate saltus. Superbia fumi. Immo in multitudine populi israel arrogantia ydolatrie implicata. ut iam ab ea populus ille expediri nequeat. in qua totus est inuolutus. Sequitur. In ira domini exercituum conturbata est terra. et erit populus quasi esca ignis. Terra israel conturbata est in ira domini

quia impietas ignis est. populus qui esca ignis efficitur. qui ab impietate maiorum principum affligitur. et unusquisque proximum deledit. Vna scilicet. Vir fratri suo non parcet et declinabit ad dexteram et esuriet et comedet ad sinistram et non saturabitur. Declinabit ad dexteram ut aduersetur bonis. et ad leuam ut noceat malis. Sequitur. Vnusquisque carnem brachij sui uorabit. Quid per brachium nisi proximus cuiuslibet necessarius in quo fortitudinem quisque habeat. et per que suas actiones habeat designatur. Carnem ergo brachij uorat. qui substantia proximi et amici sui rapit. Quod quidem non solum inter minores. sed etiam tribus in tribum agebat. Sequitur. Manasses effraym. et effraym manassen subaudi. uorabit simul ipsi contra iudam. Sit conturbata terra est in ira domini. Post hec de hijs que leges iniquas in populo israel promulgauerunt agitur. et captiuitatis eius debita commutti. Ve inquit qui condunt leges iniquas etc. Deinde multa de rege assiriorum dicuntur. que ne hystorialiter texentes omittimus. Sed quia sepius prophetice mens de ubis diuersa complecti solet. Videamus si uero superiore sensu hec intelligi possint. Eleuabit inquit dominus hostes rasyn super eum. Rasyn rex syrie fuit. et per syria intelligimus gentilitatem. Quid per rasyn nisi principes religionis gentilitatis. qui credere noluerunt designantur. Super quos eleuantur hostes sui. sicut iohannes ait bestie et maris. qui descendit diabolus ad uos habens iram magnam. Sequitur. Syriam ab oriente et philisthiim ab occidente. Et uorabunt israel toto ore. Syria sublimis interpretatur. philistiim ruina duplex uel cadentes duo. Et quid per syriam nisi per

luminis angelorum natura figuratur
in excelsis creata. Quid per philistijm
nisi genus humanum quod a para-
disi felicitate depulsum est. quasi in
occidentem id est in hanc vallem lacri-
marum. ubi deficiente luce. nox
ac abyssus interminabilis depriva-
tionis invenitur. Nam ad phili-
stijm descenderunt duo impiis ap-
paret. prothoplastis. qui duo pec-
caverunt. et a paradisi amenitate
ceciderunt. atque corporis et anime
ruina oppressi sunt. Elevat ergo
dominus syriam ab oriente et philis-
tijm ab occidente. ut devoret israel
toto ore. quia divino iudicio et
maligni spiritus ab origine in prin-
cipio initiati. iudaicum populum superat
et homines deprimit seculo. a passione
et occasu salvatoris persequitur eu-
Super iudeam absinthium quod rasbin
et israel atque effraym creata nomina
pro diversis significationibus accipimus
Magna enim legentium discretio de-
bet esse. ut in sacro eloquio cui-
quilibet huius nominis dicitur non sem-
per una eandem quam rem significare
credatur. sed varie pro locorum diversita-
te prout oportuerit accipiatur. Sequitur
In omnibus his non est aversus
furor eius sed adhuc manus eius
extenta. Dum in vespasianum regi-
ones iudee vastaret. noluit
dominus propiciari. quia illi noluerunt
converti. Nam sequitur. Et populus
non est reversus ad percutientem se
et dominum exercituum non inquisierunt
in christum. Et disperdet dominus ab israel
caput et caudam incurvantem et
refrenantem in die una id est cum totus
iterum cepit. Nam ipsa aut obsidione
Johannes et Symon ceterique maiorum prin-
cipes populum suis adulationibus
principes decipiebant. asserentes
nunquam deo esse gratius. quam plebs

tate pugnare. de quibus additur
Et erunt qui beatificant populum istum
seducentes. et qui beatificantur precipi-
tati. Et quia omnis sexus et om-
nis etas decepit propterea subiungitur. Propter
hoc super adolescentulis eius non
letabitur dominus. et pupillorum illius
et viduarum non miserebitur. Et cau-
sa eorum adhuc subditur. Quia omnis
ypocrita est et nequam. et universum os
locutum est stulticiam. Omnis populus
erat ypocrita. utpote corruptus
fermento phariseorum. quod est ypo-
crisis. Et universum os eorum locu-
tum est stulticiam. cum diceret Tolle
hunc et dimitte nobis barraban.
et nos legem habemus et secundum
legem debet mori. quia filium
dei se fecit. et sanguis eius super
nos et super filios nostros. Sequitur
In omnibus his non est aversus furor
eius. sed adhuc manus eius
extenta. Et tunc ad feriendum ad-
huc manus eius extenta sit
subiungitur. Succensa est enim quasi
ignis impietas. veprem et spinam
vorabit. Impietas principum iu-
deorum succensa est. ut ignis adver-
sus apostolos resurrectionem domini constanter
predicantes. Veprem et spinam vo-
rabit id est iudaicum populum. eadem im-
pietas inflamabitur in apostolos. de
qualibus spinis et vepribus dicitur
Sicut lilium inter spinas. sic amica
mea inter filias. Et succendetur igitur
in densitate saltus. id est in agresti
populo gentilium. eadem invidie
flamma. adversus christianos exar-
descat. Et convolvetur superbia fu-
mi. quia omnes principes gentium
in hoc conspiraverunt. ut veterem
errorem ydolatrie defenderent. et
nova doctrine christiane predicatores
unanimiter impugnarent. Et ex
totus mundus contra christianos.

est commotus. recte subiungit. In
ira domini exercituum commota est
terra. et erit populus quasi esca ignis.
Ignis cum persecutionis populum scor-
norabit[?]. Unde eis dominus ait. Tunc
tradent vos in tribulationem et occi-
dent vos. et eritis odio omnibus
gentibus propter nomen meum. Et tunc
scandalizabuntur multi. et inui-
cem tradent. et odio habebunt
inuicem. et multi pseudo prophete sur-
gent et seducent multos. Similiter
et hic sequitur. Vir fratri suo non
parcet. Et declinabit ad dexteram
et esuriet. et comedet ad sinistram
et non saturabitur etc. Vir fratri suo
non parcet. tradet enim frater fratrem
in mortem. et declinabit ad dexteram
ad usus iustos. et esuriet penam
eorum. et comedet ad sinistram pecca-
tores. et non saturabitur afflictione
eorum. per brachium suum iam intelleximus
amicum necessarium. in quo quis
fortitudinem habeat. et per quem
actiones suas impleat. Carnem
quoque brachii sui vorat. qui corpus
amici cruciat / ~~aut punit~~ Omnis[?] [margin: punit a]
uo[?] per manassen qui dicitur obliui-
osus nisi gentilis populus designatur
qui creatorem suum oblitus creaturas
adorauit. Et quid per effraym quod
interpretatur vbertas. et dilecto templo
dei seruiebat. populus nisi multi-
tudo hereticorum exprimitur. Et quid
per iuda nisi katholicorum populus
figuratur. Vorabit igitur manasses
effraym. et effraym manassen.
quia et gentiles persequebantur
hereticos. estimantes eos christianos
et heretici quos poterant cogentibus
ad suam sectam velud ad reli-
gionem conuertebant. Insimul quod
ipsi et gentiles et heretici contra
iudam id est contra catholicam seuiebant
Sed postquam hec completa sunt
non dum persecutiones quieuerunt
Nam sequitur. In omnibus hiis non

est auersus furor eius. Sed adhuc
manus eius extenta. Nam de
principibus impiis. qui tunc leges
iniquas contra christianos dederunt
subiungitur. Ve qui condunt le-
ges iniquas et scribentes in-
iusticiam scripserunt. ut opprimerent
in iudicio pauperes. et vim facerent
cause humilium populi mei. ut essent
uidue preda eorum et pupillos di-
riperent. Postquam enim martires in
iusto iudicio condempnauerunt tunc per-
emerunt diripiebant bona eorum
nichil uxoribus ac filiis eorum reli-
quentes. Et nos de die futuri examinis
in quo reddet unicuique secundum opus
suum. propheta terrere volens subiungit
Quid facietis in die visitationis
et calamitatis de longe venientis
Nam illa districtio sepe in scripturis
appellatur visitatio. Visitabo igitur
super orbis mala. et contra impios
iniquitatem eorum. quia dies ire dies
illa. dies calamitatis et miserie
Et nunc calamitas de longe venire
dicitur. iuxta illud. Ecce nomen domini
venit de longinquo. ardens furor
eius. et grauis ad portandum. De-
inde adhuc dicit districtione. additur
Ad cuius fugietis auxilium. et ubi
derelinquetis gloriam vestram. ne incur-
uemini sub vinculo. et cum interfectis
ne cadatis. Nec enim reges et
tyranni tunc auxilium vel refugium
inuenient. sed sub vinculo perpetue
mortis incuruabuntur. cum ceteris quos
dominus interficiet spiritu oris sui dicens
Ite maledicti in ignem eternum. Sequitur
Super omnibus hiis non est auersus
furor eius. sed adhuc manus eius
extenta. Adhuc enim tribulationes
manent. adhuc mala crebrescunt
Vel ab impiis non est auersus furor
eius. postquam eos gehenne tradidit
Sed adhuc manus eius est super eos ut
absque ullo fine vel remedio pu-
niant. Sequitur. Ve assur virga

furoris mei et baculus ipse in ma
nu eorum indignacio mea. Assur
qui coarguens vel commitens in
terpretatur. hostis antiquus est qui eos
in extremo futuri iudicii convincet
et coarguet qui nunc suggestio
nibus eius consentiunt. Et iste
assur virga vel baculus furoris dei
est qui ipso feriuntur hii quibus
irascitur dominus et ipse est in manu
principum scilicet qui peiora ma
la faciunt. et est idem indignacio
dei. Nam quia per se ipsum sathanas
nichil agere potest. iccirco virga dei vocatur
que dominus eorum in manum quodam
modo ponit vel dimittit. qui pec
catum dei faciunt. Sequitur. Ad
gentem fallacem mittam eum et
contra populum furoris mei manda
bo illi. ut auferat spolia et di
ripiat predam et ponat illum in
conculcacionem quasi lutum platearum.
Ipse autem non sic arbitrabitur et cor
eius non ita estimabit. sed ad conte
rendum erit cor eius. et ad internitionem
gencium non paucarum. Quid vero
gentem fallacem vel populum furoris
sui nominat. nisi plebem iudai
cam. ideo quia misit contra eum hostem
qui relaxavit eum adversus eam
ut auferret ab ea virtutum spolia
et predam animarum diriperet. et po
neret contra populum in conculcacionem
et lutum platearum. ut ex toto lutum
fieret. ut olim in egipto et ab in
mundis spiritibus conculcaretur in operibus
terrenis late iacens. Ipse autem satha
nas non sic arbitratus est id est quod eum
dominus ad iudeos miserit. et ceteris
gentibus prebuerit. Sed ad con
terendum multos est ad hoc cor eius
et maligna cogitacio. quia non
paucas gentes extinguere adhuc
nititur. Unde sequitur. Dicet enim
Numquid non principes mei simul
reges sunt. Numquid non ut car
chamis sic calanno et ut arphat
sic emath. Numquid non ut da
mascus. sic samaria. Quomodo in
venit manus mea regna y
doli. sic et simulacra eorum de ie
rusalem et samaria. numquid non
sicut feci samarie et ydolis eius
sic faciam ierusalem et simulacris
eius. Hoc post apostolorum tempora loquitur
hostis antiquus. dicit autem pau
lus quia non est nobis colluctacio
adversus carnem et sanguinem
id est adversus ullum hominem. sed
adversus principes et potestates. ad
versus mundi rectores tenebrarum
harum id est malorum et infidelium hominum
hos ergo principes suos id est malignos
spiritus sathan iactat esse reges
quia sunt rectores mundi tenebra
rum. Carchamis vero civitas est
iuxta eufraten. ubi nabuchodo
nosor percussit exercitum pha
raonis. Calanno autem interpretatur
omnes nos. presumit igitur ipse
hostis quia sicut in carchamis
prevaluit rex babilonis super
multitudinem egipciorum in tempo
re eiusdem antiqui hostis multitu
dine seculari superantis. sic preva
labit calanno id est in omnibus nobis
Arphat dicitur sanatus et emath
indignacio. et ille male sanus
est qui iram dei negligit. miserere
mei domine quoniam infirmus sum. In
stulticia non sapiencia stulta est presumpcio
dicit ergo imprudens adversarius
quia sicut arphat id est negligens
quisque qui sanum se putat. sic et
et emath id est mens eorum qui de
tristiciis indignatur ad eterna
festinat. Damascus vero vel san
guine bibens vel sanguinis po
tum interpretatur. samaria autem cu
stodia eorum et cogitat hostis
quia sicut sanguinis potum
id est homicidium perpetrant sic erit custo
dia eorum id est quidquid illi secundum
custodiam mandatorum dei facere videntur

in venit

qui in reatu effusionis sanguinis
non tenetur. Quemadmodum invenit ma-
nus mea regna ydoli, ita et omnes
gentes. Sic et simulacra eorum de ie-
rusalem etc. Ierusalem intelligimus ecclesiam
et plerique interpretantur. Ecclesie filii
in quibus sevius est avaricia, que
est ydolorum servitus. Et sicut si-
mulacra eorum de ierusalem id est de ecclesia.
Quid illos nunc samaria nisi quam-
piam hereticorum ecclesiam designat,
cuius simulacra sunt omnes hereticorum
adinventiones et doctrine. Presu-
mit itaque seductor antiquus,
quia sicut sibi gentes subiecit,
sic paulatim catholicos superare
posse et per falsa dogmata hereticos
decepisse. Unde addit: Nunquid non
sicut feci samarie id est hereticorum mul-
titudini et ydolis id est dogmatibus
eius, sic faciam ierusalem id est ecclesie et
simulacris eius id est avaricie et ad-
inventionibus eius falsis. Quia
sicut hereticos a deo separavit et
sue dampnationi sociavit, sic et
christianos adhuc decipere se posse
presumit. Tales sunt hostis nostri co-
gitationes. Contra has oportet nos
semper sollicite cogitare, quia ne-
quaquam talia cogitaret, nisi ex parte
tamen non invenisset facere. Sequitur. Et
erit cum impleverit dominus cuncta
opera sua in monte syon et in ierusalem,
visitabo super fructum magnifici cor-
dis regis assur et super gloriam al-
titudinis oculorum eius. Cuncta opera
sua dominus in monte syon implevit
cum in loco calvarie crucifixus di-
ceret consummatum est. Et post cenam
patri locutus est: Ego te clarifica-
vi super terram, opus consummavi
quod dedisti michi ut faciam. Atque tunc
visitavit super fructum magnifici cordis
regis assur, quia per mortem destruxit
eum qui habebat mortis imperium,
id est dyabolum. Magnificum cor eius

dicitur quia talia facere cogitat. Fruc-
tus cordis eius opus est. Et nos
oculorum eius cogitationibus perdidit. Oculorum
et oculorum licet altitudinem, quia
cunctos velud in ymo respicit,
dum se super omnes superbe extollit.
Vel in monte syon et ierusalem id est eccle-
sia cum impleta erunt cuncta opera
salvatoris, cum in fine seculi com-
pletus fuerit numerus electorum nostrorum
et opera eorum consummata, veniet et
visitabit super fructum regis assur,
quia malicia eius permanens
precipitabitur enim cum cunctis membris
iniquis eternum. Quod adhuc ante
redemptoris adventum quid iste
cogitaverit subdit. Dixit enim:
In fortitudine manus mee feci
et in sapientia mea intellexi. Et
abstuli terminos populorum et principes
eorum depredatus sum. Et detraxi
quasi potens in sublimi residentes
et sicut colliguntur ova que de-
relicta sunt, sic universam terram ego
congregavi. Et non fuit qui mo-
veret pennam et aperiret os et
garriret. Dixit hostis antiquus
in fortitudine manus mee feci, quia
sibi nemo resistere valebat, sed omnes
ubique vincebat, postquam primum
hominem sibi subiugaverat. Nemo
quippe eum nisi per propriam ~~gratiam~~ superat gratiam
et dum priores parentes decipere,
male sapiens fuit, quia serpens
callidior erat cunctis animantibus
terre. Nam genus humanum callida
fraude seduxit. Terminos vero
populorum nisi naturalem legem appellat.
Dicamus hos terminos esse: quod tibi
non vis fieri alii ne feceris. Et
quecumque vultis ut faciant vobis
homines, et vos facite illis similiter.
Isti sunt termini quos unicuique
deus naturaliter posuerat, sed eos hostis
antiquus abstulit, ut per omnis
iniquitatis vias humanum genus
passim incederet. Et principes eorum

depositus est. et residentes in sublimi arce statutis detraxit ut balaam et salomonem. et ceteros similiter et manus eius inuenit quasi nidum fortitudinem populorum. qui actio eius regnum nullus inuenerat. qui pro defensione populorum uel errori pugnabat. Omnis autem derelictus vniuersam terram et omnes ciuitates eius congregauit. quia tantum vniuersas gentes obumbratas eorum deseruerat. et hostis ad se congregauit eas in unitatem sue militie. Nam uelud aliena oua gemma demonium diabolo quod non creauerat occupauerat. et quod non genuerat motu patris nomine possidebat. Nec confouebat nisi seuanda sobolem quam fouebat. et supponendo seruituti captiua tenebat. et non erat qui moueret pennam et aperiret os et garriret. quia non dominus ille uenerat. qui se similauit galline dicens ad ierusalem. Quoties uolui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas. et noluisti. Nulla enim alia auis sic cum agnoscit ut gallina que se in pullis suis infirmat ut sit alis demissis plumis hispidata voce rauca omnibus membris demissa et abiecta. ut etsi ipsi pulli non sequuntur filios non uideas matrem tamen intelligas. Sic ergo pro nobis infirmatus est christus ut nos uelud oua seu pullos foueret et protegeret ac nutriret. Eam protegens mouet pullorum suorum ad eum discipulos quasi pennam mouit. Et aperiunt os et garriunt dicens persecutoribus Ego sum. si ergo me queritis sinite hos abire. Ubi euangelista obseruat ut impleretur sermo quod dixit quia quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam. Bene itaque pullos protegens mouit pennam et aperuit os et garriuit uelud galina contra raptorem. quia nec quosquam corporis perderet quos solus tenere uoluit. Mouit ergo pennam. fideles suos quasi sub alis suis protegens aperuit os. contra dictos antiquos predoni garriuit. quia ipse infirmitates nostras accepit. et egrotationes portauit. Et antequam ille uenisset terminus eius usquequaque ea que dicta sunt tonitruus exaltabatur. Sed contra stultitia eius posita submergitur. Numquid exaltabitur securis contra eum qui secat in ea. aut eleuabitur serra contra eum a quo trahitur. quo si eleuatur uirga contra eleuantem se. et exaltetur baculus qui utique lignum est. Sicut enim securis aut serra. sine baiulo per se nihil secare aut serrare ualet. sic et diabolo per se nihil agere potest. Et est quasi uirga uel securis in manu dei. Et quod ipse contra deum idem superbit cum aduersus illum preualet. esse tamquam si securis uel serra sine baiulus. aut uirga contra eum qui percutit eam superbit. Sequitur. Propter hoc mittet dominator dominus exercituum in pinguibus eius tenuitatem et subtus gloriam eius succensa ardebit quasi combustio ignis. Propterea quia contra deum exaltatus est quasi sine illo posset aliquid. Et qui sunt pingues eius nisi sacerdotes populorum mundanis diuitiis et honoribus redundantes. aut quilibet superbi diuites. Mittit ergo pinguibus immittet tenuitatem. quia sacerdotes populorum a bono et a recto contemptum. Et superbi non numquam amittunt diuitias ut humilientur. Et subter gloriam eius ardebit quasi combustio ignis. quia consumet intellectus igne malitie sue cunctos eos quos possidebat animos

licet intrinsecus crucietur. et sic prin-
cipem seculi iactet ut cum tempta-
ret dominum dicens Tibi dabo potestatem
hanc universam et gloriam eorum
quia mihi tradita sunt. et cui vo-
luero dabo illa. vel subtus gloriam
eius quasi combustio ignis arde-
bit. quia qui foris gloriatur sathanas
nas et angeli eius. ubicumque vel
in aere volitent vel in terris vel sub
terris vagentur sine detineantur
suarum semper ferunt tormenta flam-
marum. instar febricitantis qui
et si in lectis eburneis et insolen-
tis ponatur aspectus fervorem tamen
vel frigus insiti sui languoris
evitare non potest. Sic et demo-
nes et si in templis colantur
auratis et pacta disturbant
igne semper ardent gehennali
et ex ipsa pena sua commoniti
deceptis ergo hominibus fomite
viciorum unde et ipsi peccant in-
cendendo suggerunt // Et erit
lumen israel in igne. et sanctus eius
in flamma et succendetur et devo-
rabitur spina et vepres. in die
una. Sanctus pater ambrosius
ysayas inquit. significat non
solum lumen. sed et ignem esse
spiritum sanctum dicens et erit lumen israel
in igne. et addidit. Itaque spiri-
tat enim in igne ardenti. quia
in istis tribus ignibus sponsio[?]
maiestatem divinitatis adventum
quem et sanctificatio divinitatis et illu-
minare ignis et lucis est proprium
et in specie ignis exprimi vel vi-
deri divine est consuetudinis
deus enim ignis consumens est
sicut moyses dixit. Erit ergo
lumen israel in igne. quia spiritus
sanctus in igneis linguis apparuit
et sanctus eius in flamma. quia
salvator passionem sustinuit.
Et erit in flamma. quia verbi[?]
et in flamma ignis redderetur[?] singula
secundum capita eorum. et succendetur
ignis spiritus sancti in cordibus

humanis. et devorabitur spina id est
originale peccatum et vepres id est
viciorum asperitates. in die una in
tempore gratie vel in die passionis
christi. Sequitur. // Et gloria saltus eius
et carmeli eius ab anima usque
ad carnem consumetur. et erit terre[?]
profugus. et reliquie saltus eius
pre paucitate numerabuntur. et puer
scribet eos. Quid per saltum nisi gen-
tilitas designatur. et quid per carme-
lum qui dicitur cognitio circumcisionis
nisi populus iudeorum carnaliter cir-
cumcisus. Et que est gloria sathane
in hoc saltu vel carmelo nisi pec-
catum. Et hec gloria consumitur
ab anima usque ad carnem. quia propter
gratiam remittuntur tam anime quam
carnis peccata. Et primo quidem
saltus deinde carmeli gloria hic
consumitur. quia gentilitas prius
quam iudea gratiam percepit. sicut
scriptum est. Donec plenitudo
gentium intraret. et sic omnis israel
salvus fieret. Hostis vero salutis
humane in fugam convertetur. Reli-
quie autem lignorum saltus omnes sunt
reliquie gentilitatis que fidem
percipere noluerunt. sed iam pre paucita-
te numerari possunt. quia raro invenitur
quis qui christianus non sit.
Puer vero puer est qui scribit eos
nisi de quo dictum est. puer natus[?] na-
tus est nobis. et filius datus est nobis
Scribit enim in libro vite eos qui
credunt. Sicut locutus est eis
Gaudete quia nomina vestra
scripta sunt in celis. Sequitur
Et erit in die illa. non adiciet
residuum israel. et hii qui fugie-
runt de domo iacob. inniti super
eum qui percutit eos. sed innitetur
super dominum sanctum israel. Hec de illis
dictum est iudeis. qui crediderunt
predicantibus apostolis. Nam residuum
israel est. de quo paulus ait. Sic et
tempore reliquie secundum electionem
gratie salve facte sunt. Et illi

fugierunt de domo iacob . i . de syna
goga . qui tandem intelligentes
hunc esse xpm . quem crucifixerant
compuncti sunt corde : et dixerunt
ad aplos . quid faciemus viri
fratres . Jam enim querebant effu
gium . licet immissi sunt vltores sup
eum qui persequebat eos . i . sup
hostem antiquum . qui persequebat
illos : et vulnerabat aias eorum
Et immissi sunt sup fundamentum
quod est xpus . perseverantes in
doctrina aplorum : Potest hec etiam de
illis intelligi . qui predicante helya
credituri sunt . Nam cecitas ex
parte in isrl contingit donec ple
nitudo gentium intraret . et sic
omnis isrl saluus fiet . Et siue
de illis qui tempore aplorum credi
derunt . siue de illis qui in fine
credituri sunt accipiat . euidens
est quod subdit . Conuertentur reliquie
conuertentur . reliquie inquam iacob
ad deum fortem . Si enim fuit plus
tuus isrl . quasi arena maris
reliquie conuertentur ex eo : Et quia
in xpo per fidem eorum secuti sunt insti
ciam : qui in lege non poterant
iustificari . pulcre subiungitur //
Consummacio abbreuiata inun
dabit iusticiam . Omnis enim lex sicut
paulus ait . in vno sermone impletur
diliges proximum tuum sicut te ipsum
Sequitur // Consummacionem enim
et abbreuiacionem . dns deus ex
ercituum faciet : in medio omnis
terre . Dominus tamen per seipsum docet
inter medium . quae est medium
vniuerse terre fecit consummacionem
et abbreuiacionem dicens . / Omnia
quecunque vultis ut faciant vobis
homines . bona . ita et vos facite
illis : hec est enim lex et prophete :
Cumque tamen dixisset . diliges
dominum deum tuum ex toto cor
de tuo . et proximum tuum sicut te
ipsum : Subiecit . In hiis duobus

mandatis . vniuersa lex pen
det . et prophete . hoc est breuis con
summacio . que iusticia affluens
inundat . quam tamen prophetali consi
one similitatem consolacionem intimam
subiungit . Nam sequitur // Propter
hoc hec dicit dns exercituum No
li timere populus meus habitator
syon : assirus . i . noli timere ho
stem antiquum . tu plebs hebrea
que saluatorem expectas aduentum
Sequitur // In virga percuciet te
et baculum suum leuabit sup te
in via egipti . Quum in syon . i .
in fide . dnica aduentus prima sercit
non tanget te . Et si tempus in e
giptum ire . i . in tenebras in
fidelitatis . mox in virga percuciet
te . i . persecutionem tibi ex puro ope
mouebit . Cur autem dixerit
noli timere . assirium : manifestat
subdendo . Adhuc enim paululum
modicumque . et consummabitur in
dignacio . et furor meus sup
scelus eorum : Omnia sicut de pre
sente : per ieremiam dicitur . propicius ero
iniquitati eorum . et peccata eorum
iam non memorabor : Quod de illis
specialiter accipitur . qui compuncti
sunt ad predicacionem petri : quorum
maximum scelus fuerat mors
saluatoris . Et et sup hec scelera
eorum consummata est indignacio eius
quia ex hoc peccatum dimisit illis :
Sequitur // Et suscitabit dns
sup eum exercitum . flagellum
iuxta plagam madyan . in petra
oreb . et virgam suam sup mare
et leuabit eam in via egipti
De plaga madyan in petra oreb
que sub gedeone facta est . non est
necesse nunc dicere . Quomodo autem
sup mare dns virgam suam
leuauit agnoscitur . Ubi locutus
est moysi : Eleua virgam tuam
et extende manum tuam sup mare

et dimic illud. ut gra dicam
filii isrl in medio maris p siccu.
Ego aut indurabo cor eius. et
egipcior ut psequat nos. et glo
rificabor in pharaone. et in omi
exercitu eius. 7 c. Extende ma
num tuam sup mare. ut reuertant
aque ad egipcios. sup currus et
equites eor. Mare aut baptis
mi significat. uirga crucem domini
uel doctrina eius. submersio egip
cior abolicone pctor. Et ele
uabit eam in uia egipti. sic
enim qn moyses iuit in egiptu
portans uirgam domini in manu
sua. Sic om xpus p aplos ue
nit ad gentes. cui tamen uirga
direccionis uirga regni tui. Et
quia dyabolus iugum suum
et baculum leuat. aduersum
nos in uia egipti. ut uirtutes
seruat. xpus econtrario benigna
extendit uirgam discipline in
uia egipti. ut uicia corrigat.
Sequitur. Et erit in die illa au 2
feret onus eius de humero
tuo. et iugum eius de collo tuo.
et computrescet iugum afacie olei
Onus et iugum eius. et collo me
tis me dns abstulit. quia nos
ab illa demoniace tyrannidis
seruitute. qua grauiter depmeba
mur. liberauit dicens. Venite
ad me omnes qui laboratis et one
rati estis. et ego reficiam
uos. tollite iugum meum super
uos. et discite a me quia mitis
sum et humilis corde. et inuenietis
requiem animabus uris. iugum enim
meum suaue e. et onus meum
leue. Nam tunc iugum asperum
inimici. posuit in nob iugum
suum suaue. et tunc onus graue
dedit nob onus leue. Et compu
trescet incipit iugum afacie olei
Eubi iugo xpe ut dictum e tene
bamur demoniace seruitute.
Sz uncti sumus oleo sps sci. Et

quia nos rennuit gra libertatis.
demoniace dnationis iugum
computruit. paulo attestante q
ait. Ubi sps dni ibi libertas. Sequitur
Veniet in ayath transibit in magron
apud magmas. commendabit uasa
sua. Transierunt cursim. Gabaa
sedes mea. Obstupuit rama. Ga
baath saulis fugit. Hinni uoce
sua. filia gallym. attende laysa
paupercula anatoth. migrauit
medemena. habitatores gabym
confortamini. adhuc dies e ut
in nobe stet. Agitabit manu
sup montem syon collem ierlm.
Ayath dr condempnato. Magro
gutur. Veniet igr in ayath .i. ad
condempnationem. quia princeps
mundi huius iudicatus e. Transibit
in magron .i. in gutturi. .i. quia
condempnato eius dnio culto
res ydolor iam non audietes
errorem suum publice pdicare.
docebunt occulte. supsticiones
suas. Magmas aut interptatur
tum inspectati. Vasa uo sathane
sunt homines reprobi. de quibus
ait aplus. quia deus sustinuit
1 multa paciencia uasa ire apta
in interitum. Commendat go uasa
sua apud inscrutum. quia sp
iniqui manet in tabulo flagicio
se actionis. q ei reddere no desistunt
Sed tamen eadem uasa. eius p
ppria transierunt cursim. Cum
religionis infidelium cursus uite
temporalis. p morte citius abstu 2
lit. quibus ablatis. gabaa .i. col
les scilicet sunt sedes mei. Illi sz
colles. de quibus ait iacob. do
nec ueniret desideriu collium eternor
.i. pphar et aplor. In sede uo au
ctoritatis magestrat designant col
les q sedes mea sunt. quia doc
trina aplor et pphetar sta eccia
cu auctoritate pdicat. Sz quia
post psecucionem gentilium psecu
to facta est hereticor. recte subiungit.

obstupuit rama i. ecclia scorum
que dicit. ita comissione intel
est. Rama quippe d(icitu)r ecclia. Et
dns hereticorum at sequatur anti
xpi. persecutionem pmittens ait
Exsurgent pseudo xpi. et pseu
do pphe. et dabunt signa et por
tenta ad seducendos. si fieri pot
est electos. Ape hic obstupuisse
d(icitu)r rama i. ecclia. et xpi impia
eorum doctrinam: post hec expectati
onis israelitarum comissione. unde
et sequitur. Gabaath saul fugit
Gabaath namque collis patruel
d(icitu)r. saul non expetitus e. Et quis
est expetitus nisi redemptor.
hominum gentis. que expectabant
pphe dicentes. Ostende nobis
dne misericordiam tuam et salutare tuum
da nobis. Qui et filius david e
dicente matheo. Liber generationis
ihu xpi filii david etc. Ceteros
aut iudeos qui sunt ope david.
fres eius attingunt i. patruos
dni. Unde filii patrueles eius
sunt i. nepotes david. Omnes n(ost)ro de
genere david post excisionem ierlm
primum iussit. domicianus. ut soli
patrueles dni remaneret. per
emptis eius fratribus i. filiis. Ad
versa quoque iudeorum prosapia: que descen
dit a fratribus david i. ab antiquis
patribus collis patruel saul i. xpi
noctem. Itaque gabaa: saul fugit X
abiura ventura fidem recepit.
Ubi congrue subditur// Hinni vo
ce tua filia gallym i. filia transmi
grantium. Nunc enim adventu helie
roborata hinniet i. iubilabit
et predicabit conversis ecclia. que
tribulationibus oppressa merens plurat
hinniet aut non voce predicatoris
antixpi non infidelium iudeorum
non hereticorum non gentilium sed voce
dulci voce domestica voce xpi
Gallym vero i. transmigrantes sunt
illi. qui radicem cordis i. amorem

X Sed pples ipse xpo appinquans
fugiens

seculi huius non fixerunt sed ad celestia
festinant dicentes: Non habemus
hic manentem civitatem. sed futuram
inquirimus. Unde filia e ecclia
expeditione eorum et imitatione
generata. Adtunc consolatorem subiungit
de extirminatione antixpi. Attende
laysa paupercula anathoth. Mig
ravit medemena. Ubi interpretatum
sit d(icitu)r. Attende leone paupercula.
obediens inquit assaltu eius
Attende leone. considera xpm.
qui a mores inquit assaltu eius.
i. agentibus in quibus regnans
seviebat ut leo in saltu. Operum
tuba. obediens i. humilis. ecclia xpo
serviens: Deinde eos alloquitur
versum in ultimo fine seculi. post
morte antixpi penitentiam agent.
Migravit habitatores gabym i.
fossarum. qui in profundo malicie
latibulis. sunt usque magis. con
fortamini et pugnate contra satha
nan. Adhuc enim dies e. i. ali
quantulum nunc temporis spaciolum
superest. ut in nob stet i. contra la
tratum suggestionum diaboli stetur
Nob quippe latratus d(icitu)r. Qua post
mortem antixpi superest xl.v
dies. sicut ex libro danielis colligitur
Et tunc ad penitentie remedia multi
confugient. quos antixpus seduxe
rat. et quia in ierlm et in loco
illius prophane seruet antixpus
ideo forsitan subditur. Agitabit ma
num suam super montem filie syon.
collem ierlm. Potest et de tempta
tione. qua multos impetit hostis
antiquus intelligi. Manus enim
per manum eius nisi temptatio de
signatur. Manum ergo suam sup montem
et sup collem agitat. quia fide
les universos. et maiores et minores
temptationibus vexat. Sequitur
Ecce dominator dns exercituum
confringet lagunculam in terrore
et excelsi statura succidentur. et
sublimes humiliabuntur. Et sub
vertentur condensa saltus ferro.

et libanus cum excelsis cadet
Confringet dominus in terrore lagun
culam · sicut enim in prelio gedeo
nis factum est cum lagena que
fragilitas corporis figuratur. Confre
git ergo dominus in terrore lagunculam
quia moriente christo tenebre facte
sunt · et velum templi scissum est
terra mota est et petre scisse sunt
et monumenta aperta sunt · et multa
corpora sanctorum qui dormierant surre
xerunt · Centurio autem et qui cum eo erant
custodientes ihesum · viso terre motu
et hiis que fiebant · timuerunt
valde dicentes : vere dei filius
erat iste · Sic in terrore confracta est
laguncula divina corporis · Et post
hec excelsi statura · id est principes in
deorum alii succisi sunt aroma
tis · id est perempti · et alii humiliati
id est in captivitatem ducti · Conden
sa saltus subversa sunt ferro · quia
verbum destructa est · et libanus
cum excelsis cecidit · quia templum
est incensum · et sacerdotes eius
superbi deiecti · Vel excelsus statura
reges et principes seculi sunt quolibet
in sublimitate constitutos a certe
superbos accipere possumus · Quos
christus euangelio excecavit · vel per
mortem succidit · vel per penitenciam
humiliavit · Et subvertem inquit
condensa saltus ferro · Iam enim
securis ad radicem arborum posita est
Omnis ergo arbor non faciens fructum
bonum excidetur et in ignem mittetur
Libanus vero quid est nisi ecclesia
gratia · libanus enim candidacio dicitur
et qui dignitate sancti consecuntur
candidati sunt cotidie et or
nati · Sic ergo libanus cum excelsis
cecidit · quia christus iam mundi
gloriam sprevit · et elatos humiliat

Et egredietur // Sequitur
virga de radice yesse et
flos de radice eius ascen
det / yesse patriarcha re
galis familie fuit · Radix yesse
familia regalis virgo maria
flos marie christus qui bonum o
dorem fidei toto sparsim orbe
virginali decore germinavit : sicut
ipse dixit / Ego flos campi · et
lilium convallium · Flos odorem
suum · et suavitatis reservat · et deco
ratus cumulat · nec amissus
amittit · Ita dominus ihesus in
illo patibulo crucis · nec gestus
emarcuit · nec amissus exinanivit
Et illa lancee punctione suavius
sacro precciosior · sanguinem tandem toto
decoravit · moriens ipse mestius · et
mortuus vite eterne munus ex
alans · Virga eciam caro domini
potest forsitan accipi : que de ra
dice terrena ad superna se subrigens
odoriferos sacre religionis flo
res extulit mundo · misteria divine re
velacionis thronis celestibus / altari
bus superfundens · Potest ipse christus
et virga et flos intelligi / Virga
ei qui suppliciis plectitur / Virga
ei qui indiget in reparacione / Virga
ei qui necesse habet ut erigatur
flos vero ei qui iam erectus est
flos ei qui valet a flore inspice
et ad perfectum fructum pervenit · Sequitur
Et requiescet super eum spiritus domini
spiritus sapiencie et intellectus · spiritus
consilii et fortitudinis · spiritus sciencie
et pietatis · et replebit eum spiritus ti
moris domini · Ecce super christum tota
dona spiritus predicat · quia in eo
non ad mensuram spiritus sanctus habitat
sicut in nobis · sed tota in eo est plenitu
tudo divinitatis et gracie · Nam qui
de celis ad nos descendit / descenden
do potius istos gradus septiformes super
eum innuat id est sapienciam · intellectum ·
consilium · fortitudinem · scienciam · pie
tate · timore · Nam cum scriptum sit
inicium sapiencie timor domini constat
quod a timore ad sapienciam ascenditur
non a sapiencia ad timorem reditur

quia pfectam habet sapia carita
tem. et pfecta caritas foras mittit
5º timore. Consca quia de celestibus
ad yma loqbatr. cepit mag a sapia
et descendit ad timore. Et nos qui
a terrenis ad celestia tendim9. a iste
deinde incipim9. ut a timore ad
sapiam puemam9. Inuicte eni
ma pmo ascensionis gradus est
timor dni. Secdus pietas. tcius
scia. qrtus fortitudo. quitus co
silm. Sextus intellect9. septim9
sapia. Est eni timor dni in mete
Et qualis e iste timor. si tn co
pietas no est. Qui eni primo
misereri nescit. qui compati eius
tribulationibz dissimulat. huius ti
mor ante dei oclos nullus e. qui
no subleuatr ad pietate. Et qr
sepe pietas p inordinata miaz
errare solet. si pcta que ferire ge
henne ignibus possit. dissimula
tione no corrigit. ut go uera et
ordinata sit pietas. ad gdm est
aliu subleuadi. i. ad sciam. ut sci
at. ul quid pse uitate pimiat
ul quid ex mia dimittat. Et qr
si sciat quid age debeat. uirtute
no agendi no habeat. Scientia
go nra crescat ad fortitudine. ut
cu uidet quid agend sit. hoc age
pmetis fortitudine possit. Sed
sepe fortitudo si inpuida fuerit
et minus cont mala circuspecta
ipa sui psuptione in casu ruit.
Ascendat go ad consiliu. ut pui
dendo pmuniat. ome qd agere
fortiter potest. Et ee consiliu no
potest si intellectus deest quia qui
no intelligit malu. qd agentem
grauat. quo potest qr bonu soli
dar qd adiuuat. Itaqz ascendam9
a consilio ad intellectu. Sz quid si
intellectus magno quide acumie
uigilet. et moderari se nesciat
pmaturitatem. Ab intellectu go
ascendat ad sapiam. ut hc qd acu
te intellectus inuenit. sapia ma
ture disponat. Itaqz p timorem
surgim9 ad pietatem. a pietate ad
sciam ducimr. p sciam ad fortitu
dine roborimr. p fortitudine ad
consiliu tendim9. p consiliu
in intellectu psicim9. p intellectu i
sapia maturescim9. Sed ut hac
ascende scalam ualerem9 ipe
creator ad nos usqz descende dign9
est. et ad nos eam afferre. ut
in se ipso ascende. Et de certis qde
gradibus pspicuu e. Sz de timore
dei fortasse quis ambigit an
in eo fuit. Sz absqz dubio re
pleuit eum sps timoris dni
quia ut supbum homine redime
ret. cont supbiam nram mente
humilem assupsit in qua timuit
dnm. Sz iste qui talis in primo ad
uentu apparuit. ut nos ad imita
tonem suam informaret. quid
in secda facturus sit audiam9. Seqtr.
Non scdm uisione oculoz iudica
bit. neqz scdm auditu aurium
arguet Sz iudicabit paupes in
iustitia et arguet in equitate.
p mansuetis tre. Cui consciencia
testis est. no ind uisum exterior
ul auditu iudicabit. ut secli iudi
ces qui corda no agnoscunt et
testibus indiget. Sz scdm inte
riora cordium iudicabit opa. Qui pau
pes uo sunt de quibz ait Xps pau
pes spu. Eos in iusticia iudica
bit. quia pristinu iudicau eos libra
bit. Et p mansuetis tre arguet
eos. qui afflixerunt illos. Seqtr.
Et pcutiet terram uirga oris sui. Et
spu labioz suoz interficiet impiu.
Terra e peccator quisqz. quia post
transgressione dictu e homini. terra
es et in terram ibis. Uirga oris
dni. sententia iudicalis est. Per
cutiet go terram uirga oris sui. qn
dicet peccatoribus. Discedite a me.

maledicti in igne eternum. Et spiritu
labiorum suorum interficiet impium
id est antichristum. sicut paulus ait.
Quem dominus ihesus interficiet spiritu oris
sui. Et non dixit quia tempus ubi
omnibus declaratur. Spiritus sanctus co-
eternus filio. et sic eorum procedere.
ut semper in ea maneat. quia
spiritus labiorum eius est. et spiritus
oris eius. Deinde primum eius ad-
ventum propheta respiciens subiungit
Et erit iustitia cingulum lumborum
eius. et fides cinctorium renum eius.
In lumbis ex luxuria solet hominibus
aliis. hic autem solus contra naturam
morum languores sanitatem ipse
ipso utitur. quam nobis infundere at-
tulit. Et ideo recte dicitur iustitia
cingulum lumborum eius. quia ibi
maxime iustitia commendata est
Ubi ceteri homines iustitiam magis
amittere solent. et ad peccatum solum
Vel si misterium eius incarnatio-
nis in lumbis debet accipi. Et
iustitiam qua cingitur. iterum oportet
intelligi. iustitia vera cingulum
est lumborum eius. dum deo per nos
incarnato bonis operibus in homi-
nibus / In renibus ergo designatur fides
id est incarnationis misterium fides
ergo vera cinctorium renum eius
est dum firmissime credimus. miste-
rium incarnationis illius. Renes
quia secreta et certa. recte subiungit
Habitabit lupus cum agno et par-
dus cum hedo accubabit. vitulus
et leo et ovis simul morabuntur
et puer parvulus minabit eos
Vitulus et ursus pascentur simul
requiescent catuli eorum. et leo quasi
bos comedet paleas. Nos mag-
litus gregorius qui religioso ha-
bitu indutum videmus. ex diversa iam
qualitate convenimus atque eadem
fidelibus institutionibus in sancta ecclesie con-
cordia congregati sumus. ut iam
pateat quia factum videtur
quod de sancta ecclesia promissione dicitur.

Habitabit lupus cum agno et cetera
Nam post taliter historia lupus
cum agno habitat. quia hii qui in seculo
raptores fuerant cum mansuetis
ac mitibus in pace quiescunt. Et
pardus cum hedo accubat. quia ille
qui peccatorum suorum maculis varius
fuit. cum eo qui se despicit et pec-
catorem fatetur humiliari consentit.
Vitulus et leo et ovis simul mora-
buntur. quia et is qui protinus
tor ad cotidianum se deo sacrificium
parat; et alius qui tamquam leo ex
crudelitate seviebat. et alter qui velud
ovis innocentie sue simplicitate
perdurat in ovilibus sancte ecclesie conveni-
unt. Et puer parvulus minabit eos
Quis est iste puer parvulus.
De quo scriptum est. puer natus
est nobis et filius datus est nobis.
Qui [illegible] simul habitantes minat. qui
ne in terrenis rebus corda nostra
herreant. hec intimum desiderium per
cotidie inflammat. et hoc ipsum eo-
minatur est ad summum amorem incessan-
ter accendi. ne cum nos nimium dili-
gimus incaute in hoc exilio remane-
amus. ne quies huius vite sic pla-
ceat. ut ab ablatione patrie per-
ducat. ne delectata mens prorsus
torpeat. dum deum sui flagella
pertimescat. Ecce nobis omne quod nobis in
seculo delectabat amarescat. et
aliud incendium insurgat in animo.
quod nos semper ad celeste desiderium
in quiete excitet. atque ut ita di-
cam delectabiliter mordeat. sua-
viter cruciet. hilariter contristet.
Puer ergo nos parvulo minat
quia is qui paulo minus quam
angeli minoratus est. per caritatem
qua nos tenuit. nos in hoc mundo
mente sistere non permittit. Vitulus
et ursus pascentur simul. quia is
qui deo sacrificium. et ille qui se-
vus atque horridus fuit. eidem.

dentur sic pabula percipiunt. Et
catuli eorum id est illi qui de imitatione
priorum nati fuerint iam in eodem
ovili requiescunt simul. Sed dum
haec de electis propheta loqueretur
tenens iterum percunctationem ab
antiquo et insatiabili hoste de-
notari ait. Et leo quasi bos come-
det paleas. Quid enim palearum
nomine nisi carnalium vita desig-
natur. Sed cur iste leo id est diabolus
in comestione palearum non equo
sed bovi comparetur agnoscimus, si
utrisque animalibus, quae sit inter
motorum distantia pensamus.
Equi namque quolibet fenum sordidum
comedunt, aquam vero non nisi
mundam bibunt. Boves autem aquam
quamlibet sordidam bibunt. Sed feno
vel paleis non nisi mundo vescuntur.
Quid est ergo quod bovi cum mundo
pabulo vescatur leo iste compara-
tur nisi hoc quod de isto hoste antiquo
per prophetam alias dicitur, escam eius
electa. Neque enim eos se rapere
gaudet, quos pravis actibus sordidis
actionibus implicatos in primis
se cum reperit nolentes iacere.
Paleas ergo comedere sicut bos
appetit, quia suggestionis sue
dente conterere mundam spiritalium
vitam requirit. Sed quo leo iste
sicut bos paleas comedens in-
tam spiritalium consumere dicitur. Si-
cut supra dictum est paleas nomine
vita carnalium designatur. Escam quippe
eius electa iam non erit. Si
paleas comedens carnales rapit.
Sed non nulli homines et apud deum
palea sunt et apud homines
spiritalis nomine censentur. Cum et
ante oculos humanos aliud osten-
dunt vita et ante divina iudi-
cia aliud intendunt conscientia.
Sunt enim quidam qui de hoc quod fecto
corde religiosam conversationem te-
nent religiosas ducunt. Hii itaque
apud humana iudicia electi
sunt. Sed apud subtile dei ex-
amen palee. Quia ergo non nulli
munda quidem vita per studium du-
cunt. Sed ea illa intus placere
non appetunt. Recte et esca eius
electa dicitur. Et tamen paleas
sicut bos comedere leo iste perhibetur.
Quia enim ante os eius munda palea
vita atque in infimis iacet,
cum et vita quasi innocens per manda-
torum custodiam agitur et tamen
intentionem que bona ostenditur
cura ad appetenda sublimia non
elevatur. Quid itaque utilitatis
agit. Quia in se mundiciam vite cu-
stodit si per intentionem in sinu a-
mare bonitatis hominis in ventre
dum se vita derelinquitur.
Sequitur. Et delectabitur infans
ab ubere super foramine aspidis. Et
in cavernam reguli. Qui ablacta-
tus fuit manum suam mittet. Non
nocebunt et non occident in
universo monte sancto meo. Quae enim
infantem ab ubere vel eum qui
ablactatus fuit nisi dominum appel-
lat. Quid autem foramine aspidis
vel caverna reguli, nisi corda
signavit impiorum. Quia hostis
antiquus dum totum se in eorum
consensum contulit, quasi in foramine
proprio coluber tortuosus sinu astu-
tie sue colligendo se conglomeravit.
Hunc et aspidis appellat nomine
occulte serpentem et reguli aperte
ferientem. Manum ergo suam dominus in
foramine reguli atque aspidis
misit. Qui iniquorum corda divi-
na potentia tenuit. Et comprehensum
ex vase regulum vel aspidem id est cap-
tivum diabolum traxit ut in monte
sancto eius quod est ecclesia electis fide-
libus non noceret. Ipse vel affligens

Tunc vero primum delectatus est infans
ablactatus super foramine aspidis quando
iacens adhuc in cunabulis
orientales magos ad se convertit
Cur autem de cavernis suis serpens e-
iectus sit ostendit propheta sub-
dendo. Quia repleta est terra
scientia domini. sicut aque maris
operientes. Iam enim euangelium
quasi pelagus totum orbem implevit
Iam universum mundum sacra
veritatis quasi diluvium quoddam
operuit et omnia falsitatis dog-
mata submersit et quomodo
aque maris operiunt profunda
maris. terram que operta est
fluctibus. Sic omnis terra com-
pleta est scientia domini. Et bene
sacra scientia mari comparatur
quia navibus mare transimus
cum ad desideratas terras tendimus
Nobis autem quid est in desiderio
nisi illa terra de qua scriptum est
portio mea in terra viventium
ligno autem ut dixi euehitur
qui mare transit. Nobis ergo qui
ad patriam tendimus. scientia
divine predicationis mare est quod
tenentem amitticant. quia nos
ad terram viventium ligno portat.
Sequitur. In die illa radix yesse
qui stat in signum populorum ipsum
gentes deprecabuntur. et erit se-
pulchrum eius gloriosum. Nos
radix yesse i. christus filius dei
stet in signum populorum ipsumque gen-
tes deprecentur. ipse exponit dicens
Sicut moyses exaltavit serpentem
in deserto. ita exaltari oportet
filium hominis. ut omnis qui cre-
dit in ipso non pereat sed habeat vi-
tam eternam. Sicut enim illi fu-
erunt percussi a serpentibus cum
aspicerent eneum serpentem. quem
pro signo moyses exaltaverat
a temporali morte liberabantur
et salutem recuperabant. ita ob

quibus maligni spiritus in lubricis
peccatorum inflixerunt. si christum in
cruce exaltatum fideliter aspe-
xerint. ac deprecati fuerint a peri-
culo mortis eterne liberantur et
vitam eternam consequuntur. Sic
enim radix yesse stat in signum po-
pulorum exaltatus in cruce. ut
ipsum deprecentur omnes et per eum
salui fiant. Vnde et per omnes ba-
silicas ymago sacra statuta
est. representans eum in cruce
suspensum. Sepulchrum vero eius
gloriosum est. quia per illa reue-
rentia qua obitus sepultu-
ram et resurrectionem habet. lo-
cus ille coruscans miraculis
glorie sue tangit ad se omnem con-
traxit mundum. // Sequitur.

Et erit in die illa adiciet
dominus secundo manum suam
ad possidendum residuum populi
sui. quod relinquetur ab assyriis
et ab egypto. et a phetros. et
ab ethyopia. et ab elam. et a sen-
naar. et ab emath. et ab insulis
maris. Post iudeorum vocationem
que superius descripta est. cum diceretur
habitabit lupus cum agno. etc.
Adiciet dominus secundo manum suam
ad possidendum residuum populi sui. sicut
ipse ait. Alias oves habeo
que non sunt ex hoc ovili. et illas
oportet me adducere. et vocem meam
audient. et fiet unum ovile et
unus pastor. Quod residuum populi
eius relinquetur ab assyriis. ex
malignis spiritibus gentilitate. qua
possederant amittent. Assyrii
namque contuentes interpretantur
Et sicut sequuntur dirimeg. et iugi
memoria semper retinendum est. ideo
demones vocentur assyrii. quia
illos iniquitatis comitatur. cum
tribunal iudicis. qui nunc eius
persuadentibus iniquitatem fece-
runt. Egyptus vero tenebre dicitur

phictros dissoluens. ethyopia
caligo. helam oppositi vel abiecti
seminarii. fetor eorum. emath in-
dignatio. insula autem sic appellatur
eo quod in salo .i. in mari sit posita
Gentilitas vero veniens ad christum
relinquit a begipto .i. a tenebris
infidelitatis et ignorantie. et a-
phictros .i. a dissolucione negligen-
tia vel pigritia et accidia. et ab
ethyopia .i. a caligine errorum. et
ab helam .i. ab immundis spiritibus
qui a consortio beatorum abiecti sunt
angelorum. et sic inter nos et celum op-
ponere intuitur. ne illud ascendamus
omnibus quod bonis actibus nostris op-
positi sunt. et contrarii. Et sen-
nacar .i. a fetore pristine conver-
sationis. que eos sic sparserat.
et ab emath .i. ab indignatione
dei. que super eam manserat. et
ab insulis maris .i. a remotis
mundi recessibus. procul in mari po-
sitis. vel adversis gentibus. ut genti-
les per insulas accipiamus. Sequitur
Et elevabit signum in nationes.
et congregabit profugos israel. et di-
spersos iuda colliget a quatuor
plagis terre. Signum crucis levabit
dominus ad gentes. et a quatuor orbis
partibus. in ecclesia catholica con-
gregabit electos omnes qui disper-
si fuerant ubique. et coniuncti a pa-
radyso. et nunc fugient a bira ue
tiria. Israel autem iste designat
qui mente videns deum. nisi fidem
habeat quam nunc videtur. deus qui-
da vero dicitur confessio. Et bene israel et
iuda .i. fides. et confessio sit ad
salutem. Potest elevatio signi atque
dispersorum congregatio. ad diem iudi-
cii forsitan referri. quia tunc ap-
parebit signum filii hominis in
celo. et mittet angelos suos cum
tuba et voce magna et congre-
gabunt electos eius a quatuor

ventis. a summis celorum usque ad
terminos eorum. Sequitur. Et aufe-
retur zelus effraym. et hostes
iuda peribunt. Quid per effraym
nisi presidens iudeorum populus de-
signatur. et quid per iudam nisi
ecclesia christum confitens. Et in primis
quidem magnum contra nos zelum
prelatus iudeorum exercuit. Sed sub
cedente tempore. zelus eorum quo-
modo persequebatur tepuit. Ho-
stes quoque iuda .i. adversarii catho-
lice confessionis iam de medio pe-
rierunt. et adhuc magis peribunt.
Sequitur. Effraym non emulabitur
iudam. et iudas non pugnabit
contra effraym. Ita nunc inter nos et
iudeos videtur agi. quia nec ipsi
nos emulantur. ut primitivi sue
observationis. nos subire contendunt.
nec nos frequentibus disputa-
tionibus cum eis pugnamus. quia
cor eorum obcecatum cernimus et ob-
duratum. Sequitur. Et volabunt
in humeros philistiim per mare
simul predabuntur filios orientis
ydumea et moab. preceptum manus
eorum. et filii ammon obedientes
erunt. Philistiim interpretantur cadentes
potione. Casus vero non nunquam
in bona parte ponitur. Videmus enim
saulum bene cecidisse. ut verum figeret
ducem. Unde autem iam non ego. vivit
vero in me christus. Est enim quedam
poto amara quidem. sed salutifera.
que talibus propinari solet. Unde
dominus. Potestis inquit. bibere calicem
quem ego bibiturus sum. Hac enim
potione caduntur. cum martirio cor-
pus eorum in morte proponitur. Quid
ergo hoc loco philistiim .i. cadentes
potione. nisi vel martires accipe
debemus. vel quoslibet in casu et
cretionem saulo similes. Phili-
stiim itaque doctores sanctos habet
accipimus. volat quoque ipsi in humeros

philistim · tunc ad fidem certatim
currentes · suis doctoribus se por-
tandos committunt · et uolat per
mare · i · per fluctus seculi · tyrum cum
fluctuagos tumultus hinc et
quoque huius mundi · designat · ubi ho-
mines impii qui pisces auidis-
simi se inuicem persequuntur et
deuorant · Et inde quasi desiderantia
uolant ad christum · et in humeros
sanctorum portandi insiliunt · qui por-
tum salutis in nemore cupiunt
quos aut filios oriens multi-
plicant · nisi eos qui secundum euange-
lium orti sunt · ita per iuuanem (?) solent ·
neque tinctis neque baptismum con-
secuti · sed et istos probabuntur et
dyabolo tollunt · sancti predicatores ·
et ad christum ducunt · Edom uero per
ydumeam · que est esau regio · et
interpretatur rubea · uel terrena · id est qui
primitiua sua perdidit · terrenis in-
dicorum populus christi sanguine cruenta-
tus · Edom et per moab et amon
designatur · quia sicut filie loth · i-
nebriauerunt · eum · et ex eo dormi-
entes conceperunt · sic domus israel
et domus iuda · spiritualem legis se-
nsum sopauerunt · ut terrena bona gig-
nerent per filios · Unde moab · id est
ex patre · qui carnali intellige-
ntia legis populus hic est genitus
quasi ex patre ebrio ac dormiente · Am-
mon quoque filius populi mei interpretatur
quia de antiquo populo dei · uenit
sed tamen quos infideles in demo-
niaci (?) Itaque ydumea et moab
preceptum est manus · i · operatores eorum
quia iussu est apostolis · ut salutem
populi huius operarent · predicando /
uel hic populus precepit preceptum
manus eorum · i · exhortationis
apostolorum · qui faciebat omnia que
preceptum erat · Et filii amon
i · illi qui nascentur ex illo populo
iudeorum populo · obedientes erunt

predicationi euangelice / Nouendum uero
quia propheta raro seruat ordinem
et ysayas et paulo superius de
passione saluatoris locutus de
natiuitate subiunxit · Egredietur uirga de radice iesse
et · Et deinceps nunc gentium
uocatione · nunc iudeorum · Quemadmodum
mutl... (?) natiuitatem narratio-
nis nunquam ordine · et ita fere semper
in libris prophetarum agitur · ut quod or-
dine primum est · sepe sit in narra-
tione postremum uel medium / Sequitur
Et desolabit dominus linguam maris egip-
ti · et leuabit manum suam super
flumen in fortitudine spiritus sui
et percutiet eum in septem riuis ·
ita ut transeant per eum calciati
Lingua maris est sapientia doctrine se-
cularis · Bene autem mare egiptum
dicitur · quia peccati obscuritate fuscatur ·
Lingua ergo maris egipti desolatur
dominus · i · exterminat · quia huius mundi
falsam sapientiam · per carnem se ostendens
destruxit · Ubi enim nunc est acha-
demicorum error · qui tot conantur
astruere nihil uel esse · cum impudenti
fronte assertionibus suis fidem abau-
dientibus derogauerunt / Tamen nihil esse
nulla testantur · Ubi mathematicorum
supersticio · qui diuinum sideribus suis sub-
scripserunt · uitam hominum in siderum mouen-
ta suspenderunt · quorum apice doctri-
na sepe geminorum natiuitates di-
separat · qui tamen uno eodemque momento
hore perierunt · non una consortis
ne uocem peruenit · ubi tot predicamen-
ta falsitatis · que enarrare longum
nimis est · Desolauit ergo dominus linguam
maris egipti · quia apparens
in carne · omnia eorum predicamenta
dampnauit · Omnis quippe ueritate
cognita · ille falsitates doctrine ta-
cuerunt · Unde et super flumen percutere
maris lingue · manum suam leuare
dicitur · In fortitudine spiritus sui · quia
pentecoste gratia operationem et spiritus

sim ulterius stultum facit sapien(tem)
huius mundi. Et percussit eum de medi
ne doctrine flumen in septem rivis
in quibus erat doctrina septem donis
spiritus sancti. Rivo percusso transierunt
pedes calceati. quia predicatoribus
ibi via patuit. Sequitur. Et cal
ceati pedes in preparatione evangelii pacis
calceatos enim evangelistas dicit actus
primus i. dominum ubi ministros. Calceati
ergo transierunt per flumen quia predica
tores ibi viam invenerunt. Ubi doc
trine scatens fluenta copiosius e
manare solebat. Deinde baptismi
sacramentum evidenti preminentie
oraculo tum subditur. Et erit via resi
duo populo meo qui relinquetur ab
assyriis sicut fuit Israel in die qua
ascendit de terra egipti. Sicut enim po
pulus Israel ad promissam hereditatem
per mare rubrum transiit [illegible] ita nunc
populus acquisitionis ad ecclesiam venit
per sacramentum baptismi transit. Vel
sicut Israel precedente mari ita populus
fidelium per divisum flumen doctrine se
cularis incedit. Unde et subditur
Et dices in die illa. Confitebor ti
bi domine quoniam iratus es michi. conversus
est furor tuus et consolatus es me.
Ecce deus salvator meus. fidu
cialiter agam et non timebo. Quia
fortitudo mea et laus mea dominus
deus et factus est michi in salutem. Nam
sicut olim hebreorum populus de egip
to ascendens post rubri maris
transitum cecinit carmen domino. Sic
nunc percussa maris lingua egipti
et flumine illius arefacto. atque co
etu christianorum populus deum glorificat
dicens. Confitebor tibi domine etc. Con
fitetur enim et gratias agit deo populus fi
delium eo quod linguam maris egipti
desolavit et fluvium eius percusse
rit. Nam sustinuit iram dei. dum
adhuc idem fluvius manaret
impediens iter eius. Sed siccato
flumine furor domini conversus est in misericordiam (?) et
famulos suos consolatus est. Vel

confessio peccatorum fortassis intelligi
potest. Omnis enim qui confitetur populus iste
nisi quia conversati sumus in desideriis (?)
carnis nostre facientes volunta
tem carnis et cogitationum. Omnis
est quod agit ait. Iratus es michi. Quia
eramus natura filii ire. Sic et cetera. Con
versus est furor tuus et inquit. et con
solatus es me. quia deus qui
dives est in misericordia propter nimiam caritatem
qua dilexit nos cum essemus mor
tui peccatis convivificavit nos christo.
Deinde ecce inquit salvator meus.
Iratus olim dominus contra Israel. tradidit
eos in manus chusanrasathaim
regis mesopotamie. Servieruntque
ei octo annis et clamaverunt ad
dominum. qui suscitavit eis salvatorem
et liberavit eos. Othoniel videlicet
filium cenez fratrem caleph iuniorem.
Rursus addiderunt filii Israel facere
malum in conspectu domini. Qui con
fortavit adversum eos eglon
regem moab. Servieruntque ei
decem et octo annis et postea cla
maverunt ad dominum. qui suscitavit
eis salvatorem vocabulo ahoth.
Multos quoque salvatores alios anti
quitus habuisse legitur populus Israel
ut liberaret per eos a calamitatibus
suis. De illa vero captivitate qua
nos hostis antiquus tenebat et
eripi non valebamus ut nos eripe
ret venit ipse deus. Unde nunc fi
delium populus ab ea penitus (?) solutus
exultat dicens. Ecce deus salva
tor meus. Non enim propheta. non pa
triarcha. non angelus non archan
gelus. sed dei unigenitus salvator
nobis datus est. Et quia per apostolum
nobis dicitur. Non accepistis spiritum ser
vitutis iterum in timore. sed accepistis
spiritum adoptionis filiorum. in quo cla
mamus abba pater. Fiducialiter igitur
agam et non timebo. Abstulit enim
salvator a nobis timorem servitutis
antique et dedit gratiam nove
libertatis. Ut bonum quod agimus
non per timorem faciamus sed caritate.

Anima fortitudo mea et laus mea
dominus. Ut dicam omnia possum in eo
qui me confortat. et in domino
laudabitur anima mea. Ille eum
fortitudinem suam esse dominum non esti
mat qui se per se ipsum aliquid bo
ni facere posse putat. et domini hanc
laudem negligit. qui de bonis que
operatur humanas laudes requirit. Et
factus est michi in salutem. Ita quia
ipse aliquid cepit esse quod non erat
Et quia ego salutem in eo quam an
tea non habueram cepi habere consus
sequitur. // Haurietis aquas in
gaudio de fontibus salvatoris.
Fontes salvatoris corda apostolorum
sunt ihesu sunt de quibus fluenta vi
talis emanat. Ad eos quippe
doctrinam sitientes pergimus et vini
tate plenas cordium eorum lagu
nculas reportamus. et hec aucta
flumina lingue maris portantur. at
deinde fontes salvatoris aperiuntur
quia prius doctrina serebatur contendi
et tunc apostolica predicatio sitientes
bibitur. Sequitur. Et dicetis in illa
die. confitemini domino. et invocate
nomen eius. Notas facite in populis
adinventiones eius. mementote
quoniam excelsum est nomen eius. canta
te domino quoniam magnifice fecit. annun
ciate hoc in universa terra. Confite
mini inquit domino et invocate nomen eius
Prius autem confiteatur quam invocate
Confitemini et invocate. Illum enim quem
invocatis ante vocatis. Quid est enim
invocare nisi in se ipsum vocare. Qui in
vocatur autem. id est si vocatur ante. autem ad
quem accedit. ad superbum non acce
dit. Confitemini ergo et invocate. Confite
mini cum videtis templum quo veniat
invocatum. Notas facite adinven
tiones eius. subaudi quibus an
tiqui hostis fefellit astucias.
Cum enim dyabolus in illa nos primi
parentis radice subplantatos sub
captivitate sua teneret. committere

nos iuste nesciebat. non delevit
culpa. que nisi per sacrificium deleri
non poterat. Sed per quod sacrificium. Nec
quod enim iustum erat ut pro homine bru
torum animalium victime cederentur. Ho
mo namque pro hominibus offerri debuit.
ut per rationabilem peccatum irratio
nalis hostia mactaretur. Sed homo
sine peccato inveniri non poterat
qui captivi commixtione non depende
ret oblata pro nobis hostia. quomodo nos
a peccato mundare potuisset. si ipsa et
hostia peccati contagio non careret
Inquinata quippe inquinatos mundare
non possit. Proinde venit ad nos
in utero virginis dei filius. Ibi
pro nobis factus est homo. sumpta est ab illa
natura non culpa. Fecit pro nobis sacrifi
cium corpus suum. exhibuit pro peccatoribus
victimam sine peccato. que et huma
nitate mori et iusticia mundare po
tuisset. Namque quia per feminam mors
in mundum introierat. contraria dispo
sitione fecit salvator. ut et vita re
diret per feminam. Atque salutem nostram
in ligno crucis constituit. ut unde
mors oriebatur. inde vita resurgeret
et hostis qui in ligno prevaricationis
vincebat. in ligno redemptionis
vinceretur. Nam unde accepit copi
ptatem dominice carnis occidende.
inde istior potestas eius. qua nos
tenebat occisa est. Et ipse enim in eius
peccati victus est domini qui vincit eo
tius. et qui nos iure debitores
mortis tenuit. iure in nos ius
mortis amisit. Anima per satellites
suos eius carnem invaserit appetit
in quo nil ex culpe debito inve
nit. Has itaque et huiusmodi adinventio
nes salvator proprie fidelibus
iubet notas facere in omnibus populis
Post quas et apte subditur. memen
tote quoniam excelsum est nomen eius.
quia deus illum exaltavit et do
navit illi nomen quod est super omne
nomen. Et quia tunc eius discipulos
sui predicatores in toto orbe decantaverunt

pulsetur subintelligitur est. Exulta et lauda domino qui magnifice fecit. Dominus ihesus morte destruens et hostem religans atque hominem religatum liberans et de morte resurgens cum sublimi humanitate in celum ascendit divinitate tamen hic semper nobiscum manet. Unde et sequitur. Exulta et lauda habitatio syon quia magnus in medio tui sanctus israel. Habitatio syon filiacio est ecclesie in presenti seculo. Hanc iubet exultare et laudes decantare quia sanctus israel christus magnus est in medio eius. Nam ut dictum est carne quidem ascendit in celum et sedet ad dexteram patris. Sed tamen et hic est ubi eius residet presencia maiestatis. Nam secundum maiestatem suam, secundum providenciam, secundum ineffabilem et invisibilem graciam impletur quod ab eo dictum est: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Presens quoque tenemus hic eum per evangelistarum et apostolorum doctrinam, per crucis signum, per baptismi sacramentum, per altaris cibum et potum. Per hec igitur omnia sanctus israel est in medio ecclesie magnificus et gloriosus omnesque suos spirituali gaudio replet et ad laudandum accendit.

Onus babilonis quod vidit ysayas filius amos. Nunc novo rursus genere prophetie inchoat. Decem quippe describit onera illos describencia qui per observanciam decem preceptorum leve onus christi respuunt ferre seu respuerunt. Nam sicut olim egiptus percussa est decem plagis contra salutem quia per decem mandata dei acceptus erat contemptus ipse, ita nunc qui suave christi iugum portare nolunt quod eos sublevet describuntur gravari decem oneribus huiusmodi sarcinis. Et apostolus ait: Unusquisque onus suum portabit. Et inter omnia primum ponitur onus babilonis quia principale est et eius angeli qui primus peccavit aliorumque malorum principium dampnacionem et penam continet. Babilon quippe que confusio interpretatur civitas illa magni inimici est contra nostram urbem, cuius cives sunt omnes apostate angeli et universi homines reprobi. Cuius onus propheta loquens in capite ait: Super montem caliginosum levate signum, exaltate vocem, levate manum et ingrediantur portas duces. Dicit autem beatus gregorius quod per montem angelus apostata designatur. Sunt sub regis babilonis potestate dum caligo hoste predicatoribus dicitur: Super montem caliginosum levate signum. Predicatores quippe sancte super montem caliginosum signum elevant. Unde tot sathane superbia qui sepe sub nebulis simulationis absconditur virtute crucis exaltant. Qui et voce predicationis atque manu bone operationis exaltata contra eum in bellum et dictis et actibus eum impugnant. Portas quoque babilonis potenter ingrediuntur et capiunt eam cum in virtute predicationis sue et conscienciam peccatorum capiunt et in eis mansionem christo parant. Sequitur: Ego mandavi sanctificatis meis et vocavi fortes meos in ira mea exultantes in gloria mea. Sanctificati sunt qui in christo ihesu sanctificatum gratiam adepti sunt. Quibus ipse mandat quod promissum est: Levate super montem caliginosum levate signum et ingredimini portas babilonis. Fortes autem sunt quos nulla potest adversitas frangere contra non eius. Vocavi dicit quia durant hostis antiqui et de manu eius peccatores eripit. Unde et in propheta de hac ira dicitur: Exurge domine in ira tua et exaltare in finibus inimicorum meorum. Iubet ergo ira dominus fortes suos vocavit quia gemina sua de potestate inimici eripere voles

predicatores quos nulla posset
adversitas vincere. ad predicandum
astrinxit. Cum exultavit in gla-
cies. quia non sua. sed dei quesi-
erunt. sequitur. Vox multitudinis
in montibus quasi populorum frequentium
vox sonitus regum et gentium
congregatarum. Montes sunt apostoli
in quibus vox multitudinis reso-
nat. quia secundum doctrinam eorum fit
ecclesie confessio. Reges vero gentium
sunt rectores ecclesiarum. Vox sonitus
regum. vox predicationis doctorum.
quia in omnem terram exivit eorum
Gentes autem sunt congregate. quia
de universis gentibus coadunata
est ecclesia. Sequitur. ¶ Dominus exer-
cituum precepit milicie belli veni-
entibus de terra procul. a summitate
celi dominus et vasa furoris eius
ut disperdat omnem terram. Mili-
cia belli exercitus sanctorum est. contra
malignos spiritus in hoc seculo pug-
nantium. De cuius milicia dicit
apostolus. Nemo militans deo im-
plicat se negociis secularibus. Quibus
precepit dominus. quia sicut bonus
dux qualiter in hac acie placet
disponit eis. Cum de terra procul
id est de gentilitate ad eum veniunt
et a summitate celi id est ab oriente et
occidente et aquilone et austro.
Cum hunc igitur exercitum dominus contra
babilonem venit. quia zelo suo
istos attendit. ut confusa pec-
catorum vita pie insequitur. Pos-
sunt ipsi bellatores et angeli in-
telligi. qui in fine mundi mittentur
ut zizaniarum manipulos in-
cendant. Omnis quippe terra disperdi-
tur terrena opera subruuntur. Hec sc-
iant vasa furoris eius vel ma-
ligni spiritus. Non solum quippe
istos predicatores. adversus babi-
lonem adducit. qui peccatores ad
penitenciam provocent. sed et aposto-
tas angelos qui tarda in penitentiam

magis aggravent. Unde et sub-
dixit. Hec assur. virga furoris mei
baculus. ipse in manu eorum indig-
natio mea. Ad gentem fallacem
mittam eum. et contra populum furoris
mei mandabo illi. Ipse quoque causa
furoris sui mittit in malignos
spiritus relaxat. ut eos quos ipse possi-
deat. qui in malo perseverare eli-
gunt. Et cum omnibus terris venit
ut disperdat omnem terram. quia
sic fine huius seculi. adducit. ut
alii cottidie per istos predicatores
a peccatis suis convertantur. et ad vitam
transeant. Alii vero per iniquos an-
gelos in malicia permanentes cogantur
et pereant. Unde mox in novi-
ssimo die. quo peccatores puniuntur.
nos terret et ad lamentum peniten-
cie provocat subiungens. ¶ Ulula-
te quia prope est dies domini. quasi vasti-
tas a domino veniet. Ipse est dies
domini in quo iudicabit mundum
et unumquemque. de hac vita egressum
et ostendet potenciam suam. quia
sicut et alius propheta loquitur. Magnus
est dies domini. magnus et velox ni-
mis. Et quasi vastitas a domino
veniet quia tunc sic mundum iste va-
stabit. ut in terra nil relinquatur.
Sequitur. ¶ Propter hoc omnes manus
dissolventur. et omne cor hominis
tabescet et conteretur. Torciones et
dolores tenebunt quasi parturiens
dolebit. merito furoris iudicii di-
solventur manus que fortes erant
in opere malo et cor hominis irra-
cionabiliter cogitantis dolore pe-
nitencie tabescet et conteretur. Tor-
ciones ventris tenebunt eos. quia
vermis ipsorum torquebitur. Quasi contra
parturientes vero cum dolore eiciunt
quod intus diu cum pondere gestant
Penitentes quoque qui parturientes
dolebunt. quia peccata diu latentia
et se intus gravantia. per confessio-
nem dolore eicient. Sunt cum dies

iudicii vel dormientis advenit
tunc omnes manus dissolventur
quia nullum opus dignum iusti
cie reperit dei. Et omne cor tabe
scet conscientia peccati sui. Unusquisque
ad proximum suum stupebit. facies
combuste vultus eorum. Unusquisque
stupebit ad proximum suum. pre magni
tudine pavoris et admirationis
ubi decilla nimis horrenda repro
borum dampnatione cogitare cepit.
et facies combuste erunt vultus eorum
quia igne timoris et sine calore pe
nitentie decor faciei illorum inmu
tabitur. Vel facies habebunt combustas
illo igne quem sibi succenderunt. et
unusquisque ad proximum suum stu
pebit. videns in se despectum et tormen
tis quibus ipse cruciatur. cum autem
sit stupentem atque tabescentem, ad
hunc conspicientem iudicat tunc. Ecce
dies domini veniet crudelis et in
dignationis plenus et ire furorisque
ad ponendam terram in solitudinem et
peccatores eius conterendos de ea.
Crudelis ideo dicitur qui districte sceleribus
non parcit. Dies ergo veniens crudelis
erit quia non iam cum venia sed
in districtione peccatores feriet. Ple
nus quoque indignationis et ire ac
furoris erit quando reprobis dicetur
discedite a me maledicti in ignem
eternum qui paratus est dyabolo et
angelis eius. esurivi enim et non
dedistis mihi manducare etc. Atque
terram ponet in solitudinem. et pec
catoresque eius de terra conteret. quia te
rrenis sancte superstitie ignis ille
concremans. omnia que in mundo
sunt consumet. et in baratrum perdicio
nis impios rapiet. Sequitur.
Quoniam stelle celi et splendor earum
non expandent lumen suum. obte
nebratus est sol in ortu suo. et
luna non splendebit in lumine suo.
Hoc et alibi ita dicit dominus
Sol obscurabitur. et luna non

dabit lumen suum. et stelle cadent
de celo. Cum dies domini crudelis
advenerit. et furor omnis omnia
vastaverit. tunc timoris magni
tudine mortalibus cuncta tenebre
scent. et luminaria sua videbuntur
negare splendorem. et pre tantis
malis nil aliud sentient homines
nisi quod omnis tribulatio videlicet com
pellet. vel fulgore suo christus ob
scurabit omnia sidera. Sequitur
Et visitabo super orbis mala: et
contra impios iniquitatem eorum
et quiescere faciam superbiam infidelium
et arrogantiam fortium humiliabo.
Visitabit super orbis mala. quia
publicum coram se faciet. et omnia
reproborum peccata. coram omnibus an
gelis et hominibus et in lucem pro
ducet. et tunc faciem impiorum oste
ndet omnem iniquitatem eorum ut con
fundantur et pereant. Superbia quoque
ipsorum quiescet iam et cessabit. quia
sic humiliabuntur, ut ultra superbie
non addant. Et notandum quia patet
hoc loco propheta se loqui in hac in
tentione demonstrat non de ea babilone
in qua populus iudeorum captivus
fuit. sed de ea potius que per totum
orbem est. usque in fine seculi. nam
sicut ierusalem id est celestia civitas est eorum
qui celestia diligunt. sic babilo
civitas illorum est. qui plus amat
seculum. Quicumque temporalia in timo
re cordis diligit civis est babilonis
istius. et quicumque eternorum amore
pascitur civis est inter ierusalem. sed quia
in multitudine civium babilonis
qui tunc perimit raro quisquam ci
vis ierusalem invenitur qui de sorte
illorum tollatur. ideo fortassis tamen de
multis dum sit reprobus. quia
visitabo super orbis mala. quasi
singulariter immo de electis nunc subditur
Preciosior erit vir auro. et homo
mundo obrizo: vir namque vocari
solet qui viriliter et strenue agit.

sicut septimum est uirilis etatis a
consortio tori uirum. omnis qui spirat
in domino. Homo autem dicitur qui ra
tionali sensu a bestialibus moribus
distinguitur. dicente domino. Hos
autem greges pascue mee. homines
estis/ iuxta quod illis uiri uel hominis
futuram gloriam prenuncians. erit/ pre
ciosior erit uir auro. et homo
mundo obrizo. Nam in regno xpistus
reformauit corpus humilitatis
nostre configuratum corpori claritatis
sue. Vir quisque strenuus licet nunc
uilis ac despectus appareat. erit
preciosior auro. quia corpus eius
conformatum et indeficientem largiusque
splendorem habebit. Et omnis ho
qui nunc inter bestiales impiorum
mores rationabiliter uiuit. erit tunc
preciosior mundo obrizo i. purgato uel
recenti. nouo quoque ac fulgenti auro
quia per gloriam resurrectionis ac de
mutationis innouabuntur. Sanctorum cor
pora ut specialiter fulgoris claritate
renitescant. in illo quoque sermo uetera
stant/ Et hoc congrue ad onus Ba
bilonis pertinet. quia et in eo ual
de grauatur multitudo reproborum.
in illo die. quando non solum de sua con
fusione dupliciter erubescit. sed et il
lorum gloriam quos contempserat. postquam
in baratrum perditionis corruat
intuetur. Uel quia tanto fient ab ante
xpisto signa et portenta ut in erro
rem ducantur si fieri potest etiam electi
Tunc preciosior erit uir auro et
homo mundo obrizo. Preciosior
autem intelligitur rarior. Omne enim
quod rarum est dicitur et preciosum. rarus
ergo tunc erit uir. quia cum ue
nerit filius hominis. putas inue
niet fidem super terram. Sequitur.
¶ Super hoc celum turbabo. et mo
uebitur terra de loco suo propter indig
nationem domini exercituum. et propter
diem furoris eius. Super hec. i. quia
uisitabo super orbis mala. celum
turbabo et mouebitur terra. quia celum
peribit et terra commutabitur in aduentu
iudicis. et in ceterum plerique babi
loniorum i. peccatorum seueritate animad
uersionis illius aduenientem saga
citer adducentes atque formidantes
properabunt eam fugiendo ad peni
tentie remedium. Unde protinus de Ba
bilone subditur. ¶ Et erit quasi da
mula fugiens. et quasi ouis. et non
erit qui congreget. Dammula quip
pe uel ouis. timidum et mansue
tum animal est. Babilon igitur sicut da
mula fugiens. et sicut ouis
erit. quia peccatores conuersi. depo
sita ferocitate. et superbia. man
sueti ac pauidi. penitendo fu
gient ira iudicis. Et non erit qui
congreget eos. in sinum ad ciues
babilonis. quia deceptor an
tiquus non ualebit illos iam per
actione iniquitatis adiungere pec
cantibus. sed propria iusticie soci
abuntur omnibus reatum bene esse./
Unus quisque ad populum suum con
uertetur. et singuli ad terram suam fugient
Homines plurimum predestinati
in gloriam dei. qui futuri sunt per
adoptionem coheredes xpisti. nunc
captiuum tenentur in Babilonica
peccatorum. Incipiunt autem inde ex
ire primus corde per confessionem iniqui
tatis. et amore iusticie. et inde
in fine seculi. etiam corpore inde se
paradi exeunt. Cum enim latet
Babilone que confusio
et commercium pedes sunt cordis
affectus/ qui primo confusi erant
similibus cupiditatibus. Inci
piunt caritate distingui. Iam di
stincti non sunt confusi. Et si adhuc
corpore permixti. desiderio tamen
sunt separati. Et propter conuersionem
temporalem. non dum exierunt
sed propter affectum cordis ceperunt ex
ire. Incipit enim exire. qui inci
pit amare. Unusquisque ad populum
suum conuertet. et singuli ad terram
suam fugient. quia unusquisque pre-

destinatus adueniam. quicumque
de populo suo fuerunt. quicumque
terram inuentum hereditatur ad
hanc in babilone reputatum est.
nequaquam usque ad subuersionem
eius. usque ad mortem sua ma
nebit in ea. Sequitur. ¶ Omnis
qui inuentus fuerit occidetur. et
omnis qui superuenerit cadet in
gladio. Inuenitur in babilone et
occiditur. qui peruersam uitam in pec
catis finiens. eterne morti traditur.
Superuenit autem in eam. et gladio
cadit. qui diu religiose peruenire
uidebatur uixerat. sed tamen sine uite
labitur in aliquod crimen. et ita de
mum sine penitentia moriens per
sententiam animaduersionis diuine
precipitatur in tartarum. nil diabolo
et omne regnum ciuitatis [illegible]
fugiet quasi dammula. nec erit qui
discipulos eius congreget. [illegible]
li bati antiquus pessimis conuerte
tur ad populum catholicum. unde ab
ducti fuerunt et ad terram suam
que est ecclesia fugiet. et unusquisque
que ipsorum in eo in quo inuenerit
occidetur. ut hereticus [illegible] desistit
et quicumque superuenerit cadet gladio
spirituali. Sequitur. ¶ Infantes eorum
allidentur in oculis eorum. diripientur
domus eorum et uxores eorum uiola
buntur. Quid infantium appella
tione nisi tenera adhuc opera de
signantur. Infantes quippe babilonorum
allidentur in oculis eorum. quia se
pe mens recta cernit. nec tamen
audens contra peruersa se erigit et
renitens uincitur. dum hoc ipsum quod
agit diiudicat. et carnis sue
delectatione superatur. Nam sepe et
recta operatio exclusus perditur et tamen
adhuc bonus lumine in corde re
tinetur. sicut Jeremias insinuat
qui dum sedechie captiuitate

narrat ordine captiuitatis intime
demonstrat dicens. Occidit rex ba
bilonis filios sedechie in reb
blatha in oculis eius. et omnes
nobiles iuda occidit. oculos quoque
sedechie eruit. Rex quippe ba
bilonis est hostis antiquus pos
sessor intime confusionis. qui prius
filios eius in oculis occidit [illegible]
dat. quia sepe sic bona opera in
terficit ut hec se amittere ipse qui
captus est dolens cernat. Nam
gemit plerumque animus et tamen
carnis sue delectationi [illegible] uicto
bona que gemit amans perdit.
ea que amat ea que patitur
dampna considerat. nec tamen
uirtutis brachium contra regem babi
lonis leuat. Sed dum uidens nequi
tie perpetratione perurgetur. adhuc quidem
quod perdit usu perducitur ut ipso quoque ro
minis lumine priuetur. Unde babilonis
rex extinctis prius filiis sedechie
oculos eruit. quia malignus spiritus
subductis prius bonis operibus post
hec intelligentie lumine tollit. quod
rex sedechias in reblata patitur.
Reblata quippe multa hec interpretata
est. eum quoque et lumine bonis tol
litur qui prauo usu ex iniquitatis
sue multitudine grauatur. Bene
itaque de babilonis hic dicitur
quia infantes eorum allidentur in
oculis eorum. Quid autem domos eorum
appellat nisi mentes ipsorum. domi
perimuntur quando domus eorum. dum a malig
nis spiritibus omnia mentium eorum bona
deuorantur. Nam postquam filios
suos in oculis suis allidi sunt
ad hoc usque infelicitatis deuenit de
uenerint. ut omnem uirtutum supellec
tilem quam in domibus cordis ipsorum
erant amittant. Uxores uero in tel
ligentias ipsorum accipe. cum quibus

ronalis animus opa bona uel
legittimos filios gignit. Unde
et p quedam de sapia dictum est
Hanc amaui et exquisiui a
iuuentute mea et quesiui m
sponsam assumere et amator
fui sum forme illius. Uxores
quo uiolant' cum intelligentie corru
punt'. Nam quod dicit uxores ba
biloniorum uiolabuntur. Uxores
est quod apud yeremia se de chaldeis
uxores amisisse fert'. uel medi
intelliguntur magni caldeorum qui
allidunt infantes hebreorum eos
in delicet qui nec dum ad pfectam
uenerunt etate erroris. Incipiunt
demones a caldeis eorum uiolat
uxores i. prauam eorum sapiam doc
trinam quam pulsam sequit'. Ecce
ego suscitabo sup eos medos
qui argentum non querat nec aurum
velint. sed sagittis puulos interfi
ciant et lactentibus uteri non mi
serebuntur et sup filios non par
cet oculus eorum. Medi interptant' me
suranti et quid p medos nisi demo
nes exprimunt qui noce nec sermo
ualent nisi stem mensuram qua
diuinitus relaxant'. Qui nec
argentum nec aurum sed interitus di
uicias querunt. Quid aut p puulos

rape

nomine nisi cogitatus designat'.
Quid lactentium appellatione nisi
nisi tenera opa que adhuc uelud
lacte indigent admonitione
blanda. Et quid p filios nisi
viles actus. Medi itaque sagit
tis puulos interficiunt quia et
maligni spiritus spiritalis tempta
tionis bonos cogitatus primunt.
Et lactentibus uteri non miserent'
quia bona opa mox ut nata
fuerint et antequam roborent'
impie gerunt extinguere. et sup
filios non parcit oculus eorum. quia

ubicumque uident robustos et vi
les actus non desistunt eos in
pugnare tanto eis quisque gra
uioribus vrgeri nititur plerique
solet demonum infestationibus
quanto ipse fortior e in bonis opi
bus. Sed nos utinam nec aurum
nec argentum uelimus eloquencie
et sapiencie sectatores. Sed filios hebreorum
et omnium qui decepti sunt infesti
annuentes sagittis spiritalibus
i. scripturarum testimoniis. et qui
lacte nutriunt' errore. absque ulla
misericordia trucident. ut clementi cru
delitate peant. nullusque misericordia
tum infantie ut illa beatitudine
digni simus. Beatus qui tenebit
et allidet paruulos suos ad petram.
Post filiorum aut i. post bonorum opum
amissione: subiungit' et prius
ciuitatis eterna pditio. Nam seq'
Et erit babilon illa gloriosa in reg
nis inclita in supbia caldeorum
sicut subuertit dominus Sodomam
et gomorram. Babilon gloriosa
est in regnis quia confusa seculi
dignitas amatoribus mundi pre
clara uidet' et diuicie uolup
tates que carnalibus estimant'
obtinere. Caldei uero interptant'
captiuantes uel quasi demones. In
quo etenim qui et ipsi iniquitate
pecerant et ad iniquitatem alios
psuadendo trahunt. nimirum cap
tiuantes sunt. Quia uero et
quasi demones interptant'. Quia
sunt qui alios ad iniquitate psua
dendo trahunt in semetipsis in

P

sita demonum ad iniquitate susci
piunt quoniam demones p naturam
non sunt. Ministerium quo inclite sup
ba valde e babilon inclita.
qui letantur cum male fecerint
et exultant in rebus pessimis.
Sed ista babilon quemadmodum erit sicut
sodoma et gomorra. ut pcin
subuersa demorum incendio. Sed

meni · quid patiat[ur] audiamus
sequit[ur]. ¶ Non habitabit[ur] usq[ue]
in fine. et no[n] fundabi[tur] ad g[e]n[er]ato[n]e[m]
et g[e]n[er]atone[m]. xpus manet in et[er]n[um]
sic pollicitus est usq[ue] in fine secli.
Quo contra babilon no[n] habita
bit[ur] usq[ue] in fine: qui in malivo
lam a[n]i[m]am no[n] introibit sapia q[ue]
est xpus: nec habitabit in cor
pore subdito peccatis. usq[ue] in
fine vo[lens] dicit ea[m] no[n] habitari:
quia notu[m] e[st] o[mn]ibus quia ista
mete deus post fine[m] vite p[re]nt
nullatenus habitat. me[m]oria p[ro]p[ter]
q[uo]d finiret temp[or]alem vitam
nullatenus habitavit. et no[n]
fundabit in fundame[n]to q[uo]d est
xpus. usq[ue] ad g[e]n[er]atione[m] et g[e]n[er]ato[n]e[m]
i[d est] nec ignorantie antiq[ui] p[o]p[u]li
dei. qui p[rec]essit adventu[m] eius
nec in g[e]n[er]atone novelli. qui
voca[tur] xpianus sequit[ur]. ¶ Nec
ponet ibi tentoria arabs nec
pastores requiescent ibi. Arabs in
t[er]pta occidentalis. sive campe
s[tr]is. et occidentalis ... vocat[ur]. qui
peccatis in ... solis · i[d est] p[er] morte
xpi mortuus e[st] peccato. Campest
quoq[ue] qui caritate dilatatus. co
piosos boni op[er]is fructus facit
ut fertilis campus. Hic g[ra]t[ia] ara
bs in babilonio tentoriu[m] non
ponit. quia mentem intra no[n]
locat. nec pastores a[n]i[m]ar[um] req[ui]
escent ibi. s[ed] potius laborant.
quia sermone suu[m] contemp[n]i
vident. Urbs itaq[ue] confusionis
subv[er]s[a] stat. sodoma. ut ullum
in ea maneat p[ro]stine mansionis
vestigium. s[ed] post[quam] fuit celum
novu[m]. et t[er]ra nova. et p[re]terierit
figura huius mundi. no[n] habitabit[ur]
in p[er]petuu[m]. nec emendi statu[m] re
cipiet: no[n] ponet ibi tentoria a
rabs. qui d[icitu]r occidentalis et neq[ue]
tinus. eo q[uod] p[ec]cator[um] oblivi[one] stat.
et semp[er] se extendat ad p[ro]priu[m]

nec requiescet ibi pastores. qui
grege[m] domini pascunt. vel angeli
qui p[rae]sunt humano generi. ¶ Ita
in fine secli. vel morte uniu[s]cuiusq[ue]
decidet omnis p[ro]prie gl[ori]a. et sup[er]bia.
nec iste mundi status erit ult[ra]. sed p[er]i
bit mortem. sequit[ur]. ¶ Sed requiescet
ibi bestie. et domus eor[um] replebu[n]t[ur]
draconibus. et habitabunt ibi
strutiones. et pilosi saltabunt ibi
et respondebunt ulule in edibus
eor[um]. et syrene in delubris volup
tatis. Bene ut scimus demones
semp[er] in babilone. que e[st] confu
sio requiescunt. Domus u[er]o babi
loniorum. mentes sunt secularium. q[ui]d
aut[em] p[er] dracones. nisi malicia. et
quid p[er] strutiones. nisi ypocrisis desig
na[tur]. Strutio q[ui]ppe avis e[st]. que pe
nas quide[m] h[ab]et. s[ed] ne[quaquam] volat.
Sic et ypocrita penas quide[m] ope
rationis habere videt[ur]. s[ed] nu[m]q[uam]
ata p[er] desideriu[m] eleva[tur]. Domus ergo
babiloniorum reple[tur] draconibus
et habitant ibi strutiones. quia in
confusis deliciorum mentibus latens
malitia callide occultat[ur]. et simu
lata bonitatis species ostendit[ur]. Quid
u[er]o pilosorum appellatione. nisi q[ua]lib[et]
peccatorum asperitas designa[tur]. pilosi
enim ab humana effigie sup[er]ius i
choant. s[ed] ab extrema p[ar]te i[n] be
stias desinunt. Sic et peccatu[m] licet
q[uas]i ab obtentu honesto plerumq[ue] in
cipiat: semp[er] tam[en] ad irrationabile
fine[m] p[er]ducit. Pilosi ergo in babilo
niorum domibus saltant. quia in confusis
mentibus peccata diu... atq[ue] asp[er]a q[ua]si
g[ra]tie facto concordi[ter] ludunt. Ulu
le u[er]o s[un]t aves ap[e]llatu et luctu
nominate. Hu[n]c eni[m] clamat: aut
fletu imitat[ur] aut gemitu. Syre
ne aut[em] monstra sunt p[ar]tim ho[m]i[n]es
et p[ar]tim volucres ut fer[tur]. que ca[n]
tu suo nimiu[m] delectabili. navi
gantes ad p[er]iculosa loca p[er]trahunt
Quid u[er]o ulularum nomi[n]e. nisi de
mones signant[ur] qui sec[u]li letitiam
fugierunt. que morte o[per]atur

ornis aut psyrenas .i. deceptores
spiritus exprimuntur. qui dulcem sua
dendo leticiam ad spiritum eterne
mortis in cantos trahunt. Itaque
in edibus babilonis sirene ulule
atque syrene quia in confusis mentibus
nunc tristicia nunc leticia inquissimi
spiritus. Respondent sibi ulule in edi
bus eius. dum in turbulentis menti
bus tristicia tristicie occurrit. et planc
tus planctui additur. et syrene
respondent sibi in delubris volup
tatis. quia in illis qui volupta
tibus carnis deserviunt leticia
fallax. uanam leticie rependitur
et gaudium ex exaltitudine delec
tationis optimitate nascitur. occurrit
gaudio quod exaltitudine peccati perpetrate
prouenit. Tales syrene a fallaces
leticie semper sunt in mari .i. in
hoc seculo. et nauigantes .i. ad por
tum celestis patrie tendentes sub
mergere cupiunt. Delubra uero uo
luptatis corpora sunt voluptuosorum
vel mentes eorum. Et per has
bestias intelliguntur demones quibus
traditur babilon ad puniendum etc.

Prope est ut ueniat tempus
eius. et dies eius non elon
gabuntur. In tempus et di
es babilonis quo perit iam
imminet. sicut et moyses testi
atur. iuxta est dies perditionis. et ad
esse festinant tempora. Sequitur. Miserebi
tur dominus iacob. et eliget adhuc
de israel. et requiescere eos faciet super
humum suam. Miserebitur dominus ia
cob. et eliget adhuc de israel. quia
multitudine reliquie conuertentur. ecclesia
predicante. reliquie in quam iacob
ad deum fortem .i. ad christum. quia
uocabitur nomen eius admirabilis
consiliarius deus fortis. Et requiescere
eos faciet super humum suam. sicut
per ezechielem pollicetur dicens. Ecce
ego aperiam tumulos uestros et
educam uos de sepulchris uestris
populus meus. et inducam uos in

terram israel. Illud tamen quod ait.
prope est ut ueniat tempus eius
.i. babilonis. ut destruatur. potest
ad aduentum saluatoris referri. in
quo per totum orbem subuersa est
babilon .i. ueterum errorum ac uiciorum
confusio. gentibus ad fidem conuersis.
Miserebitur enim dominus iacob .i. populo iu
deorum. qui per mortem carnis eum sub
plantare studuit. tunc cum dicente petro
testes. ex ipsis tria milia petro pre
dicante crediderunt. Et eliget adhuc
de israel. quia deinceps multa mi
lia per doctrinam apostolorum conuersa sunt. Et
requiescere eos faciet super humum suam
.i. in ecclesia. cum scilicet cupiditatibus
carnis. omnia que habebant sunt reliq
uit. et apostolice doctrine adherentes
cor unum et animam unam omnes ha
buere. Sequitur. Iungetur aduena
ad eos. et adherebit domui ia
cob. et tenebunt eos populi. et ad
ducent populum suum. et possidebit eos
domus israel super terram domini in ser
uos et ancillas. Et erunt capien
tes eos qui se ceperant. et subicient
exactores suos. Iungetur aduena
.i. gentilis populus ad eos. qui de
circumcisione crediderunt. ut exinde
fiat unum ouile. Et tenebunt eos
populi gentilium. quia predicationem
eorum auide susceperunt. Predicatio
nem enim non tenet. qui doctrinam
eorum audiuit. et adducent eorum .i. gen
tiles in locum suum .i. in ecclesiam. et
possidebit eos domus israel .i. apostoli
super terram domini .i. in ecclesia. in ser
uos et ancillas. quia obedien
tes erunt doctrine eorum. Et erunt
capientes eos qui se ceperant
.i. conuertent eos qui se decipiebant
Et subicient exactores suos. quia
malignos spiritus uincent. Exactores
enim sunt demones. qui male per
suasionis munus semel conce
ssum cotidie cum usura exigere so
lent. Sequitur. Et erit in die
illa cum requiem dederit tibi deus

alabore tuo. et a concussione
tua. et a servitute dura. qua
ante servisti. sumes parabolam
istam contra regem babilonis
et dices. Quomodo cessavit ex
actor. quievit tributum. Contri
vit dominus baculum impiorum: virgam
dominancium. cedentem populos in
dignacione. plaga insanabili. subi
cientem in furore gentes. persequen
tem crudeliter. Cum requiem dederit
tibi deus a labore tuo. i. vinculis
et concupiscencias abstulerit. et sua
gracia te foverit. iuxta illud. Venite
ad me omnes qui laboratis et onera
ti estis. et ego reficiam vos. Quia
enim in hac vita laboriosum est
terrenis desideriis estuare. aut
quid est quietius quam nichil seculi
michi appetere. Et requiem tibi de
derit. a concussione tua. ut iam non
sis parvulus. fluctuans et circumfe
raris omni vento doctrine. sed dicas
ei. Susceptor meus non movebor
m amplius. Est autem dura quedam ser
vitus. de qua dominus ait. Omnis
qui facit peccatum servus est peccati. Et
peccatum. Et quo enim quis superatus
est. huius et servus est. Sed ab hac ser
vitute dominus liberat. qui dicit.
Si vos filius liberaverit. vere liberi
eritis. Sumes inquit parabolam contra
regem babilonis. i. contra dyabolum
qui est rex confusionis. Exactor iste
est importunus. iste persuasor. qui
semel in paradiso humano generi pe
nas peccati concederavit. Et iniqui
tate crescente. hanc multiplicatio
nem cottidie exigit. Tributum
quod est in omnibus cunctis ei. dum peccat
solvit. Sed per christum cessavit exac
tor. et quievit tributum. quia
sicut iohannes ait. Omnis qui natus
est ex deo non peccat. sed generacio dei
conservat eum. et malignus non
tanget eum. Unde et additur.

Contrivit dominus baculum impiorum
virgam dominancium. Impii quoque
dominatores erant. maligni spiritus
iuxta hoc modo. Baculus et virga om
potestas ledendi quam habebat potest
intelligi. Sed hunc baculum et vir
gam christus iam contrivit. Cedebat
enim hec virga populos in indignacione
plaga insanabili. quia demo
nes humanum genus graviter af
fligebat. et eis mortiferas pla
gas peccati inferebat. atque subici
ebat in furore gentes. quia sue
tyrannidi violenter eas affligen
do subdebant. et peccatis servire co
gebat. et persequebatur eas cru
deliter intus et foris. non solum
animas ipsarum ledendo. sed et corpora
vexando. miserabiliter ac crudeliter
demones possunt hec et de fine
seculi intelligi. Et erit inquit
cum requiem dederit tibi deus et cetera.
Requiem enim a labore tuo tunc da
bit tibi deus. sicut scriptum est. Beati
mortui qui in domino moriuntur.
Amodo iam dicit spiritus. ut requies
cant a laboribus suis. Et a
concussione tua. quia iusto
in eternum non commovebitur. Et alibi
scriptum est. Non dabit in eternum
fluctuacionem iusto. Et a servi
tute dura. de qua dicit apostolus. Non
enim quod volo bonum hoc ago. sed
quod odi malum illud facio. et per
alia. Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae
legi dei. carne autem legi peccati.
Ab hac servitute liberi erimus
qui morti iam insultantes dicemus
Ubi est mors victoria tua: Ubi
est mors stimulus tuus. Stimu
lus autem mortis peccatum est. Exac
tor vero non nunc penitus. cessavit
a nobis. neque tributum quievit.
quia dum hic vivimus. dya
bolus nos ad peccandum incita
re nititur. et vitare peccatum ex toto
non possumus. sed in multis offen
dimus omnes. Non est enim homo iustus.

vitia: qui faciat bonum et non
peccet. Sed postquam mortale hoc
induerit inmortalitatem. et creatura
iam cessabit. et continuo ira quie-
scet. quia nec diabolus ultra
suadebit cuique ut peccet. nec ali-
quis peccabit. Unde ergo tunc clarus
populus in regno triumphans. exul-
tavit dicens. Quomodo cessavit exac-
tor. quievit tributum. Iam enim
nostra libertas erit. Nam et hor-
te nec complebitur quod submittitur
est. Contrivit dominus baculum im-
piorum et cetera. Quando cum Christus di-
abolum et angelos eius de hoc
mundo expellens in infernum perpetualiter
incluserit. tunc omnino contrivit ba-
culum et virgam eorum. ne iam nos
demones pro voluntate valeant. Sed et
ipsi persecutoribus eternaliter tormen-
torum subiacebunt. Sed ad superiora re-
sensum revertentes. videamus sequen-
tia. Ita loquitur de principe. et
gentibus ad fidem conversis imple-
tum est quod nunc subiungitur. Con-
quievit et siluit omnis terra. gavi-
sa est et exultavit. Abietes quoque
letate sunt super te et cedri Libani.
Ex quo dormisti. non ascendit qui
succidat nos. Infernus subter con-
turbatus est in occursum adventus tui
suscitavit tibi gigantes. Omnes
principes terre surrexerunt de soliis
suis. omnes principes nationum. Uni-
versi respondebunt et dicent tibi. Et tu
vulneratus es sicut nos. nostri similis
effectus es. Gentibus enim ad Christum
conversis. conquievit omnis terra. sicut
ipse ait. Tollite iugum meum super
vos et discite a me quia mitis
sum et humilis corde et invenietis
requiem animabus vestris. Et siluit.
Precedentis prave actionis tumul-
tibus. Nam sicut et supra diximus
omnis iniquitas habet apud secreta
iudicia dei voces clamoris. Unde
scriptum est. Clamor Sodomorum et

conversione multiplicatus est. Siluit ergo
omnis terra. quia totus orbis Christi
gratia repletus est. et a malicie ty-
rannis liberatus est. in his qui
crediderunt. Gavisa est et exultavit.
sicut scriptum est. Dominus regnavit ex-
ultet terra. Libanus autem candida-
tio dicitur. et quid per Libanum nisi mundus
iste signatur. qui amatoribus pulcher
et candidus est. Quid per abietes
et cedros Libani. nisi principes
huius seculi figurantur. Abietes ergo et
cedri Libani letate sunt super rege
Babilonis. quia potentes ac nobi-
les huius mundi gaudent super religa-
tione hostis antiqui. Sed prius si-
luit ac gavisa est. ac deinde
abietes et cedri letate sunt. quia
prius crediderunt populi. post eos prin-
cipes. letate sunt itaque cedri dicen-
tes. Ex quo dormisti. id est ex quo so-
pita est sevitia tua. ex quo potestas
tibi ablata est. ex quo religatus est
in abysso per triumphum crucis Christi. non
ascendit aliquis demonum de abysso
qui succideret nos. ut tu faciebas
id est qui supplantaret nos. et astu-
titudinis cornua faciat. victo
isto forti. et direptis vasis eius.
cetera ceteri satellites cessaverunt. Non
ascendit qui succidat nos. quia nos
isti lignorum succisores. suis secu-
lis succiderunt. et corruere fecerunt.
Terra quidem conquievit. et gavisa est
ex quo perdidisti potestatem ledendi.
Sed infernus conturbatus est pre mag-
nitudine stuporis et admirationis
cum tu captivus illuc deductus es
quem numquam capi posse puta-
bat. et in occursum tuum suscitat
gigantes. id est robustos principes
seculi. quia iam illuc erant dap-
nati insultantes ruine tue. Nam
quos gygantes suscitavit sub-
dit. Omnes inquit principes
terre surrexerunt de soliis suis et cetera.
Quod enim solium hic a sedium nomine:

nisi loca penarum signantur. in quibus
isti principes erant. Inierunt ergo
de soliis suis in occursum sathane
tormenti insultantes ei. Unde Eze- et
chiel ait. Loquentur ei potentissimi
robustorum de medio inferni qui
cum auxiliatoribus eius descende-
runt et dormierunt incircumcisi in-
terfecti gladio. Omnes principes na-
tionum de inferno respondebunt
ei uero post diem iudicii. similiter
videbunt post passionem domini dicentes. Et
tu vulneratus es sicut nos. nostri
similis effectus es. ac si dicat. Nunc
minus dolemus infectos nos
esse divine animadversionis gla-
dio. cum et tu eodem vulneratus
gladio corruens. qui nos actibi
fecisti. Licet enim dolor et tristitia
eorum sit semper immensa. cum torquentur
nullis suppliciis. et ex consortio
sathane tunc accedat tristitie aliquod
tamen solatium. fortasse erit eis. cum
hunc viderint eadem tormenta
sustinere que ipsi patiuntur per ipsum
decepti. Nam et dives qui ar-
debat apud inferos. cupiebat
ne quinque fratres sui. quos reliquerat
in eodem loco tormentorum descen-
derent. Consequens ergo est ut quo a-
micos venire nolebat illuc
inimicos optaret demergi. Non
itaque dubium est eos qui in inferno
sunt cupere dyabolum propter quem seducti
sunt ibidem cruciari. ut vel
sic vindicentur. Deo licet a penis
non liberentur. Dicunt enim insultan-
tes ei. Et tu vulneratus es sicut
nos. nostri similis effectus es. Atque
adiungunt. Detracta est ad inferos
superbia tua. concidit cadaver tuum.
Subter te sternetur tinea. et operimen-
tum tuum erunt vermes. Qui se ex-
tollebat super omnia. detractus est
ad inferos ut sit infra omnia. Ca-
daver eius .i. ipse est deiectus a super-
nis sedibus. Cadaver enim a cadendo
dicitur. Concidit autem hoc cadaver. Dum

sathanas in mundo versaretur. Sed
concidit cadaver eius. cum ipse
precipitatus est in abissum. Tynea
est uestimentorum uermis dicta quod
teneat. et eo usque insidat ut cor-
rodat. Sternetur ergo tynea subtus
tyranno hoste. quia sub ipso erunt
tormenta mordacia. Ubi perpetuo
iacens torquebitur. Quid autem nomine
vermium. nisi inquietudo penarum designatur.
Natura enim vermium est. motibus con-
tinuis incessanter moueri. Satha-
ne ergo operimentum erunt vermes. quia
super eum congesta mordacissima
penarum genera stipabuntur. quibus
sine fine putrescens incessabiliter
agitabitur et lacerabitur. Per reges
dyaboli. Hic lectus eius est. pu-
tredo et tinea. et operimentum vermium
pene sunt eterne. quas ipsa gignit
culpa conscientia. vel suppliciorum materia
que ex ipsis peccatis nascitur. Sicut
enim quamdiu cadaveris materia est.
et aliquis humor in cadavere ver-
mes nascuntur ex putredine. Sic
ex ipsa materia peccatorum supplicia aug-
entur. Sed inter haec ad memoriam revo-
cat propheta quante dignitatis olim
miser iste fuit. et quot lapsum
gradibus inde corruerit. Nam subditur
Quomodo cecidisti de celo lucifer. qui ma-
ne oriebaris. corruisti in terram qui
vulnerabas gentes. qui dicebas in corde
tuo. In celum conscendam. super astra
celi exaltabo solium meum. sedebo in
monte testamenti in lateribus aquilonis.
Ascendam super altitudinem nubium.
similis ero altissimo. Verumtamen ad in-
fernum detraheris in profundum laci. Sicut
lucifer omnibus aliis sideribus est
clarior. Sic angelus iste omnibus re-
liquis angelis lucidior fuit et
splendidior. qui et mane oriebatur
quia in exordio noue lucis gloria con-
ditionis clarus admirabili sple-
ndore radiabat. Sed tam felix cre-
atura quo tam infeliciter caderet
potuerit. propheta miratur. Primo enim
de celo cecidit. amissa beatitudine

et statu dignitatis angelice. Cum
mundi principatum iniquitatis super
reprobatas gentes habuit. Qui et prin-
ceps mundi appellatus est. Quia proditionibus
apertis torruit interitum qui nubila-
bat gentes, id est qui inventor temptationis
sauciabat mentes eorum. Quia eas
quas per idolatriam possederat antiquitus
et modo paganas que gentium reliquias
infideles nunc tenet. De gentibus
quas nubilat nubilabat interea
cecidit et de eorum mentibus qui ad
fidem venerunt in corda illorum qui
in incredulitate permanserunt. Vero quam
in eis et ante non cecidit, sed quia ab
istis exclusus amplius non dominari
cepit. Ruinam non eius excepit terra
quia terrena sapientium mentes invasit
totus qui de supernis proiectus pre-
sumebat in corde suo dicens: Conscendam
in celum, id est in mentes iustorum, et super
astra dei, id est super sanctos dei prelatos
exaltabo solium meum. Qui non in
celum sathanas conscendit. Qui cor Sa-
lomonis intravit. Qui non super a-
stra dei solium suum posuit. Qui
Saul et Salomonem et Iudam et
septimum dyaconem sibi subiecit.
Credo si in primordio superbie sue ista
cogitavit cum quem de celo proiectus
est. Celi nomine mentes electorum designat
angelorum. Quia in gloria superbus iste
adversus deum et occupare voluit,
et astrorum vocabulo singulas electorum
spiritualium personas quas subiugare sibi
temptavit. Qui corpus eos qui
nunc demones appellantur in primatu
extitit. Sedebo inquit in mon-
te testamenti in lateribus aquilonis.
Aquilonis mons testa-
menti tenuit. Quia iudaycum populum
qui legem acceperat sibi in perfidia
subiugavit. Cum tamen corda doctorum
tenet monte testamenti dyabolo
possidet. Sedem etiam in lateribus aqui-
lonis sedet. Quia mentes homi-
num frigidas persimul infidelitate. Ad
dicit autem superbus iste presumptor

adiungebat dicens: Ascendam super al-
titudinem nubium, id est angelorum vel pre-
dicatorum. Similis ero altissimo.
Et ut beatus papa Gregorius loquitur:
quisque bonus se habere singulariter
gaudebit, quisque sibi videri sub-
limior ceteris cupit, illum imitatur
qui despecto bono societatis angelorum
sedem suam ad aquilonem ponens
et altissimi similitudinem super-
be appetens. Primum de se dixit
qui ad quoddam culmen conatus est
singularitatis erumpere. Adam vero similiter
dum qui singulare culmen appe-
tens et socialem angelorum vitam
despiciens ait: Ascendam super al-
titudinem nubium. Simul ero alti-
simo. Cum quo pulso ordine id est
per superbiam deo similis fieri voluit
a contrario dissimilitudinem habere me-
ruit. Nam ille ait: Discite a me
quia mitis sum et humilis corde.
Et iste rex super omnes filios superbie.
Ille cum in forma dei esset non
rapinam arbitratus est esse se equalem
deo. Iste per rapinam usurpare simili-
tudinem dei quia valuit non timuit
[illegible] silet inquit ero altissimo.
Sicut ille est caput omnium iustorum
et omnes iusti membra eius, sic et
iste caput est omnium iniquorum et omnes
iniqui membra eius. Sic ille super
omnia est altissimus, sic et iste infra
omnia deiectissimus. Et omnibus mo-
dis omnino contrarii sunt sathanas et
altissimus. Postquam per superbiam
huius sathane cogitationes spiritus
sanctus per prophetam nobis indicavit,
Verumtamen inquit ad infernum detra-
heris. Licet mecum conscendas cogi-
tationes et in profundum laci demergeris
qui ad altissimam similitudinem te
altum aperuisti. Infernus vero dicitur lacus
quia hos quos semel percepit
semper fluctuantes et trepidos tor-
mentis tam fluctibus absorbet. Sed neque
precipitari ad infernum hunc non sufficit
nisi et in profundum eius novissimum

demergat ut auciet infra omnia
quia glari voluit sup omnia:
orne quia electi in regno constitu
ti semp visuri sunt spetiem ut
nomine manaspan. ut inde grau
dui eorum testatur recte subiungit
Qui te viderint ad te inclina-
buntur te qz prospicient: numquid
iste est vir qui conturbavit terram.
qui concussit regna. qui posuit
orbem desertum et urbes eius
destruxit vinctis eius non ape
ruit carcerem. Qui te viderint
in novissimo confundi laci. bara
tro ad te inclinabuntur. velud
ad aliquem in primo puteri constitu
tu. Te qz prospicient quia longe
eris et miratores inspecius dicent
Numquid iste est vir qui conturbavit
terram. dyabolus enim parabo
lice vir appellatur sic et in euangelio
dicitur dicendo. Inimicus homo hoc fecit
qui conturbavit et concussit regna. quia
emulationes et bella movet in
mundo. et omnia mala reliqua
qui posuit orbem desertum quia
veri dei cultum abstulit. Et ur
bes eius destruxit quia vere
religionis edificia de cordibus ho
minum subvertit. vel terram conturbat.
i. eos qui audiunt cum adversita
tes et irritamentibus. et regna concu
cussit temptando. non sub
vertit. et orbem te desertum. ut
nulla habet virtute. sed vitiis sub
iaceret. quibus plena est gen
tium solitudo. Urbes quoque eius de
struxit ut de ecclesiis Christi faceret sy
nagogas sathane. heretica peste
corrumpens fidem earum. Vinctis eius
i. illis qui peccatorum vinculis erant
astricti non aperuit carcerem cordis
eorum. quia non dedit eis liberta
tem ut non egrederetur per confessionem
Omnis enim qui male agit. con
scientiam suam sibi carcerem facit. quia
dum indicare dedignatur in malicie
sue tenebris remanet. Confiteri
trans semetipsum induci. ne eius

sionis locum inveniat. quem in
venire non meretur. Talibus quoque
vinctis sathanas carcerem
non aperit. quos in seipsis semper
inclusos tenere satagit. Sequitur
Omnes reges gentium universi dor
mierunt in gloria vir in domo sua.
tu autem proiectus es de sepulchro
tuo quasi stirps inutilis pollu
tus et obvolutus cum his qui
interfecti sunt gladio. et desce
derunt ad fundamenta laci.
quasi cadaver putridum non habebis
consortium neque cum eis in sepul
tura. Tu enim terram tuam disperdidisti
tu populum tuum occidisti. Si enim
isti reges mistice sunt accipiendi
quos intelligere debemus nisi
rectores ecclesiarum. qui defuncti dor
miunt in gloria. quia apud deum
requiescunt in honore. et unus
quisque in domo sua. i. in mansi
one sua. quia in domo patris
mansiones multe sunt. Ubi quisque
pro merito suo mansionem accipit.
Tu autem proiectus es de sepulchro
tuo. i. de electorum gremiu. ubi in
sepulchro proiectus iacebas. Se
pulchra enim mortuos tegunt. et
quis alius morte pertulit. quam
is qui conditoris sui despiciens
initium reliquit. Qui non in de
mortuum. tum humana corda per
consensum malitie suscipiunt.
eius procul dubio sepulchrum fiunt
Sed de sepulchro suo proicitur. tum per
dei gratiam electorum homo expel
litur. Stirps autem ut dictum est re
perit. proprie est quod in radicibus
arborum nascitur inde stirpitur quoque
dicitur inutilis. quia virtutem aufert
arbori poma ferenti. neque fruc
tum gignit. Si enim inde absci
deretur. proficeret plurimum arbori
ad recuperandam virtutem et ad fruc
tificandum. Ita et hostis antiquus
intra dicte cordis humani. inde
illud quod in eo principale est quasi

stirps ms stipitem arboris ple
nusq per immissionem malarum cogi
tationum velud nascitur crescit ac
roboratur et altitudinem ramis ancsitas
non sinit facere fructum boni operis sed
cumque non umquam abscidit ferro
dei ubi ut in igne mittatur et sic
ut ite occupat bona fructificandi.
Apte ergo sathanas despulit(?) suo
qui stirps inutilis dicitur est proiectus
et pictus est pollutus et obvo
lutus velud cadaver putridum
quod nemo tangere vel eius feto
re teterrimum sufferre potest sa
dam cum diaboli putredinem ob
magnitudinem peccatorum dubitat non
poterit qui legit preterea est fetidi
ssimi ipso peccator dicere putru
erunt et corrupte sunt cicatrices
mee a facie insipientie mee sunt
e contrario vitis boni odoris est
Proiectus est pollutus Quia qui
pulsus in gehennam mete in debat
dum adhuc ibi malicia eius
placeret tandem ut cicatrum cogitum
est. quite sit consuetudinis et
inmunditie est obvolutus quia
celestium potencia simul undique
coartatus est et tenebris victus pro
iectus est inquam cum hiis qui interfec
ti sunt gladio dei et descenderunt
ad fundamenta laci quia in celis
potestatibus in tartarum novissime
paratum Non habebit in sepulcrum
consorcium vel cum eis qui interfecti
sunt gladio iudicis quia altius
pene est auctor delicti et altius
qui a baratrum compulsus est est
illis qui quedam requies erit eorum
ad comparationem huius ut tunc tol
lerabilius tractabuntur Ipse enim
omnem terram disperdidit quia hu
manum genus post se in perniciem
traxit Sequitur Non vocabitur in
eternum semen pessimorum quia nulla
umquam erit apud deum recor
datio eorum qui semel obierunt apud

inferos dampnati sunt quia
demonum malicia pessimorum
qui patrum vestigia sequebantur
vel quia ipse est ut omnis impiorum
generacio per adventum iudicis exterminetur
et subditur Preparate filios
eius occisioni in iniquitate pa
trum eorum Tunc enim angeli preparabunt
occisioni filios huius sathane
in iniquitate pessimorum patrum eorum.
qua imitati fuerant id est demonum
vel priorum hominum qui mittet filius
hominis angelos suos et colli
gent de regno eius omnia scanda
la et eos qui faciunt iniquitatem
et mittent eos in caminum ignis
Nam quod hic subiungitur Non consur
gent nec hereditabunt terram nec
implebunt faciem orbis civitati
bus est quod alibi de anticristo legitur
Non erit semen eius neque pro
genies in populo suo nec ulle re
liquie in regionibus eius Hoc
enim caput malorum cum omni cor
pore suo peribit in adventu iudicis
unde est quod sequitur Et consurgam
super eos dicit dominus exercituum
Et perdam babilonis nomen et
reliquias et germen et progeni
em dicit dominus Et ponam eam
in possessionem ericii et in palu
des aquarum Et scopabo eam
in scopa terens dicit dominus exer
cituum Iudicis enim iudicii in die
volcionis consurget dominus super eos
ut perdat babilonis nomen et re
liquias ne vel memoria eius
remaneat vel aliquis de proge
nie illius Quam facit potius se
men diaboli est Cuius semen filii
id est pessime cogitaciones et actiones
eius que ex demonibus nate sunt
trudantur inde sunt ne ultra consurgant
et possideant terram cordis nostri
et impleant urbibus viciorum Et
quia non est homines persequatur
tora consurget ipse dominus adversum

pessimos filios. et disperdit eorum
nomen et reliquias confusionis autem
germen eius. et ponet eam in
possessionem herici. Et in paludes
aquarum. Cuius est iste hericius nisi
antiquus hostis cuius omne cor
pus aculeis et spinis eludatum est
Ipse enim caput omnium malorum est
et omnis multitudo malorum corpus
eius. et unusquisque peccatorum qui in
feriores operarios iniquitatis ob
umbrat. et protegit. et per quos
tangit bonos per maliciam pungit
quibus corpore spina est. Tot namque
spinas quibus contegatur et mu
niatur huius hericii corpus habet
quot defensores malorum. Ponitur
ergo Babilon in possessionem he
ricii quando cum ipso primo dyabulo perpe
tualiter in tormentis possidenda
traditur. cum audit Ite maledicti
in ignem et cetera qui preparatus est dyabolo
et angelis eius. Paludes vero aquarum aquas
tartareos lacus quibus anime
suffocantur. et ardent velud in aquis
ferventibus intellige. De quibus
in sacra scriptum est. Quia convertentur
torrentes eius in picem. Et scopa
bo inquit eam in scopa terens
quia sicut communiter scopa fortiter
ingeritur pressam nichil sordium stare
valet aut palearum. sic ante
districtam iudicis sententiam resistet
nullus reproborum. Unde et Iohannes
de eo predicens hanc scopam ait.
Cuius ventilabrum in manu eius
et purgabit aream suam.
et congregabit triticum in horreum
suum. paleas autem comburet igne
inextinguibili. Nam iudicii
sententiam que hic appellatur
scopa ipse ventilabrum nominat. Vel
iuxta sententiam domini. qui curas
huius seculi. et fallaciam diviciarum
spinas appellavit. hericius in
telligi potest. qui gaudet in multo
diviciarum. et punctionibus peccatorum

minuatur. Et erunt habitatores huius
Babilon. deserta cultoribus ubi non
est ager qui afferat fructus sed pa
ludes infertiles limose ac lutose
que in inde consistunt in quibus sordi
di spurcis quasi animalia ceno gau
dencia reptant. Quia ob rem ete
rnissimus dominus scopabit eam
vehementissime terens et quasi cuncti quod &
tulo ad purum usque mundabit. ut
Babilonis somnia pereant. Sequitur.
Iuravit dominus exercituum dicens
Si non ut putavi ita erit. et quo
modo tractavi sic eveniet. ut con
teram assyrium in terra mea et in mon
tibus meis conculcem eum. Et au
feretur ab eis iugum eius. et onus
illius ab humero eorum tolletur. De iu
ramentis dei nos instruens apostolus
ait. Abraham namque promittens deus
quoniam neminem habuit per quem iura
ret maiorem. iuravit per semetipsum
dicens. Nisi benedicens benedicam te
et multiplicans multiplicabo te. Et
sic longanimiter ferens adeptus
est repromissionem. Homines enim per
maiorem sui iurant. et omnis con
troversie eorum finis ad confirmacionem
est iuramentum. In quo habundan
tius volens deus ostendere polli
citacionis heredibus immobilita
tem consilii sui interposuit ius
iurandum. ut per duas res immobiles
quibus impossibile est mentiri deum
fortissimum solatium habeamus
qui confugimus ad tenendam propositam
spem. Cum igitur deus qui nunquam
mentitur iurat. immobilitatem consi
lii sui firmissime constitutam insi
nuat. Que sine dubio comple
turus est. cum et homines qui sepe
mentiuntur iuramentum custodiant. Et
nichil iuramento firmius habeant. De
fectus quoque dictionis. in dictum est
validissime confirmacionis. cum dicit
Si non ut putavi ita erit. et quo
modo tractavi. sic eveniet. non tam
humano more deus aliquid futurum

estimat. Sed quid utique uelit disponit
ut fiat et qualiter actum fiat. Sed quod
est quod terminum sumitur assentiunt uenturum
Non enim prouidentia et dominus mirum
re credendus est, ut conuincat uirga
assyrium .i. dyabolum uirga mea,
i. in mente electorum meorum uel in ecclesia
sicut ciderit assirio dominus cum uirga
uesti. Ipsa conteret caput tuum
quippe Caput inquit dyaboli. initium
est prime suggestionis. Quod uidelicet
caput ecclesia conterit, quia sug
gestionem dyaboli in ipso mox
initio ad nichilum redigit. Interat
ergo dominus. quia uirga sua .i. in mente
suorum conteret assidue ut in corde
meo omnem eius temptationem in
tat. Quare et in motibus suis .i. in
apostolis et maioribus suis conculcat
sicut eis loquitur. Ecce dedi uobis
potestatem calcandi serpentes et scor
piones et super omnem uirtutem inimici
et nichil uobis nocebit. et aufe
retur ab eis iugum eius. De quo
dicit apostolus. Nolite iugum ducere
cum infidelibus et omnis illius .i.
tyrannica dominatio, tolletur ab hu
mero cordis eorum. Sequitur. Hoc
consilium quod cogitaui super omnem
terram. et hec est manus extenta
super uniuersas gentes. Cogitauit
hoc quod superdictum est. in toto orbe
facere. ut in gentibus cunctis ad
fidem uenientibus ubique tolleret
assyrium et conculcaret, in celis suis
atque iugum seruitutis quo deprime
bat ab eis auferret. Responsio
hoc ineuitabile futurum esse ostendit
subiungens, Dominus enim exercituum
decreuit et quis poterit infirmare
.i. decretum eius debilitare. Et ma
nus eius extenta. et quis auertet
eam. Manus eius extenta est
ut assyrium feriens exterat. et
nullus auertet eam quia omnipotens
est. Hactenus ea que temporibus
achaz ysayas uidit. tractata

sunt. Cetera que sequuntur usque in finem
libri. sub glosis regis ezechie apponit.
In anno quo mortuus est
rex achaz. factum est onus
istud. Ne leteris philistea
omnis tu. quia comminuta
est uirga percussoris tui. De radice
enim colubri egredietur regulus. et
semen eius absorbens uolucrem.
Annalis numerus significare solet opus
in mundiale, quia bina de singulis
animalibus inmundis ingressa sunt
in archam. Unde et anni omnis
philistee: que incepta ceciderunt
dicuntur: uel ruina potius in secundo gradu
ponitur ut adulterino quia de
inmundis agitur. Nam in abhominatione
fornicationis est. ruina duorum
et populo cadit. qui terrenis cupidi
tatibus debriatus. statum uirtu
tum amittit. Quid autem rex
peccator achaz nisi uel quilibet malus
rector prepositus. uel omnes malos
rectores designat. Quid philistea nisi
carnalium multitudinem
subiectorum. Quid mors achaz
nisi que peccatum ante prepositi. Si non
prelatus aliquid temporale commiserit
mox indisciplinatorum turba sub
iectorum qui de morte achaz phili
stea genus letatur. Sed in anno quo
mortuus est rex achaz. factum est onus
istud, quod sequitur quia dum prelatus
offendit et uelut insultat. contra
ne sibi peccatorum sarcina imponit
Crimenque eius per disciplina
adrem ualde letari solet. Sed pro
positus eorum ita correxit ut eos
libere corripere non audeat. Sed eis
dicitur. Ne leteris philistea omnis
tu. quia propositus qui te uirga
discipline pro culpa solebat per
cutere. uirga iuste seueritatis per suam
prauitatem uel metu culparum amisit
Comminuta est de disciplina grauitas
continentia, antiqui uirga uite sue
stipites, De radice enim colubri
egredietur regulus: Coluber propositus
quia comminata est uirga percussoris tui

occulte mordet et virus infundit.
Sic eciam mens a diabolo humana cor-
da latenter vulnerat / Et veneno ma-
licie sue inficit. Hec de illius radice
colubri id est de occultis sathane sugge-
stionibus et latenti malicia egre-
dietur regulus id est pestifera antichristi
potestas. Regulus enim non morsu pe- non
rimit. sed flatu consumit. scilicet
quia flatu aerem afficit. et quicquid
vel longe positum contigerit. Sola
namque inspiratione tabefacit / sic et
antichristus videre pestifere exalacionis
totum orbem afficiens humanis men-
tibus mortifera virus inmittet.
Regulus enim ipse est bazyliscus /
et dicitur regulus / eo quod rex serpencium
sit. adeo ut eum videntes fugiant
quia flatu suo eos necat. Nam
et homines si vel inspiciat interi-
mit. Siquidem eius aspectum
nec avis ulla volans illesa per-
transit. sed quamvis procul sit. ore eius
combusta devoratur. Immundus
tamen vincitur. quas illis homines
cavernis inferunt. in quibus delite-
scit et occiditur. Ab eis similiter et
antichristus. qui rex iniquorum est
flatu suo id est doctrina sua corrumpet
omnia. et aspectu suo. venerabilia
sapientes in anima perimet. et eos
qui in altitudine contemplationis vole-
bant devorabit. Abagilibus tamen
et humilibus fidelibus quos venena eius
inficere non potuit velud a mustela
superabitur. Quod autem propheta subiunxit
et semen eius absorbens volucrem
potest intelligi semen eius id est co-
lubri. Ipse antichristus qui eciam con-
templativos velud aves vola-
tiles absorbebit. Vel illud eius non
ad colubrum sed ad regulum referatur
dicatur semen eius id est reguli disci-
pulos antichristi. qui eciam spirituales
contemplatores studentes in sua perni-
cie pertrahent. Hec ideo dicitur hiis
qui de sua impunitate diu de-
linquunt et de proximi sui ruina

letantur. quia vel colubri huius ve-
neno: vel reguli flatu perimuntur
vel semine eius ore trahuntur. / Sed
licet achaz mortuus est id est pastor
in culpa delapsus. fiet tamen quod sequitur.
Et pascentur primogeniti pauperum
et pauperes fiducialiter requiescent.
potens est enim deus. pastores et virtu-
tes electorum suorum nutrire. eciam si predi-
cator defecerit. Primi sunt enim pauperes
isti. non de quibus dicitur. Beati pauperes
spiritu / et qui sunt primogeniti cor-
pus primi boni cogitatus quos in
eorum cordibus gracia preveniens generat
primusque creator iuste vivendi. Unde
dicitur in lege. primogenitum filiorum
tuorum dabis michi. vel primogenitos eorum
quecumque precipua et optima sunt inopi-
bus eorum accipe. De quibus ait dominus.
Primum querite regnum dei. et iusti-
ciam eius. Tales ergo primogeniti
pascentur gracia dei. Et licet antichristi
persecucio sciant pauperes tamen fidu-
cialiter requiescunt. quia scriptum est
qui timet deum. nichil trepidabit
et non pavebit quoniam ipse est spes eius
Sequitur. / Et interire faciam in fame
radicem tuam. et reliquias tuas inter-
ficiam. Et alias dicitur quia pastores
primogeniti pauperum licet achaz
mortuus est id est predicator spiritualiter
extinctus. et nunc econtrario dicit phi-
listee id est immundorum et indisciplinatorum
multitudini qui de morte eius
et impunitate sua letantur. quia
interire faciam in fame verbi dei radi-
cem tuam id est cogitacionem cordis tui. quia
verba salutis abhominate tu non audies
et ego mentes electorum meorum intus sacro
pastu et reliquias tuas interficiam /
id est si qua bona in te remanserint ex-
tinguam ea. quia penitus tollam a te
graciam meam. Hinc et subiungitur. Ulula
porta clama civitas prostrata est
philistea omnis. porta enim ulula-
:i· fides vel predicator sive quilibet
lamentari iubetur et civitas id est clamare
vel plangere. quia pauci expiis inper-
fidia prostrata est philistea omnis

i irreligiosoz nihilitan do vniusa
Qd' aut tam futu ꝑplexio moc
dixerat futuz adhuc ostendit sub
dens. Abaquilone eius fumus
veniet et no est qui effugiat agmen
eius. Nam frigidus aquilo ma
lignus spus est. cui d[icitu]r in cantico
surge aquilo i. fuge dyabole
Fumus aut nocius e oculis. Ve
niet g' abaquilone fumus i. aduer
bio pauitapus tenebrosa errorum
doctrina. que cecabit oculos huma
norum cordium / Sicut eni fumus
oculos excecat. Nam fumus exala
tionis eius. et suggestionis illius
et no e qui effugiat agmine exer
citus eius. qui totu repleuit or
bem. et omes ei subiciet. Et quia
nunc pplus electoz videbatur ab
illo posse superari. qui dixit erat
no e qui effugiat agmine eius
ideo subiungitur / Et quid respondebi
tur nuntiis gentis. quia dominus funda
bit sion. et in ipso sperabunt pau
peres ppli eius. Quod inquid respo
debitur in nuncijs gentis i. quid respo
debunt fideles legatis antixpi
hoc scz respondebunt. quia dominus
sup firma petra fundauit syon
i. ecclesiam et in ipo sperabunt pau
peres ppli sui i. sci humiles. Hec di
cent electoz fiducia / Capitulum xv.

Onus moab. quia nocte
vastata e ar moab con
ticuit. quia nocte vasta
tus e murus moab conticuit. No
vilitatem edificatores affert. Si nunc
hystorialiter de pplo moabitarum lo
quamur et vastacionem eius atque cap
tiuitate. que primo p assyrios de
inde p caldeos. sicut sup predixit
facta e referimus. Verumtamen
quid mystice p moab accipiendum
sit et iuxta prophete vba. referen
te de mistica discuciamus. Moab
quippe qui incesta de patre induciu
prolis designare solet / quia sicut
filia loth inebriauit eum et dor

miuit cum eo atque concepit et
peperit filium. que ideo vocauit mo
ab i. ex patre. sic et synagoga spi
ritalem legis intellectum carnali
traditione inebrians. ac sopiens
genuit. quasi de carnale pplm hic
videlicet moab ex patre nesciente. Ciui
tas aut metropolis moabitarum
vocabatur ar. quod interpretatur vigilia vel
vigilans siue consurgens. et in dolore
pplus quondam fuit ar i. vigi
lia et vigilante sensu intellec
tus et ad superna consurgere videlicet
fortissima ciuitate. ubi cunctis in
habitabat quia xpm expectans
in fide vigilauit et cor ad celestium
amore leuauit. Sed quia venien
tem fuit agnoscere ac suscipere no
luit. in nocte infidelitatis vasta
ta e ar i. vigilia eoz. et omes ob
dormierunt / dormiuit enim anima et
oblivisci dominum suu. Vastata e ergo
ar i. vigilia fidei. conticuit ab
confessione xpi. conspirauerunt eos
ut si quis illu confiteretur xpm extra
synagoga fieret. et quia fidei vel
discipline murus in nocte incredu
litatis ac negligentie vastatus est.
a malignis spiritibus moab iste
conticuit a veritatis confessione. Sed
qui ppli huius conuersionem haud
dubie prestolamur. sicut p yeremiam
dicitur Conuertam captiuitatem moab
in nouissimis diebus dicit dominus.
Hucusque de penitentia eius subditur. Ascen
dit domus et dibon ad excelsa in
planctum. sup nabo et medaba
moab ululabit. Dibo quippe
intelligentes vel sufficientes ad intellegendum
siue habundanter intelligentes. nabo
sessio. medaba aque imminentes
Et quid p domum nisi synagoga
signatur. et quid p dybon nisi doctores
legis designantur. qui sapientes erant
in oculis suis. quid p nab nisi au
ctoritas magistrorum eorum. Solet
enim magister sedens docere. Quid p
medaba nisi aqua sapientie cominus
spatio interpretatur.

que videtur eius esse ecclesia destrue-
tur. domus .i. synagoga et etiam dybon
.i. legis periti in planctum penitentie
ad excelsa fidei et recognitionem veritatis
atque unitatis. Super nabo plangent
.i. super sessione et magisterio pharise-
orum. Nam super cathedram moysi sede-
runt scribe et pharisei. Et super meda-
ba .i. super eminentes aquas sapien-
tie et doctrinas eorum. Sequitur. In cunctis
capitibus eius calvitium. omnis bar-
ba radetur. In triviis eius accincti
sunt sacco. super tecta eius et in pla-
teis omnis ululatus descendit in fletu
Caput in capitibus in mentes accipimus.
Calvitium in calvitio nisi vacuitatem de-
cori intentionis mentis. que exur-
gione mentis nisi intentio eius
cibi et vacuitatem qui in fronte habere
solet. In cunctis igitur capitibus
eius calvitium erit. quia unusquisque
conscientiam suam per humilem confessionem
deteget ac de peccatis suis erubescet
Et omnis barba radetur. quia omnem
propriae virtutis confidentiam a se recidit.
In barba quippe robur virile notatur.
Et barba radetur. quia fiducia proprie virtu-
tis amputatur. ac proprie infirmitatis
fragilitas incipit aperte cognosci. Dein-
de cum cor in hoc sit. ut omnes
canonicas scripturas in tres partes
dividunt in legem. in prophetas. in ha-
giographa. In triviis ergo accincti
sunt sacco. quia penitentiam agentes
se in omnibus divinis scripturis cecasse
dum respexerunt tempus illi ideo. qui
cecis in scripturae medicina recterint esse
ciant qui super tecta corporum reliquis
aut populus in plateis late consti-
tutus ululatus ergo de super tectis
et de plateis descendet in fletum
omnis et eminentiores et plebeios.
ululatu planctus attollet. et in
penitentie fletibus humiliabuntur.
Sequitur. Clamavit esebon et
eleale. usque yasa. audita est vox
eorum. Esebon cognitio merores

dicitur. vel cingulum meroris. aut est
cogitationes meroris. Eleale
ad ascensum. yasa dimidia vel
finis mandati. Clamavit ergo lucis
Esebon .i. cognito meroris vel
cingulum meroris et clamavit elea-
le .i. ad ascensum adhuc vie. que
ducit ad vitam usque yasa .i. usque
ad ascen dimidia. vel usque ad me-
dietatem audita est vox eorum. quia
soli modo de veteri testamento loqui
noverat ubi medietas est eloquiorum
dei. nec alia medietate. que in
novo est recipiebat. vel usque yasa
.i. usque ad finem mandati. audita est
vox eorum. quia glorificant qui accipiunt.
Sequitur. Super hoc expediti moab
ululabunt. anima eius ululabit
sibi. expediti solent dici. qui uxo-
res vel filios non habent et ab bella
sunt ydonei. quia exercitus vel
expeditio dicitur expeditio. Igitur
expediti moab ululabunt super
hoc .i. scilicet quod usque yasa audita
est vox eorum. quia et hii qui ab hospi-
tale bellum expediti videbant
ululatu doloris. crudeliter penitentes
dabunt. quod se quasi lapidibus iacta-
bant. et solam legis antique
doctrinam perdicebant. Anima eius
ululabit sibi. quia unusquisque
se ipsum planget. cuius dolor prophetia
compatiens subdit Cor meum
ad moab clamabit. atque post
subiungit vectes eius usque ad
segor. vitulam consternatam. Se-
gor una de quinque civitatibus est
et mystica parva est quia lex in
quinque libros nimio continetur atque
eorum actio qui sub lege sunt parva
est et sepius in peius consternitur.
Vectes eius usque ad segor vitula
castitas sese que consternatam vectes
namque eius doctores synagoge fu-
erunt nunc usque ad segor tui perve-
nerunt. quia carnalem legis obser-
vantiam que sibi est castitatem

nitule miseri adhuc predicant
Sequitur. ¶ Per ascensum enim lu
yth flens ascendet et in via oro
naym clamorem contricionis leua
bunt. Aque enim nemrym deser
te erunt, quia aruit herba de
fecit germen: viror omnis interiit
luyth interpretatur genas vel maxillas
et sic per predicatores genas ecclesie no
tat sponsus in canticis dicens. Pul
chre sunt gene tue sicut turturis
Rursus eosdem predicatores maxil
las sancte ecclesie Jeremias nuncupat
subiudens ipse dicens de ea. Plo
rans plorauit in nocte. et lacrime
eius in maxillis eius. quia in ad
uersitate ecclesie illi amplius pla
gunt. qui uitam carnalium con
stringere predicando noluit. Per ipsos
quippe sancta ecclesia magis a uicijs
conterit et quasi genas in sua me
bra conuertit. Per ascensum ergo lu
yth id est maxillarum flens ascendet
quia cum penitenciam egerit predi
catoribus dicitur ad alta uenturum. et in
ipsum iusticie imitabitur cottidianum
ascensum eorum. Et oronaym vo
catur meror dicitur. Et quid est fora
mine meroris eorum nisi plaga dampni
lateris. Clamorem ergo contricionis le
uabunt in via id est oronaym. quia
uenientes ad fidem passionis christi.
vehementer plangent. Aque enim
nemrym id est doctrine apostatarum
phariseorum. qui suorum maculis pec
catorum nati sunt. deserte erunt.
quia aruit herba id est viride gre
spiritalis amisit: et eo quod docet
defecit germen bone cogitacionis
et iusticie vel fidei. Viror omnis de
eis intelligit. Nemrym quippe
pardorum vel apostatarum interpretatur.
Sentencia et uarietate apostatarum
phariseorum atque scribarum designans
Sequitur. ¶ Secundum magnitudinem
operis et iusticie eorum quia sicut
in unum peccauerunt contradicebant

tore uite. sic et magno nunc re
spectu uisitabuntur. tunc ueniet
helias. qui sicut dominus ait Resti
tuet omnia. Sed antichristi predicatores
ducent eos quos de illis seducere
poterint ad torrentem salicum
id est ad desideria infructuosorum huius
seculi amatorum: sic enim sequitur.
Ad torrentem salicum ducent eos
quoniam circuiuit clamor terminum mo
ab. Per torrentem quippe decursus huma
ni generis exprimitur. psalices in
fructuosi homines. Ad torrentem
igitur salicum captiuus ducatur
quisquis ad defluxum carnalis con
uersacionis sectando illicitur. Circum
iuit clamor terminum moab. quia
cuicumque audiet penitencia de
iste. Sequitur. Usque gallym vlu
latus eius et ad puteum helym cla
mor eius. quia aque dybon
replete sunt sanguine. Usque ad
gallym id est usque ad transmigrantes
vlulatus eius. quia per penitencie
luctum pertinget ad societatem eorum
qui de uiciis ad uirtutes. et de tempo
ralibus ad eterna transmigrant. helym
uero qui dicitur aries christum designat
et puteus helym profunditas
est diuinitatis christi et misteriorum eius
Igitur usque ad puteum helym cla
mor eius. quia per hoc quod se recon
ciliabit deum penitenciam ege
rit. usque ad archana diuinitatis
penetrare merebitur ut inde potum
uite hauriat. Quia aque dybon
id est doctrine scribarum et phariseorum
qui sibi uidentur sapientes, reple
te sunt sanguine id est mortibus
animarum. Sequitur. ¶ Ponam enim
super dibon additamenta. his
qui fugerint de moab leone id est anti
christum. Et quibus hec pona. his
qui fugerint de moab id est qui
de populo iudeorum helie predicacionem
effugerint. nolentes conuerti et
reliquijs hec id est aliis omnibus reprobis.

qui in mundo fuerint. Antixpi enim
persecutionem tamen semis annorum
futura. fides catholica tenet. Sed ne
hec improvisa veniret. omnibus passi
quos imparatos inveniret in voluntat
enoch et heliam ante hanc ad
venturos in iudeam qui
israeliticam plebem ad fidei gratiam
convertant. et ad pressuram tanti tur
binis in parte electorum insuperabile
reddant. qui cum in primo tres se
mis annos predicaverint. Tunc
exardescens illa horrida persecu
tio. ipsos imprimis martirio coronat.
deinde ceteros fideles com
plens vel martires vel apostatas
faciat. Bene ergo in deis qui fuge
runt helye predicatorum. loco antix
pori dicitur et ceteris gentium infideli
bus Sed interim prophetica consilia
quia hec prius xpm suscipere ve
nientem in primo noluit. rogat ut
deo tunc erat adventum. Ita sub
iungit //
Emitte agnum domine do
minatorem terre. de petra de
serti. ad montem filie syon.
Eum quippe dicit agnum qui tol
lit peccata mundi. quem et terre domina
torem asserit. nam illud et domina
bitur a mari usque ad mare. et a flu
mine usque ad terminos orbis terrarum.
Emitte inquit o domine agnum
id est xpm tuum de petra deserti id est de
duritia gentis huius iudaice
qua ob infidelitatem suam deserui
sti. ad montem filie syon. id est ad
celsitudinem nove conversationis
ecclesie. Sequitur // Et erit quasi
avis fugiens. et pulli de nido a
volantes. Sic erunt filie mo
ab in transcensu arnon. Sicut
avis fera et pulli eius a nido
avolant. et fugiunt. Si venientem
ad nidum suum raptorem viderint
Sic doctores iudeorum et illi quos
fovebant de nido victi. fugient
in dicium propinquum dicem. terre
tes in fine. et ad sua denodatorum
si nido iure vetis invecti fuerit
in hyatu dyabolimi. Sic enim
erunt filie moab in transcensu
arnon. Arnon quippe maledicto
rum interpretatur. Et maledicto eorum
est qui dixerunt de xpo. Sanguis
eius super nos et super filios nostros.
Sed hanc maledictionem transcen
dent. cum ad xpm transierint. Sequitur
Ini consilium coge concilium. pone
quasi noctem umbram tuam in meridie
absconde fugientes. et vagos
ne prodas. Habitabunt apud
te profugi mei moab esto lati
bulum eorum a facie vastatoris.
Nam presentata mensura maledictorum
transcendas. et hostem qui te de
vorare venit evadas. Ini co
nsilium o plebs iudaica et quid
agendum tibi sit. diligenter tracta.
et accepto simul consilio. ut
predicatores xpi accipias. pone
quasi noctem umbram tuam. in qua
teles eos ab infidelibus in meri
die id est in fervore persecutionis. Nec
enim quicumque inventi fuerint xpi
ani trahentur ad supplicium Sed ab
sconde rabiem fugientes persecu
tionis. et vagos ne prodas. qui
in uno consistere loco non audebunt.
Sed per diversa latitantes vagabuntur.
Sequitur // Finitus est enim pulvis
consummatus est miser defecit qui
conculcabat terram et firmabitur
in misericordia solium. et sedebit super eum
in veritate in tabernaculo david
iudicans et querens iudicium et
velociter reddens quod iustum est. Finitus
est pulvis id est mortuus est anti
xpus. qui sicut pulvis erat nec cognoscebat
stebat Sed extollebatur super omne quod
dicitur deus aut quod colitur. et omnem
terram sua terram de conculcabat
percusso autem divinitus illo perdi
tionis filio non mox dies iudicii
secuturus esse credendus est. Alioquin
scire possent homines illius tem
poris iudicii si post tres semis

annos inchoate persecutionis
antixpi confestim sequetur.
Nunc aut quia ante consummatu
tempus persecutionis illius di
es iudicii no ueniat scire omb3
licet post quant v° consummate
eiusdem persecutionis ventus sit
nemini prorsus scire conceditur. Sed
nunc bene. postq3 de morte ante
xpi sc. dictu e. defeat qui conall
cabat terram adhuc ventus post
aliquantulu dies iudicii imminet
enim de futuro subdi et preparabit
in mia soliu. preparabit em xpo
soliu iudicii ut sedeat sup sede
maiestatis sue. Iudicabis orbem
in equitate In mia. sic z alio
loco de timentibus deu et cogita
tib3 nomen eius d3. Erunt michi
ait dns exercituu in die qua
ego facio in peculiu et parcam
eis. sicut parcit uir filio suo
seruienti sibi. Sic eltos in mia
iudicabit et in seruos suos mi
serebit et sedebit sup eum in
ueritate iudicii ut reddat uni
cuiq3 scdm opus eius. Et hoc
fiet in tabernaculo dauid .i. in do
mo regali. que est eccia. et ue
locit post morte antixpi. Vel
hic enim uiginti9 preparat i mia
soliu ei9. quia primam ipius
preparat in cordibus nris sessio
mansio eius Ideo enim nunc mitt
preparari potest. sicut quide pa
in mia scd futuro seculo sedebit sup
eum in ueritate. quia vniuersie uie
dni mie et ueritas In mia parat
sed in ueritate sed3 sicut scriptu e
misericordiam et iudicium cantabo tibi
domine. Deinde uates ad descrip
tiones iudaice prosperitatis reuerti
dites. Audiuimus supbia moab
Superbus e ualde. Superbia ei9
z arrogantia eius z indignatio eius
plusq3 fortitudo eius. et addit

Ideo vlulabit moab. ad moab
vlulabit vniuersus. Audiui9 igit
in spiritu nos prophe supbia moab
.i. iudeorum apostatantium istorum. Su
perbus est ualde quia de opibus
legis singularit glorians omne
genus humanum despicit. et se se
soliu dei populu ee iactat. Superbia
eius e. q ignorantes iusticiam
dei et sua uolentes statuere iusti
cie dei no sunt subiecti. Arrogantia
q3 eius e. qd de iustis opib3
arrogat se iactat. Indignatio
eius e. q peccatores dedignat
et iustis xpianis irascit. Et
h plusq3 fortitudo eius. q3
plus q3 iustitia opera ualeat xpe
Superbit et arrogat de iusticie
opibus. et plus indignat aliis
quia iusti no sunt. qua ipe fieri
iustus possit atq3 fidelib3 plus
optat male face qm potest. Id
eo vlulabit alt ad altum. tu ue
nit tempus confusionis eorum. Vel
Suis qui letant sup muro cocti
lateris. loquimini plagas suas. qui
suburbana. esebon deserta sunt
z uinea sabama. dni gentiu ex
ciderunt flagella eius. usq3 ad
iaser peruenerunt. errauerunt in deser
to propagines eius relicte sunt. tran
sierunt mare. uos inquit. apli
loquimini plagas suas. his q
letant sup muro cocti lateris .i. eo qm
fidunt in carnali obseruantia ei9
per laterem quippe significat opus
carnale et terrenu. quia et hic
populus in egipto pharaoni la
teres faciebant sz lat coquit
cu opus carnale sit cotmore
Superus aut persecutionis e iuste opa
tionis in quo tutus quis ab i
uisibilib3 manet. letat itaq3 ad inse
sup muro cocti lateris. Iudeus
cu se gaudet q iustificatus
est ut arbitratur ex opib3 legis

et minuitus toni facta sua prophe
tice ante predictus qui missus per dum
toribus ut vir his qui letatur super
muro huiusmodi loquentur pla
gas suas. Que iam talis loqui
et annunciare propheciam inchoat.
Quam suburbana esebon deserta
sunt et vinea sabama. Ese
bon namque dicitur cingulum merroris
sive cogitacio merroris et designat
historia penitencie. deserta sunt
uso in iudeis suburbana esebon
quia quibus in eis erat penite
ncia dicitur in proximo vel aliquo
fuerit. Christus deseruit. Nichil
enim deus ab eis quod primo peni
tencia suscepit. Ideo deserta
est et vinea sabama. id est plebs
ipsa iudeorum que solebat excel
sum laudibus extollere. Vinea
enim domini exercituum domus israel
est. et sabama dicitur extollens
excelsum. domini gencium. id est vespa
zianus et titus ceciderunt fla
gella eius. id est occiderunt et cap
tivos duxerunt filios eius. Ya
ser interpretatur auxilium vel fortitu
do. et usque ad yaser id est usque ad
auxilium et fortitudinem eorum
subaudi usque ad ierusalem et te
plum ubi confidencia in tuitu et
auxilii ipsorum erat pervenit
domini gencium. ut fortitudinem
eorum destruerent. Sed erraverunt in
deserto paganitatis et ipsi domini
gencium quos christus quem dedit eis
victoriam non cognovit. Propa
gines eius relicte sunt. id est pla
tatum aliquid iudaice plebis
post destructionem reliquum remansit
quod crescit. Sunt propagines eius
fuerunt mare. quod transierunt
maliciam seculi vel gentilitatis
mare enim seculum vel gentilitatem
designat solet. Transierunt ergo
mare propagines iste quia iam

quia huiusmodi populi predicatores sunt
quam gentiles. Alii ut sectarentur
sequitur. // Super hoc plorabo in
fletu yaser. vineam sabama. In
ebriabo te lacrima mea. Esebon
et eleale quia super vindemiam
tuam et super messem vox calcancium
irruit. Condolens propheta miseriis
perdicioni gentis sue. super hoc inquit
id est excidium quod superdixi et plorabo vi
neam sabama id est plebem israeliticam
in fletu yaser id est auxilii et forti
tudinis eorum quia sic auxilio
destituti sunt et fortitudine. Ine
briabo te lacrima mea id est totum
te lacrimarum inundacione plangam
esebon et eleale. id est cogitacio
merroris ad ascensum, scilicet
et quod hinc merrore quis affici
ut ad superna gaudia conscendat
debeat. quia super vindemiam tuam
et super messem tuam id est super obitum
tuum vox calcancium id est clamor de
monum irruit. Vindemia quippe
vel messis finis est cuiusque eorum qui
de seculo migravit. Vox calcancium
huius vindemie calumpnia est
malignorum spirituum est. Quia vindemiam ra
pere intendunt. Quia ergo iudei cuiusque
morientur iam demones rape
veniunt super vindemiam et messe
eorum. Vox calcancium irruit. Unde
et sequitur. Et auferetur leticia
et exultacio de carmelo. et in
vineis non exultabit neque
iubilabit. vinum in torculari non
calcabit qui calcare consueverat
vocem calcancium abstulit. Super
hoc venter meus ad moab quasi cy
thara sonabit et viscera mea ad
murum cocti lateris. Quoniam obitu
singulorum auferetur leticia. de car
melo. id est de cognicione scientis quam
iudeus quisque moriens non ad
gaudium sed ad penam ducitur. et in vi
neis non exultabit neque iubilabit
quia in suis actionibus tunc mortuum

fuit no gaudebit neq; in nocte
cantent letitie. Vinu in tor-
cularibus no calcabit. qui calcare
consueuerat. Cuius uideo arcis
de corpe exeuntes ad mu passioe
iam xpus aut bonus aught-
no suscipit ut ante consueuit
Torcular quippe pssura mortis
noiat. dicente domino Torcular cal-
caui solus. Anima et uini liquore
significari solet. qz Job dt. Recedo
si recedat aque de mari et flu-
uius uacuus factus arescat. sic ho-
mo dormiuit. Aiam quippe
corpus aquis maris et fluuio
Torcular quippe contritio mortis — *et angustia*
e. Vinu aut aia. Sic enim cu
vue exprimunt in torcular uinu
exit. et acinum remanet. Sic
p mortis angustia. educit aia de
corpe. Vinu g9 calcare in torculari
qui aiam in morte vrget egre-
di de corpe. et egredientez suscipit.
Hoc calcatoru abstulit. quia
sci aught. conditoru aias suscipiunt
descensione aiaru iudeoru contra
malignos quos no loquitur. Ex
eis sit concedatur relinquent
aias. Vbi mox ppheta prius ab
iungit. Sup hoc r oculi quia sic
relictus est demonibz venter
meus ad moab. qi cythara sonabit
a. meus mea multiplices dolor
modos in planctu iudeorum ppli
formabit et cogitatioi de eo nil
n flere libebit. Et inferiora mea
sonabunt ad muru cocti lateris
quia totis interioribus cordis
et compassione caritatis dolebo
sup hiis qui operibus legis
sine gra xpi putant se tutos
a morte aie et inimicis inui-
sibilibz Sequitur // et erit cum
apparuerit qd laborauit moab
sup excelsis suis. ingredietur ad
sca sua ut obsecret et no ua-
lebit. Atqz subiungit Hoc vbu

locutus e dns ad moab ex tunc
et nunc locutus e dns dicens
Tribus annis. qsi anni mer-
cenarii. auferetur gla moab sup
omni pplo multo et relinquetur in
eo sicut racemus paruus et mo-
dicus. nequaqz multus. Sensus
scdoru tu apparuerit qd laborat
iste moab. sup excelsis suis a. qd
meruit p labore carnaliu opum
legis. que putabat iusta et ex-
celsa. ut glietur ingredietur ad sca
sua ut obsecret a. consilte ad cor
suu. et cogitabit intentione q
fecit hec carnalia legis opa
ut mo ambire miaz postulet
cuius legis se seruare putauit
et no ualebit obsecrare. quia
recognoscat se hec opa no in fide
xpi fecisse. No audebit ab eo pe-
te veniam cuius fide et gram in
operibus suis hre noluit. Sic
usqz multiplicit exposuit plagas
eoru. qui letantur sup muro cocti
lateris. Deinde hic est inquit vbu
qd locutus e dns ad moab a. ad
iudaicu pplm ex tunc a. ex quo le-
ge dedit eis qui p moysen pdixit
eis omes plagas has et nunc qz p ier-
me ul ceteros pphetas locutus e dns
Tribus annis et cetera. Tres an-
ni ta tempa sunt. A moyse usqz
ad dauid. A dauid usqz ad cap-
tiuitate babilonie usqz ad xpm — *captiuitas babilonie*
Quibus iudeoru pplus no ut fi-
lius sz ut mercenarius deo ser-
uiuit. quia ppe carnale legis
obseruatia. no etia hereditate
expectauit. Sz tpales mercedes
quesiuit. Omis g9 ppt suas i
pietates p hec tria tpa frequent
ab hostibz captiuitate atqz p-
rent. ita ut pauci sepe remane-
rent de pluribus in tribus annis
ablata e gla eius sup omi pplo
multo qi gla anni mercenarii
et de tempe istis tribus annis

post eversionem iherusalem · relictus
e medio sicut post condempnationem
patrem eius primus et non multus · per
imus quantitate · et non multus numero
et hec sunt plage eorum · qui le
tantur super muro totius latus · Sed
iam omnia huius visionis et
planatione addendum · existimo
quod hec omnis in isto loco · post duo
superiora positum est propter hos tres a
nos · vel propter hoc quod supra dictum
est in tribus mensibus eius aliquid fit
facto · vel propter aliud quodlibet
latens sacramentum · Sequitur ·

Onus damasci ecce dama
scus desinet esse civitas
et erit sicut acervus lapi
dum in ruina · damascus sang
uinis potum vel sanguine bibens
interpretatur · sive sanguine propinans
cuius quod per damascum nisi persecu
torum crudelitas exprimitur · et bene
persecutorum omnis in certo gradu po
situm est · quia quatuor genera per
secutorum tollerat ecclesia · patitur
enim persecutiones a iudeis · et a gen
tilibus et ab hereticis et a falsis
fidelibus · Sed et in quatuor orbis
partibus affligitur · electorum plures
ab his qui dominium legitur adversantur ·
Nam et danielis omnis fidelium per
secutores sub specie quatuor be
stiarum comprehendit dicens · Quatuor
bestie grandes ascendebant de mari
diverse inter se · prima quasi leena · secunda
similis urso · tertia quasi pardus
quarta terribilis atque mirabilis et for
tis nimis · et angelus in apoka
lipsi clamavit · voce magna quatuor
angelis · quibus datum est nocere
terre et mari dicens Nolite noce
re terre et mari · neque arboribus
quo adusque signemus servos dei
nostri in frontibus eorum · Bene in
quarto loco est omnis persecutorum · quia
quatuor angeli · quorum officium est
nocere · tolluntur alesione · et apud

danielem quatuor bestiarum po
testas aufertur · Unde et hic dicitur
Ecce damascus desinet esse civitas
et erit sicut acervus lapidum in rui
na · damascus enim desinet esse ci
vitas · quia scelerati et homicide
atque superbi dei persecutores · potentia
et dignitate · et regnum velocius am
mittentes · ad nichilum redigentur
et erit sicut acervus lapidum in rui
na · civitatis eius · eorum corpora cum
per mortis sententia redacta in terra
fuerint · potest et gentium vocatio
per damascum intelligi · que prius
crudelitate et sanguine pascebatur
Sed postquam in christo crediderunt postea
ne confusationis civitas esse desi
stent vel desinent · et erit sicut ac
ervus lapidum in ruina · Sicut enim
acervi lapidum qui in agris dispersi
sunt in unum tumulum comportantur
sic de universis nationibus acervus
credentium congregatus est in ruina
iudeorum illis cadentibus et nobis resur
gentibus Sequitur // derelicte civi
tates aroer · gregibus erunt · et re
quiescent ibi · et non erit qui exterre
at aroer · dicitur myrica que
aut prime sunt · arbores infructuo
se · et semper nimis virides · et ama
rissime · in desertis nascentes · Et
quid per myricas nisi homines amari
et infructuosi · et semper in ido per desi
derium virentes · figurantur · Greges
non incipiant omnium dei cetus · de quibus
per zachariam dicitur · quia visitavit
dominus gregem suum domum iuda · Et
ezechiel multiplicabo inquit eos
ut gregem hominum · ut gregem scum
ut gregem iherusalem · his ergo gregibus
derelicte erunt civitates aroer · id est my
ricarum qui nisi infructuosi · et amari
infideles habitaverunt · ibi populus fi
delium manebit · et non erit qui ex
terreat · quia deficiet persecutores
sive per morte subtracti · sive ad fidem
conversi · Sequitur · Et cessabit adiu
tor et regnum a damasco et reliquie
syrie sicut gloria filiorum israel erunt
dicit dominus exercituum · Cessabit

fuit non gaudebit neque in uinee
tempore letitie. Vinum in tor-
culari non calcabit. qui calcare
consueuerat. Vinum uidelicet animas
de corpore exeuntes ad unum passio-
nis christus aut bonus angelus
non suscipit ut ante consueuit.
Torcular quippe pressuram mortis
uocatur. dicente domino. Torcular cal-
caui solus. Vinum quoque uini legis
significare solet. quia Iob dicit. Quomodo
si recedat aque de mari et flu-
uius uacuus factus arescat. sic ho-
mo cum dormierit. Mare quippe
corrumpit aquis maris et flumine.
et angustia Torcular quippe contritio mortis
est. Vinum autem anima. Sicut enim cum
uue exprimuntur in torculari uinum
exit. et acinum remanet. Sic
per mortis angustiam. exit anima de
corpore. Vinum ergo calcat in torculari
qui animam in morte urget egre-
di de corpore. et egredientem suscipit.
Vocem calcantium abstulit. quia
sancti angeli quorum animas suscipiunt
defensione animarum iudeorum contra
malignos spiritus non loquuntur. Uo-
cis sue concordiam relinquunt
animas. Ubi mox propheta prius ab
inquit super hoc et dicit quia sic
relictus est de moribus. Venter
meus ad moab quasi cythara sonabit
i. meus uiscera multiplices dolorum
modos in planctu iudaici populi
formabit et cogitationi de eo nil
nisi flere libebit. Et uiscera mea
sonabunt ad murum cocti lateris
quia totis uisceribus cordis
et compassione calcatum de lebo
super hiis qui operibus legis
sine gratia christi presumunt se tutos
a morte anime et in inimicis in ui-
sibilibus esse putant. Et erit cum
apparuerit quod laborauit moab
super excelsis suis ingredietur ad
sancta sua ut obsecret et non ua-
lebit. Atque subiungit hoc uerbum

locutus est dominus ad moab ex tunc
et nunc locutus est dominus dicens
In tribus annis quasi anni mer-
cenarii auferetur gloria moab super
omni populo multo et relinquetur in
eo sicut racemus paruus et mo-
dicus. nequaquam multus. Iuxta
secundum tu apparuerit quod laborat
iste moab super excelsis suis. i. quod
meruit per laborem carnalium operum
legis. que putabat iusta et per-
fecta. ut gloriaretur in gratia dicitur ad sancta
sua ut obsecret. i. [illegible] altare ad cor
suum. et cogitabit intentione qua
fecit hec carnalia legis opera
ut inde ambire iustitiam postulet
tamquam legem se seruasse putauit
et non ualebit obsecrare. quia
recognoscat se hec opera non in fide
christi fecisse. Non audiebit ab eo per-
ce ueniam cuius fidem et gratiam in
operibus suis habere noluit. Hunc
usque multipliciter exposuit plagas
eorum. qui letantur super muro cocti
lateris. Deinde hoc est inquit uerbum
quod locutus est dominus ad moab. i. ad
iudaicum populum ex tunc. i. ex quo le-
gem dedit eis. qui per moysen predixit
eis omnes plagas has et nunc quoque per
me uel ceteros prophetas locutus est dominus
In tribus annis et cetera. Tres an-
ni tria tempora sunt. A moyse usque
ad dauid. A dauid usque ad cap-
tiuitatem babilonie. usque ad christum Captiuitas Babilonie
In quibus iudeorum populus non ut fi-
lius sed ut mercenarius deo ser-
uiuit. quia propter carnalem legis
obseruantiam non eternam hereditatem
expectauit sed temporales mercedes
quesiuit. Annis ergo propter suas in-
iquitates per tria tempora frequenter
ab hostibus captiuantur atque preme-
rentur. ita ut pauci sepe remane-
rent de pluribus in tribus annis
ablata est gloria eius super omni populo
multo quia gloria anni mercenarii
et de tempore ipsis tribus annis

in deor(um) reliquias in humiliatione
sup(er)bor(um) principum suor(um) qui se
q(ua)si gygantes estimabant et fortes. Et
erit eni(m) rarissime remanet spi
ca post terga metentium. Ita pau
cissime iudeor(um) reliquie post
cesionem ierl(m) remanebunt
et relinquet(ur) in eo fructus eius
i. posteritas eius. sicut racemo
rum post vindemiatores. vel
sicut excussio olee. duar(um) aut
triu(m) olivar(um) in summitate rami
eius seu quatuor aut quinque
olivar(um) in cacumine eius re
manentiu(m). Cu(m) eni(m) olive excuci
unt(ur) de olea remane(re) solet in
cacumine eius vel in summitate
rami alicuius due vel tres aut
quatuor olive. Sic et iudeor(um) re
liquie sunt pauce. post occasum
ierl(m) post exterminium aut iude
or(um) subiugat(ur) conversio gentium ad
deu(m). In illa die inclinabi(tur) homo
ad factorem suum et oculi eius ad
s(an)c(tu)m isr(ae)l respicient. et non inclina
(bitur) ad altaria que fecerunt manus
eius et que operati sunt digiti
eius. Hoc eni(m) manifestum e(st). Sed
Non respiciet lucos et delubra
lucos nemorosa d(icit) et opaca
loca in quibus p(ro)pter amenitatem
ponebant ydola sua et omni
nobilitate ante eor(um) aras ce
lebrant. delubra no(n) templa
erant a deluendo vocata. vel
quia ibi se putaret deluui. i.
mundari a peccatis suis. p(ro) multitu
dine sacrificior(um). vel quia non longe
erant (a) riui in quibus se delue
bat (et) hostias lavabant. Tunc p(ro)p(ter)
no(n) defendeta (a) plebe subditur.
In illa die erunt civitates for
titudinis eius. derelicte sicut
aratra et segetes. que derelicte
sunt a facie filior(um) isr(ae)l. nam sicut
olim ante filios isr(ae)l. quibus
Iosue chananei deseruerunt

regiones suas sic et nunc iudei civi
tates suas a facie romanor(um).
Ubi et additur. Et erit deserta q(ui)a
oblita es dei salvatoris tui. et
fortis adiutoris tui no(n) es recor
data. Nam quia gens hec deum
qui se semp(er) adiuvabat manu
potenti solebat oblivioni tradi
dit deserta est ab eo in manibus ro
manor(um) deserte sunt. et spirituales
eius civitates in manibus hostium
invisibilium et invisibilium. Ita sequit(ur)
p(ro)pterea plantabis plantationem fide
lem et germen alienum seminabis
plantator quippe fidel(is) est. qui in
recam q(ui)bus plantat et eius ipse
fructum colligit. plantator aut(em)
infidelis est et germen alienum
qui quod quis plantat aut serat
no(n) colligit. s(ed) hostes diripiunt
illud. Quod ig(itur) ait. p(ro)pterea plantabis
plantationem fidelem. Iheronim(us) dicit
intelligens eo(rum) q(ui) subiungit(ur) et
germen alienum seminabis a simili
de legendum est. eo q(uo)d qui eni(m) virtut(es)
plantat in agro cordis sui et que
boni op(er)is seminat. ipse plus ultim
ex eo fructum p(er)cipiet. s(ed) malig(ni)
sp(irit)us devorabunt illud. Vel pla
tatione fidelem plantabis. unu(m)
deum p(at)rem omnip(otentem) et germen alienum
seminabis non recipies filium qui
consubstantial(is) e(st) p(at)ri. Sed blasphe
mia contra eum seminans. Ideo non
vinea s(ed) labrusca infidelitatis erit
in plantatione tua. Et q(ua)mvis semen
tum in p(r)imis p(er) sp(ec)ie religionis
floruerit. no(n) tamen fructum ex eo
p(er)cipies in die hereditatis. Sequit(ur)
In die plantationis tue labrusca
et mane semen tuum florebit. Abla
ta e(st) messis in die hereditatis et do
lebit graviter. Ille plantat qui i(n) se
ipso vel malos virtutes seminat edi
ficat. Sed inde labruscam in die
plantationis sue p(ro)fecit. quia

dum plantas se virtutes estimat
agrestia gentilitatis opera facit
aut docet exemplum cum tamen paga-
ni qui mactare hircum et ymmo-
lare bovem. Talia enim sunt ydolorum
sacrificia. Dum igitur actiones huius-
modi inducta pravitatum operibus docet aut
facit in die plantationis labru-
scam facit. Semen autem verum opus
est quod nunc agimus ut in futuro me-
tamus fructum retributionis eius
Sed semen multorum vel ypocritarum ina-
ne floret quia de bonis que fa-
ciunt humanos favores et visito-
ras retributiones querunt. De quibus
videlicet dominus dicit amen dico vobis quia re-
ceperunt mercedem suam. Unde et
hic additur. Ablata est messis in die
hereditatis id est fructum non invene-
runt in die retributionis quia in flo-
rem sine eo manescit nebule
humane laudis et in fine apetito-
nis et doloris gemitus quia ali-
bi dicitur. Cum intraverit paterfamilias
et clauserit hostium incipietis foris
stare et pulsare hostium dicentes.
Domine domine aperi nobis. et respondens
dicet vobis. nescio vos unde sitis
recedite a me operarii iniquitatis
Ubi erit fletus et stridor dentium
Sic quinque fatuarum virginum semen
inane floruit et in die hereditatis
ablata messe doluerunt gravi-
ter quia plenum in vasis suis
non servaverunt. Benedicte sponso
obviantes lampadibus ornatis intra-
verunt. Post multorum vel reproba-
tione et calamitate subiungi-
tur de adventu antichristi quem
expectant et exercitus eius
Ve multitudini populorum multorum ut
multitudo maris sonantis et
tumultus turbarum sicut sonitus
aquarum multarum sonabunt po-
puli sicut sonitus aquarum in in-
undatione. Nam legimus in Dani-
ele quia quasi tempestas veniet

rex aquilonis qui est antichristus
contra regem austri id est egypti in cur-
ribus et equitibus et in classe
magna et ingredietur terras et con-
teret et pertransiet. Cuius potentie
subditur et increpabitur omnium et fugi-
et procul et rapietur sicut pulvis
montium a facie venti et sicut turbo
coram tempestate. In tempore
vespere et ecce turbatio in matutino
et non subsistet. Nam in Daniele
figet tabernaculum suum super mon-
tem inclitum et sanctum ipse contra montes oliveti
et veniet usque ad summitatem eius
et nemo auxiliabitur ei. Quem
sicut apostolus ait dominus Ihesus interfi-
ciet spiritu oris sui et destruet illu-
stratione adventus sui. Increpa-
bit enim eum velut venientes sicut et
sanctus Job significat dicens Verbis
arguet coram eo viam eius et
que fecit quis reddet illi et fugi-
et procul a facie induit atque rapie-
tur sicut pulvis montium a facie ve-
nti. Et sicut turbo coram tempesta-
te quia sic scriptum est expellet de
luce in tenebras et de orbe transfe-
ret eum. Nam ignis in conspectu
eius et in circuitu eius tempestas valida
huius quo turbine tempestatis ra-
pietur iste filius perditionis et in
gehennam precipitabitur. In tempore
vespere id est secundi finis tyrannidem ab-
hinc exercere volet. Et ecce super
eum turbatio repentina veniet
in matutino id est in tempore resurrec-
tionis omnium instabit et non sub-
sistet. Ve de paganis qui perse-
cuti sunt ecclesiam populi dici-
tur multitudini ceterorum. Sonabunt
populi in spectaculis theatralibus lu-
dis et amphitheatris crudeliter
et ceteris furoribus. Sicut sonitus
aquarum in inundatione. qui corona
impietatis nostre blasphemabunt
et ducent christianos ad leonem.

et terra huiusmodi [illegible] illius instar
maris furentibus incorporabit dominus
actionem auctore et sedicionis
eorum et fugabit illum ab oculis eorum
sicut pulvis montis in montibus
quanto excelsior est tanto fortius
rapitur et sicut turbo qui de terra co
surgit subita tempestate fertur
in sublime ita et ille raptus a
demoniacum populo separabitur et fugiet
me in abisso religetur. tunc igitur di
es consummacionis advenit quod
est vespera tunc erit tribulacio sua
peccata nostra et mane matu
tino i. in die resurrectionis non
subsistet. hec pars illorum qui
vastaverunt nos et sors diri
pientium nos. Dant sibi partem
ac sortem vastatores ecclesie qui
nunt ut tam horribili plectatur
communis. pape tamen
sequaces antichristi. de quo consequenter
xviii c subditur. Ve terre cymbalo alarum
que est trans flumina ethiopie que
mittit in mare legatos et in
vasis papiri super aquas. Ite
angeli veloces ad gentem convul
sam et dilaceratam ad populum
terribilem post quem non est alius
gentem expectantem et concul
catam cuius diripuerunt flu
mina terram eius. Nam sicut
incarnata veritas in predicatione
sua pauperes devotos et simpli
ces elegit. Sic contrarie ille co
dempnatus homo qui in fine mundi
apostata angelus assumitur ad
predicandam falsitatem astutos
ac duplices. atque huiusmodi
sapientiam sequaces electurus est.
unde nunc recte dicitur. Ve terre cym
balo alarum et cetera. Terra ergo
[illegible] ve dicitur ille principaliter dap
natus homo est. [illegible] alarum
cymbalum vocatur quia hij qui
[illegible] in altitudine co
[illegible] evolant [illegible]
[illegible] hominem predicando
sonat. Que [illegible] trans

flumina ethiopie esse perhibetur.
Ethiopia enim nigrum populum mit
tit. et omnem hominem [illegible]
iste quia peccatorum confert. [illegible]
ethiopia nigrum populum parit
Ergo terra [illegible] trans flumina
esse ethiopie perhibetur. quia dampna
tus ille homo tanta in nequi
tate iniquus est ut omnis pec
catorum peccata transcendat. Qui
mittit in mare legatos. quia
suos predicatores in seculo spargit. de
quibus recte subditur. qualiter mit
tantur cum dicitur. In vasis papiri
super aquas. Ex papiro quippe car
ta est. quid ergo papirum nisi secularis
sciencia designatur. Vasa igitur pa
piri sunt corda doctorum secularium
In vasis itaque papiri super aquas
legatos mittere est predicationem
suam in sapiencium carnalibus
sensibus ponere. et destructores ad
[illegible] populos vocare. Mittit ergo
in mare legatos dicens. Ite angeli
veloces i. nuncij mei ad gentem
[illegible] convulsam a [illegible] populo
et dilaceratam ab hostibus. ad
populum olim terribilem qui deo [illegible]
tebatur [illegible] post quem non fuit
alius i. [illegible] potencia illo
alius comparandus erat. gentem
expectantem salvatoris adventum
[illegible] quod expectante antichristum
salvatore negato. et conculcatam
in terram ab hostibus flumina que
diripuerunt terram eius. titum
et vespasianum cum exercitibus
suis possumus accipere. quia su
perius ait. aquas fluminis fortes
et multas regem assiriorum. et
omnem gloriam eius. post huius
autem adversarii destructionem. dies
iudicij ventura est. sicut ait
dominus. Statim post tribulacionem
dierum illorum sol obscurabitur et
luna non dabit lumen suum et
stelle cadent de celo. Et [illegible] sequitur.

Omnes habitatores orbis quid
moramini in terra. cum eleuatum
fuit signum in montibus uidebitis.
et clangorem tube audietis. Omnes
enim habitatores orbis uidebunt
signum crucis et clangorem tube
audient. quia uirtutes celorum
mouebuntur. et tunc apparebit
signum filii hominis in celo. et tunc
plangent se omnes tribus terre. et
uidebunt filium hominis uenien
tem in nubibus celi cum uirtute magna
et maiestate. Et mittet angelos
suos. cum tuba et uoce magna
et congregabunt electos eius. a
quatuor uentis. et a summis celorum
usque ad terminos eorum. leuabitur ergo
signum in montibus et in excelsis
quia apparebit ut agmina uirtutum
celestium in nubibus. et clangor
tube audietur. Canet enim tuba et
mortui resurgent. Sed quia uide
in terris singulorum opera iniectum
Ebuliget propheta. Omnia hec dicit
dominus ad me. Quiescam et consi
derabo in loco meo. sicut meridia
na lux clara est. et sicut nubes
roris in die messis. Omnis uero est
locus dei. nisi cor angelorum tam
quam electorum hominum. Templum enim
dei sanctum est. quod estis uos ait
apostolus. qui cum incorrigibiles
ad penitentiam conuocat. laborare
dici potest. Hinc namque ait. La
boraui sustinens. Cum uero peccatores
in malicia sua derelinquens insol
licitus residet. Non iam suadens
iniquis penitentiam. sed ad futurum eos
iudicium reseruans. qui post labo
rem inuenit requiem. Inde nunc
dicit. Quiescam in loco meo. et con
templabor. ubi requies michi
est habitabo. nec incorruptione poste
rius laborabo. quia incassum
fatigor monens. Et ita quiescam
sicut nubes roris in die messis
quia sicut messoribus fatigatis
gratissima est nubes roris. sic
michi dulce erit refrigerium. quod
in mentibus electorum inuenio. fati
gatus ab iniquorum malicia quorum
mentes terrenis obruuntur desideriis
Nam nulla dominus in messem compa
quia uelud ab agro segetes cot
tidie abscidit falce. pro mortis sen
tentia abscidit homines. et consi
derabo inquit actiones omnis
cuiusque. ita manifeste. sicut meri
diana lux clara est. Nunc enim
omnia que facimus iudex qui latet
sine intermissione considerat. ut
postmodum quod iustum fuit cuique retribuat
Sequitur. Ante messem enim totus
effloruit. et immaturata perfecto
germinauit. Et precidentur ramuscu
li eius falcibus. et que derelicta
fuerint abscidentur. excutientur. et
relinquentur simul auibus montium
et bestiis terre. et erunt estate per
tua. Super eum uolucres. et omnes
bestie terre. super eum hyemabunt. Sic
seges uel arbor. que citius quam
debuerat florescit. optimum fructum
non facit. sic qui non propter expectatio
nem superne retributionis. sed propter
mundanarum rerum retributionum cupidi
tatem operatur que facit. fructum
boni operis facere nequit. quia ante
tempus flores commanescit. Flos
enim futuri operis precedens cogitatio
est. Et qui in ope quod agendum est
proponit non eternam retributionem appetit
sed temporalem. ante messem floret
quia flos cogitationis eius ad
messem future uite non germinat
Messis enim consummatio seculi est. et
in maturata perfecto illius ger
minat. qui ante diem nouissimum
sufficere sibi que facit estimat
quasi iam perfectus. Appropinquate igitur
debis timo dicitur. quia totus ante
messem effloruit. et immaturata
perfecto germinauit. quia te propne.

Pupos

generis humani presentia diliget
et expectacionis futurorum negliget
Rannusculi eciam ex verbis nec
humani generis qui aliunde arbo
res similes homines. falces vero
sententie supremi iudicis Et tam
ipsi quam arboris huius precedunt
falcibus tunc singulos homines
ab hac vita sententie iudicis
abscidunt et que delicta fue
rint abscidentur. tunc totus orbis
pariter finietur et abscisa ex
urietur. quia mundicies destrue
entur et damnabuntur. Et post
quam isti qui ante messem floru
erant. iudicio dampnati fue
rint relinquntur avibus noctu
i. malignis spiritibus in corde
superborum habitantibus et bestiis
terre i. feris demonibus qui pec
catores vel etiam conculcant. Aves
enim demones dicuntur ut insi
nuat: dictis de seminibus. Aliud
cecidit secus viam. et conculcatum
est. et volucres celi comederunt
vel comedunt illud. et inferius
exponens ait. qui autem secus
viam hij sunt. qui audiunt de
inde venit dyabolus. et tollit
verbum de corde eorum. Bestie quoque
sunt ipsi demones. qui adcom
prehendas tempore mortis peccatorum animas
violencia crudelitatis efferat
vertuntur quos dicitur Ne tradas be
stiis animas confitentes tibi
demones sunt superbi. quinque quae
montes sic cera fluxerunt. a
facie domini. Terra vero peccatore
qui audire meruit. Terra es
et in terram ibis. Aves itaque
noctis et bestie terre. quibus
damnati isti relinquntur: maligni
spiritus sunt. estatis vero perpetua
regnum dei post iudicium est.
comparavit vos cum illud esta
ti. dicens Videte ficulneam et
omnes arbores. cum producunt ia

m ex se fructum. scitis quia prope
est estas. Ita et vos cum videri
tis hec fieri. Scitote quoniam prope est
regnum dei. hyems autem dampna
cio est et reprobatorum. quia ibi erit
fletus et stridor dencium. Nam
propter nimium frigus solet stridere
dentes. Et Job dicit Ad calorem
nimium transeant vel ibunt ab
aquis nivium. aque enim ni
vium. frigidissime sunt. Erunt
ergo estate perpetua super eum bo
bestes. quia tunc iusti fulgebunt
sicut sol in regno patris eorum. Et
maligni spiritus. fasciculos zyzanio
rum comburent. et omnes bestie
terre. super eum venabunt. quia
omnes sevissimi demones. qui
nullum omnino caritatis sentiunt
calorem. in frigore dampnacionis
perpetue. super eos constanti torpe
bunt. atque continue super eos in pe
nis iacebunt. ac pariter punientur
post hec de confusione istius. que
sub helia fiet. sequitur. In pe
illo desecatur inimicus dominio ex
ercitum. a populo divulso. et dila
cerato. a populo terribili. post que
non est alius agente depopulante
et conculcanti. cuius diripuerunt
flumina terram eius. ad locum nominis
domini. exercituum montem syon. i. ad
ecclesiam. Tunc enim conversu fidei nu
merus. reprimunque bonorum hebraicus
populus. christo deferet ad ecclesiam
ubi confessio nominis eius fiat.
Vel ita ramusculi qui inutiles
sunt precidentur falcibus dicente christo
Ego sum vitis vera. et pater
meus agricola est Omnem pal
mme mitem non ferentem fructum tollet
eum. Et que precisa sunt. reli
nquntur avibus et bestiis terre. i. de
monibus. ita ut qui a christo precisus
et fuit. et deiectus de corpore illius
quod est ecclesia separatus. tam in esta
te quam in yeme i. et in prosperis

et in desertis volucrum et bestiarum
sit mansio. Et sicut hii qui in-
fructuosi sunt in ecclesia tamquam puti-
da et putrida ne modicum fermentum
toti masse corrumpat. ita etiam
potest fieri ut qui heretico erro-
re sunt decepti et [?] adeo
atque lacerati et horribiles ob
blasphemia frustraque menda-
cia prestolantes et consultant de-
monibus et [?] imperitorum va-
ria dissipati veniat ad cetera.
XIX Onus Egypti. Ecce dominus
ascendet super nubem levem
et ingredietur Egyptum. et
commovebuntur simulacra Egypti. et cor
Egypti tabescet in medio eius.
Onus israel et christo gravem est in
et tedium ita dicitur. quia quinque civi-
tates erunt in terra Egypti loquen-
tes lingua Chanaan. ut adventus
quia dicti sunt agi. qui quinque
sensibus corporis sunt decepti. Egyp-
tus enim qui interpretatur tribulatio vel
tenebre. mundum significat tribu-
lationibus et angustiis plenum
sine utilitate tenebris errorum
coopertum. Hec enim que de Egipto
dicuntur / ad salvatoris adventum et
mundi reconciliacionem. gentium conver-
sionem referenda sunt. Ecce enim
dominus ascendet super nubem levem.
Nube levi. aut ipse corpus domini
accipere debemus. quia levis fuit
in nullo peccato pregravatum. aut
certe matre eius virgine nullo
humano semine pregnata. Super
nubem ergo levem dominus ascendit et
in egyptum venit. qui carnem huma-
nitatis nostre assumens. sine pec-
cati gravedine in mundo appa-
ruit. Vel nubem levem. apostolos
aliquos terrena possessione ex-
oneratos accipere possumus. de quibus
dicitur. Qui sunt isti qui ut nubes
volant. super quos dominus sedens
ingressus est egyptum. et per eos

venit ad gentes. Et commota
sunt simulacra egypti. a facie eius
quia in virtute cognita. fugati
sunt errores. et ydola destructa sunt
ubi deus innotuit gentibus.
Et cor egypti i. tenebrosa mentes
eorum. qui in infidelitate perdura-
verunt. nimio dolore contabuit
cum videret ydolorum evacuari cul-
tura. Sequitur. Et concurrere faciam
egiptios adversus egiptios. et
pugnabit vir contra fratrem suum. et
vir contra amicum suum. civitas ad-
versus civitatem. et regnum adversus
regnum. Hoc predicacio domini ihesu fe-
cit in toto orbe. dum alii fidem
susciperent. et alii eam penitus
impugnare conarentur. Unde et per se
ipsum hec idem pronunciavit dicens
Nolite arbitrari. quia veneri
mittere pacem in terram. Non veni pa-
cem mittere. sed gladium. Veni enim se-
parare hominem adversus patrem suum
et filiam adversus matrem suam
et nurum adversus socrum suam. et
inimici hominis domestici eius.
Sequitur. Et dirumpetur spiritus egi-
pti in visceribus eius. et consilium
eius precipitabo. Dirumpitur spiritus
egipti. qui prius erat integer
in malicia i. gentilium voluntas
divisa est. aliis credere volentibus
aliis recusantibus. Et consilium i.
pravorum quo fidem impugnare saga-
citer volebant. persecutores excitando
precipitatum est. quia fides prevaluit
et illi sunt exterminati. Sequitur.
Et interrogabunt simulacra sua
et divinos suos et phitones
et ariolos. Voluntate precipitati sunt
infideles et aliis et aspicientibus
suis. quare [?] nunc essent
exorta. ut gentis humani consue-
tudine antiqua deserens. nove
religionis cultum susciperet. Sequitur.

Et tradam egiptum in manu
dominorum crudelium. et rex fortis
dominabitur eorum. ait dominus deus
exercituum. Crudelis dicitur qui di
stricte feriendo non parcit. Si igitur
egiptus mens qui corripimur
significatur accipitur. Quid appellatione
dominorum crudelium. nisi prelati seu
tas maiorum ecclesie designatur.
qui zelo dei feruentes peccata sub
iectorum non dimittunt. ut hic loco
crudeles districte peccata ferientes
intelligamus. et ut istos crudeles
culpis non parcentes. Vnde et ipsi
dominus beatus Job in afflictione po
tus ait. Mutatus es michi in cru
delem. et in duricia manus
tue aduersaris michi. Si igitur deum
ministrus crudelem dicere non timuit
quia sibi non parcebat. tunc nos
sic ecclesie prepositos benignos cru
deles non dicimus. qui culpas
delinquentium misericordi seueritate
feriunt. Talibus itaque dominis cru
delibus traditur. Egiptus id est hic
mundus. ut sub eorum disciplinam
componatur. et rex fortis id est christus
dominabitur eorum. Quid si in egiptus
egiptum intellexerimus. egiptus
datur in manus dominorum crudelium
quia qui conuerti noluit tradun
tur possidendi malignis spiri
tibus. Et incipi demones ulti
mo seuiant. rex fortis dominus
ihesus christus dominabitur eorum. post
hec doctrinis falsitatum. quos
ad nichilum redigere ceperit.
subiungit dicens. Et arescet aqua
de mari. et fluuius desolabitur
atque siccabitur. et deficient flu
mina. attenuabuntur et siccabuntur
riui aggerum. Calamus et
iuncus marcescent. nudabitur
alueus riui a fonte suo. Et
omnis sementis irrigua sicca
bitur. arescet et non erit. Quid

est enim aqua maris. nisi scientia
doctrine secularis. et quid est flu
uius aque istius. nisi exuberans
fluxus carnalis sapientie. arescet
igitur aqua de mari. quia mun
dana doctrina deficiet desiccata. et flu
uius humane sapientie siccabitur. quia
stultam faciet deus sapientiam huius
mundi et deficient flumina diuersarum
doctrinarum. que prius decurrentes defflu
ebant. Et siccabuntur riui aggeri
a carnales scilicet de cordibus huma
nis. qui cum riuum per aggerem
ducere nititur. terram cauat ut
aqua ducatur illuc quo naturalis
impetus eam non dirigebat
Simile. qui sic sue riuulum
in cor alterius studet emanare
ipsum cor eius in altum fodit.
et cogitationes uelud terram quas
riuulum trahere non sinebat eicit.
Sic faciebant doctores gentilium
ut scientiam suis terrori sine obice
ponerent in cordibus auditorum
Sed in predicatione euangelium
ceteris riui aggerum attenuati sunt
atque siccati. Quid autem per calamum
quo scriptura fiebat antiquitus
nisi peritia scribendi designatur.
Quid per iuncum nisi auditorum in
dicatur. marcessit igitur calamus et
iunctus id est doctor et discipulus terre
ne sapientie. cum fides christi florere cepit
nudabitur alueus riui sapientie secularis
a fonte suo id est a suggestione dyabo
li. quia ipse deceptor antiquus
velut non infunderet eis sapientie aquas
fallere (?) cum prophetia gentium siccata
fuit. Unde et prophetia de babi
lone uel eius rege dicitur est. De
sertum facta mare eius. et siccum
lo uena eius. Semine non ...
doctrine eius est. Semine ...
... suggestionibus dyaboli humectare.

Omne enim semen irriguum siccabitur arescet et non erit. quia diaboli vena rigans abstinetur et doctrina seculi qua irrigabat deficiet. Sed videamus quid huiusmodi doctoribus accidit audiamus. Sequitur. Et merebunt piscatores. et lugebunt omnes mittentes in flumen hamum. et expandentes rete super faciem aque emarcescent. confundentur qui operabantur linum pectentes et texentes subtilia. et erunt irrigua eius flaccentia. omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces. Quid enim per piscatores nisi philosophi designantur. et ceteri doctores qui pisces in mari homines in seculo in hoc seculo deceperunt. Nam deceptionem que per evangelium predicacione facienda erat. Dominus est apostolis. Venite post me faciam vos fieri piscatores hominum et hoc loco piscatores hominum in malam partem accipimus. Quid non per flumen designatur nisi genus humanum quod ab ortu usque in finem defluit. et quasi aque more usque ad competentem terminum [illegible] liquore pervenit. Quid autem per hamum nisi deceptoria philosophorum atque poetarum doctrina. In hamo quippe esca monstratur et aculeus occultatur. Sic et in doctrina gentilium dulcedo verborum profertur et venenum deceptionis absconditur. mittebant ergo in flumen hamum. qui doctrina deceptionis in humanum genus porrigebant. Quid non per rete eorum nisi fallax predicacio exprimitur. Quasi enim retia quedam se complexe predicationes dictores que eos quos ceperint non facile amittunt. Hinc et recte

que retinentia dicitur. Expandebant igitur retia super faciem aque. qui [illegible] predicacionem super corpora populi spargebant. Aqua enim populus est. Qui itaque piscatores qui amore [illegible] ardebant. [illegible] et doluit. temporibus evangelice predicationis. cum iam veniente tempore posset. Et confundentur inquit philosophi qui operabantur linum a subtiliorem doctrinam. Nam et utilitatem et nimis acutis [illegible] naturalis et [illegible] subtilia [illegible]. Et omnis doctrina eorum subtilior erat quia poetarum precellebat enim subtilia tamen dividerent et minus subtilia velud stuppas reicerent et abicerent. Sicut in dyalecticis divisionibus agitur. Texebant subtilia. cum acutas formaciones concluderent. sententias ex sententiis conecterent. et libros impleverunt. Qui prius isti confunduntur. cum salvatoris doctrina gentibus illuxerit. et irrigua fluminis huius i. corda hominum que irrigabant seculari doctrina erunt flaccentia et marcida. quia in rore amoris perpetui amittent [illegible] in amore [illegible] lacunas faciebant ad capiendos pisces. qui doctrinas errorum fodiebant et construebant ad deceptionem hominum. Sequitur. Stulti principes thaneos sapientes consiliarii pharaonis dederunt consilium insipiens. Quomodo dicetis pharaoni. filius sapientum ego. filius regum antiquorum. Ubi sunt nunc sapientes tui. Annuncient tibi et indicent. Quid cogitaverit dominus exercituum super egyptum. Thaneos que dicitur mandatum humilia. vel mandatum humile. doctrina sapientum seculi est. preceptorum enim secularium litterarum nesciunt iubere nisi humilia et infima. que [illegible] presentem vitam observantur.

Ut non precepta doctrine celestis alta
et sublimia sunt. quia ipse regna
celorum data sunt. Sed principes tha
neos id est sectatores scientie stulti fuerunt
nescientes fidem futuram. pharao autem
dyabolus est. sicut ezechiel indicat
dicens. Ecce ego ad te pharao rex e
gipti draco magne qui cubas in
medio fluminum tuorum. Iste pharao
interpretatur. nudavit eum. vel dissipa
ne eum. quia dyabolus in primo
homine genus humanum vestem in
mortalitatis et indumento iusti
tie nudavit. et mentem eius ab
unitate cogitationis dissipavit
et per varia desideria sparsit. Qui non
sunt consiliarii huius pharaonis
nisi demones. Eum dant consilium
insipiens. qui prava hominibus
quasi rationabilia consulendo sug
gerunt. vel philosophos. atque ydolorum sa
cerdotes et hereticos intelligimus
consiliarios eius. qui dederunt
principibus huius seculi consilium in
sipiens. scilicet ut ecclesiam perseq
uerentur et fidem dei laborarent extingu
ere. Vel ipsi pharaoni dederunt con
silium. quia sic non nulli homines
tam prompti ad inveniendum ma
la ut astutia dyaboli precurrere
videantur in adinventionibus suis
dederunt quasi zabulo consilium ut
errorum dogmatibus mundum impleret
et homines fortius irretitos
teneret. quia tam veloces fu
erunt in seminandis erroribus ut
ipsi magis suggerere talia videantur
dyabolo. quam hec ab illo discere.
Cum enim vel ipse dyabolus tanta posset
excogitare. que adinvenit arrius
qui ea finxisset. que tempore tali
reperiunt inventores errorum. Dede
runt itaque consilium pharaoni
Sed consilium eorum fuit insipiens quia
errores eorum destructi sunt. et sa
nitatis iam illuminatus est mundus
et a iugo pharaonis liberatus

Quomodo inquit sapientes medi quo di
cetis unusquisque per vos pharaoni
id est principi huius seculi. persecutoribus
apostolis. filius sapientium ego et re
gum antiquorum id est philosophorum id est quomodo
nos in auxilio sathane patris
iactabitis et filios nectimus sapie
ntium. qui heretici errorum. qui scilicet dogma
ta invenerunt. qui nos adversus
evangelii predicatores defendere nova
letis. Ubi sunt nunc o pharao
sapientes tui. annuntient tibi et si possunt
quid cogitavit dominus super egiptum
id est super gentilem populum. scilicet cultores
res diversos destruere. et lumen cri
stianitatis nobis notum omnibus
facere. cunctosque mortales liberare
vel ita. Stulti erunt principes
thaneos. que dicitur mandatum humile
Omnis enim heretici contraria alti
tudine humilitati docent. et de
trahunt ad inferiores. et sunt prin
cipes humilis. Deiecti quia mandati
consiliarii quoque pharaonis. qui
rex egipti est et rex dissipator
et diversus impetus varias separat
insipientes arguuntur dedisse consilium
quod dispexit dominus. sapientiam sapie
ntium et reprobabit. Solent autem he
retici huic regi suo id est mundo
sensui dicere. filius sum sapientum
a benigno doctrina nobis applicantium
Tradiderunt filii sumus regnum an
tiquorum. qui appellantur reges
philosophorum. et heremus? sanctam scripturarum
mira? sic secularis. Verum regem
interrogat. ubi sunt sapientes eius
qui contempnebat ecclesiasticam
simplicitatem. Sequitur // Stulti
facti sunt principes thaneos. e
marcuerunt principes memphe
os. deceperunt egiptum angulum
populorum. Dominus miscuit in medio
eius spiritum vertiginis et erra
re fecerunt egiptum in omni ope
re suo sicut errat ebrius et vomens

et non erit egipto opus. q[uo]d
faciebat caput et cauda obs
tinantem et refrenantem. Ergo
domus stultum fecit sapientem,
sensus iudei stulti f[act]i sunt et
principes tanneos i. eius[dem]
urbanic sapie. que e[st] iactans
humilia et terrena. Et emarcuerunt
principes mephios i. doctores va
niloquor[um]. mephis enim interp[re]tat[ur]
ab ore. Deceperunt egiptum i. s[e]c[u]l[u]m
angulum p[o]p[u]lor[um] i. Ydolorum. impu
rarum q[ui]a monam duplicitate.
plenam. Quid enim p[er] angulum du
plices nisi impura corda sig
nant[ur]. duplices quippe semp[er]
sunt in angulis picte. Quae
dam unitatis simplicitate fu
giunt. ad semetipsa. quod animo
duplicantur p[er]uersitate replicant[ur].
Quibus apte p[er] iacobum dicitur.
purificate corda duplices animo
Bene. Et modum tal gentilitatis
vocat angulum p[o]p[u]lor[um] quia i[n]
omnibus eo[rum] nationibus erat ista
duplicitas. et iste ydolo. Sicut
angulus. Dominus miscuit i[n] me
dio eius sp[iritu]m uertiginis a errorem
quia in s[e]c[ul]o vidit. hunc cog
nomis sic absconderes. sp[iritu]m er
roris. in ea permisit ingredi. et
errare fecerunt egiptum. in omni
ope suo. p[er]dicti principes. i. magi
p[ro]fessor[um] dogmatum. sicut errat
ebrius et homines quia uera
ei tollentes ydolatre mancipa
uit eam. Omni enim ebrius est
et bonum. sit eius sensu p[ro]
natus e[st] et mente confusus a
alienatus. ut ea que facit et
patit[ur]. nesciat. Et ut uertigine
circumvolui videntur sibi omnia.
et ore crapula. qua plenus e[st]
tantum fetore cicit. Sic n[on]nulli
sit gentilitatis erroribus i[n]eb
riata fuit, quia in omnibus que
faciebat erroris vertigine du
cebat[ur]. ut mala que opaba[n]t[ur]
n[on] intelligat et nimiaz ebri
etatis sic crapulam evome
bat i. sp[iritu]m tamen erroris. qua
repleta erat. ore p[ro]ferebat du
laudaret ydola. atque aures
audientium et mentes q[ui] uici
nas aurib[us]. fetidissimo odore
polluebat. Et tunc p[re]dicatores
cum venerint. non erit egipto
i. parti eor[um]. qui in sua fidelitate
permanserint. opus q[uo]d faciebat
ut eos in s[e] h[ab]ere possit. caput
et caudam i. primum et ultimum
errare fecerunt. sup[er]dicti princi
pes in ciuitate z i. alios sub
disciplina tenentem. et refrena
te i. regente subditos. In die
Iudie illa erit egiptus q[ua]si muli
eres et stupebunt et timebunt
a facie commotionis manus d[omi]ni
exercituum. quam ipse mouebit
sup[er] eam. Et erit terra iuda egip
to in festiuitate. Omnis qui illius
fuerit recordatus pauebit a fa
cie consilij domini exercituum q[uo]d
ipse cogitauit sup[er] ea. Egiptus
i. gentilitas erit pauida i. i[n]
becilla. q[ua]si mulieres. et stupe
bunt egiptij i. gentiles atque ti
mebunt. p[ro] iniquitatib[us]; a facie
commotionis manus domini.
quia commouebit corda om[n]i[um]
et omnes terrendo. ac corripiendo
ad penitentiam excitabit. et
post commotionem p[er]turbationis
ac pauoris ex malor[um] consciencia
erit terra iuda i. ecclesia catholica
extra qua confessio uetatur hoc
egipto i. gentilitati in festiui
tatem i. in leticia et venera
tione. Omnis egiptus q[ui] recor
datus fuit illius i. ecclesie. pa
uebit a facie consilij d[omi]ni. qui
cogitauit gentes a simulacris

vanis ad eum unum conuertere
et eos qui conuerti noluerint a
finibus exterminare. Comparatione
xpianorum omnes pagani qui multi
eos sunt in finitas habentes sen
tentias: et quidquid dixerit
ultur in stulticia. Cum senserint
tante gentis conuersionem atque
mirantur et intelligunt manum
dei. Et quicunque eorum fuit no
minis recordatus xpiani in be
llicitate persecutore timore fatetur
Cui non conuersus fuit fit ei terra
iuda in festiuitate .i. scientia
scripturarum lex et prophete euangelium
et apostolorum epistole. Omnis quoque qui
huius terre fuit recordatus pa
uebit et pauore qui ducit ad
uitam. principium enim sapientie timor
domini. Sequitur // In die illa
erunt quinque ciuitates in terra
egipti loquentes lingua chanaan
et iurantes per dominum exercituum.
Ciuitas solis uocabitur una.
Quinque nunc per quinque ciuitates
nisi quinque sensus corporis designat. Nam ut hic innueret
propheta addidit exponendo quod
ciuitas solis uocabitur una ex illis.
Que enim ciuitas solis in
homine nisi uisus qui totum
corpus illuminat. sicut sol mundum.
vb Chanaan mutatio dicitur. Quinque
ergo ciuitates in terra egipti lin
gua chanaan .i. lingua muta
ta loquntur. dum quinque sensibus
corporis in gentibus aspectu mu
tatis seruiunt iusticie. Cum enim
hos quinque a prauis delectationibus
non refrenat. Loquntur ad hunc
lingua egipciaca. Cum uero ea
dem uirtutum operibus occupat
lingua chanaan loquntur. In his
quinque ciuitatibus quia demum
tis adiuuantes commutatus
deo enim non tam uerbis loquntur
quam operibus. Non nulli enim quin
que ciuitates uel legem domini
que in allexandria primum translata
ta est. uel certe ordines episcopos
presbiteros dyaconos fideles cathe
cuminos senserunt. At hec spiritua
lem legis intelligentia de qua et
apostolus ait. Volo quinque uobis loqui
uerba sensu meo quam decem
milibus in lingua. et una quinque
ciuitatum appellatur ciuitas solis
iustitie. que in uidetur referri ad
uisum. Sicut enim ciuitas ut in
dicatur sole et luna indiget. ita
ut oculi nostri illuminentur indigemus
sole qui est xpistus. Hec ergo lingua cha
naan .i. lingua mutata loquntur
dum grece interpretatur. uel spiritualiter
exponitur. Et iurat per dominum exer
cituum. quia omnes sententias suas
in xpisto confirmat. Quantum non ad nos
quenda est tamen non lingua hebrea
sed chananitide loquatur. Hec ciui
tates sed hebreus transitorem sonat
qui de loco transit ad locum. et nos
licet simus quamdiu in egipto sumus
.i. dum in huius tenebris uersamur
non possumus lingua hebrea .i. lin
gua transeuntium loqui. sed lingua cha
naan. Chanaan quippe interpretatur
quasi motio. uel quasi respondens.
Cum igitur ab egipto recedere uo
lumus et exire de potestate pha
raonis cupientes pro terra promissionis
tenere et in patria sanctorum ubi in
sticia regnat habitare. ire mo
uemur et quasi respondemus xpisto
nos uocanti. et tamen quia ad
hunc imperfecti secundum detinemur lingua
hebrea nec dum loqui possu
mus. donec abstrahat nos ista transcamus
Sequitur // In die illa erit altare
domini in medio terre egipti: et ti
tulus iuxta terminum eius domini. et
erit in signum et in testimonium
domino exercituum in terra egipti. In
egipto .i. in gentibus erit altare
domini. ut ab ortu solis usque in occasum

in omni loco ins malachiam
offeratur nomini meo oblacio
munda. Erunt autem una ecclesia
erit et unum altare in toto orbe
quia et unum sacrificium. Titulus
ins altare est euangelium et apostolorum
doctrina vel altare fidei in quo
offerimus hostias de quibus
ait petrus. Vos edificamini do
mos spirituales sacerdocium sanctum offe
rentes spirituales hostias. Tytu
lus ins altare hoc. bona opera
to est et dominice passionis i
mitacio. et erit illud altare vel
titulus in signum et in testimo
nium resurrectionis eius. Sequitur
Clamabunt enim ad dominum a fa
cie tribulantis. et mittet eis
saluatorem et propugnatorem qui
liberet eos. Et cognoscetur dominus
ab egipto. et cognoscet egipcii
dominum in die illa. et colent
eum in hostiis et muneribus. et
vota vouebunt domino et sol
uent. A facie hostis antiqui tri
bulantis eos impulsus operibus
clamabunt tandem domino. sic
cornelius qui erat de primis
demum semper. et mittet eis per
apostolos xpistum saluatorem qui li
beret eos. Vel nos et ceteri fide
les afflictionibus pressi. cla
mabunt ad dominum. a facie mali
tribulantis et impugnantis eos
et spiritualiter mittet eis salua
torem suum quia proprie gratiam
liberabit eos. et contra insultus
pecis pugnabit. Renouatur enim
in persecutoribus vel impugna
tione demonum affligimur vel quo
libet aduersitate et dei auxilio
ad liberamur ac peregrini. deus
filium suum ad nos quodammodo
mittit saluatorem ac propugna
torem qui nos liberat. Sic
igitur fidelibus suis tunc mi
sit enim dominum post martirii

afflictionem pacem dedit. Et cog
noscetur in eis dominus ab egipto
quia postquam persecutiones cessa
uerunt. vniuersus credidit orbis
et cognoscet egipcii dominum
in die illa. et colent eum in ho
stiis et muneribus spiritualibus
bonorum operum. et vota pie con
sacionis ei vouebunt. et sol
uent votum enim domino offert
et soluit qui est sanctus corpore
et spiritu. Sequitur. // Et percutiet
dominus egiptum plaga et sanabit
eam et reuertentur ad dominum et pla
cabitur eis. et sanabit eos. Duo
bus modis vulnerat deus. quos
ad salutem reducere curat. Aliquem
enim carnis percutit et metus
diuicia suo pauore tabefacit.
vulnerando ergo ad salutem
renouat. tunc electos suos affligit
exterius. ut in terius innouat. Aliquem
cum si flagella exterius cessare
uideantur. interius vulnera infli
git et quia metus mentis diuicia
suo desiderio percutit. Et percu
ciendo sanat quia terrores suos ia
culo transfixos. ad sensum nos
rectitudinis renouat. Corda enim
nostra male sana sunt. cum nullo
dei amore sauciantur. cum peregrina
cionis erumpna non senciunt. Cum
erga infirmitatem proximi nec quo
libet minimo affectu languescunt
Et plagam percuciet ut sanet
quia amoris spiritualis iaculis ad
insensibiles transfigit. mox quos
sensibiles pardore caritatis red
dit. Vnde dicit et sponsa in ca
ntic. vulnerata caritate ego sum
animale cum sana erat. quia sensus
exilii. statum certa. securitate possessa
nec uidebat deum. nec videre que
bat. percussimus autem cor celi tat

eius spiritualis uulneratur · quia
intimus affectu pietatis redit
desiderio contemplationis · Et
miro modo mollificatur · ex uulnere
que prius mortua iacebat in sa
lute · estuat · anhelat · et iam
uidere desiderat que fugiebat
percussione ergo ad salutem redu
citur · que ad serenitatem conuictis
intime amoris sui perturbatione
renouatur · pulchre itaque dicitur
e · quia percutiet dominus egip
tum plaga · et sanabit eam · Et
reuertentur inquit ad dominum tanta
te stimulati · ut quo recesserat
concupiscentiis illecti · Et pla
cabitur eis penitentiam agentibus
quibus iratus fuerat peccan
tibus et sanabit eos a lang
uore peccati · atque corporis in tim
fit egiptum · id est recedentes perge
tibus percussit dominus · quia
tradidit morti eos passioni · sed
rursus eos in resurrectione sa
nabit · omne enim dominus diligit
corripit · flagellat autem omnem
filium quem recipit · Sequitur In
die illa erit uia de egipto in
assirios · et intrabit assirius in e
giptum · et egiptum in assirios
et seruient egiptii assur · Via
erit de egipto in assyrios · id est de
gentilitate in fidem ecclesiam · qui
se et alios bene dirigunt · assy
rii quippe dirigentes interpretantur
et assur dirigens · et intrabit
assirius · id est predicator egiptum · id est gen
tilitatem · et egiptus in assirios
id est gentiles in ecclesiam · et seruient
egiptii assur · quia gentiles o
bedient christo · Assur enim ut dixi
interpretatur dirigens · et quis est
iste dirigens · nisi cui dicitur · dirige
me in ueritate tua et doce me
quia tu es deus saluator meus ·
Tunc autem primum uia patuit
de egipto in assirios · cum iam

iussum est cornelio ut ad sy
monem petrum mitteret · Et intra
uit assirius egiptum · cum petrus
est ingressus domum cornelii ·
Egiptius intrauit in assirios
id est gentilis incorporatus est fidei
ecclesie · cum cecidit spiritus sanctus super
omnes qui audiebant uerbum · et
iussit eos baptizari petrus
et seruierunt egiptii assur · cum
cornelius et qui cum eo baptiza
ti fuerant custodierunt quod
a petro audierant · qui non est
personarum acceptor deus · sed in om
gente qui timet deum · et opera
tur iustitiam acceptus est illi · Sequitur
In die illa erit israhel tercius egi
pto et assirio benedicto in
medio terre · cui benedixit dominus
exercituum dicens · Benedictus
populus meus egipti · et opus
manuum mearum assirio · id est predi
catori · Vel israhel et egiptus ecclesie
tertio et populum est · Et in predi
catores in gentibus israhel id est hebre
orum populus additur eis tercius bene
dicto uita id est in ecclesia · cui bene
dixit dominus dicens · benedictus populus
meus egipti id est gentilitatis · et
opus manuum mearum · erit a
ssyrio · quia cooperator predicato
ribus · sicut autem marcus predi
cauerunt · ubique domino coopera
te · et sermonem confirmante se
quentibus signis · Et paulus
enim operatus est petro in aposto
latum circumcisionis operatus est
et mihi inter gentes · hereditas autem
mea israhel · quod interpretatur uir uidens
deum · siue principes cum deo · quia
illi erunt hereditas dei · qui si
ne fine uidebunt eum / et regna
bunt cum eo · hec quidem ad electos
Sequentia uero spectant ad reprobos ·
Anno quo ingressus // est tharta
nus in azotum
cum misisset eum sargon

hereditas autem mea israhel ·
israhel autem uir uidens
deum et tamquam egiptio
id est gentili quasi et
assyrio :-

rex assiriorum et pugnasset con-
tra azotum et cepisset eam in
tempore illo locutus est dominus in
manu ysaye filii amos dicens
vade et solve saccum de lumbis
tuis et calciamenta tua tolle
de pedibus tuis et fecit sic
vadens nudus et discalci-
atus Et dixit dominus Sicut
ambulavit servus meus y-
sayas nudus et discalciatus
trium annorum signum et por-
tentum erit super egiptum et super
ethiopiam Sic minabit rex assy-
riorum captivitatem egipti et
transmigrationem ethiopie iuve-
nem et senem nudam et discal-
ciatam discoopertis natibus
ignominiam egipti / et transmi-
grationem ~~ethiopie~~ Et timebunt
et confundentur ab ethiopia spe
sua et ab egipto gloria sua et di-
cet habitator insule huius in
die illa Ecce hec erat spes
nostra ad quos confugimus in au-
xilium ut liberaret nos a facie
regis asyriorum et quomodo effugere
poterimus nos Tercium autem est
de tempore quo thartan cepit a-
zotum ad captivitatem egipti
et ethiopie pertinet Quod quanto
minus congruit ad sensum
hystoricum tanto competencius
est spiritualiter intelligere Ec-
quid enim per azotum que interpretatur
ignis generationis nisi geminus
libidinis ardor exprimitur Quid
per thartan qui superfluus vel
elongans interpretatur nisi superfluus
et adeo separans cogitatus de-
signatur per illas enim cogitaciones
separantur a deo et ipse dixit Ex-
tenuit cor eorum fornicatio et
recedes a me cor enim quod
fornicationi deligatur a deo re-
cessit Quod per sargon qui dicitur

princeps horti a voluptatis et
lascivie et est rex assyriorum nisi
princeps demonum dyabolus Mit-
tit itaque sargon rex assyriorum
thartan contra azotum ut ex-
pugnet eam et capiat quia
hostis antiquus superfluas et
fornicarias cogitaciones in corde
suggerit que geminum ignem
libidinis exagitent ut urbem
castitatis expugnent et tempore
quo thartan azotum ingressus
cepit in qua comprehensione tamen
sive mens gemino ardore estu-
ans Significata est per immis-
sione cogitacionum a dyabolo
superata locutus est dominus in ma-
nu ysaye quia exeuns a Ezec-
hia sua firmavit Solve igitur
saccum de lumbis tuis et cetera
Tercium est autem quod propheta solvit
saccum de lumbis suis et calci-
amenta de pedibus non habet quod
multi lumbos suos cingulo ca-
stitatis exant solutum quos
antea penitencie vel discipline
cilicio vestitos ostenderat et
optimi gressus amminiculo pa-
ternorum exemplorum nudatum
Et forte quia plures qui membra
Christi putabantur tam ignomi-
niose captivantur in fornicationem
et iniquitates a dyabolo ysayas
qui salus domini dicitur et Christum pre-
folct solutis de lumbis cilicio ince-
dit nudus et discalciatus Quid
enim nudus perdendum et intel-
ligi datur ambulavit triennio
captivitate portendens ut non
nullos excidis sit captivos designet
qui trinitatis fidem confitentur Tha
dicente domino Sicut ambulavit
servus meus ysayas nudus et
discalciatus trium annorum signum
et portentum super egiptum erit et
super ethiopiam Sic minabit

rex assiriorum captivitate egipti
intelligitur propheta tribus diebus
nudus ambulasse ut tamen a
nostris nudus ambulasse capti
vitatem significaret. tamen dierum
inprudencia deambulatio. Solet
enim non numquam in scriptura dies
annum significare sicut ezechieli
dicitur diem pro anno dedi inquam
pro anno dedi tibi. et sub moyse re
versis exploratoribus. ac terra quam in
spexerant detrahentibus tunc dolere
filii israel de egipto se egressos di
citur. quibus iiii quadraginta dierum
quibus considerasti terram annus
pro die imputabitur. et quadraginta
annis recipietis iniquitates
vestras. Sic et in hoc loco propheta
ut triennium figuraret tribus diebus nudus
incessisse creditur. Aut si non tribus
nudus ambulavit potius est
quia deambulatio vel triennium sub
quinta voluit dominus significare. Modo
igitur per hoc captivitatis terminum
exprimit. id est christianorum tempus a do
mini resurrectione usque ad mundi
finem in quo fit captivatur qui dum
gratiam tulissent in lucernam sit enim
minabit rex assiriorum captivitate
egipti et transmigratione ethiopie ve
Sit iam diximus rex assiriorum dya
bolus est. Egiptus autem egiptus q
dicitur tenebre et ethiopia que caligo
interpretatur designat vel obscuritas non
nullorum consciencias. demones enim
iuxta apostolum. rectores sunt tenebrarum mundi
tenebrarum harum. minat ergo rex assi
riorum captivitate egipti. et transmi
gratione egipti ethiopie. quia hostis
antiquus eos secundum desiderium suum
deditos in vitium captivos secum
trahit. quorum mentes scientia doctrine
dei non est illuminata vel post illuminatorum
consensu peccati inasinus est obstinata
animat iuvenem. quia et cum spiri
tali robore ac sanitate mentis
floridus putabatur. captivat. et
senem quia et cum quod qui maturis

moribus atque perfectus videbatur
nimia iniquitatis impellit. Deo
minari nolebat. qui precibat
dices. Manus pectoris non moveo
at me. nuda minat ea id est Idum
meo iusticie spoliata. et discal
ciata exemplis patrum. pedes
enim quorum inter amorsum perfect
antiquorum muniuntur cum mortuorum
pellibus agnorum animalium. dominum
intra ecclesiam vite patrum tenetur
discalciatus ergo vadit. qui nullos
precedentium patrum in suis operibus
imitatur exemplum. Egiptus quoque
persequens vel tribulans interpretatur
et ethiopes humiles atque deiecti. Et
omnis qui se exaltat humiliabitur
orum ducendi sunt in captivitatem
in qua ibunt iuvenes et senes
qui malicia roborati sunt. et ab
perfecte etatis. vicia pervenit nudi
ut omnia eorum scelera pateant. Ni
chil enim occultum quod non reveletur
et discalciati. ne pristina domi
comedere calceant. discoopertibus
mordeant. Et nudo autem in discoopertis
natibus. per quas stercora digeruntur
nisi tempus atque pudendarum actionum
defecto significatur. unde fama fetet
odoris egreditur. Et hec ignominia
egipti id est eorum qui obsessi cecitate
cordis usque ad detestandas actio
nes perducti sunt. Nam propter has
ignominiosi habentur et infames
Captivitatis ita quod tamen misera
biliter non vult. qui sanctitate magis
putabatur. mores qui sequebantur
eos ante casum eorum timebunt
ne et ipsi similiter cadant. et confundentur
ab ethiopia spe sua. et ab egipto
gloria sua. quia nunc ab hiis ceu
bestes in quibus salutis sue spem
magna habebat. et in hiis gloriabantur
quia non stolos estimabant
eos. Hoc enim sepe et nostris diebus
contigit. et dicat habitator huius in
sule. id est qui permanserit stabilis in
hac religione. Ecce isti sunt in quibus

spem habebamus et ad quorum
consiliu et adiutoriu confugiebamus
ut nos instruendo atque orando
liberaret. assatic regis assyriorum
i. ubique impugnator sathanas qui
nunc semetipsis liberare non valu
erunt. et quomodo nos infirmi po
tuimus resistere vel effugere. cum isti
fortes tam cecer[un]t. multi sunt
incertamine temptationum. Secundum

Omnes deserti maris. Deserto
gradu positi est. omnes isti
quia torre c. qui nec desola
bati quietis animarum post mor
tem pergunt neque ad eterna be
ate resurrectionis. sed presenti vite
que per dies laboriosos consumi
tati animalie inserviunt. est aut
babylonis et hor omnes. et illud
generaliter omnium peccatorum i. et reproborum
et eorum qui ad penitentiam redeunt
mare enim eos significat. de quibus
iste propheta dicit. Impii aut quasi
mare fervens. quod quiescere non potest.
Corda quippe hominum terrena quasi
diversis cogitationum fluctibus in
tumescunt. qui elationis superbie
conditatis. dum altera tollentur
se impetunt. qui adversanti se quasi
da collidunt. mare quoque cor iniqui
e. Quod videlicet mare desertu e
quia a deo derelictu ac reprobatu
Sed videamus quod omnes hec mare
sustineat. Sequitur. Sicut turbines
ab affrico venient. de deserto ve
nit. de terra horribili. visio dura
nunciata est michi. Quid per
desertu vel terram horribile. nisi
mentes reproborum designantur angelorum
Quid per affricum. qui calidus
e ventus. nisi spiritus sancti flatus ex
primitur. Unde Zacharias ait. Do
minus in tuba canet. et vadet
in turbine austri. Auster enim et
affricus idem significant. Deus
quippe in tuba canet. cum xpus
vel per suos predicatores. vel per scripturam
predicat. et vadit in turbine austri.

quia dum nostra mentes divini fer
voris dulcedine vehementer commovit. Deus
ab eam venit. Turbo enim austri
timor e. Venit quia terram peccatoris
mentem et commotam. Sed sicut hec
divine fortitudines ab affrico proce
ssit venerunt. que malum subornat
desistimus. Sic a deserto multitudinis
demonum contrario venit turbo
temptationum statum mentis co
ncutiens atque subvertens. Quod
et aliter intelligi potest. Quid enim
per affricum. nisi calidus immun
darum suggestionum flatus designat
natur. Quid per desertum nisi destitutio
boni. Vacua enim timore dei pec
tora. et abirrigatione gratie cele
stis arentia: deserto significantis
horrendi comparant. In hoc deserto
vidit Iohannes mulierem super bestia
sedentem coccinea plena nominibus
blasphemie. mulier enim baby
lon est. bestia diabolus. Sicut
ergo turbines i. vicia perturbationes
que cor concutiunt ab affrico. i. a ca
lida suggestione veniunt. temptationum
ita et de deserto i. de eo qui bo
num sponte deseruit. venit omnis
turbo deserti maris. quia non
propheta alium de semetipso indicat
et omnes cives egreditur. Visio i
quit dura nunciata e michi. Dicunt
de terra horribili demonum terribile
amatoribus seculi prevalentium. Sin
et prolixum dicitur. Hec terra et mare
quia descendit diabolus ad vos
habens iram magnam. Hec e visio
dura. que nunciata e prophete. Quanta
sit visio vel pondus. cum hominum fenem
mare cernitur. et quantis tempta
tionibus in dies iste plenius sit
propheta considerat. Hec aut ipsa
temptationum tempestas a de
serto venit. in quo temptator
et demonum est. atque ipsa hec sunt. ser
pentum morsibus crudeliter cir
cumtemptationibus et angustiis

horribilis et dura visio audita
Sicut cum turbines atque tempe-
states de deserto veniunt. et de terra
horribili ubi non est habitator deus
et ubi universa terrena sunt. Et
qui incredulus est agit contra
gratiam infidelitati sue. Et qui
depredator est vastat. Idem est sensus
Qui incredulus est infideliter agit.
et qui depredator est vastat. Et
unusquisque suis predicatoribus non credit
infideliter opera facit. et qui de-
predator ac dissipator est vastat
ecclesiam ut Saulus. Vel hostis
antiquus qui depredator bonorum
est vastat in mundo Babilonem
id est secularium cor. Sequitur. Ascende
Elam obside Media. Omnem ge-
mitum eius cessare feci. Elam
interpretatur seculum vel ante fores vel
prioribus que seculari. Medus
non mensuratus vel mensuratus. Quid er-
go per Elam nisi omnia temporalia
ista significant. que nobis ante
fores sunt id est potestas. Et quid
per Medum nisi sathanas qui non
est non potest nisi iuxta mensuram
qua divinitus relaxatur. Ascendit
itaque contra eum Elam cuius
mentem secularium et visibilia
per delectationem superare nituntur. Et
Medus obsidet cum diabolus
undique mentem temptationibus
diversis circumvallat et impugnat
et inter hec omnem inquit gemitum ge-
mitum eius id est Babilonis confusi-
one scilicet penitus cessare feci
quia seculari gaudio ebriata
nequaquam sentire spiritualia dap-
na que patitur intus et ideo ne-
scit tamen gemat. Quia propterea pro
quantum delectata anima doleat atque
inmiceatur ostendit subiungens. Prop-
terea repleti sunt lumbi mei dolore
angustia possedit me. sicut an-
gustia ~~possedit me sicut~~ parturientis
Corrui cum audirem. conturbatus

sum cum viderem. Emarcuit cor
meum tenebre stupefecerunt
me. Angustia parturientis tenuit
contristatum. quia cum nimio dolore
percutiebat quod minus habebat me-
stam scilicet visiones que sibi
ostense fuerant super Babilonem
quas audiens stare non potuit
ex dolore cordis percussus in terram
corruit, videns quam contra Babilo-
nem et cor eius dolore emarcuit
et elanguit. Ad eam incertus
et tenebre confusi cordis ~~propter~~
oculos quam corporis stupefecerunt.
Cum ut universa absorpto tristicia
dum signe corporis visu et animi
sobrio intellectu stupefactus et lan-
guidus iaceret. Cum tum tercia per-
cutiens vox tandem dicit Babilonis
adiungit. Babilon dilecta mea
posita est mihi in miraculum actu pieta-
tis et compassionis. Vir sanctus
Babilonem dilectam suam vocat
quia in omnibus hominibus naturam
suam diligit et omnium miseriis
benigne compatitur. Multa enim
caritate putabat fuit plenus qui
et Babilonem sic diligit. Que est
autem hec Babilon nisi ea pars
humani generis que in domino hunc
seculi amat. que posita est prophete
in miraculum. quia videt eam
in puncto florentem et mox exter-
minatam. Sed multa prius longa
huius qui electia non cogitant
de perpetuis celestibus. et eternis i
tentus libavit consideravit
quam cito gloria hec temporalis finiatur
dum et adiciat dicens. Babilo-
ni pone mensam. contemplare
in specula comedentes et bibentes
surgite principes arripite cli-
peum. Pone inquit id est mensam
scilicet secularem doctrinam in qua vanis
carnalibus sive secularibus pascantur
vel mensam id est apparatum delectatio-
num pone tibi. Sed dominus adhuc

mensam sedens contemplare
in specula i. de alto mentis emino
prospice. quanta tibi immineant emi
neat. et vos principes babilonis
i. sapientes mundi qui et obscura
et manifesta scrutare scitis eo
mederitis et bibitis. Surgite
ab hoc convivio et arripite ~~gladium~~ clipeum
protectionis. que dyaboli iaculis
opponatur et ab imminenti gladio
mortis vos protegat. Balthazar
enim rex babilonis fecit grande
convivium optimatibus suis precepit
quod iam temulento afferri
vasa que fuerant in templo do
mini. et biberunt in eis rex et op
timates eius uxoresque et con
cubine eius. Bibebat in eis
vinum et laudabat deos suos
et eadem nocte interfectus est baltha
zar. Ita et sapientes huius seculi
et heretici familiares et subiectos
suos babilonico cibo pascunt
et inebriant i. doctrina confusio
nis. omnia debriati si quos
abeetta prius abducunt. Bibunt
in eis vinum confusionis et ame
ricie suosque laudant errores. Sed
in nocte eiusdem confusionis
et temulentie perimuntur a dyabolo
quia sine cogitacione intrat mo
riuntur. qui enim dormiunt nocte
dormiunt. et qui ebrii sunt noc
te ebrii sunt. In hac ergo nocte
mentis et ebrietatis et sopno
occiduntur ab hoste antiquo di
et diviti dominus ait. Stulte hac
nocte animam tuam repetunt a te
Contra hanc ebrietatem et sopnum
et mortem petrus nos caute ad
monet dicens. Sobrii estote
et vigilate. quia adversarius vester
dyabolus tamquam leo rugiens
circuit querens quem devoret. hic
itaque convivium et imminentem
nocte mortem prospecta considerans

ait. Pone mensam contemplare
in specula. comedentes et bibe
ntes surgite principes arripite
clipeum. Erit enim debent huius
convivii quia ministros eorum
sathanas improvisam eis necem
parat. et se munire contra eum
non possunt. Vel propheta precipit ut
nescientes in mensa domini et illius
saciatus cibo diligenter contemplentur
que reposita sunt ministro. dicitur
quod premium a domino credentes
ut comederent et biberent corpus
et sanguinem domini. Veniunt principes
ecclesie. et tu apostolus audi
ait. Surgite. arripiatisque clipeum
fidei et armatura apostoli pauli
in quo possint ignita dyaboli
iacula extinguere. Sequitur.
Hec enim dixit michi dominus vade
et pone speculatorem. et quodcumque
viderit annunciet. et vidit currum
duorum equitum ascensorem asini
et ascensorem cameli. Et conti
platus est diligenter multo intui
tu. et clamavit ut leo. Super specula
domini ego sum stans iugiter per
diem et super custodiam meam stans ego
totis noctibus. Ecce iste venit
ascensor bige equitum. et respon
dens dixit. Cecidit cecidit ba
bilon. et omnia sculptilia eius
contrita sunt in terra. Pone igitur
in corde tuo speculatorem i. pru
dentem mentis vigilanciam que
venturi futurorum ac demonum
certamina ex alta consideratione
prenostat. et que in mundo fu
tura sunt prophetico spiritu provi
deat. prophetarum quippe sensus
afflatibus divinis repletus
ab ymo levatur et ad superna
conscendit atque inde que desidera
verit intuetur. que infra se vetera et
~~sunt~~ videt. Speculator itaque
que prospecta posuit sensus eius r

non incongrue accipi(tur). Qui sup
speculam prophetice consideracionis
positus uidit in hoc seculo quasi
duorum equitum .i. superbam pompam
dyaboli et antixpi. Vidit ascensorem
asini .i. dyaboli et ascensorem ca-
meli .i. antixpm. Asinus enim stul-
tus et irracionabilis prius gentium est
quia ante redemptoris aduentum
possessus a dyabolo est. Camelus
uero tortuosa pussissimorum hominum mul-
titudo que antixpm sequetur. Et
contemplatus est inquit astucias
eorum diligenter multo intuitu. et
ne qualibet arte eorum deciperetur cla-
mauit ut leo considerans dicens
ad fortes: super speculam domini ego
sum stans tota die. Stat enim super specula
domini cuius mens appetitione patrie
superne forti stabilitate figitur. Vel
uictus quippe extimis motibus
eandem intencionem suam cum quereda
secretissimum recessum petit. ibique
incommutabiliter inherens et immu-
tabilia cuncta transcendens. ipsa iam
tranquillitate quietis sue mundo ex-
tra mundum est. Stat et super custodia
sua qui per solercia discipline ter-
renis desideriis non succumbit sed super
eminet. ut dominum semper stantem
aspiciat eternitatem in ista sit ei oc-
quod transit. Stare namque per custodia di-
stricto dominum solitis cunctaque re-
spicit in alto posita. Pius qua ue-
niat culpa. deprehendit eamque quoque
uigilanter pungnat ea fortiter decli-
nat. Potest quoque specula pro die custo-
dia nunc accipi. Custodia uero in
noctibus cauta obseruacio aduersus
temptamenta uitiorum. Et dici spec-
ulam domino aliquam custodiam
noctium sua esse testatur. quia uirtutes
si quas habemus ex deo sunt. et
non ex nobis ipsis sunt nobis. Et quo-
tiens nos attempnatur. hec sua nox
inter nos aliquis. et domino di-
co Grauida sit inpietatis est. ut asce-
sor asini. ins. cuglicam lectorum

xpm dicet. et econtrario ascensorem
cameli contraria fortitudine propter
feditate tortuosi cuiantis. Alii
uero duos ascensores littere et spiritus
ad deo referunt testamenta. Ecce
inquit speculator ecce uenit iste
uir .i. antixpus. qui homo non
angelicus spiritus erit: ascensor
bige equitum .i. possessor glorie seculi
potentum. Et respondit speculator
iniquitati eius et dixit / Cecidit
bal(?) cecidit babylon. Tanta enim
prosperitate consurget aduersus dua
torre teli. pestifer homo ille. ut
propter eius malicia finiatur mundus
et ipse cum tota babylone .i. uniuersa
omnium congregacione. precipitetur in tar-
tarum. qui extollebatur super omne quod
dicitur deus aut quod colitur. Unde
nunc recte post eius aduentum
dicitur. Cecidit cecidit babilonia. anima
et corpore missa est in tenebras
exteriores. et omnia sculptilia deorum
eius .i. uniuersa figmenta falsorum
dogmatum eius. contrita sunt
in terra tenebrosa et opertam mortis
caligine. Utrum aut speculator
ista dicat apud ysayam. similiter
et iohanni uisus est angelus dicens
Cecidit cecidit babilo illa magna
que a uino ire fornicacionis sue
potauit omnes gentes. Et alius
angelus secutus est dicens. Si quis
adorauerit bestiam et ymaginem eius
et acceperit caracterem in fronte sua.
hic bibet de uino ire dei. Hec e-
runt tunc sculptilia idolorum babi-
lonis bestia scilicet .i. antixpus et
ymago atque caracter eius. et
numerus nominis eius. Et hec sculpti-
lia conteretur babilone cadente quia
perennibus impiis destruetur
antixpus et ydola eius. Alio
sensu uir ascensor bige equitum
incarnatus deus intelligitur. sedens
super bigam currum eius glorie. iniqua sunt
equites predicatores atque doctores
Cum ascensor bige desiderauit
conplesse et uerba eius audire uolenti

respondit et dixit Cecidit cecidit
babylon totius orbis confusio
et in adventu meo cecidit et pe
nitus corruet in fine seculi et ydo
la eius contrita sunt Huiusque
propheta retulit quomodo babylon post
ea sit et comminatum et in stupo
rem et cur tanto merore confusus
sit in hac visione et post hec
ad plebem fidelium conversus sub
iungit / Tritura mea et filia aree
mee que audivi a domino exer
cituum deo israel annunciavi vobis
id est ruinam infidelium subitaneam
dum in suis iustitiis extolluntur
Tritura vero est ecclesia que pressuris
malis atteritur ut purior a paleis
grana separentur id est a reprobis insti
celestibus horreis digni
Onus duma ad me clamat
ex seir Custos quid de nocte
custos quid de nocte Dixit custos
Venit mane et nox Si queritis
querite convertimini et venite Onus
istud iudeorum est qui sine credere
nolle in confessionem et in septimo
gradu propter sabbatum est Duma
quippe silentium vel gaudium in
terpretatur Et a confessione redemp
toris siluerunt iudei ex quo con
spiraverunt ut si quis illum con
fiteretur xpm extra synagogam fie
ret Cum tunc nunc gaudebunt cum
rursus eum confiteri inceperint
Hoc ergo prius silentium iudeorum et
quod adhuc futurum est gaudium repor
portat onus istud quod nunc
propheta describit Ad me inquit sal
vator clamat quisque ex seir
id est ex spinoso populo iudeorum quem de
signavit seir id est esau qui natus
pellis est totus in modum hispidus
Seir namque pilosus dicitur sive
hirtus Custos quid de nocte
custos quid de nocte subaudi
venisti Custos quippe noster de noc
te venit quia peccatoribus humanum
genus et manifestus in carne ap
paruit et tamen hominum pressa per
fidie sue tenebris iudea nunc
cognovit Unde tamen resipiscere
incipiens et querit convertere qui in nocte
venit Cui custos pervigil qui
custodit israel dixit Venit mane
illuminationis gentium et nox ex
cecationis iudeorum Nam per eius
presentiam et nova lux mundo
inclaruit et tamen in corde israe
litarum vetus cecitas remansit
primo et excecati sunt quidem
in adventu eius Si me inquit
fide iam queritis querite me et
operibus convertimini auctoritate
et venite ad novitate Hoc enim
ut premisimus eis dicitur qui ea ali
quatenus receperint credere Vel certe
potest dici quod dominus de seir id est
de terrenis locis ad se vocifaretur
seque provocet ad salutem et ad ipsum
loqui Custos qui de nocte co
surgens vigilaris in tenebris quare
absque peccato in carne es peccatrice
quia tamen voluisti humanum
corpus assumere Respondet
custos id est samaritanus qui vul
neratum iumento suo imposuit Ve
nit mane et nox id est gentium
multitudini ortus est sol iusti
tie et iudeis venerunt tenebre
Et gentibus dicit Si me queri
tis studiosius querite convertimini ab
erroribus et venite ad me
Onus in arabia in saltu
ad vesperam dormientis
in semitis dedanim occurrentes
sitienti ferte aquam qui habita
tis terram austri cum panibus occurrite
fugienti A facie enim gladiorum fuge
runt a facie gladii imminentis
a facie arcus extenti a facie
gravis prelii Quia hec dicit
dominus deus Adhuc in uno anno
quasi in anno mercenarii auferetur

omnis gloria cedar et reliquie numeri
sagittariorum fortium de filiis cedar
imminuentur. dominus enim deus israel
locutus est. Omnis hoc ni fallor
penitentiam est. quod ideo quam in octavo
positum est ordine propter metum scilicet
futuri examinis. Nemo enim pe-
nitentiam agit nisi diem iudicii
metuentes. qui dies erit octavus
quia post tempora sextaria. que sep-
tem diebus peraguntur veniet.
In arabia vero dicitur onus istud
qui ad eos spectat. qui desinis
similiant peccatis et vite sue ter-
minum appropinquare credunt vel
de eo cogitant. Arabia quippe
que humilis interpretatur vel occidentalis
vel vespertina tempus humane vite et
senectutem designat. In arabia
ergo in humili mente penitentes
et ad finem vite se appropinquare co-
gitantibus est onus istud. Vos
inquit o penitentes dormietis
a strepitu cupiditatum quiescetis
in saltu id est in vespere et humida
compunctione penitentie. ad vesperam
id est occidente sole desideriorum car-
nalium vel prope finem presentis vite
Vel in saltu id est in remota et secre-
ta conversatione dormietis a stre-
pitu mundi in semitis dodanim
id est in viis Christi qui nobis propinquus
fieri dignatus est. Dodanim quippe
patruelis dicitur. Quis nobis spirita-
liter qui ex gentibus credimus patruus? Christus
est. Deo et enim fratres sunt po-
pulus iudeorum et gentium. Et
Christus quidem iudaici populi filius
est nos vero nati sumus ex gentili
populo. Christus ergo patruelis est
nobis id est patrui nostri filius. In se-
mitis itaque dodanim dormit
qui turbulentis seculi actionibus
derelictis angustas Christi vias
quieto corde sectatur. In hiis quippe
semitis dormiebat iacob

qui scalam cuius summitas celum
tangebat in sompnis vidit. Vel
ita. Arabia dicitur vespera. que noc-
tis tenebrarumque principium est. Omnis
que qui habet initium peccatorum
versatur in vespera. qui autem ve-
nit ad summum in media nocte
consistit. et qui in malitia cre-
verit esse. at peccatorum via in
procedunt non dormiunt nisi mo-
rantur in agris et segetibus
sed in infructuosis saltibus. Secre-
te quia vespera principium malorum
est in semitis dodanim quod in-
terpretatur iudicia dicuntur habitare.
Quot enim habent peccatorum genera
tot iudiciorum merentur sententias
potest etiam dodanim grande iudi-
cium interpretari. Iam vero spirituales
admonet propheta. quod humanitatis
subsidium impendant cuilibet
penitenti. Afferte inquit aquam
spiritualis doctrine sitienti. potum
divine predicationis. vos qui ha-
bitatis terram austri id est qui in eccle-
sia spiritualiter vivitis. cum panibus
sacri pabuli occurrite venientique
fugienti inquinationes mundi atque
supplicia sue dampnationis.
Aqua quippe sitienti ferte sepe
significat quia scriptum est Aqua
sapientie salutaris potabit illum
et aqua refrigerata verba creatoris.
Terra vero austri habitant
qui in sancta ecclesia potiti sancti spiritus
iura perflantur. In panibus quoque
eruditio doctrine celestis designatur
sicut scriptum est Cibavit illum
pane vite et intellectus. Fugitivi
autem qui humane mundi mala cunc-
ta fugere concupiscit. Cum ergo in
terra austri habitat fugientibus
cum panibus occurrit id est qui in
spiritu sancto in terram sanctam ecclesiam ple-
nus est. cum qui mala sua cuncta
deserit eruditionis alloquio consolatur.

fugienti quippe cum premiis
occurrere est. metuenti etiam sup
plicia doctrine sacre escas offerre
et modo timorem terrorum tempo
ralium. modo pauorem perhortacionis
fouere. locus hic quoque aduersus eos
intelligi potest. qui tradentes
se ocio atque desidie propria salute
contempti sunt. nec penitentibus
atque conuersis manum porrigunt
Fugerunt enim inquit penite
tes isti a facie gladiorum. quos
isti in iudicio tenebunt. sicut scrip
tum est. Gladii ancipites in
manibus eorum ad faciendam
vindictam. a facie gladii im
minentis. de quo dicit Job. fugi
te a facie gladii imminentis. de
quo tactum est. et a facie arcus in
tenti. a facie arcus extenti. de
quo dicitur. dedisti metuentibus te sig
nificacionem ut fugiant a facie arcus
la et gladius et arcus iudici
alis sentencia. Hoc loco designat
a facie grauis prelii. sicut signifi
cat evangelium de quo dominus ait.
Quis rex iturus committere bellum
aduersus alium regem non sedens
prius cogitat si possit cum decem
milibus occurrere ei. qui cum xxti
milibus uenit ad se. Alioquin
adhuc illo longe agente. lega
cionem mittens rogat ea que pa
cis sunt. Rex quippe est unus
quisque. qui seipsum bene regit
qui est iturus committere bellum ad
uersus alium regem. quia in fine
a domino iudicandus est. Sed decem
milibus occurrere non potest ei qui
cum xxti milibus uenit adu
ersus se. quia cum peccatore operum
respondere iudicii non sufficit. qui
non solum de operibus. sed eciam de
cogitacionibus tenetur quietis. aptet
tat ergo parum et penitencie ad
eum iuuat legacione. rogans
ea que pacis sunt. Itaque signat
discussionem grauem prelium nominat
quia nemo tam sanctus est. ut pon
dus istud districti examinis por
tare queat si remota pietate
discutiatur. Vel. gladios hereticorum
fugerunt. doctrina gentilium blas
phemias iudeorum. Et quia mul
tos uiderunt eorum iaculis infectos
et cecidisse in prelio plurimos ipsi
cupiunt uestro auxilio liberari.
Deinde quid inspirat uita conuersi
qui toto corde penitencia agunt
demonstrat. Adhuc inquit in uno
anno. i. in residuo uite corporis spa
cio. auferetur ab eis omnis gloria
cedar. i. peccatum eorum. in quo princi
pes tenebrarum demones gloriabantur
Cedar enim tenebre dicitur. Sed annus
iste erit quasi annus mercenarii. quia
se appellabunt indignos iudi
cabunt appellari filios dei. Et so
lo mercenariorum nomine contenti sunt
et in persona eorum penitens ille dicit
pater peccaui in celum et coram te.
iam non sum dignus uocari filius
tuus. fac me sicut unum de mer
cenariis tuis. Vel quia mercedem
superne remuneracionis a domino merentur
annus iste quasi annus mer
cenarii uocatur. Unde beatus Job de
tali seruo loquitur. Recede paululum
lum ab eo ut quiescat. donec op
tata ueniat. sicut mercenarii dies
eius. In hoc itaque mercenarii anno
auferetur ab eis omnis gloria cedar
i. tenebrarum. ut audiat suis eis
aliquid tenebre. in aut luce in
domino. et que fructum habuistis
tunc in quibus nunc erubescitis
et reliquie numeri sagittariorum de
filiis cedar imminuentur. quia filii
tenebrarum demones. paulatim
cottidie minus minusque temptaci
onum iacula cordibus eorum audebunt
immittere

Onus vallis visionis
in nono gradu positū ē
omnis istud ut insinue-
mus quia eorum ē qui
menta fidei sacramentū in ecclesia
continue uident. Nam quia tar
tara sunt noue. recte nouena
rius iste misteria dei fidei apta
vel fidei transgressores pot locus
iste vocari. Nam cum ecclesia sit
mons tunc immo valli dicitur. in si
ut omnes prior(um) dogmatum prin
cipes qui corruerunt de sublimi
tate sensus scripturarum et ad yma
devoluti sunt sciant praevalle
visum visionis. Vallis ergo visionis
ecclesia ē que nutrice humilitatis
consistens oculos cordis illuminatos
habere solet. Sed et hec nimis graue
portat onus. quia reproborum mul
titudine premitur et temptacionum
pondere multiplicat grauatur propter
tamen ecclesia sine fecit. Unde nunc
ei dicitur. Quid nam tibi est quia
ascendisti et tu omnis in tecta
clamoris plena urbs frequens
ciuitas exultans. Ac si dicat.
de celo quos huc usque despe
ximus valde non ē si diuisa ma
lorum onera sustinet. Sed tibi quoque
quid nam accidit quia et tu
omnis ascendisti in tecta. super
cacumina vel culmina domorum
prospice. undique mortes filiorum
tuorum. clamore lamentacionis ple
na. que eras multitudine civi
um frequens. et in filiis tuis uel
in prosperitate exultans. Quid ac
in tectis nisi terrena corpora signantur.
Ascendit igitur in tecta. qui corporis
ita transcendunt desideria. ut apostolus
ait. Vos autem in carne non estis.
sed in spiritu. si tamen spiritus dei habitat in
vobis. Omnibus et ad omnia dicitur.
Quid inanie audiste prosperitate
super tecta. Itaque ecclesia. que pace

quodam tempore mansit in tectis
irruente nouissima tribula
tione. ascendet omnis in tecta.
quia que terrenis habitare videbatur
ad corporis commodum. omnia terre
mundana relinquens. arte metus
conscendat. et in inimicorum tempta
ciones undique se prouidendo re
fellens. de suorum tamen spirituali
morte lugebat. Nichil enim
christianus quisque. mentis te po
sidere potest. sciencibus aut ipsi
sequatur. Sequitur. Interfecti
tui non interfecti gladio. nec
mortui tui in bello. Hec ē ue
hementis causa doloris. quia
non materiali gladio. corporaliter
occiduntur. tunc filii ecclesie. sed
invisibili mucrone temptacionum
spiritualiter prostrati moriuntur. Et quod
faciant pastores. dum sic perimuntur
oues. Sequitur. Cuncti prin
cipes tui fugerunt simul. Duriter
ligati sunt. Omnes qui inventi
sunt. vincti sunt pariter fugerunt
procul. Huic loco consonat quod
in euangelio dominus ait. Mercena
rius et qui non ē pastor cuius
non sunt oues proprie. videt lupum
venientem. et dimittit oues et
fugit. Nunc enim de mutilibus
principibus ecclesie sermo ē. qui in
dentes in equitate contradicere non
audet. sed se sub silencio abscondunt
fugiunt enim huiusmodi principes non
mutando loca. sed subtrahendo so
lacium. fugiunt quia iniusticiam
videt et tacet. Omnia sed terra si
ne fecit. omnes fere qui videbantur
esse propositi. sub silencio se ab
scondunt. dum resistere in iusticie
prauorum nequaquam presumunt. Cuncti
inquit principes tui. fugerunt
simul. non quia omnes in toto or
be fuerunt. tunc fugiant. Sed quia
omnes qui in plerisque regionibus
erunt. pro culpa. fortitudine cedet

Sicque suorum vinculis peccatorum durius ligantur quibus data fuerat potestas ut aliorum vincula solverent. Omnes qui inventi sunt vincti sunt pariter. quia vinculis quod non in nullis reperti fuerint previnctis ab antixpo convincentur. Quia vero quoque multa a binis statibus variis fuerant. Procul inquit fugerunt. quia longe a iustitia domini sibi metuerant recesserunt. Vel ita. Quid tibi quod tu ascendisti et omnis sapientia secutans de sublimibus disputans. simplicitate contempnat. Tu quoque accola scenarum clamoris plena. Tota doctrina hereticorum non in sensu sed in multiloquio et clamore versatur. Unde a similitudine deceptorum frequens civitas appellatur. et exultans propter superbiam. Interfecti et occisi. quasi in mina parte absque ullo certamine et disceptatione hereticorum deceptoribus supplantantur. nec vulnerati gladio. sed sponte sua transiere ad hereticos. et omnes eorum principes a becclesia migraverunt ad synagogam sathane et transierunt simul discordes in perfidia. concordes in transgressione. Ideoque durius ligati sunt in erroribus suis et procul adeo fugerunt. Sequitur. Propterea dixi recedite a me. amare flebo. Nolite incumbere ut consolemini me super vastitate filie populi mei. Solito more vir misericors aliorum mesta videns proximo dolore non fallor cecidit. et accedentibus ait ut eum erigerent vel consolarentur. Recedite a me inquit amare flebo. Tanto enim merore ab intimis animi medullis erat affectus. ut nulla tunc consolationem reciperet. Unde prius ad eum iacentem inclinaretur. qui mestitiam eius levare volebat. adiecit. Nolite incumbere ut consolemini me. Et tunc consolationem respuat. ostendit adiungit dicens. Dies enim interfectionis et conculcationis et fletuum a domino deo exercituum in valle visionis. scrutans murum et magnificus super montes. Ipse enim extreme persecutionis interficientur opera iustorum. et qui ad iniquitates consenserit. conculcabitur a demonibus in medio viciorum. Vel a me eorum interficientur qui consensu antixpo prebuerit. Et tunc ubi conculcabuntur et ab omnibus affligentur et in hec perijt quique flebunt. Et ista dies a domino. quia divinitus est olim disposita ut tempus tribulationis illius veniat. Scrutans murum. Anima tunc undique mentem pulsans. quantum omnium cuiusque constantia virtutibus sit munita probabit. Et magnificus super montem excelse. quia sublimiores stans in ardibilibus aggredietur temptationibus. Vel dies indicij et interfectionis a domino in valle visionis ait. et ut singulorum opera demonstrat. scrutatur murum hereticorum. que contra ecclesiam quasi firmissimum propugnaculum construxerunt. et magnificus gloriosius quam in quelibet doctore eorum quod se super montem xpo constituit gloriatur. Sequitur. Et helam sumpsit pharetram currum hominis equitis. et parietem nudabit clipeus. Helam interpretatur seculi vel ante fores sine prioribus. aut certe secularia et significat hunc mundum et omnia hec visibilia que nobis includunt ante fores celorum sunt. Rursus helam interpretatum appositi. significans omnes qui nobis in via dei sunt appositi. Quid ergo pharetram nisi ledendi consilium accipit. Currus proprium non propositi

gla Quid pharetram eqtem
au9 est iste tenus nisi antixpc
qui in sextam gla pomibus de
mabit. Vel elam q̄o valle in
sionis obsidens. Sumet phar
etram. quia vel hic mdus vel ho
stis antiquus dei famulos et
pugnare volens malignum te
tat consiliu. de quo morti fe
ra subito iacula q̄i de pharet
ra sagittas in eos mittat et
que e hec pharetram. Currus
hominis equites. i. gla qua anti
xpus possidebit. q hoc eum vel
tes supabit. ~~ul sumet phar~~
~~tra tam homis~~ qd' ille tu filius
pdicionis. omnem mdi glam os
tendebit. Vel sumet pharetram
tam hominis equitis. quia ut fi
delium corda vulneret. tempora
le eis glam. quam quisqz potest
in seclo possidet. offeret. Et pa
rietem nudabit clipeus. quia
multi fideles qui orationibus
ecclie misteriis dediti erant. ul
parietes templi sunt. qua re
pelle. omnia diaboli machi
namenta poterat abiectos
mundi renunciabunt ante eius pha
retram. tam glie secular amatores
Unde et iohi dictum e. Atrium
aut qd' e foris templum eice
foras. et ne metiaris illud qd'
datu e gentibz. Qd' enim aput
ysaiam parietes hic aput iohem
d atrium. Et qd' parietes cli
peo nudatos describit. hoc e qd'
atrium foras eiectu. et gentibus
datu ostendit. Clipeus nanqz
fides e. quia paulus ait. In
omnibus sumentes scutum fidei.
in quo possitis omnia tela nequis
simi ignea extinguere. Pariete
quippe nudabit clipeus. quia
orationibus occupacionibz fide

emitterent. Vel elam qui i tp.
ascensus eorum. sine clamore q
receptores dnr. sumpserunt pha
retram ut sagittet in obscuro
rectos corde. qui se in eum cortes
et homines. ut pariete sion que ecc
siamentu suo clipeo et nuda
to impugnatore denudet. Erunt
aut electe valles et humilia dog
mata plena quadrigarum supbie
et p entrosatos viros. Deus re
velabit opimentu inde. et oia
secreta eorum qui in confessione fidei
constituti sunt. Sequitur. Et erunt
electe valles tue plene quadriga
rum. et equites ponentes sedes
suas in porta. Et revelabitur
opimentu inde. et videbis in illa
die armamentarium domus sal
tus. electe valles. i. illi qui ppter
humilitate quam ostendebat esti
mabantur electi. replebuntur in tpe
illo quadrigis inanis glie. Tan
ta enim tunc erit pravitas
ut qui iam in electorum sorte per
manere humilitatis gestum qui pu
tari videbatur. gestu dolori in sup
bia elati. divitias et honores
seculi xpo preferant. Et equites i. ma
ligni spus. qui sup currus ini
quorum equitant. ponent sedes suas
in porta fidei. quia multis obstru
unt confessionis ianua. Porta enim
confessio fit ad salute. Et quia
multi tunc erunt qui p timore
se xpianos non confitebuntur. licet fi
dei veritate in corde teneant. equites
sedes suas in porta illorum posi
tur dicuntur. quia sibi eorum dna
buntur. Et revelabitur opimentu inde.
quia consilia eorum qui se xpianos
tempore pacis confitebantur patebit.
Judas quippe confessio dicitur. Arma
mentarium non locus e. ubi recp
nantur arma. Et que sunt arma

fidelium nisi virtutes. et verba sacri eloquii. Quod est armamentarium clium armorum nisi cor iustorum. quare est eius domus saltus nisi perfectorum conscientia. que repulso strepitu desideriorum carnalium vacat et videt quoniam dominus est deus. Videbis ergo in illo die armamentarium domus saltus quando tribulatio temptationis venerit electorum que erat in dormis remota tumultibus et armis repleta celestibus manifestabitur. post hec manifestius hereticorum pravitas describitur. Subiungit enim. Et scissuras civitatis david videbitis quia multiplicate sunt. Civitas quippe david ecclesia dei est. quam heretici in reprobos pravaricas sectas scindere intendunt. quibus congruit et quod subditur. Et congregastis aquas piscine inferioris. et domos ierusalem numerastis et destruxistis domos ad muniendum murum. Et lacum fecistis inter duos muros et aquam piscine veteris. et non suspexistis ad eum. qui fecerat eam. et operatorem eius de longe non vidistis. Quare est enim piscina inferior nisi doctrina eorum tendens ad yma semper. qui et domos ierusalem numerant. quia non profectu sed captiose more discipulorum gaudent. Et destruunt domos id est subvertunt mentes fidelium. quos seducere possunt. ut murum sue pravitatis adversus ecclesiam muniant. Unde vetus reprobat instinctu. nec novum servant sed quia novum veteribus testimoniis roboratur. propterea inter duos muros veteris et novi fecerunt sibi novas aquas. quas interiores esse putant et maiora continere mysteria quam in testamento utroque continentur. Hec puteum qui vitalis est ipse

tuas habet aquas. sed lacum cenosum. qui continere non possit aquas. Scimus inter duos muros veteris et novi testamenti. et aqua piscine veteris id est antique legis umbra. et non inspexerunt deum qui veteris testamenti conditor est. et a longe noluerunt eum videre. Dominus ad hanc differt ad iudicium venire. quia prope nollet eos perire sed respicere. Unde sequitur. Et vocabit dominus deus exercituum in die illa ad fletum et ad planctum et ad calvitium et ad cingulum sacci. Cottidie enim dominus hereticos et peccatores vocat ad fletum penitentie et ad planctum malorum que fecerunt. et ad calvitium. ut frontem que sordes est verecundie detegat et peccata de quibus erubescunt vel erubescere debent confitendo denudet et ad cingulum sacci ut asperitate penitentie cingantur. Sed illi econtrario pro fletu et planctu habent vel habuerunt gaudium et letitiam et quasi morte omnia finirentur occiderunt vitulos et arietes iugulantes. Ut comederent carnes et biberent vinum. locuti sunt verba blasphemantium dominum in prima sermonis fronte quasi delitiis affluamus. Crastina enim dies id est futurum tempus sine fine erit. Vel in die mortis ad fletum et ad planctum vocabit. quando morte plangere noluit mala que fecit. in calvitio quod est in cingulo sacci. Huius planctum ostendit. Unde videlicet dicit bone dominus in evangelio. super servum quemque huius parabolam ostendit doctrina dicens. Si dixerit malus ille servus in corde suo. moram facit dominus meus venire. et ceperit.

percutere conservos suos manducat
autem et bibat cum ebriis. Veniet
dominus servi illius in die qua non
sperat et hora qua ignorat.
et dividet eum partemque eius
ponet cum ypocritis. Illic erit
fletus et stridor dentium. Cum
enim superius tot mala fecisse de-
scribuntur, qui percuciebant conservos
et post hec ad fletum vocandi
dicuntur, interim epulari et bibere
cum ebriis declarantur. Tunc ostenditur
esse gaudium et leticia occidere
vitulos et iugulare arietes,
comedere carnes et bibere vinum.
Comedamus et bibamus cras enim
moriemur. Quam si se morituros
non ambigerent, dum adhuc
presentes [?] tenent inanibus gaudiis
et inpotacionibus ac luxuriis oc-
cupantur, ut nullo metu malorum
que futura sunt mordeantur. Sicut
et alibi loquuntur: Vino precioso et
unguento nos impleamus et non
pretereat nos flos temporis. Coronemus
nos rosis antequam marcescant.
Nullum pratum sit quod non pertranseat
luxuria nostra. Nemo nostrum sit
expers luxurie nostre. Ubique relinquamus
signa leticie, quoniam hec
est pars nostra et hec est sors nostra.
Hoc itaque quod in gaudio et leti-
cia dicuntur comedere carnes
et bibere vinum, dicentes Come-
damus et bibamus cras enim mo-
riemur, manifeste declarat quia
alii reproborum interitu presentibus
resolvuntur delectacionibus, qui
se in hac vita diu mansuros
putant. Alii qui facultatem ex-
plendi voluptates se citius
amissuros estimant, largius
sive eisdem voluptatibus fru-
untur, dicentes ut premisimus
quoniam hec est pars nostra et hec est
sors nostra. Ideo cum presentibus vite

delectaciones amat, ut nulla
de incerto spem delectacionis
habeant. Hec eciam [?] idemque
homo et diu se hic vivere pu-
tat et facultatem fruendi volup-
tatibus carnis per mortem amittere
velociter metuit, ut et longitudi-
nem vite simul et vicinitatem mortis
sibi promittat, nec tamen ab i-
niquitatibus desistat. Sed de ipsis prophe-
ta divinam emittat sententiam. Sequitur:
Et revelata sunt in manibus
meis domini exercituum. Ac cito cum
in iniquitatibus suis morituri asse-
runt, qui quanto viciniorem suspicantur
mortem, tanto magis augent in-
iquitatem dicentes: Comedamus et
bibamus cras enim moriemur. Tunc
contrario deberent dicere: ieiunemus
et oremus cras enim moriemur. Non
dimittetur eis hec iniquitas do-
nec aut [?] moriamini, et nichil
aut cum delictis suis ad inferos
pertrahat. Dicite autem domus [?]
dimittetur hec iniquitas vobis. De sto
promovitur indicat affectum vehementer
indignacionis et comminacionem confirma-
tis, quemadmodum et in propheta dicit:
Sunt [?] iram meam si introibunt
in requiem meam. Hec dicit dominus
deus exercituum: Vade et ingredere
ad eum qui habitat in tabernaculo
ad Sobnam prepositum templi et di-
ces ei: Quid tu hic aut quasi quis
hic? Quia excidisti tibi hic sepul-
chrum, excidisti in excelso memoriam
diligenter, in petra tabernaculum tibi.
Tabernaculum vel templum [?]
[?] est. Sequitur: Ecce tabernaculum
dei cum hominibus et templum
dei sancte est quod estis vos. Preposi-
tus huius templi quilibet superbus
pontifex inutilis est, qui in evan-
gelio mercennarius appellatur. Sob-
nas interpretatur revertens, quia

sacerdotes huiusmodi reuertuntur ad ea
que retro sunt non extendunt in
ea que ante sunt. Primum autem dicit
domus bach et ingredietur ad eum
qui habitat in thabernaculo. ostendit
quia prelatus quilibet subditis intra-
re debet. secreto eius propositos
sicut samuel increpauit hely
summe sacerdotum. Secundo uideamus
quid dicat tibi plato. Quid inquit
tu hic agis. ac si dicat. Nichil de
subiectis proficis. Tunc quasi quis
sit et tu es hic. quasi quis. quia
locum tenes platonis et opus
prelati non imples. Quia excidisti
tibi hic sepulchrum. et tu spiritualiter
mortuus. corda hominum corrupisti.
ut te diligerent. et in mentibus eorum
fauctum quasi in sepulchro condetus
Inutilis enim sacerdos. tamen fa
uores hominum acquirit. cor eorum est
sepulchrum in quo spiritualiter iam mor
tuus quiescat. Sat. Excidisti in ex
celso memoriam tuam. quia quasi sum
sti etiam post mortem laudibus huma
nis in longinquum extolli diligenter
in petra. i. in duritia mentis sculpsi
sti excidisti thabernaculum tibi in
quo te protegeres. Sequitur. Ecce
dominus asportari te faciet. sicut a-
sportatur gallus gallinaceus. et quasi
amictum sic sublevabit te. Coro
nans coronabit te tribulatione quasi
pilam mittet te in terram latam
et spaciosam. Ibi morieris et ibi erit
currus glorie tue. ignominia domus
domini tui. Et expellam te de statione
tua. et de ministerio tuo deponam te.
Gallus gallinaceus est eunuch-
zatus. qui tempore inutilis
prepositus. quia sicut iste gallus
fecundare gallinas nequit. sic
et huiusmodi prepositus. amissa uirtu
te mentis. spirituale semen in corda
subiectorum mittere non valet. Quapropter

in[?]spes gallos. sic diabolus de
mon asportat huiusmodi amictum. Et sicut
amictum i. uestimentum pedes suble
uat. ita corpus huiusmodi in resurrec
tione tollet raptor antiquus. Et
cum corona uite promissa fuerat
si recte ageret. iam pro tua tribula
tione coronabitur et cruciabitur. Pi
la non globus et pilorum quo iuue
nes ludunt. Tunc quoque mittetur iste
quasi pila in terram latam et spaciosam
quia ludibrio de[illegible]mi longe
lateque iactabitur. et ab omnibus
ferietur et agitabitur. Ibique eterna mor
te morietur. et ibi erit currus glorie eius
i. ad hoc reducet pompa iac
tantie et elationis eius. Quoniam in
deliciis currus glorie eius. ignominia
domus domini tui. quia sacerdo
tis pomposa elatio ignominia est
totius ecclesie. Et ideo talis plerumque
etiam ante mortem expellitur de sta
tione sua. ut in loco eius melior
substituatur. Unde et subditur. Et erit
in die illa uocabo seruum meum he
lyachim filium helchie. et in
duam illum tunica tua. et cingulo
tuo confortabo eum. et potestatem
tuam dabo in manum eius. et erit
quasi pater habitantibus ierusalem et domui
iuda. Et dabo clauem domus dauid
super humerum eius. et aperiet et non
erit qui claudat. claudet et non
erit qui aperiat. Et figam illum
paxillum in loco fideli. et erit in solium
glorie domui patris sui. et suspen
dam super eum omnem gloriam domus
patris eius. uasorum diuersa genera. om
nes paruulum a uasis craterarum usque
ad omne uas musicorum. In die illo
dicit dominus exercituum auferetur
paxillus qui fixus fuerat in lo
co fideli. et frangetur et cadet et peribit.
Quid enim per helyachim. quod re
penderat in eo quia deo loquente

ezind enim per heliachym intellige
dum est. qui in spiritu dei resurrec
to. vel deus resuscitavit. nisi di
vine gratie resuscitatio. et sic re
ligionis ac pie conversationis
que per bonos pastores divinitus
operatur reformatio. Sepe enim sub malis
rectoribus sic religionis ac sa
cerdotii instituta labuntur. sed
postquam loco malorum boni pasto
res successerint qui sunt filii
helchie quod interpretatur pars domini
qui sunt filii dilectionis omnia
que ceciderat resuscitantur. deposito
itaque sobna succedit heliachym
filius helchie qui fit pater habi
tantibus ierusalem quia pluribusque
morientibus vel ob culpam suam
degradatis inutilibus eccle
pastoribus loco eorum dulces ac
pii pastores subrogantur. qui
paterno affectu cuncta provideant
et paternis visceribus singulis
consolantur fidelibus. Ierusalem et do
mus iuda catholica est ecclesia.
Et cum pastores sepius deteri
ores melioribus succedant qui
meliores deterioribus. propitia tamen
divine gratie permutatio illud quod
per ysaiam dei sacerdotum noviter pro
loquitur. Et dabo inquit clavem
domus david id est ecclesie super humerum
eius. quia ipse portabit ono
re pastoralis. et in operibus ve
lut in humeris portabit discre
tione ac potestatem aperiendi et clau
dendi id est solvendi et ligandi ut
que solvit ac ligavit operibus
suis demonstret et solvenda
sive liganda id est faciat ea per que
alios solvit et non faciat ea
per que ligavit et aperiet et
non erit qui claudat quia quodcumque
solvit super terram erit solutum et in
celis. Claudet et non erit qui a
periat. quia quodcumque ligaverit
super terram erit ligatum et in cel
is. ita clavem david intellige
discretionem et scientiam interpretandi
scripturas. quia aperiuntur ea que ex
poni et clauduntur que nobis
absconduntur. Hanc portat in hu
mero. ut doctor quod intelligit
aut loquitur faciat. et figam il
lum paxillum in loco fideli id est ecclesia
ut omnis actio pendeat ex eius
magisterio et omnes erigat atque
sustineat. eius summa rectitudo
et erit in solium glorie patris sui domus
quia requiescent et glorabuntur
in eo omnes electi. Pater enim
eius Helchias est qui dicitur pars
domini. Vasa que suspenduntur in eo
homines sunt quos sursum ten
dere facit. Vasa craterarum illi sunt
qui mentes fidelium poculo sancte
predicationis inebriant. Vasa
musicorum qui divinis cantibus
auditorum corda demulcent. Aut
certe vas musici est quicumque ve
ritatem dicit. cantabiles mihi erant
iustificationes tue in loco peregrinationis mee.
Omnes ergo isti et ceteri qui descri
buntur suspenduntur in eo quia
in eius exemplis ac sermonibus
attendentes yma deserunt et
ad superna erigentur. In die illa au
feretur paxillus qui fixus fuerat
in loco fideli. et frangetur. quia sic
dictum est. succedente bono. prio
ris inutilis deicitur. Si autem nomine
vallis visionis ecclesiam signari
generaliter intelleximus id est ab initio seculi
usque in finem. potius per sobnam sacer
dotes instrumenti veteris et doc
trina eorum accipe. et per heliachym
sacerdotium christi quod in novo testa
mento est. ac sacerdotes eius pre
dicatores resurrectionis illius.
Omnis est enim qui stat in taber
naculo iudeorum et in domo quo
dam dei nisi iudaicus sermo et
ratio que in veteris instrumenti lectione

vacuata est. Hinc utraque editione
dicitur atque doctrine. Quid hic agis
Cur tibi nisi edificare domum in
cedente litera. Et tabernaculum
quod non habet fundamentum. In dun
ta eiusdem litere. Abhor aut dico
tibi quod in occasione sepulchri
ubi mortuus recondas, vel ipse
mortuus iaceas. Laborare non de
bes quia transfert dominus exercitum
sacerdotium tuum sicut transferre solet
gallus effeminatus qui nec gigne
re valet nec cantare. Sobnas
enim inepta comitens vel confusio
dicitur enim principi iudicium. Ut conu
ta de lege ad cingulum et victimarum
imaginibus derelictis transferat
se ad spiritualis sacerdotii dignitatem.
Eliachim non enim dicitur dei resu
rectio vel deus resuscitavit. In ip
tatione sui nominis designat
Christum a mortuis resuscitatum qui
et filius helchie id est partis domini
est. Hunc enim pater signavit deus
et ait illi: Tu es filius meus
dilectus in quo complacui mihi. De
posito igitur in sobna veteri sacerdotio
surgit novum in Eliachim iuxta
ordinem melchisedech. Vocabo ser
vum meum Eliachim et induam
illum tunica tua etc. Christus sacer
dotali tunica est indutus id est pa
tiente vel sancta ecclesia. Et cingulo
sacerdotali confortatus quia indutus
est domini fortitudine et precinxit
se. Vel sacerdotale cingulum est iusti
tia quia scriptum est: Sacerdotes
tui induantur iusticia. Cingulo
domini confortatus quia de ipso
predictum fuerat: Et erit iusticia
cingulum lumborum eius. Et data
est clavis domus david sicut
ipse loquitur: Hec dicit sanctus et verus
qui habet clavem david, qui aperit
et nemo claudit, claudit et nemo

aperit. Scio opera tua. Ecce mihi
licet clavem habet super humerum
quia crucem quam in humero
gestavit regna celorum nobis aperuit
et omnia legis et prophetarum archana
patefecit. Sed et primo pastori
persona ceterorum generaliter dedit eam
dicens: Tibi dabo claves regni
celorum. Et figam inquit illum
paxillum in loco fideli quia ipse
continet ecclesiam suam et firmat
ne porte inferi prevaleant adver
sus eam. Et erit in solium glorie domui
patris eius. Quem dabit illi dominus
deus sedem david patris eius et
regnabit in domo david iacob
in eternum. Ut sedeat cum principibus
et solium glorie teneat. Et suspende
super omnem gloriam domus patris
eius. Ut omnis honorificet filium
sicut honorificat patrem. Cum enim sit
splendor glorie et figura substantie eius
portans quoque omnia. Sedet ad dexteram
maiestatis in excelsis. Idem ergo
super eum omnem gloriam domus patris
eius suspendi asseritur. Qui preciosus
omnia dicitur in quo desiderant angeli
prospicere et ipsi inter suspensi. Nos
enim quisque gloriam in domo patris gloriosum
eius nisi per eum. Quia non est in alio
aliquo salus. Et diversa vasorum
id est hominum genera suspenderunt in eo
sicut ipse ait: Ego si exaltatus
fuero a terra omnia traham ad me
ipsum. Quomodo autem ceteris sacerdotibus
hec conveniat facile ex superioribus
intelligi. In die illo id est in tempore an
techristi auferetur paxillus qui fixus
erat in loco fideli et frangetur quia
multi doctores de ecclesia tollentur
adversitatibus et frangetur ac decidet.
Et fracto paxillo id est iusto pastore
cadet a fide populus qui pependerat
in eo et peribit. Sed aut hec omnia

inevitabilis sic ventura fore de-
monstraret in fine subiunxit quia
dominus locutus est. Secundo aliud.

Onus Tyri. Ululate na-
ves maris quia vasta-
ta est domus unde venire
consueverat. Secundum litteram revela-
tum est eis. Omnis illud in decimo
gradu ponitur. Ad eos pertinet qui
precepta dei que per decalogum in de-
signantur speciali professione se cu-
stodituros promiserunt. Tyrus
namque dicitur angustia. Conversati-
one eorum significantis. Quibus dicitur
intrate per angustam portam. Quia la-
ta et spaciosa via est que ducit
ad perdicionem et multi sunt qui in-
trant per eam. Quam angusta porta
et arta via est que ducit ad vi-
tam et pauci sunt qui inveni-
unt eam. Unde et Tyrus posita est in
insula sacrorum cenobiorum sugge-
rentes ubi degunt hii qui tempesta-
tes et naufragia seculi evaserunt
et stabilitate solide conversacionis
pervenerunt. Quibus non multi cor-
poris ut victui necessaria suppeterent
aliquas seculi actiones sustinere com-
pellunt et nunc velud naves
ut victum deferant per seculi pela-
gus incedunt. Nunc ad monaste-
rium vel ad quietem litoris refugi-
unt. Quid igitur istis vel naves
maris dicimus? Et quia iam
in plerisque monasteriis religio in-
minus deficit. Ululate inquit na-
ves maris. Quorum enim de religione
monasterii sui gloriabantur et exul-
tabant nunc de eius irreligiosi-
tate erubescunt et tristantur et
ideo eos ululare et lamentari pre-
cipit. Addidit: Quia vastata est
domus unde venire consueverat.
A de monasterio eorum inenas rapue-
runt divicias hostes invisibiles et
destruxerunt totum municiones.

Secundum litteram revelatum est eis quia
plerique destructionem religionis sue
magis adiuvant. Dum bona se-
cularia nimis aspiciunt. Aliter locutum
est eis. Quid enim per Cethim que
est Grecia significatur nisi conversacio
secularium. Ita quia viri seculares non
inique vite vivunt et studiis discu-
ssione ineunt. Cethim interpretatur
signati vel formidantes. Signatus
enim viro dicitur in cuius conversacione
videtur similitudo bonitatis divine.
Formidans non est de quo Salomon
ait: Beatus homo qui semper est
pavidus. Nunc ergo de terra Cethim re-
velatur eis vastitas domus sue
qui contemplatione religionis eorum
cognoscunt suos amisisse religi-
onem vel omnis anima vitiis occu-
pata et pravis cogitationibus.
Tyrus id est angustia vocari potest.
Naves maris sunt incole dediti
seculi desideriis et actibus. Quare in-
bet ululare penitentiam agendo. Quia
mundus transit et concupiscentia eius
et tamquam secularia mare enim hic
vult non potest navigari sed omnia
congelascet. Iam enim torpet hoc
seculum et quasi glaciali frigore constrin-
gitur. Ita ut eius actores vix quam
exercere. Unde patet quia ipse mundo
prope finis est. Secundo Tacete qui
habitatis in insula. Negociatores Sy-
donis transfretantes mare. Replever-
unt te in aquis multis. Semen
Nili messis fluminis fruges eius
et facta est negociatio gentium. Tace-
te inquit tacete vos qui habitatis
in insula id est monasterio quia per
confusionem non audebitis vel aperire
os. Habitatores in insula qui diu
temptacionibus huius seculi timendum
et exonerati parte nam insula atque
navicula marinis semper fluctibus.
Huius insule negociatores de Sy-
done sunt que interpretatur venacio.

et in qua venatores habitant regionibus scriptum est. Liberabit me de laqueo venantium. Omnis autem negociatorum gentium segetibus comparantur que cito crescunt vel messibus fluminis que de celo non habent pluviam sed aqua de terra. et in eo cum gentibus sunt pariter. Sydon dicitur venatio inutilis. Que est igitur negociacio venationis inutilis nisi actio quorundam professorum religionis qui toto corde terrena sectantes mundanis actionibus et negociis inservire satagunt eorum cuiusfactitates mare id est civitates per mundum replent negociacionem istam in aquis id est in populis multis quia habent illinc atque dispertes in diversis locis aggregant temporales divicias. Semen nili id est quod seminatur in nilo fluvio est fruges eius id est tyri. Et messis fluminis eiusdem id est que in inundacionibus nili crescit est fruges eius. Constituta ad litoram terra chananeorum in qua tyrus est infecunda est. Egyptus vero quam nylus irrigat fertilissima est. Ideo quod negociatores tyri de egypto frumentum navibus afferebant et hoc est quod dicit quia quod egyptus seminabat tyrus fruebatur. et messis egyptiorum erant fruges tyriorum. Sic et religionis sue professores a secularibus viris vel ab egyptiis ea que ad victum pertinent accipientes spiritualia dona recompensare eis solet. Cum si talis negociacio immoderate fiat nocet plurimum in religiosis et ideo nunc sub specie tyri qui fruges egyptiorum percipit reprehendit vita eorum qui seculo renunciasse se dicunt dicunt et nichil manibus suis operantes bona secularium virorum sumere semper omni aviditate querunt et sic est vita eorum negociacio gentium quia pluribus dantes eis carnalia accipiunt spiritualia. Que tamen

negociacio non secundum pravitatem symonis agitur. sed secundum quod servi dei pro suis benefactoribus orare consueverunt eisque spiritualia reddere beneficia. et secundum apostoli sententiam qui de pauperibus sanctis qui erant in iudea loquens ait. Si spiritualium eorum participes facti sunt gentiles debent et in carnalibus ministrare eis. Sequitur. Erubesce sydon ait mare. fortitudo maris dicens Non parturivi et non peperi et non enutrivi iuvenes nec ad incrementum perduxi virgines. Seculi huius mare in quo sunt animalia pusilla cum magnis et draco iste quem plasmasti deus ad illudendum ei. videns de venatoribus christi de omni monte et collibus venatores et captos illos qui prius ab hominibus capti fuerant loquitur ad contrariam fortitudinem venatorum qui in specie sydon et dicit ei Erubesce sydon ait mare. Non enim parturivi nec peperi. nec captos ad me iuvenes. nec educavi virgines. quarum stulticia in evangelio condempnatur. Aiala enim parturicio corporis et nutrimentum et educatio virginum. apostolorum christi parturicione dilata est. Quorum unus loquebatur filioli mei. quos iterum parturio et lac vobis potum dedi. et despondi vos uni viro virginem castam exhibere christo. Sanctus papa gregorius de beato Iob loquens ait. Homo gentiles homo sine lege ad medium ducitur ut eorum qui sub lege sunt pravitas confundatur. quod bene prophetam ac breviter dicitur. Erubesce sydon ait mare. In sydone quippe figuratur stabilitas in lege positorum in mari autem vita gentilium. Erubesce ergo sydon ait mare. quia cum vita gentilium redarguitur vita sub lege positorum ac conversione secularium confunditur.

actio religiosorum. Dum illi etiam
promittendo non servant que
in preceptis audiunt et isti minores
ea custodiunt in quibus nequaquam
mandatis legalibus astringuntur.
Item Gregorius in pastorali: Ple-
rumque inquit in actione secula-
rium vita confunditur continentium
cum et illi ultra habitum assu-
munt opera et illi non ordine
quorum non excitant corda. Unde
bene per prophetam dicitur: Erubesce
Sydon ait mare. Quasi enim pro
vocem maris per comparationem Sydon
adducitur quia per comparationem vite
secularium atque in hoc mundo fluctu-
antium eius qui munitus et quasi
stabilis videtur vita reprobatur.
Fortitudo autem maris: virtus bo-
ne actionis secularium est. Que dicit
non parturivi et non peperi quia
seculares viri predicatorum filios
parere non student. Utrique autem
hec duo verba simul ponuntur: par-
turire est ante partum dolere
parere non partum effundere et illi
spiritualiter parturiunt et pariunt
qui labores sancte conceptionis tol-
lerant et perfectos deo filios in
utero caritatis portant ut eos
in sancta conversatione pariant. Sicut
viri religiosi qui lucrandis ani-
mabus invigilant qui deo filios
generant convertendo et enutriunt
bonis moribus informando. Iu-
venes autem et virgines fortasse
propter utrumque sexum dicit quia et
sunt viri iuvenes deo militantes
et religiose femine sacrate virgines.
Sydon itaque verecundia faciens
ait mare et fortitudo maris:
Non parturivi et non peperi nec ad
incrementum perduxi virgines ac si
vita secularium exprobret ordini
religiosorum dicens: Tu qui alios
parere deo spiritualiter ac nutrire so-
lebas et bonis moribus usque

ad perfectionem informare non
observans illud apostoli: Ne forte
cum aliis predicaverim ipse re-
probus efficiar. Quod predicare aliis
consuevisti ipse non agis. Cum
ego que nunquam alios convertendo
peperi aut enutrivi sancta faciam opera
digna tamen mirum non esset si se-
cularis vincerer quia decet qui se-
culo renunciasti degeneras. Cum
auditum fuerit in egipto dolebunt
cum audierint de tyro. Quia boni
seculares dolent audientes casum
religiosorum. Vel cum audierint egip-
tus que interpretatur tribulans et co-
artans: etiam ipsa turbabitur. Sic quoque
intelligens eadem que tyrus
passa est et perpessura. Quod cum ad
omnia vitia referatur potest etiam
in heresum diversitate sentiri quia
alia capta heresi alia pertimescit
et maliorem confusionem aliis cri-
piendum se esse sentit. Transite
maria ululate qui habitatis in
insula. Quid per maria nisi amari
fluctus secularium actionum designantur.
Religiosis ergo qui mundanas
actiones exercere cupiunt perstrin-
gens sententia divinus dicit: ut
transeant maria quia secularem
vitam in terrenis negociis et turbulen-
tis actionibus superare permittuntur.
Tyrus quippe transit maria qui
religiosus amaritudines terre-
narum actionum magis quam seculares
viri sectatur. Ex huius mala sit tu
sentientibus ululare iubetur id est lap-
sum religionis eorum plangere illi
qui in monasterio habitant velut
in insula et ordinis adhuc recti-
tudinem adhuc servare si scelerate possent
vellent. Vel transite animo ma-
ria id est secularia festivitates ad portum
celestis et lugete peccata mea vos
qui habitatis in insula qui ex omni
parte expositi estis temptationum

fluctibus se erigunt. Quicquid
non hec mea est. que gloriabatur
a diebus pristinis: in antiquitate sua.
Ducent eam pedes sui longe
ad peregrinandum. Tyrus gloriabatur
a diebus pristinis. in antiquitate
sua. plerique monachi et religio-
si professores plus de longo tempore
conversationis. quia de more professi-
one gloriari solet. Sed ducet eam
pedes sui longe ad peregrinandum
quia instigante occulto insidia-
tore non numquam tales fugiunt de
monasterio. Vel pedes eius. i.
affectiones cordis eius. ducent
eam longe a iustitia et ad peregri-
nas actiones. i. ad vanitates
quas non noverat. vel que in
antiquis erroribus gloriabatur.
nunc ab hiis longe recedet et cum
gloriam devota suscipiet. ut peregri-
na sit et hospes super terram. Quis
cogitavit hoc super Tyrum
quondam coronatam. cuius nego-
tiatores principes. institores eius
incliti terre. Dominus exercituum co-
gitavit hoc ut detraheret super-
biam omnis glorie: et ad ignominiam
deduceret universos inclitos terre:
Quis inquit cogitavit hec super
Tyrum. ac si dicat. quis hec con-
traria venientia super civitatem reli-
giosorum ut sit tradere. Tyrum igitur
quondam coronatam. i. disciplinis
ornatam. Corona enim doctorum di-
scipuli eorum sunt. unde paulus hiis
quos domino acquisierat dixit:
Que enim est spes mea. aut gau-
dium aut corona glorie. Nonne vos
ante dominum ihesum christum in adven-
tu eius. Item quod gaudium et co-
rona mea sit state in domino caris-
simi. Tyrus ergo quondam co-
ronata erat. quia hii qui seculo
renunciaverant. alios verbo et ex-
emplo convertentes. frequentia di-
scipulorum coronabatur. Cuius nego-

tiatores principes erant. Nego-
tiatores enim sunt negotiatores qui
talentum ubi erogat. et bona
conversatione auditores locupletant.
Unde eis paterfamilias dicit. Ne-
gotiamini dum venio. Institor
autem vocatur qui semper negotiis
insistit. Institor ergo spiritualis est
qui facit quod apostolus ait. Predica
verbum. insta oportune impor-
tune. Hii itaque negotiatores et
institores Tyri erant principes.
et incliti terre: quia proficiebant
ceteris. et habebant ubique predica-
re. Sed quia per prosperitatem successibus
superbire cepit hec Tyrus. et de
sanctitate foris gloriari. dominus indi-
cta premissa contra malepas fore ta-
les. de quibus in conspectu hominum cu-
besceret. sicque per vitiorum confusionem
humiliatam reduxit ad gratiam. Ab
peculatione dum laudes humanas
quereret. recesserat. Nam dominus
exercituum cogitavit hoc ut de-
traheret ab ea superbiam omnis glorie
eius: et ad ignominiam deduceret
universos inclitos terre. i. ignominiosos universos
ostenderet omnes qui se sanctitate in-
clitos dum adhuc super terram es-
set iactabat. vel qui putabantur
incliti meritis. Vel inclitos terre
eius. i. egregias virtutes meritis
eius. propter elationem deduceret ad
ignominiam et confusionem. Sequitur
Transi terram tuam quasi flumen filia
maris. non est cingulum ultra tibi.
Manum suam extendit super ma-
re. conturbabit regna: dominus manda-
vit adversum chanaan. ut
contereret fortes eius. et dixit
Non addicies ultra ut glorieris
calumpniam sustinens virgo filia
Sydonis. In cethim consurgens
transfreta. ibi quoque non erit re-
quies tibi. Sicut flumen velo-
citer decurrit. aqua sua int-

aluemn cohibe no valet / Sit
plexq3 prava aia eo nsq3
cogitacoi illiatrix fletu re
plet ut exultante nequicie sty
num · iam in secreto cordis gtinue
nequeat · Sz in actione foras eru
pe sinat · Vnde mir apte pm
crepacom subdit Transi tarsis tua
qui flumine filia maris Tarsis qp
pe sui corpus iussit more flu
minis ripas extendere · qui ma
licia in corde concepta actu cor
porco gemuit Et iam no filia ie
rusalem · Sz filia maris · i · seculi uo
cat · Hec aia · que nec eqi
pino amore · Sz ex malicia putre
seculi nequiciaq3 generata simul
corde eius · Huius desideria et
seclaire intra se malicia susci
piens · effecta e filia seculi · Qma
ro post immundas cogitacoes de
pit carnis integritas · no cingu
lum vlt tibi · qm in angelio dep
rehensio luxuriae designata · Vn et
dominus ait · Sint lumbi vri precincti
lumbos em precingimus · cu carnis
luxuriaz p continenciam coartam9.
Quia ergo carne in luxuria re
laxat · iam cingulum ia no habet
cohibere · Sz qma impetuosa fit
cogitat aia pulsa · et cingulu
continentie deponit · insaru e ut
adusitatibus feriatur · si forte vel
in adusis respirat · Extendet
ergo dominus manu sua super
mare · commoues tumultuosas
seculi tempestates adusus ea
et conturbabit regna mundi qt
earum · Quod em qui de vna eius
dr · de multis e intelligendum Et
vbo mare · i · seculum confregit ad
usus quelibet elatam aiaz · et
regna conturbantur adusus eam
qma in omnibus regnis talem
detestantur tam seclares velig
osos · et supponere deo contempnit
mores adusa seculi · Chanaan

ius motus cor in tempestate · Et mo
tus cor e de quo p pslaz dicitur
mei aut pene moti sunt pedes ·
pene effusi sunt gressus mei et
de quo iusimum dicit / No veniat
michi pes supbie et manus
peccatoris no moueat me · Qma
ergo vel blanda seculi diligen
tes vel de virtutibus supbientes
impellente manu sathane
mouentur a statu psuerancie · do
minus mandauit adusus cha
naan · i · adusus motu cor multa
moda scandala mouit · ut ad
usitatibus conterat fortes eos
a · virtutes · de quibus supbire
ceperunt · Et contritis fortibus
a · confractis virtutibus dixit
Non adicies vlt ut de religio
sa gusacoe glorieris filia syden
nis · quondam virgo · Sz nunc ignis
mosse accionis calupnia et
obpbrium sustines · Qui mittit
em dominus virtutes gtam · de qbz
mens elacionez sumebat · ut a
vane psumpconis glacione au
ferens · humilitatis sensu insu
dat · Que virgo dr / no quia ia
virgo sit / Sz postqm statu salutis
amisit ad confusiones sue tu
multu appellatur qd fuit · Et obst
et filia sydonis vocatur · tu in syd
ne stabilitas vite commercium ex
pmitur · de modo p ieremiam ait ·
Quaerthym consurgens transfreta
Ac si dicat · Vade in seculum ore
ligiose · Ibi q3 no erit requies tibi ·
qma et ibi grauiora tormenta
adusa pateris / Quis et aia
que in seculi fluctibus positi e · et
transfertur omni vento doctrine · cha
naan appellanda e · qd in tempesta
te fluctuacio · sine commocio gredi
tur · tyrus et eius angustijs robur
pire chananeor · ut dicta eius
hitatoribus qd solent no valeant
in iniurias face · et opprimere tristitia

virginë filiam Sydonis. Cuncti
dyabolo captus e indiuisorum
perturbatione viciorum. et tradidit̃
in contumelias ignominie ut po
lluerit corpus suum voluptatibus
et fortitudine istë filius vel fi
lia Sydonis e. Cethym iỹo d
plaga consummata. Et sepe in
demus in secto quodam de alio pro
posito transire in aliud. ut ubi
gra. qui milicia male excepti
sunt. fiant negociatores. viri si
que causidici corripiant arma.
Tunc qui saluandi sunt exois
dispensate deo semper laborem
et miserias inueniunt ut discat
non in sua industria sed in deo co
fidere sequitur. ¶ Ecce terra cal
deorum talis populus non fuit assur
fundauit eam in captiuitatem. tra
duxerunt robustos eius. suffo
derunt domos eius. posuit in
ruina. Caldei qui uiuã vel quasi
fere dicunt. Et homines illi qui
vbera sunt. de quibus Salomon ait.
Fili mi si te lactauerit peccatores
ne adquiescas eis. Illi autem quasi
fere sunt. a ferarum more uiuentes.
de quibus ad omnino discipulis dominus
e. Ecce ego mitto vos sicut
agnos inter lupos. Hos igitur
caldeos intellige. qui tyrum
subuerterunt. homines namque peruersi
vel eciam demones de quibus ductus
nos decipere conatur in blandiciis
et terroribus. Talis populus non fuit
quia valde sunt ad decipiendum
astuti. quorum tantum in grauedi
corum meterum fundauit assur id est
dyabolus. sicut econtra dominus
fundauit syon. Quam sicut xpistus
fundamentum congregationis religi
osorum. ita dyabolus fundamentum
e congregationis reproborum. Et
huiusmodi homines sine maligni
spiritus in captiuitatem traduxerunt

robustos tyri. quia vel blandis
persuasionibus. vel asperis terroribus
traxerunt in peccatum religiosos.
qui in tantis fortitudine robusti
putabantur. Domus eius id est mentes
eorum suffoderunt. quia deserto
deo corda eorum intimum retributoris
premium non requirunt. Et mentes suf
foderunt quia fallunt. vt pro eterna
gloria de temporali gratulentur. Suf
foderunt. quia dum futura celest
patrie negligunt. in suis hic volup
tatibus cadunt. Suffossis eciam
domibus ponunt in ruina tyrum
quia ablato fundamento cadunt
simul cetera religiosorum. nam si in cari
tate radicati et fundati fuissent
persisterent. nullatenus a caldeis
in ruina poni valent ciuitas eorum
ceterum subuersa. Sentenciam in initio
premissam repetit propheta dicens.
Vlulate naues maris. quia
vastata e fortitudo vestra. dissipa
ta enim de monasteriis religione.
et elapso ordine robur amiserunt
qui foras aduersitates interius
egredi solebant. Vel omnia bona
seculi huius. et vniuersus mortalium
labor. inutilo nauium cursui co
paratur. quod tanto peritura sunt. et tanta
ta nauigantium fortitudo soluatur.
sequitur. ¶ Et erit in ~~obliuione~~ die
illa in obliuione eris o tyre. sep
tuaginta annis. sicut dies regis
vnius. post septuaginta autem annos
erit tyro quasi canticum meretricis.
Per tyrum ut sepe dictum e. intel
ligenda religiosorum vel eciam eorum sine
anima quelibet religiosa. Cuius ty
rus in ruina posita. erit in obli
uione. quia que fama celebris
vbique habebatur. dum sic miserabi
liam a statu suo lapsa. in obliui
one data e omnibus et vilis effecta
atque in nichilum. tamen deo. qui ho
minibus e deputatur septuaginta

annis .i. usque ad completionem
lxx annorum hoc est usque ad perfect
tionem bonorum operum. Numerus enim lxx
quibus et isti serviunt bonorum
operum plenitudinem designat quia
perfecti operis gratiam dat secundum legem
decalogum. Nam septies decem
lxx sunt. Et septenarius qui ad sep
tiformem gratiam pertinet denarius
ad mandata propter decem. In oblivione
inquit eris sicut regis dies vi
rius .i. sicut aliquo rege mortuo
dies quibus regnavit oblivi
oni traduntur, ita dies quibus
inter iusticia regnum habuit erunt
in oblivione, quia iusticia que
regnavit inter mortua est et loco
eius successit alius rex .i. peccatum.
Septimum quippe est: Certa si diverso
iusto quod vita vivat et confisus
iniusticia sua fecit iniquitatem
omnes iusticie eius oblivioni tra
dentur. Post septuaginta autem annos
.i. post tempus quo iniusticie ser
viunt erit tyro quasi canticum meretricis
.i. malorum suorum recordatio replet
eos penitencie. Meretrix enim pastquam
fornicari desierit solet meretrices cor
cor recordari que gessit et in lu
gubri cantico memorare ea. Similiter
et anima que immundorum spirituum sug
gestionibus reclusa corruptorum libi
dini subiecta diu consensit tandem
respiciens <margin: confitens> confundatur super hiis que fecit
et plangit ea que tempus egit. Ca
ticum enim non gaudii sed mesticie
ac lamentationis voce iure designat.
Sequitur: Sume cytharam, circui
civitatem meretrix oblivioni tradita.
Bene tanc frequenta canticum ut
memoria tui sit. Quid in cytara
nisi carnis castigacio significatur.
Cythara quippe ab inferiori parte
sonum reddit. Ita et corporis maceratio
atque humilis penitencia ab ymo
mo cantica dulce suspirii in aures
superni inspectoris modulatur. Sume

ergo inquit cytharam .i. carnis
mortificationem in qua dulce me
los coram deo resonet et circui ci
vitatem celestem .i. esto inter penitentes
qui stare solent extra domum ora
cionis vel esto inter ultimos fidelium.
Alii enim fidelium sunt in medio
sancte civitatis huius alii in extremis
eius. Nam sanctissimi quique sunt in
medio eius, qui non minimi sunt
in corpore Christi. Degunt in extremis
eius civitatis ergo circuit qui inter
istos humiliter se computans opera
iusticie sectatur. Bene inquit ca
ne .i. convenienter mala que gessisti
plange et universas cordas vitarum
que quondam fuerat relaxata
in laudes compone. Frequenta can
ticum .i. sepe lamentare ut apud deum
memoria tui sit, qui te oblivioni
tradiderat quia et tu propter eum
oblita fueras. Sequitur: Et erit
post lxx annos visitabit dominus
tyrum et reducet eam ad mercedes
suas et rursus fornicabitur cum omnibus
regnis terre super faciem terre et erunt ne
gociaciones eius et mercedes sanctificate
domino. Non condentur neque reponentur
quia hiis qui habitaverint coram domino
erit negociacio eius ut manducent
usque ad saturitatem et vestiantur usque
ad vetustatem. Post lxx annos .i.
post actam penitenciam et operum bo
norum plenitudinem visitabit dominus
tyrum pristinam ei graciam reddens
et post hec reducet eam ad mercedes
suas .i. restituet sua ut virum bonum
temporalia sufficienter acquirat. Et
rursum ut solebat fornicabitur
.i. negociabitur. Fornicacio enim pro ne
gociatione vel divitiarum acquisitione
ponitur. Unde quod ait fornicabitur et erunt
mercedes eius sanctificate domino quia
hiis qui habitaverit coram domino
erit negociacio eius. Cui sententie con
sonat quia dominus admonet: Fa
cite vobis amicos de mamona in
iquitatis. Mamona quippe interpretatur

diuitie enim licet iusto labore
acquisite sint tamen diuitie iniquita-
tis appellantur quia inequum i. ab e-
quitate discrepans est ut alius
diuitiis habundet alius egeat.
Set appetitus diuiciarum fornicatio est
solus ille amor castus est quo
deus ac proximus diligitur. Quamdiu
mensura diligitur presertim ab hiis qui
seculo renunciauerunt non casto amore
diligitur. et ideo sicut diuiciarum est appetitus
et acquisitio bonorum temporalium appel-
latur fornicatio. Sed eius qui sic
fornicatur negociatores ac merce-
des sanctificate sunt domino. atque hiis
qui habitant coram domino. Sit nego-
ciatio eius qui facit sibi amicos
de mamona iniquitatis qui diuici-
as non ob aliud acquirit nisi ut eas
ministret seruis dei. Itaque fornica-
bitur cum omnibus uniuersis regnis terre
super faciem terre. quia in omnibus re-
gnis et gentibus compelluntur
huiusmodi necessitatibus acquirere iusta
bona temporalia. Et erunt negociatio-
nes eius et mercedes eius quas
in ipsis negociationibus assequitur sancti-
ficate domino. quia in usus elemo-
sinarum ac pietatum expendet eas.
Non enim condentur auare neque
reponentur in proprios usus seruande. Hiis
enim qui habitant coram domino
i. qui in monasteriis manserint ser-
uiet negociatio eius ut manducent
et uestiantur. Circa manducent in
saturitatem i. non ad luxuriam sed ad
saturitatem nature. Terminatis uero
hiis omnibus atque certaminibus eorum
iam presentem libellum finiemus ut
aliis uoluminibus explanemus sequen-
tia. Incipit liber quartus.

Ecce dominus dissipabit
terram et nudabit eam
et affliget faciem eius
et erit sicut populus sic
sacerdos et sicut famu-
lus sic dominus eius. sicut ancilla sic
domina eius. sicut emens sic ille
qui uendit. sicut fenerator sic
qui mutuum accipit. sic qui repetit
sic ille qui debet. Dissipatione
dissipabitur terra et direptione preda-
bitur. Hec et sequentia de iudeorum
captiuitate et excidio specialiter
intelligi possunt. quia et per scripturam
ipse dominus pronunciat dicens. Cum
uideritis ab exercitu circumdari
iherusalem tunc scitote quia appropinqua-
bit desolatio eius. Tunc qui in
iudea sunt fugiant in montes.
et qui in medio eius discedant.
et qui in regionibus non intrent in eam.
quia dies ultionis hii sunt ut im-
pleantur omnia que scripta sunt. Ve autem
pregnantibus et nutrientibus in illis
diebus. Erit enim pressura magna
super terram et ira populo huic. et ca-
dent in ore gladii et captiui du-
centur in omnes gentes. Itaque eum
sensum qui in hiis dicitur uerbis est
intelligi potest. uel sane sermo pro-
pheticus ab eo loco quo ait. Ecce
dominus dissipabit terram. usque ad
eum quo dicitur formido et fouea
et laqueus super te qui habitator
es terre. Tunc enim per uaspasianum
et titum omnis terra iudeorum. et ui-
duata domina sanguinis dissipa-
ta est et uastata ab omnibus bonis
nudata. et habitatores eius in cap-
tiuitate sunt dispersi per omnes
gentes. et populus ac sacerdotes.
et serui ac liberi atque diuites.
et pauperes in eodem excidio pari-
ter perierunt aut in captiuitatem duc-
ti sunt. Cetera uero que sequuntur aliud
habent modum intelligendi. sed
propter abbreuiationem reliquimus.
Sed et eodem sermonis repetentes
ad diem iudicii. qualiter ista refe-
ramus. Tunc enim dominus dissipa-
bit terram quia mores exhibit

uallibus et omnia que in terra sunt
igne consumet. et mundabit eam
ab omnibus habitatoribus atque her-
bis et arboribus. et ab omni sorde
Tunc mundabit eam. ut omnia
opera eius appareant in publicum
et affliget faciem eius. quia
omnes superficies terre ardebit.
et dispergit habitatores eius. Et
congregabuntur ante eum omnes
gentes. et separabit eas ab in-
uicem. sicut separat pastor oues
ab hedis. Et et ipsos reprobos
in diuersa dispergit. ut sint seorsum
superbi cum superbis. auari cum
auaris. homicide cum homici-
dis. falsi cum falsis. et quique
similes cum similibus. Ordo autem
sequitur. et erit sicut populus. sic et
sacerdos et cetera usque. sicut qui
repetit. sic qui debet. modo illud
intelligendum est quod ait dominus
In diebus loth edebant et bi-
bebant. emebant et uendebant
plantabant et edificabant. Qua
die autem exiuit loth de sodomis
pluit ignem et sulphur de celo
et omnes perdidit. Secundum hoc erit
qua die filius hominis reuelabitur.
Itaque sicut in sodomis omnes di-
uersis mundi actionibus intenti
simul perierunt. sic et in fine seculi
pariter omnes hij peribunt. Deinde
nunc propheta loquitur. quia cum suis
habitatoribus mundus terminabit
et tunc dissipatione dissipabitur
terra. quod ab hac specie qua nunc est
tota mutabitur. Et direptione pre-
dabitur. quia peccatores rapuisse deca-
rapientur. Sequitur. Quia dominus enim
locutus est uerbum hoc.
luxit et defluxit terra et infirmata
est altitudo populi terre. et terra infecta
est ab habitatoribus suis. quia
transgressi sunt leges. mutauerunt
ius. dissipauerunt fedus sempiternum

propter hoc maledictio uorabit terram
et peccabunt habitatores eius
Ideoque insanient cultores eius
et derelinquentur homines pauci.
Animalia que propter homines facta et quibus
ipsis nocentia erant. hijs nobis
denunciat dominus. Luxit inquit
terra. Sicut terra letatur in uirtutibus
accolarum. sic luget in uiciis et
iniquitatibus eorum. Et defluxit orbis
quia ubique exuberat nequicia.
Nequicia enim que dicitur ab eo quod
est ne quicquam. defectio boni est. quia
quisque tendit ad nichilum. Et ideo
terra defluere dicitur. et infirmari quia
eius habitatores nequicia de-
fluunt ac deficiunt. et merito in-
firmantur a bono. Defluxit orbis
quia in toto orbe non solum cordis
sed et corporis bona ualde sunt
imminuta et pene in nichilum
redacta. Infirmata est altitudo
populi terre quia elato tenore hominum
debilitata est. et terra infecta est
ab habitatoribus suis. que solitam
fertilitatem perdidit. propter mali-
ciam inhabitancium in ea. Vel tropi-
ca locucione positum est terra in ter-
ram. dum terreni homines dicuntur
malis operibus intempti. Ex-
posuit enim quo infecta dixe-
rit terram. cum carnales et insi-
pientes actione pessima demer-
sos ostenderit quia transgressi sunt
leges dei. secundo concupiscencias
suas mutauerunt ius in iniuriam
dissipauerunt fedus sempiternum
mutue societatis et amicicie. Inter
eos fraterna dileccio et societas
fedus sempiternum dicitur quia caritas
numquam excidit. propter hoc quia sic operati
sunt. maledictio uorabit terram
quia propter maliciam humanam celestis
maledictio terram absorbebit. ut fructum
non faciat. Cum primo homo post
culpam audiuit. Maledicta terra
in opere tuo. diuina enim pietas.

nec dum maledicere vult homines
sed maledictionem quam ipsi merentur
adeo eam intorquet ut ab eius
sterilitate afflicti resipiscant. Sed
proh dolor humana pravitas afflic-
tionibus iam non corrigitur sed peior
efficitur. Hoc est enim quod dicit Male-
dicto vastabit terram et peccabunt
habitatores eius. Nam quanto ma-
gis fecunditate terre maledicto
celestis adimit tanto amplius
peccat. Non nulli habitatores eius
reliquos in suis iniquitatibus ma-
nente domino relaxari insaniet
adhuc graviore malicia cultu-
res eius ut amissa ratione besti-
aliter vivere perseverant et relinquentur
homines pauci ceteris fame et
gladio et huiusmodi calamitate
consumptis. Vel in adventu iudicis
insanient prementes tormentorum im-
minentium et confusione cordis
ac dolore omnibus expulsis relin-
quentur homines pauci id est soli electi.
Multi enim sunt vocati pauci vero
electi. Omni ad comparacionem multitu-
dinis reproborum pauci sunt. Sed in se-
cundo multi et iniquorum calamitates
describit multifarie cum subdit.
Luxit vindemia infirmata est vitis
ingemuerunt omnes qui letabantur
corde. Cessavit gaudium tympa-
norum quievit sonitus letantium
conticuit dulcedo cythare. In can-
tico non bibent vinum amara erit
potio bibentibus illa. Attrita est
civitas vanitatis clausa est omnis
domus nullo introeunte. Clamor
erit super vino in plateis. Deserta
est omnis leticia translatum est gaudium
terre. Relicta est in urbe solitudo et
calamitas opprimet portas. Vin-
demia vero est cum singuli homines
de hoc mundo quasi de vinea botri col-
liguntur. Sed vindemia luxit quia
peccatorum finis mestus ac flebilis
est. Vitis ergo genus humanum

quia vitis frondosa Israel est. Sed
vitis infirmata est quia qui nunc
ad perpetranda mala fortes sunt
in resurrectione erunt infirmi. Et to
ingemiscent omnes qui letabantur
corde. Iusti autem licet aliquotiens
letari foris videantur intus tamen
cor contrita dum hic peregrinatur
semper tristis est. Reprobi autem in
prosperitatibus mundanis toto corde
letantur. Unde Salomon dicit
Cor sapientium ubi tristicia cor stul-
torum ubi leticia. Omnes ergo nunc
letantur corde in principiis in fine
gemunt de quo et addit Quia
cessavit gaudium tympanorum
quievit sonitus letancium conticuit
dulcedo cythare. Quia cum quibus
prius homines nunc letantur tunc sancti
tunc erunt et iudex apparebit qui
reddat unicuique secundum opus suum
et peccatores in cantico iam non
bibent vinum. Sed amara erit eis
potio calicis ire dei. Audiat hoc
qui in conviviis non solum gula et ebrie-
tate sed cantibus lasciviant ut eos
sensus et anime fortitudo molle-
scat. Omnibus enim potio et ebrie-
tas que nunc eis dulcedine videtur
vertetur in amaritudinem. Attrita est
vanitatis civitas id est civitas illa
magna Babylon cuius cives sunt
omnes reprobi. Cuius figura
civitatis primus homicida edifi-
cavit Cain. Unde et illud est quod
propheta dominus [illegible] dicit Quoniam deus
ego et non homo in medio tui sanctus
et non ingrediar civitatem. Sed hec
impia civitas quam deus non in-
greditur et cuius exordium a male-
dicto fratricida fuit civitas est va-
nitatis. Quia enim cum semetipsa va-
nitatis nomine censentur dicente
scriptura Vanitas vanitatum et
omnia vanitas. Hec utique civi-
tas in fine conteretur. Clause sunt
autem domus civitatis huius nisi

reproborum singuli. Unde pessimus
demon loquitur. Sentiat in domum
meam: Unde xxiiii. Unde cum aper
sunt domus iste. quia per usorem meos
patent omnibus demonum sugge
stionibus. et libenter eas suscipiunt
Et tunc clausa erit omnis domus
nullo introeunte: quia tunc sero
reprobi claudent conscientias suas
ut malignorum spirituum voluntati iam
non consentiat. cum punire ceperint
Clamor erit super vino in plateis
quia qui per spaciosam viam seculi i-
ncedunt. et vino vel terrenis tur-
bebantur amare flebunt. Quid
enim per vinum designatur. nisi vel immo
deratus potus. vel amor seculi, vel quod
quid mentem male inebriat. Et
quid per plateas. que altitudine
dicuntur. nisi vita eorum exprimitur qui
latam viam que ducit ad perditionem
ambulant. plateos enim grece la
titudo vocatur apud nos. et in
platea nomen accepit. Clamor
itaque erit super vino a vinum in pla
teis. quia tunc plangent se omnes
tribus terre. Unde et addit. quia de
serta est omnis leticia. translatum est
gaudium terre. translatum usque ad celum
Et quia sic deus est cetera est civi
tas vanitatis confusionis sequitur. Et
relicta est in urbe solitudo. et cala
mitas opprimet portas. Que est
enim hec urbs. nisi babylon. Et que
sunt porte urbis illius. nisi doc
tores errorum. qui eos quos ceperint
in confusionem ducunt. velud in ba
bilonem. Et in hac urbe solitudo
relinquitur. Quia babilon in tene
bras exteriores missa. a nullo homi
ne deinceps visitabitur. et calamitas
opprimet portas. quia magistri
errorum tormentis subiacebunt. Vel
porte sunt peccata. Que tunc opprimentur
calamitatibus quia punientur eternaliter
Sequitur. Quia hec erunt in medio

terre. in medio populorum. Hec que super
descripsit erunt in medio terre. quia
dominus ut fertur ad iudicium veniet
in aere super montem oliveti. Vel
quia illud quod est commune dicitur medium
hec fient in medio terre. quia co
mmunis omnibus aderit dominus ut
omnes tunc reddant et absque per
sonarum acceptione iudicetur singuli
sive uterque aut superius. quia reliquie
homines pauci .i. electi soli per cu
tibus terris. et tunc dat similitudinem
quo sint reliquendi subiungens ¶
Quomodo si pauce olive que rema
serunt excuciantur ex olea. et race
mi cum fuit finita vindemia: quia
sicut pauce olive remanent in ar
bore post excussionem et pauci in
vinea racemi post vindemiam,
ita pauci remanebunt electi in die
iudicii. Olea namque est arbor oli
va autem pomum. oleum vero inde. oli
vorum autem liquor. Sed in vice pro se
poni videntur sive solent. Exponi
aut usus. ita est prima vel potest
quia hec erunt in medio terre. in me
dio populorum. Quomodo si remanentes
olive que remanserunt excuciantur
ex olea et racemi cum fuit finita vi
ndemia. Ita enim fient hec que de
electis subditur. Quomodo si remanentes
olive vel racemi colliguntur. Collecta
enim multitudine reproborum. de quibus
supra dicitur. cum impleverit vindemiam
et in torcular vini furoris dei cal
cata. pauci qui superfuerint electi
ducentur ad gaudia. De quibus subditur
Hii levabunt vocem suam. atque lau
dabunt. Complebunt namque scripturam
que dicit. Beati qui habitant in do
mo tua. in secula seculorum laudabunt
te. Sequitur ¶ Cum glorificatus fuerit
dominus. Hinnient de mari. In die iu
dicii secundum apostoli sententiam. Veniet
dominus glorificari in sanctis suis et ad
mirabilis fieri in omnibus qui cre
diderunt. Tunc ergo fuit glorificatus

3 hinniet de mari. quia uoce exul
tacionis emittent sancti. de hoc scilicet
reuertentes ad patriam. Nunc enim
qui redempti sunt a domino reuertentur
et venient in syon laudantes et
leticia sempiterna erit super capita
eorum. Sequitur. Apte hoc in doctrinis
glorificate dominum in insulis maris
nomen domini dei israel. Omnia certa
bimur nuper Omnia glorificabitur
dominus in stellis eius. Apte hec omnes pre
dicatores glorificate in doctrinis
vos dominum. et non solum in toto or
be sed et in remotis insulis maris
predicate nomen domini dei israel. qui
in sola quondam iudea notus fuit
deinde uox prophetarum inducitur dicens.
A finibus terre laudes audiuimus
gloriam iusti. Prophete enim audierunt
in spiritu resonare laudes xpi. non
solum ab urbe sed circa finibus
orbis vnde et dicitur Cantate domino
canticum nouum laus eius ab ex
tremis terre vel fines terre intelli
gamus vbi terrena desideria fini
untur. laudes ergo veniunt a fini
bus terre quia postquam in nobis fini
te fuerint terrene cupiditates. tunc
demum deum laudare possumus. non
est enim speciosa laus in ore peccatoris
Vbi autem propheta gloriam xpi declara
dam in tota mundi latitudine
vidit. considerans quod a populo iudeorum
gloria hec cognoscenda non erat ad
iecit Secretum meum michi. secretum
meum michi. Ac si diceret ergo no
ui propheta ipse iudaicus nesciat
sed in me sub lingua cordis lateat.
Et in singulis terrenis. quia zelo legis
commoti dum sabbatis infirmos
sanatos persecuti sunt et discipulos
eius noua predicatores. tunc econtrario
legem inde pocius violauerunt. de
liquit super eorum cecitate et nequicia
dicens Ve michi Preuaricantes pre
uaricati sunt Et preuaricatione trans

gressorum preuaricati sunt. Preuari
cati sunt lege cum lege accusa
xpm et discipulos eius defende
rent vel post consideratam ma
lorum dampnacionem in fine quod retribu
cione locutus est sibi ipsi propheta in
terno cordis affectu non possum
cuncta narrare que uideo hereret
lingua mea faucibus meis
vox dolore concluditur Ve michi qui
tas considero penas et obitus ma
xime doleo. quia omnes preuarica
ti sunt legem dei et iniusto iudice
senserunt Sed ad fortem sensum red
eamus. Nam quia persecuciones
exinde sunt secute. subiecit For
mido et fouea et laqueus super te
qui habitator es terre. Et erit qui
fugerit a uoce formidinis cadet
in foueam. et qui se explicauerit de
fouea tenebitur laqueo Temporibus
enim persecucionum xpianus habi
tator terre id est cuius conuersacio in celis
non est. erat qui radice cordis in a
more terrenorum plantauerat ma
la temporalia metuens dicebat apud se ap d
ipsum. quia si nos urget hec perse
cucio. negabo me xpianum. ydolis
tantummodo. et agam postea peni
tenciam. aliter enim euadere nequeo.
Et talia cogitans dum fugeret a uoce
formidinis id est minas persecutorum eua
dere quereret. cadebat in foueam
negacionis et dum se explicare
vellet de fouea id est penitenciam pe
nitencia agere cogitaret. subito pre
mebatur a persecutoribus vel quacumque
morte preoccupabatur. Et sic laqueo
perpetue dampnacionis cum sathana
ligatus tenebatur. potest et
cupiditas intelligi laqueus
quo tenebatur ille qui se explica
bat de fouea. quia sepe quilibet
de talibus impediebatur agere peni
tenciam dum ea que in mundo possi
deret timeret amittere Similiter
et operibus auaricie preficeret. post cuius
persecucionis atrocitatem quia dies

iudicij veniet. recte subiungitur:
Quia cataracte de excelsis aperte
sunt. et concucientur fundamenta terre
et terra. Tunc enim aperte erunt
cataracte .i. fenestre de excelsis.
quia celi visibiliter patebunt ut
electos suscipiat. et reprobos unde
sine fine consistent ostendat. Et
concucientur fundamenta terre. quia
tantus erit terre motus. qualis
numquam fuit. Mystice non terra pec
cator est. quia post culpam
audiuit homo: Terra es. et
in terram ibis. Sed quid tunc passu
ra sit hec terra .i. homo quilibet
peccator ostenditur cum dicitur Confrac
tione confringetur terra. contritione
conteretur terra. agitatione agita
bitur terra. commotione commoue
bitur terra. sicut ebrius. et aufe
retur quasi tabernaculum unius noctis
et grauabit eam iniquitas sua.
et corruet. et non adiciet ut resur
gat. Sic enim reprobus quisque tunc
conteretur et agitabitur. ac si taber
naculum in ligno mansit una nocte
primus uite aufertur. in mane .i.
in resurrectione. Et grauabit eam
pondus iniquitatis sue. ut alta
leuari nequeat. qui sancti rapientur
in nubibus obuiam Christo in aera.
et corruet in barathrum eterne dam
pnationis. et non adiciet ut resur
gat. quia numquam ulterius exibit
inde. Sequitur // Et erit in illa
die. visitabit dominus super militiam
celi in excelso. et super reges qui
super terram sunt. Militiam celi de
mones appellat. qui sunt in
hoc aere. Aer quippe celum nominatur
sicut scriptum est. Miluus in celo
cognouit tempus suum. Visitabit
ergo dominus super militiam celi in die
illa. quia super aereas potesta
tes vindicabit. et super reges
terre .i. super principes seculi. vel super

demones. qui sunt rectores in di
tenebrarum harum. Sequitur // Et
congregabuntur in congregatione
unius fascis in lacum et clau
dentur ibi in carcere et post dies
multos visitabuntur. Cum dominus
nouissima die propheta dixisset: que
in die illa visitabit dominus super
militiam celi et terre. mox adiunxit
que tantundem sint in morte reprobo
rum metus ordinem redduxit. Exeuntes
enim de corporibus congregantur in la
cum carceris. et sicut illi in mi
nus laborauisse dicuntur. omnes de
narium uite eterne coniungit atque
premit. licet in domo patris mansi
ones multe sint. et stella ab stel
la in claritate differat. sic et
omnes reprobi in congregatione
unius fascis eterne dampnationis
congregantur. licet per fasciculos et zi
zania comburatur. quamuis diuersa
naria sint genera penarum. ad
tamen colligati sunt in uno
fasce. Nam sicut uno sole omnes
tangimur. nec tamen sub eo uno
ordine omnes estuamus quia
iuxta qualitatem corporis sentitur et
pondus caloris. sic dampnatos
et una est gehenna que affligit.
et tamen non una qualitate omnes
comburit. quia quod hic agit
ualitudo corporum. hoc illic
exhibet dispar causa meritorum.
Exeuntes itaque de hac uita
congregabuntur singuli in congrega
tione unius fascis in lacum. et
claudentur ibi in carcere. Infer
nus non sicut prauissimum est dicitur
lacus. quia omnes quos semel
ceperit. semper fluctuantes et trepi
dos tormentis continuatis ab
sorbet. Carcer quoque vocatur. quia
quicumque ab eo capti fuerint stabi
liter retinentur. Claudentur inquit
ibi in carcere. de corporibus educ
ti. et post dies multos .i. in fine

seculi insitabuntur ut corpora re
sumpta veniant et de intepes
puniant. Duplicat. Sequitur
Et erubescet luna et confundetur
sol cum regnaverit dominus exerci
tuum in monte syon et in ierusalem
et in conspectu senum suorum fuerit glo
rificatus. Erubescet luna et sol.
quia sol obscurabitur et luna
non dabit lumen suum / fiet tamen
quia sol aut luna vel stelle
lumen suum tunc non amittet
sed ad comparationem lucis que xpus
est. omnia luminaria videbuntur
obscurari sicut et cereus non habet
splendorem in radio solis. Vel e
rubescet luna et confundetur sol.
venientes homines qui suo fruc
bantur lumine in se nihil dignum dei
bonitate fecisse qui solem suum ori
ri facit hoc super bonos et ma
los. quod si dispensator et vili
cus veniente domino teneat fa
miliam babie subiecit tunciatibus
et nequicquam sua implesse precepta
Mons syon et ierusalem eadem est
Illa enim que sursum est ierusalem li
bera est que est mater nostra. Senes
morum senectute maturi sunt. Ca
ni enim sunt sensus hominis et
etas senectutis vita immacula
ta. Regnabit ergo dominus in monte
syon et in ierusalem, id est in ecclesiam et
in conspectu senum suorum id est fidelium
qui maturi sunt moribus glo
rificabitur. Vel mons syon altitu
do contemplationis est quia syon
dicitur specula. Ierusalem visio pacis
et senes eius sunt apostoli et pa
triarche et principes religionis
In hoc igitur monte et in hac ierusalem
manifestabit se rex seculorum et co
ram hiis senibus gloriam suam
aperiet id est eadem prophetia reproborum dampna
tione et iustorum gloria super hiis
omnibus communi deo carnis sub
iungens xxv. Sequitur aliud capitulum

Domine deus meus es tu
et exaltabo te. confite
bor tibi nomini tuo quia
fecisti mirabilia cogitationes anti
quas fideles amen. Confitebor
inquit id est gratias ago nomini tuo
quia fecisti mirabilia reddendo
peccatoribus que minatus eras et
sanctis que promiseras. Deinde
complesti cogitationes antiquas
dicens electis. Venite benedicti
patris mei. percipite regnum quod vobis
paratum est a constitutione mundi. Et re
probis. discedite a me maledicti
in ignem eternum. qui paratus est dya
bolo et angelis eius / Antiquas
enim cogitasti. quod a constitutione mundi
preparasti et hec cogitationes fuerunt
fideles. quia fideliter adimplesti
que cogitaveras. Sicut in libro io
sue comparatio sermone de futuro in
sanctorum regno quod de preterito dicit. Non
vnum quidem verbum quod illis pro
missurum se esse promiserat irritum fuit.
Sed rebus completa sunt omnia
vnde et addit. amen. quod interpreta
tur vel fideliter. Et que mirabilia
fecit. vel quas cogitationes comple
verit. et hic quoque declarat cum
subditur. Quia posuisti civitatem
in tumulum. urbem fortem in ruinam
domum alienorum ut non sit civitas
et in sempiternum non edificetur. Que
est autem hec civitas nisi de qua
supius ait. attrita est civitas va
nitatis. Cum autem civitas ex toto
destruitur in tumulum redigitur. Po
suit ergo dominus civitatem in tumulum
quia magna illa babylonia in
iudicio penitus subvertitur. Que
et domus alienorum est id est eorum qui
sunt a consortio iustorum alieni. Et
hec iam ultra non erit civitas.

nec insempiternum edificabitur sicut
supra dictum est Et erit babilon
illa gloriosa in regnis inclita in
superbia chaldeorum sicut subuertit do-
minus Sodomam et Gomorram Sequitur
Super hoc laudabit te populus for-
tis ciuitas gentium robustarum timebit
te quia factus es fortitudo pauperi
fortitudo egeno in tribulacione spes
a turbine et umbraculum ab estu Super
hoc id est ex hoc quod posuisti ciuitatem
in tumulum sempiternum laudabit
populus fortis electorum concordans
iudiciis iusticie tue et ciuitas gen-
tium robustarum id est celestia statera (?) de cunctis
gentibus congregatorum timebit
te Est enim timor domini castus
permanens in seculum seculi Quo ti-
more semper celestia iustorum et in
illo beatitudinis regno timebit
dominum quia et perfecte non dilige-
ret nisi et timeret eum Sed populus
iste dicitur fortis et hec ciuitas
gentium robustarum quia sancti fortes
sunt hic in spirituali prelio et ibi uir-
tute resurrectionis confortati Cur
autem laudare et timere debebant
consequenter ostenditur Quia factus
es in quantum fortitudo pauperi et egeno
Quis uero iste pauper est nisi ille
qui propter nos pauper factus est cum
esset diues ut illius inopia
ditaremur et quis egenus iste nisi
christus dominus uel quilibet pauper
spiritu Factus est ergo dominus forti-
tudo pauperi in tribulacione quia
uirtute in passione christo suo dedit
ut iudeorum seuicia superaret pa-
ciendo Egeno quoque factus est in
tribulacione fortitudo quia cuili-
bet ipse pacienti assistit Et factus est
ei spes a turbine tribulacionum quia
sperauit in eo inter aduersa Ita tribu-
latio pacienciam operatur paciencia
autem probacionem probacio autem
spem Et umbraculum ab estu per-

secucionum factus est ipsi egeno ne
mens eius arderet igne doloris
inmoderati Sequitur Spiritus enim
robustorum quasi turbo impellens
parietem Sicut turbo impellit pari-
etem ut subruat ita spiritus ro-
bustorum id est animositas fortium per-
secutorum impetit corpus nostrum
ut in morte illud precipitet Sed
in tanto turbine sanos domini spi-
ritus non desistit Vel quo si uento
impingat parietem atque percuciat
Sic turbo blasphemantium ac se-
uientium iudeorum christo nocere non
potuit Sicut estu in siti tumultum
alienorum humiliabis et quasi calore
sub nube torrente propagine fortium
marcescere facies Sicut estas hu-
miliat tumultum hominum qui ipsi
tumultuatores sitim paciuntur quia
uox eis defecit Sic humiliabis tumul-
tum quo contra martires latrant
persecutores qui sunt a sorte electorum
alieni Estus enim tribulacionum fa-
tigabit eos qui retribuet deus re-
tribucionem hiis qui iustos tribulant
et sitim paciuntur quia nichil eorum
que desiderauerunt habere potuit
Vel in estu et siti humiliabuntur
qui cum igne deuoluentur in tarta-
rum a facie iudicis et sicut mar-
cescunt propagines uinee dum
fortiter torrentur calore solis sub
nube latentis ita propagine for-
tium persecutorum marcescere facies
Quid enim per solem sub nube late-
tem nisi iudex qui non dum appa-
ret figuratur Ipse enim est sol iusti-
cie nisi peccatores solis misi secreta
iudicis Calor igitur occulta solis
propagine intus siccat quia late-
tis adhuc iudicis sententia
in tam peccatum in morte facit
marcescere Sequitur Et faciet
dominus exercituum omnibus populis
in monte hoc conuiuium pinguium

convivium medullatorum vindemie
defecate. Sicut prius dixerat. quia con
fundetur sol cum regnaverit dominus
in monte syon et in ierusalem. et
nunc adhuc respiciens subiungit
Quia faciet dominus convivium in
monte hoc videlicet in monte sion
in regno celorum quia videbitur
deus deorum in syon. Convivium autem
intelligamus de quo scriptum est.
Beati qui ad cenam nupciarum agni
vocati sunt. Et iterum. Iusti epulentur
et exultent in conspectu dei et de
lectentur in leticia. Rursusque tercia
menis quod iuge convivium. Illud
enim convivium satietatis in tire dul
cedinis. quia convisione condito
ris perficient. ut meritum vivunt
vero omnibus populis in monte syon
faciet dominus. quia sicut lucas dicit
venient ab oriente et occidente et
ab aquilone et austro. et accumbent
in regno dei. Et hoc convivium erit
pinguium et medullatorum. quia qui
intime pinguedinis adipe saciati
sunt. et medullis caritatis sunt
repleti. sunt qui pingues sunt in bo
no opere et medullati interna re
in contemplationis illuc congregantur. Erit et
vindemie defecate. quia finis
humani generis est vindemia et sin
guli homines sunt racemi. Sed
electorum vindemia est defecata. quia
non moriuntur in sceleribus peccatorum suorum
sed ante mortem defecari studuerint.
Erit ergo convivium illud vindemie
defecate. quia illi soli ad epulas
illas introducentur qui vita hac
immaculati fuerint. Sequitur. Et
precipitabit in monte isto faciem
vinculi colligati super omnes populos
et telam quam orditus est super
universas naciones. precipitabit
mortem in sempiternum. Quid vin
culi et telle appellatione nisi morta
litas hec designatur. Unde scriptum
est. Dirupisti vincula mea tibi
sacrificabo hostiam laudis. Et quid
per telam nisi mortalitatis vi
ta signatur. dicit enim Iob. Dies mei
velocius transierunt quam a texente
tela succiditur. Vinculum autem est super
omnes populos colligatum. quia omnes
homines astricti tenentur mutabilis
carnis. facies vinculi facies est mor
talitatis huius que cernitur in corporibus
nostris. Telam quoque super universas
naciones dominus orditus est. quia
propter ade peccatum ablata mundi
eternitate temporalem in hac vita dedit
humano generi. donec inveniente
morte immortalis ei per resurrectionem
restituatur. Cum resurrectionis ad
venerit dies. precipitabit dominus in monte
isto faciem vinculi colligati super omnes
populos. quia faciem mortalitatis que
paret in carne motorum delebit a cor
poribus iustorum. qui mortui resurgent
incorrupti. et nos immutabimur omnes.
Hic namque in monte isto qui est celsitudo
precipitari dicitur facies vinculi huius
quia electis resurgentibus qui non
mutabuntur. nequaquam facies mor
talitatis abolebitur. qui adhuc pas
sibiles erunt. similiter et telam pre
cipitabit. quia mortale miseriarum
vita hanc omnibus auferet. ut be
atam immortalitate dignis tribuat.
Exponens autem propheta quod dixerat
facie vinculi. telamque generalem pre
cipitandam. precipitabit inquit mor
tem in sempiternum. Neque enim ultra
poterunt mori sed equales angelis
erunt qui digne habebuntur
seculo illo. Sequitur. Et auferet
dominus deus lacrimam ab omni
facie. et obprobrium populi sui auferet
de universa terra. quia communis locutio
est. Nunc de causis nunc flent electi
quia nunc est causa flendi. Alius
ideo plangit quia malum fe
cit. Alius quia bonum non fecit.
Alius quia viciis impugnatur. Alius
quia a regno dei peregrinantur.

Obprobrium quoque premitur. ipsa
nisque et insolubilibus. Sed in die
illa dominus auferet lacrimas ab omni
facie eorum. quia gaudium et leticiam
obtinebunt. fugiet dolor et
gemitus et obprobrium eorum aufe
ret de universa terra. quia nunquam
adversus eos quisque audebit. imm
me. sed ab angelis honore magno
congregabuntur a quatuor plag
te. et subvehentur in celum. Vel
obprobrium eorum auferet de universa
terra qui ad ymaginem conditoris
fuerat conditus. et tunc diaboli ac
mortis evadent servitute. Et di
cent in die illa // Ecce deus no
ster. expectavimus eum et salvabit
nos. iste dominus. sustinuimus eum
Exultabimus et letabimur in salu
tari eius. quia requiescet ma
nus domini in monte isto. In mon
te syon dicet in die illa Ecce de
us iste. quia in vita presentis vide
bit deus deorum in syon. Vt cum
mundo corde qui ipsi deum vide
bunt. Nam videmus nunc per
speculum in enigmate. tunc autem
facie ad faciem. Ita enim deus nobis
erit notus atque conspicuus.
ut videatur spiritu a nobis singulis
in singulis nobis. videatur ab
altero in altero. videatur in se ipso
videatur in celo novo et in terra
nova. atque in omni que tunc
fuit creatura videatur. et per cor
pora in omni corpore quocumque fue
rint spiritales oculi. acie pervenien
te directi. Ad hanc ergo vi
sionem. post vite huius tenebras cla
remetes exultabunt ad in vite ducentes
Ecce deus noster iste. expectavimus
et sustinuimus eum. ut adversa
temptationum sit scriptum est. Ex
pecta dominum viriliter age. confor
tetur cor tuum. et sustine dominum. et
qui in hoc seculo gaudere noluimus
mus. exultabimus tamen in sa
et letabimur

litari eius. id est in ihesu xpisto filio
eius. quia requiescet in monte
isto manus id est operacio domini. Licet
enim in genesi requievisse le
gatur subito ab operibus suis.
tamen dicit veritas in evangelio Pater
meus usque modo operatur. et ego o
peror. postquam igitur ea que cot
tidie creat opera desierit iste
seculi. requiescet ab operatione
manus eius in monte celestis in
stans. ut ipsi requiescant a laboribus
suis. Carnis autem decipis tunc fi
at subiungitur // Et triturabitur
moab sub eo sicut teruntur pa
lee in plaustro. Moab quippe
sicut ieronimus ait. dicitur ex pa
tre id est recedens a deo patre. Cum
cunque igitur a deo qui pater omnium
est peccando elongatur est moab.
Nam et diabolum omnesque contrarias
fortitudines sub appellacione mo
ab indicat humiliandas et
deducendas in tartarum et instar
pulveris conterendas. Sed iste mo
ab triturabitur id est conculcando tere
tur ut ab eo separetur nichilque re
maneat integrum sicut teruntur
palee in plaustro. ut separentur
a granis segetibus. In nostris
enim regionibus agricole collectas
in unum segetibus plaustra cum
rotis serratis superducunt. ut fru
mentum excuciant et stramina co
minuantur in paleas. ut animalibus
pabula fiant Sic igitur ut cla
velud tritum soli remaneat.
Iste moab triturabitur in illa tem
pestate que fiet in adventu iu
dicis Nam ignis in conspectu eius
exardescet. et in circuitu eius tempe
stas valida. Hac igitur tempe
state conterebitur iste hominum ve
fuga id est moab a deo recedens
sequitur // Et extendet manus

suas sub eo. sicut extendit na
tans ad natandum. Cum quis ad
unum de superioribus labitur extensis
manibus ruit sicut qui na
tat. Cum ergo precipitabitur imita
tor iste moab. i. populus reproborum
expansis manibus velud
natans ruet. cum fluctibus tormen
tis fluctuabit. Et sicut solet qui
natat totum corpus extendere
sic et iste allidetur in eterna ruina et
sonitum faciet. et humiliabitur gloria
eius cum allisione manuum eius
ut in novissimum lacum depositus
pro temporali gloria obprobrium sustineat
sempiternum. et humiliabitur cum cum
allisione manuum eius quibus
iniquitates operabatur. quia sepe
est per que peccat quis per hec et tor
quetur. adque propheta quasi adiungit.
Et munimenta subli
mium murorum eius concident. et
humiliabuntur. et detrahentur in terram
usque in pulverem. Sublimes mu
ri moab homines nequissimi
sunt atque superbi qui potenciam
seculi tuentur alios minus for
tes iniquos. Sed in die illa conci
dent munimenta murorum istorum
quia tutatores malorum in penas
mittentur corruent. Et per mortem secun
dam humiliabuntur ac detrahentur in terram
usque ad pulverem. quia tanto eorum
pulvis efficientur. Possumus et aliter
istam murorum ruinam intelligere
iuxta hoc quod apostolus loquitur. In car
ne enim ambulantes non secundum
carnem militamus. Nam arma
milicie nostre non carnalia sunt
sed potencia deo ad destructionem mu
nitionum consilia destruentes
et omnem altitudinem extollentem
se adversus scienciam dei et in cap
tivitatem redigentes omnem intel
lectum in obsequium christi. Dum igitur per
apostolos ac reliquos predicatores

istos hec fiunt completur quod ait pro
pheta quia munimenta sublimium
murorum tuorum concident et cetera. In
terram quippe detrahitur usque in pulverem
qui deposito superbie fastu se terram
et pulverem esse cognoscit. Potest
et subversio ierusalem que per romanos
facta est his verbis presignari. Na
et populum iudeorum superius ostendimus
nomine vocari moab. Unde et quod
ait quia triturabitur moab sub eo
de illa iudeorum tribulatione potest
intelligi. Sed et id quod ait paulo
superius quia posuisti civitatem
in tumulum. vel quia relicta est
in urbe solitudo. et calamitas destruet
tamen ierusalem referri potest. quod
ob brevitatem pretermisimus &c.

In die illa cantabitur canticum
istud in terra iuda. Urbs
fortitudinis nostre syon salvator
ponetur in ea murus
et antemurale. Aperite portas et
ingrediatur gens iusta custodiens
veritatem. vetus error abiit. Ser
vabis pacem pacem. quia in te
speravimus et cetera. In die illa quando
concident munimenta moab mu
rorum. in tempore quo predicatores de
struent omnem altitudinem extol
lentem se adversus scienciam dei vel
in die iudicii. quo peribunt omnes
malorum defensores. cantabitur
hoc carmine exultationis in terra
iuda. i. in terra confessionis que
est ecclesia. Iuda quippe confessio dicitur
sive laudacio. Confessores igitur
et laudatores christi decantant
dicentes. Urbs fortitudinis
nostre syon et cetera. Syon interpretatur
specula. Et specula dicitur urbs for
titudinis iustorum. quia per vigil
es eorum mentes divina pietate cum quis
respiciunt in alto posita prius quam
veniat culpa. deprehendunt eam
quo sagittas previdet eo fortius

super. vel ciuitas est urbs fortitu
dinis nostre. quia nullus contra
eam resistere ualet. nunquam ad
aspectum. Primo ciuitatis edificate sal
uator muros ponit. deus ipse enim
nobis murus est. qui ad cordi
nem perungere malignorum spirituum
incursum uetat. Qui uero cessi
dei et ante murale posuit. quia
cunctis scis precone ostenderet.
predicatores misterii sui prophetas
misit. Recte enim ante murale
nomine boni. qui domum subse
quentem predicaret domini. qui ante
murum steterunt. Vel ciuitas eius
e nobis murus et antemurale au
murale post eius aduentum. ex
uniuerse gentes ad fidem suscepte
sunt. Aperite inquit portas suo
predicatores. et ingrediatur gens iusta.
i. gentilitas sine legis operibus per
fidem iustificata. et custodiens
deinceps operando ueritatem eiusdem
tam. Nam uetus error populorum
abiit. Dicit autem paulus. Iusti
ficati igitur ex fide pacem habeamus
ad deum per dominum nostrum ihesum christum
per quem et accessum habemus ad
fidem in gratiam istam in qua stamus
et gloriam in spe glorie filiorum dei.
Similiter et hoc loco Seruabis
inquit pacem. pacem quia in te
sperauimus. Qui enim non in se sed
in domino confidunt. et sperant eis
gratia diuina pacem seruat. ne ali
qua offensione pacem eius amit
tat. vel angelis dicatur potest. aperite
portas regni celorum. et ingredi
atur gens iusta christianorum. custo
diens operibus ueritatem fidei. Er
ror enim ignorantie ueteris totus
abiit. Qui non docebit ultra unus
quisque proximum suum, et unusquisque
fratrem suum dicens cognosce dominum
omnes enim inquit scient me a

minore usque ad maiorem eorum. Do
ctor namque tunc cessabit quia
dominum sciunt et uidebit omnes et di
cent quia uetus error abiit.
ignorantie prioris. et quia tristi
sciunt se iugiter gratiam eius qua
semper dominum hic uinceret quis
cernit amissimus uel aduersitates
aliquas iam passiuos. cogita
tulabuntur dicentes. Seruabis pacem
pacem quia in te sperauimus.
Forsitan propter animi corporisque tran
quillitatem geminat pacem. Ad
dunt quia in te sperauimus propheta
confirmat et exponit dicens
Sperastis in domino in seculis se
culis. in domino deo forti in perpetu
um. Sperat enim electi non in
cassum. sed mercedis scilicet a domino
mercedem accipere, qui fortis in
perpetuum. perpetua dare tormenta
suis hostibus potest. Nam sequitur
Quia incuruabit habitantes in
excelso ciuitatem sublimem humi
liabit. Humiliabit eam usque ad
terram. detrahet eam usque ad
puluerem. conculcabit eam pes
pauperis. gressus egenorum. Pre
mortis incuruabit in excelso ha
bitantes. quia superbos humili
ans. eternis mancipabit suppli
ciis. Atque ciuitatem eorum sublimem
humiliabit usque ad terram. et de
trahet eam usque in puluerem ex
clatam curuie eorum inqua habita
uit. in terram et puluerem reuerti
faciet. Vel ciuitas hec intelligitur
illa magna babilon. Dicit ter
tius incuruat habitatores in ex
celso. cum superbos adhumiliatur
gratiam inclinat. et sublimem
ciuitatem humiliabit. usque ad terram
et puluerem. quia elatam mentem
sic humiliat. ut se terram et pul
uerem esse cognoscat. quia et pes

pauperis consulatur et gressos ege
norum quia pervenit exemplo divine
humilitatis eiusque discipulorum.
Cum namque pauperem hic accipi
mus de quo paulus ait / ii co
rinthiorum viii nos egenus factus est cum
esset dives ut illius inopia nos
divites essemus / Egenos quoque
sunt quibus ab eo dictum est Nol
lite possidere aurum neque argentum
neque pecuniam in zonis vestris
non peram in via neque duas
tunicas neque calciamenta ne
que virgam portetis de quorum gressi
bus dictum est ibi Ite docentes que
pietatis domus israhel. Euntes au
tem predicate dicentes quia appro
pinquabit regnum celorum / Pes igitur
vel pauperis Christus est dives in car
natione / qua de loco ad locum
iuit atque gressus egenorum in
cessus predicationis apostolorum / Cum
itaque conculcat pes pauperis
et gressus egenorum turris excelsa
que continet humilitas et co
nsulatio in te homines atque doctri
na salvatoris discipulorumque eius
Hystorialiter autem inclinavit ha
bitatores in excelso quia iudeos
qui erant in arce syon subie
cit tyto captivos et civitatem
ierusalem humiliavit usque ad pul
verem quia non est in ea relictus
lapis super lapidem Civitas conculcavit
tamen conculcat pes pauperis et gressus
ut deambulaverunt egenorum quia ibi dominus ipse et
eius discipuli predicaverunt de
cuius conversacione subditur / Se
mita iusti recta est rectus callis
iusti ad ambulandum Semi
ta quippe vel callis iusti actio
est vite conversationis quam Christus
gessit dum per vite tempus
incederet. que semita recta
est ad ambulandum ut omnis qui
vite conversationis eius sequi cu
pit perfectam incedere post illum
non dubitet. Adque propheta no
te subiungit Et in semita iudi
ciorum tuorum domine sustinuimus
te. nomen tuum et memoriale tuum
in desiderio anime. propheta cum su
stinuerunt dominum: quia diutius
expectaverunt eius adventum.
Hec est semita iudiciorum eius
nisi rectitudo conversationis que
probatur iudiciis eius. In hac eum
sustinuit. cum propheta scilicet cuius no
men et memoriale erat in desi
derio anime eorum quia eius
caritate vulnerata mens eorum
multum delectabatur si vel nomen
aut mencionem eius ab ore cui
quam audiret. potest et scriptura
sacra memoriale eius dici quia
ibi memorantur opera eius. Nomen
est in desiderio anime quia sta
divinas tim lectiones audire desi
derat. Ita et omnes qui naturaliter
diligunt salvatoris adventum
possunt ei ipsum istud decantare
Nam qui nomen dei habet in cor
de. aliud non desiderat. Deinde
propheta suum pandit desiderium dicens
Anima mea desideravit te in nocte.
sed et spiritu meo in precordiis meis
de mane vigilabo ad te. Nox
nostra vita est presens in qua quam
diu sumus dominum intra corporis
subiecta per imaginacionem cali
gamus unde propheta nunc admodum
dum quadam se premi caligine
sentiens loquitur. Anima mea
desideravit te in nocte. Et si di
cat In hac obscuritate vite pre
videre te appeto. Et adhuc in
spiritum nichilo consurgebor.

ille aut in p̄cordijs uigilat ad dn̄m· qui torpores ⁊ negligentie tenebras a se repelles mentis oculos ad aspectu͂ uer luminis aptos tenet· Mane nō p̄nicua etas est/ uel mane sit in nob· tunc errores nr̄e u obscuritas ueritatis illustratione irradiatur· Mane sit in nob· cum corda nr̄a iusticie fulgor illuminat· que cecitas culpe uelut nox· desinebat· De mane ergo p̄pheta uigilare se ad dn̄m in p̄cordijs suis asserit· Prima uel p̄ma mea etate· Et ex quo luce cognitionis eius e illustris· semp ad eum intendens· Voluntati eius obsequi studet· atq; de hijs que uigilare negligunt sententia subiungit dicens· Cum feceris iudicia tua in terra· iusticiam discent habitatores orbis/ Iusticiam discent· i· uigilare· i· timere habitatores orbis· i· qui mente mundu͂ inhabitant/ Sed qn̄ discent iusticiam/ Cum feceris iudicia tua in terra/ Tc cum ad iudiciu͂ uenerit· videat sui qs que redmat/ ut qui iam tunc age nō ualet sentiat· et tunc qd sequi debuit ex torpitudis sue pena cognoscat/ Vn̄ Ieremia dicit/ Congrega eos qi gregē ad uictimā· et sanctifica eos in die in die occisionis Iudicem occisionis sanctificat reprobi quia tunc sentia que debuerant age sentiunt· tunc digna p̄uitatis supplicia iam declinare nō possunt/ Sequitur Misereamur impio· et nō discet facere iusticiam Iuxta sterz iniqua gessit· et nō uidebit gloriam dn̄i· Domine exaltetur manus tua/ et nō uideant et confundantur zelantes p̄pli· et ignis hostes tuos deuoret/ Vox e eorum qui sup dicebat in secunda iudiciorum tuorum· domine sustinuimus te/ misereamur aiunt impio nō statim condempnates eum/ Sz adhuc expectantes et diuinam ei uiam annunciantes si forte penitentiam egerit/ Et nos quidē ei misereamur· sz ille nō discet facere iusticiam· i· iuste uiuere vult et sequens eius actio p̄usa Et postquam est in uiam constitutus addit scilicet quia iuxta sterz iniqua gessit· i· inter bonos male uixit ad iniquitatis augmentu͂ Nam sicut magna laus e· int malos bene uiuere/ Sic grandis e ignominia inter s̄tos inique age· Et ideo qui sit induratus e iniquitate ut et int iustos iniq age uiue nō erubescat· non uidebit gloriam dn̄i· qua soli uidebunt electi; Sz in eternum dapnatus p̄petuas sustinebis tenebras/ Vel dicis aliter misereamur impio· i· uiam potius consequitur impius et discat clementia mea dn̄m et ipe saluetur· Cui responsa Quare impaciens p̄pheta respodet· et nō discet facere iusticiam est sensus/ Et quomodo poterit nosse tua iusticiam si tanta clementia fuit expertus Redditq; causas quare eum uelit dei iusticiam discere Prima iuxta sterz iniqua gessit/ et contra s̄tos tuos iniqt dimicauit· debet sentire tormēta Secundus dixit sententiam ceptus et nō uidebit iniquit gloriam dn̄i i· sufficiet ei p̄promissa pena qd' nec ei stus in eis nō uidebit

in mea maiestate regnante Sed
qualiter omnis iniqui fallat ad
nigit Domine exaltetur manus
tua, et non videant / videant et
confundantur zelantes populi a fide
libus invidentes / Intellectum quem
ipse reproborum nunc iniqua obscurat
sed tunc cognito reatus illuminat,
ut et nunc sequenda etiam, non vi
deant / et tunc ea postquam ami
serunt cernant / Nunc enim ea intel
ligere negligunt, vel apperte in
tellecta contempnunt / Sed tunc
ea intelligentes procul dubio desi
derantque conspiciunt tamen desi
derata assequi nequaquam possunt /
et tunc confundentur tamen eos
in conspectu iudicis testis addicat
Tunc enim iudex ocius cernit
et accusator internus tolleratur /
Tunc enim omnis ante oculos cul
pa reducit et mens super gehenne
media suo igne gravius torquet
ac deinde gehennalibus fla
mmis tradit. Videant inquit
et confundantur et ignis hostes
tuos devoret / Manus enim di
vine operationis invisibilibus reprobis
exaltata, quia dies iudicii latenter
appropinquat / Aliter tamen hec in
telligi possunt. Omnis enim est in
pius inter iudeorum populus qui sal
vatorem impie peremit Sed mise
ream inquit impio. quia post
passionem domini divinitus est expec
tatus ad penitentiam perfidus ille
populus. et non discet facere iustitiam
quia nec expectatus resipiscere
voluit ut crederet in eum quem
insistitat impium / In terra sanctorum ini
qua gessit. quia replevit ini
quitatibus iherusalem et iudeam in qua
sancti prophete habitaverant. Et non vide
bit gloriam domini. Sed videbunt in

quem compunxerunt. Neque enim
gloriam divinitatis eius videbit
sed formam servi quam crucifixe
runt. Et in primo adventu vide
runt gloriam eius sicut nos / quando
verbum caro factum est et habitavit
in nobis et vidimus gloriam eius
Domine inquit exaltetur manus
tua. et non videant. Excelsa ma
nus enim domini christus est. per quem omnia
facta sunt. Exaltata ergo est
manus domini. et non viderunt
iudei. quia christus in celum ascendit
non credentibus eis. Omnia autem
ad iudicium venerit videbunt
et confundentur hii iudeorum populi qui
zelo legis persecuti sunt apostolos
et ignis gehenne devorabit hostes
eius. Ubi vero dicitur subditum
Domine dabis pacem nobis. omnia
enim opera nostra operatus es nobis.
Tunc enim pacem etiam dabit
illis qui domini hic vincerent
contra diabolum cottidie pugna
verunt. quibus omnia opera nostra xxvi
operatus est. quia sicut apostolus
ait. divisiones operationum sunt
idem vero deus. qui operatur omnia in
omnibus. Sed licet omnia iustorum opera
deus operetur in ipsis. ea tamen sic re
munerat ac si illi hec omnia sine
ipso fecerint. Et notandum quod nichil
proprium operis habeant. quibus omnia
opera sua deus operatus est / deinde
penitentes autem quod ad reliquias
israel que sub helia credent toge
potest referri. Domine deus noster
possederunt nos domini absque te ta
men tantum recordemur nominis tui.
Hoc enim locuntur qui domino sin
re debuerunt. Sed ab inimicis spi
ritum domino. post hec ministra
tibus possessi sunt. Sed nunc recor
dari volunt nominis illius ut

semp eius memores tu offende
iam caueat et tantum in eo recor
dari querunt nominis eius ex ma
nemo potest duobus dominis ser
uire recordatur enim nominis eius
sed non in eo tantum qui et dum
cogitat quod ea que sunt extra pla
citum eius aliquociens facit. Sequitur
Morientes non uiuant et gygantes
non resurgant propterea uisitasti et
contriuisti eos et perdidisti omnem
memoriam eorum. Gygantes uel
apostatas angelos uel superbos
quosque homines nil obstat intel
ligi, cum propheta dicat, Morientes non
uiuant, et gygantes non resurgant
Mortuos namque alios mortuos
nisi peccatores nominat, Et quos
Gygantes nisi eos qui de pecca
tis superbiunt appellat, Morientes
ergo non uiuant, quia peccata
de uia iusticie perdiderunt, Gyga
tes non resurgere post mortem
nequeunt quia post culpam sua
inflati per superbiam ad penitencie
remedia non recurrunt. Propterea ui
sitasti et contriuisti eos id est absque
dubio uisitabis et conteres eos
in die iudicii et perdidisti id est perdes
omnem memoriam eorum ne iam ulterius
sit uel ulla memoria eorum, Sequitur
Indulsisti genti domine indul
sisti genti. Numquid glorificatus
es elongasti omnes terminos terre.
Genti iudeorum dominus sepe indul
sit et peccata condonauit. Sed non est
ideo glorificatus ymmo blasphematus
honoratus. Et in tantum dilexit
hanc gentem ut eam eligeret sola
et omnes terminos terre id est omnes
diuersarum naciones elongaret
a se et alienas reputaret. Et quod
iste post resurrectionem eius accesse
serunt penitentes ad eum apte
sequitur, Domine in angustia sua

requisierunt te et in tribulatione
murmuris doctrina tua eis, Omnes
enim termini terre et omnes orbis na
ciones requisierunt eum in an
gustia cordis afflicti, et doctrina
eius in tribulacione murmuris fuit
eis dum spiritu contribulato precep
ta eius meditaretur, murmur
narr ~~aut~~ gemitum et oracionem penite
ncium hic designat, et quia ex
ipsis gentibus multi per totum orbe
facti sunt martires, subiungitur
vox eorum dicens, Sicut que con
cepit cum appropinquauit ad par
tum dolens clamat in dolori
bus sicut facti sumus. A facie
tua domine concepimus et quasi
parturiuimus et peperimus spiritum,
Sicut enim mulier que concepit
instante partu clamat in dolori
bus suis ita sancti martires uerbum
dei corde concipientes, qui par
turierunt in angustia dolorum in tor
mentis afflicti sunt, atque pe
pererunt spiritum id est reddiderunt
animam, Et enim iam diximus
parturire est ante partum dolere,
parere uero partum effundere. Partu
rierunt ergo beati martires dum
in passione doloribus urgerentur
atque pepererunt cum emitterent
animas. Quorum fortassis adhuc
vox subditur, Salutes non feci
mus in terra, ideo non ceciderunt
habitatores terre, Nam in celo id est
corde electorum salutes in eternum
deus operati sunt martires, sed in
terra id est in mente reproborum salutes
non fecerunt, et ideo non ceciderunt
sed in superbia adhuc erigun
habitatores terre id est illi qui prius
exilium prosperitatem patrie di
ligunt, vel eorum vox est qui tempore
patris post martires fuerunt
salutes in terra non fecimus, Nam
uiri fortes ipsi enim integres

hostium strages darent salutem
in populo suo fecisse dicebantur. Sic
samson cum maxilla asini mi
lle philisteos interfecisset ait ad
dominum: Tu dedisti in manu servi
tui salutem hanc maximam
atque victoriam. Sic et ionathan
filius saul philisteos percussit
atque dictum est: quia fecisti salu
tem magnam in israel. Et ita dici
solebat. Dicit ergo salutes non
fecimus in terra ideo non ceciderunt
habitatores terre at si dicat predi
cationis gladio hostem interiorem
potentem non extinximus populo
venientium pugnatores. et ideo prostrati
non sunt vitiis carnis mee i. ha
bitatores terre non ceciderunt. Vel
amatores seculi sunt habitato
res terre. quia mentes eorum in terrenis
habitant. Qui non ceciderunt a be
latione sua. quia salutes non feci
mus in terra i. gladio verbi dei po
tentem eorum maliciam et in terrenis lan
guore non interfecimus. Sequitur voce
calce ducens de maioribus. Vi
vent mortui tui et interfecti mei
resurgent. patet enim hoc. qui
cum proprio morte subierunt ve
victuri sunt. Sequitur: Expergisci
mini et laudate qui habitatis
in pulvere. quia ros lucis ros tuus
et terram gigantum detrahes in
ruinam. Expergiscimini qui habitatis
in pulvere i. cingulate qui dor
mitis in sepulchris. quia ros
tuus domine quo rigabuntur
ut resurgant. ros lucis i. gratia que
eas in singulis illuminas est. ut
cordis nebulas effugat. gloriam
tuam iam manifeste videant.
Sicut enim calor in terram seminibus
ros paulatim infusus facit her
bas et adfruges sui generis per
venire sic ros tuus in electis

operabitur. Et terram gigantum de
trahes in ruinam i. terrene superborum
demerges in infernum. Vel ita: Ex
pergiscimini qui habitatis in pul
vere i. torporem et negligentiam
abicite qui terrena semper cogitatis.
In pulvere enim habitant quorum mentes
in terrenis cogitationibus morantur.
Sed quomodo tales ad laudem creato
ris expergisci possunt aperit. quia
ros tuus quo lavantur ab hoc pul
vere ros lucis est i. gratia tua que
cor a terrenis cogitationibus mundans
illuminatrix est. pulvis namque
cogitationum carnalium excecat
mentem. sed ros gratie superveniens
illuminat eam. Et terram gigantum
detrahes in ruinam. quia mentes
reproborum gravabis ut deterius
corruant. Sequitur: Vade populus
meus intra cubicula tua claude
hostia tua super te. abscondere modi
cum ad momentum donec pertranseat
indignatio. Vadimus cum operam
cubicula ingredimur cum secreta me
mentis intramus. ostia claudimus
cum desideria illicita coercemus.
Ostia quippe nostre mentis desideria
eius sunt. Cum ergo in bonum
ingredi cubicula ut operantes non
remaneamus foris in favore lau
dantium sed affectu cordis reti
nentes ibi gloriam queramus. ostia
quippe diligenter claudenda sunt
ne fiat in nobis quod ieremias
plangit. Ascendit mors per fene
stras nostras ingressa est domos
nostras. Mors enim per fenestras sive
hostia domus ingreditur cum per
auditum et visum aut per deside
ria mentes nostras penetrat. Ab
scondi non parum ad momentum
precipimur ut dum in presenti vita
sumus gloriam foris non queramus

de suis operibus. Omne enim tempus ui-
te humane ad comparationem eternita-
tis breue est et ut momentum. omnipotens
autem deus in dispensatione iusticie contradic-
tionem sue districtionis patitur quod
conuersos indigne dignis suppliciis
demergit. Omne sed indignatio ne
quidem transit sed in fine pertransit. quia
modo agit sed in modo tamen consummat
quousque eam pertranseat. i. usque in
fine seculi iubetur electus plus ab-
scondi. quia dominus in nocte puni-
tiue transit per terram egypti et percus-
surus percutiet primogenita egyp-
tiorum et omnes quos foris inuenit
sequitur. Ecce enim dominus egredietur
de loco suo ut uisitet iniquitatem
habitatoris terre contra eum. Et re-
uelabit terra sanguinem suum et non
operiet ultra interfectores suos. Omnis
est deus locus. ipsi supremum celorum
habitaculum unde septimum est. Quis
ascendet in montem domini aut quis
stabit in loco sancto eius. Egredietur
itaque de loco sancto suo. quia de celo
ueniet ad iudicium ut uisitet in-
iquitatem habitatorum terre contra eum.
5 examinet prauitatem ipsi repro-
borum. qui mente medium inhabitat et
aduersus eum ualuerat. Et reuelabit
terra sanguinem suum. quem corporibus
humanis susceptum biberat. quia tunc
omnis sanguinis qui effusus est mani-
festabitur et quare effusus sit declarabitur
atque iudicabitur et non operiet amplius
interfectores suos. quia tunc omnis
resurget uel de loco suo deus est
dicitur qui misericors et miserator et
clemens pater filios negligentes
ferire compellitur. et quodammodo
de sua sententia commutari
ut uisit. Et ira sua induerat
super habitatores terre cum eius
in terrene sunt. Deo placere non possunt.

sit qui multa habitant. terra uero
nunc etiam designat. que car-
naliter uiuunt. Nunc reuelabit
sanguinem suum. Et quelibet sca-
lizauit et auita dilectionis
contineret. Vel sanguinem uero que
suscepat reuelabit nec operiet
amplius sed ponitur forsan &c.

In die illa uisitabit dominus
in gladio suo duro et gran-
di et forti. super leuiathan
serpentem uectem et super leuia-
than serpentem tortuosum et occi-
det cetum qui in mari est. Gla-
dius dei est sententia iudicii est.
de quo iob dicit. Effugite a facie
gladii. quoniam ultor iniquitatum gla-
dius est et scitote esse iudicium.
Cum gladius est durus. quia dure
percutit. et gladius quia tam grandi
plaga percutit ut eterna morte in-
terficiat. et fortis. quia frangi uel
flecti non potest a rigore suo quo
punit eternaliter impios. Hoc igitur
gladio uisitabit dominus illa die
super leuiathan. quia precipue dia-
bolum tormentis tradet. leuiathan
quippe dicitur additamentum eorum
additamentum hominum. Nam species
iste quia hominibus quos deus
creauerat peccatum addidit uocatur
leuiathan id est additamentum eorum. Vel
quia dum se diuinitate eius additurum
fallaciter pollicetur immortalitatem
abstulit. per irrisionem dicitur leuia-
than. Et propter quem nunc serpente
dixerat tortuosum super quod sibi
inuigit. Supposuit uectem. quia
in serpente tortitudinem flexa mol-
licies in uecte autem duritia ri-
giditatis. Vt ergo hunc et durum
signaret et mollem. Et uecte
nominat et serpente. Durus
quippe est per maliciam. mollis
per blandimenta. Vectis ergo dicitur

quia usqz adnectem ꝑtrait serpens
aut quia se ꝑinsidias mollit
insinuidit. Quid no maris appel
latione. nisi corda carnalium
tumides cogitacionibꝫ fluctuosa
signantur. Quid aut ceti nomine
nisi hostis antiquus exprimitur.
qui dum mentes seclarium po
sidendo penetrat qi in eorum lu
bricis cogitacionibus natat/
Erit ergo cetum interficiet dns
in die illa. quia ꝑpetuis eum
suppliciis mancipabit. Sequitur.
In die illa vinea meri cantabit
ei. Vinea meri plebs israelitica
est. que quondam in suis patribꝫ
merum gre spiritalis et bonorum
operum habuit. sed in passione a
cetum gmeco dedit ei sitienti
Sed qui reliquie illius in fine
conuertentur. et dicent Benedictus
qui venit in nomine dni. in die
illa vinea meri cantabit ei
quia quia dominus ipse domus cu
dam. custodire semp solebat
et tamen ꝑ romanos ea afflic
tiorum erat. subiungit/ Ego dns
qui seruo eam. repente ꝑpina
bo ei. hoc de antiquis et nouelli
temporibus dicitur. Seruo eam tem
pus ezechie. tempus zorobabel.
tempus machabeorum. tempus
apostolorum. Sed nunc repente ꝑpina
bo ei. calice ire mee. ꝑ vespasi
anum et tytum. Vnusquisque de porte
ipse dicat. ne forte insitet contra
eam. nocte et die seruo eam. Ne
insite contra eam. i. ne fiat ei
malum ab aliquo nocte et die
a. inꝑspiis et aduersis. vel assidue
seruo eam. et ꝑnialis que sub
nouo testamento fecit meum ad di
cit. Indignatio non est mihi. iure
enim indignatus est dominus
qui in ꝑpria venit et sui eum
non receperunt /Et adinget. Quis
dabit me ꝑpina et veprem in
ꝑlio. i. me faciet durum et aspe
rum ꝑ romanos consurgam in
ꝑlium contra gentem hanc que
semper mansuetus et misericors
esse consueui atqz subdit
Gradiar super eam. succendam ea
pariter. An potius tenebo for
titudine mea. Gradiar super eam co
culcans eam et succendam pariter
i. totam simul gentem igne ire
mee consumam. An potius
tenebo fortitudine mea. parte
de illi vtiqz parum illi. quia se
faciet pacem in pace faciet
mihi pacem sibi aplis. pace
subbelia faciet. Qui ingredientur
impetu adiacob florebit. et
germinabit israel. et implebunt
faciem orbis semine. Apli quia
ubi erat impetus spc illuc in
dicebant. ingredicebant impe
tu vehementis spc adiacob. i.
ad ꝑplm iudeorum euuglm illis
ꝑdicantes. Et tunc israel. i. ꝑpls
hebraycus floruit fide bonisqz
cogitacionibus et germinauit
scis operibus. ac deinde ipi ꝑdi
catores qui ingrediebant im
petu spc adiacob impleuerunt
faciem orbis totius. semine ꝑdi
cationis. Cum aut dicitur qui
ingredientur impetu adiacob.
interponit florebit et germina
bit israel. atqz de illis qui ingre
diebant impetu adiacob subdit
et implebunt faciem orbis se
mine. Sequitur. Nunquid iuxta
plagam percucientis se percussit eum.
aut sic occidit interfectos eius
sicut occisus est. Non ita per
cussit dominus ꝑplm iudaycum

(margin: mea)

quomo ipe pcussus e ab eo neqz
sic occidit eum. quo ille mactes
eius. Illi eum sine causa occisse
runt eum et pdicatores eius
intfecerunt. ille aut p quadragi
ta annos spaciu penitencie mi
sericordie sue concessit Sed qz
de hac plebe subdit nolente co
uerti. // In mensura cont mensura
tu abiecta fuit. iudicabis eam
id est abiecta fuit a ab aplis
derelicta nolens age penite
ncia. iudicabis eam in mensura
cont mensura, ut qualia egit ta
lia recipiat, occidit saluatore
occidit a romanis. Dispsit p
mitens pdicatores expellendo a
finibus suis, dispgat a solo pro
p uniusum orbem, et medi
tata e in spu suo duro pdicem
estus, Id est sup hoc dimittet
iniquitas domini iacob, et iste
omnis fructus ut auferat pctm
eius. dies estus e tempus tri
bulacionis, Iudea ergo pdic esto
in eo tpe quo xpm psequeba
meditata e in spu suo duro, qz
in corde suo adamatino se exer
cuit ad malu. et excogitauit
adusa que facit dns. unde illud
Rm cogitauit iniqtate in corde
tota die constituebat plia, Op
em studuerunt eu psequi Id est
quia pseruti sunt eu usqz ad
morte sup hoc id est ex hoc. quod ita
meditati sunt cont eu. dimitte
iniqtas domini iacob id est illis qui
post resurrectionem eius p aplos
crediderunt quibus ipe dixit, Cu
exaltaueritis filiu hominis tunc
cognoscetis quia ego sum, Et pe
trus postea iam corde compuncti
tis et consiliu querentibus qz

se xpm crucifixisse cognouerat
penitenciam iniunxit agite et ba
ptizetur unusquisque vrm in noie
domini nri ihu xpi. in remissi
one pctorum vrorum et accipietis
donu spus sci. ait igitur qz ideo
dimittetur iniqtas domini iacob.
et iste omnis fructus eius est
ut auferatur pctm eius. Na
nisi offendisset in lapide offe
sionis. ut impleretur facies eorum
ignominia. non quereret nom
domini ihu. p quod datur remissio
pctorum. Vel. domin⁹ in spu suo
duro atqz uehementi medi
tatus e cont iudeam. in die estus
id est in tpe psecucionis. qui arde
bat in dignacionis dies est
atqz penarum. Sequit // Dum po
suit omnes lapides altaris sic
lapides cineris allisos, non sta
bunt luci et delubra, Ad lit
teram erant romani iudea dic
facturi. quia ppt eius rebelle
ptinacia factum e. Romani
eni posuerunt omnes lapides alta
ris. sicut lapides cineris allisos.
quia templu succenderunt. sicut
tempus dictu fuerat. succendit
igni sanctuarium tuu. Sz qui dest
tum e templum iersm. non stete
runt luci et delubra quia tunc
pdicantibus aplis in gentibus succi
sa sunt ydolorum nemora et
subuersa sunt fana ut ibi edifi
carentur eccia Nam de destructione
iersm. adhuc subdit Ciuitas
eni munita. desolata erit. spe
ciosa relinquetur. et dimittetur quasi
desertu. ibi pascet uitulus.
et ibi accubabit. et consumet
summitates eius. Ciuitas namqz
munita erat iersm. et illa sctis
speciosa. Sz tandem abscedentibz

romanis dimissa est quasi desertum.
Vitulum appellat tytum vespasiani
filium. quia et ieremias caldeis
ait. Exultatis et magna loq
uimini diripientes hereditatem meam
quia effusi estis sicut vituli
super herbam. et mugistis ut
tauri. Hic ergo vitulus pastus
est ibi et arabant. quia ibi
cuncta devoravit. et ibi obsedit
et simulitates eius consumpsit
quia terre illius destruxit. Sed
In siccitate messis illius conterentur
mulieres venientes et docentes
eam. quia messis est consummacio
seculi. sicut erit domus messis
populi huius provocatur potest
mors quia nulla obsidionem
pertulit quia totus fere fame
et peste et gladiis est interemptus
Sed messis ista siccitate habuit
quia sine gratia dei et fide mortui
sunt omnes. Dominus huius verno cont.
de populo electorum dicit. Ros mora
bitur in messione mea. Ros enim
qui desuper cadit. gratia est que de
summis descendit. Et ros mo
rabitur in messione iustorum. quia
presentem vitam in gratia dei finiunt
In siccitate ergo messis illius
contrite sunt mulieres. quia
non solum viriles sed et feminei
sexus ibi consumptus est in peccato
perfidie. Mulieres vidit veni
entes et docentes ea instante
obsidione. forsan veniebant
antea mulieres in diversas in
iericho. et docebant viros quem
admodum resisterent hostibus. Vel
mulierum nomine signari possunt
reliquie civitates iudeorum que
ierosolimitanis auxiliabantur.
Sed quod mulieres viros docu

erunt credi potest. Ideo quod sequitur
Non est enim populus sapiens verbi
videlicet sapientiam dei que christus
est ignoravit. ideoque et huma
nam industriam perdidit. atque
deterius consilio subditur. Propterea non
miserebitur eius qui fecit eum
et qui formavit eum non par
cet ei. vel sapiens non est quia
spiritualem scientiam perdidit. et propterea
venientibus romanis non pepercit
ei dominus. Sequitur. // Et erit in die
illa percutiet dominus ab alveo
fluminis usque ad torrentem egypti.
et vos congregabimini unus et
unus filii israel. Percutiet atque
vastabit dominus terram iudeorum ab
eufrate flumine usque ad iordanem usque
ad impletum sunt romanorum. et va
statis regionibus patrie qui
super fuerint iudei congregabuntur
in diversis locis unus et unus.
ut ablato rebellare conentur.
Ex hiis de iudeorum exterminio dicens
de generali vocatione subdit. Et
erit in die illa clangetur tuba
magna et venient qui perditi
fuerant de terra assiriorum. et qui
eiecti erant in terram egypti. et ado
rabunt dominum in monte sancto in ierusalem.
Tuba quippe magna vox apostolice
predicationis est. Terra gentilitas
assiriorum gentilitas est. Assirii
namque sunt demones qui con
vincunt iniquitates et corrigunt
in adventu iudicis peccatores. Sed
et terra egypti gentilitas est. quia
egiptus dicitur tenebre. et appel
latione tenebrarum exprimitur caligo
mentium hanc ubi ignoranti
ciones sue in iericho. rapius est
in ecclesia. Sequitur aliud capitulum
et est xxviii.

Ve corone superbie ebrijs effraym et flori decidenti glorie exultacionis eius qui erant in vertice vallis pinguissime errantes animo. Ecce validus et fortis dominus sicut impetus grandinis. turbo confringens. sicut impetus aquarum multarum inundancium et emissarum super terram spaciosam. Pedibus conculcabitur corona superbie ebriorum effraym et erit flos decidens glorie exultacionis eius qui est super verticem vallis pinguium. quasi temporaneum ante maturitatem autumpni. quod cum aspexerit videns statim ut manu tenuerit devorabit eum. In die illa erit dominus exercituum corona glorie et sertum exultacionis residuo populi sui et spiritus iudicij sedentis super iudicium et fortitudo revertentibus de bello ad portam. Verum hij quoque pre vino nescierunt et pre ebrietate erraverunt. Sacerdos et propheta nescierunt pre ebrietate absorpti sunt a vino erraverunt in ebrietate nescierunt videntem ignoraverunt iudicium. Omnes enim mense replete sunt vomitu sordibusque ita ut non esset ultra locus. Dictum licet possimus ut ad eius sensum verius attingamus. Decem tribus vocantur effraym vel ab effraym filio ioseph. cuius tribus copiosior erat et nobilior. vel ab ieroboam filio nabath effrateo qui primus super eas rex est constitutus. Ve igitur corona superbie ~~sublimis ebrijs effraym~~ id est altitudini superbie. scilicet ebrijs effraym. id est errantibus ydolatris decem tribuum. et ve flori glorie eius.

quia cito decidet. Cum erant temporibus david et salomonis in vertice vallis pinguissime id est in monte templi. qui est super vallem gethsemani. Nam apex vallis illius veniebat ad templum. ibi quoque figebant tectoria. Ecce validus et fortis dominus ut expugnet eos per manus assiriorum sicut vehemens turbo confringens impetus grandinis et edificia subvertens. Et sicut impetus aquarum fortiter inundancium per terram planam omnia lenia secum trahit. Sic dominus per impetum multitudinis assiriorum rapiet decem tribus in captivitatem. Et tunc inimicorum pedibus conculcabitur corona superbie id est scorum quia destruetur regnum eorum. Et erit flos glorie eius quasi temporaneum ante maturitatem quod mox devoratur. Hoc est dicit. Quasi innueret racemus in vinea vel in arbore fructus ante maturitatem autumpni. et mox ut eum aliquis aspexerit concupiscencia ductus. rapiat eum avide et comedat. ita sennacherib et exercitus eius videns gloriam decem tribuum concupiscet eam et auferet atque bona eorum omnia. In die illa. hoc est tempore quo decem tribus in captivitate ducte fuerint. erit dominus residuo populi sui id est iude et beniamin corona glorie. ut protegat eos et honorificet. Et ipse erit spiritus iudicij ezechie sedentis super iudicium id est in throno iudiciali quia inspirabit ei quomodo iudicet. Et ipse erit fortitudo revertentibus de bello quos percussit angelus domini in castris.

assiriorum centum lxxxv milia. Venerunt
enim iudei colligere spolia eorum et
reuersi sunt ierusalem de celo habentes
fortitudinem. Verum hii quoque a duc
tibus primo erroris nescierunt
liberatorem suum, et per ebrietatem a
per ieroboam et per manassen
errauerunt. Sacerdos et propheta nesci
erunt pre ebrietate errorum. quia sa
cerdos immolauit ydolis. et propheta
uaticinatus est in baal. Omnes
enim mense replete sunt uomitu
sordibusque. quia in omnibus
eorum mensis erant carnes que
fuerant ydolis immolate et tecta de
monum sacrificia. ita ut nullus
superesset locus ibi absque sordibus
huiusmodi. nec domus in eis lo
cus habitationis haberet. Sed hec in tel
ligi et aliter possunt. Venimus enim
per decem tribus. que deserentes
templum domini coluerunt ydola.
in quibus multitudo signanda habitatorum
horum enim erroribus suis sunt
dati in assensu ceteris alienis. Co
rona uero magistrorum discipuli es
sunt ut apostolus hiis quos conuer
terat. Que est spes mea aut
gaudium aut corona. Nonne
uos ante dominum. Similiter et
hereticos eos quos seduxerunt esse
coronam suam fore gloriantur. Sed
ue huic corone. quia sicut beato
iob de quolibet heretico dicitur. Si
multiplicati fuerint filii eius
in gladio erunt. Quomodo autem sit
flos huius corone. docet iste propheta
Omnis caro fenum. et omnis gloria
eius quasi flos feni. Et hic flos
est decidens. quia exsiccatum est
fenum et cecidit flos quia spiritus
domini sufflauit in eo. Verum erat in
uertice uallis pinguissime. quia
deprimebant ceteros. Ve enim

super uerticem ei erunt qui seculari
potencia conculcabant. uel quia
non sequebantur tenuitatem manne
et humilitatem ecclesiasticam. sed in more
superbie pinguissimo uescebantur
ebrii erroribus. Ecce ualidus
et fortis dominus. sicut impetus
grandinis turbo confringens. quia se
cundum libri huius sequenciam. ueni
ens ad iudicium allidet eos in tene
bris et in lapide grandinis. Sicut
impetus aquarum multarum inun
dancium. quia spiritus eius uelud
torrens inundans. usque ad me
dium colli. et ad perdendas gentes ad
nichilum. pedibus conculcabitur
corona superbie. ebriorum effraym.
Sicut in istis per malachiam dicitur.
Egrediemini et salietis sicut ui
tuli de armento. et calcabitis im
pios cum fuerint cinis sub planta
pedum uestrorum in die qua ego fa
cio dicit dominus. Et erit flos decidens
glorie eius. quasi temporaneum ante
maturitatem autumpni. quod mox ut
mane uenerit comedetur. quia he
retici cum de hac uita exierint. non ex
pectant ad tormenta diem iudicii
que per maturitatem autumpni potest
intelligi. sed statim ab antiquo
hoste deuorantur. mox in eterne perdicio
nis baratrum absorpti. In die illa
erit dominus corona glorie residuo
populi sui. id est hiis qui in ecclesia per
manent. quia perfecti cum de hoc se
culo exeunt mox regni coronam
percipiunt. Et ipse dominus erit spiritus
iudicii sedenti super iudicium. quia
intimabit saluator noster. quem
admodum iudicabit qui ait. Non
possum ego a me ipso facere quicquam.
Sed sicut audio iudico. Et ipse
dominus erit fortitudo reuertentibus

de bello .i. de vite hui9 certamie:
ad portam .i. ingressum regni ce
lo℞ Solet em̄ hostis antiquus
cū suis satellitibus ante regni
ianua grauia concitare plīa ut
fidelium aīas de corpibus egre
ssas celū intrare nō sinat . et id
circo domi9 elatis suis . adptam
fortitudo est . Ver℞ hij quoqꝫ pre
vino nescierut . quia ⁊ hij qui
sunt intenti curis secularibus i
ebriant̄ et varijs desiderijs aīal
te em̄ sunt ebrietates in ebriam
ira . tristicia . amore . concupiscencia
⁊ vana glīa . ceterisqꝫ pocionibus
vicio℞ . Et quidquid vtā mente℞
debriat appellacōne vini pōt
designari Nam sicut videmus
ebij corpus moueri vacillari
pedes . caput ⁊ timpa p̄grauari
lingua ligari ac hesitantibus labijs
vba pdi . Similit̄ est videre eos
qui mente sunt ebij . quo moue
ant̄ . quo instabiles gressu sint .
quo ⁊ debilitate mete . et fluctu
ante cogitatu . nichil firme tene
ant . Sꝫ p̄turbacōnibꝫ semp agitāt
mentis . Nam em̄ sensum desert
deum incipit cogitandi . cor eius
commocōne ac p̄turbacōne ac ma
licia replet̄ ⁊ amaritudine va
dunt quidē cupiditas vite amore
tolerat homines ⁊ tn̄ affari nimie
cupiditat̄ obligati . labore eius
modi tolleranciae voluptate pu
tant Vnde etc ieremias torrens
in se huiusmodi ... spectac
sumens planctum quit̄ dicens
inebriauit me absinthio . ebrius
em̄ qd̄ pati nescit . Cum vo ab
sinthio debriat̄ ⁊ hoc qd̄ suppit
amar℞ est . Et tamē nō intellig̃t
tandem . qua replet̄ amaritu
dine / Anima igit̄ generis recto
ri iudicio in voluptatibus suis
dimissam atqꝫ p cās de volu
ptates spontaneis tribulacōibꝫ
tradita absinthio e ebria . qꝫ
et amara sunt que p hīmo vite
amore tollerat . et tamē eadē
amaritudine . cecitate cupiditatis
qi insensibilitate ebriat̄ ignorat .
Audi em̄ glām sitiens diuin
ultas pea tribulacōnes repit
amar℞ e qd̄ bibit . Sꝫ quia hec
nimis inebriant̄ suppit cui sōl
amaritudinis mali discerni
a p̄pria ebrietate nō sufficit .
Cum igit̄ nō solum gentiles
et heretici . sꝫ et multi . qui se fideles
esse fatent̄ . et insup et plerique
religionum p̄fessores huiusmodi
ebrietatibus confusi . sensum ro
nis amiserunt . recte mit dicit̄
Ver℞ hij quoqꝫ p vino nescierut
et p ebrietate errauit . Nam m
ng cupiditate ebrij regulam
iusticie ignorat . Sꝫ adhuc gra
nius est qd̄ subditur . quia sac
dos ⁊ p̄pheta nescierunt p ebrietate
Cumis em̄ sacerdos hic dicit̄ nisi
qui officium quidē sacerdotale
suscipit . sed opus officij nō
implet . Et quis hoc loco p̄pheta
vocitatur nisi quilibꝫ p̄dicator .
qui venturi malor℞ gaudia
malor℞qꝫ tormenta p̄dicit . Sꝫ et
isti p ebrietate nescierunt . quia
du mens eor℞ . tempa ad tpa
lia . p̄inde subiecti . nescit eterna
et dum exterioribus dedita sunt
interior℞ scientia amiserunt . Ipse
em̄ sacerdos inuenit̄ ia aut
platus esse . qui septimus dei
medite . Sꝫ absorpti sunt a vino
errauerunt in ebrietate . quia secularibꝫ
curis intenti . tanto sunt a celestibus
curis absorpti . quanto a diuina
contemplacōe foras exierunt . Et

videns

animus cor[um] usu temporalis cure
obdurauit ac celesti desiderio atq[ue]
pactum secli ipo usu obduratu[m]
ad ea nu[m]q[uam] molliri ualet que p[er]
tinet ad caritate[m] dei et quia pec[cat]a
q[ue] cor[um] tante no[n] cogitat q[uo]d o[mn]ia
que nu[n]c agunt deus co[n]sideret
qui et de o[mn]ibus futurus est
iudex nesciuit o[mn]ia uide
re deu[m] ignorant indiciu[m]
eius futur[um]. Om[ne]s en[im] mense re
plete sunt vomitu sordibusq[ue].
Quid mensar[um] nomine nisi scrip
ture sc[r]e signant que sp[irit]ualibus
epulis nos pascunt. Unde et
psalmista. Parasti in co[n]spectu m[e]o
co[n]spectu meo mensa. Quid uero
p[er] sordes nisi pecc[at]a. Unde ieremi
as de negligente a[n]i[m]a. Sordes
eius in pedibus eius nec re
cordata e[st] finis sui. Sordes n[am]q[ue]
in pedibus pecc[at]a sunt in opib[us].
Quid aut[em] p[er] uomitu[m] nisi pecc[at]a
p[er] co[n]fessione[m] eiecta. De in sc[r]iptu[ra]
resumpta significat. Nam sicut
canis qui reuertit[ur] ad uomitu[m]
suu[m] sic imprudens qui iterat
stulticia[m] sua[m]. Omnia igit[ur] omnia
scriptura[rum] p[re]cepta sacra[rum] operuerunt
isti uel scienter actis uel iterat
culpis. om[ne]s mense cor[um] dicunt[ur]
replete uomitu sordibusq[ue]. ita
ut locus iam i[d] e[st] ei[us] no[n] appareat
que sordibus no[n] inq[ui]nauerint.
Vel inquisita doctrina eor[um] et tota
misteria uomitu plena sunt et
sordibus. Diuini scriptura[rum] sacra[rum]
no[n] digerunt cibos. s[ed] immaturos
et fetentes egerunt. ita ut nulli[us]
eis deus inueniat locu[m] sed si ne
ita discussis. studiosa lectioni sug
gerunt. q[ui]a p[ro]t[er] adhuc p[er]fecta
dim designant p[re]fidus iste inter cor
poribus xp[ist]ianor[um] aut iste per

effracum qui vberius inspiratur
multitudo carnaliu[m] p[o]p[u]li dei qui
sunt in terra et p[re]sidium p[o]p[u]li
dei. sacra[rum] p[ro]fessores religionis.
Sed m[ihi] s[e]c[un]d[u]m superiore[m] sensum iudeos
sequitur. Clamat enim inde[us]
p[ro]pheta dicens. Quem docebit scie[n]t[iam]
et que[m] intellige[re] faciet auditu[m].
Ablactatos a lacte. auulsos ab
uberibus. quia manda remanda
manda remanda expecta re
expecta expecta reexpecta. mo
dicu[m] ibi. modicu[m] ibi. In loq[ue]la
en[im] labii et lingua altera loq[uetur]
ad p[o]p[u]l[u]m istu[m] cui dixit. Hec est
requies mea reficite lassum.
et hoc e[st] refrigeriu[m] meu[m] et no[n]
lu[er]unt audire. Et erit eis u[er]bu[m]
domini manda remanda. manda
remanda. expecta reexpecta ex
pecta reexpecta. modicu[m] ibi mo
dicu[m] ibi. ut uadant et cadant
retrorsu[m] et co[n]fringant[ur] et illaqueet[ur]
et capiant[ur]. Quem inquit eo[rum]
deus docebit dominus ut q[uo]d au
dierit intelligat et op[er]et[ur]. No[n]
docebit istos. qui lacte semp[er]
indiget. s[ed] xp[ist]ianos ablacta
tos i[d] e[st] abstractos a lacte puerilis
scientie. et auulsos ab uberibus
infantilis doctrine. omnis eni[m] q[ui]
lactis est particeps expers est
sermonis iusticie. paruulus eni[m]
est. p[er]fector[um] aut[em] est solidus cib[us]
cor[um] qui p[ro]p[ter] co[n]suetudine[m] ex
ercitatos h[abe]nt sensus ad discre
tionem boni et mali. Non igit[ur] istos
paruulos docebit u[er]bu[m] domini[us]. s[ed]
alios qui lacte iam no[n] egeant.
et sermone iusticie possint su[m]
ere. Isti en[im] dice[re] co[n]sueuerunt
manda remanda. Tunc en[im]
p[ro] aliquo exp[re]sserunt increpant
eos dominus et ad penitentiam.

p[re]sidium p[o]p[u]li dei repl[e]t

hortare atque captiuitates et ma
la minare eis. illi credentes quia
mox captiuitas et afflictio predic
ta non ueniebat. non credebant
prophete. sed irridebant eum dicentes
manda remanda, ac si dicerent
precipe precipe. quid facis clamas
et minaris nobis mala. non
enim ueniet super nos quod minaris.
Contra uates respondebant ex
pecta reexpecta. modicum ibi mo
dicum ibi. id est nulla comminatione quam
pos meum audisti quia post
modicum ueniet tibi malum hoc
quod locutus sum in loquela eius
labii et lingua altera loquetur ad
populum istum. id est prius loquebatur et aliter
loquetur. quia malum quod locutus
fuit adducet mox super eos. non
dans ultra penitentie locum. Hec est
requies mea reficite las
sum id est quiete et epulas mihi in uestris
peccatis bene uiuendo. quia diu
sum fatigatus iniquitates uestras
tollerando. qui enim ad penitentiam
conuersus bonis operibus insistit
reficit deum dicentem manducemus
et epulemur. quia hic filius meus
mortuus fuerat et reuixit. perie
rat et inuentus est. Cum non perma
net in peccatis laborare facit eum
dicens prebuistis mihi laborem in
iniquitatibus uestris. Et hic audire
noluerunt uerba. ut ei refrigium
in se ipsis darent. Et erit eis
uerbum domini. manda remanda.
Cum enim ad penitentiam eos in
ducimus hortaremur aliquando propheta
et minaretur eis aduersitates. illi se
non corrigebant. sed insuper prophete
uerbum sumebant in derisionis ca
tum dicentes manda remanda ma
nda remanda. expecta reexpecta
expecta reexpecta. modicum ibi

modicum ibi. Ac si despiciendo dice
res precipe atque precipe. quid a
gamus. et ut expectemus capti
uitatem prestolantes modicum in
uerbo sequitur. Ante enim cessat
uita migrabimus. quam hoc ueniat
quod pronuntias. Sit enim dicens conue
rtat et iniquitates agit donec
ab aduersariis ducentur captiui. Sic
conuenienter ait quia erit eis uerbum
domini manda remanda etc. ut
uadant et cadant retrorsum. et
confundantur et illaqueentur et capiantur.
Erat enim in maledictionibus suis
ut caderent in manibus hostium.
et illaquearentur ab eis et consumerentur.
Sed hec et ad eos qui sunt in ecclesia
referamus. precepturus enim uidebis
que docebit Christus pati pro nomine
suo futuras tribulationes. eos
uero qui ablactati sunt a lacte.
id est apostolos et eorum sectatores exper
ta iniquitate. Loquitur autem
de choro apostolorum omniumque credentium
ut non ad unam sed ad multas pa
rent se tribulationes. Eos uero
qui ablactati sunt a lacte. ut tri
bulationis fuit atque pressuris spret
et super deo spem habeat. quod si
paululum tardauerit. que pro
missa sunt non sit incredulus.
modicum enim parumque et ueniet
que promissa sunt. Et impii no
luerunt audire apostolos. qui porro
gladiis ac blasphemiis sem
ebant. Unde hoc quod ad populum
dei dicebatur tribulatione sustine
expecta spe expecta spe adhuc
modicum adhuc modicum. illis
uersum est in penam. ut uadant
et corruant retrorsum. et in puteum
etiam mortis incidant et absque
ullo misericordiam fine capiantur
Nondum illos quod ceteri credentes
non ablactatos sunt. sed ablactatum

neque avulsos abubibus sed a
mulsum. Cui enim dicit. Quem do
cebit scientiam et quem intelligere
faciet auditum ablactatos a lacte
avulsos ab uberibus. Unige
nitus autem dei pro nobis homo
factus ubera matris suxit puer
est dignatus ut nos cum a
lacte semper ut parvuli egeremus
et etate proficeret avulsus est
ab uberibus ut nos ad solidum
cibum eterne vite perduceret. Sed
vix invenitur qui ista sic cogi
tans parvulorum condescendat sensui
et in famulos maturo profectu
serat mores. Unde mirum multitu
dines eorum qui se christianos fa
tentur propheta clamat. Quem do
cebit scientiam et quem intelligere fa
ciat auditum ablactatos a lacte
avulsos ab uberibus. Raro enim
credibile se quisque prebet. raro quisque
qui sapere percipiat intellectum sed
fere omnibus convenit illud
apostoli non potui vobis loqui quasi
spiritualibus sed quasi carnalibus
tamquam parvulis in christo lac vobis
potum dedi non escam non enim
enim poteratis. sed nec nunc quidem
adhuc potestis. Adhuc enim estis
carnales. Unde et eorum voce q
tales se preciderant subditur
ornia manda remanda. Namque
obediencia et merito pollicetur di
cunt predicatori manda id est iube
quid agamus. Sed cum audiunt
ac decidit venit diabolus
et tollit verbum de corde eorum re
deunt ad pristinum dicentes Re
manda nobis adhuc que prius
mandasti. Verum nos et postquam
verbum retinuerint implere
illud opere non festinant expecta
inquiunt sicut et illi qui aggeo

dicebant non dum venit tempus edi
ficandi domum domini sed adhuc de
die in diem differentes ac longa in
te spacia sibi penitentes aiunt
Reexpecta nos adhuc quia satis
super est temporis. Et modicum est
ibi id est in expectando quia post
modicum faciemus que precipis. Ita
que si de tarditate corripiantur
impudenti fronte respondent quia
modicum est ibi nulla cunctatione.
Sicque semper intermittendo moras
usque ad finem vite bona que dixi
cerint differunt facere et subito rapi
untur ad eternam. cum iudicis ut
secundum opera sua recipiat. In lo
quela enim labii loquetur ad populum
istum. Sed quod vates ingeminat
verna manda remanda. manda
remanda. expecta reexpecta ex
pecta reexpecta modicum ibi mo
dicum ibi. Declarat nobis propheta quod
et ipse grandi tedio sit affectus
in huiusmodi verbis eorum et nimis
onerosa sit ei pertinacia pravitatis
eorum verum qui verbis dei que pre
dicatores audiunt non obtemperant
loquetur ad eos in loquela labii
et altera lingua. Nunc enim per sacras
paginas et doctorum linguas
loquitur. Tunc autem ore proprio verba
prolaturus apparens in iudicio tre
mebundus in loquela propria labii loquitur
et in altera lingua. quia qui mo
do per alios sponsos ipse tunc per semet
ipsum loquitur et dicet eis. Esurivi
et non dedistis michi comedere
hospes fui et non collegistis me
Ideo enim pauper factus est et la
bore fatigatus pro nobis ut nos
enim in pauperibus et lassis refi
ceremus et dicet nobis Quamdiu
fecistis uni ex minimis meis michi
fecistis. Hoc quippe est quod hic lo
quitur Hec est requies mea refi

ne lassum et hoc est mem[?] resp
gentu. Sz hoc audire nolunt qui
semp opari bona differunt et
ideo erit eis ultimu dom mad
remanda ut semp obedientia
pmittentes et nuq obedientes
s in longiori etate sua ptrahantes
vadant post concupiscentias suas
et in fine cadant retrorsum i in
ignota suppitet supplicia et se
sero confundant de malis suis
cum nichil eis iam prosint et in
hora mortis illaqueent a malignis
spiritibus. ut de mu rapi
ant ab eis ad tormenta dura
nices aut quod ait et cadant re
trorsum. Nondum c. quia boni
in septimis suis dicunt in facie
sua cadere mali aut retro et cum
hoc. nisi quia qui in facie cadit
ibi cadit ubi videt qui vo re
trorsum cadit. non videt quo ca
dit, et electi hic sponte se humi
liantes vident in quibus deiciant,
reprobi aut tunc in morte nole
tes humiliant nesciunt ubi tor
rueant. Diguota eis rapiunt
supplicia iam ergo videamus seque
ncia. ut eis p[ro]p[he]ta principibus si
nagoge dicentibus manda re
manda expecta reexpecta. // p[ro]pt
hoc audite verbum illusores qui
dominamini sup p[o]p[u]l[u]m meum qui e
in ierusalem. Illusores eni erant q
p[ro]phetis illudebant dicentes. ma
da remanda, et adhuc causa cor
gravior cum dicunt divisus eni
pcussimus fedus cum morte et
cum inferno fecimus pactum, flagel
lum inundans cum transierit non
veniet sup nos, quia posuimus
mendacium spem nram et me
dacio ptecti sumus, cogitabant
eni dicentes inutilissimu laboravi
observantes legem dni. quia.

descensum sumus admissi sicut
et cetere gentes, levius eni et tolle
rabilius erit illis quam nobis
quia illi cottidie placant hostijs
et muneribus principes inferni, ac
lius ergo nobis est. ut ceterum
gentium imitantes statuamus
pactum cum diabolo, et penarum prin
cipibus et offeramus eis sacrifi
cia, Utique cogitantes. aut et
loquentes imolabant demonijs.
Hoc est itaque quod dicunt percussi
mus fedus cum morte et cum
inferno fecimus pactum. et demoni
um subiciunt, quia flagellum
inundans. i. quelibet vagabu
da tribulatio veniens, cum tran
sierit, non veniet sup nos. quia
posuimus mendacium spe
mam. Spat aut in mendacio
contra flagellum veniens qui
se mendacijs excusare parat
et culpam sua defende ne fla
gellum correptionis sentiat. sic
enim plerique faciunt. et illi tunc
faciebant. Cum et mendacio pte
gebantur sub obtentu religionis
pdicabant avaricia suam. pre
pat eni deus ut filij parentes
suos honoraret, subsidia mini
illis ministrando, isti non dicebant
melius ee ut filij parentibus offer
rent quae in templo dni. et ipsi su
mebant oblatione p[o]p[u]li, unde et
ab ipso salvatore sic increpati
sunt. Cur vos transgredimini ma
datum dei propter traditionem vram. nam
deus dixit honora patrem tuum et
matrem tuam. vos aut dicitis
quicumque dixerit pat vel matri sue
munus quodcumque ex me est. pderit
et non honorificavit patrem suum
et matrem suam et irritum fecistis
madatum dei propter traditionem vram.
Sic ergo mendacio se ptegebant
Sequitur Ideo hec dicit dominus deus

Ecce ego mittam in fun
damentis syon lapidem
probatum angularem pre
ciosum in fundamento fundatum
qui crediderit non festinet et ponam
iudicium in pondere et iusticiam in
mensura et subvertet grando spem
mendacii et protectionem aque inunda
bunt et delebitur fedus vestrum cum
morte et pactum vestrum cum inferno
non stabit. flagellum inundans
cum transierit eritis ei in conculca
cionem quandocumque pertransierit tol
let vos quia mane diluculo per
transibit in die et in nocte et ta
mmen sola vexacio intellectum
dabit auditui. Quia dixistis
inquit manda remanda. quia
dixistis percussimus fedus cum mor
te quia dixistis flagellum in
undans non veniet super nos.
ideo dicit dominus. Ecce ponam
in fundamentis syon lapidem
Noua enim ecclesia fundata iacet
e quia vetus edificium sinago
ge dirutum est. Hoc loco congruunt
et psalmiste verba dicentis Tempus
faciendi domine, dissipaverunt legem
tuam. Venit enim dominus corporali
ter hominibus conversans fecit
et implevit legem. cum eam iudei
pravis tradicionibus suis et tradi
cionibus vel interpretacionibus fal
sis dissipassent. Quia ergo sy
nagoge populus manda remanda
dicens fecit cum inferno pactum et
cuius ipsi principes. Ideo deus pro
aliud firmius construit edificium
mittit lapidem in fundamento syon
Fundamenta autem syon id est ecclesie sunt
apostoli et prophete sicut scriptum est fun
damenta eius in montibus sanctis
Et iterum Iam estis non cives sanctorum et
domestici dei superedificati super
fundamentum apostolorum et prophetarum
ipso summo angulari lapide christo

ihesu in quo omnis edificacio constru
cta crescit in templum sanctum in domino
In hiis ergo fundamentis per incar
nacionis misterium lapis christus mit
titur ut omnis fabrica edificii struc
tura superedificetur. Qui in temptacio
nibus est probatus Unde et ait.
domine probasti me et cognovisti
me. angularis vero quia in se du
os parietes coniungit id est circumcisos
et preputium vel angelos et homines
sive contemplativam et activam vitam
preciosus autem vocatur quia tante
sanctitatis et iusticie et meriti ut in eius
comparacione hominum nullius sancti
tatis et iusticie cognoscatur
haberi. Unde et precioso sanguine
suo dedit redempcionem pro mundo
Qui et in sancte ecclesie fundamento
fundatus. quia solus totum edificium
edificium sustinet. Nam sicut or
dines lapidum in pariete alii
portantur ab aliis ita portantur
fideles quique a precedentibus in eccle
siis. Portant et ipsi sequentes
predicacione et tollerancia usque ad
ultimum iustum. qui cum a prioribus
portetur. quem portet ipsum de beatis
sequentibus non habebit. qui ante
omne edificium portat et ipse a
nemine portatur. dominus est ihesus christus
Et ideo sicut prius sumus dicit in
fundamento fundatus. et qui in eum
crediderit in eum non festinet.
Sed pacienter expectet promissiones
eius. Nam hereditas ad quam
in principio festinatur in novissimo
benediccione carebit. Qui in eum
crediderit non festinet. ut impius
eius adventum queratur. quod in secundo
redituro est. Vel non festinet ne
videlicet tardius ei videatur christi
adventus. Si enim tardaverit inquit
abacuc. nemo desperet. quia ve
niens veniet et sua promissa.

complebit et pena iniquitatis per
eum iudicium subponderis nisi
equa lance pensans omnia
iudicet et iusticia immensura
ut unusquisque iuxta modum
actionis sue recipiat Eadem
quippe mensura qua mensi fuit
remecietur nobis. inquit et sit
inequitatis ponderis. iudicium eius
Cum tamen secundum operis actiones
hominibus reddere non videtur.
Nam et quod a nobis non intelligitur
exercitium iudicium non iniusta
lance perferetur. Et si minus recta
videntur esse que patimur. tamen
tunc discusso examine declarantur.
Illi autem non iudicia
bant in pondere iusto. qui dya
bolum domino cooperantes sine
preferentes legem eius abii
ciebant et cum inferno pactum
statuebant. atque mendacio se pro
tegebat contra veritatem. Ceteribus
consequenter ait. quia subvertet
grando .i. celestium multiplex in
dictorum percussio spem mendacii et
aque .i. tribulationum impetus
inundabunt .i. subruigent atque
delebunt protectionem mendacii
que vos turbat. Et delebitur
fedus vestrum cum morte. quia
mors eterna gravius vos torquebit
quam ceteras gentes, qui licet
putabatis ideo vos forte quod
demonibus immolabatis. Fla
gellum inundans. tamen vel Romanos
vel per aliam occasionem in vestris
regionibus transierit. conculca
bit vos et conteret. Quo mane
diluculo pertransibit. Diluculum
quasi dubia lux dicitur. Vocatur enim
diluculum. tamen non nocturna tempora
in claritate lucis mutat. mane
non postquam ortus est sol. Vo-

Tamen cum dicatur mane diluculo
tale est ac si dicatur primo ma
ne. vel summo mane. nisi fre
quens velocitas exprimitur
dices non pro prioritate et nova ad
versitate designare solet, Vel per
noctem et diem assiduitas in
telligi potest. flagellum vero
inundans .i. late diffusum,
mane diluculo .i. summa ve
locitate pertransibit in die et in
nocte .i. in prosperis et in adversis
vel assidue potest per hoc flagel
lum intelligi afflictio que
super unumquemque peccatorem in
hora mortis venit, Que ma
ne diluculo pertransibit .i. incipie
te finire nocte .i. in omni tempore
vel tam illos qui in prosperitate
tam ad illos qui in adversitate sunt,
Et tunc tantummodo sola vexa
tio gehennalium tormentorum da
bit auditui vestro intellectum .i.
faciet vos intelligere, quod audistis
nec intelligere voluistis scilicet
bonum quod agere debueratis dum
diceretur manda remanda expecta
expecta. Quos enim culpa claudit.
sed ad eternam penam aperit. Ne
sciunt enim mala que fecerunt,
nisi cum per eadem malis puniri
iam ceperint, Unde ergo dicitur Et
tantummodo sola vexatio intel
lectum dabit auditui. quia
tunc intelligunt quod audierunt.
cum se iam pro contemptu verbi
doluerunt, Sed ista que de
principibus synagoge in temporis
summus. et de pessimus certe
corporis autem et bestiis intel
ligi. forsitan possunt. Dicit enim
Audite verbum domini viri illu
sores. qui dicatis super populum

tecum qui est in celum plus
tes quippe sunt. non nulli cote
plati eni domini quod aliis a
nunciant. ipi plerosque deridentur
Cum dicant super populum celum
a cetle. quia uelud in quodam
sibi uideant sumitatis cul
mine residere cosque quibus
presunt uelud in ymo respici
unt. quibus non consulendum
loqui. sed nix dicando digna
cion eum presse eis querunt
sed dominari. quia non xpi. sed
sua sectant gloriam. et quodam
modo dicunt percussimus fedus
cum morte. et cum inferno feci
mus pactum. dum se sic cum ipse
testantur ut a morte secunda
nunquam se ledendos esse confidunt.
uel ab inferno puniendos et
flagellum inundans non ueniet
super se promittunt. quia puri
tate prosperitate sibi cognoverunt
ac uehementer confirmantur et
mendacium spem suam posuit.
atque mendacio protecti sunt. quia
semper suas negant et occultant
culpas et bona de se loqui co
sueverunt. Sed ut talium ypocris
dispiciet lapis xpistus in funda
mentis syon in tradite cordis
credencium mittet ut xpi doc
trina sunt tenean et horum pro
missis respuunt. licet enim in
dendum lapis iste positus sit
in fundamentis syon. cottidie
tamen in eorum fundamento po
nitur qui conuertuntur in quo quis cre
diderit non festinet. in pungi
bitur cum istis. Et subuertet
grando celestium uindicium spem
mendacii istorum. quia quod super
mendacio tegere querunt. aperiet
detegere in examinatione superni
iudicis. et protectionem aque in
undabunt. quia mendacium
quo suas iniquitates
excusando pertegunt in iudicio
nouissimarum tribulacionum dissi
pabit. et delebitur fedus vestrum
quod cum morte pepigerunt. quia
mors eis parata non erit. sed
eternaliter eis aduersabitur. et fla
gellum inundans cum transierit.
conculcabit eos. quia et in
presentibus affligentur aduersis. qui
se semper tutos ab aduersitate pu
tabant. Conculcabit enim eos
flagellum. quia a tribulacione
superabuntur. Sed ad hoc quod ait
mittendus in fundamentis syon
lapidem. ut non staret pactum quod
isti cum inferno fecerant. qui plebis
dei principes erant. congrue
subdit. Coangustatum est enim
stratum. ita ut alter decidat.
et pallium breue utrumque operire
non potest. Hoc est quod alter pro
maritus meus dicat adulter
in meo se uolenti suscipere. Co
angustatum stratum istud angustum
est. non potest mecum simul et cor
ruptore capere cum. et hoc pallium
breue est. nec ualet me et
adulterum operire. quia cum deo
seruire se dicebant. et cum istis
in cum pessimis principibus pactum
faciebant. adulterum in eo eos
sinum in cubili cordis sui. ad
mittere uolebant. sed coangusta
tum est stratum humani cordis. ita
ut alter decidat. aut uir legit
timus aut adulter. aut xpistus
aut diabolus. quia nemo
potest duobus dominis seruire. et
pallium in operacionis non potest
utrumque operire. quia sub actione
omnis hominis. sathanas cum
xpo non potest quiescere. Unde
et adiungit. Sicut enim in monte
diuisionum stabit dominus.

sit in ualle que est in ualle ga
baon irruisset / Sicut in monte
diuisionis stetit dominus inter
saul et dauid persecutorem eius
Sic stabit inter xpianos et iudeorum
cum populum separans eos. Ince
debat enim dauid cum suis fugi
ens ex alia parte montis et
saul cum suis persequens ex alia.
Eiusque uiri in modum corone cir
cumierunt dauid ut comprehenderent
eum. Nuntius uenit ad saul
quia philistiim infuderunt se
super terram / Sicque recessit a da
uid. et ideo uocauerunt locum
illum petram diuidentem / Dauid
ergo per montem nisi testamentum dei
signatur. Unde scriptum est. Deus
ab lybano ueniet et sanctus de mon
te umbroso et condenso. Inde enim
uenire dicitur. unde promissus fu
erat. i. a testamento suo opaca
tate mysteriorum umbroso et conden
so. Quid nos per dauid nisi xpus
et quid per saul nisi iudeorum po
pulus exprimitur. et quid per phi
listeos nisi romanorum exer
citus. Ibat autem dauid cum
suis ex una parte montis. et sa
ul ex altera cum suis diuiso
separate. quia in lege dei xpus
incedit cum suis. in nouitate
spiritus. populus uero iudeorum in uetu
state littere. Saul non destitit
persequi dauid. donec se philis
tiim super terram effunderent
quia iudeorum populus xpum et
fideles eius usque ad aduentum
romanorum persecutus est. Dici
tur quoque petra. quia sicut in monte
diuisionis stabit. i. ex ecclesia
gratia religionis sub nouo testa
mento. diuidet inter eos qui in ue
tustate littere sectantes deo pa
rere atque dyabolo seruire uolunt

et eos qui in nouitate spiritus
soli deo seruiunt. Vel iste mons
diuisionis intelligi potest in
quo cum dauid consulto domi
no ac in uertice ad philisteos
qui contra se uenerant ascendisset.
percussit eos ibi et ait. Diuisit
dominus inimicos meos per manus
meas sicut diuiduntur aque.
et ideo uocatum est nomen lo
ci illius baalpharasim. i.
habens diuisiones. Ibique de
liquerunt deos suos. Sicut
ergo deus aduersarios dauid
per manum eius percuciens. diui
sit ut diffugerent. et ydola sua
post tergum relinquerent. ita et
nunc aduersarios xpi per manum
eius gladio predicatorum illius
spiritualiter percutit ac diuidit.
ut alii predicatorum fugientes
in malicia magis obdurentur.
alii relinquant deos suos.
i. uicia quibus seruierant
et ad xpum conuertant. Sic itaque
stabit dominus inter nos. uelut in
monte diuisionis. diuidens
ac diiudicans. latentes cogitacio
nes. ut aut ex parte xpi quisque
sit. aut ex parte aduersarii. Nunc
enim iudicium est mundi / Nunc prin
ceps huius mundi eicietur foras.
Sic et irascetur dominus in iniqui
tatibus / Sicut in ualle gaba
on. iratus est contra chanane
os pugnare uolens. de quibus
scriptum est. quia irruit uolens super
eos repente. et conturbauit eos
dominus a facie israel. contriuitque
eos plaga magna in gaba
on. Gabaon autem interpretatur colli
merroris. Et quid per collem mer
roris nisi presens ecclesia figuratur
que in latere summi montis. i.
xpi consistens merore uiuit.

nunc afficit et esurientes remisit ac
pecuniarios misit infideles corpore
inuit. veniente ergo vespasiano et
tito dominus romanos afferre
israel. qui quia xpi totam predica
tionibus mente infidelium contemnit
ad penitentiam. et conteret eos
plaga magna in gabaon. quia
cor contritum et humiliatum deus
eis mortem omnemque pessima
prauitate eorum ad nichilum redi
git. Bene ergo dicitur est. quia
sicut in valle que est in gabaa
on. deus irascetur deque et apte
subdit. Vt faciat opus suum
alienum opus eius ut operetur
opus suum. peregrinum opus eius
ab eo. Opus enim dei est animas
quas creauit colligere et ad eterne
lucis gaudia reuocare. flagel
lari autem atque opprimi. crucifigi
mori ac sepeliri. non hoc in sua
substantia opus dei est, sed opus
hominis peccatoris. qui hoc me
ruit peccatum. Sed peccata nostra ipse
portauit in corpore suo super lignum
et qui in natura sua semper
manet incomprehensibilis in
natura nostra comprehendi di
gnatus est ac flagellari. quia
nisi ea que erant in infirmitate
omne susciperet. nunquam nos ad
sue fortitudinis potentiam le
uaret. Vt ergo faciat opus
suum alienum opus eius et
ut operetur opus suum. peregrinum est
opus eius ab eo quia incar
natus dominus ut nos ad superna
colligeret dignatus est pro nobis
tamquam peccator homo flagel
lari. et alienum opus eius
fecit ut faceret proprium. quia
post quam in se sumus mala nostra su
stinuit. nos qui creatura eius
sumus ad fortitudinis sue
gloriam perduxit. Verum quia

pharisei in passione sua de
risui erant. diliget eos per
monem tenuit apostolus sub in
gens. Et nunc nolite illu
dere ne forte constringantur vincula
vestra. Illuserunt enim dicentes
alios saluos facit seipsum non
potest saluum facere. Et vero vin
cula peccatorum eorum que per eius
mortem solueret. si ipsi cre
derent ita sunt constricta ut
nemini laxari nequeant. Sequitur.
Consummationem enim et abbreui
ationem audiui a domino deo exer
cituum. super vniuersam terram. Con
summationem scilicet iustitie et ad
breuiationem precepti. finis enim
precepti est caritas. de corde puro
et conscientia bona et fide non ficta.
Consummationem igitur et abbreuia
tionem fecit deus super vniuersam
terram. quia omnibus qui in mundo
sunt hominibus dedit unum precep
tum, in quo omnis consummatio
iustitie continetur. plenitudo
enim legis est dilectio. Deinde
alium exorsus sermonem, premit
tit dicens. Auribus percipite et
audite vocem meam. attendite
et audite. Auribus percipite cor
poris et auribus cordis au
dite vocem meam. attendite dili
genter et intelligite eloquium
meum. Hec premittens in erectos
querit auditores. et que dic
turus est ostendit esse misteri
nam subiungit. Nunquid tota
die arabit arans ut serat.
proscindet et sarriet humum suam.
Nonne cum adequauerit faciem eius
seret gith et ciminum sparget.
et ponet triticum per ordinem et
ordeum et milium. et viciam
in finibus suis. Et erudiet
illum in iudicio. deus suus docebit.

illum. Non enim in serris triturabitur
gith nec rota plaustri super
cyminum circuibit, sed in virga
excutietur gith, et cyminum in baculo. Panis autem comminuetur.
Verum non in perpetuum triturans triturabit illum, neque vexabit
eum rota plaustri, nec in ungulis suis comminuet eum.
Et hoc a domino deo exivit,
ut mirabile faceret consilium et
magnificaret iustitiam. Semper
a notis ad ignota tendere dicimur
similitudinibus. Sic et hic
de his que videmus parabola
dicit ut nos de invisibilibus
instruat. Omnibus enim manifestum
sit arans iste. Docet [illegible] dominus
dicens: Pater meus agricola
est. Ager autem est mundus, id est omne
genus humanum. Bene intelligitur
agrum excolens non tota
die, id est toto in tempore singulorum, quia
arat eum sine satione. Sed
primo rudem campum incidens
proscindit, cum venit novella predicationis
aut fidei. Similiter scindit enim herbas vitiorum noxias
evellendo vel resecando. Vel non tota die proscindens
in tempore singulorum proscindit enim
doctrina inchoationis et sarit
sarculo correptionis ut nihil seminis inficiat. Spargat
nam cum adequaverit faciem
eius, id est apta reddiderit mente
ad suscipiendum semine doctrine,
serit gith et cyminum spargit
et cetera. Gith simile est
cymino et paulo candidiora et grossiora habet grana
et melius saporata. Cyminum autem vero est cuminum.
Et quid per gith et cyminum
designantur nisi gentes intel-
lectum et legem naturalem a
domino percipientes. Erat enim
lux vera que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum.
Sed nunc si prosternendum et sarire
dicitur humum agricola ut
gith et cyminum serat, quia
neque scientia naturalis legis sufficere
quicquam valet nisi prius
exercitatur in eis meditationibus atque purgetur. Et
cum per gith et cyminum accipiamus gentes, non est absurdum
quod agricola serere dicatur
gith et cyminum, qui doctrinam
potius serit. Unde illud
de evangelio: Semen est verbum domini.
Quod autem in spinis cecidit,
hii sunt qui audierunt et
a sollicitudinibus et divitiis
et voluptatibus vite euntes
suffocantur et non referunt fructum. Semen quippe dicit esse
verbum dei, et semen quod cecidit in spinis illos esse qui
verbum audierunt et a sollicitudinibus et divitiis
et voluptatibus suffocantur. Eodem inter locutionis genere dicitur
agricola non serere gith et
cyminum atque per ordinem triticum
et ordeum ponere nisi pastores (milium)
ecclesie signantur. Dulces [illegible], dulces
per mansuetudinem, asperi per severitate. Et quid per milium et
vitia nisi duo genera subiectorum exprimuntur? Alii enim iusti
tia sunt candidi ut milium,
alii peccato nigri ut vicia. Et
gith quidem atque cyminum
in distantie spargitur, et triticum
quia genera commixta sparsa
est et inordinata. Triticum vero
et ordeum per ordinem ponuntur ut
vita prepositorum ecclesie regularis

et ordinata signet/ aquilum aut
porri t[er]re in finibus agri ut sub
iectorum ostendat humilitas/ qui se
computant in nouissimis eccl[es]ie
membris. et erudiet inquit
illum in iudicio agricola deus
iudicio i docebit illum ut agat
tempore messis/ Sicut acturus
est dominus in iudicio. Non enim in
serris triturabitur gith/ et rota.
Serra ligneum est multos habens
quod boues trahunt/ tangitur
enim in litteris hic consuetudo
quarundam regionum in quibus ag
ricole prosecam premunt/ Sic et in
predicacione congregatur horrei
segetibus plaustra ferratis ha
bencia rotis desuper trahuntur
ut grana premantur et in paleas
stramina redigantur ut animalibus
pabulum fiant Sed gith et cimi
num in serris et plaustris ut cetere
fruges non triturantur sed in uirga
excutitur gith et ciminum in baculo.
Sed et ~~...~~ in iudicio gentes non
examinabuntur/ sed absque retrac
tacione peribunt/ Quicumque enim si
ne lege peccauerunt/ sine lege pe
ribunt/ Quid autem per uirgam
et baculum/ nisi sathanas figuratur
de quo scriptum est/ Ve assur furo
ris mei uirga et baculus/ Excutitur
ergo gith in uirga/ et ciminum
in baculo/ quia dyabolus genti
lium animas a corporibus in tormen
tis excutit/ Quid uero per plaustrum
nisi dominus ipse designatur qui
comparans dicit/ Ecce ego stridebo
subter uos sicut stridet plaustrum
onustum feno/ Et quid per rotas
plaustri nisi uolubilitas ultimi
iudicis/ dicet enim reprobis disce
dite a me maledicti in ignem
eternum qui paratus est dyabolo
et angelis eius. esuriui enim et
non dedistis mihi manducare. sitiui

et non dedistis mihi bibere/ Hospes
eram et non collegistis me. Nudus
et non operuistis me/ Infirmus et
in carcere eram et non uisitastis me
Sic ergo ciminum et gith per
istam intelligitur/ Quid autem
per serras nisi apte iudicis sen
tentie que uelud paleas repro
bos conterunt et electos ut gra
na separant/ Sed iniqui in serris
triturabitur gith/ neque rota plau
stri super ciminum circuibit. quia
infideles neque saltem uerba iudicis
audire digni erunt/ ut exami
nentur atque dampnentur/ Sed sine
discussione peribunt. Paruis autem
i. tenui et ordinarij/ Unde sit pa
nis comminuetur in serris et in ro
ta plaustri. quia prelati ecclesie
distincte in iudicio/ De multo
aut et uicia non dicet an tenuit
quia subiecti cottidie actionibus
de suis infirmis prelatos iudi
cant/ Et si prius ipsi iudicium pa
tient sustinent. ac deterio mo
res suos emendauerit. non
ultra iudicabuntur alioquin et ipsi
iudicabuntur/ panis autem commi
nuetur. quia per serram dominus
facta prelatorum examinabit.
uerumptamen non in perpetuum triturans tritura
bit illum/ quia post hanc ui
tam non nullos ut a quibusdam
peccatis leuioribus purget affligit
quos non in perpetuum punit. Unde
dicit apostolus Si cuius opus arserit
detrimentum patietur. ipse autem sal
uus erit/ sic tamen quasi per ignem
plerique enim post mortem sustinet
purgatorium ignem qui tandem
peruenient ad regnum. Sed et
in igne qui in aduentu iudicis
diffunditur aliquos electorum ab hu
iusmodi leuioribus admissis pur
gari. beatus augustinus in libro.

de civitate dei xx° ex propheciarum dict
intelligit, quem et beda consentit
in libro de tempore. Non ergo in
perpetuum triturans triturabit illum
i. conculcabit et conteret, neque
vexabit eum in perpetuum rota plau
stri i. exspoliantia verba iudicis nec
in ungulis suis i. in novissimis
sectionibus in perpetuum comminu
et eum. Ungula enim acuta est
et ipsa finis est digiti. Et rursus
ne parvipenderemus ista subiungit
in fine locutionis. quia hoc quod o
mne de seminibus et trituratione
dictum est. exivit a domino deo ex
ercituum. ut mirabile faceret consilium
et magnificaret iustitiam. mirabi
le enim facit consilium in hac diversi
tate seminum et magnificat iu
stitiam in excussione et trituratione
eorum sapienter et iuste faciens
omnia super humani generis dispo
sitione. Sequitur aliud capitulum 29

Ve ariel ariel civitas
quam expugnavit da
vid. additus annus
ad annum. solempnitates evolu
te sunt. Hec de destructione iherusalem
que per romanos contigit et cap
tivitate iudeorum historialiter acci
pimus. Ariel quippe leo dei dicitur
et iherusalem leo dei vocata est propter
fortitudinem. quam domino permittente
quondam habuit. Civitatem expugnavit
david. expellens inde rebellium
iebuseorum reliquias. Sed nunc heu
ve. quia miserabiliter est subversa.
Et ideo dolentis affectu ingemi
nat ve ariel ariel. quia que
erat insuperabilis sit destructa
est ut non derelinquetur ibi lapis
super lapidem et templo cremato
captivatisque iudeis. additus
est annus captivitatis ad annum
annus ad annum. quia omni
tempore usque ad adventum helie cap

tivitas hec perseverat. Et solemp
nitates pasche et penthecostes
atque tabernaculorum aliceque festivi
tates evolute sunt. quia non
fiunt. Sed in misticum vero sic sit.
Et quod velut preteritum narravit
quia futurum adhuc erat. quibus
hoc modis esset complendum evi
denter apparuit dicens. Et circum
vallabo ariel et erit tristis et
merens et erit mihi quasi ariel. Cir
cumvallabo ariel obsidione ro
manorum. Et erit tristis et merens
crescendo fame cruciabitur. Et nullus
poterit ingredi vel egredi. Et erit
mihi quasi ariel. quia solum
nomen pristinum habebit. amis
sa dignitate potentiaque et re
ligione. Sed quod dicebat circum
vallabo ariel diligentius expo
suit adiciens. Et circumval
labo quasi speram in circuitu tuo
et iaciam contra te aggerem et
munimenta ponam in obsidionem
et humiliaberis. Sit enim per roma
nos factum est. Sequitur. De terra
loqueris et de humo audietur
eloquium tuum. Et erit quasi phito
nis de terra vox tua et de humo
eloquium tuum mussitabit. De ter
ra loqueris. qui de celestibus
loqui consueveras. Et de humo
audietur eloquium tuum. qui po
sueras in celum os tuum. Et erit
quasi phitonis de terra vox tua. quia in
antris et subterraneis abscondit
se plerique habitatores tui vel a
facie predonum eorum obsessa vel
a facie romanorum qui funus cap
ta. Et quia et ipsi romani non
sciunt priores erant et in misera
biles redigendi quando christum non
cognoverunt subiunctum est. Et
erit sicut pulvis tenuis multi
tudo ventilantium te. et sicut
favilla pertransiens multitudo
eorum qui contra te prevaluerunt

displicerunt eis sicut pulvis q
ventο dispergit· In similiqz decor
potest accipi· quod subdit· Erit
que repente confestim· a domino
deo exercituum visitabitur in toni
truo et commotione terre· et vo
ce magna turbinis et tempestatis
et flamme ignis devorantis·
Hec eis omnia facta sunt· in illa
tribulacione· Sed quia romani
met(?) que xpus est non habu
erunt· quia sunt inanes oste
dit propheta subiungens· Et erit
sicut sompnium visionis noc
turne multitudo omnium gencium
que dimicaverunt contra ariel·
et omnes qui militaverunt et
obsederunt et prevaluerunt·
adversus eam· Et sicut sompni
at esuriens et comedit· cu
aut fuit experrectus vacua
est anima eius et sicut sompniat
siciens et bibit et postquam fuit
expergefactus lassus adhuc sitit
et anima eius vacua est· sic erit
omn multitudo gencium que dimica
verunt contra montem syon· Hec cum
illis exercitibus convenirent q
contra ierusalem venit fuit· Et supi
ora repetentes· videamus qui
possint diversa· Hec et alio in
telligi· Ve inquit ariel ariel·
Recta quidem pariter nisi civitas
designatur· Quam expugnavit
david qui desiderabilis interpretatur
vel manufortis· quia xpus
cum gentem victorum expulit·
hec habere ve dicitur· quia tribu
les sustinet afflictiones ve eis
non semper eternam significat ama
ritudinem· Sed non nisi afflictio
transitoriam unde et in apocalipsi
iohannes dicit· ve unum abiit
et ecce ve secundum habiit
Ve ergo ait ve ariel ariel·
de tribulacionibus et temptacionibus
certe intelligitur· Additus est inquit
annus ad annum solempnita
tes evolute sunt· id est transierunt·
quia tempore persecucionis per multos
annos non audebant xpiani
festivitates agere publice· Et cir
cumvallabo subaudi temptatio
nibus et adversis ariel· id est ecclesiam
vel quelibet fidelem et robustum
et erit tristis et merens quia
timebit se deum offendisse et
adeo talia pati· ac peccata con
fitebitur ad penitentiam· et tunc
erit michi ariel· id est in conspectu
meo fortis licet in oculis hominum
appareat debilis· Deinde eadem
in tribulacionibus repetit quia non se
mel talia patitur ecclesia· Et circuida
bo inquit quasi speram in circuitu tuo·
ac si dicat· temptacionibus
te cingam· ut ab omni parte
sencias adversa· et iaciam con
tra te aggerem· id est molem tempta
cionum et munimenta ponam in
obsidionem tuam· id est undique machi
nis inimicorum visibilium et in vi
sibilium· arcabo te· et humiliaberis·
id est adversis deprimeris vel agendo pe
nitenciam humiliaberis· De terra loqueris
et de humo audietur eloquium
tuum: quia dices: quia humiliata
est in pulvere anima mea· conglu
tinatus est in terra venter meus· Et ad
hec est predicto anima mea
vivifica me secundum verbum tuum
et erit quasi phitonis de terra vox
tua: quia loquitur ut de baratro
predicionis exempta parte corporis
per phitonica evocantur ab in
feris anime· Erit ergo vox
quasi phitonis est de terra qui de
profundo iniquitatis liberatus
de inferno se dicat abstractum
cum psalmista canens· quia
misericordia tua magna est super me et
eruisti animam meam ex inferno·

inferiori et de humo inquit elo
quium tuum mussitabit sicut et ie
remias de religiosa anima dicit po
net in pulvere os suum si forte sit
spes. Os enim in pulvere ponit
qui se pulverem humilis esse fatetur.
Sed quid de ipsis persecutoribus
ecclesie que sic angustiant in pre
sentibus et humiliant sanctos in tempore
iudicii sic addit. Et erit sicut
pulvis tenuis multitudo venti
lantium te i. tribulantium te i. ar
di et inanes et nigri et leves
erunt ut scriptum est. Non sic im
pii non sic sed tamquam pulvis
quem proicit ventus a facie terre.
Et sicut favilla pertransiens multi
tudo eorum qui contra te prevaluerunt.
quia ut iob scriptum est erunt sicut
palee ante faciem venti et sicut fa
villa quam turbo dispergit. Erit
que repente confestim a domino
visitabitur. quia ut est dies domi
ni et velox nimis et sic im
provisus ut nesciatur quando veniat se
ro an media nocte an gallican
tu an mane. Confestim quidem vel
ut velociter a domino deo exercituum
visitabitur. actio singulorum in toni
truo et commotione terre et voce ma
gna turbinis et tempestatis et fla
me ignis devorantis. quia tunc
elementa omnia tonabunt et tre
pidabunt et domini ignis ve
niet atque omnis qui in monu
mentis sunt audient vocem eius
et procedent. Et erit sicut sompni
um visionis nocturne multitudo
omnium gentium que dimicaverunt
contra ariel et omnes qui milita
verunt et obsederunt et prevaluerunt
adversus eam quia sicut phantas
ma pertransibit umbra et gloria perse
cutorum ecclesie. Omnis enim poten
tia seculi sompnium est non veritas
et sicut sompniat esuriens
et comedit. cum autem fuerit ex
pergefactus vacua est anima eius.
et sicut sompniat sitiens et bi
bit et postquam fuerit expergefactus
lassus adhuc sitit et anima eius
vacua est. sic erit multitudo omnium
gentium que dimicaverunt contra
montem syon i. que gladiis vel fugis
vel pravis moribus pugna
verunt adversus ecclesie religionem.
qui enim maior seculo delectantur
rebus secularibus. ita sunt sicut qui
in sompniis manducat et bibit
videtur sibi cibo aut potu dormiens
repleri. sed cum evigilaverit plus
incipit esurire. Tunc intelligit
quod inanis ille cibus et potus
fuit sompniantis. Sic qui in hoc
dormit seculo et non aperit oculos
ad omnia divina. quidem sompno
gravatus torpens putat aliquid
momenti esse. Hanc secularem pote
stiam quam in sompnis eam videns
ubi evigilaverit deprehendit quam
inanis huius seculi voluptas fuit.
Sicut est quod delectatus laborantibus
hic et afflictis econtra dicit apostolus
quasi tristes semper autem gaudentes.
Tristitia enim iustorum que hic eterna
sicut in sompniis pertransit. Si
quis sompnium indicat addit
quasi quasi sedebam quasi loquebar
quasi prandebam quasi equitabam
quasi equitabam quasi disputabam.
Totum quasi quia cum evigilaverit
non invenit quod videbat
quasi thezaurum inventum dicit
medietas non esset. Et quasi non
esset medietas non esset. Sed quasi
quasi erat medietas est. Ita et qui
sunt ad delicias seculares oculos
aperit et corda claudunt. Tristes
quasi eorum et veniet vox ipsorum
quasi ipsorum felicitas est seculi. Vox ipsorum

dormiens

pena est nostrum aut quod tristicia
est gaudium non est quod non enim
apostolus ait quasi gaudentes sed ait
quasi tristes. Semper autem gau
dentes. Bene itaque primum vo
luptatum dilectores ei compara
quos in sompnis comedit et bibit
In sompnis quippe agunt dum
in hac vita sunt. Comedunt
et bibunt dum suas volupta
tes satiant. Sed in tempore mortis
vel resurrectionis evigilabunt
et anima eorum erit vacua quia omnis
eorum voluptas transacta tunc erit
et pena manebit. Vacua erit
anima ipsorum quia nullus alimen
tibus satiare potest ut non esu
riat nisi ille qui ait Ego sum
panis vite qui venit ad me
non esuriet et qui credit in me
non sitiet unquam. Sequitur Ob
stupescite et miramini fluctuate
et vacillate. Obstupescite et ad
miramini o perfidi iudei videntes
miracula salvatoris. Et doctrinam
eius audientes fluctuate animo
et vacillate dicentes quousque
animam nostram tollis. Si tu es
christus dic nobis palam. Quia
vero tunc responsum est iudeis
loquor vobis et non creditis. Et
post modum sustulerunt lapides ut
lapidarent eum. Congrue sub
ditur. Inebriamini, animo meo [etno]
vacanti et non inebrietate. Non
enim vino tunc sed quod peius
est incredulitate sunt inebria
ti nec ebrietate sed infidelitate
sunt incerti commoti. Sequitur
Quoniam miscuit vobis dominus spiritum
sopor. Sompnus anime est
oblivisci deum suum. Que ne
anima oblita fuit deum suum
dormit. Anima ergo iudei redemp
torem oblita fuerat. Cuius me
moria dum deest velut mer sopor

habuerat et ipse autem eos sug
gestione iusto iudicio puniat
recte eis dicitur quoniam miscuit vobis
dominus spiritum soporis. Mente enim
soporata erant qui redemptorem eum
non agnoscebant. Ipse enim vigi
lare facit animas quas illuminat
Si autem lumen suum detrahat ob
dormiunt. Aut si ab illo aversi ob
dormiunt. Prius est illis lumen
et non possunt videre quia dormi
unt. Sicut et qui corpore dor
miunt minime ortus est sol. Atque
dies iam valet. Et ille tamquam
in nocte est quia non vigilat ut
videat iam ortum diem. Sic et
isti quia sompnus anime gra
vat eos oppresserat solem iustitie
redemptorem nesciebant. Cuius consequenter
sequitur dicitur. Claudet oculos
vestros et prophetas et principes vestros
qui vident visiones operiet. Su
perborum quippe iudeorum oculos deus
serenus dominus clausit. Unde et propheta
psalmista dicit Posuisti tenebras et factam
tenebras quippe deus posuit quia pecca
tis iudicia repentes lumine in
telligentie sue subtraxit iudeis
et facta est nox quia mens eorum
ignorantie sue erroribus ceca
ta est. Nam precedentia peccata fa
ciunt ut ad peccandum tenebris
subsequentibus involvantur ut
eo iam lumine iustitie vel recte
intelligentie nequeant videre quod
illustrat qui poterat noluit
claudere autem oculos eorum et operire
mentis caligine prophetas et prin
cipes eorum dicitur dominus non quia
ipse tenebras inferat sed quia
ipse peccantium et superborum ob
stinata corda misericorditer non
illustrat ut hoc ipsum dominus
sit oculos eorum clausisse vel operu
isse accitiatus tenebris liberare

noluisse. Sed clausis oculis eorum
et principibus ac doctoribus atque
prophetas opertis subditur. // Et erit
vobis visio omnium sicut verba libri
signati quem cum dederint sci-
enti litteras dicent lege istum
Et respondebit. Non possum
signatus est enim. Et dabitur liber
nescienti litteras dicetur que ei le-
ge et respondebit. nescio lit-
teras. Visio omnium prophetarum clausa
vobis erit et in voluta sicut verba
libri signati quia prophetias
scripturis intelligere nullatenus
valebitis. Quem enim de quo omnes
prophete locuti sunt reprobastis
prophetas enim solum respicit adhuc
in suo passione ac resurrectione
aperuit. Unde quem filium dei
esse non credit, et passum resu-
rrexisse. Dicta prophetarum nulla
ratione valet intelligere // Iste
enim liber est quem iohannes in de-
xtera sedentis super thronum vi-
dit signatum sigillis septem,
Et postmodum agnus aperuit
septem signacula eius, omnis
enim divina scriptura quia
uno spiritu dei scripta est. Unus
liber vocatur. Quia igitur iudei
non habent hunc agnum. non du-
bium aperta sunt libri huius .i. scrip-
ture divine sigilla, Et usque in
hodiernum diem cum legitur moy-
ses velamen est positum super
cor eorum. Quem cum conversi
fuerint ad dominum auferetur velamen,
Nunquam igitur aperit vos vel lit-
teratos vel illiteratos sensum
libri huius agnoscere poterunt.
donec veniat ad eum qui a-
perit et nemo claudit. claudit
et nemo aperit. Sit enim cecati
sunt ut similiter aut doctimes
meis cernent litterati sicut
et ydiote etc. Sequitur aliud

Et dixit dominus eo quod
appropinquat populus iste
ore suo et labiis suis
glorificat me: cor autem eorum
longe est a me. et timuerunt
me mandato hominum et doctrinis
Ideo ecce ego addam ut ad
mirationem faciam populo huic mi-
raculo grandi et stupendo. Se-
cundum marcum legimus. quia con-
venerunt ad ihesum pharisei et
quidam de scribis venientes ab ie-
rosolimis et cum vidissent
quosdam ex discipulis eius commu-
nibus manibus id est non lotis
manducare vituperaverunt. Phari-
sei enim et omnes iudei nisi crebro
lavent manus non manducant
tenentes traditiones seniorum
et a foro nisi baptizentur non
comedunt et alia multa que
tradita sunt illis servare.
baptismata calicum et urceorum
et eramentorum et lectorum. Et interro-
gabant eum pharisei et scribe.
Quare discipuli tui non ambulant
iuxta traditionem seniorum sed com-
munibus manibus mandu-
cant panem. At ille respondens
dixit eis. Bene prophetavit de
vobis ysaias ypocritis: sicut scrip-
tum est populus hic labiis me
honorat: cor autem eorum longe est
a me. Inaniter autem me colunt
docentes doctrinas et precepta ho-
minum: baptismata urceorum
et calicum. et alia similia huius
facitis multa: Hec itaque et cu-
iusmodi verba prophetica exponit
sententia. appropinquabat enim
ore suo populus iste ad deum.
et corde longius recedebat
sicut ipse salvator eum in-
crepat dicens. Progenies vi-
perarum quomodo potestis bona lo-
qui cum sitis mali. Ore suo
appropinquabant deo. quia unius
dei cultu here se gloriabantur.

et respuerunt verba eius cor eorum
longe erat ab ipso. quia non
credebant xpo eius. et time
bant enim mandata hominum et
doctrinas. sicut ostensum est quando
se facturum eis admirationem
testatur in miraculo grandi et stupen
do. Et que nam sit admiratio
illa declaratur cum subdit. peri
bit enim sapientia a sapientibus
eius et intellectus prudentum
eius abscondetur. Quia in mente
populus iste labiis me glori
ficat. cor autem eius longe est
a me. et timuerunt me manda
to hominum et doctrinis. ideo peribit
sapientia a sapientibus eius. Hic
enim factum est. Reliquerunt prece
pta dei servando traditiones
hominum et obstinati ipsi doctores
adversantur pueriliter veritati
ut omnem sapientiam amitterent
et omnis intellectus absconderetur
ab eis. Nam si mandata dei ser
varent. filium utique eius susciperent
qui est sapientia eius. que quia
non susceperunt. territi sunt ne
eum reciperent qui insolita fa
ceret. Dominum enim venturum esse
et illi crederent omnes venturum
certe sapiebant. Sed eo quo ve
nit. esse eum venisse non credi
derunt. Sed venturum adhuc
putaverunt. intelligentiam perdide
runt. Et sicut resurgens aperuit
sensum discipulis suis ut in
telligerent scripturas. ita contra
clausit illis sensum: ut quod intel
ligebant amitterent. Et hoc est
admiratio qua se facturum eis
asseruit. quia mira valde est
omnibus patet creatura sen
sus quem sensum et illud co
gitare potest accipi. quod superius
adiecto dixit. Obstupescite.

et admiramini. fluctuate et vacil
late et titubate. Obstupescere enim et
admirari possunt. quia sic ce
ci intelligentiam perdiderunt. et in
tenebris remanserunt. Sequitur
Ve qui profundi estis corde ut
a domino abscondatis consilium.
quorum sunt in tenebris opera.
et dicunt quis videbit nos.
et quis novit nos. Principes
sacerdotum et scribe et pharisei
erant profundi corde/ ut abscon
derent a domino consilium. qui
miserunt insidiatores. qui se
ce iustos simularent. ut caperent
eum in sermone. et traderent
eum principatui et potestati
presidis. Et interrogaverunt eum di
centes. magister scimus quia rec
te dicis. et doces et non accipis
personam. Sed in veritate viam dei do
ces. licet nobis tributum dare
cesari an non. Hec et huiusmodi
sunt profunditates cordis eorum
contra dei sapientiam. quorum erant
in tenebris opera. omne enim in
occulto fiebant ab ipsis. Ipse
certa dicit. Unde et dominus in
crepavit eos dicens. A foris
apparetis hominibus iusti. In
tus vero pleni estis ypocrisi
et iniquitate. Multa enim in se
creto mala committentes dicebant.
Quis videt nos. et quis no
vit ea que hic agimus. puta
bant enim cecitate se divinitus non
videri. Quos arguit propheta sub
iungens perversa est hec vestra cogi
tatio. quasi si lutum contra figulum
cogitet. et dicat opus factori
suo. non fecisti me. et figmentum
dicat fictori suo. non intelligis.
Lutum quippe contra figulum
cogitabat. dum iudei contra
deum inirent consilium. et

et opus diceret factori suo non
fecisti me. Quasi diceret sicut hoc
negaret esse opus eius figuli
est. Iudei non lutum et plasma-
ta eius. Sicut Ysaias per eun-
dem locutus est. Et nunc domine pa-
ter noster es tu nos vero lutum
et factor noster et opera manuum
tuarum omnes nos. Bene ergo dicitur
his qui contra eum faciebant
consilium, quia perversa est hec vestra
cogitatio quasi si lutum cogitet
contra figulum, et dicat opus
factori suo non fecisti me. Sed
et diceret figmentum factori
suo non ~~fecisti me~~ intelligis
quasi illi mala perpetrantes in
tenebris estimarent se divi-
nitatis aspectum effugisse di-
centes quis videt nos et quis
novit nos. Sequitur. Non-
ne adhuc in modico et in brevi
convertetur Libanus in Chermel
et Chermel in saltum reputa-
bitur. Modicum et breve fuit a
tempore predicationis domini usque ad
gentium vocationem. Sed magis
Libanus in Chermel est conversus.
Libanus quippe candidatio-
nis dealbatio dicitur. Chermel
cognitio circumcisionis. Et quid
per Libanum nisi populus gentilis
qui lotus est in baptismo et a
per sordibus peccatis purgatus ac dealbatus
est. Accipiunt Chermel per Chermel ✠
enim oleaster insertus factus est
socius radicis et pinguedinis
olive consecutus est populus gen-
tilis gratiam et fidem quam
habebat Ebraicus. Sed et Cher-
mel in saltum reputatus est
quia populus Iudeorum amissa fi-
de in tortuosa silva gentilitatis
est versus. Sicut ait Facti sumus
sicut in principio cum non dominare-

✠ nisi plebs Iudeorum carne circumcisus
Conversus est ergo Lybanus in Chermel.

ris nostri neque invocaretur nomen
tuum super nos. Tales enim nunc sunt
Ebrei quales temporibus erant
ethnici et deteriores. Sequitur.
Et audient in die illa surdi
verba libri et de tenebris et de
caligine oculi cecorum videbunt.
In die illa qua conversus fuit
Libanus in Chermel et in Cher-
mel in saltum audient surdi
id est gentiles verba libri. Quia sig-
natus manet apud Iudeos nec
aperire potest id est sacre scripture et
minores oculi cecorum gentilium
de tenebris et caligine veteris
ignorantie videbunt misteria
libri que nobis aperuit Leo
de tribu Iuda. Sequitur. Et ad-
dent mites in domino letitiam
et pauperes homines in sancto Israel
exultabunt. Apostoli qui primi
gavisi sunt credentes milia
Iudeorum addent in domino gau-
dere cum converterit gentiles. Et
pauperes homines id est multitudo
credentium qui possessiones et
substantia vendiderat et preci-
um ad pedes apostolorum posuerat
in sancto Israel id est in Christo exultabunt.
Quod audire surdi verba libri
queant et pauperes gaudere spu
in domino probat sententia que se-
quitur. Quoniam defecit qui prevalebat
consummatus est illusor. Prevalebat
enim hostis antiquus iugo suo
genus humanum opprimens et il-
ludebat ei delectationes fallaces
suggerens et peius servire faciens.
Qui nunc defecit et consummatus
est id est consumptus est quia propterea
victus atque ligatus est et inanis
factus. Sequitur. Et succisi sunt
qui vigilabant super iniquitatem
qui peccare faciebant homines
in verbo et arguentem in porta
supplantabant et declinaverunt.

fustra a iusto Romanorum preside fuit
as sunt iudei qui uigilabant
sup iniquitate i. pre qui salua
torem studebant. Qui peccare
faciebant ubo homines i. facie
bant ut homines blasphemarent
quia conspirauerant ut si quis il
lum confiteretur xpm extra synago
gam fieret. et supplantabant
eum. arguentem eos in porta i. i
loco iudicii quia dominus pillos
quinque dies ante passionem suam
acrius eos arguet in templo
semper insidias machinabantur
ut ad eius necem pertingere possent
Et declinauerunt frustra a iusto
i. ab eodem domino quia non eis
profuit dicere. non habemus regem
nisi cesarem. In porta autem ue
teres agere solebant iudicia. Unde
et per ysayam dicitur. Constituite
in porta iudicium. Dominum igitur in
porta arguentem eos in porta
dicit: quia malicia eorum diuini
diuinus increpabat eos si mate
rialis porta querit. In porticu sa
lomonis arguit eos dicens.
Vos non creditis quia non estis
ex ouibus meis. Et illi supplan
tabant eum. quia sustulerunt
lapides ut iacerent in eum. Uel
demones fuerunt sicut qui uigi
labant ad iniquitatem et peccare
faciebant eum uirtutum hominum genus
in ubo blasphemie: ut negarent
rent filium dei. et errorum dogma
ta predicarent. et arguentem in por
ta atque iudicio quoniam ipse erat
supplantabat. et a iustitia de
clinare faciebant. qui erat in
portis filie syon. Exaltatus
de portis mortis. et corripiebat
eos qui aderant in portis argu
entem. Sequitur

Propter hoc hec dicit domi(nus)
ad domum iacob qui redemit
abraham Non modo confundetur
iacob. nec modo uultus eius e
rubescet. sed cum uiderit filios
suos opera manuum mearum in
sui medio sanctificantes nomen meum
Et sanctificabunt sanctum iacob. et de
um israel predicabunt. Et scient
errantes spiritu intellectum et mussi
tatores discent legem. Quia
pauperes in sancto israel exultabunt
et qui uigilabant ad iniquitatem
succidentur. Propter hoc hec dicit dominus
qui redemit abraham. Habet
autem uetus traditio quod chaldei
proiecerunt abraham et aram
in ignem quem ligna eorum appella
uit eo quod ipsum tollere nollent
Chaldei quippe adorabant ig
nem. Mortuus est autem ibi aram
in ur chaldeorum et abraham eua
sit illesus. Unde et ei deus pro
betur dixisse. Ego sum qui eduxi
te de ur chaldeorum i. de igne chal
deorum Nam in esdre libro legitur
euidenter ipsum dominum abraham
liberasse de igne chaldeorum.
Hoc ergo dicit commemorans
dominum dicitur. Hec dicit ad domum
iacob qui redemit abraham
Sed tunc hoc antiquitus gestum
replicat loquens de nouis pre
dicatoribus. nisi quia quemad
modum abraham tunc eripuit
et hostes eius confudit. sic
nunc fideles suos eripiet qui
sacrilegorum iussa contempserunt
et persecutores eorum confundet
Ecce pessime eum in me ignem su
perauit materiale et omnes ignes
tribulationis uel concupiscentie
uicerunt. Non modo inquit
confundetur iacob i. tempore quo
propheta loquebatur. Hec propter iudeorum
sustinebis uerecundia: nec modo
uultus eius erubescet. sed cum
uiderit filios suos i. apostolos

et credentes. quos iniec. manu
mopibus bonis tabuit: in
medio ierlm. sacrificantes no
men meum bene uiuendo et
pdicando / Effuso em spu sto
et aplis magnalia dei loquenti
bus infideles iudei bebemet
confusi sunt / alii ut sit agere
rent penitentia. alij ut in
suis iniquitatibus tabescentes
liuore torquerentur. adusus cre
dentes / Sicut aut subiicit: quia
sacrificabunt sanctum iacob. et deu
ysrl pdicabunt. manifeste de
clarat aplos. no alium pdicatu
ros. nisi deum quem adorauit
ysrl. et sanctum quem expectauit
iacob. Dixit enim moriens Sa
lutare tuum expectabo domine
Euuangelizantibus aut nouis
pdicatoribus / hoc salutare
i. dominum ihm xpm: / Sicut
intellectum errantes / spu i. in
dei qui corde semp errabant
licet opibus recte uideretur in
cede / et mussitatores. i. ipi iu
dei qui more balbucientium i
fantium mussitabant doctrinam
legis discent legem / qua antea
discere nullo studio ualue
runt. docebit enim gratia xpi qd
homo docere nequiuit / Sequitur. 30

Ve filij desertores dicit
dominus. ut faceretis consi
lium. et no ex me. et
ordiremini telam et no per spm
meum. ut adderetis peccatum su
per peccatum. qui ambulatis ut
descendatis in egiptum. et os
meum no interrogastis. span
tes auxilium in fortitudine
pharaonis. et habentes fi
duciam in umbra egipti. Et
erit uobis fortitudo pharaonis
in confusionem et fiducia umbre

egipti in ignominiam / Erant
enim in thanis principes tui et
nuncij tui usque in thanes p
uenerunt. Omnes confusi sunt
sup pplo. qui eis pdesse no
poterat. no sunt in auxilium
et in aliqua utilitate. Sed in
confusionem et in obprobrium. Hec
prophetia; secundum hystoriam impleta
ta e sub ieremia. qui post custo
nem ierlm. reliquie iuda
contradicente deo fugerunt
in egiptum: assiriis chaldeorum
et ibi cum egiptijs pariter pe
rierunt. Sed quid in reliquijs
iuda. nisi fideles no multi
signant. qui temporibus no
uissime psecutionis. residui
inueniuntur. alijs iam captiuat
Nec enim sit illa spiritalis capti
uitas. ppli dei. quam sanctus iere
mias tam grauiter plangit
et ex magna parte iam comple
ta est. Quid ergo reliquie iu
da: nisi nos designat. qui sup
stites adhuc sumus. ceterique de
functi sunt nostri similes. Sed
quid talibus dicatur audiamus
et timeamus. Ve filij deserto
res dicit dominus. Filij sunt per
xpianam. desertores quia preceptum
deserunt. Mandata quippe dei
derelinquunt. ut peccatis ad
hereant. Qui faciunt consilium
et no ex deo. quia tantum sibi
consulere se putant. dum per
prospera mundi querere suasque volu
ptates coplere decernunt. et
ordiuntur telam et no per spm de
um. quia proponunt uel inchoant
agere que no licet. sicque peccatum
opibus addunt super peccatum cogit
tationis suorum. Qui ambulat
i. opantur. ut descendant in egi
ptum i. in seculum. Quid e enim

ambulac insi opari et quod p
egiptum · insi mundus iste sig
nat' Vtrique secularium vel insidē
lium Quod aut pos domi insi
scriptura sacra figurat vel quem
libet iustitie pditor Quod
nos p regem egipti insi potestas
seculi · ambulant enim ut in
egiptu descendunt qui tales
actiones opant p quas ab al
to religionis in secularie con
suacone decuemant · et hi age
tes no interrogauit os domi
quia inspiratu no quesierunt
vel ab aliquo sanctorum · si licet eis
talia age · turpiter aut in egip
tum descendere i · secularem vitam
duce · quia sperant auxiliu ad
usus p̄secutoes in fortitudine
pharaonis i · principum seculi si
eis familiariter adhesecint · et
absentu tribulationum habent salu
tia in umbra egipti · i · in ptec
tione seculi Quibus fortitudo
pharaonis · i · potentia seculi no
in auxilium sed in confusiones
erit · et spes umbre egipti in
ignominia · quia fortasse nec
ipi principes seculi · poterunt eos
tueri sub antixpo · ne primat
eternique portabunt in ppu
quia formidates pati tribula
tione iustitia vel fidem relig
runt · et tribulationem no euase
runt · Sic enim multis euenit in
tredimus · nulla p̄secutione no
insistit · qui vel obsolu · xpi
anitatis nomine · quod habuerit
torquebunt · aut subito primi
drum adhuc fideles esse credet
Sed et nunc plerique religiosi di
uitibus in magnis nimium fa
miliares fiunt et obsecuntur
sperantes eos defensione semp
in adusitate ptegi · vel huius

uite pspa consequi Sed cosur
gente procella tribulationis · no
p eos iuuant · ymo magis co
fundunt · Fuerunt enim in thamis
et tota / principes et prositi cetic
enim in thanis a · in mandatu
simile hoc est tremium · qui p
ceptis secularium principum tot
sum canone obediunt · et usque
ad thanes quod in scriptura sine
conuitato c puenit · Qui aut
apostate fuerint similes deque
no appareat · quod ab insubtilitate
conuictus · ad iustitia no est
Sic enim tempibus antixpi fiant ·
et aliqui iam fecerunt Sed quid
addit · omnes consi fuit sup
pplo · qui eis pdesse no potuit
no enim pderit illis populus egi
ptiorum i · secularium aut infidelium
aduersus nabuchodonosor · dia
boli · sed temporaliter vel eternaliter
ab eo punient · aut certe tpaliter
et eternaliter · nam sicut relige
iuda puenit cum egiptiis ad
quos ut tribulationem euaderet
confugerat · sic et isti cum inique
peribunt · quibus metu p̄secu
tionis · sociabant · Sequitur

Onus iumentorum austri ·
in terra tribulationis et an
gustie leena et leo ex eis
uipera · et regulus volans
portantes sup humeros iumen
torum diuitias suas · et sup gib
bum camelorum thesauros suos
ad populum qui eis pdesse no po
terit · egiptus enim frustra et va
ne auxiliabitur · Ideo clamaui
sup hoc superbia tantum e · quiesce
decem supius oneta depposit
et nunc apponit condenant · ut
de transgressoribus · se loqui de
signet · declinans enim mis · per
fectionem legis deprimit · et vnde

nauis transgressione eius. Na
et hic hystoriam perdit. que tempo
ribus ieremie facta est. qui post
interfectionem godolie Iohannan filius
charee ceterique principes reliquias
iuda transduxerunt in egiptum contra
preceptum domini. qui per ieremiam
precipiebat. ut maneret in terra
iuda. Orne scilicet reliquie vo
cantur iuniceta quia insensate
erant et brute. Volentes adhuc
vidula iuniceta austri. quia tribus
iuda plaga austri possedit.
Terra tribulationis et angustie
latitudo est illius heremi. per
quam fugerunt in egiptum me
tuentes chaldeorum leena plebis
reliquiarum. Iohannan leo et
alii duces. Vipera et regulo
deceptis nascentis .i. reliquiis ... et le
one filii sunt eorum. qui tende
libus orti parentibus, inque eleti
fuerunt et hii diuitias suas
sicut ... in humeris iumen
torum. et gibbis camelorum porta
uerunt fugientes ad populum egipti
qui eis prodesse non potuit. Na
sublatis omnibus que habere po
terant. illuc transfugerunt. Ve
niente autem nabuchodonosor
in terris pauit egiptiis. in quibus
confidebant. perierunt gladio et
fame. Egiptiis enim frustra et
inutiliter eis auxiliata est
et vana. qui clamauit. atque
deserit auxilium eius. Condito
natus populo reliquiarum propan
ti in egiptum. clamat. Superbia
tantum est in egipto, non est for
titudo. quiesce residens in terra
iuda. Orno non quiescente pa
pit dominus ieremie dicens
Nunc ingressus scribe eis super
buxum. et in libro diligenter
exara illud, et erit eis in die

nouissimo in testimonium usque
in eternum. Ingressus cum eis in
egiptum scribe eis in buxo quod
est lignum imputribile ut per
durare queat. et in libro ex
ara ut ab omnibus agnoscatur
quia in tedium vit ne abirent in
egiptum et abierunt. Et erit
eis ad testimonium dampna
tionis in die nouissimo. Sequitur.
Populus enim ad iracundiam
prouocans est et filii mendaces
filii nolentes audire legem
domini. Similiter et in ieremia
legitur. Orne cum mitteret consule
domini dixerunt, Sit dominus inter
nos testis veritatis et fidei. si non
iuxta omne uerbum in quo miserit
te dominus deus tuus ad nos
sic faciemus. Et cum eis respo
disset dominus. non audiuit io
hannan filius caree et omnes
principes bellatorum. et uniuersus
populus uocem domini ut maneret
in terra iuda. Sequitur. Qui dicunt
uidentibus nolite uidere. et aspi
cientibus nolite aspicere nobis
ea que recta sunt, loquimini nobis
placentia. uidete nobis errores.
auferte a me uiam. declinate
a me semitam. cesset a facie no
stra sanctus israhel. Hoc est quod ieremia
in egipto dixerunt. Sermone
que locutus es ad nos in nomine
domini non audiemus. certe. Sed
facientes faciemus omne uerbum
quod egredietur de ore meo ut sacri
ficemus regine ~~...~~ celi .i. lune.
Et hiis similia sepe loquebantur.
dicebant uidentibus .i. ieremie
et baruch. nolite nobis uidere
ea que recta sunt. dicebant ces
set a facie nostra. sanctus israhel quia
nec loqui uolebant de deo. nec
audire. nec memoriam eius ...

dns

faciem mentis venire Et
propterea hec dicit dominus sanctus
israel. pro eo quod reprobastis verbum
hoc. et sperastis in calumpnia
et in tumultu et innixi estis
super eo. propterea erit vobis ini
quitas. sicut interruptio cadens
et requisita in muro excelso.
quoniam subito dum non speratur
veniet contritio eius. et co
minuetur sicut conteritur la
gena figuli: contritione per
valida / et non invenietur
de fragmentis eius testa in
qua portetur igniculus de in
cendio. aut hauriatur parum aque
de fovea. precepi inquit vobis
ut maneatis intra iudeam Sed vos
credere ieremie verbum hoc
reprobastis: et sperastis in ca
lumpnia vestra. et in tumul
tu dicentes. non misit te dominus
sed baruch filius nerie in
citat te adversum nos Et
propterea erit vobis iniquitas
incredulitatis et contradictionis
huius. sicut interruptio muri
quesita ab hostibus. et in
venta nescientibus hiis qui
intus sunt. quia dum vos
a chaldeis in egipto tute pu
tatis absconditi. via eis ad
vos pandetur. et contriti
capiemini et comminuemini sicut
lagena figuli. quemadmodum
et de ierusalem per ieremiam dictum
est Sic conteram populum istum
et civitatem istam: sicut conteritur
vas figuli. quod non potest ulte
rius instaurari Sic ergo et reliqui
arum populus in egipto contritus est
ut amplius recuperari ne
quiret. Et sicut de fragmentis
contrite lagene. testula non

non invenitur in qua parum ignis
vel aque portetur. ita eorum
nullus superfuit qui ad aliquod
opus bonum iam foret aptus
Sequitur Quia hec dicit dominus
deus sanctus israel / Si revertamini
et quiescatis. salvi eritis.
In silentio et in spe erit fortitu
do vestra: hoc est videte. Si re
vertamini in terram iuda. et quieveritis
ibi. salvi eritis a chaldeis.
quos metuistis Sequitur Et no
luistis et dixistis Nequaquam
sed ad equos fugiemus Ideo fu
gietis. Et super veloces ascendemus
Ideo veloces erunt. qui perse
quentur vos. Et hoc manifestum
est Nam quia fugerunt ad
equos ideo contigit ut fugerent
chaldeos. et quia super velo
ces ascenderunt equos ut lo
quuntur ideo veloces fuerunt chal
dei. persequentes eos. ut non eva
derent. Sequitur // Mille homines
a facie terroris unius et a fa
cie terroris quinque fugietis donec
relinquamini quasi malus navis
in vertice montis. et quasi signum
super collem: a pluribus egiptiorum in
quibus confidunt fugiet a fa
cie unius chaldeorum Et omnes
vos iudei fugietis a facie quin
que chaldeorum donec relinqua
mini quasi malus navis. vel
signum in colle. Sicut enim cum
post naufragium positus fuerit
malus in vertice montis. vel super
collem pro signo. omnes qui
vident eum intelligunt di
ssipatam esse navem ita pauci
iudeorum remanentes. omnibus
se cernentibus manifestabunt ie
rusalem esse destructam. Nam qui
me inimicos divinus afflic
ti sunt captivitate et miseria.

consolat(ur) eos propheta subiungens
propterea expectat dominus ut mi-
sereat(ur) vestri et ideo exaltabitur
parcens vobis. quia deus iudicii
dominus. beati omnes qui expectant
eum. populus enim syon habitabit
in ierusalem. plorans nequaquam
plorabis. miserans miserebitur
tui. Non vos inquit oblitus
est dominus in manum hostium vestrorum
ut pereatis. Sed ubi hoc expectat
liberare vos ut misereatur vestri
relaxando peccatum et eripiendo
vos. et ideo vestros hostes comprimens
exaltabitur super eos. et parcet
vobis abstrahat afflictionem quam
sustinetis. quia deus iudicii
est dominus. i. omnia iusto iudicio
faciens sive dum vos affligit.
sive cum parcit. Et beati erunt
qui perenius immanem expectaverint
libertatem. quia populus syon qui
captivus in presenti tenetur habitabit
rursus liber in ierusalem. et affluet
et bonis. Et tunc nequaquam
plorabis ultra et exultabis
enim dominus miserebitur tui. a cunctis
te tribulationibus eripiens etc.

Nunc ab exordio lectionis
repetentes videamus. si
possit et aliter exponi quia
sepe contingit ut sermo prophetie
cus in uno multa complectatur
Iumenta inquit iumentorum austri.
Quid sit auster aperte ezechie-
lem cognoscimus. cui dominus
ait. fili hominis pone faciem
tuam contra viam hominis austri
et stilla ad affricum et propheta ad
saltum agri meridiani. et dices
saltui meridiano. hec dicit
dominus deus. Ecce ego succendam
in te ignem et comburam in te om(ne)
lignum viride et omne lignum
aridum. et eadem repetendo sic

exposuit. Fili hominis pone
contra faciem tuam contra ierusalem
et stilla ad sanctuaria et propheta
contra humum israel. et dices terre
israel. hec dicit dominus. Ecce ego
ad te et eiciam gladium meum
de vagina sua. et occidam in te
iustum et impium. Ordo enim
docuit. pone faciem tuam contra
viam austri. et stilla ad affricum
hoc impletatus est. dicens. pone
faciem tuam ad ierusalem. et stilla ad
sanctuaria. Via igitur australis ie-
rusalem est i. ecclesia. et affricus
vel auster sanctuarium est. Que sunt
ergo iumenta austri vel sanctua-
rii nisi homines qui christiana reli-
gione professi sunt. sed more iu-
mentorum vivunt. Homo cum in ho-
nore esset non intellexit. compara-
tus est iumentis insipientibus et similis
factus est illis. Iumenta quippe
ratione carent. et onus quodcumque
sibi imponitur indiscrete portant
Sic et homo qui inter se nec
bonum et malum subtiliter non
distinguit reprobando malum et eli-
gendo bonum. sed quodlibet impo-
situm sibi peccatorum sarcina ferre
consentit iumentum est. Onus
non vult pondus peccatorum designat
et afflictionum. In terra tribulatio-
nis et angustie. leena et leo
et vipera et regulus
volans portantes super humeros
iumentorum divitias suas et super
gibbum camelorum thesauros
suos ad populum qui eis prodesse
non poterit. Que terra tribulatio-
nis et angustie in qua nisi fide-
les affliguntur. Quibus enim est
leena et leo i. babylon et dia-
bolus. Nam sicut christum et ecclesiam
designare solent leena et leo
quotiens in bono accipiuntur. ita
diabolum et babilonem figurant.

quotiens in mala significatione
legitur ex quibus videlicet le
ena et leone oritur regulus
volans .i. pestifer antixpus
qui per superbiam in altitudine cogi
tationis super omnia evolat et
impetu .i. virulenta predicatorum
eius verba qui invicta sanctorum
simplices .i. xpianos et religio
sum professores imponit super hu
meros cordis eorum divicias suas
.i. peccata et super gibbum camelorum
.i. super elationem tortuose mentis
ipsorum thezauros suos .i. iniquita
tes Ex his enim sunt qui pe
netrant domos et captivas
ducunt mulierculas oneratas pec
catis que ducuntur variis deside
riis / Diabolus igitur et antixpus
eorumque sequaces licet et nunc in
simplicium innocentum austri divi
tias suas imponat precipua
tamen in illa persuasione novi
ssima fideles a veritate falsis
pollicitationibus seducentes au
ferent et onerabunt peccatis et
afflictionibus Nam qui volu
erint divites fieri incidunt
in temptationem et laqueum dya
boli et desideria multa et deside
ria inutilia que mergunt [marg.: homines] in
interitum et perditionem Radix enim
omnium malorum est cupiditas quam
quidam appetentes erraverunt
a fide et inseruerunt se doloribus
multis [illegible] ergo deci
piuntur hec auster invicta ut tantum
iniquitatum et miserie suscipi
ant omnes [illegible] cum peccatum
in laqueum dyaboli et in deside
ria que mergunt homines in perdi
tionem Et enim antixpo consen
cientes cupiditate victi errant a fide
et inserunt se doloribus multis
Leena quippe et leo impetu et
regulus ducunt eos per peccata onustos

in egiptum .i. in tenebras infi
delitatis ad populum gentilium et in
fidelium qui eis prodesse non po
terit in die novissimo sicut egip
tii non profuere reliquiis iude
orum venientibus chaldeis Egiptus
enim .i. tenebrosa secularium et in
fidelium multitudo frustra au
xiliabitur eis quia non proficiet
et vane quia evanescet atque
transibit Scilicet leene et leoni imp
ete et regulo prodesse nequibit
populus infidelium premiendo mis
qui pro invicta transibunt adve
rsus eque et gloria magisque robora
buntur contra antixpum ecclesiam et
qui egiptiis frustra auxiliabuntur
ideo clamavi super hoc quod auster
invicta eum sanctis ad eam
descenderent / Superbia tantum est
non utilitas quia descendis in
egiptum infidelitatis Et quemcumque
terram inde .i. ecclesiam in qua
confessio veritatis est / descens de
sce. ab hoc itinere perverso residens
in ecclesia Sed quia noluit qui
esse . o hebrea nunc ad eos ingressa
scribe eis super buxum .i. in ab
stracti confessione tua que per
pallorem buxi significatur Et in quo age
debeat eis exprime et in libro
diligenter exara illud in corde eorum
memorie eorum assignare laborando
perdurando vetustate[illegible] cum liber est
memoria constantie tue et in libro
scribunt dominum aliquid impuni
tis fiet in die novissimo Et erit in que
eis septimum hec in die novis
simo ad testimonium iuste dampn
ationis quia bonum quod agere
debuissent non ignoraverunt sed
contempserunt populus enim
ad iracundiam provocans est Enim
ille dominum ad iracundiam provocat
qui mandata eius sciendo
transgreditur populus igitur iste ad ira
cundiam provocans est et filii

mendaces .i. quod deo promiserunt
non implentes. filii nolentes iam
audire verbum dei .s. legem volu-
tatis sue sequentes. Qui dicunt
videntibus .i. religionem ingressis
nolite videre. cum ordinate am-
bulemus et a sapientibus .i. hiis
qui vitam subiectorum an tea-
incessant aspiciunt. Nolite aspi-
cere nobis ea que recta sunt
Sed loquimini nobis placentia
.i. que ad vanam delectationem per-
tinent. videte nobis errores quos
sequamur. auferte a me viam in-
stitie. ut incedam per viam. decli-
nate a me semitam arte conver-
sationis. et ambulabo per am-
plam viam perditionis. cesset a fa-
cie mea sanctus israel .i. deus. ut iam
ante faciem christi cordis mei non
veniat. Sic loqui vel cogitare
descendere est in egiptum. Hec enim
iam loquuntur et magis adhuc
locuturi sunt. qui religione christi-
ana deserentes. antichristo sociabuntur
Erit enim tempus cum sanam
doctrinam non sustinebunt. sed ad
sua desideria coacervabunt sibi
magistros prurientes auribus. et
a veritate quidem auditum avertent
ad fabulas autem convertentur. Quia
in novissimis temporibus discedent
quidam a fide attendentes spiritibus
erroris .i. doctrine demoniorum in
ypocrisi loquentium mendacium. et cau-
teriatam habentium conscientiam
suam. Hii ergo dicunt. auferte a me
viam. cesset a facie mea sanctus israel
quibus divina respondet sen-
tentia pro eo quod reprobastis verbum hoc
quo precepi vobis ut quiescerent
ne in egiptum infidelitatis. vel
hoc reprobastis. ut aspicientes a-
spicerent nobis ea que recta sunt
et sperastis in calumpnia et tumul-
tu. calumpniam moventes contra
sanam doctrinam et tumultuan-
tes. ac provocantes. innixi estis
super tumultum. contradictionis
et inobedientie. propterea erit
vobis iniquitas hec sicut inter-
ruptio muri cadens. et ab hosti-
bus quesita. forme quietibus
dum enim incepto .i. infidelium
consorcio. sicut intra muri et
munibus fore. vos tutos estima-
tis. ex improviso capiemini et
peribitis. quia in terra tua fuisset
et comminuetur. murus peccatoris
vestri: sicut conteritur lagena figuli
quia corpora carnalium. qui vos
tuebantur. in morte solventur
et non invenietur de fragmentis eius
testa. in qua portetur igniculus
de incendio. vel parum aque hauri-
atur de fovea: quia reprobi post-
quam in morte contriti sunt. non
invenitur quisque eorum. qui vel
aliquantulum iam caritatis igniculum
ab incendio quo mentes electorum
ardent sumere valeat. vel parum
aqua compunctionis haurire
de fovea humilitatis. Testa enim
quisque peccator est. unde dicitur Ve qui
contradicit fictori suo. testa de
samiis terre. Sed hec testa post
contritionem nequit portare igni-
culum de incendio quia post
sabbati sicut lex dicit non succen-
dentibus ignem in omnibus habi-
taculis vestris. Sabbatum quippe
est cum iam nil post mortem licet.
Sed nemo per diem sabbati suc-
cendet ignem in habitaculo suo.
quia qui nunc ignem caritatis
in corde suo non accendit. post
mortem illum accendere non valebit
Sed et aqua compunctionis hau-
rire non potest. quia quamvis
in inferno sit fletus et stri-
dor dentium. nequaquam tamen aq-
uidas invenient ibi. De eis
namque latius loquimini. que

fluente abluunt. Ostenso autem
quid eis maneat qui in egyp
tum .i. in seculum et in fidelitate
descendunt, rursus quid conse
quantur si ad celestem velut
ad terram meliorem redierint in
ducit subiungens. Si reuertimini
et quiescatis salui eritis in
silentio et in spe non in tabulo
ma et in tumultu erit forti
tudo vestra. quia resistetis ho
stibus vestris inuisibilibus. Et
isti superbia et cupiditate te
nati respondent. nequaquam sed
ad equos fugiemus. propheta non
solleris corrige innuit delinquen
tes. et angue eos renouat pec
catores. stringit passionum impe
tus. frena roris imponit. re
uocat culpam. statuit exorte
dum suadet ut reuertatur et qui
escat ne ad equos in egyptum
descendat. Equus enim stare non
potest. velox ad impetum. cur
tem sua exaltans. hinnies
ad libidinem. Quid tam simile
peccati. fervet enim primo culpa
impetu et omnem recti cogi
tacione preuenit motusque in ma
turo exsilit ut eam de facili co
ercere possit. fert et in preceps
et ascensorem suum perimit in mare
istud hinnus seculi ternice inuu
da retusas ingenii corruptionis
et specialis est quedam forma li
bidinis que vocem mutat ho
minis verba amatis coram pat.
siusque se probet sermonibus
adeunt nichilominus equitatu inquit
festinant qui se renouari dicit
Nequaquam reuertemur sed ad equos
fugiemus. Declinat enim et de
flectit sensus eorum et disciplina
nam meam abiecerit. ideoque
fortis in ratione dissipauerunt
et adulterauerunt. Propterea ad equos
inquiunt fugiemus ne peccatum

aduersa seculi. Quibus propheta re
spondet. Ideo fugietis aduersa
nos inuisibiles in tempore ne
cessitatis. quia nunc disciplinam
fugitis. Illi non adiuuerunt. et
super velocem ascendemus. i. in pratis
exaltabimur que nos ad celum ve
lociter ferant. que nequiuit con
siderari. Et sermo dominus. Ideo
inquit velociores erunt mali
spiritus qui nos in hora mor
tis persequentur a pulle homines a
facie terroris unius et a facie
terroris quinque fugietis. Veniet enim
tempore mortis sathanas cum
satellitibus suis ut animam
rapiat. Unde salomon cum dixi
sset: custodi legem atque consilium
et erit vita anime tue. paulo
post de hora mortis subiungit.
Ne paueas repentino terrore
et irruentes tibi potentias impiorum
subaudi. Ideo custodi legem atque
consilium. Isti ergo qui legem
et consilium custodire respuunt
dicentes Nequaquam sed ad equos
fugiemus. subripiente mortis ar
ticulo. pauebunt et fugient a facie
demonum. fugient quidem sed non
euadent. sicut et reliquie iuda
fugierunt in egyptum chaldeos
sed non effugerunt. fugit enim per
secutores suos anima tempore
egressionis sue. quia fugere
quid et trepidans partus di
scimus Iam et de babilone
scriptum est. quam in una die veni
ent plage eius mors et luctus
et fames. et igni comburetur
et flebunt et plangent se super
illam reges terre qui cum illa
fornicati sunt et in deliciis
vixerunt. cum viderint fumum
incendii eius. et longe stantes
propter timorem tormentorum eius
et dicent. Ve. Ve. ciuitas illa
magna babylon ciuitas illa.

fortis. Sed hii reges non loco sed affectu nec corpore sed voluntate longe stabunt. qui tamen et pariter cremabuntur. Sicut ergo longe stare dicuntur qui in eadem dampnatione sunt. quia longe vellent esse. Sic nunc isti fuge preberent in morte adversarios suos. quos fugere cupiunt. Itaque reprobis de suo fine dicitur. Mille homines a facie terroris unius et a facie terroris quinque fugietis et cetera. Unus vero est unus iste qui peccatores in terrore suo persequitur nisi diabolus. Et qui sunt isti quinque persecutores nisi maligni spiritus. qui carnis quinque sensus corporeos ad peccandum illiciunt. Numerus autem millenarium nisi universitatis designat. Fugit ergo hic qui novissima providere negligit. A mille homines nos obtempore vocationis nostre fugietis a facie terroris unius sathane, et a facie terroris quinque, id est demonum qui nos in quinque sensibus corporis feriunt delinquentes fugietis donec relinquamini. Quasi malus navis in vertice montis id est donec corpus vestrum examine relinquat et omnibus pateat vos in pelago seculi huius pertulisse naufragium. Et reliquimini quasi signum super collem. quod viatoribus ostendit viam in montem, quia formidine supplicii vestri persuadebitis ceteris ne sicut vos a via rectitudinis exorbitent sed ad superna recto calle tendant. Unde et uxor loth quia post se respexit versa est in statuam salis. omnibus condimentum animalibus facta, ne retro eam aspiciant, eandem quoque sententiam de hiis qui nunc relinquuntur dicunt.

quasi malus navis in summitate montis. vel quasi signum super collem. et de muliere que remansit in statuam salis conversa. De media longanimitate electorum corroboratur propheta subiunges. propterea expectat dominus ut misereatur vestri. et ideo exaltabitur parcens vobis. quia deus iudicii dominus. Beati omnes qui expectant eum. Temporibus autem nobis quibus arguit eos qui ita sine fide in circuitu declinabunt consonat petrus in epistola dicens. Veniet in novissimis diebus in deceptione illusores iuxta proprias concupiscentias ambulantes dicentes. Ubi est promissio aut adventus eius. Ex quo enim patres dormierunt omnia sic perseverant ab initio creature. Et nunc quod propheta dicit. propterea expectat deus ut misereatur vestri. et ideo exaltabitur parcens vobis. Petrus ita scribit. Non tardat dominus promissis sed patienter agit propter vos nolens aliquos perire sed omnes ad penitentiam reverti. Et quod hic sequitur quia deus iudicii dominus. Beati omnes qui expectant eum. Ubi petrus adiecit. Adveniet autem dies domini ut fur in qua celi magno impetu transient. elementa vero calore solventur. Cum igitur omnia solvenda sint. quales nos oportet esse in sanctis conversationibus et pietatibus expectantes et properantes in adventum diei per quem celi ardentes solventur. et elementa ignis ardore tabescent. Novos vero celos et novam terram secundum promissa ipsius expectamus in quibus iusticia habitat. Verbis apostoli verbis et illud consonat [illegible] quod in hoc loco subditur. Populus enim syon habitabit in ierusalem. Syon namque dicitur specula vel

mandatum iezechielis aut visio pat.
et fidelium perplus manet nunc
in mandata et in spectu. quia lege
dei custodiens abare mec tuus
que vigilant aspicit et viciorum
temptamenta prius quia veniat
deprehendit. et venientia fortiter
superat. Hic quod perplus habitabit in
iezechielem quia perpetuis temporalibus
interna pace usabit. Vel sicut
intelligenda est. prius cetera iezechielem
non futura. et quia perplus habi
tat in iezechielem. quia qui in curro
res non declinaverint sed fideliter
et iuste in hac vita perseveraverint
absque dubio in illa iezechielem
biuit. Quam nunc varios declinaus
lamentant sine fine tunc gau
debunt. Nam sequitur. Plorans
nequaquam plorabis. et quia
tunc mortem invenient man
silio optimo. miserans miseri
miserebitur tui. quia indutabit
dominus ipsum sum et in suis suis
miserebitur. Cum metuit ita eius
Post hec de gratia novi testamenti
dicitur. Ad vocem clamoris tui sta
tim ut audierit respondebit tibi
Ad nostram petitionem dominus respo
debit. mox ut audierit clamorem
petitionis nostre faciendo quod pe
timus si iustum et utile est. Et
si tempus advenerit quo fieri
debet atque dignum fuerimus ut hec
nobis faciat. Si iustum et
utile est dixerim quia paulo
rogavit auferri a se angelum sa
thane. qui inditante domino
collaphizabat eum et non obti
nuit. sed tantum ad vocem respon
sum est. Sufficit tibi gratia mea.
nam virtus in infirmitate perficitur. Si
iam tempus advenerit dicimus.
quia cum dicimus adveniat
regnum tuum. eciam dicimus quando
sed nequaquam mox ut iezechielem

tipinus erorum non qui indigni
sunt non audiet clamor quia
qui declinat aurem suam ne au
diat legem oratio eius erit exe
crabilis. Neque enim promissum est
hoc in ulterius electorum populo ut cui
libet iusto. Et nondum quia non
ait. faciet quidquid petet sed
respondebit tibi. scilicet prout po
tuerit atque iustum fuerit. sicut
paulo non fecit quod petebat sed
respondit quod utile erat. Sequitur.
Et dabit vobis dominus panem
artum et aquam brevem. Omnibus per
panem et aquam. nisi doctrina sa
piencie designatur. Sicut in ecclesiastico
est. Cibabit illum pane vite
et intellectus et aqua sapiencie sa
lutaris potabit illum. Dedit
ergo nobis dominus in novo testa
mento panem artum et aquam bre
vem. Omnis enim lex ut apostolus
docet in uno sermone impletur.
Diliges proximum tuum sicut te
ipsum. Omnibus hoc sermone brevius
in quo tota latitudo preceptorum
comprehenditur. Et non faciet ultra avo
lare doctorem tuum. hoc est quod ipse doc
tor ait. Ecce ego vobiscum sum
omnibus diebus usque ad consum
macionem seculi. Sequitur. Et erunt
oculi tui videntes preceptorem tuum
et aures tue audientes verbum
post tergum monentis. Quod scriptura
sacra non magis quam tunc factum est
ponitur quod futurum. Nam de Agar
legimus. quia cum concepisse videns
despexit dominam suam. Affligente
te igitur eam Sarray fugiens in
iit. Cumque invenisset eam angelus
domini in solitudine dixit ei.
Ecce concipies et paries filium
Ei que iam conceperat dictum est
Omnia concipies et paries filium. Tale
est quod nunc propheta dicat. qui pru
dencie tantis plenus prerita sic

x et iusticia et iudicia sua ondit ill.

et sinuta dilatato mentis oculo conspicit atque de antiquis et et novissimis velud de futuris sententiam profert dicens homini Et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum et aures tue audientes verbum post tergum monentis In paradiso quippe viderunt homines preceptorem suum quia sicut legimus testamentum eternum constituit cum illis et magnalia honoris eius vidit oculus illorum et honorem vocis audierunt aures illorum Humanum vero genus in facie deus monuit qui in paradiso condito homini atque in libero arbitrio stanti quid faceret quid ne non faceret deberet indicavit Sed homo in facie dei terga dedit cum superbiens iussa contempsit nec tamen superbientem deus deseruit quia ad revocandum hominem legem dedit exhortantes angelos misit ipse in carne mortalitatis apparuit Ergo post tergum stans admonuit nos qui ad recuperationem nos gratie et contemptus vocavit Hinc ysaias dicit itaque humano generi et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum et aures tue audientes verbum post tergum monentis Sed quod generaliter de omnibus intelligitur hoc necesse est specialiter sentire de singulis Unusquisque enim coram deo positus quamquam verba admonitionis eius percipit tamen pusillanimitate preterit voluntatem eius precepta cognoscit adhuc enim ante faciem eius stare est nec dum eum peccando contempnit Cum autem derelicto bono innocentie iniquitatem eligens

appetit terga iam in eius faciem mittit Sed ecce adhuc et post tergum deus subsequens monet. Erranti etiam post culpam ad se redire persuadet. ad illum revocat. cum commissa respicit. revertenti sinum pietatis expandit. Vocem ergo post tergum monentis audimus si ad unitatem vocantem saltem et post peccata redimus. Debemus ergo pietatem vocantis erubescere. si iusticiam volumus formidare. quia tanto graviori impietate contempnitur quanto et contemptus adhuc revocare non dedignatur. Cuius admonitionem propheta subiungit Hec est via ambulate in ea neque ad dexteram neque ad sinistram. Hec admonitio salvatoris est. via iusticie. per quam debemus incedere. nec in parte quamlibet alia deflectere. Huius abitat enim ad dexteram. qui de iusticia superbit vel immoderate quod iustum est agit. Unde monet salomon ne sumus nimium iusti. Ad sinistram vero declinat. qui ad malum opus devinat Inventa ergo per te ecce viam si recto gressu per doctrinam salvatoris ambulemus post eius adventum. Quia gentes fidem eius erant suscepture Adiungit propheta dicens gentili populo Et contaminabis laminas sculptilium argenti et vestimentum conflatilis auri tui et disperges ea sicut immundiciam menstruate. Egredere dices ei Unusquisque enim idolorum ornamenta cum ipsis ydolis contempnunt atque proiciunt facilitatis ad xpm venientes Inde

et consequitur dicit ordinem predicantium. Et dabitur semini tuo
pluvia ubicumque seminaveris
in terra et panis frugum terre erit
uberrimus et pinguis. Semine
quippe est verbum predicationis
pluvia que desuper cadit et
semen germinare facit irrigato
corde superveniens. Ubicumque ergo
semina iecerit doctor pluvia
dabitur quia omni gente et na
tione gratia sequitur verbum predica
tionis sicut in domo Cornelii
loquente Petro cecidit Petrus
spiritus sanctus super omnes qui audi
ebant verbum. Sic enim datur est
semini eius pluvia. Quid vero
panem frugum terre designat nisi
bonorum operum refectio. De eiusmodi
pane dominus ait. Meus cibus
est ut faciam voluntatem eius qui
misit me patris. Panis ergo
frugum terre erit uberrimus quia
fideles uberrime reficiuntur bonis
operibus. Erit et pinguis. id est spiri
tali pinguedine saginatus. Deinde
pascetur in possessione tua in die
illa agnus spaciose et tauri
tui et pulli asinorum tuorum qui
operantur terram commixtum migma
comedent. Sicut in area ventilatum
est que est possessio fide
lium nisi bone conversationis ag
nitioque divine pecunia saltem
possessione bonis operibus vel
ut herbis Christus pascitur agnus
speciosa caritatis amplitudine.
Tauri vero plebi armentis domi
nati et quid per tauros nisi
rectores ecclesiarum significat. Quid autem
per asinos nisi gentiles exprimit.
Asinus enim notat populum gentili
um dicitur. Cognovit bos posse
ssorem suum et asinus presepe do
mini sui. Quid autem pullos asi
norum nisi filios gentilium acci
pimus qui patrum errore re
linquentes venerunt ad Christum. Qui
operantur terram quia meditationibus
et disciplinis suam curarunt
conscientiam. Migma non est corden
partem cum palea, et quid per pale
am nisi superficiem littere designat
Quid vero per ordeum nisi interiorem
intelligentiam. Tauri itaque et pul
li id est prelati et subiecti in terra
velud in stabulo commixtum
migma comedunt. quia et hi
storicum et mysticum sensum reci
piunt et in utroque pascuntur
Et comedunt illud sicut in
area ventilatum est et in mentula
purgatum et examinatum. Non
cum vel allegorico vel historico
pascuntur intellectu nisi quod
ab errore purgetur et auctoritate
catholica probetur. Sequitur. Et e
runt super omnem montem excel
sum et super omnem collem eleva
tum rivi currentium aquarum in
die interfectionis multorum cum ceci
derint turres. Quid per montes et
colles nisi eminentes significant
Quid per rivos aquarum
nisi sacre scripture doctrinarum. Et
erunt ergo super omnem montem
excelsum et super omnem collem
elevatum rivi currentium aquarum
quia qui preesse noscuntur ecclesi
bus propinquant flumina doctrine
fluentes emanant. Et cum inde
interfectionis multorum id est tempore revc
late gratie cum non multi gladio ver
bi dei abstinentia consuetudine extinguntur
vivunt. Mortificantes membra sua
que sunt super terram. fornicationem
immunditiam libidinem et huiusmodi similia
Turres vero cadunt quia tunc
deleti qui tenent dentes ar
mati in superbia se extollerant.

humiliant. Deum predicatores destru
unt munitiones et omnem alti
tudinem extollentem se adversus sci
entiam dei. Vel per rivos aquarum in
tellige spiritualium scientiam gratiarum.
Erunt igitur super montes et colles
rivi currentium aquarum quia spiritus
sanctus in septem rivis gratiarum super ele
ctos inundabit. Et hoc fiet in (in die)
interfectionis multorum in die iudicii
quando reproborum omnis multitudo
peribit et turres cadent id est omnes
superbi et potentes seculi decidentur.
Et erit lux lune sicut lux solis
et lux solis septempliciter sicut
lux septem dierum in die qua
alligaverit dominus vulnus populi
sui et percussuram plage eius
sanaverit. Hoc ad litteram intra ma
iores accepimus quia finito iu
dicio erunt celum novum et
terra nova. Sunt et luna sple
bit que lucet nunc sol et sol sep
templiciter lucebit quia nunc ceter
si in mysterio debet intelligi
sol et luna christus est et ecclesia
eius facies in transfiguratione resple
nduit sicut sol. Erit ergo lux
lune sicut solis quia tunc
iusti fulgebunt sicut sol in regno
patris eorum. Facies eius resple
nduit sicut sol et iusti fulgebunt
sicut sol. Erit igitur lux lune sicut
lux solis. Tunc enim quia cum
apparuerit similes ei erimus quia
videbimus eum sicuti est. Et lux
solis erit sicut lux septem dierum unde
quod in apocalypsi iohannis canitur dig
nus est agnus qui occisus est acci
pere virtutem et divinitatem et
sapientiam et fortitudinem et hono
rem et gloriam et benedictionem
hii sunt septem dies quorum in sua
resurrectione lucem accepit sol.

iustitie id est virtus et divinitas
sapientia et fortitudo honor et
gloria et benedictio. Vulnus autem
et plaga populi eius in eo est quod
in mortalitate et eius similitu
dine ob peccatum protoparentis di
missi sumus. Curavit enim percussi
sumus qui carnis immortalitatem
et mentis communem statum
amisimus. Et dominus alligabit
in resurrectione vulnus populi sui
quia corpora iustorum immorta
lia reddet atque incorruptibilia
et impassibilia et percussuram
plage eius sanabit quia
mentem eorum que varie nunc cogi
tationibus dissipatur immobile
reformabit tranquillitate ut semper
in eodem statu permanens nunquam
sibi metipsi fiat dissimilis. Unde
dicitur qui videt nomine apte
dicitur Ecce nomen domini venit de
longinquo ardens furor eius
et gravis ad portandum labia eius
repleta sunt indignatione et
lingua eius quasi ignis devorans.
Nomen domini unigenitus est
quia deum audit filius nuncupatur
pater. Sicut et homo per nomen
cognoscitur. Et nomen domini ve
nit de longinquo quia unige
nitus patris ad redimendum
peccatores descendit. Longe enim
a peccatoribus salus. De longinquo
igitur venit tamen de regione vi
vorum ad eos qui longe a salute
sunt unde accedit. Vel de longin
quo venit quia ut cogitationem
suam impleat ad puniendos
peccatores longo post tempore descendit
ardens furor eius et gravis
ad portandum quia reprobis in die ultimo
nimio furore succensus dominus
eos iam sine venia feriet tempo
ribus nulla amiri peccatores.

moveat et pondus ire eius
nemo ferre poterit / labia eius
repleta sunt indignatione quia
sinistris imprecat dicens Esuri-
vi et non dedistis michi mandu-
care sitivi et non dedistis mi-
chi bibere. Hospes eram et non
collegistis me. Et lingua eius
quasi ignis devorans cum di-
xerit eis discedite a me ma-
ledicti in ignem eternum qui paratus
est dyabolo et angelis eius. Spiritus
eius torrens inundans usque
ad medium colli ad perdendas
gentes in nichilum. Et frenum er-
roris quod erat in maxillis po-
pulorum. Tunc rapidus torrens
tamen usque ad collum ancipiti ho-
minis recrastendo pervenit pri-
piter [illegible] eum atque subiuget spi-
ritus ire iudicis infideles et
reprobos suffocabit et perdet atque
frenum erroris id est dyabolum qui
prima errores infideles ad libitum

regebat

sue voluntatis inflectebat. Quia
admodum equus freno regitur
sive tenetur reprobos ita dictus
de electorum gaudio subiuget. Can-
ticum erit nobis sicut vox sancti-
ficate solempnitatis et leticia
cordis sicut qui pergit cum tibia
ut intret in montem domini ad
fortem Israel. Sicut malignus solemp-
nitate precipua nil agere solet
populus dei nisi solempnes decan-
tare laudes ita post iudicium
electi complebunt sponsum dei
eternum. Beati qui habitant in domo
tua in secula seculorum laudabunt
te. Et sicut populus Israel cum primi-
tias et decimas suas ad tem-
plum domini deferebat cum tybia
et novis exultatione pergebat
quia tunc sensibiliter habundabat
ita sancti in die iudicii templum

illud et structuram patrie celes-
tis cum omni leticia cantantes in-
trabunt benedicentes eum. Veniet
cum exultatione portantes mani-
pulos suos. Possumus hoc et
ad tempus ecclesie predicationis
referre sic distinguendo. Et fre-
num erroris quod erat in maxillis
populorum tantum erit vobis sicut
vox sanctificate solempnitatis. Quia
populorum errore obligatum fide-
litatis deo vero confessionis
laudes dare nesciebat. Set post
quam cecidit frenum iam nobis
in canticum versum est dum di-
cimus Quoniam omnes dii gentium de-
monia dominus autem celos fecit.
Secundum autem dicitur. Sic vox sanctifica-
te solempnitatis quia dum nos con-
fessionis laudes deo reddimus
in sanctificate solempnitatis gau-
demus et leticia cordis cum nobis
dum adsit in gradum sicut fi-
liis Israel erat ascendentibus in te-
mplum domini cum tybiis et canti-
cis. In mente superiore sensimus videas
sententia sequitur Et auditam
faciet dominus gloriam vocis sue
et terrorem brachii sui ostendet
in comminatione furoris et flam-
me ignis devorantis. Auditam
faciet gloriam vocis sue quia
omnes qui in monumentis sunt
audient vocem filii dei et procedent.
Et terrorem brachii sui id est virtutis
sue ostendet in comminatione fu-
roris et flamme ignis devo-
rantis quia sicut super deum et
reprobis dicet. Discedite a me ma-
ledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et
angelis eius. Sequitur Allidet
in turbine et in lapide grandinis
Allidet reprobos in turbine quia
tunc omnia elementa commove-
buntur. Et in lapide grandinis

quia in introitu eius tempestas
valida veniet et in libro sapientie
dicitur: Spectosa ira plene mittet
grandines. Excandescet in illos aqua
maris et flumina concurrent duriter.
Contra illos stabit spiritus virtutis
et tamquam turbo venti dividet
illos. Sequitur: A voce enim
domini pavebit assur virga percus-
sus et erit transitus virge fun-
datus quam requiescere faciet
dominus super eum. Assur diabolus
est virga flagellum, e quo
iudex feriet enim vocem preuisso
pavebit a facie domini. Quia
et ipse sententiam iudicis exer-
cet cum primum cepit. Transi-
tus huius virge est de iudicio
ad supplicium descensio. Accepta namque
sententia mox omnes reprobi
incipient torqueri et cum ipsis
tormentis in baratrum a facie iudi-
cis corruent. Fit ergo et iste
virge transitus. Et transitus iste
fundatus est, id est firmus, quia
numquam supplicia plectentur aut
molestiam que tunc ipsis in infimum
descenderunt. Unde et additur
quia hanc virgam requiescere
faciet super assur cum sine fi-
ne super hostem antiquum tormen-
ta manebunt. Sequitur: In
tympanis et citharis et in bellis
precipuis expugnabit eos. Quid
per tympana et citharas nisi
plausus et leticia sanctorum. Quid
per bella precipua nisi sententie in
impios emissio designatur,
quibus velud gladius ferient.
In tympanis ergo et citharis et
bellis precipuis expugnabit
eos dominus quia sancti leticiam
sument et per sententiam repellet.
Sequitur: Preparata est enim ab

heri thophet a rege preparata
profunda et dilatata. Nu-
trimenta eius ignis et ligna
multa. Flatus domini sicut tor-
rens sulphuris succendens eam.
Thophet gehenna vivaci-
tatis interpretatur. Thoph namque
gehenna dicitur, phet vivaci-
tas. Infernus ergo gehenna
vivacitatis appellatur quia
ibi vivax ignis est et ver-
mes qui non moriuntur. [illegible]
ulo proximus est. Heri autem pre-
teritum tempus est. Thophet namque
gehenna reprobis omnibus
a rege preparata est ab heri,
id est iam olim ab exordio mundi,
profunda nimium ut absorbeat
et dilatata ut impios omnes
capere sufficiat. Nutrimenta eius,
id est gehenne, ignis, quia ignis
ille penam nutrit semper, et lig-
na multa, id est reproborum corpora
nutriunt eam quia geminat
corporum afflictionem et accendunt.
Sed et flatus domini succendit
eam. Nos qui flammis aerem
apertioribus introrsum tra-
himus et introrsus tractum extra
reddimus. Ita sit flatus flare qui-
bus vindicte retribucionis dicitur,
quia ab occultioribus tamquam intror-
sus consilium iudicii concipit
et ab interno consilio extrorsus
sententiam emittit. Nam qui flat
deus ab occultioribus aliquid intror-
sus trahit, quia foras mala
concipit et intus disponit, et
rursum qui flante deo ab in-
terioribus spiritus extrorsus emittitur
qui ab intus iusticie concepto con-
silio extrinsecus iudicium dampna-
tionis infert. Hic itaque est fla-
tus domini gehennam succendens
qui torrenti sulphuris comparatur.

quia valido impetu exube
rans descendit in impios fe
tore cum ardore ferens Quod
enim est aliud sulphur quam
fomentum ignis quod tamen
igne sic nutrit ut fetorem
gravissimum exalet flatus
ergo domini qui gehennam
incedit sicut torrens sulphu
ris est quam emissio sententie
iudicis que peccatores punit
fetore fetori reddit et ardore
ardori Quem enim ardore libi
dinum ceterorumque viciorum arserunt
comburentur igne perpetuo et
qui fetore peccatorum delectati
sunt eterno fetore cruciabuntur

Postquam vero instarum
futurorum leticia et ini
quorum dampnatione propheta
demonstravit revertit ad
eos qui in egiptum id est in tene
bris vite sectaris et infi
delitatis descendunt subiun
31 gens Ve qui descendunt
in egiptum auxilium inque
rentes et habentes fiduciam
super quadrigis quia multe
sunt et super equitibus quia
prevalidi nimis et non sunt
confisi super sanctum israel et dominum
non requisierunt Ipse autem sa
piens adduxit malum et verba
sua non abstulit Et consurget
contra domum pessimorum et
contra auxilium operantium in
iniquitate Expositio Non gra
viter eos arguit qui in egip
tum descendunt et ve eis
minatus est sed tamen revocat
eos nunc autem iam non revo
cat sed dampnationem ipsorum
tantum denunciat Equus vero
quid significet supra diximus
id est peccatum et tenorem inde protuli
mus ymmo verba ambrosii

possimus Equites ergo qui super
hunc equum ascendunt peccatores
qui male agendo sublimius
in hoc mundo sit Quid autem
quadriga nisi pompa glorie
secularis designatur Unde superbo
pontifici superius dominum est dixi
erit currus glorie tue Qui ergo
disciplinam vel fidem relinquentes
in egiptum id est in tenebris viciorum
secularium vel infidelitatis decli
nat in equis id est in peccatis querant
dominum suas explere volupta
tes vel cupiditates expectant
et in quadrigis id est in pompa glorie
seculi quia multe sunt fiducia
habent in hoc mundo sublimari
et super equitibus id est super pote
tibus seculi peccatoribus quia
prevalidi sunt ad malum et ce
teros in iniquitate tuentur Sed pre
fidelibus qui etiam sancte reli
gionem promiserunt confidentes in talibus
et adeo festinantes et
non confidunt super sanctum israel
qui est christus et dominum pio
studio non requirunt Vel non
requirunt id est non interrogat eum
si hec agere debeat Ipse autem
sapienti consilio malum super eos
adduxit quod non formidabant
et verba sua quibus peccato
ribus minatus fuerat non ab
stulit id est irrita non fecit sed com
plevit Et consurget in iudi
cio contra domum pessimorum
id est contra generationem eorum qui re
ligione abiecta in egiptum
vite secularis descendunt et
contra auxilium quod illis malum
prebent egiptii id est seculares et
infideles qui operantur iniquita
tem Omnes enim disperdet dominus
et qui ad malum adiuvant

et qui sit adiuuans. Equi
Egiptus homo et non deus. et
equi eorum caro et non spiritus. Egi
ptus homo i. egipcii homines
sunt. Maledictus homo qui con
fidit in homine et ponit car
nem brachium suum. et a domino
recedit cor eius. Et hii qui
descendunt in egiptum. et equi
eorum caro et non spiritus. et spiritus
quidem promptus est caro autem
infirma. Unde spiritus est qui
viuificat. caro non prodest quicquam
infirmi ergo sunt illis equi et
inutiles. Egiptus homo et
non deus. quia tenebre secta
rum errorum ex homine sunt. et
non ex deo. Et equi eorum caro
et non spiritus. quia peccata eorum ex
carne sunt et non ex spiritu. Sequitur
Et dominus inclinabit ma
num suam et corruet auxilia
tor. et cadet cui prestatur auxi
lium. simulque omnes consumentur.
dominus inclinabit manum suam
qua sustentabat eos et cor
ruet populus sectarum infidelium
qui ad iniquitatem declinantibus
auxiliabatur. et cadet omnis qui
in egiptum corde descendit. qui
prebent ad nequitiam auxilium e
gipciis. simulque omnes tormen
tis eternis consumentur. et de
cipientes et decepti. In hac noui
ssima perditione reproborum deus
qui non inueniet adiutorem
mox ecclesiam de primo salua
toris aduentu Submergetur
In quo prelatus contra diabolum
pugnauit atque sanguine suo
redimens nos ab eterna dampna
natione saluauit. Et si di
catur. Vere perierunt et libera
torem non inuenerunt omnes qui

religionem deserentes in erro
re deffluunt, quia hii qui in
ecclesiastica religione permanent
domino protegente saluabuntur.
Quia hec dicit dominus ad me, Quomodo si ru
giat leo et catulus leonis
super predam suam. cum occurrerit
ei multitudo pastorum a voce eorum
non formidabit. et a multitudine
eorum non timebit. sic descendet
dominus exercituum. ut prelietur super
montem syon et super collem eius.
Sicut aues volantes sic prote
get dominus exercituum ierusalem prote
gens et liberans. transiens et sal
uans. Nam saluator in leo
est. de quo salomon ait. leo fortis
simus bestiarum ad nullius pa
uebit occursum. Et ipse est catu
lus leonis. sicut ait iacob. Iuda
te laudabunt fratres tui. ma
nus tua in ceruicibus inimi
corum tuorum. adorabunt te filii
patris tui, Catulus leonis
iudas. Hec enim uerba non nisi
de christo possunt intelligi. qui
rugiit super predam quam cepit
quia terribile sue diuinitatis
potentiam aperuit, dicens de oui
bus suis. Non rapiet eas
quisquam de manu mea. pater
meus quod dedit mihi maius omnibus
est. Et nemo potest rapere de ma
nu patris mei. Ego et pater vnum
sumus. Cui occurrit multitudo pa
storum synagoge. venientes eum
tendentes uidelicet comprehendere.
Nam ad eius comprehensionem
venit multitudo pastorum, sicut
lucas insinuat dicens, Dixit
autem ihesus ad eos qui venerant
ad se principes sacerdotum et ma
gistratus templi et seniores.

Quasi ablatione exspectis cum
gladiis et fustibus. Sed aduocatorum
eorum non formidauit et multi-
tudine eorum non expauit. Quia
inde iohem processit et dixit
eis: Quem queritis? Responderunt
ei: Ihesum nazarenum. Dixit eis
ihesus: Ego sum. Abierunt retror- vt ys^o [illegible]
sum et ceciderunt in terram. Ecce
et preliatus est contra diabolum
super montem syon et super collem
eius, id est in debimo pastorum. Unde
hic dicitur: Sic descendet dominus
exercituum ut prelietur super montem
syon et super collem eius. Adhuc
enim descendit in mundum ut ita
preliaretur pro nobis. Sed qui solus
in passione pugnauit, iam
post resurrectionem solus non fuit.
Comparatur enim non in ascensione
non aui sed auibus. Quia ipse
primus in celum uolauit et
electorum animas qui sunt eius
membra post se uolare tam de
corporibus exeuntes cottidie fa-
cit. Ubicumque enim fuerit ~~corpus~~
corpus, illuc congregabuntur
et aquile. Anima ubi redemp-
tor noster per incarnationem terris
est, illuc admirantur nostrorum
anime. Sed hee uolucres, id est de-
cessi eius, qui iam in celum uo-
lauit, peregrinent. celum. i. ceteras
et sepius ad nos descendentes
atque super nos inuisibiliter uo-
litantes. Quare ut dicit. Quia
sicut aues uolantes sic prote-
get dominus exercituum ierusalem.
Unde et per moysen deo dicitur:
Sicut aquila prouocans ad uo-
landum pullos suos et super
eos uolitans, expandit alas
suas et assumpsit eos. Ierusalem
enim nos pullos dominus protegit
[illegible] et non solum atque onerosa

sed leui et blanda protectione
refouet. Dum suas in nos
animas extendit, quasi more auium
super nos alas tendit. Cum
et aduersum temptationes protegit
... et ab aduersariis ea liberat
transiens, defendens ad regimen
saluat eam perpetua uocatque
salute. Sequitur: // Conuertimini
sicut in profundum recesseratis filii
israel. Omnis qui in sua uite de-
seruens in peccatorum se tenebras
deicit, semetipsum quasi in fouea
mergit. Unde et ieremias dum
iudeam iniquitatibus longa
consuetudine obrutam fuisse co-
gnosceret, in lamentis sub eius spe-
cie semetipsum deplorat dicens:
Lapsa est in lacum uita mea et
posuerunt lapidem super me. In la-
cum quippe uita labitur dum
labe iniquitatis inficitur. Lapis
uero super ponitur dum ex dura
consuetudine mens in peccato de-
moratur, ut si uelit resurgere iam
ut cumque non possit, quia mole
desuper male consuetudinis premi-
tur. Sed quia diuine potentie sub-
iacet et post angustias pra-
ue consuetudinis ad bone ac-
tionis amplitudinem reuocare
bene propheta gratiam dei predicans
populum suum hortatur ad penite-
tiam dicens: Conuertimini sicut
in profundum recesseratis filii israel.
Nam qui post iniquitates
in[illegible] ad libertatem boni operis
penitendo redeunt, manum gratie
exaltantis adducti ut in
quanta peccatorum uoragine demer-
si fuerant ad tantam iustitie
libertatem resurgant. Iste sicut
in profundum recesserat resultu-
rus illud apostoli: Sicut exhibui-
stis membra uestra seruire immundi-
tie et iniquitati ad iniquitatem.

isti sunt exhibete membra vestra
arma iusticie iniustificatorum. Nam
et hii de filiis Israel qui saluato-
rem crucifixerant. et post mortem
per apostolos crediderunt. sicut in passi-
onem crucifixerunt. conuersi sunt
secunde. Deinde gentilium conuersa-
tio eorum subditur. Incipit liber quinto
In die enim illa abicient
uir ydola argenti sui
que fecerunt vobis ma-
nus vestre in peccatum. Hoc
capitulo non indiget
sed generaliter fieri posset in
gentiles quos dyabolus in suo
captos laqueo tenebat ydola
deserere admonet. Et cadet
assur in gladio non viri. et gla-
dius non hominis deuorabit eum.
et fugiet non a facie gladii. et
iuuenes eius uectigales erunt.
et fortitudo eius a terrore transi-
bit. et pauebunt fugientes prin-
cipes eius. Assur namque satha-
nas est. qui cadet in gladio non
viri sed dei. quia non humane sed
diuine potestatis est. tantum aduersa-
rium deuicere. Nam dominus ihesus per
mortem destruxit eum. qui ha-
bebat mortis imperium. id est dyabo-
lum. Omnium autem dicat propheta quia
cadet assur in gladio non viri
et gladius non hominis deuora-
bit eum. nequaquam redemptorem
nostrum negat hominem esse. qui
et deus est. sed apostolo consonat
dicenti. paulus apostolus non
ab hominibus neque per hominem. sed
per ihesum christum. Itaque cadet assur
non gladio viri. sed triumpho
christi. et fugiet non a facie gla-
dii sed a facie crucis domini. et
iuuenes eius id est hii qui ad
peccandum alacres erant et fortes
erunt uectigales id est iugo christi
se subicientes humiliter ei seruient
et fortitudo eius qua gentes
premebat. transibit fugiens de lo-
co in locum. et postea de mundo
a facie terrore predicatorum christi.
et principes eius id est demones
pauebunt fugientes. Fugato
itaque dyabolo cum satellitibus
suis. de christi regno et principatu
apostolorum subditur. Dixit dominus
cuius ignis est in syon. et cami-
nus eius in ierusalem.
Ecce in iusticia regna-
bit rex. et principes in
iudicio preerunt. Syon
autem que dicitur specula presentem
designat ecclesiam. que in arce
mentis aduersus demonum insi-
dias uigilat. et celestia licet
per ymaginem contempla gau-
det. Ierusalem uero que uisio pacis
interpretatur. illa est beatorum in celis
gloria ubi pax regnat et securi-
tas. Ignis autem et caminus dei
est incendium caritatis eius
sed considerandum est quia ipse
prius esse potest in compunctione
caminum. Solet enim caminus
ingens semper exuberare incendio.
quia igitur electorum corda nunc
igne diuini amoris concipi-
unt. sed in illo beatitudinis regno
valde copiosius eorum igne
replentur. Ignis dei est in syon.
et caminus eius in ierusalem. Ca-
minus quippe dilatat. et multum
amplius inter illum caritatis
ardorem. quem hic habent electi.
et eum quem habituri sunt
in regno celorum deo coniuncti.
quantum inter exiguum igniculum
differt et ingentem caminum.
Dicto autem ignis et camini
mentione conuenienter de christi
regno locutus est. quia christus
in corde positus cordibus regnat
in quibus ignis iste dilectionis
est. Si quis enim spiritum christi non ha-
bet non est eius. Ecce inquit
in iusticia regnabit rex christus

expulso sathana qui iniquitate tyrannide exercebat. et apostoli principes in iudicio preerunt quia principes assur in iniusticia convicti fuerunt qui sine iudicio dominari querebant. Sequitur. Et erit vir sicut qui a vento absconditur et celat se a tempestate. sicut rivi aquarum in siti. et umbra petre prominentis in terra deserta. Vir quisque iustus et viriliter agens erit in ecclesia sicut qui absconditur a vento et celat se a tempestate. qui sub dominica protectione tutus erit a vento flatus demonum, et a tempestate tribulationis. sicut dicit de domino. qui abscondit me in tabernaculo suo in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui. Et erit sicut rivi aquarum in siti. quia flumina de ventre eius fluent aque vive. que propinabit sitientibus proximis. Erit et sicut umbra petre prominentis in terra deserta ut ad eam confugiant qui tribulationum estu fatigantur. Possumus per terram desertam seculi huius hominem intelligere. petram autem christum. per umbram petre imitationem christi designat. quia sicut umbra secundum qualitatem corporis ducitur. sic vita iustorum de specie imitationis eius exprimitur. Vir ergo iustus sicut umbra petre prominentis in terra deserta. quia sanctus quisque ad summi redemptoris similitudinem sublimis et robustus fiet. atque consistens in medio nationis prave et perverse. refugium debilibus qui extremum in carne infirmi erant et quoniam subditur. Non caligabunt oculi videntium. et aures audientium diligenter auscultabunt. Videntes enim et audientes hic appellantur quibus dictum est. Vestri autem beati oculi qui vident et aures que audiunt. Amen quippe dico vobis quia multi prophete et iusti cupierunt videre que videtis et non viderunt. et audire que auditis et non audierunt. Sed horum oculi non caligaverunt et aures eorum diligenter auscultaverunt sicut dictum est eis. Vobis datum est nosse misterium regni dei. ceteris autem in parabolis. ut videntes non videant. et audientes non intelligant. Exponebat enim eis dominus seorsum omnia que loquebatur aliis in parabolis. De quibus et subditur. Et cor stultorum intelliget scientiam. et lingua balborum velociter loquetur et plane. Nomine enim stultorum et balborum appellatione. inscios simplices et illiteratos designat piscatores. quos elegit dominus in apostolos. Nam que stulta sunt mundi elegit deus. ut confundat sapientes et infirma mundi elegit deus. ut confundat fortia. Sed horum cor intellexit scientiam. et lingua eorum velociter et plane locuta est. quia dominus aperuit eius sensum. ut intelligeret scripturas. et accepto spiritu sancto loquebantur variis linguis magnalia dei. Sed hiis in tanta auctoritate erectis. doctores synagoge frustrati sunt atque deiecti. Nam sequitur. Non vocabitur ultra is qui insipiens est princeps. neque fraudulentus appellabitur maior. Quis enim est insipiens et fraudulentus nisi scribe et pharisei et principes sacerdotum. qui sapientia dei que christus est re-

pendentes semper in eum stan
tes et insidias mortis sunt
Sed isti iam in templo dei non sunt
principes et maiores quia de
o christo servire noluerunt. Contra
adhuc perversitas subditur. Stul
tus enim fatua loquetur et cor
eius faciet iniquitatem ut
perficiat simulacionem et loquatur
ad deum fraudulenter ut faci
at vacuam animam esurientis
et potum sitienti auferat. Stul
tus enim ut notatur Mt xxiii co
rectus est quibus ait dominus
Ve vobis duces ceci qui dicitis
Quicumque iuraverit in templo
nichil est. Qui autem iuraverit
in auro templi debitor est.
Stulti et ceci. Quid enim ma
ius est aurum aut templum quod
sanctificat aurum. Sic ergo stultus
fatua de domino locutus est
dicens Non est hic a deo qui
sabbatum non custodit. Et quo
modo potest homo peccator hec signa
facere. Et cor eius fecit iniqui
tatem quia cum dixisset dominus pa
ralitico confide fili remittuntur
tibi peccata tua. Ecce quidam
de scribis dixerunt intra se: hic
blasphemat. Et mox audi
erunt Ut quid cogitatis ma
la in cordibus vestris. Cor stul
ti huius fecit iniquitatem ut perfi
ceret simulacionem et loqueretur
ad deum fraudulenter. Qui principes
sacerdotum et scribe miserunt insi
diatores qui se iustos simu
larent et caperent eum in sermo
ne et traderent eum principatui
et potestati presidis. Et interroga
verunt illum dicentes Magister
scimus quia recte dicis et do
ces et non accipis personam sed
in veritate viam dei doces. Li
cet nobis dare tributum cesari

an non considerans autem
dolum illorum dixit ad eos
Quid me temptatis. Sed et
animam esurientis plebis va
cuam facere conabatur stultus
iste: et potum divine predicatio
nis auferre sitienti populo dum
cum populus suspensus erat
audiens illum pharisei au
tem et scribe dicebant demonium habet
et insanit. Quid eum auditis
Unde et dominus contra eos Ve vobis
scribe et pharisei ypocrite qui
clauditis regnum celorum an
te homines vos non intratis
neque introeuntes sinitis
intrare. De quibus et subditur
Fraudulenti vasa pessima
sunt ipse enim cogitationes
concinnavit ad perdendos mi
tes in sermone mendacii. Cum lo
queretur pauper iudicium. Princeps
non ea que digna sunt cogi
tare cogitabit et ipse super du
ces stabit. Fraudulentus est
cetus scribarum et phariseorum atque
sacerdotum quorum vasa sunt
corda hominum quibus mali
cia sua infuderunt. Sic ergo
fraudulentus cogitationes
concinnavit id est preparavit ad
perdendos mites id est ad seduc
endos per vasa sua simplices
in sermone mendacii. Qui princi
pes sacerdotum congregati cum
senioribus accepto consilio pe
cuniam copiosam dederunt mi
litibus dicentes. Dicite quia
discipuli eius nocte venerunt
et furati sunt eum nobis dor
mientibus. Pauper vero qui cum
esset dives propter nos factus est ege
nus loquebatur iudicium dicens
Si non facio opera patris mei
nolite credere mihi. Si autem facio.

et si non multis in crede oper-
ibus cedit et de adultera q
sine peccato e vestrum primus illam
lapidem mittat et hijs similia
offendiculo aut cogitauit pri
cipem. princeps in xpus ea que
digna sunt principe cogitauit
quia morte uicta resurgens
ait discipulis suis / data e omnis
potestas in celo et in terra. Euntes
ergo docete omnes gentes baptiza
ntes eas in nomine patris et filij
et spiritus sancti. docentes eos seruare
omnia quecumque mandaui vobis
Et ipse super duces ceterorum stat
sit et illis adiungit. Ecce ego
vobiscum sum omnibus diebus
usque ad consumacionem seculi /
Mulieres opulente surgite
et audite vocem meam filie con
fidentes percipite auribus elo
quium meum. post dies et annum
et vos conturbamini confidentes con
summata est enim vindemia.
collectio ultra non veniet. Ob
stupescite opulente conturbamini
confidentes. Exuite vos et con
fundemini. accingite lumbos
vestros super ubera plangite
super regione desiderabili super
vinea fertili. Mulier in sacro
eloquio aut pro sexu ponitur
aut pro infirmitate ponitur ut
ibi misit deus filium suum fac
tum ex muliere, pro infirmitate
ut quidam sapiens ait. me
lior est iniquitas viri quam
bene faciens mulier. Vir enim
fortis quilibet et discretus
vocatur. mulier uero mens infir
ma vel indiscreta accipitur
Et sepe contingit ut et discretus
quisque subito labatur in culpa
atque indiscretus alius et in
firmus bona exhibeat opera

Et hijs qui indiscretus et infirmus
est nonnumquam quod bene egerit
amplius eleuatur atque grauius
in culpa cadit. discretus vero
quisque et ex eo quod se male
egisse intelligit, ad districtionis
regulam arcius reducitur. et in
arcius ad iusticiam proficit. qui
ad quamvis iniusticiam cecidisse vi
debatur. Recte ergo dicitur melior
est iniquitas viri quam bene faciens
mulier. quia nonnumquam et cul
pa fortium virtutis occasio fit
et virtus infirmorum occasio peccati
Quid itaque loco mulierum nomine
quid nisi infirmitas mentium
signatur. Mulieres ergo molles
i. ad infirmas animas sermo
prophete dirigitur. Quas et opulentas
atque confidentes eas nuncupat
quia se intuitu operibus uber
tas estimant. et velud de opera
confidunt iusticia. Sunt enim
plerique religionum professores
quos nunc sermo diuinus sub
mulierum appellacione denotat.
qui se fortes arbitrantur. quia ex
terne mutacione habitus et in
nullis exercentur virtutibus. et vos
a sui corporis insania ex
citare volens. surgite inquit
et audite vocem meam. Ille enim
resurgit audire vocem prophete
qui neglicenciam atque desidiam
derelinquens in recto corde sacra
eloquia audit paratus. ad sa
nandum. post dies inquit et
annum conturbabimini. Quid
dies quod infinite ponit nisi
presentis vite tempus exprimi
tur. dierum nisi e inicius et
quod per annum designat nisi
spacium illud quod ab omnibus
olim penitendi usque ad finem

3 ii

om · eiusmodi anno gratie
dicit : Benedices corone anni
benignitatis tue · Post dies
igitur et annum i · in die iudicii
vos contristabimini qui nunc
quasi de iusticie intuitu consideratis
consummatam e[st] caput et vindemia
ij · genus humanum · inde
illa penitus abscissu e[st] de se
cto collectio vltra non veniet
ampl[ius] nulli nascetur
homines in terra · qui per mortem
inde colligantur dominus quo liceat
penitentiam agere · ut obstupe
scite futuram iniquorum dampnationem
· que putatur vos
spiritualiter esse spuletas · considerantes
quod hereditas est
incedere in manus dei viventis
· et cetera adpenitentiam
salubri metu contristemini
· nec illud de statu considerantis
exuite vos et confundemini
· nolite in vos exterior que
patet hominibus qui religio
sorum attende conversationem ex
quales sub illius tegumen
to sitis in spiritu et de interiores
hominis deformitate erubescite
· Accingite lumbos uestros
super libera · i · carnis luxuria
in peccatis cogitationibus co
hibete et reprimite ut non solum
carne sed et corde castitatem
seruetis In lumbis quippe lu
xuria · in uberibus uero cogita
tiones designatur · Accingite
igitur lumbos super · ubera quasi
luxuriam in cogitationibus
per continentiam coercete ut neque
pectus per immundas cogitationes
spargatis · dehinc plangite in
quit super religione electa
et super regione desiderabile
nisi multitudo religiosorum vel
vita eorum designat · Unde per
Malachiam dominus populo suo
promittit dicens // Eritis enim
vos terra desiderabilis · Et quid
vinea fertilis nisi plebs fi
delium vel actio eorum expnnt feces
botros spiritualium fructuum vi
nea enim domini exercituum do
mus Israel est · Indicat ergo planctum
super religione desiderabilem
et super vinea fertilem quia
multorum iam vita religiosorum
gratiam religionis amittit et
qui spirituales fructus pie conuer
sationis facere solebat iam lamentabiles
actus proferunt atque
succrescentibus viciorum sentibus
sit eorum vita quasi desertum vn
et sequitur super humum populi mei
spine et vepres ascendunt quan
to magis super omnes domos gau
dii ciuitatis exultantis humum
quippe populi mei sicut dominus electorum
omnium mentem notat · Super quam
spinas et vepres ascendere perhibet
quia nec ipsam quoque esse ab
sque puncturis vitiorum videt domus vero
gaudii ciuitatis exultantis
mens prauorum est · que diuina ve
tera supplicia conspicere negligit
in carnis voluptate se deserens
inaniter illarescit ait ergo super
humum populi mei spine et ve
pres ascendunt quanto magis
super omnes domos gaudii ciui
tatis exultantis · At si aperte di
cat si et illorum mentes vicia depri
munt qui se celestibus deside
riis affligunt · quibus culpis
substrati sunt qui sine vlla
formidine se in carnis volup
tate derelinquunt · Sequitur //
Domus enim dimissa est · multi
tudo vrbis derelicta est · domus
i · mens iniquorum dimissa est
ab eo · qui ait dimisi eos secundum
desideria cordis eorum · qui et mul
titudine vrbis relinquit · quia

humani generis pectem que lata
miam ingreditur. que per habu
dantia iniquitatis multa etiam reg
ni sui sorte reprobauit et in
mediis partibus dereliquit
unde et subdit Tenebre et
palpacio facte sunt super spe
luncas usque in eternum/ gaudium
onagrorum pascua gregum do
nec effundatur super nos spiritus
de excelso Demus enim per spelun
cas mentes profundas et horridas
iniquorum mentes. in deserto huius
seculi designat Dumbus super
duxit voce qui profundi cordis to
de ut a domino abscondatis
consilium. Onager non dicitur
azinus agrestis et quid per
onagros nisi fortes ac superbi
principes uel magni in sublimium
exprimunt. qui velud onagri
in solitudine vagabatur. Dum
ipse libertate arbitrii mente i fide
les sequuntur. Demus autem per gre
ges bestiarum nisi multitudo si
gnatur iniquorum et demonum. Do
minus igitur et omnis multitudo
relicta. ipsa est in solitudine et
super solitudinis huius speluncas
i. super profundas peccantium men
tes facte sunt tenebre: quia
lumine ueritatis peccando perdide
runt. sed et palpacio facta est
ibi i. ceca infidelium actio: quia
sicut quis ponitur in tenebris
hinc illincque palpat. sic infi
deles et errantes nesciebant
quo se deberet uertere uel quid
agere/ Et hoc factum est usque in
eternum super eorum mentes qui sine
fine mortui sunt/ et factum est
gaudium onagrorum ibi quia in
eis quos deus reliquerat gra
nisi sunt superbi doctores errorum
et spiritus cordis scrutatores Gre
ges que bestiarum agrestium i. de

//volitat

monum et uitiorum habuit ibi
pascua usque Donec spiritus sanctus
super apostolos plebemque credentium
effunderetur. Cum gentes ad dominum
renouaret Unde et apte subiun
git Et erit desertum in chermel
et chermel in saltum reputabitur
et habitabit in solitudine iudicium
et iustitia in chermel sedebit
desertum quippe notat multi
tudine urbis derelicta i. gen
tilitatis in qua tenebre et pal
pacio fuerat Chermel non dicitur
molle uel tenerum siue cognitio
circumcisionis atque iudaicum de
signat populum. cuius cor ad fidem
mollitum fuerat. et carnis cir
cumcisione nouatur Christo ergo
spiritu sancto. desertum versum est in cher
mel. quia gentilis carnali cir
cumcisus est de oleastro. et contra
natura insertus est in bona oli
ua. Pirarchiarum. Desertum in
chermel est conuersum. quia cor
derelicte gentilitatis* i. infidelita a
tis solitudine conuersum est. In so
litudine gentilitatis habitat iudi
cium recte discretionis quia fi
deles uegetibus omnia ea que
facturi sunt. equitatis pondere in
dicio examinat et in chermel
omissa iam tonsure gentilitatis se
det atque regnat iustitia. iuste
conuersationis sequitur Et erit
opus iustitie pax. et cultus
iustitie silentium et securitas
usque in sempiternum. Antiquitus
fuit opus iustitie. ut sancti
suos odirent inimicos. Nunc
autem est opus iustitie pax quia
qui nemine ledit. sed omnes
sicut se ipsum diligit. et quicquid vult
ut faciant sibi homines bona
et ipse facit eis similiter. iste iu
stitia operatur. Et cultus iustitie
silentium est. quia qui iustitiam cole
desiderat intus est ut ore suo cu
b

*emollitum est ad fidem et spiritualiter conuersum
chermel in saltum reputatum est.
quia spiritus in doctorum

stodiam ponat. Nam meetis in
sticia desolatur quam ad inmode
rata locucione non ptit. Ille eciam
silet qui nullis prave acco
nis clamoribus perstrepit. Et
hoc silencium est cultus iusticie
quia per hoc quod se quis a peccato
custodit eciam iusticiam colit. vel
pax que consumpat omnem sollici
cudinem opus iusticie scorum et cul
tus iusticie silencium. ut non mul
tiloquio iudicem sed brevitate si
bi adquirant dominum. Munda autem
est securitas cordis consciencia
hec bona quoniam videlicet se
curitate eciam perhennis nascit-
requies. quia ad bona eterna
quelibet cogitacione ad gaudia
eterna transit. Sequitur. Et sede
bit populus meus in pulcritudine
pacis et in thabernaculis fiducie
et in requie opulenta. populus dei
sedet in pulcritudine pacis quia
ipse inhabitare facit unius mo
ris in domo. ut multitudinis
credencium sit cor unum et anima
una. pulcritudo namque pacis in
idipsum ducit omnes. et non sint
in eis scissmata. Sunt autem pre
ter in eodem sensu in eadem sciencia
Thabernacula vero fiducie vel ma
siones cenobia sunt religiosorum
vel conventus et ordines eorum in
christo confidencium qui sedent in
requiem opulenta. Omnibus huiusmodi
enim nichil appetunt et virtutum opu
lencia ditantur. intus. Hec licet
in eis qui sub regula in monaste
riis usque hodie degunt benedicti
biliter impleatur. maxime tamen
facta sunt in primitiva ecclesia
unde mox de illis iudicis qui
credere noluerunt sententiam subdi-
dit. Grando autem in descensi
one saltus et humilitate humili
abitur civitas. Saltus quippe

vocatur populus iudeorum eo quod ma
thematice in saltum reputatur
Ubi quoque est descensio saltus huius
nisi deiecto elacionis eius. Cuius
descensioni grando vehemencius
sime tempestatis per romanos
incubuit et civitas iherusalem hu
miliata est et ad solum usque
destructa. Sed quia sancti tunc predi
catores ubique verbum vite per totum or
bem disseminabant sequitur.
Beati qui seminatis super omnes
aquas immittentes pedem bovis
et azini. Aquas namque populos
esse docet angelus in apocalipsi iohannis
Bos autem et azinus iudaicus
atque gentilis populus est quia
cognovit bos possessorem suum
et azinus presepe domini sui. Quasi
super omnes aquas seminare est
cunctis populis fructuosa vite
verba predicare. pedem vero bovis et
azini immittere est vias israheliti
ci ac gentilis populi preceptorum ce
lestium vincula religare. Eo quod ma
nus predicatorum infideles alii quidem
perceperunt. alii vero contempserunt et ad
nec subditur. De

Ve qui predaris. Nonne
et ipse predaberis. Et qui
spernis nonne et ipse sperneris
Cum consummaveris depredacionem
et depredaberis. Cum fatigatus
desieris contempnere. et contemp
neris. Predabantur enim qui mar
tires ad supplicia trahebant
atque bona eorum diripiebant
spernebant autem qui in fine de eis
dicturi sunt. Hii sunt quos
aliquando habuimus in derisum
et in similitudinem improperii. Nos
insensati vitam illorum estima
bamus insaniam. et finem illorum
sine honore. Sed ne istis eciam
iam predati sunt eos maligni

spus et obprbriu sustinet qd
ingru̅ dolebit et iustum ual
de est. ut quiuis pdat et ipe
pda fiat et qui pmit et ipe
pmat. Eadem quippe mensura
qua mensi fuetis remetiet uob
potest et de modernis raptori
bus atque contemptoribus hec
sententia intelligi. Dum eni
aliena rapit et ipe in eternu
suo rapit. et qui bona pmit
erit dedens sine honore et
in contumelia int mortuos
imppetuu. Sequitur. Domine
miserere nri te eni expectaui
mus. esto brachiu nrm in ma
ne et salus nra in tempore t
bulationis. Hec uox fidelium he
breorum est. xpm in aduentu sermo
suscipientu orientes cum ipe
ei dicunt. Domine miserere nri te
eni expectauimus. Mane aut
sit in nobis cum cognitione uei
tatis irradiati cepimus. et illu
strari fulgore iusticie. qui ne
bulis noctis deprimebamur ob
scuritate erroris et culpe. Ubi
uo tenebris errorum eximimur ne
cesse iam est ut contra diaboli
suggestiones reluctemur. sed n
pro adiutorio eius uincere ne
quimus. Ideo si inceteri nra in
sibi p consensu sathanas
subire non ualuit. et mox
aduersa fortis contra nos excitare
molitur. Unde nunc isti postque
xpm susceperunt aiunt. Esto bra
chiu nrm in mane .i. fortitudo
nra aduersus sathane impug
nationes in tribus in exordio co
uersionis nre et salus nra
in tempore tribulationis quam
passuri sumus extimus ubi om
ni iniquitati minuscatis. Sic
eni factu e apostolis ua tu pnci
pibus sacerdotum no adquie
uerunt pcipientibus ne pdi

pcipientibus ne loquerent in no
mine ihu grauissimas passi
sunt tribulationes. Omni lit
et ceteris fidelibus contingere
solet. Sequitur. A uoce angeli
fugierunt ppli et ab exaltatione
tua dispsi sunt gentes. Cum
pdixit aglis nisi chorus co
putant aplor. Atrinus uoce fuge
runt ppli. quia emisso spu sco
pcorum pdicatione tanta milia cre
diderunt iudeis. qui ad solempni
tate conuenerat. ac deinceps
ex eisdem iudeis multa milia
2 confugerunt eni hebrei qui cre
diderunt. quin euadere supplicia
eterna. quem ipsi necem saluato
ris meruerat. quesierunt. Sed
et gentes ab eius exaltatione
dispsi sunt. quia a tempore a
scensionis illius alii ceperunt
ex gentibus ad fidem uenire
et alii pertinacius in infidelita
te psistere. De iudeis uo qui
credere noluerunt subdit. Et co
gregabimur spolia ura. sicut
colligit bruchus. uelud cum
fosse plene fuerit de eo dicit
eni spolia eorum appellat nisi
corpora ipsorum. Caro eni in dnic
tum est anime. Colent eni ho
mines multitudine bruci de
agris colligere: quia fruges
deuorat et ex eo fossas imple
re. Immo quo suspicata uerac. Sic
in obsidione ierlm collecta
sunt corpora eorum qui fame
gladio et pestilentia mor
tui sunt. Uel spolia subtra
ctas eorum intellige quas roma
ni uelud multitudine bruci col
legerunt absque numero. Sequitur.
Magnificatus est dominus qui
habitauit in excelso impleuit
syon iudicio et iusticia et erit

3 iii

fides in temporibus suis. Dominus
post ascensionem suam magni
ficatus est in mundo per apostolos quam
maxime habitavit in excelso et
loco habitaculo quam tunc hominibus
habitaverat antea. Implebit
Syon id est ecclesiam iudicio et iustitia
ut omnia examinando probet et
quod bonum ac iustum est tene
at. Tempora autem fidei sunt de qui
bus ait apostolus: Priusquam veni
ret fides sub lege custodiebamur
conclusi in eam fidem que re
velanda erat. Itaque lex peda
gogus noster fuit in Christo Ihesu ut
ex fide iustificemur. At ubi venit
fides iam non sumus sub peda
gogo. Nunc ergo sunt tempora fidei
quia nunc Deus iustificat gentes
per fidem sine operibus legis. et
in toto orbe fides fructificat.
Bene itaque dictum est quod erit
fides in temporibus suis. Sequitur
Divitie salutis sapientia et
scientia timor Domini ipse est
thezaurus eius. Distat enim ab
eternorum contemplatione actio qua
bene utitur temporalibus rebus.
et illa sapientie, hec scientie depu
tatur. nam scriptum est in libro
Iob: Ecce pietas est sapientia. ab
stinere autem a malis est scientia.
In hac differentia intelligendum
est ad contemplationem sapientiam
et ad actionem scientiam pertinere. Itaque
sapientia et scientia divitie sunt
salutis. quia per hoc ad eternam
salutem pervenit ecclesia quod et ce
lestium contemplatione iam ali
quatenus pascitur et temporalibus
atque terrenis bene utitur exteri
oribus operibus. et apostolus ait
discipulis: Gratias ago Deo meo
semper pro vobis in gratia Dei que
data est vobis in Christo Ihesu quia
in omnibus divites facti estis

in illo in omni verbo et in omni
scientia. Sed et timor Domini
castus timor sobrius timor
securus ipse est thezaurus
eius. Non timor iste servilis
quem foras mittit caritas. Sed
timor ille sanctus qui permanet
in seculum seculi id est quem gignit cari
tas. Aliter enim timet coniugem
uxor amans et aliter timet
ancillam domina peccatis. Si
ergo sponsa Christi ecclesia abiecto
timore legis repleta est timore
casto: quatenus sponsum et amans
timeat et timens amet. Est
timor ille locuples thezaurus
est ut quicumque hunc habue
rit omnes seculi divitias par
vipendebat. His itaque salu
taribus divitiis id est scientia
et sapientia et timore rex
noster suos venit ditare milites
qui propter nos egenus factus
est cum esset dives ut illius
inopia nos divites essemus.
Sed quia iudei noluerunt opes
istas accipere dedit eas gentibus
unde sequitur. // Ecce videntes
clamabunt foris angeli pacis
amare flebunt. Videntes enim
sunt quibus dictum est: Beati oculi
qui vident que vos videtis.
Et ipsi sunt angeli pacis annun
tiantes mundo reconciliatorem:
quia scriptum est de eis: Quam spe
ciosi pedes evangelizantium pacem.
evangelizantium bona. Videntes
ergo clamaverunt foris id est extra
iudeam: quia apostoli predicaverunt
gentibus usque ad fines terre.
et angeli pacis fleverunt ama
re quia ipsi apostoli qui gentibus
pacem annuntiabant iram dei super
iudeos manere lugebant. Unde
quidam eorum ait: Tristitia
est mihi magna et continuus dolor

cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse a christo pro fratribus meis. qui sunt cognati mei secundum carnem qui sunt israelite. de quorum israelitarum destructione subditur. // Dissipate sunt vie. cessauit transiens per semitam. irritum factum est pactum. proiecit ciuitates non reputauit homines. Luxit et elanguit terra. confusus est libanus et obsorduit et factus est saron sicut desertum, et concussa est basan et carmelus. Dissipate sunt vie intra iudeorum. nascentia promanentes omnem regionem. Cessauit etiam ibi pro solitudinibus semita transiens. quia sine habitatore relicta est terra. Irritum enim factum est pactum: quod dominus promiserat dicens. Quoniam loquar populo meo israel. et plantabo eum et habitabit in eo et non conturbabitur amplius. nec addet filius iniquitatis ut affligat eum sicut prius. ex die qua constitui iudices super populum meum israel. Hoc ergo pactum iudeis factum est irritum. quia dominus proiecit eorum ciuitates et quasi in nichilum reputauit eos. et inde luxit et elanguit terra eorum. Quid non per libanum debet intelligi nisi templum quod erat in ierusalem. Unde per zachariam dictum est. Aperi libane portas tuas. et comedat ignis cedros tuas. Libanus ergo confusus est et obsorduit. quia templum iudeorum ab alienigenis contaminatum est. et exhonoratum: immo destructum est. Saron non prouincia est inter ioppen et lyddam. que per romanos facta est sicut desertum. Basan quoque trans iordanem concussa est per eos. et carmelus in possessione iuda. Quia non iudei christum necem saluatoris licet omnia passurum erat. ipse enim morte sua mortem destructurus erat. moxque resurrecturus. et in celum iam regnaturus. ut aperte sequitur. // Nunc consurgam dicit dominus nunc exaltabor et nunc sublimabor. Nunc consurgam a mortuis. nunc exaltabor in celo nunc sublimabor in regno. Et quia contra predicatores resurrectionis eius principes iudeorum igne liuoris erant inflammandi recte subiungitur. Concipietis ardorem. parietis stipulam. Spiritus uester ut ignis uorabit uos. Concipietis ardorem inuidie contra apostolos. quia principes sacerdotum et pharisei ac seniores. parietis stipulam id est opus flammis ultricibus dignum. Stipula enim opus est quod iudex iudicii comburet. Sicut apostolus ait: Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est. quod est christus ihesus. Si quis autem superedificat super fundamentum hoc aurum et argentum. lapides preciosos. ligna. fenum. stipulam. uniuscuiusque opus manifestum erit. Dies enim domini declarabit. quia in igne reuelabitur. et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit. Si cuius opus manserit quod superedificauit. mercedem accipiet. Si cuius opus arserit detrimentum patietur. Parietis ergo inquit stipulam id est opus quod in die illa cremabitur

Spiritus vester ut ignis vorabit
vos. quia sicut nunc nascebi-
mini ardore malitie vestre, sic
postmodum nascituri estis
fortis igne gehenne. Vel quia
et subiecti contemnentes dei erat
hoc igne liuoris qui prius
in corde proposuerat crescit. Sequitur
Et erunt populi quasi de incendio cinis
Omnes enim combusti sunt igne
malitie qui legis zelo persecu-
ti sunt apostolos predicatores gratie. Et
quia sunt in ierusalem obsidentibus
romanis cremati penitus. Unde
subditur Spine congregate
igni comburentur. Spine enim
sunt de quibus in libro re-
gum david loquitur. Preuari-
catores autem quasi spine euel-
lentur uniuersi. que non tolluntur
manibus. Et si quis eas
tangere voluerit. armabitur ferro
et ligno lanceato. igni que succ-
ense comburentur usque ad ni-
chilum. Quid autem sit ignis
docet apud ezechielem dominus
qui ait de ducibus ad ierusalem. Ecce
ego succendam in te ignem. et
comburam in te omne lignum
viride. et omne lignum aridum
sic exposuit quod dixerat
Ecce ego ad te. et eiciam
gladium meum de vagina
sua. et occidam in te iustum
et impium. Spine quoque sunt pre-
varicatores iudei. ignis vero
gladius dei est. Spine itaque
congregate igni combuste sunt
quia iudei qui in ierusalem ad
solempnitatem pasche confluxe-
runt gladio celestis vindicte
perierunt post quorum excidium
dominus sequitur. // Au-
dite qui longe estis que
fecerim dicit dominus cogno-

scite vicini fortitudinem meam.
Contriti sunt in syon peccatores
possedit tremor ypocritas. Vos
inquit qui longe estis ab
ierusalem id est ipse vniuersos mundi au-
dite que fecerim iudeis infi-
delibus. et vos vicini id est mo-
abite et palestini. ceterique de
proximo gentes cognoscite for-
titudinem meam qua debella-
vi eas. Nam contriti sunt in
syon id est in monte templi pecca-
tores. qui si non venissem et
locutus eis non fuissem peccatum
non haberent. et capta ierusalem
possedit ibi tremor ypocritas
phariseos et scribas qui de do-
mino fraudis consulebat auxi-
lio. Vel hec et aliter intelligi pos-
sunt. dicit enim. dissipate sunt
vie. cessavit transiens per semi-
tam. et cetera. Quid per vias
nisi actiones appellat. Semi-
tam non hic accipimus. de qua
dominus ait. Arta est via que
ducit ad vitam. et pauci sunt
qui inveniunt eam. Appropinquan-
te igitur seculi fine. dissipantur vie
id est actiones hominum qui regu-
lam iustitie non servant. Ces-
savit transiens per semitam. quia deest
adesse iam qui per anguste con-
versationis viam. penitus ince-
dens iter pergat. Sed omnes lata
seculi viam incedere satagunt
Et hoc irritum factum est pactum
id est promissio regni celorum. Insisten-
tibus enim promittitur corona.
Sed consummantibus dei. Huius ideo
qui non perseverat. irritum fit pac-
tum promissionis huius. Ecce pro-
iecit dominus civitates id est multi-
tudines eorum. qui lata itinera
perditionis sequuntur. nec reputa-
vit homines. quia non esset sic

estimauit eos vel eos non
reputauit esse homines qui
suo uicio iuncti de uolunt
karitatemque enim caritatem non habet
nichil est apud deum sicut
ait apostolus. Si habuero prophe-
tiam et nouerim omnia my-
steria et omnem scientiam et si ha-
buero omnem fidem ita ut
montes transferam caritatem
autem non habeam nichil sum.
Quos uero propter iniquitatis ha-
bundanciam luget terra id est ecclesia
et merore animi languent.
Libanus autem dealbatus siue
candidatus dicitur. Et quid per li-
banum nisi dealbata conuersacio
signatur et ypocrisis. Unde tunc de
talium paulus ait percuciet te
dominus paries dealbate con-
fusus ergo libanus et obsor-
duit quia plerique dealbato
corum qui religiosam foris con-
uersacionem non religiosa cordis
merore custodiunt de mani-
festa perpetracione iniquitatis
confusione obprobrii sustinent
et euidentibus peccatorum maculis
in fine sordescunt. Saron uero prin-
cipes meroris uel cantans est
sticia interpretatur. Et quid per sa-
ronem nisi quilibet religio-
sus designatur qui merori de-
ditus columbino more peccatum
gemitu habeat. Factus ergo
est saron sicut desertum quia
iam nimis excrescente mali-
cia sicut quisque melius fuerit
et infrequentatus et derelictus
quia nichil gloriam respuit et
fletibus gaudet. Basan autem
pinguedo dicitur. Carmelus uero
mollis. Et pinguedinem hic acci-
pimus de qua propheta dicit. Sicut
adipe et pinguedine repleatur

anima mea. Mollis autem erat
animus sancti iob cum diceret. Deus mol-
liuit cor meum et omnipotens
conturbauit me. Basan igitur
pinguedo gracie spiritualis intelligitur.
Carmelus uero mens ad cari-
tatem et pietate mollis dici-
tur. Aut et carmelus cognitio
circumcisionis et ille circumcisione
bene nouit qui corde et opere
et lingua circumcisus est. Concus-
sa est autem basan et carmelus
quia etiam mens istorum in il-
la temptacione nouissima
concutitur. Surgent enim pseu-
do prophete et pseudo christi et dabunt
signa magna et prodigia ita
ut in errorem inducantur si fieri
potest etiam electi. Et quia post
tribulacionem dierum illorum uidebunt
filium hominis uenientem in nu-
bibus celi cum uirtute multa
et maiestate terre subiugetur. Et
Nunc consurgam dicit dominus nunc
exaltabor et nunc sublimabor.
Nunc exsurgam de nimia paci-
encia mea qui huc usque ue-
lud iacui dum contempnerer
et conculcarer nec me uindi-
carem. Nunc exsurgam sicut scriptum
est. Exurge deus iudica causam
meam: memor esto improperiorum
tuorum. Nunc exaltabor quia ex-
altabitur dominus solus in die illa.
Et quia tunc plangent se omnes
tribus terre. Concipietis inquit ar-
dorem doloris mei. Parietis
stipulam in animum illorum di-
centes. Lassati sumus in uia in-
iquitatis et perdicionis et am-
bulauimus uias difficiles. Uiam
autem domini ignorauimus. Quid
nobis profuit superbia aut quid
diuiciarum iactancia contulit
nobis. Transierunt omnia illa
illa tanquam umbra. Tertia

eis dictum sunt in inferno. hii
qui peccaverunt. quorum spes impii
tamquam lanugo est. que a ven
to tollitur. Conspicietis inquit
ardore fere penitudinis iudic
illa. et parietis stipulam urbem
plantatus manus. Spiritus ves
ut ignis vorabit vos. quia
tunc omnis ante oculos culpa
reducetur. et mens super gehenne
incendia suo gravius igne cruci
abitur. Et erunt populi quibus
quasi de incendio cinis. Sicut per
malachiam dicitur electis. Egre
diemini et salietis sicut vituli de
armento. et calcabitis impios
cum fuerint cinis sub planta
pedum vestrorum. Tunc eciam principes
et peccatores comburentur igni in
extinguibili. Et comburentur
congregate quia congregabuntur
in congregatione omnis fastus
in lacum inferni. ita de reprobis dic
tis dampnacione eos qui ad
finem veniunt deterrere ab iniquita
te volens subiungit. Audite
qui longe estis et cetera. Vos
qui longe estis a iusticia. au
dite que fecerim et que facturus
sum reprobis in die illa. Et vos
iusti qui pro vite meritis vicini
estis michi. cognoscite fortitu
dinem meam in eos. Conterriti sunt
enim et conterret in syon et iniqui
peccatores. qui deo presumebat
quod dictum est qui crediderit et bapti
zatus fuerit salvus erit. Sed
contere tunc audierint. Disce
dite a me maledicti in ignem
eternum. Esurivi enim et non dedi
stis michi comedere. [illegible]
et tunc possedit tremor hypo
critas. quia qui nunc destitu
to gloriantur in oculis hominum. tunc
confundentur. cum apparuit
in die iudicii eorum opera cum reprobi
tunc omnes mittendi sunt.

in caminum ignis. qui non
extinguetur. Recte adhuc subditur
Ad terrorem iniquitatum. Quis
poterit habitare de vobis
cum igne devorante. Quis
habitabit ex vobis cum ar
doribus sempiternis. Tanta
enim est gehennalium flammarum
asperitas. ut tolerari neque
at. et tamen impii sine fine
cruciabuntur in ea. Cum autem
deinde quoque qui in inferno ha
bitaturus est dixisset. Quis ha
bitabit ex vobis cum ardori
bus sempiternis. mox econtra
subicit. de quolibet regno
celorum habitatore futuro. Qui
ambulat in iusticiis et loquitur
veritatem. qui proicit avariciam
ex calumpniam et excutit ma
nus suas ab omni munere. qui
obdurat aures suas ne au
diat sanguinem et claudit oculos
suos ne videat malum. iste in
excelsis habitabit. munimenta
saxorum sublimitas eius. pa
nis ei datus est. aque eius
fideles sunt. Regem in decore suo
videbunt oculi eius. cernent terram
de longe. Cor tuum meditabitur
timorem. In iusticiis vero am
bulat. qui vitam suam rigoris
actionibus ducit. Qui veritate
loquitur si quod novit sine dolo
simpliciter profert. Et avari
ciam ex calumpnia proicit. sicut
recusant aliis per calumpniam
auferre quod acquirunt. Tres vero
sunt acceptiones munerum. a
corde. ab ore. a manu. Munus
namque a corde est captata gratia
a cogitatione. munus ab ore est
gratia per favorem. munus e manu
est premium per dacionem. Sed iustus
quisque manus suas excutit
ab omni munere. quia in eo quod
recte agit. nec ab humano
corde inanem gloriam. nec ab ore
laudem. nec a manu recipere.

dicione quid. Quid aut e ob
durare aures suas ne audiat
sanguinem nisi petus suadentibz
que detrane & sanguine nascunt
no pbere consensum. Et quid
est ne malum videat nisi oculos
claudere nisi omne qd rectitudini
adversum e no approbare. Hz hmo
scientia conversatione dentis
mox ad quintos contemplationis
gradus ascendat. pfecto ostendit
propheta qui subiungit in excelsis
habitabit et cetera. Iste in ex
celsis habitabit quia quamvis
cum carne miserioribus re
tineat. mentem iam in subli
mioribus fixit. Munimenta
saxorum sublimitas eius. quia
dum abiecta desideria terrena
conversationis caveat. ad superna
patrum precedentium patrum ex
empla se sublevat. et quia
per contemplationis donum gratia
spirituali pascitur. panis ei datus
est. i. refectionem spiritualis gratie
percipit. quia sic ab omnibus infi
mis celestia spectando suspendit
Intellectus namque habitare
est cor intelestibus ponere et
munimenta saxorum sublimitas
tua e: cum fortium patrum
precepta et exempla aspicimus
atque ab infima cogitatione
separamur munimenta saxorum sub
limitas tua est. tu mente ratio
nis castrisque celestibus iungimur
et insidiatores malignos spiritus
stantes in acie cordis. quasi
subter positos expugnamus
Tunc nobis etiam panis datur
qui insuperius erecta in recto
centitatis contemplatione reficitur
Aque eius integre fideles sunt.
qd doctrina dei hic pfectorum p
mittitur hic in munere exhibet
Sapientia aut huius mundi e

fidelis est. quia mansura
post mortem no est. Sed aque
eius fideles sunt. quia illam
te qd ante mortem insinuant
hac etiam post mortem demonstrat
Regem in decore suo oculi eius
conspicient. quia redemptor
in iudicio. et a reprobis homo
videbitur. Sed ad divinitatis
eius intuendam celsitudinem
soli qui electi sunt sublevan
tur. cum quadam foeditate reprobis
videre est. solam sensibile formam
insigna ab iniquis despectus
est terre. Hz ab electis videtur
re suo rex cernitur. quia ultra
semetipsos rapti in ipso claritatis deitatis
tis fulgore oculos cordis figunt
terram quamdiu in hac vita sunt
quia illam invictam patriam
sicut est videre no possunt
recte subiungitur. Cernent terram de
longe. Humana ante mens
quo altius elevata eque sunt
eterna considerat. eo de factis qua
libus gravius tremefacta for
midat. quia tanto se reum inve
nerit. quanto se ab ipso lumine
discrepasse qd desuper intimatur
conspicit. Fit qz sit. ut illumi
nata plus qz metuat. quia
magis aspicit cui tenetur regula
qd quanta discordat. Dicta namque
adiuncta regula tua rectitudo
si districtum iudicium invenit
multis tortitudinum suarum simib;
inventuria rectitudine impingit
Unde nunc ad eum de quo loquebar
sa locucione subiungit. Prophetan
tar tuum meditabitur timorem
si quis vero quondam ita vivere
voluisset. impediebat plurimum
sunt carnali doctrina videtur il
lunt nam loquiis gentilium
Nunc aut utraque sunt eva
cuata. Multosque iam ad initatib

mnerunt iustus Nam sequitur
Ubi est litteratus ubi legis uba
ponderans ubi doctor paruulorum
populum imprudentem non uide
bis populum alti sermonis ita
ut non possis intelligere diserti
tudine lingue eius in quo nulla
est sapientia. Litteratus enim phari
seus erat quia solam littere
superficiem sectabatur. Et ipse non sensu
sed uba legis uelud inteniti
na ponderabat ostendens que
essent grauiora et doctor erat
paruulorum quia docebat plebe
iudeorum qui latte semper indi
gent ut paruuli. populus uero
imprudens gentilis est qui uerba
ignorabat presentia eorum erat
alti a presumendi sermonis ita ut
simplicitatis fidelium uix intel
ligi posset disertudine a facun
dia lingue eius sed tamen in eo
nulla erat sapientia quia diserte
nimis et polite uba proferebat
sed nullum in eisdem ubis sensum
habebat. Sicut enim doctrina
celestis non uba sed sensum atte
dit. sic doctrina seculi non in sensu
sed in compositione uborum et in elo
quentie iactantia gloriatur. Et iam
doctores huiusmodi tu sinus doc
trinis enarrauit ut euangelica predi
catio maneat. quemadmodum et
apostolus ait. Ubi sapiens. ubi scriba.
Ubi conquisitor huius seculi. Nonne
stultam fecit deus sapientiam
huius mundi Nam quia in dei
sapientia non cognouit mundus per sa
pientiam deum. placuit deo per stul
titiam predicationis saluos facere
credentes. Deficientibus ergo inani
bus doctrinarum predicatoribus et ecclesia
surgente ipsa subiungit Respi
ce syon ciuitatem solempnitatis
nostre. Oculi tui uidebunt ierusalem
habitacionem opulentam. thabna

culum quod nequaquam transferri poterit
nec auferetur clauus eius in sem
piternum et omnes funiculi eius
non rumpentur. quia solummodo
ibi magnificus dominus noster. Sy
on quippe uel ierusalem ecclesia est
que est solempnitatis nostre ciui
tas est. quia ibi laudes cre
atoris decantamus. Neque
enim extra ecclesiam laudare quis
deum bene ualet. quia scriptum
est. Quomodo cantabimus canticum
domini in terra aliena. Unde sequitur
Te decet ympnus deus in syon
et tibi reddetur uotum in ierusalem.
Et ipsa est habitacio opulenta quia
ibi sunt diuitie salutis sapientia
et sciencia et timor domini the
saurus eius. quibus ditat
habitatores in bis huius. Et
ita dicendum oculi tui uidebunt
uisione eterne patris. et ciui
tas inspiratas. quas oculus
non uidit nec auris audiuit
nec cor hominis excogitauit.
Sed et thabnaculum erit notandum.
quia impregnacionis huius
itineris. Id hospitium uel habita
culum est. Quod uidelicet thabna
culum transferri nequaquam pot-
erit ecclesia mea. quod credidit per
manet. Nec auferetur clauus eius
in sempiternum: quia uerba predica
tionis eius non tollentur. sicut
iohannes ait. Uos quod audistis
ab initio. maneat in uobis.
et in eius apostolis. dicitur euangelium
eternum. Et omnes funiculi eius
non rumpentur. quia precepta eius
numquam destruentur. Antiquum
enim thabernaculum sepe transla
tum est ut de solitudine in
sylo in nobe et inde in ierusalem
quia synagoga quibusdam
semper erant persecutionibus permo
uenda. donec ueniret in certum

Tabernaculum non nouit. nequaquam
transferetur. quia iam non est iam
ultra religio in qua ab ista qua
tenet ecclesia promoueatur. Dicite
domino. Tantum quod habetis
tenete donec veniam. Quod autem
clauorum nomine verba eius sig-
nentur ostendit salomon dicens
Verba sapientum quasi stimuli et
quasi claui in altum defixi. et
subtilitas spiritualium eius prop-
ter eos exprimitur appellatione fu-
niculorum quibus ieremias extra-
hi legitur funiculis de lacu. Signi-
ficat enim peccatorem qui de pro-
fundo iniquitatum educitur per
obseruantiam spiritualium mandatorum.
Claui itaque verba sunt et funi-
culi precepta. Et sicut taberna-
culum clauis firmatur et fu-
nibus extenditur. sic ecclesia
validis scripture sacre dictis ro-
boratur. et preceptis macionis di-
latatur. quorum videlicet claui et
funiculi nunquam auferentur neque
rumpentur. Sicut ablati et rupti
sunt claui et funiculi veteris
testamenti tabernaculi. Ablata
sunt enim verba que de futuro di-
cebant. Ecce virgo concipiet
et pariet filium. et dicitur. quia post-
quam venit plenitudo temporis
misit deus filium suum factum ex
muliere .i. ex femina. Et rupta
sunt precepta de oblationibus
victimarum. et octo sabbatorum. et ce-
teris obseruationibus huiusmodi.
Verba autem noue predicationis
ecclesie et mandata eius nunquam
mutabuntur aut destruentur. quia
solummodo ibi magnificus dominus
noster. Nichil enim magnum agit deus
noster apud infideles. quantacumque
eis beneficia temporalia operetur.
Sed in ecclesia tantummodo magna o-
peratur. quia remissionem peccatorum

et eternam stabilitatis largitur suis
et adventum eos sempiternam
perducit. vel superna ierusalem eternum
dei tabernaculum est. ubi ipse per-
henniter habitat. Unde nequaquam
dicitur tabernaculum transferri poterit
quia nequaquam ultra mutabit
locum. Sed perpetualiter manebit
in illo beatitudinis regno. Prop-
terea et subditur methaforice. quod
claui eius non auferentur in sem-
piternum. neque funiculi eius rum-
pentur. ut stabili firmitate in uno
loco sine fine manere monstretur.
Quia solummodo ibi magnificus
dominus. quem vident et intuentibus
se gaudia prestat eterna. Sequitur
locus fluviorum rivi latissimi
et patentes. Ecclesia est locus flu-
viorum. quia propheticis et apostolicis
fluminibus exuberat. et sunt
in ea rivi expositionum latissi-
mi. Scripta enim dicta expositio-
rum faciunt nobis esse conspi-
cuas sententias antiquorum pa-
trum. et quod patres breviter dixe-
runt. isti latius exponentes
patefaciunt. Ysaias ergo pla-
na sacre ecclesie expositionis verba
conspiciens. et non allegoriarum
tenebris obscura ait. Locus
fluviorum rivi latissimi et pa-
tentes. Testamenti enim veteris
dicta quasi angusti et clausi ri-
vi fuerant. qui universas sa-
cre sue sententias collectione
obscurissima constringebat. at
contra doctrina sacre ecclesie rivi pa-
tentes sunt. quia eius dicta
et invenientibus multa sunt
et querentibus plana. Non transi-
bit per eum navis remigum.
neque trieris magna transgredie-
tur eum. Dominus enim iudex noster. dominus
legifer noster. dominus rex noster ipse
salvabit nos. Non transibit per eum

navis remigii, i. predictum lo
cum fluminum. ¶ Quod non pera
vit remigii nisi mens de
signata reproborum. que primare
huius secta malignis spiritibus
velud remigibus ducitur
unde et insequentibus iste propheta
dicit chaldeos in navibus
suis gloriantes. quia necessa
rium demones in eorum cor
dibus gloriantur. quos ad volun
tate sua navis desideriis
peccati turbulentas amaritu
dines ducunt. ¶ Triens autem
et tremis i. navis tres remorum
ordines habens. ¶ Et quid per
terem magna nisi predicta
mens iniquorum sive babylo
exprimitur. que tres habet ordi
nes remorum. quia in cogita
tione et verbo atque in actu
regitur a malignis spiritibus
non ergo transibit per eum na
vis remigii. neque triens mag
na transgredietur eum. quia
mens iniquorum ponere gressum
malitie sue non potent in
terra istorum. consuevit namque
per eum. si voluntate suam
expleverit in eo. sed non transibit
quia quod male desiderans fa
cere temptat non potest. Dominus
enim salvabit nos. i. custo
diet ne per nos iniquorum ma
licia transeat. Dominus iudex noster
salvabit nos nunc. quem in fine
iudicaturum contra nos credimus et
legifer noster est. quia nova
lege per semetipsum dedit. Unus
est enim legislator et iudex qui
potest perdere et liberare sicut
ait iacobus. ¶ Et ipse rex noster qui
nunc nos regit. et in eternum in
nobis regnabit. Sit ergo
qui iudicaturus est nos et

norma nobis vivendi in
evangelio dedit. et nos invi
sibiliter regit. ipse nos inter
temptationum pericula salvat
ne victi pereamus. ¶ Vel etiam
iherusalem est locus fluminum. quia
ibi semper emanant flumina
spiritualium graciarum. scripture copio
sis fluentis sanctis mentibus et late
ac patenter per omnia diffunduntur
non transibit per eum navis
remigii. quia nullus impug
nator sive temptator inquie
tabit illos. dominus enim pacto
iudicio salvabit eos perpetua
liter ab omnibus malis. ¶ Sed
quia de reproborum mente quasi
de navi propheta loquebatur. et
de civitate iustorum velud de flu
mio que navis illa transire
non possit. ad hunc conatum na
vis huius in hunc fluvium osten
dit subiungens. laxati sunt fu
niculi tui. sed non prevalebunt
¶ Navium laxati sunt funiculi
tui. ut laxatis velorum funibus
fortius impellatur vento flatus
demonum ad impugnandam ecclesiam
sed non prevalebunt. quia porte
inferi non prevalebunt adversus
eam. ¶ Vel in non sunt funiculi
huius navis nisi peccata de quibus
dicitur. ¶ Ve qui trahitis iniquita
tem in funiculis vanitatis. hos
igitur funes laxat haec navis
ut fluvium transeat. quia mens
impiorum totas iniquitatis
sue remittit habenas. dum
ecclesiam impugnare nititur.
Sequitur. ¶ Sic erit malus tuus
ut dilatare signum non queas
i. velum expandere. ¶ Quid per
malum navis huius qui stat
in altum erectus nisi elatio
mentis iniquorum exprimitur.

Unde septimum est superbia cor-
qui te oderunt ascendit semper
hoc est malus in sublime
porrectus. Quid vero per signum
id est per velum quod in hoc malo sus-
pensum est nisi velamen
erroris designatur quod a belli-
tone superbie dependens to-
ciens iam iniquorum obnubi-
lat et flatibus temptatio-
num impellit. Sit ergo dis-
cerit malus tuus id est elatio
tua ut dilatare signum non
queas id est erroris velum por-
tem tecum expande. Error enim
arcabit ubique et destruet
et euuangelium predicato per univer-
sas nationes dilatabit. Unde
et sequitur. Tunc dividentur
spolia predarum multarum claudi
diripient rapinam nec di-
cet vicinus elangui. Spolia
namque predarum multarum homines
sunt qui tollunt antiquo
hosti sicut scriptum est. Cum
fortis armatus custodit a-
trium suum in pace sunt ea que
possidet. Si autem fortior illo
superveniens vicerit eum v-
niversa arma eius auferet
in quibus confidebat et spo-
lia eius distribuet. Custo-
diebat enim dyabolus hunc
mundum armatus velut atri-
um et nullo repugnante
possedit. Sed desuper veniens
nobis salvator vicit eum
et arma eius id est potestatem
nocendi abstulit ei atque spo-
lia eius id est homines quos
male possidebat distribuit in
ecclesia sua. Nam ipse dedit quos-
dam quidem apostolos quosdam
autem prophetas alios vero euuange-
listas alios autem pastores et
doctores. Tunc ergo divisa

sunt spolia predarum multarum
quando posuit deus in ecclesia pri-
mum apostolos secundo prophetas tertio
doctores. Deinde virtutes de-
inde gratias curationum opitu-
lationes gubernationes ge-
nera linguarum. Claudi vero sunt
quibus pedes amoris seculi e-
marcuit. Unde iacob qui an-
gelum tenuit uno pede clau-
dicavit quia qui vero amore
sublimia respicit iam in hoc
mundo duplici ambulare desi-
deriis nescit. Uno enim pede
innititur qui solo dei amore
roboratur et in solo dei amoris
pede tota virtute se sustinet
et in ipso stat quia pedem amo-
ris seculi quem ponere in terra con-
sueverat iam aridum suspensum
portat. Tales ergo claudi
rapinam diripiunt. Omnes eos
quos dyabolus possidebat
ad christum convertunt nec vici-
nus dicit elanguimini qui ad si-
milem rapinam exemplo
eorum libenter accedunt. Propterea
sequitur. Populus qui habitat
in ea auferetur ab eo iniquitas
populus fidelium qui sicut
operit in ecclesia perseverat re-
missionem suorum solus obtine-
bit peccatorum. Sequitur aliud capitulum.

Accedite gentes et au-
dite et populi attendi-
te. Audiat terra et
plenitudo eius orbis et omne
germen eius quia indignatio
domini super omnes gentes et
furor super omnem militiam
eorum. Omne de universali in-
dicio locuturus et dampnatione
malorum commonet omne genus
hominum simul ad audiendum quem

de omnibus reprobis est dictum. Accedite inquit huc animo gentes et intento corde que loquor audite. Audiat omnis terra generale iudicium et plenitudo eius i. omnes qui in ea sunt et totus orbis metuat et omne germen eius i. omnes qui in eo nascuntur. Et ita est quod iubet omnes audire quia indignatio domini super omnes gentes in die novissimo veniet et furor eius super omnem militiam eorum: quia si illi in ignem eternum ituri sunt qui esurienti non dederunt manducare quid passuri sunt raptores et homicide. Nunc quoque indignatio eius super omnes infideles est. Qui enim incredulus est filio non videbit vitam sed ira dei manet super eum ut iohannes baptista loquitur. Nam in hoc seculo omnes ira dei nascimur omnes sicut apostolus ait Eramus natura filii ire sicut et ceteri. Sed per solam gratiam christi removetur a nobis ira dei. Bene ergo dicitur quia indignatio domini est super omnes gentes que non crediderunt. Sequitur. Interficiet eos et tradet eos in occisione. Hoc est quod ipse dominus ait: Timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. Sequitur. Interfecti eorum proicientur et de cadaveribus eorum ascendet fetor. Interfecti eorum proicientur a facie domini cum audierint. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Et de cadaveribus eorum ascendet fetor. Quia de corporibus fornicatorum fetor

intollerabilis exhibit. Sequitur. Et tabescent montes a sanguine eorum. Et tabescet omnis militia celorum. Quid hoc loco montes nisi seculi huius potestates accipimus qui pro terrena substantia altius tument. De quibus per prophetam dicitur: Tange montes et fumigabunt. Et quid per sanguinem nisi crudelitates peccatum. Unde quibusdam supradictum est: Manus vestre sanguine plene sunt i. actiones vestre crudelitate redundant. Tabescet ergo montes a sanguine eorum quia principes in tormentis eternaliter deficient pro crudelitate quam sub ipsis exercuerunt. Illis quibus peccant simplex pena redundabit. Quando quia a subiectis offensum fuit per ductum eorum. Militia vero celorum demones aeris intelligimus appellat de quibus paulus dicit: Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem i. adversus homines sed adversus principatus et potestates adversus mundi rectores tenebrarum harum i. iniquorum et infidelium hominum, contra spiritualia nequitie in celestibus. Celos autem non ethereos hic accipimus sed aereos. Unde et aves celi nominamus quas in aere volare videmus. Tabescet igitur omnis militia celorum quia omnes demones qui per hunc aerem vagantes cottidie pugnant contra nos, in die novissimo de volucre in infernum et ibi sine fine tabescent et deficient. Sequitur. Et complicabuntur sicut liber celi

et omnis militia eorum defluet
sicut defluit folium de vinea
et de ficu. Quoniam inebriatus est
in celo gladius meus; considerandum quod non dicit in articulos; sed complicati quasi liber
ut postquam omnia peccata aperta
fuerint et relicta complicentur
qui prius aperta fuerint et neque
quando ulterius scribantur in eis delicta militum. Vel sunt expansi sicut celi sicut liber, ut tot
tidie scribantur in eis nomina
bene viventium, unde dominus
electis discipulis ait. Gaudete quia nomina vestra scripta sunt in celis; Sed in die iudicii
complicabuntur sicut liber celi
ut iam nullius deinceps
nomine in eis scribatur; Et omnis
militia eorum defluet sicut
folium de ficu, quia sicut arboris folium postquam aruerit
et ceciderit nequaquam virescit et in arbore revertitur sed
in terra putrescit ita spiritus illi
de celestibus lapsi nequaquam
in pristinum statum redibunt et aut
penitentia revirescent, sed
in gehennalibus penis et
malis putrescent. Vel militia eorum defluet in statu foliorum quia stelle cadent de celo
Quoniam inebriatus est in iniquitate gladius in celo
meus ac si dicat, Tanta
iam feci superbos tunc perpendite si ipsos etiam quos in celo
non me condidi probationis iudicio prius non peperci. Vel in
celo id est in aere est inebriatus
fervendo potestates aeris; Ecce
super ydumeam descendet et
super populum interfectionis mee
ad iudicium, ydumea terrena
dicitur sive rubea descendet
ergo inquit gladius ultionis mee super ydumeam id est super
eam gentis humani partem que
terrena est et peccatorum sanguine
rubea, et super populum interfectionis
mee id est super omnem eorum quos
occisuro sum multitudinem ad
dapnationis iudicium. De quo
dicitur Qui vero mala egerunt
in resurrectionem iudicii. Sequitur
Gladius domini repletus est
sanguine incrassatus est
adipe de sanguine agnorum et
hircorum de sanguine medulla
torum arietum. Et multos occidisse gladius iste monstrat replecitus sanguine dicitur et incrassatus adipe, Quia vero agni arietes et hirci solebant ymmolari. illam grandem victimam
repleciorum omnium quia nunc ymolatur
de agnis arietibus et hircis. Sede
memoratur, unde per ieremiam
dicit: Deducam eos quasi agnos
ad victimam quasi arietes cum
edis Talibus ergo nominibus
appellantur qui occisioni morte
eterne sunt predestinati sicut hec
animalia ymmolationi aut
etiam per sanguinem intelliguntur peccatores quia scriptum est libera
me de sanguinibus; Et per adipe
superbia digne dicitur prodiit quasi
ex adipe iniquitas eorum; Quid
aut per agnos nisi qui mites
videntur et innocentes, sed non per
dentem tales se facere studuerunt designatur; Quid vero per hyrcos nisi
principes in seculo qui potentiam
secularem cornuti et per libidine
fetentes; Et quid per arietes nisi
peccatorum duces exprimuntur copia
divitiarum involuti sicut lana
Quid aut per medulla arietum
nisi superbia cordis eorum; Gladius
igitur domini repletus est sanguine
et incrassatus adipe quia magne

concutit luxuriam et superbiam
de sanguine agnorum .i. de peccato eorum
qui simplices videbantur et in
nocentes. sed non potes dicere
et hyrcorum .i. libidinosorum principum
et medullatorum arietum .i. super
borum ducum. Sequitur victima
enim domini in bosra et interfectio
magna in terra edom. victima
enim est illa qualis reproborum occi
sio. Bosra tribulatio dicitur.
edom vero terrenus. et quis
sit terrenus liquet. Nam primus
homo de terra terrenus. secundus homo
de celo celestis. qualis terrenus
tales et terreni. et qualis celestis
tales et celestes. Victima ergo
domini ymmolatur in bosra
qui peccatores occidunt in tribu
latione. et interfectio magna fit
in terra edom .i. in terra terreni. qui
omnes qui sunt ade similes per
manent. qui sicut portaverunt yma
ginem terreni. non portaverunt ymagi
nem celestis. Sequitur. Et descendent
unicornes cum eis. et thauri
cum potentibus. Cum eis quos
supra dicit. descendent unicornes
.i. cum agnis et hyrcis et arietibus
Quos autem unicornes appellat
nisi imperatores illos qui mo
narchyam totius mundi tenue
runt. ut alexander et cesar
augustus et antyochus. Quos
non thauros nisi ceteros reges
qui cornibus regni sui impe
tebant adversarios. Quos autem
potentes nisi reliquos seculi
principes. Descendunt igitur uni
cornes in infernum cum eis. quia
et summi imperatores cum ceteris
peccatoribus in baratrum dampna
tionis illius corruent. et thauri
cum potentibus. quia reges
cum suis optimatibus igno
miniose decident. Unde scriptu

est quod iudicium durissimum in
hiis qui presunt fiet. Exiguo
enim conceditur misericordia. potentes autem
potenter tormenta patientur. Sequitur.
Inebriabitur terra eorum sanguine
et humus eorum adipe pinguium.
Quid per terram vel humum eorum
nisi infernalis habitatio designatur
de qua scriptum est. Terram tene
brosam et opertam mortis ca
ligine. terram miserie et tene
brarum. et vere iste locus eius
qui ignoravit deum. Quomodo
ergo inebriabitur hec terra eorum
sanguine et adipe cum iam eorum
corpora post resurrectionem inmor
talia et incorruptibilia sint.
quamvis sensum doloris et te
habentia. nec sit necesse ut
qui nunc pingues sunt. cum ea
dem pinguedine resurgant.
Sanguinem igitur et adipem aliter
oportet intelligi. Nam et alibi
scriptum est cruentique fuderunt hu
manum sanguinem. fundetur sanguis
illius. que sententia secundum
litteram stare non potest. Multi
enim effuderunt humanum sanguinem
quorum sanguis in hac vita effusus
non est. et ridiculosum vi
debitur ut in resurrectione mortuorum
dicat. quis fundi sanguinem
eorum. Sanguis igitur hominis vitale
quo vegetatur et sustentatur et vivit
debet intelligi. Eo qui effu
derit sine scandalo sine pusta
te doctrine. in die iudicii fundetur
eorum. cum terra id quod habebat
vitale congestum amittetur. ut per
petualiter moriatur. Constat quod
anima carnis ut moyses ait
in sanguine est. per effusionem san
guinis designatur amissio vite
.i. mors illa reproborum vita etiam.
Adeps vero interioris hominis
superbia cordis est que merito

hebetat et grauat Unde scriptum
est in ecclesiastico cor prauum grauabitur
Nam sicut pinguedo corporis ex
ubertate habundancia generari
solet. sic superbia cordis ex copia
diuiciarum. Quid ergo per adipem
pinguium nisi superbia diuitum
figuratur. Solet autem ignis calore
adeps liquescere. ignemque acrius
accendere iniectus et pascere. Et
quid per adipem igne solutum
debet intelligi nisi superbia
reproborum in incendiis gehennali-
bus sine fine tabescens et ar-
dens. Inebriabitur itaque terra
eorum sanguine. et humus eorum adi-
pe pinguium. quia terra eius
in immoderate replebitur corporum mor-
te. que per emissionem sanguinis
intelligitur et combustione que
liquefacto adipe indicatur.
Sequitur. quia dies ultionis
domini. annus retribucionis iudi-
cii syon. Tunc erit dies ulcio-
nis domini. quia de suis hostibus
sumet. Et tunc erit annus quo
syon id est ecclesia pietate iudicii accep-
ta pro certaminibus suis reddet.
quod meretur. Tunc enim stabunt
iusti in magna constancia ad-
uersus eos qui se angustia-
uerunt. Unde et in apocalipsi dicitur
eis de iniqua babilone. In
poculo quo miscuit uobis
miscete illi duplum. Dies
autem et annus. uel tempus
iudicii designat. uel spacium
illud interminabile. quod erit post
finem seculi Sequitur. Et conuertentur
torrentes eius in picem et hu-
mus eius in sulphurem. et erit
terra eius in picem ardentem
nocte et die. non extinguetur
in sempiternum. Ascendet fumus
eius a generacione in generacionem
desolabitur. in secula seculorum. Nec
transiet qui inebriabitur terra

eorum sanguine id est infernus. Et ut
de eadem terra loquitur plenius sub-
iungit. Et conuertentur torrentes
eius in picem. Refert autem in dya-
logis beatus Gregorius flumina
in locis penalibus a quodam
qui hinc reuersus est. uisum fuis-
se in quo multi cruciabantur.
et ex eo nebula fetoris exsurge-
bat. Et et ceteri patres orthodoxi
sepe scripserunt similia. Credendum
ergo credibile est in inferno esse
in quibus anime dampnatorum de-
coquuntur. quos uidelicet torrentes
conuertentur in picem. quia sicut
cernitur pix feruens ut quicquid
tetigerit inhereant et teneant
et humus eius conuertetur in sulphurem
quia simul ardebit. et fetorem
grauissimum exalabit. Et erit
terra eius in picem ardentem. quia
sicut pix ardebit ibi terra. Et quod
non per diem et noctem designatur
ubi nox est perpetua nisi penarum
mutabilitatis. Semper enim per
uaria miseri tormenta discurrent.
Terra enim erit in picem ardentem
nocte et die. quia in omnibus
penarum uarietatibus terra sic-
ut pix ardebit. nec extinguetur in
sempiternum. Sed eternaliter ardens
cruciabit impios. ut numquam
in ullis seculis careant suppliciis.
qui in hac uita numquam nolu-
erunt carere peccato. Uel in die
cruciabuntur et nocte. qui cogita-
bunt in inferno de gloria sanctorum.
et in nocte dum considerant
se in immanitate dampnacionis
sue. Sed et fumus ardentis a-
scendet fumus a generacione in genera-
cionem. quia et in tempore generacionis
iudeorum hebreorum fidelium que
precessit aduentum saluatoris
et in tempore generacionis christianorum
que sequitur. fumus hominum in-
cendii pro qualitate et peccato indicio

desolabitur in secula seculorum eos quos tenuerit. quia omne remedium eis auferet. Sequitur Non erit transiens per eam. Quia non erit quisque iustorum qui visitet eos, et possidebunt illam onocrotalus et hericius. et ibis et corvus habitabunt in ea. Onocrotalus est avis que sic vocatur eo quod in modum cymbali sonum in aqua faciat rostro, crotalon enim grece cymbalum dicitur. [illegible] scientia scripture sacre pagina potest accipi quod per onocrotalum nisi predicatores illi designantur qui caritate non habentes facti sunt sicut es sonans aut cymbalum tinniens. Hericius autem est animal spinis ac setibus undique obsitum. Et venenatus quidquid tetigerit. Et quid per eum figuratur nisi peccatorum quisque punctionibus viciorum circumdatus. qui mala responsione cor eius vulnerat. quemcumque eum tangere cupiendo temptat. Ibis vero id est ciconia avis est lenta et super aquas habitans sed in eas minime natans. Et quid per ibicem nisi illi signantur qui scripturas sequuntur. audiunt sed lenti sunt ad faciendum nec in eas intelligentia natant, quia nec attingunt illam. Corvus autem nigredine peccati vel infidelium designatur. Isti ergo possidebunt terram illam. que sicut pix ardebit et habitabunt in ea quia est sequens mansio propria que parata est illis ab origine mundi aut certe de magna illa Babilone licet nomen eius taceatur intelligamus. Secundum vero

Hinc enim possident illam onocrotalus et hericius et ibis et corvus habitabunt in ea. quia hii qui talibus appellantur nominibus meruerunt per iniquae conversationis studia cives eius fieri. Sequitur Et extendetur super eos mensura ut redigatur ad nichilum et perpendiculum in desolationem. Super terram ardentem extendetur mensura ut redigatur ad nichilum, quia peccatores eternaliter ibi deficient secundum mensuram qua deus eorum penas iusto disponet iudicio, et perpendiculum in desolationem id est in demolitionem. quia dampnati ibi dissipabuntur et disperdentur suppliciis iusto arbitrio iusticie summi opificis. Perpendiculum enim [illegible] quo cementarii materiam ad rectitudinem deducunt, vel [illegible] convincit et solatio aut non adesolor. desolare dicitur hic sed a desolo desolas quod significat dissipacionem. Vel super Babilonem extendetur mensura ut redigatur ad nichilum et perpendiculum in desolationem. quia destruetur iuxta modum iuste dispositionis dei. et exterminabitur secundum regulam iudicii eius. Sequitur Nobiles eius non erunt ibi regem potius invocabunt, nobiles eius sunt electi qui inter reprobos nascuntur in hoc seculo vel conversantur qui non erunt ibi id est in illa dampnatione perpetua. sed dominum advenientem invocabunt regem Christum et salvabit eos. Sequitur Et omnes principes eius erunt in nichilum. quia nil eis valebit potestas eorum vel sapientia vel fortitudo. Et ante diem illius dampnationis quid interim in hac Babilone fiat audiamus. Sequitur

Principes eius sunt potentes seculi et sapientes [illegible] erunt in nichilum

et orientur in domibus eius spine et urtice et paliurus in munitionibus eius. Quid per parietes nisi cogitationum prurigines? quid uero per spinas nisi punctiones uiciorum accipimus. In domibus ergo babylonis urtice spine pullulant, quia in confusis iniquorum mentibus et desideria cogitationum surgunt que exasperent et opera peccata que pungant. Sed hec agentes habent etiam nequiores alios defensores suos. Unde et additur: Et paliurus in munitionibus eius. Paliurus quippe tanta spinarum undatione densescit ut pre asperitate uix tangi possit. Tales nimirum tles sunt prauorum homines qui duris peccatorum calcaneis cruciati nequaquam corrigere tangi patiuntur. Intus urtica et spina nascitur et foris in munitione paliurus, quia minores nimirum mala quelibet faciunt Sed ea nequissimi maiores tuentur. Sequitur: Et erit cubile draconum et pascua struccionum et occurrent demonia onocentauris. Et pilosus clamabit alter ad alterum. Quid per dracones nisi malicia? Quid uero struccionum nomine nisi ypocrisis designatur? Struccio quippe speciem uolandi habet, sed usum uolandi non habet, quia et ypocrisis cunctis intuentibus ymaginem de se sanctitatis insinuat Sed tenere uitam sanctitatis negligit. Impulsa igitur mente draco cubat et struccio pascitur, quia et latens malicia callide tegitur et intuentium oculis simulacionis bonitatis antefertur. Quid autem onocentaurorum nomine nisi et lubrica significatur et elati.

Grecorum quippe eloquio onos asinus dicitur. Et appellatione asini luxuriantes designantur propheta attestante qui ait: Ut carnes asinorum carnes eorum. Centaurus autem uocabulo ceruix superbie demonstratur, sicut hoc dominica de iudeis superbientibus psalmistam dicit: Tauri pingues obsederunt me. Onocentauri sunt igitur qui subiecti luxurie uiciis inde ceruicem erigunt unde humiliari debuerant. Qui cum carnis sue uoluptatibus seruientes expulsa longe uerecundia non solum se amittere rectitudine non dolent Sed adhuc etiam de ipsa confusionis gaudent. Onocentauris ergo demonia occurrunt, quia maligni spiritus ualde aduocatum discernunt quos de eis gaudere conspiciunt. Que fiere debuerint. Ubi apte subiungitur: Et pilosus clamabit alter ad alterum. Quem namque alii pilosi appellatione figurant nisi hii quos greci panas latini incubos uocant. Quorum nimirum forma ab humana effigie incipit sed bestiali extremitate terminatur. Pilosi ergo nomine cuiuslibet peccati asperitas designatur, quod et si quando ab obtentu rationis incipit semper tamen ad irrationabiles motus tendit, et quasi homo in bestia desinit. Dum culpa per rationis ymaginem inchoat usque ad irrationabiles effectus trahitur. Nam sepe edendi delectatio seruit gule, et seruire se simulat necessitati nature Dumque uentrem in ingluuies extenderit, membra in luxuriam erigit. Pilosus ergo alter ad alterum clamat. Cum

38

perpetrata nequitia ad perpetrandam nequitiam provocat. Et quia quadam cogitationis nocte commissa iam culpa culpam adhuc que committatur invitat. Per prophetam alter ad alterum clamat. Qui sub aliqua ratiocinandi specie perversam mentem culpam subsequens excusatione culpe precedentis illaqueat. Quamque hanc perpetrati dura alterius aspera deprimit. Quasi commodatam mera concordat prophetam dicentem. Sequitur. Ibi cubavit lamia et invenit sibi requiem. Ibi habuit foveam ericius et enutrivit catulos et circumfodit et fovit in umbra eius. Per lamiam ypocrite designantur. Per ericium vero malitiosi quique qui diversis se defensionibus contegunt. Lamia enim humana facie habere dicitur sed corpus bestiale. Sic et omnes ypocrite in prima facie quod ostendunt quasi ratione sanctitatis est. sed corpus bestiale sequitur. quia valde iniqua sunt que sub boni specie moliuntur. Ibi ergo cubavit lamia et invenit sibi requiem quia inter mundi amatores multa ypocritis factio. Ericii autem nomine malitiosarum mentium defensio designatur. Ericius enim cum tum a- ericius prehenditur. eius et caput et pedes et corpus omne conspicitur. Sed mox ut apprehensus fuerit semetipsum in speram colligit. pedes introrsus subtrahit. caput abscondit. et inter tenentis manus totum simul amittit. quod totum simul ante videbat. Sic nimirum sic malitiose mentes sunt. cum in suis excessibus comprehenduntur. Caput enim ericii cernitur. quia quo initio peccator ad culpam accesserit videtur. Pedes ericii

conspiciuntur. quia quibus nefariis nequitia sit perpetrata cognoscitur. Et tamen adductis repente excusationibus malitiosa mens introrsus pedes colligit. quia cuncta iniquitatis vestigia abscondit. Caput subtrahit. quia miris defensionibus nec inchoasse se pravum aliquid ostendit. Et quasi spera in manu tenentis remanet. quia is qui corripit cuncta que iam cognoverat subito amittens involutum intra conscientiam peccatorem tenet. Et qui totum iam deprehendendo viderat tergiversatione prave defensionis illusus totum pariter ignorat. Foveam ergo ericius in reprobis habuit quia malitiosa mens sese intra se colligens in tenebris defensionis abscondit. Sed quia non sufficit hoc quod eiusmodi sunt quod sit se tenebrosis latibulis abscondunt. nisi et alios ad eiusdem versutie pravitatem informent. enutrisse catulos ericius dicitur. Quem et circumfodit. quia semper isti tales undique perscrutantur et causas excusationum inveniunt. Et fovit catulos in umbra eius. simulationis vel defensionis. quia sub protectione maiorum crescunt ad nequitiam et roborantur minores. Sequitur. Illuc congregati sunt milvi alter ad alterum. Quilibet congregati sunt. quia cupidi et raptores sibi consentiunt et in communione rapacitatis inhiant. Sequitur. Requirite diligenter in libro domini et legite. Unum ex eis non defuit alter alterum non quesivit. quia quod ore meo processit. ille mandavit et spiritus eius congregavit ea. Libri domini fortasse dicit scriptum que domino inspirante

scripsit Jngenio precipit. ut dilige
ti inuestigatione requiramus
quid hee volucres et bestie
quas nunc posuit significent
i. cigni et hyrici et thamir et an
cetes. atque onocrotalus. erici
tius. et ibis et coruus. et cetera
huiusmodi. Singula enim quecumque
certa in rebus significationem
sunt. et unum ex eis non re
mansit. Quia omnia hec sunt in
illis / Alter exeuntibus vel
ibitibus sine pilosis / aut in
lamiis: alterum non quesiuit. quia
se se pariter absque labore in
quisitionis inuenit. Tanta
quippe iniquorum similitudo
est. ut non necesse sit / ut alter
alterum querat. et ut nos ista
diligenter inuestigare non pige
at. nequaquam hec a semet
ipso propheta locutus est. Et quod
ore eius processit dominus
precepit ut loqueretur. et spiritus
eius in corde prophetatis con
gregauit hec omnia. Vel certe
libri domini memoria omnium
que est apud sapientiam eius
intelligere possimus. de qua
per Malachiam dicitur. Attendit
dominus et audiuit et scriptus
est liber monumenti coram
eo. Jngenio. scilicet libro require
diligenter ista in hoc et le
gite. quia unum ex hijs non defuit
quia vigilanter indagare
debemus. Hec apud notitiam
sapientie dei. et pensare quali
ter ibi habeantur ista. que
sub metaphora volucrum im
mundarum atque bestiarum nobis de
scribuntur. et terre impenetrabiles so
litudines commisse. Sequitur.
Et ipse misit eis sortem.
et manus eius diuisit ea

illis in mensura usque in eternum
possidebunt eam. in generatio
ne et generationem habitabunt in
ea. Qui enim dignos nos fecit in
partem sortis sanctorum in lumine
ipse misit / sortem reprobationis
ut omnes in una sorte dampna
tionis tenerentur. et manus eius
diuisit eam illis in mensura
ut iuxta modum culpe sit et
modus vindicte. quatenus ho
micide cum homicidis. for
nicatores cum fornicatoribus.
fallaces cum fallacibus. a
vari cum avaris. et quique si
miles cum suis similibus
puniantur. usque in eternum possi
debunt eam dampnationis
sortem. ut sine fine careant
qui sine suis iniquitatibus
dum hic viuerent. non possunt.
Et nunc ante diem iudicii
aberant a suis corporibus ha
bitabunt in eadem sortem
penarum. vel ardente terra in pre
generationis synagoge et ge
nerationis vite. Sequitur.

Desiderata itaque reprobe
modernitate conuersatione
et futura reproborum dampna
tione. subiecte immundarum auium
et bestiarum. atque regionis in
solitudine certam et combusti
one commisse. nunc adelectorum
partem propheta se confert. eorumque
conuersationem et vitam. atque glori
ficationem sub typo solitudinis
in gentium communitate commisse
describit. nam de gentilitate sub
iungit. Letabitur deserta et in
uia. et exultabit solitudo
et florebit quasi lilium. Germi
nans germinabit. et exulta
bit letabunda et laudans.
gloria Libani data est ei decor

carmeli et saron. deserta namque gentilitas fuit. in qua patriarcha non erat. propheta non erat. Nam quia ibi qui tunc uteretur ad intelligendum deum non erat. homo ibi non erat. Sed et in ea fuit hec gentilitas ad quam in carne verbo non paruit redemptore. quippe non veniente. sed accepit noticiam gracie. ut non ea prius fuerunt prophete. Sed ad christum conversa est letata et exultavit. audiens ab apostolo. Gaudete in domino semper. iterum dico gaudete. et florebit sicut lilium. quia ibi se candida et odorifera in store vita expandit. Et germinans germinabit inope. et exultanti letabunda et laudans. quia in dei laudibus delectata est. Libanus autem sicut diximus candidatio vel dealbatio interpretatur. carmelus vero cognicio circumcisionis. saron canticum tristicie. Gloria ergo libani id est dealbationis data est ei. Iuxta illud psalmiste. Lavabis me et super nivem dealbabor. Et decor carmeli datus est ei. ut noverit se circumcidere corde et lingua et manibus atque oculis et auribus. Et decor saron datus est illi. quia pro domo gracie celestis delectatur fletibus. et presentem tristiciam diligit. Dealbata est itaque candore iusticie. circumcisa gentilitas. et spiritualis ab omnibus vicijs circumcisa. atque compuncti cordis studens tristicia decantat. Sed quid post hec agendum est. nisi ut sit inundata ad visionem superne maiestatis in eternitate atque temporali tristicie

leticia succedat eterna. Unde subiungitur. Ipsi videbunt gloriam domini et decorem dei nostri. gloriam namque domini reproborum nullus videbit. sed isti gloriam maiestatis et decorem conspicient. quia regem in decore videbunt suo. Sed quisquis ad hanc pervenire sperat visionem: cottidie magis magisque semetipsum in bonis actionibus exercere debet. Unde sequitur. Confortate manus dissolutas et genua debilia roborate. Confortate manus dissolutas. quia qui mollis et dissolutus est in opere suo frater est sua opera dissipantis. Et genua debilia id est actiones infirmas roborate. ut in operibus iam non flectantur et ad peccandum crebris debilitate non cadant. Sequitur. Dicite pusillanimes confortamini et nolite timere. Ecce deus vester ultionem adducet retribucionis. ipse veniet et salvabit vos. Vos inquit adhortores. dicite hijs qui pusillo animo sunt. confortamini et viriliter agite. et confortetur cor vestrum. Nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem occidere non possunt. Ecce enim deus noster in proprio patrimonio retribuet tribulacionem hijs qui nos tribulant et nobis qui tribulamur requiem in revelacione domini nostri ihesu christi de celo. Ecce deus vester ultionem adducet super vos iuste retribucionis deus ipse per semetipsum veniet et salvabit vos. Ecce quod philippensibus ait apostolus. Audiam de vobis. quia statis in uno spiritu unanimes collaborantes fidei evangelii et in nullo.

terreamini ab adversariis que est illis causa perditionis. vobis autem salutis. Nam quod hiis qui pusillo animo sunt propheta dicit confortamini hoc est quod apostolus hortatur discipulos ut sicut in uno spiritu unanimes collaborantes fidei evangelii. Et quod ysayas adiungit nolite timere hoc est quod paulus apostolus subicit et in nullo terreamini ab adversariis. Denique sequitur hic ecce deus vester ultionem adducet retributionis. illic addicit que est illis causa perditionis. et quod hic subiungit deus ipse veniet et salvabit nos. ibi subdit vobis autem salutis. Set quid in illo salvatoris adventu fiat. tamen omni desiderio audiamus. Sequitur. Tunc aperientur oculi cecorum et aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut cervus claudus et aperta erit lingua mutorum. In hac enim vita ceci sumus qui a paradisi luce depulsi dampnationis nostre tenebras patimur. Unde et moysi dictum est. Non poteris videre faciem meam. non enim videbit me homo et vivet. Surdi quoque nunc sumus quia vix ea que ab angelis decantantur audire nequimus. Set et claudi sumus. Dum in hac vita vivimus quia licet mens rectitudinis viam teneat. corpus tamen ex infirmitate vacillat. Unde apostolus. Condelector inquit legi dei secundum interiorem hominem. video autem aliam legem in membris meis. Et item. Igitur ego ipse mente servio legi dei carne autem legi peccati. * Muti etiam sumus quia supernas laudes

* claudus ergo est qui mente servit legi dei carne autem legi peccati.

ut oportet loqui non possumus. Unde david cum diceret lauda anima mea dominum. quia se dum hic viveret mutum esse cognovit. mox addidit laudabo dominum in vita mea. id est post corporum resurrectionem et in presenti elongatam (?) dei intuitu se perimus (?) et rationalem conspectum (?) dicens. Ut iumentum factus sum apud te. Itaque ceci et surdi sumus et claudi et muti. Set in presentia domini aperientur oculi cecorum. quia tunc mentis nostre sublata caligine facultas enim videndi nobis tribuitur. Sicut ait ipse. Pater quos dedisti michi volo ut ubi ego sum et illi sint mecum. ut videant claritatem meam. Scimus enim qui cum apparuerit similes ei erimus. quia videbimus eum sicuti est. Et aures surdorum patebunt. quia tunc reseratis auribus cordis non solum angelicos concentus sed et ipsum dei singulare verbum manifeste audiemus sicut pollicetur dicens. palam de patre annuntiabo vobis. Et tunc saliet sicut cervus claudus. quia sanctorum corpora mutabuntur omni molestie sensu atque omni corruptibilitate et tarditate detracta et omni fragilitatis ac labe terrena in celestem puritatem ac stabilitatem mutata atque comissa (?). Sancti ergo salient sicut cervus. quia fragilitate nulla vel tarditate impedientur. Unde per malachiam eis de agilitate illa promittitur. Egrediemini et salietis sicut vituli de armento. Et aperta erit lingua mutorum. quia tunc in dei laudes ora nostra reserabuntur cum audierit laudem dicite deo nostro omnes sancti eius. Et loqui tunc poterunt illa archana verba a paulo quondam in paradiso audita: que

modo non licet homini loqui. In
primo quoque adventu eius non
solum corporaliter sed et spiritualiter
impleti sunt et implentur cotti-
die. Quum hii quos infidelitatis
cecitas excecaverat mentis oculos adventus
huius aperuit. Et qui scripturarum
verba surdis auribus audire non
poterant post adventum precepta le-
gunt. Qui prius claudi erant
et rectam viam non tenebant
saliunt in perfectu iusticie sicut cer-
vi imitando agiles et spiritua-
les viros. Et lingua mutorum aperi-
tur quorum sathanas ora clau-
serat ne possent deum vero con-
fiteri. Sequitur Quia scisse sunt
in deserto aque et torrentes in so-
litudine et que erat arida in
stagnum et sitiens in fontes a-
quarum. Quomodo paganas et torren-
tes accipere debeamus Salomon
indicat dicens Aqua profunda
ex ore viri torrens redundans
fons sapientie. Hec igitur aque id est verba
celestis doctrine; Vel etiam aque
baptismatis scisse sunt id est ema-
naverunt in deserto gentilitatis
et torrentes sapientie redundaverunt
in solitudine gentium predicantibus
apostolis. Et ipsa gentilitas que
erat arida et absque omni humore
sapientie facta est in stagnum id est in
immensam profunditatem spiritualis
intelligentie. Et que erant
sitiens nunc emittit fontes doc-
trinarum celestium. Sequitur In cu-
bilibus in quibus prius dra-
cones habitabant orietur viror
calami et iunci. Quomodo in cala-
mo nisi scriptores. Quomodo in iun-
co nisi pusilli ac teneri au-
ditores sacri eloquii designantur.
In cubilibus ergo draconum
calami et iunci viror oritur quia
in eis pectoribus quos antiquus
hostis malicia possidebat et
doctorum scientia et auditorum obe-
dientia coacervatur. Sed quia

ad humorem aque et iuncus et
calamus nasci solet atque cre-
scere eademque aqua utrique proficiunt
et calamus quidem ad scribendum
sumitur, iuncus vero aut scribi
non potest. Quomodo in iunco et ca-
lamo accipere debemus nisi quia una
est doctrina veritatis que multos
auditores irrigat. Sed irrigati
alii videlicet adhuc usque pro-
ficiunt in verbo dei ut etiam scripto-
res fiant tamquam calami; alii
vero verbum vite audiunt et bone
spei et rectorum operum viridita-
tem tenent sed tamen ad scribendum
perfecti non possunt. Sequitur Et
erit ibi semita et via et via
sancta vocabitur. Non transibit per eam
pollutus. Erit ibi semita in
minoribus via in confessoribus
vel semita in hiis qui cuncta
que mundi sunt deserunt via
in eis qui licite mediocribus u-
tuntur. Et hec via id est conversatio
fidelium qua ad patriam tenditur
vocabitur sancta ut quicumque peccatis
inquinatus fuerit transire per eam
nequeat. Nam [illegible]
sitas cum omni inquinatione libera
et perfectissima et incontamina-
tissima puritas. Non ergo tran-
sibit per sanctitatis viam quicumque
vitiorum sorde pollutus fuerit sed
beati immaculati in via qui
ambulant in lege domini. Sequitur
Et erit hec nobis directa via
ut stulti non errent per eam. Non
erit ibi leo et mala bestia non
ascendet per eam nec invenietur
~~per eam~~ ibi electorum via que
per observationem mandatorum dei
festinat ad patriam. Directa est
Stulti nos dicimur qui relicta
noxia sapientia didicerimus lauda-
bilem fatuitatem sicut ait apostolus
Si quis videtur inter vos sapiens
esse in hoc seculo stultus fiat ut
sit sapiens. Hii ergo stulti non

[illegible] adventus

erant puram iustitie. Sed tan
to amplius inciderunt peccatum quan
to humiliores se stultos esse cog
noverunt. Stulta enim mundi e
legit deus ut confundat sa
pientes. Nam quia sapientia
huius mundi stultitia est apud
deum. tanto unusquisque am
plius intus stultus fit quanto
conatur extius sapiens mundi
esse. aut dyabolus est. Leo
non erit ibi .i. in via iustorum
quia de maligniis spiritibus
dictum est. iuxta iter scandalum
posuerunt michi. Et mala bestia
hostis antiquus est. qui humani
generis insidians humana tot
tidie morte satiatur. qui etiam
prehendas mortis tempore electorum
animas violentia crudelitatis
efferatur. qui non ascendet per ea
qua gaudium electi via. quia
sine venia dampnatus nulla
emendatione redibit ad celeste
patriam. Nec invenietur ibi .i.
in via iustitie. quia prima ini
quitatis semper incedit. Vel in
gregorii dictamus. bestia mala
non transibit per eam .i. ecclesiam. Be
stia namque sicut dominus hostis
ille est qui deceptum primi ho
minis semine imperasit. et inte
gritate nature illius mala sua
dendo lamavit. Contra quem
nunc destructa electorum ecclesia in an
tiquo statu restaurando dicitur
et mala bestia non transibit per ea.
atque addit. nec invenietur ibi
subaudi olim. serpens in paradi
so. quia per christum gratiam. meliora
sunt adepturi que per adam
perdidimus. nusquam enim hostis
nulla vita. vel insidiator in
venietur aut metuetur. Facta quoque
via in gentilitate que prius
erat deserta et in via subditur.
Et ambulabunt qui liberati
sunt et redempti a domino et

veniet. Et venient in syon cum
laude et letitia sempiterna
super caput eorum. Gaudium et leti
tiam obtinebunt. et fugiet do
lor et gemitus quem propter liber
rati et redempti sunt de capti
vitate babilonis .i. de mundana
sua conversatione patre tradito
nis. ambulabunt puram iu
stitie. quam illis deus in hac
solitudine preparavit. et conver
tentur ad antiquam paradisi sedem
et venient in syon .i. supernam
iherusalem. cum laude salvatoris
et letitia que sine cadebit super
caput .i. super mentem ipsorum erit
appellatione enim capitis mens
vocatur. quia sicut caput membra
regit. ita cogitationes mentem
disponunt. Adhuc vero ad multi
plicem felicitatis cumulum additur
quia gaudium et letitiam obtine
bunt. et possidebunt. eo modo enim
faceret nulla beatitudine. ut gau
dere semper. et letari de visione
creatoris. Unde et psalmistam
dicit. Iusti epulentur et exultent
in conspectu dei et delectentur
in letitia. Et fugiet dolor et
gemitus quia nichil ultra
senciet afflictionis. nichil quod
iam quo eos contristare valeat
erit. sed tranquilla et iocunda
illis erunt omnia. Sequitur.

Et factum est in quarto
decimo anno regis
ezechie. ascendit sen
nacherib rex assiri
orum super omnes civitates iuda
munitas. et cepit eas iuxta
litteram facta. et ea que accipi
secundum hystoriam possunt ple
nius spiritualiter intelligenda sunt
ut fides habeat in veritate hy
storie. et spiritualis intelligentia
capiat de mysteriis allegorie si
ca que nunc de rege assiriorum

et ezechia narrantur. veraciter
quidem secundum hystoriam
tunc temporis facta esse credimus
sed tamen alia que sub novo
testamento facienda erant pre
signasse. Quid enim per ezechiam
regem iuda qui fortitudo domini
sive fortis dominus interpretatur. ni
si solus christus qui dei virtus
est designatur. Quid per quartum de
cimum annum regis ezechie
nisi tempus illud exprimitur
quo christus inter homines con
versans corporaliter utrumque testa
mentum adimplevit. Quater
denarius enim novum testa
mentum designare solet. propter
quatuor libros evangelii. Dena
rius vero legem propter deca
logum eius. Quid per regem
assyriorum nisi dyabolus accipitur
qui vocatur sennacherib id est le
nans deserta. qui infidelium
corda tenet. fideles civitates
in persecutione elevat. Quid
per civitates munitas nisi men
tes iudeorum significantur. qui se
contra divinam predicationem
munierant. Igitur in quarto decimo
anno ezechie rex assyriorum
cepit omnes civitates muni
tas. quia apparente domino
incarnato dyabolus iudaicum
populum sibi subiugavit. Sequitur
Et misit rex assyriorum rap
sacen de lachis in iherusalem ad
regem ezechiam in manu
grandi. et stetit iuxta aque du
ctum piscine superioris in via
agri fullonis. Rapsaces in
terpretatur princeps deosculans sive
multus osculo. Et quid per
rapsacen nisi ficta scribarum
et phariseorum amicitia desig
natur. tu dicunt magister

scimus quia verax es. et
viam dei in veritate doces et
cetera. Iherusalem. Lachis vero dicitur
inter est vel sibimetipsi. Et quid
per lachis nisi populus iudeorum
hebreorum accipitur. qui inter eos
populos legem solus percepit et
sibi soli vivit egit. Quid vero
per iherusalem nisi ecclesia designatur.
Captis ergo civitatibus
iuda rex assyriorum misit ra
psacen de lachis in iherusalem ad
ezechiam. quia subiugatis
in perfidia iudeis antiquus
hostis principes sacerdotum et scri
bas et phariseos eorundem
populi iudeorum adversus christum in
stigavit et adversus fideles
eius. Et misit eos in manu
grandi id est cum fortitudine populi
synagoge. Quid est autem piscina
superior nisi precellens evangelii
doctrina. et quis aque ductus
piscine huius nisi latens sci
entia testamenti veteris que
tegitur. et de qua tandem procedit
exuberans fons evangelice pre
dicationis. Stetit ergo rap
saces. quia scribe et pharisei
ypocrite persistentes in vetusta
te littere non venerunt ad novi
tatem spiritus. Dicitur autem de christo
per malachiam. Ipse enim quasi ignis
conflans et quasi herba ful
lonum. Si ergo christus est quasi her
ba fullonum. quis est ager in
quo nata est hec herba. nisi
populus iudeorum. Ager utique
fullonis est iudaicus populus.
Via ergo agri fullonis actio
synagoge. in qua scilicet via
stetit rapsaces. quia pharisei
et scribe non dimiserunt car
nales observantias. Sit tamen
phariseos et scribas atque pon
tifices per rapsacen intelligamus

ut ceteros principes adversariorum
catholice sectatores perimi posse arbi
trari non negemus, id est hereticorum et
gentilium patronos. Unde et in li
bro regum venisse cum eo re
fertur alii duo principes, id est thar
tan et rapsaces. Nam et ezechi
as status rectores catholice qui mem
bra Christi sunt designare forsi
tan potest. Et quartusdecimus
annus ezechie tempus cer[?]
quo testamentum utrumque custo
diunt. Rex assyriorum tumidum
sensum perversi dogmatum. Civi
tates iuda munite metas [?]
qui se christianos fatentur et cor
da sua verbis predicationis clau
dunt. Cepit ergo rex assyriorum
civitates iuda munitas quia
tempore persecutionis facile consen
serunt errori gentilium vel here
ticorum christiani qui doctrina catholi
cam in obedientiam non suscipiebant.
Lachis que dicitur mitte[?] plebem
hereticorum exprimere potest, que ne
lud media inter nos et gentiles
est. Sed et hoc quod lachis in
terpretatur [illegible] ostendit quod
heretici sunt se ipsos amantes
caritatem enim non querunt que
sua sunt. Sed heretici omnes que
sua sunt querentes non que ihesu
Christi. De lachis ergo id est de ple
be hereticorum venit rapsaces
id est unusquisque heresiarcha in ie
rusalem id est contra ecclesiam. Steterat
fullonis in quo sordes lavantur
prius cum ardentem in quo [?]
fullo. Delet maculas eorum via
agri fullonis, vita christiane
plebis. Piscina superior divi
na scriptura, que scilicet piscina
na cum via fullonis agri, quia
mandata scripture celestis in opera
tione sunt fidelis populi. Aque
ductus piscine huius occulta

cum predicatio hereticorum. Velut quod
scriptura sacra latent conducta.
Unde meretrix apud salomonem
que typum heresis tenet dicit
Aque furtive dulciores sunt.
In hoc itaque aque ductu stetit
rapsaces contra ierusalem, quoniam he
resiarche contra ecclesiam in sua
furtiva predicatione consistunt.
Sed et principes errorum gentilium
iste rapsaces signare potest.
Sed nos ad cetera transeamus.

Et egressus est ad eum
eliachim filius helchie
qui erat super domum. Et
sobnas scriba. Et ioahe filius
asaph a commentariis. Helchia
thyrum interpretatur, deus resuscitat.
Helchias pater domini. Sobna se
dens. Ioahe dominus fratres vel fratris
factura. Asaph congregationis.
Et quid per eliachim proponitur
domus domini figuratur, nisi
apostolorum principes apte qui in
re notatur deus resuscitavit,
quia perpetue resurrectionis sal
vatoris asserere studuit. Ipse
tamen enim est, quia utique mag
nis debant apostoli testimonium
resurrectionis ihesu Christi domini nostri
qui sunt filii patris domini
id est electionis sicut ipse ait: Quos
dedisti michi non perdidi ex ipsis
quemquam. Scriba non sepe erat. Sic
ieremias declarat dicens de qui
busdam: Vere mendacium opera
tus est stilus mendax scribarum.
Et quid per hunc scribam nisi
pastor illi designatur qui ca
nonicas scripturas composuit.
Unde et sobnas id est sedens appel
latur, quia in sessione designatur
auctoritas magisterii, sicut
dominus insinuavit dicens: Su
per cathedram moysi sedes
sederunt scribe et pharisei quia

ergo quecumque dixi vobis
servate et facite. Commenta
nos aut notare consuevimus
expositiones librorum. Eandem quoque
per iahe qui a suis commenta-
riis egressus est cum aliis
duobus ad rapsacen. Nisi ex-
positores scripturarum sacrarum signi-
ficant. Unde et iahe id est domi-
nus frater interpretatur. Quia sancti doc-
tores per vite meritum facti sunt
germani salvatoris qui ait:
Quicumque fecerit voluntatem
patris mei qui in celis est
ipse meus frater et soror
et mater est. Et illud quod
iahe fratris factura interpretatur in
eodem sensu accipitur. Prius
enim factura sumus creati in
Christo Ihesu in operibus bonis que
preparavit deus ut in illis am-
bulemus. Nam ipse Christus fra-
ter nobis fieri dignatus
est. Inde est quod iahe filius
asaph id est filius congregantis
est. Congregans quippe deus
appellatur qui electorum ecclesiam
ex omnibus populis et nationibus
congregat, sicut scriptum est:
Domus mea domus orationis
vocabitur cunctis populis. Ait do-
minus qui congregat dispersos
israel. Quod imitantes sacri elo-
quii tractatores gregem fidelium
adunare satagunt. Et ideo
filii congregationis merito dici
possumus. Et sanctos predicatores
per sobna scribam intelligere. Scri-
ba enim non semper scriptorem sed
et sapientem plerumque designat,
sicut dominus ostendit ubi ait:
Omnis scriba doctus in regno
celorum similis est homini patri
familias qui profert de thesau-
ro suo nova et vetera. Per io-
he vero commentariensem eos

qui gesta singulorum temporum post
apostolos scripserunt accipere possumus.
Commentariensis enim id est cancella-
rius notarius qui gesta rerum con-
scribit. Et commentarium interpretatur
libelli cartularum quas scribit.
Egressus est itaque ad rapsacen
heliachim filius helchie qui
erat super domum et sobnas scriba
et iohe filius asaph a commen-
tariis. Qui apostoli et scripturarum sa-
crarum auctores vel ecclesie pre-
positi sapientes atque sacri elo-
quii expositores sive gestorum
historiarum scriptores ratione de nostra
fide sepius reddiderunt iudeis
et gentilibus atque hereticis.
Adhuc namque a nobis ipsis
egredimur quando contra eos
arcana loquendo proferimus.
Sequitur aliud.

Et dixit ad eos rap-
saces: Dicite ezechie
hec dicit rex magnus
rex assiriorum: Que est ista fi-
ducia qua confidis aut quo
consilio vel fortitudine rebel-
lare disponis? Super quem habes
fiduciam quia recessisti a me?
Rapsaces qui typum iudeorum
gerit et hereticorum atque gentilium
voce omnium istorum loquitur. Et primo
quidem voce iudeorum atque gen-
tilium incipiat loqui: Dicite
inquit vos appositi. Dicite eze-
chie id est ecclesie que est corpus Christi
una cum persona est Christus et ec-
clesia. Et ideo quod dicitur de Christo
inde accipitur ut ad corpus
est referendum. Hec dicit rex
magnus rex assiriorum id est in-
genii doctrine vel sensus. Que
est ista fiducia qua confidis?
Apostolica Christiana contemnunt enim
iudei et gentiles fusca nos.

in xpo confide et sensum dog
mati suorum ewangelio preferunt
Sensus autem erroris eorum pro
dyabolo accipitur. que significat
rex assyriorum. Quam et cum dicitur
quia intrauit sathanas in
iudam. sensum et maliciam
sathane mentem intelligimus
intrasse. non ipsum sathanam
essencialiter. Que est inquit
ista fiducia. quam sup assump
sisti ut non timeas eos qui
occidunt corpus. Aut quo con
silio vel fortitudine disponis
aduersum me rebellare. Rebel
lamus enim contra sensum iude
orum et gentilium. quia ad euan
gelium conuersi. carnalem legis
intelligenciam. et errorem ydola
trie iam non recipimus. Sed impug
namus. Et hoc facimus con
silio et eruditis in sensum co
gitacionibus et fortitudine
qua dicitur. omnia possum in eo
qui me confortat. Sed neque
consilium aut fortitudinem
eius hostis instruit. Et re
petens super que inquit habes
fiducia. quia recessisti a me.
Recessimus enim ab ydolatria
recessimus a carnali doctrina
phariseorum fiducia habentes in
xpo. Deinde iudeorum et hereticorum
nonne subiungit rapsaces. quod
ad ipsum caput nostrum est refere
dum. Ecce confidis super ba
culum arundineum confrac
tum istum super egiptum. cui
si innisus fuerit homo. intra
bit in manum eius. et perfora
bit eam. Sic pharao rex egip
ti omnibus qui confidunt in
eo. Pharisei namque et heretici
qui quasi de sua religione gloriantur
egiptum id est gentilitatem deri
dendo vocant baculum ha
rundinis confractum quia
foris nitens. intus uacua
erat. et mentibus eius robur
peccatis cedens erat confrac
tum. Quod si quisquam ratione
recentia iniuriam volens, adhe
ne agendum super ponet ma
num sue actionis ad sustenta
dum. mox eius actio lacera
batur ab ea: et peccato quasi sag
ittine transfixa. Sic pharao
rex egipti faciebat id est electos
erant sapientes gentilium
omnibus. qui se eis committe
bant. Docentes in doctrina
eorum bene viuere. Quod tamen
et in hijs confisus est dominus
quia conuersos ad fidem suam
fecit eos predicatores suos.
post hec rapsaces voce ge
ntilium addit. quod si responderis
michi. in domino deo meo con
fidimus. nonne ipse est cuius
abstulit ezechias excelsa et
altaria. et dixit iude et ierusalem
coram altari isto adorabitis.
et nunc trade te domino meo
regi assyriorum et dabo tibi
duo milia equorum nec poteris
prebere ex te ascensores eorum.
Et quomodo sustinebis faciem
iudicis unius ex seruis domi
ni mei minoribus. Hec aperte
dicta sunt. Excelsa vero et alta
ria doctrinas et sectas hereticorum
intelligimus quas iste demum
esse dicit. quia gentiles esse
putant adeo predicatores here
ticorum. Sed has abstulit ezechi
as id est xpus. et dixit iude et
ierusalem id est ecclesie sue coram al
tari isto adorabitis id est in una
fide catholica. Deinde celestis
equorum aut vocabulo digni
tates seculi designantur. Siloe.

[Margin note:] de quo scriptum est ego sapientia habito in consilio

dicente vidi servos in equis
et principes ambulantes quasi
servos super terram i. pectores in
dignitatibus sublimes et in
stos miles ac despectos velut
pectores. Quingentesimo autem
consummata numero perfecto est
duo milia igitur equorum offert
qui et fons omnem secundi gloriam
et initius omnem superbia dat
vel pollicetur paratus esse sibi
consentientibus. sicut et ipse
rex assyriorum regi meo dicere
tenus presumpsit. tunc temptavit
eum. Tibi dabo potestatem hanc
universam. et gloriam illorum quia
michi tradita sunt et cui
volo do illa. Tu ergo si ado
raveris me. tua erunt omnia
Sic et in hoc loco ipsius genti
lium vel quilibet princeps eorum
populo fidelium dicit. Trade te
domino meo regi assyriorum i.
consentientes esto tu autem vobis
lorum et dabo tibi duo milia
equorum i. vinciis seculi digni
tatibus te sublimabo nec po
teris ex te prebere ascensores
eorum i. non invenies ex eis
qui tot honores percipiant
quot ego dare volo. Et post
blandimenta seductionis terro
rem subiungit. Quomodo inquit
sustinebis faciem unius iudi
cis i. tu iubet principis gen
tium si contra te venit iratus
Sic loquebantur olim potestates
seculi martiribus nostris. Ideo
nunc pharisaeorum et hereticorum ad
iungit rapsaces dicens. Ad
quid si confidis in egyp
to in quadrigis et equitibus
et nunc numquid sine ascendi
domino ad terram istam ut dispe
derem eam. Dixit dominus ad
me ascende super terram istam

et disperde eam. In egypto i. in
gentilitate xpistus confidit
in quadrigis et equitibus.
Equitibus ei dictum fuerat quia
ascendes super equos tuos et
quadrige tue salvacio. Equi
namque eius sancti predicatores
sunt. Equites autem eius vice
predicatorum super equos suos
ascendit dominus. sicut spiritu est
conditate et potestate domini in corpore
vero quadrige eius evangelice
predicationis sunt. Sed parisi
no sine domino ascendisse
se dicunt ad terram ecclesie disper
dendam. quia divine voluntati
deservire scripturam domini nomine
fieri predicatores presumunt. Sic
ipse dominus predixit. Venit hora
ut omnis qui interficit vos ar
bitretur obsequium se prestare deo
Unde et apostolus testimonium illis
perhibet. quod emulacionem dei
habent. Sed non secundum sci
enciam. Hoc est quod iste nunc
ait. dominus dixit ad me a
scende super terram istam i. super
ecclesiam et disperde eam. Similiter
et heretici quia se pro deo loqui
arbitrantur. adeo se missos ad
usus ecclesiam asserunt. Et loquitur

Et dixit eliachim et
sobnas et iohe ad rap
sacen. loquere ad servos
tuos siriaca lingua intelligimus
enim ne loquaris ad nos iudaice
in auribus populi qui est super
murum. Ideo quod dicitur loquere
ad servos tuos. humilitatis fide
lium ostenditur. siriaca lingua vox
infidelium est. iudaica lingua
vox fidelium. Et iuda plerumque
atque hetica loquitur. iudaice
i. voce recte confessionis emit
tunt. domini audiunt a catholicis
ut facilius decipiant. Unde rap
saci persona eorum generi dicitur.

loquere syra lingwa idest loquere
ut infidelis / loquere ut barbarus
Ne loquaris ad nos iudayce
i. velud catholicus aut qui
dominum novit / ne per hanc simu-
lacionem fideles ad te trahas /
qui sunt enim sedentes super
murum id est fundati in christo qui
murus est nobis sicut scriptum
est / urbs fortitudinis nostre syon
salvator ponetur in ea murus
Sequitur Et dixit ad eos rap-
sates / Numquid ad dominum tuum
et ad te misit me dominus meus
ut loquerer omnia verba ista / et
non pocius ad viros qui sedent
super murum / ut comedant stercora
sua et bibant urinam pedum
suorum nobiscum Nequaquam ad dominum
tuum i. ad christum et ad hos te-
duros i. ecclesie prelatos missus
sum ut ait ysta loqui sed ad
bonos qui pocius qui in muro
sedent id est ad prelatos qui sunt
in ecclesia Neque enim seductores
querunt alloqui robustos et
eruditos qui mente trahi in ea ne-
queunt sed infirmos et ydyotas
quos facile decipiant Apostolus autem
qui fuerat circumcisus octava
die ex genere ysrael de tribu Beni-
amin hebreus ex hebreis secundum
legem phariseus secundum emu-
lacionem persequens ecclesiam dei
secundum iusticiam que in lege est con-
versatus sine querela propter christum
hec omnia detrimentum fecit et ar-
bitratus velud stercora ut christum
lucrifaceret et inveniretur in illo
non habens suam iusticiam que ex lege
est sed illam que est ex fide ihesu
christi Hec sunt stercora et hec
urina pedibus fidelium con-

culcata que rapsates iste co-
medi iussus et bibi mult ab-
cis Sic enim tempore cum in actibus
apostolorum quidam descendentes
de iudea docebant fratres quia
nisi circumcidamini secundum mo-
rem moysi non poteritis salvari
Et iterum surrexerunt quidam
de heresi phariseorum qui credide-
runt dicentes quia oportet cir-
cumcidi eos precipere quoque
servare legem moysi Unde et
hic subditur Et stetit rapsaces
et clamavit voce magna iu-
daice et dixit Audite verba re-
gis [i. magni regis] assyriorum Hec dicit rex No-
seducat vos ezechias super
domino quia non poterit eruere
vos et non vobis tribuat eze-
chias fiduciam super domino
dicens non dabitur civitas ista
in manum regis assyriorum Iudai-
ce enim clamavit rapsaces quia
quidam de heresi phariseorum qui
crediderant errore docebant
Nam quod hic dicitur iudaice ut
ibi crediderant Iudaice enim
clamavit qui quasi sub no-
mine christi quod loquitur pronunciat
Ubi et hoc notandum quia
idem sunt pharisei et heretici
dum dicitur quia surrexerunt qui-
dam de heresi phariseorum Au-
dite inquiunt verba regis mag-
ni i. doctrinam largi sensus
mei Non vos seducat ezechi-
as quia non poterit eruere
vos hoc est dicere nisi circu-
midamini secundum morem
moysi non potestis salvari
et non vobis tribuat fiduciam
ezechias i. christus super domino
dicens eruens liberabit nos
dominus i. pietatem dei sine ~~leg~~
legis observacione salvabimini
et non dabitur civitas ista i.
ecclesia in manum regis assyriorum

et bibite vnusquisque vineam suam

i. in actionem carnalis intellectus
phariseorum. vel non dabit in ma
nu hostis antiqui ecclesiam catho
licam de hac vita migrauerit
sequitur Nolite audire eze
chiam. Hec enim dicit rex assy
riorum facite mecum benedic
tionem et egredimini ad me et
comedite vnusquisque ficum
suam et aquam cisterne sue.
donec veniam et tollam vos
ad terram que est ut terra vestra
terram frumenti et vini terram pa
nis et vinearum. Facite inquit
mecum benedictionem i. communi
tatem hereticis et egredimini
ad me de ecclesia. Et comedite v
nusquisque vineam suam. i. a
gat vnusquisque proprium opus
quod agere solebat. Vinee enim
me sunt actiones in quibus
cottidianus labore desudamus
Et vnusquisque ficum suam co
medat i. quod sibi bonum et dul
ce visum fuerit assumat Et
bibite vnusquisque aquam cisterne
sue i. scientiam suam. quia apud
nos singuli reconditam habent
Et interim hec agite donec ve
niam. et penitus vos ab ecclesia
separans. tollam vos ad terram.
que est ut terra vestra i. ad hereticorum
congregationem. que aliquomodo
similis est ecclesie. Ubi videtur
esse frumentum intime refectionis
et vinum spiritalis debriationis
panis intelligentie. et vinea
bone actionis. Hec enim se omnia
iactant habere heretici. Sequitur
Non conturbet vos ezechias di
cens. Dominus liberabit nos.
Nunquid liberauerunt dii gentium
vnusquisque terram suam de manu
assyriorum ubi est deus emath.
et arphath. Ubi est deus sephar
uaim. Nunquid liberauerunt sa
mariam de manu mea. Quis

est ex omnibus diis terrarum istarum
qui eruerit terram suam de ma
nu mea. ut eruat dominus ierusalem
de manu mea. Vox est regis assy
riorum per os rapsacis i. hostis an
tiqui per hereticos. non vos in
quit conturbet ezechias i. christus
dicens dominus liberabit nos
a bestia ventura. vel ab hoste an
tiquo et doctrinam saluatoris
comprobans doctrine gentilium
ore canino blasphemat quia
sicut illi per eos nequiuerunt sal
uari ita nec nos per istam pote
rimus. Quid enim deos gentilium
nisi spiritalis sensus singularum
sectarum appellat. Unicuique deus
est. quod spiritaliter colit sapientibus
huius mundi deus est sapientia se
cularis. Sed dii gentium i. vnius
cuiusque secta gentilium non liberauit
vnusquisque terram suam i. plebem
suam de manu regis assyriorum
i. dyaboli. quia nemo per doctrinas
eorum saluatus est. Ubi est inquit
deus emath et cetera. Emath
indignatio est. arphat sanatio
vel sanans. sepharuaim libri
vel littere. Fuerunt autem quidam
philozophi qui se iustos estima
tes indignabantur ceteris male
agentibus et acriter eos redar
guebant. et dum se sanatos a
languore peccatorum crederent alios
etiam sanare se dicebant librorum
quoque lectionibus et litterarum
studiis erant dediti. Sensus igitur
eorum quo peccantibus indigna
bantur deus emath i. deus indig
nationis vocatur. Sensus quo se
putabant sanatos aliisque salu
tem pollicebantur deus arphat
i. deus sanati vel sanantis. in
tellectus quem in libris secularibus
habebat deus sepharuaim i.
deus librorum vel litterarum. Ubi
est inquit iste sensus indignationis

et sanantis et iste sensus litte
ralis. Aliquid liberavit sama
riam .i. gentem ydolatrarum de
manu mea. nequaquam Non
enim potuit gentiles salvare
permanens philozophorum religio
nes. Samaria ubi ydolatres
posita est dicitur ibi plus iste
ad cultum ydolorum conversus est
erroris et inquit erroribus diver
sitatum istarum qui eruit terram suam
de manu mea que est erroribus
doctrinis gentilium que sectatores
suos ab eterna morte liberavit
ut eruat dominus .i. doctrina domi
nicam .i. ecclesia de manu mea per
simulat enim improbus hostis. que
sicut infideles rapere non omisit
propter illa que tollebat. sic et
fideles adhuc rapere non desistit
propter dei doctrina tamen servivit et
protegente deo non ita nobis faciet
sicut in fidelibus fecit. potest et
superbus sensus hereticorum hec lo
qui. et presumere. quia sicut gentiles
quosque velut aregione conni
tens ad se traxit. ita et catho
licos sit rapturus. Et post rap
sacis huius insaniam: propheta sub
iungit. Deviros in muro sedenti
bus Et siluerunt et non respode
runt ei verbum. mandaverat
enim eis rex dicens ne responde
atis ei. Rex ipsius precepit habi
tatoribus terrarum .i. hiis qui in
ecclesia sunt ne responderent ei
dicens per salomonem ne respon
deas stulto. iuxta stultitiam suam
ne efficiaris ei similis populo
huic respondere prohibitus est
quia sapientes hereticis respon
dere debent qui dolos eorum di
ssipare sciant non simplices et
imperiti. qui seduci possunt. Sequitur
Et ingressus est eliachim
filius helchie qui erat super

domum et sobnas scriba et ioahe
filius asaph a commentariis ad
ezechiam scissis vestibus et
nunciaverunt ei verba rapsaces In
gressi sunt ad ezechiam quia
in secreto mentis audierunt xpm
Et nunciaverunt ei verba rapsaces
quia in oratione conquesti sunt
ei. de blasphemiis hereticorum et
infidelium Vestes autem predica
torum sunt auditores eorum. qui
concordantes eis undique coherent
in vestibus ergo fidelium doctorum
scissis designatur in populo fidelium
scissura factum de [illegible] hereti
corum Sequitur aliud capitulum z.a
Et factum est cum au
disset rex ezechias sci
dit vestimenta sua et
obvolutus est sacco. et intravit
in domum domini et misit eliachim
qui erat super domum. et sobnam
scribam et seniores de sacerdotibus
opertos saccis ad ysayam filium
amos prophetam. Rex ezechias ver
ba principum suorum audivit. qui
per ipsius orationes sponsorum eccle
quas contra hereticorum blasphemiis
effundebant misericordie causa
divinit Exaudiens ergo patribus
quid egerunt mediantibus. Scidit ve
stimenta sua .i. iusto iudicio permisit
eos a hereticis abstrahi de ecclesia
quos noverat perituros et quos
ad vitam preordinaverat retinuit
Vestes quippe domini fideles eius
sunt dicente enim in christo bapti
zati estis christum induistis. Vestes
ergo scidit. quando a reprobis elec
tos divisit Cetera que nunc
ezechias fecisse subditur ad populum
electorum qui corpus est christi refe
renda sunt Saccus non habitus
penitentie est. Obvolutus est
igitur sacco plus fidelium. quia
ter adversa conversus est ad penitentia

et intravit in domum domini quia
mete telum ingressus e. Et in
tribulacionibus arctatus misit
helcyam et sobnam et se-
niores de sacerdotibus i. docto-
res et prepositos suos ad ysayam
prophetam i. ad sermonem propheti-
cum inquirendum: ut inquireret
quid iam de hiis afflictionibus
prophete senserunt. Ezayas enim
propheticam scripturam designat
monstratur ubi legimus quia eu-
nuchus ethyops veniebat
adorare in ierusalem et revertebatur
sedens super currum suum legensque
ysayam i. librum ysaye prophete.
Unde et ezayas interpretatur salus
domini ut salutarem doctrinam scripture
sancte declaret. Significat amos
vero pater eius in nostra lingua
fortis dicitur. sive robustus vel
potens. Et tamen ab aleph littera
incipiat et finiatur in sade. Quod
si ordinem finiat a bam et co-
firmatur nimium interpretatur populum di-
vellens. Et quid per hunc robu-
stum populum potentem nisi verus
spiritus sanctus designatur. Eum et populum
divellentem recte vocat. quia po-
pulum acceptionis animo divel-
lit. Amos ergo pater est ezaye
quia spiritus sanctus auctor est
scripture sancte. Sequitur

Et dixerunt ad eum hec
dicit ezechias. Dies
tribulacionis et correpcio-
nis et blasphemie dies hec. Quia
venerunt filii usque ad partum et
virtus non fuit pariendi. Si quo-
modo audiat dominus deus tuus
verba rapsacis quem misit rex
assyriorum dominus suus ad blas-
phemandum deum viventem
et ad exprobrandum sermonibus
quos audivit deus tuus.
Leva ergo orationem pro reliquiis
que reperte sunt. Non verbis

sed corde sic locuti sunt ad ezay-
am i. ad sermonem propheticum. quia
sic cogitabant in corde suo: divi-
nas scripturas sanctas auxilii consulent.
Et in primis dicit ezechias i.
populus fidelium: Dies hec dies
est tribulacionis i. tempus hoc
tempus tribulacionis est, quia
nunc tyrannis affligimur et correp-
cionis. quia corripimur a domino
et blasphemie quia deus ab
impiis blasphematur. Quia ve-
nerunt filii usque ad partum. nec
est virtus ecclesie pariendi. Sancta
enim ecclesia tamquam per doctores de co-
versione vel profectu auditorum co-
gitat. quasi in utero conceptos
portat. Sed dum obsistentibus
adversitatibus impeditur. nec
dum convertere sinitur quos co-
nvertere satagit. vel ad profectum du-
cere quos cupit. quasi mulier in
utero habens prolem. edere nititur
dolens et non valet. Bene ergo
dicitur dies tribulacionis et correp-
cionis et blasphemie dies hec.
quia venerunt filii usque ad partum
et virtus non est pariendi. Namque
dum hostes ecclesie verbo vel gla-
diis in eam divino iudicio seui-
re permittuntur. tunc ipsa varius
quosque convertendo parit. aut
conversos roborare sinitur. Ubi et
congrue subiungit pro fluctuantibus
populus. Si quomodo audiat i.
audire se demonstret dominus deus
tuus verba rapsacis i. phariseorum
hereticorum et gentilium quos misit
rex assyriorum dominus suus i. satha-
nas qui dominatur eis. aut superbi
pulsorum dogmatum sensus ad blas-
phemandum deum viventem i. filium
dei dominum ihesum christum qui resurgens
a mortuis iam non moritur. Mihi
enim pagani nos deridebant olim
gentiles atque iudei. quia credi-
mus crucifixum confitentes miseri.

mortem redemptoris nostri. Sed
et resurrectionem eius negantes
Et per hoc deum viventem blasphe
mabant quia ipse enim qui in princi
pio deus erat. et circa mundi finem
nostram assumpsit humanitatem. id est
resurgens mortem iam vivit
irridebant. Ante certe deum
viventem blasphemat qui in
notem peccare filium garriunt
vel aliquid male de illa cuncta
re que deus est loquitur. Leva
ergo inquiunt orationem ad dominum
pro reliquiis que reperte sunt a
probus qui inventi sunt in civita
te sedem. quos non abduxerunt he
retici. Sed si prophetaciu sermone Ezechi
as designat. quomodo pro reliquiis
populi dei sermo propheticus orabit.
Hoc tamen invenire facillimum
est. Orat enim propheticus spiritus pro po
pulo dei contra blasphemias ho
stium. qui dixit similiter dominum
nostrum ut rapsaces iste putabat
dicens / deus omnis similis erit
tibi. Ne taceas neque compescaris
deus quoniam ecce inimici tui
sonuerunt. et qui oderunt te ex
tulerunt caput. Super populum tuum
malignaverunt consilium et cogitaverunt
contra adversus sanctos tuos. Sic levat
orationem sermo propheticus pro reliquiis
fidelium. Sequitur Et venerunt servi
regis Ezechie ad Ysayam. artificiali or
dine quod ante gestum est. narrat
inferius / prius enim venerunt et postea
locuti sunt verba que superius
posuit. Sequitur

Et dixit ad eos Ysayas
id est sermo prophetice. Hec di
cetis domino vestro id est po
pulo fidelium qui est corpus Christi.
Hec dicit dominus. Ne timeas a fa
cie verborum que audisti. quibus
blasphemaverunt pueri regis assy
riorum me. hoc est nolite timere
obprobria hominum et blasphe
mias eorum ne metuatis. Sequitur
Ecce dabo ei spiritum et audiet nun
tium. et revertetur ad terram suam
et corruere eum faciam gladio
in terra sua. Versus iste patebit
in sequentibus. Sequitur Reversus
est autem rapsaces et invenit regem
assiriorum preliantem adversus lobna
Audierat enim quod profectus esset
de lachis. Reversus est rapsaces ab
ierusalem quia iudei atque gentiles
et heretici tandem ecclesiam persequi
desierunt et inventum sunt in
antichristo diabolum regem suum
preliantem adversus lobna id est contra
plebem reliquiarum israel. Lobna
enim que dicitur alba vel candi
da. vitam illorum fidelium hebreorum
candore iusticie manentem designat
contra quos diabolus acriter
pugnabit. qui profectus est de la
chis. quia iudeos olim impug
nare desiit ex quo eos sibi in
perfidiam subiecit. Lachis enim
que dicitur incessus antiquum illum
iudeorum exprimit populum qui in
medio gentium positus eternam
promissionem coluit. Sed quia
preceptum accipimus ecclesiam. et
per lachis populum hebreorum qui prece
cessit redemptoris adventum atque
per lobna eos qui in fine mundi
credituri sunt ex iudeis. queritur
videlicet quare rex assiriorum qui dia
bolus est perversorum pugnet ad
versus lachis et lobna adiectum
nunc non veniat ipse sed suos
mittat. Ad quod respondendum quod
nunc per dominice crucis victoriam
ligatus est antiquus hostis
qui prius in mundo principabatur
novissimisque temporibus antiqua
adaptiora certamina renovabit
adeo totus contra nos in suis
viribus relaxabitur. Sic enim dicit
iohannes Vidi inquit angelum

regis

descendentem de celo habentem
clauem abissi et cathenam mag
nam in manu sua. et apprehendit
fere draconem serpentem antiquum
qui est dyabolus et sathanas
et ligauit eum per annos mille
et misit eum in abissum Et
item Cum completi fuerint mil
le anni. soluetur sathanas Nunc
igitur cathenatus tenetur. sed tunc
soluetur patet itaque cur adie
cerim non uenit qui contra lachis
et lobna psalmista preliatus est Sequitur
Et audiuit de taracha rege e
thyopie dicentes Egressus est
ut pugnet contra te. Tarathia
dicitur elongatus ethyopia ca
ligo uel tenebre. Quid ergo per
ethyopiam: nisi gentilitatis error
accipitur Nam conuersis gentilibus
dicit apostolus. fuistis aliquando
tenebre nunc autem lux in domino
Quid per istarum regem tenebrarum
qui elongatus appellatur nisi
principes eorum accipimus. id est philo
zophi et poete atque potentes
seculi. doctores ydolatrarum et defen
dentes. qui longius a creatore
suo recesserant Sed tande ege
ssi sunt ad hunc ueritatis de ca
ligine ueteris ignorantie ut contra
regem assiriorum. qui dyabolus
est. in stadio mox primus bene
uiuendo pugnantes coronam
mereantur eternam accipere. de quibus
audiuit sathanas qui in abys
so ligatus est. malignos spiritus
sibi dicentes. quia egressi sunt ut
pugnent contra te Sequitur Quod
cum audisset. misit nuncios
ad ezechiam dicens Hec dicite
ezechie regi iude loquentes Non
te decipiat deus tuus in quo
tu confidens dicens Non dabitur
ierusalem in manus regis assiri
orum Ecce tu audisti omnia. que
fecerunt reges assiriorum omnibus

terris quas subuerterunt et tu
poteris liberari Numquid erue
runt eos dii gentium. quos sub
uerterunt patres mei. gozam et aram
et reseph. et filios eden qui
erant in thalassar Ubi est rex
emath. et rex arphat et rex
urbis sepharuaym. ana et aua
postque comperit sathanas re
ligiosos uiros usque adeo ex
creuisse ut ipsos quoque gentium
principes et philozophos conuer
teret addidit alios adhuc blas
phematores contra ecclesiam mit
tere. sicut arrium et ceteros huiusmodi
Hec inquit dicitis ezechie id est
populo fidelium qui membra christi sunt
Non te decipiat deus tuus id est non
te errare sic credendo. sicut tu
dicis de deo in quo confidis id est quia
fide saluari speras. dicens. non
dabitur ierusalem id est ecclesia in manu
regis assiriorum id est antiqui hostis
perniciendam cum de precio sancto in
gemuit. Conati sunt enim here
tici dicere quia in fide qua tenet
ecclesia non potent saluari uel non
dabitur ierusalem in manu regis a
ssiriorum id est non subicietur ecclesia sensui
hereticorum. Unde et adiungunt.
Ecce audisti que fecerunt reges
assiriorum id est heresiarche omnibus
terris id est omnium terrarum gentibus quas
subuerterunt et poteris ab eis
tutus esse uel liberari. Numquid dii
gentium id est ea que coluit gentes li
berauerunt eos. quos subuerterunt
patres mei heresiarche. Et qui sunt
isti dii gentium Gozam id est forti
tudo eorum. et aram id est decor. et re
seph id est cursus. Gentibus enim
pro diis erat fortitudo eorum et pul
critudo et uelocitas. quia hiis
seruiebant et in hiis confidebant.
Unicuique enim erant. quidquid
ipse colit spiritualiter deus est. Sic de
inimicis crucis christi dicitur quorum

sunt mittitur. quorum deus ve
ter est. Sunt et auaricia dicitur in
dolorem seruitus. Quem mouerit mu
lierem et concupierit libido illi
deus est. Qui confidunt in virtute
sua. virtus eorum deus illius est.
Unicuique enim talium quod ca
pit et veneratur. hoc illi et deus
est. Erant ergo dii gentibus
gozam et aram et reseph .i. for
titudo eorum et decor et virtus quam
in his gloriabantur. Sed isti dii non
eruerunt eos a regibus assyriorum
quia superati ab heresiarchis et in
eorum sectas velud in regiones
adducti. Eden vero dicitur volup
tas vel delicie vel ornatus. Tha
lassar vero appensus princeps
vel appendens principem. Et quis
est appensus princeps. nisi dyabo
lus qui in cruce in qua dominum
suspendi fecit. est suspensus sicut
aman in ligno. quod parauerat
mardocheo. Unde et apostolus testatur
quia deleuit quod adversus nos
erat cyrographum decreti. quod erat
contrarium nobis et ipsum tulit de
medio. Affigens illud cruci ex
polians principatus et potestates.
traduxit confidenter palam triumphans
illos in semetipso. Vel si thalassar
diceremus interpretari appendens
principem quis est qui appendit
principem nisi gentilis populus qui
impletis militibus christum appendit
in cruce. Gentiles namque sunt
milites qui crucifixerunt eum.
Thalassar itaque vel dyabolum
vel gentilem populum non incongrue
designat. Quos ergo nominat fi
lios eden .i. filios voluptatis
et deliciarum qui erant in thalassar
nisi eos qui voluptatibus et deliciis
carnalis affluebant in gentilibus
sed et istos eruerunt dii sui .i.
voluptates quibus seruiebant
quia subiecti sunt ab heresiarchis

vel ab assyriorum regibus hoc est
in eorum sectas inducti. Vel ita po
ssunt hec intelligi. Audisti omnia
que fecerunt reges assyriorum
.i. maligni spiritus omnibus terris
.i. omnibus gentibus. quas in
tempore mortis subuerterunt.
et tu poteris in hora mortis
ab eis liberari. Hac si dicat he
zechias. Sicut audisti gentes om
nes cum decoribus eorum
ab immundis spiritibus ad tormen
ta rapi. sic et tu in hora tua
eorum rapieris. quia sectam
eorum sequi contempnis. Sub
iungens namque autem numquid
eruerunt eos dii gentium. quos
subuerterunt patres mei .i. quos
demones in tartara dimiserunt.
nequaquam non. sed operibus eo
sunt heretici demones esse
suos patres. Unde eis quod agere de
clarat se filium esse in quiritum
spiritum. quos semper imitatur. Ut
ergo. Numquid eruerunt eos dii
gentium. quos in egressione eorum
a corporibus subuerterunt .i. rapi
tauerunt in morte patres mei
videlicet demones. Et qui sunt
dii qui non liberauerunt eos. for
titudo eorum spiritualis qua maxi
ma sese putabant habere. tot
nitorum mollities et decor reli
giose conuersationis quia vide
bantur. Unde et tunc recte ac to
nis hec omnia plerique gentiles
habere nisi sunt. qui christum ig
norauerunt. Sed per hec eum non po
potuerunt quia omne quod non
est ex fide peccatum est. Et longe a
peccatoribus salus. Sed et filios
eden non liberauerunt dii sui quia
eos qui tam religiose conuersari
videbantur. ut quasi paradisus
voluptatis et ortus deliciarum
esse putarentur ornati virtutibus
qui erat in thalassar .i. in seculo

gencium qui interne appendit
principem vite ihesum. Nemo enim
sine xpo saluari potuit. Quod
non est malo aliquo saluo, sed
est inquit rex emath i. sensus
indignacionis quo peccantibus
indignabantur phi. Et rex
arphat i. sensus sanantis
quo sanare philosophus quasi
volebat eos qui peccati languore
tenebantur. Et rex vrbis se
farvaym i. sensus valide
munitionis litterarum. Ana i.
iniquitas commutatus est iste sensus
malicia seculi. Non est commuta
tus ab ea. sed ana i. iniquitas
quo sapiencia carnis inimi
ca est deo. Interpretatur enim ana in
quid commutatus est et ana i.
iniquitas. quo sensus sapie
tum seculi non est commutatus a
mundana nequicia sed est iniqui
tas. Sed omnes isti reges gencium
vel dii sunt ipsi destructi. non
valuerunt cultores suos li
berare et tenentur a sterne mutin
regis assyriorum i. heretici. quia
similiter nec nos saluare potuit
deus noster i. fides qua habemus
de deo. Sequitur Et tulit ezechi
as libros de manu nunciorum
et legit eos et ascendit in do
mum domini et expandit eos
coram domino. quod inuit fecisse
ezechias narratur ad pastores
ecclesie qui sunt membra xpi
referendum est. Tulit ezechias
libros de manu nunciorum et
legit. quia catholici doctores
sequentur legere solent libros
hereticorum ut errores dictus
eos conuincant. Et ascendit
in domum domini. quia boni doc
tores ab hereticorum conflictu
reuertuntur in ecclesiam. Et expan

dit libros coram domino. quia
magister denudat ac manife
stant populo dei fraudes. que sunt
in libris hereticorum. Sequitur Et
orauit ad dominum dicens. Domine
exercituum deus israel. qui sedes
super cherubym. tu es deus solus
omnium regnorum terre. tu fecisti celum
et terram. Inclina domine aurem
tuam et audi. aperi oculos tuos et
vide. et audi omnia verba sennache
rib. que misit ad blasphe
mandum deum viuentem. Vere
enim domine desertas fecerunt
reges assyriorum terras et regiones
earum et dederunt deos earum igni
Non enim erant dii. sed opera manuum
hominum lignum et lapis et commi
nuerunt eos. Et nunc domine deus
noster salua nos de manu eius et
cognoscant omnia regna terre quod
tu es dominus solus. Oracio hec
principaliter comendatur prelatorum ecclesie
sed seculares eciam totius populi fide
lium. Deus autem vocatur dominus exer
cituum. quo eius voluntati fa
mulantur exercitus angelorum pro
nostra defensione contra malignos
spiritus preliancium sicut scriptum est
Michael et angeli eius prelia
bantur cum dracone. Nec prelia
non labore sed imperio peragunt
ordo beatorum spirituum in quo specialiter
dominus sedet thronus appellatur.
Sed tamen quia in ipsis distincti
bus agminum. ordo sanctorum che
rubym iungitur ordini thronorum
sedere eciam super cherubim con
uenienti agminis equalitate perhi
betur. Cherubim non dicitur plenitu
do sciencie. et sublimiora illa
agmina. ideo cherubim vocata
sunt. quia tanto perfectiore scientia
plena sunt. quanto claritate dei
vicinius contemplantur, ut sedem

treatur modum eo plene
omnia sciant. quo in scom to
tronis sui. primitum dignitat
appropinquant. Vel sup che
rubim .i. sup plenitudinem sci
encie sermone dicit. quia eius
sublimitate nulla humana
sciencia comprehendit. qui e
deus omnium regnorum terre. quia
non est deus preter eum. neque
fides est nisi una. Inclina vero
suam inclinare dicit. qui ab
illa eternitatis immensa sublimi
tate. auditum suum quadam
benigna dignacione humiliat
ut suorum vota clementer audiens
compleat. qui magis mentes
audit quam linguas/ Nam desi
derium pauperum exaudivit do
minus preparacionem cordis eorum au
divit auris tua/ Sed et oculos
suos aperit et videt. qui gratie sue
adiutorium servis suis ostendit.
mala que paciuntur abigit sic
scriptum est/ Rex qui sedet in so
lio iudicii dissipat omne malum
intuitu suo respiciendo cum tribu
laciones fidelium dissipat. et mag
narum gratiarum beneficia largitur.
Nam quasi non videre est. dum
suos hic affligi permittit/ Deser
tas fecerunt reges assiriorum ter
ras. quo heresiarche vanas re
ligiones gencium destruxerunt
ut ad suas eos pestiferas sectas
velud admittatis via converterent
Et dederunt deos eorum igni. ostensi
tentati sunt eos. qui talia colunt
esse dignos igne perpetuo. Non e
rant dii sed opera manuum hominum.
quia malum quod quisque praue
operabat. hoc quasi proprium deum
colebat. immo quot peccatis
subiectus erat. tot diis serviebat.
bat. per lignum autem opus pecca
ti robustissimum intelligi potest. per

lapidem vero obduratam iniquitatem
peccatoris. Qui enim invo
lunta te quis peccat. velud lignum
colit. qui autem duro corde pec
cat. quasi lapidem colit. Huius
modi deos dederunt igni re
ges assiriorum. quo et heretica as
serunt hec opera gehennalibus
flammis digna/ Et nunc domine
salua nos de manu regis huius
qui est sensus hereticorum ne
capiant ab illo Et cognoscant
omnia regna terre. quia tu es
solus dominus .i. catholica fides
per totum orbem teneatur. non
hereticorum adinvenciones Vel.
desertas fecerunt terras reges
assiriorum. quia demones pie
tatem et dei cultum destructis
per orbem nacionibus abstu
lerunt. Et dederant deos eorum
igni. quia gentiles eorum falsis
religionibus ipsorum miserunt
in ignem eternum Et nunc de manu
eius salua nos .i. de manu
hostis antiqui. ne nos in tem
tacionibus vincens decipi
at. vel ne mortis tempore nos
rapiat Et cognoscant omnia
regna terre. quia tu es dominus
solus. que ecclesia predicat. non
que heretica pro suo arbitrio fin
gunt. Sequitur/ Et misit E
zaias filius amos ad ezechi
am. dicens Hec dicit dominus
deus israel/ pro quibus rogasti
me de sennacherib. rege as
siriorum hoc est quod locutus est do
minus super eum. despexit te et
sanavit te virgo. filia syon
post te caput movit filia
ierusalem Ezayas .i. summo prophe
tarum misit doctores ad ezechi
am .i. ad populum cultum. qui corpus
est christi dicens. Hec dicit dominus
pro tuis precibus quibus me

rogasti de rege assirior(um) i(d est) dyabo
lo vel hereticor(um) sensu tumido
audi que locutus sum. De eo
Rex vero iste bonis semachsacrib
i(d est) senens deserti. quia ut ia
dictu(m) e(st). infidelium corda cont(ra)
nos eleuat. quo aut(em) q(uo)d de
mi(n)us adiugit. Hoc e(st) ubu(m) q(uo)d
locutus est domin(us) sup(er) eum.
declarat alia esse p(er)sona patris
alia filij alia sp(irit)us s(an)c(t)i. Locutus
est domin(us) sup(er) eum dicens ad
eum. Vox iniquitatis rex a
ssirior(um) filia syon i(d est) ecc(les)ia. quia
te sup(er)at(ur)i puncibus. desp(er)xit
te. Syon namq(ue) vel ierl(usale)m. illa
b(ea)tor(um) ecc(les)ia est que iam reg
nat in celis. Cui(us) filia e(st) h(ec).
que peregrinat(ur) in t(er)ris. q(ue) illa en(im)
que sursum e(st) libera e(st). que
e(st) mat(er) n(ost)ra. filia syon appellat(ur)
in(teri)ro. quia fides eccl(esi)e corrumpi
no(n) potest. Hinc e(ni)m de ecc(les)ia
electo(rum) fit sermo no(n) de reprob(or)um
multitudine. quibus sup(er) dict(is).
Cynomo facta e(st) mente civitatis
fidelis. Itaq(ue) filia syon. i(d est) s(an)c(t)or(um)
ecc(les)ia. despexit te o rex assirior(um)
sicut ipsa loquit(ur). Domin(us) m(ihi) ad
iutor et ego despicia(m) inimicos
meos. Despexit ergo te scilic(et)
tem(?) sub(?) se minauit te blandi
entem, et te reddente monit(a)
admiratione caput suu(m) post te.
Nam q(uo)d sup(er)ata ia(m) inimica
temptatione cogitamus di
centes. o quid fecissem si seduc
toris hui(us) p(er)suasionibus ac
quieuissem. Mouit caput sup(er)
te ge h(ec) mite abomin(a)te mon(er)cmo.
atq(ue) insultu(?) Cui exprobr
asti. et que blasphemasti
et sup(er) que exaltasti vocem
et leuasti altitudine oculo(rum)
tuor(um). Nomine ad s(an)c(tu)m isr(ae)l. In
manu seruor(um) tuor(um) exprobrasti

domin(us) h(ec) his nobis eunde(m) anti
qui hostis uesania increpat(ur).
Sed quid cogitauerit d(omi)n(u)m ne
h(ec) ideo ecc(les)iam cruciaret audia(mus)
cognitum. et dixisti.
In multitudine quadrigar(um)
mear(um) ego ascendi alti
tudine mo(n)tiu(m). iuga li
bani. et succidi excelsa
cedro(rum) eius. et electas abietes
illius. Et introibo altitudine
summitatis eius. saltum carme
li eius. Ego fodi et bibi aqua(m).
et exsiccaui uestigio pedis
mei omnes riuos aggeru(m). Sic
p(er) nomi(n)e quadrigas. euuangelice
p(re)dicationis designari solent.
Ita p(er) quadrigas regis assirior(um)
intelligi possunt p(re)dicationes
hereticor(um) erro(r)is uel p(ro)motores
nisi eos quor(um) conuersatio subli
mis uidebat(ur) expressit. Et q(uo)d
p(er) libanu(m). nisi s(an)c(t)a ecc(les)ia desig
nat(ur). Libanus eni(m) mons est
mire magnitudinis cui(us) ar
bores odorifere sunt et imputre
biles. significans altitudine
eccl(esi)e dicentis. n(ost)ra aut(em) conuersatio
in celis est. Omnis electi redolet
opinione uirtutu(m). Nec corrumpi
tur putredine uicior(um). Vnde et
libanus interp(re)tat(ur) candidatio ad
demonstrandu(m) purificatione eccl(esi)e
dicentis. Lauabis me et sup(er) ni
ue dealbabor. Quid ergo
p(er) iuga libani signat(ur). nisi iu
ga sacrar(um) disciplinar(um) eccl(esi)e. sub
quibus tenet(ur) uita monachor(um)
et heremitar(um). atq(ue) sanctimonialiu(m)
ceteror(um)q(ue) religiosor(um). Dicit ergo
antiquus bonor(um) inimicus
quia in multitudine quadrigar(um)
mear(um) ego ascendi altitudine
montiu(m). et iuga libani. qui
p(er) multiplices hereticor(um) p(re)dica

tores subiugavit sibi plerosque
qui velut montes dei supereminebant in populo fidelium. et qui
in religiosam vitae conversationem videbantur. vel quadrigas dicit
per pessimus suggestionis pompas et elationes. Ascendit ergo altitudinem montium et iuga libani
in multitudine quadrigarum suarum
quia per superbiam per inanem gloriam
per arrogantiam. per iactantiam
per elationem. frequenter nonnullos
superat electos. qui iam ad virtutum
sublimia pervenerunt. vel qui sub
iugo disciplinae vivunt. Cedri
vero omnem reliquarum arborum
altitudinem sua proceritate transcendunt miroque sunt odoris et
naturae imputribilis. Abietes
quoque valde sunt sublimes
ita ut nubibus altitudine
sua appropinquent. Quid vero per
libani cedros nisi qui in ecclesia
sunt excellentissimi designantur
quos nulla putredo terreni amoris corrumpit. qui dicere possunt.
Christi bonus odor sumus deo.
Et quid per electas abietes illius
nisi hi demonstrantur qui interiores
sunt egregii. qui licet terram ad
huc corpore tangant. iam tamen
mox ethera vitae mentis attollunt. In virtute temptationis
vehementer perstrepentis iactat se
adversarius nunc se succisurum de
ecclesia cedros libani et electas
abietes eius. quia summos et
electos ecclesiae viros decere se posse presumit. maxime temporibus
persecutionis de quibus nunc agitur.
Altitudinem quoque summitatis libani
se dicit intraturum. quia pariter
electorum mentem qui in ecclesia sunt
nititur ingredi. Vel quidquid superius
superexcellit. Carmelus autem
ut superius dictum est cognitio circumcisionis dicitur. Et cognitio circumcisionis ecclesiae quae fit per omnes
fideles. Non enim qui in manifesto iudaeus est: neque quae in
manifesto in carne circumcisio.
Sed qui in abscondito iudaeus est
et circumcisio cordis in spiritu non
littera cuius laus non ex hominibus
sed ex deo est. Saltus vero carmeli
huius id est notitiae circumcisionis eo
densatior est. ab omni strepitu carnalium desideriorum quieta
et ab omni tumultu malae actionis
vacua. Saltum vero carmeli ecclesiae se iactat ingressurum hostis
antiquus. scilicet secreta et libera electorum conversatione. qui se
semper ab omni superfluitate vitiorum
ipsa circumcidere spiritualiter nituntur. aliquo aditu intrare sperat
irrumpere et inquinare. Per omnia
tunc saepe temptavit facere
qui per hereticos vehementer impugnabat ecclesiam. Unde addit. quia
ego fodi et bibi aquam. Aquam
quippe fodit qui scientiam perscrutando quaerit. Eamque bibit
inventam. dum sese potu scientiae
repletum satiat. Perfodit ergo sathanas ut aquam inveniret. quia
per doctrinas hereticorum occultas
invenit. Et inventam bibit. quia
malitiae suae desiderium dogmatibus
complevit. dum in eo voluntate
sua errare per multos fecit.
Rivi autem aggerum sunt. qui artificiose eo professata dimanant
quo naturaliter non ibant. Et quid
per rivos aggerum nisi spiritualia
dona signantur. in eis cordibus
praefluentia a quibus terrenae cogitationes eiectae sunt. Dicit
Rabulus. quia exsiccavi vestigio pedis mei. omnes rivos
aggerum. quia dum per hereticos
in humanis cordis vestigium im

nugacitatis imprimeret absque
omnia gratiarum spiritalium exclusit
karismata obliviscens eum per quem
ille floruit. mox inde spiritalis
rivuli cursus aruit. Sed hostis
antiquus dum ex elacione mi-
nus artaret ut diximus in cor-
de suo loquebatur iam se pre-
valuisse iactans. Cui dominus
respondit. subiungens Numquid
non audisti. quid olim fecerim
ei. Subaudi libano vel filie
syon id est ecclesie. Et aperiendo subi-
cit Ex diebus antiquis id est ab
inicio creature. ego plasma-
vi id est formavi et disposui pre
destinando illud. quod ad eccle-
probacionem facturus eram et
nunc per varia secula adduxi
in vastacionem Statutum est enim
quondam vel tota ecclesia vel electos
quosque pressuris malis atte-
ratur. Unde et paulus ait Ad-
impleo ea. que desunt passi-
onum xpi in carne mea Sequitur
Et factum est in eradicationem
collium compugnancium et civita-
tum munitarum habitatores
earum breviata manu contremu-
erunt et confusi sunt sicut fenum
agri et gramine pascue et her-
ba tectorum. que exaruit ante-
quam maturesceret. Psalmus ad
versitatem quod adduxi factum est
in eradicatione collium compug-
nancium et civitatum munitarum
quia rex assiriorum ascendit super
omnes fines civitates iuda muni-
tas et cepit eas. Eradicati sunt
enim decem milia colles compug-
nantes id est elati iudeorum principes
dominum persequentes et civitates
munite id est tectorum mentes iude-
orum contra doctrinam eius clause
velut. de his qui noster ec ni-
debant Dicamus colles compug-
nantes eradicati sunt. quia

non nulli qui iam virtutibus
excreverant. sed non sunt solli-
citi servare unitatem. Sec in-
merito pacis abcecla per here-
ticos vel per gentiles abstracti
sunt tempore persecucionis. Civi-
tates munite id est corda mu-
nitiones et altitudines adversus
scientiam dei se extollentes. similes
sunt eius se ecclesie. Qui cum
tempore liberum predicacionis corda
sua munierant: facile sunt a per-
secutoribus eradicati. Habitatores
vero talium civitatum dum lata
securi via incederent. manus su-
as ad faciendum quod vellet longe
porrigebat. Sed adveniente per-
secucionis angustia. manus
eorum breviata est. quia parum ex-
plere voluntatem suam potuerunt. Bre-
viataque manu contremuerunt. quia
adversa pati formidabant. Neque
enim audire preceptum illud volu-
erunt. Nolite timere eos qui occi-
dunt corpus estimantes quod tormen-
ta perderent fidem et amissa
fide confusi sunt. Et facti sunt sicut
fenum agri id est voluptatis carnales quia
omnis caro fenum. Et sicut gramen
pascue. quia dati sunt in pascuam
gregibus omnium malorum id est bestiis in-
ceterorum. et sicut herba tectorum que ex-
aruit antequam maturesceret. quia
vigorem iusticie perdiderunt ante
primus vite terminum. Herba quippe
tectorum in alto nascitur. sed non pingui
radice solidatur. quia in oculis xpia-
nus summa quidem agere non videtur
cernitur. sed non medius? pravitate ex
cordis roborat. Hec nimirum herba
et antequam maturescat arescit. quando
splendo religiosus et antequam ad
consummacionem huius vite perveniat
iam sanctitatis opera que inchoaverat perpe-
amittit Sequitur. Habitacionem tuam
et egressum tuum et introitum tuum
cognovi. et insaniam tuam que me.

habitacionem tuam ante cog
novi tua. certe assiriorum ide i
mete infidelium Et egressione
tuam inde cum adipa nescie
precedentes. qui latebas et introi
tum tuum hic cum tuus ad per
secucione stetit: et insaniam tua
cum per horrida blasphemacionum he
reticorum atque gentilium in stimulis
tonuit me. Cum fueris adversi
me. superbia tua ascendit in au
res meas patet hoc sequitur.
Pona ergo circulum in naribus
tuis. et frenum in labiis tuis
et reducam te in via. per qua ve
nisti. Sicut per nares insidie. sic
per circulum divine virtutis omnipo
tencia designatur. Que cum ap
prehendi nos temptacionibus
prohibet. miris ordinibus.
antiqui hostis insidias com
plectens tenet. Circulus igitur
ei in naribus ponitur. dum virtu
dicta peccatoris superne fortitu
dine eius sagacia tenetur. ne
cont insinuates hominum tantum
prevaleat quantum perdicionis ar
gumenta latentur explorat. potest
et circuli nomine occulta indicij
advencium designari. Quod in huius
hostis naribus ponitur. dum ira
callida sua crudelitate refrenatur.
Unde quia mit a fidelium lesione
prohibetur. bene ei dicitur ponam
circulum in naribus tuis. Ac si
aperte diceretur cogitando insidias
suspiciens sed explere que appetit
non valendo. omnipotencie mee
circulum in naribus portas. ut
cum bonorum mortem ardenius
anhelas arborem vita natinis
reddas. Frenum quoque ei ponitur
in labiis dum sic divine virtutis
potencia retinetur. ut non nisi quan
tum relaxatur. sevire possit. Ecclesia
scilicet potencia in sernatus per
miam qua venerat o reducto

quo ab infidelium cordibus ve
nerat adversus ecclesiam et ab ec
clesie persecucionis coactus est ad in
fidelium ~~corda~~ et iniquorum corda
recurrit. ut usque ad antichristi ad
ventum ibi lateat. Hec antiquo
adversario. dominus respondet. iac
tanti se iam ascendisse iuga
lybani et succisum excelsa
cedrorum eius Et post hec ad
ezechiam i. ad dominum ihesum loquitur
dicens Tibi autem hoc erit signum
comede hoc anno que sponte
nascuntur et in anno secundo
pomis vescere. In anno autem
tercio seminate et metite et pla
tate vineas et comedite fructum
earum Appellacione trium annorum
designari solent tria tempora
primum ante legem secundum sub lege
tercium sub gracia. Unde et in ewangelio
pater familias ait. Ecce anni
tres sunt ex quo querens
fructum in ficulnea et non inve
nio Tercio quippe anno ve
nit ad ficulneam suam paterfa
milias querens fructum. quia
dominus patriarchas et prophetas
atque per se ipsum venit ad plebem
iudaicam. fructum iusticie querens
mea sed non invenies deberis
ergo tribus annis. hic dicitur
Comede hoc anno i. ante le
gem que sponte nascuntur i.
opera bona que quisque sponte
agit absque legis necessitate
Et in anno secundo i. sub lege
pomis vescere i. fructibus
arborum dulcibus. videlicet
hominum iustorum bonis acci
bus precipue tamen arborum
domesticarum est facere poma et
que sunt domestice arbores
nisi iudei quondam cives sanctorum
et domestici dei Secundo igitur
anno usus est dominus pomis
quia tempore legis delectatus est

bonis operibus hebdomada. Nec hunc
intelligentie restringat quod in fi
culnea fructus non est in uineis
quia hic de solis loquitur dominus
electis et ibi de infructuosis quoque
et reprobis. Comminatur autem
tertio id est tempore gratie iubentur apostoli
seminare et metere. Verba uite
predicare et eos qui crediderint
colligere et plantare uineas
et comedere fructus earum id est fide
cellas et saciari bona conuersa
tione. Sit itaque signum ezechie
quia tercium a rege assiriorum
capienda non sit hoc quod ipse primo
anno que sponte nascuntur
comedit. et secundo pomis
uescitur. atque in tercio seminant
et metunt. quia per hoc certa
sit apud redemptorem nostrum
salus ecclesie. quod ipsa et ante le
gem et sub tempore legis atque
sub gratia bonis fructibus elec
torum pascitur. Ille enim tercium
apud deum salute sua facit
qui bonis operibus perseueranter
insistit. Et mittet id quod sal
uatum fuit de domo iuda
et quod reliquum est radicem deor
sum et faciet fructum sursum
quia de ierusalem exibunt reliquie
et saluatio de monte syon. Id est quod
de domo iuda hoc est de plebe
confessorum fuit saluatum ab
assiriis et quod reliquum est id est re
siduum in ecclesia quod heretici uel
gentiles non tulerunt mittet
radicem bone cogitationis deor
sum et faciet fructum operis
sursum. Radicem quippe deor
sum mittere est cogitationes
bonas in abditis multiplicare.
fructum uero sursum facere est
efficatia operis recta que cogi
tauit ostendere. Recte enim per ra
dicem cogitatio designatur quia oc
culta. quia per hoc quod intus
non cernitur erumpit quod uidetur

ut for
foras. Sic ergo mittet radicem
deorsum et faciet fructum sursum
Et si aperte dicit cum nimis cogi
tatio nascitur ut in summis re
tributio detur. Quia de ierusalem ex
ibunt reliquie id est non delebitur
omnis ecclesia sicut hostis puta
bat. Sed filii qui nascuntur et con
surgent enarrabunt filiis suis
laudes domini. et saluatio de
monte syon id est de sublimitate
ecclesie prodibit ad omnes nationes
orbis ut quanto nunc coartatur
ecclesia istorum. tanto tunc dilatetur.
Sequitur. Zelus domini exercituum
faciet istud. zelus domini est affec
tus amatoris bonitatis eius
quo castitatem animarum nostrarum
custodit ne uel hereticorum fraudi
bus uel antiqui serpentis astu
tia corrumpantur sensus nostri et
excidant a simplicitate que est
in christo ihesu. Hic ergo zelus fa
ciet istud quod dictum est ut quod
saluatum fuit de domo iuda mittat
radicem et faciat fructum ut de ie
rusalem exeant reliquie et saluatio
de monte syon. Sequitur. Propterea hec
dicit dominus de rege assiriorum non
intrabit ciuitatem hanc et non
iaciet ibi sagittam et non occupabit
eam clipeus et non mittet in circui
tu eius aggerem. In uia qua
uenit per eam reuertetur et ciuitatem
hanc non ingredietur dicit dominus
Et protegam ciuitatem istam ut
saluem eam propter me et propter da
uid seruum meum. Rex assiriorum
qui mentes fidelium corrumpere querit
non intrabit ciuitatem ecclesie id est
electorum cor quod zelus domini cu
stodit eam. Et non iaciet ibi
sagittam quia mentem istorum
mox ut uitia pulsauerint
reprobata resiliunt. nec ad in
teriora penetrant. Electus enim
tanto minus hostis antiqui

iatulla metuit. quo contra
hec uemencia fortiter pecto
muniit. Et non occupabit eam
clipeus. oppugnatis inimici.
quia uetus ecclesie persecutor non
se sit abarmis fidelium ualebit
propterea ut eam expugnet. sed per
cussus retrorsum corruet. Et
non mittet in eam eius aggerem.
quia quorum conuersacio in celis
est corda eius non inuadit. co
gnic(i)one c(ir)c(u)m(dat) . i. implicacione non tene
tur terrenis. Aggerem quippe mit
tit inimicus in ciuitatem eius
cuius mentem in amore seculi de
prehensam undique terrenis
angustat et affligit atque cap
tat. ut ei iam euadendi ad
libertatem locum hiis qui sit ob
sidet non inueniat. Non ergo
mittit aggerem in ciuitatem uera
nitatis. sed repellentur deo per
uiam qua uenit reuertitur. qui
ad latebras mentis ingressus
unde aduersum nos erumpat re
dit. Et ciuitatem hanc non ingre
dietur. quo eius malicia in sanctorum
cordibus non recipitur. Et proteget
dominus mentem pulsatam temptacionibus
ciuitatem hanc. i. ecclesiam. ut in
eternum saluet eam propter semet
ipsum. et propter Dauid seruum suum.
i. propter christum. qui forma serui
accipiens factus est obediens usque
ad mortem. Christus enim uocatur Da
uid. et seruus domini. sicut alibi
bi loquitur ipse dominus. Inueni
Dauid seruum meum. oleo sancto meo
unxi eum. Atque post pauca sub
iungit. Ipse inuocabit me. pater
meus es tu. deus meus et
susceptor salutis mee. Et ego
primogenitum ponam illum excel
sum prae regibus terre. Christus ergo
sicut prudentissimus appellatur Dauid
unde et Dauid interpretatur desidera
bilis uel manu fortis. Nam

Christus est desiderabilis. de quo
per Aggeum dicitur. Veniet desideratus
et desideratus cunctis gentibus
et ipse est manu fortis. qui for
tem aduersarium ligauit sicut
scriptum est. Cum fortis arma
tus custodit atrium suum in pa
ce sunt omnia que possidet.
Si autem fortior illo superueniens
uicerit eum uniuersa arma
eius auferet in quibus confide
bat et spolia eius distribuet.
post uerba dominum subiungitur in nar
racione prophetica. Egressus est
autem angelus domini et percussit
in castris assiriorum centum
lxxxta quinque milia. Et surre
xerunt mane. et ecce omnes
cadauera mortuorum. Sed ut
misterium inquiramus. quid
per millenarium designatur. nisi
reproborum omnis uniuersitas. Nullus
enim numerus ultra millenarium
procedit. Et quid per centenarium
nisi consummacio uite prauis
accipitur. Unde scriptum est quia
puer centum annorum morietur
et peccator centum annorum ma
ledictus erit. Quid uero per octo
genarium nisi dies iudicii signatur.
que sepe in scripturis appellatur
octaua. Quid autem per quinarium
nisi carnalitas corporum exprimitur.
qui quinque sensibus corporis sunt
dediti. et quid per angelum qui per
cussit eos. nisi sententia iudicis
designatur. Qui nocte sunt percussi
quia dies domini sicut fur in
nocte ita ueniet. Egressus est
igitur angelus domini et percussit in
castris assiriorum centum lxxxta
quinque milia. quia sententia domi
nicus missa. reproborum omni
multitudine. qui diabolo mi
litauit. percutit in consumma
cione uite huius et in die iudicii

qui secundum quod sensus cor-
poris vixerunt .i. carnaliter. Ma-
ne vero tempus resurrectionis de-
signat. Sicut electorum ecclesia do-
mino dicit: Mane astabo tibi
et videbo. Quando autem percusserunt cadavera
mortuorum, nisi corpora reproborum
exprimunt. Qui nequaquam immu-
tabuntur ad incorruptibilitatem
et impassibilitatem sicut electi.
Unde et per Ysaiam prophetam dominus
dicit: Videbunt cadavera mor-
tuorum qui prevaricati sunt in
me, i. corpora eorum qui peccaverunt.
Surrexerunt ergo mane qui
percussi fuerant, quia omnes re-
probi in die illa resurrectione sue
mortis exurgent. Et ecce omnes
cadavera mortuorum inventi sunt,
quia carne rursus gravida
et passibilem habebunt licet
immortalem. Sequitur. Et e-
gressus est et abiit et reversus est
rex Assiriorum et habitavit in
Ninive. Rex Assiriorum i. Satha-
nas egressus est a regionibus
fidelium et reversus est ad infideles
et habitavit in Ninive .i. in
mente reproborum, quia gaudet
in pravitatibus et speciosa sibi vi-
detur in voluptatibus suis. Nini-
ve enim festa vel speciosa dicitur
vel germen pulcritudinis. Sequitur.
Et factum est cum adoraret in tem-
plo Nasrach deum suum, Adra-
melech et Serasar filii eius
percusserunt eum gladio, fuge-
runtque in terram Ararath, et
regnavit Asaraddon filius eius
pro eo. Sicut electis dicitur: Templum
dei sanctum est quod estis vos, ita et
templum Sathane sunt omnes re-
probi. Nesrach vero dicitur temptatio
tenera vel temptatio mollis
valens aut cum spiritualiter quis
servit. Hoc sicut dominus qui pro-
prium deum habet diabolus

ergo temptationem teneram pro deo
colit, quia valde in hoc delectatur
ut eius suggestio mox ut mentem
pulsaverit excipiatur. Itaque hostis
antiquus in templo suo .i. in
corde reproborum adorat deum
suum qui vocatur temptatio tenera,
quia statim ut eius temptatio
mollis et tenera pervenerit in mente
pravorum substernunt se ei. Para-
tos ad obsequium ipsi invenerit. Quod
enim instigante Sathana fit in
corde reproborum id Sathana ipse
dicitur facere. Sicut econtra de spiritu sancto
scriptum est: quod postulat pro nobis
gemitibus inenarrabilibus, quia
postulantes facit eos quos reple-
verit et gementes. Hunc ergo ipse
caput malorum diabolus, sive
hii membra eius sunt, temptati-
onem teneram adorare dicuntur,
quia Sathanas eam valde ve-
neratur, et reprobi libenter ei subse-
quuntur. Oratio contra electorum ecclesia
dicitur eidem hosti, quia ipsa con-
terit caput eius. Caput namque
serpentis antiqui .i. temptationem
teneram conterit qui initium prave
suggestionis conculcat et ad ni-
chilum redigit. Adramelech vero
stola regis vel decor regis dicitur,
et Sarasar princeps tribulationis.
Et ille stola vel decor regis Assy-
riorum est qui se ipsum exhibet
Sathane vestem vel gloriam. Princi-
ps vero tribulationis est qui mun-
dana potestate preditus mala
stis irrogat. Et hii sunt filii re-
gis Assiriorum qui digni sunt au-
dire: Vos ex patre diabolo estis.
Sed plerique tales ad deum con-
vertuntur atque veritatis ecclesie predica-
tores sunt, et tanto fortius con-
terunt hostem antiquum per scientiam
quanto familiarius ei non iam ut
servi sed ut filii prius adhere-
re solebant. Unde et gladio pre

dicationis · eum percussisse minime
describunt · sicut per ezechielem
et sub appellatione principis tyri
dictum est · Ecce ego adducam
super te · alienos robustissimos
gentium · et nudabunt gladios
suos super pulchritudine sapientie
tue · et polluent decorem tuum ·
Interficient et detrahent te et mo-
rieris interitu · interfectorum in
corde maris · Nam quod paulo
ante supra idem propheta dicit
eidem principi dyabolo · mani-
festum est dici · Tu signaculum si-
militudinis · plenus sapientia · et
perfectus decore in deliciis para-
disi dei fuisti · Quos igitur ysay-
as nominat adramelech et sara-
sar · id est decorem regis et principem
tribulationis filios regis assyriorum
hos ezechiel appellat alienos
robustissimos gentium · Quoniam enim
filii sunt regis assyriorum · id est dyabo-
li · necesse est ut adeo sint alieni
Et quod ezayas mistice refert · quod
percusserunt eum gladio · hoc per
ezechielem prenunciatur · quia nu-
dabunt gladios · super pulchritudinem
sapientie tue · et polluent decorem
tuum · atque interficient · et detrahent
te · Quis enim sit gladius quo
rex iste moritur · docet apostolus dicens
Et gladium spiritus quod est verbum dei ·
Huiusmodi gladios nudaverunt
gentiles super pulchritudinem sapientie
dyaboli · quia predicando veritatem
destruxerunt antiquos errores
Et polluerunt decorem eius · quia
quam pollutus sit ostenderunt
et interfecerunt eum · quia mali-
ciam eius de cordibus eorum · qui
conversi sunt · extinxerunt · Hoc
quoque quod ezayas narrat · eum
in templo suo fuisse percussum
Illud est quod ezechiel predixit ·
quia morietur interitu interfectorum
in corde maris · Cor namque maris

id est mentis secularium · templum eius
est · ubi ipse quodam modo primum
interitum · interfectorum dominum per-
catores committunt · Interitus ergo
interfectorum conversio peccatorum est
Itaque dum adorat rex assyriorum
in templo nesrach deum suum ad-
ramelech et sarasar filii eius
percusserunt eum gladio · quia
dum adhuc teneat suggestione
sua dyabolus in corde pluribus se
adorari facit · robustique [illegible] plu-
rimi eorum qui sibi familiares
fuerant · conversi sunt · et predicato-
res veritatis effecti · nequiciam
eius in corde priorum · gladio
verbi dei percusserunt · Fugeruntque
in terram ararath · Ararath ipsa
est armenia · interpretatur autem mons
incisus · vel mons ligatus · Et
quid monte signatur · nisi idem ipse
tumidus inimicus · cui per Ie-
remiam dicatur · Ecce ego ad te mons
pestifer · qui corrumpis universam
terram · qui incisus est de loco sue
stationis · id est de corde hominum · ab-
stractus · sicut per semetipsum dominus
predixit · Nunc princeps huius mundi
eicietur foras · atque ligatus · Un-
de dominus dicit · Nemo potest
quisquam intrare in domum fortis
et vasa eius diripere · nisi prius
alligaverit fortem · Erit est ergo
ta mons incisus vel ligatus · nisi
conversa gentilitas · quia prius ho-
stis antiquus possedit · qui nunc
est inde avulsus · atque per Christum li-
gatus · Itaque qui percusserunt
hunc regem · metuentes eterna
supplicia fugerunt in terram ara-
rath · id est ecclesiam de gentibus
conversam · ut ibi salvarentur · Fu-
git enim qui mundi huius mala
evadere concupiscit · ut abinde
ventura tutus esse possit · Moris
autem regis huius extincto infi-
delitatis et erroris est per totum

orbem. fideique plenitudo. Sed licet
rex iste sit mortuus id est paganitas
tas cum erroribus suis extincta
et ubique successerit christianitas
filius tamen regis huius adhuc
regnat pro eo. quia tyrannis
quisque non desinit exercere potentiam
in hoc mundo. Filius enim regis
assyriorum est. qui diaboli tyrannidem
nidem imitatur. Hic ergo filius
qui regnat pro patre tyrannos
qui adhuc in hoc seculo principantur
pantur designat. Unde et nomen
eius dicitur asaraddon. quod interpretatur
tatur vinciens. vel coarctans. quia
qui sunt ad crudelitatem accincti
ut omnia sicut gladius cedat
et rectos vincant. iste regnum in mundo
qui totus in maligno positus est
obtinere poterit. Sequitur.

In diebus illis egrotavit
ezechias. usque ad mortem.
Ezechias id est redemptor in-
egrotavit. quia ut scriptum est
ipse infirmitates nostras accepit et
egrotationes portavit. Ei namque
egrotare fuit in similitudine carnis
nis assumpsisse in qua esuriit et
laboravit et fatigatus est. Et
egrotavit usque ad mortem. quia
tam diu mortalem carnem gestavit
vit. donec per mortem et resurrectionem
perveniret ad immortalitatem.
Sequitur. Et intravit ad eum ezaias
ias filius amos propheta. et dixit
ei. Hec dicit dominus. Dispone domui
mui tue. quia morieris tu et non
vives. Iam diximus quod ezaias
filius amos sermonem propheticum
designet. qui videlicet sermo
propheticus foris mansit. dum
carnaliter intelligeretur. nec adhuc
in christo compleretur. Sed intravit
ad eum qui cepit in eo compleri
et de eo specialiter intelligi. Sed
quod in tercio sermo ait. Dispone
domui tue. quia morieris. Sed

quibus propheticus sermo talia domino
dixit. Illa nimirum historia que
refert. quia iosue moriturus convocavit
vocavit maiores natu filiorum israel
et attentius exhortatus instruxerit
xerit. qui post mortem eius agere
deberent. id est ut dominum deum suum
diligerent. et illi adhererent. et legem
eius solicite custodirent. Erat
enim prefiguratinus est. quia ihesus
de hoc mundo transiturus ad patrem
apostolos diligentius erat instructurus
et domui sue que est discipulorum
congregatio. singula queque dispositurus
turus. Itaque moriturus disposuit
domui sue. in illo sermone prolixo
que post cenam vel in cena locutus
est discipulis. Dum non dicit quia
morieris tu. et non vives. neque
resurrectionis gloriam mox futuram
denegat. sed quia salvator mortaliter
taliter iam non sit victurus. sed ad immortalitatis
mortalitatis gloriam superata morte
te venturus. Sequitur. Et convertit
ezechias faciem suam ad parietem
et oravit ad dominum. Per faciem mentem
te mentis exprimit. Per parietem vero
materia peccati. que separat inter
nos et deum sicut scriptum est. Iniquitates
tates nostre diviserunt inter nos et
deum nostrum. Unde et ezechiel de pseudoprophetis
tis quia opera mala adulatores laudant
dicit. Ipse edificabat parietem. Illi
autem liniebant eum. parietem quippe
edificat. qui peccat et edificatum
parietem linivit. qui peccatum male
lu laudantes in bonum commutant. Ezechias
chias ergo adductus morti. faciem
ciem sua convertit ad parietem. quia
salvator noster in passione sua convertit
tit intentionem suam ad peccatum nostrum
qui pro peccato mundi passus est. Et oravit
vit ad deum. quia ut lucas ait
positis genibus orabat dicens
pater si vis transfer calicem istum
a me et sicut in agonia prolixius
orabat. Sequitur. Et dixit. Obsecro
domine memento quesumus quomodo
ambulaverim coram te in veritate et

in corde perfecto et quod bonum est in
oculis tuis fecerim. Et si diceret ego
te clarificavi super terram. opus
consummavi quod dedisti mihi ut fa
ciam. Et nunc clarifica me tu pa
ter apud temetipsum. Sequitur. Et
flevit ezechias fletu magno.
quo salvator cepit contristari
et mestus esse et ait. Tristis est
anima mea usque ad mortem. Sequitur.
Et factum est verbum domini ad ysa
yam dicens. Vade et dic ezechie
Hec dicit dominus deus david pa
tris tui. Audivi orationem tuam
et vidi lacrimas tuas. factum
est verbum domini ad ezayam qui precepit
dominus sermoni prophetico dicens. vade
et dic ezechie. Hoc est fecit nunc ut
intelligeret de christo dicere ei que sibi
dicuntur. Verum est enim sermoni propheti
co dicere. valde enim prophetas ad spiri
talem intellectum permovere debuit ergo
prophetie ut iret et diceret ezechie
mo. Quia hec dicit dominus. Audi
vi orationem tuam. et vidi lacrimas
tuas. quando scilicet intelligi de christo
quod de salomone scriptum est. quia cum
orasset in dedicatione templi domini
est ei dictum. Exaudivi orationem
tuam et deprecationem tuam. qua depreca
tus es coram me. Sanctificavi do
mum istam quam edificasti ut po
nerem nomen meum ibi in sempiter
num. et erunt oculi mei et cor meum
ibi cunctis diebus. Salomon namque
christus est. et domus salomonis eccle
sia. pro qua dominus oravit dicens. Pater
sancte serva eos in nomine tuo
quos dedisti mihi. Et iterum Non rogo
ut tollas eos de mundo. sed ut serves
eos a malo. Et rursus Non pro his
autem rogo tantum. sed et pro his qui
credituri sunt per verbum eorum in me
ut omnes unum sint. Precepit itaque
dominus prophete. ea tenus qua dictum est
ut diceret christo quos oranti sic
dicit dominus deus patris tui david
audivi orationem tuam et vidi lacri

mas tuas. Cum videlicet christus
qui factus est ex semine david secundum
carnem filius david appellatur
sicut et euangelista dicit. Liber genera
tionis ihesu christi filii david. Cuius
orationem dominus audivit et lacri
mas vidit. sicut et apostolus de eo
dicit qui in diebus carnis sue
preces supplicationesque ad eum
qui posset eum salvum facere
a morte cum clamore valido
et lacrimis afferens exauditus
est pro sua reverentia. Unde ergo
post sua peccata dominus ihesus ora
verit pater orationem eius au
divit et lacrimas vidit. Sequitur.
Ecce ego addiciam super dies
tuos quindecim annos et de ma
nu regis assiriorum eruam te et
civitatem istam et protegam
eam. Iuxta hystoriam in primis
est notandum quia statutum est cui
homini quantum in hac vita mor
tali temporaliter vivat. Nam et
si hic annos quindecim ezechie
regi ad vitam addidit omnipotens
deus. tamen eum mori permisit
tunc eum prescivit esse moriturum.
Contra hunc questio oritur. quo
modo prophetia dicta. Dispone do
mui tue. quia morieris tu et
non vives. cum tunc mortis sente
ntia dicta est postmodum ad eius lacri
mas et vita addita. Sed propheta
dicit quo tempore mori ipse me
rebatur. pro largitate non misericor
die. illo enim tempore ad mortem
distulit quod ante secula ipse pre
finivit. Nec propheta igitur fallax
quia tempus mortis innotuit
quo ille mori merebatur. nec
divina statuta convulsa sunt
quia ut ex largitate dei anni
vite crescerent. Hoc quoque an
te secula prescitum fuit. atque spa
tium vite quod inopinate foris
est additum sine augmento
prescientie fuit intus statutum

Sed huius iuxta sensum historie breuiter dictis misterium mistice prudenciamus. Quindenarius numerus propter septem et octonarium quibus constat vel vitam que nunc est. vel futuram vel veteris et noui testamenti. vel sabbatum animarum in futuro et carnis resurrectionem. Vel certe aliud aliquid celeste siue spiritale continet archanum. Quindecim igitur anni domino post passionem adduntur. quia de morte eius orietur vita ecclesie que et post mortem quiescendi spem habet et in fine resurgendi. Atque idem nunc utriusque testamenti precepta viuendo custodit. Quindecim anni domino adduntur. quia ex eius temporali morte. data est nobis vita prius animarum. et futura etiam corporum. atque sciencia utriusque testamenti reuelata. Omnisque regula viuendi et predicandi monstrata. Sed et de manu regis assyriorum id est antiqui hostis eruit dominus. sicut in psalmo precatur dicens. Salua me ex ore leonis. Et ciuitas eius id est ecclesia simul eruitur. quia sathane potestas ab humano genere per saluatoris mortem expellitur. Sed parvula quoque temptacionum protegitur semper hec ciuitas a domino. Post hec suam promissionem dominus confirmare volens ait. Hoc autem signum tibi erit a domino. quia faciet dominus verbum hoc quod locutus est. Ecce ego reuerti faciam umbram linearum per quas descenderat in horologio achaz in sole retrorsum decem lineis. Quibus domini verbis propheta subiungit. Et reuersus est sol decem lineis. per gradus quos descenderat. Ubi considerandum est iuxta veritatem hystorie. quia cum duodecim horis hic dies soleat. iste in quo sol decem lineis reuersus est. xxx^ta duas habuisse comprobatur. Nam decem horas iam compleuerat sol. cum cepit reuerti. decemque rursus. donec ad orientem reuerteretur confecit. et inde ab oriente remeans. usque ad locum unde reuerti ceperat adhuc decem alias expendit. atque post duodecim consummatas usque ad occasum duas super addidit. Sicque factus est. ut diurnus dies horarum xxx^ta duarum id est quatuor horas minus habens quam spacium dierum trium explere consueuit. Nec non in loco mentem mouere potest quod alibi sacra scriptura refert. quia ad vocem Josue stetit sol in medio celi. et non festinauit occumbere spacio unius diei. atque mox subiungit. quia non fuit ante et postea tam longa dies obediente domino voci hominis et pugnante pro israel. Cum enim dicatur quia non festinauit sol occumbere spacio unius diei. declaratur quia dies ille spacium duorum tenuit dierum. sicut et ihesus filius syrach manifestat dicens de Josue. In iracundia eius impeditus est sol. et unus dies factus est quasi duo. Cum ergo dies iste sub ezechia plus habuit horis viii. quam ille in quo stans Josue solem stare fecit mirum est quod ibi dicatur. quia non fuit ante et postea tam longa dies. cum multo eum longior fuit ista. Sed ille qui scripsit librum Josue ante ezechiam fuisse intelligitur et de his que retro acta cognouerat testimonium perhibuisse. Nam cum dicit. quia non fuit ante et postea. tam longa dies intelligimus ab origine mundi usque ad tempus Josue et a tempore Josue usque ad scriptorem illius hystorie vel ad tempus in quo scripta est. Et ideo non contradicit ezechie.

longiorem diem. post inducenti. quia cum dixisset non fuit ante et postea tam longa dies non addit neque futura est. Quas si addidisset omnino contrarius esaye videretur. Hiis ita secundum hystoriam explicatis spiritualem sensum aperiente domino tenere studeamus. Ecce ego inquit reverti faciam umbram linearum et cetera. Quid per decem lineas horologii id est decem horas nisi decalogus legis exprimit. Sic ergo et redemptor in legis doctor esse monstratur. hora quasi decima dicitur ei a discipulis iohannis rabbi quod interpretatur magister. Quid vero per umbram linearum nisi obumbrato atque velato testamenti veteris designatur. Quid autem per horologium in quo sunt duodecim linee nisi vetus testamentum in quo sunt rectissima vite precepta signatur. Et quod omnia tempora que singulas horas vel hystoriam texendo vel prophetando loquitur. Et quid per achaz auctorem horologii nisi scriptores ex in secundum testamenti signant. Sunt achaz interpretatur convertens. ut religiosam conversationem pharisei sufficiunt. Quid non per solem nisi intellectus exprimitur. Unde impii serunt esse dictum quia sol intelligentie non est ortus nobis. Reversus est ergo sol decem lineis in horologio per gradus quos descenderat. quia dum legis intellectus quem traditionibus phariseorum iam ad defectum appropinquabat ad eam intentionem est reductus quam in initio moyses habuit et prophete. Solem quippe illuc unde venerat reverti est spiritualem intelligentiam ad pristinum redire. ut quomodo intellecte sunt a moyse et prophetis sic intelligantur et a nobis non secundum carnalem phariseorum interpretationem quibus sol intelligentie iam occubuit et nox ignorantie mentes eorum operuit. Descenderat enim sol per decem lineas horologii et umbram in eis reliquerat. quia intellectus decalogi per iudeos declinaverat et umbra littere decalogum ipsum eis operuerat. Sed nunc umbra sole fugata est retrorsum decem lineis quia obumbrato decalogi id est veteris testamenti per spiritualem intelligentiam repulsa est. Notandum quod umbra linearum reverti in horologio retrorsum decem lineis per quas solem secundo descenderat. signum est ezechie. quia dominus adiecit super dies eius xv annos ac de manu regis assyriorum eruet eum et civitatem eius. quia in eo quod legis archana in passione domini revelantur evidenter innuitur quod de morte eius surrectura sit ecclesia. et princeps huius mundi nil in eo habeat. sed per eum omnes qui crediderunt salventur. Eundem enim signum salutis nostre est hor quod spiritualis intelligentia legis panditur nobis ut spiritualiter eam impleamus que carnaliter a iudeis impleri non potuit. Et per hoc dei filius esse ihesus declaratur quia in eius morte legis obscuritas removetur. Unde velum templi scissum fuisse describitur. et centurio dixisse quia vere homo hic filius dei erat. Require.

Scriptura ezechie regis iude cum egrotasset et convaluisset de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi. Quesivi residuum annorum meorum. Dixi non videbo dominum deum

ymnus

mitta inuentum· no aspiciam
hominem ultra et habitatorem
quietis· et cetera· Ezechias est
rex inde i· saluator noster· rex co
fessionis· quia si confitearis i
ore dominum ihesum· et in corde tuo
credideris· quia deus illum ex
citauit a mortuis saluus eris
Rex est inde i· confessionis· ut
omnis lingua confiteatur· quia
dominus ihesus est in gloria dei patris
Nam ut aperte monstraretur
esse rex iudeorum posuerunt in cruce·
super caput eius causam ipsius
scriptam· hic est ihesus nazarenus
rex iudeorum· Cum egrotatione fuit
infirmitate nostre in mortalitate
assumpsisse· ac de infirmitate eius
conualuisse ei fuit· ad gloriam
resurrectionis peruenisse· Scriptura
uero quia cum ezechias dedit
cum egrotasset et conualuisset
eam designat scripturam· quam
post resurrectionem suam dominus
per euangelistas et apostolos condidit
Cum quis caput est ecclesie· uoce
corporis sui inchoat loqui dicens
Ego quondam antequam uenirem
gratia· dixi in dimidio dierum meorum
uadam ad portas inferi· i· a mundi
exordio usque ad passionem redemp
toris· cum de hac uita migrauerunt
descendi ad inferos· Omnis enim ob
illuc descendebat· Et notandum
quod non ait· uadam ad proximum
inferni· sed uadam ad portas
inferi· quia iusti illuc descendentes
in superioribus locis absque tormen
to tenebantur· peccatores autem
in inferioribus puniebantur· Quia
uero a passione domini usque ad
finem seculi adhuc per maxima fi
erat ecclesia subiungit Quesiui
residuum annorum meorum i· spatium
temporis mei· quod super erat usque
ad mundi finem· rogaui· donari

michi· Hoc quod alias uoce ecclesie
dicitur· Ne reuoces me in dimidio
dierum meorum i· non me finias do
nec omnes dies meos in consumma
tione seculi compleam· Et qua
naturam me humanitatis dominus
assumpsit· uoce humani generis i
infernum sine spe descendens ait
dixi Non uidebo dominum deum
in terra uiuentium i· in celesti patria
quo uadam· et non reuertar
ad terram tenebrosam· et opertam
mortis caligine Non aspiciam
hominem ultra cum fuero immissus
tenebras· exteriores· quia nocte
dampnationis eterne tenebar
Nec habitatorem quietis iam ui
debo· sed inter eos qui in eternum
morabuntur· detinebor· Hec enim
propter peccatum meruit homo· Et co
dominus humanitatis me factus
particeps uoce eorum· qui propter
peccatum peribant in se suscepit
ut peccati remissione obtinens
peccatores a morte saluaret· Unde
et in psalmo causam nostram suscipiens
ait· Deus deus meus respice in
me quare me dereliquisti· Longe
a· m· u· d· meorum· Cum qui ple
bem iudeorum ex quibus carnem
assumpserat amisit· recte subiungit
Generatio mea ab· e· et conuolu
ta est a me· quasi tabernaculum pastorum
eius namque generatio ablata est
ei· quia iudeam perdidit· Et sicut
tabernaculum pastorum in uno fasciculo
conuoluitur· et ad igne deputa
tis abeuntibus· sic recedente
domino plebs illa conuoluta est
in congregationem omnius fastus
inlatam ut eternaliter ibi comburatur
Cuius plebis uoce subditur· Pre
cisa est uelut a texente uita mea
dum adhuc ordirer succidit me·
Loquitur enim dominus uoce iudaici populi·

quia per misterium assumpte huma
nitatis xxxiii annis eo factus est
ordia non iustus · ex fide uiuit
hic autem populus in aduentu domini
fidem · ex qua uiuebat amisit
precisa est inquit uita mea · i ·
fides mea est amputata · Que
scilicet uita · comparatur tele · que
texitur · quia fides illius iudeis
populi quibusdam incrementis pro
ficiebat · sicut tela · que dum te
xitur · Et quemadmodum tela duo
bus lingnis insita supraque rele
gata inuenitur ut texatur ita fi
des illius populi in humanitate et
diuinitate redemptoris tenebatur
ac proficiebat · precisa est ergo uita
eius · uelut si tela preciditur a
texente · quia dominus qui fidem
eius augere solebat · iusto iu
dicio precidit eam · Cum uidelicet
populus dominum adhuc crederet pre
cisus est · quia quando fidei uitam
perdidit adhuc inchoabat · Vnde
et apostolus improperat eis dicens
Cum deberetis magistri esse · propter
tempus rursus indigetis ut
uos doceamini · que sint elemen
ta exordii sermonum dei · et facti
estis · quibus lacte opus sit non
solido cibo · Omnis enim qui lactis
est particeps expers est sermonis
iusticie · paruulus enim est · Adhuc
ergo populus ille credebat · i · inci
piebat · quando succisus est · Nichil
enim ad perfectum adduxit lex ·
Rursus uoce electe partis eiusdem
populi subicitur · De mane usque adue
speram finies me · et assumpcionibus
subintelligitur dicit eis enim bis
supinus autem dixit · sequentur subintel
ligi potest · in sequentibus · Cum
uero mane · nisi tempus illud
dicit · quo populus ille uel per abra
ham uel per moysen cepit deum
cognoscere · et quid per uesperam
nisi occasum solis iusticie · i · pa

ssione domini intelligat · dixit
itaque populus hebreorum · quia de
mane usque aduesperam finies
me · qui se religiose uicturum pro
phetauit ab inicio date legis
usque ad passionem domini · Cotti
die enim finitur cum ob amorem
patrie celestis ab amore presentium
magis magisque deficit et desideria
carnis extinguit secundum illud
apostoli · Semper mortificationem ihesu
in corpore uestro circumferentes
ut et uita ihesu christi · in corpore uestro
manifestetur · Semper autem nos qui
uiuimus in mortem tradimur propter
ihesum · ut et uita ihesu manifestetur
in carne nostra mortali · Nam et
subuecto testamento sic uiuebat
non multi · Deinde per ea uoce duas
adiungit Sperabam usque mane
i · et spectabam resurrectionem · secundum
illud Caro mea requiescet in
spe · Mane enim horam resurrec
tionis appellat · Nam de uespera
qua premisit · et de isto mane
scriptum est alias · Aduesperum de
morabitur fletus · et ad matutinum
leticia · fleuerunt enim discipuli mo
riente domino · sed eo resurgente
letati sunt post multiplicem
itaque uocum narratione in hunc
usque sequentur terminatam personas
loquentium · iam diuinus ecclesie
uox in his que secuntur perseue
rat · Subiungit enim · Velut leo con
triuit omnia ossa mea · et ceteri
in ossibus quippe · est fortitudo
corporis · Et que sunt ossa huius
sacri corporis · i · ecclesie · nisi apostoli
ornasi ergo si conterat leo cuius
quam ossa · quem deuorat sic con
triuit sathanas tempore dominice
passionis ossa ecclesie · quia tunc
omnium apostolorum mentes confregit
et constantiam eorum contriuit
Sed hoc penitus cito preterijt
ut ecclesie reliquia usque ad resu

macionem secli perduraret. Conse
quens enim loquitur de mane usque
ad vesperam finies me. Nam ma
ne sicut et supius horam resu
rectionis divine appellat, vesperam
vero finem mundi. Et de mane usque
ad vesperam finitur, quia tempore
resurrectionis domini usque ad mundi
finem carnem suam crucifigens cum
viciis et concupiscentiis, apo
stolum imitatur dicentem: Cotti
die morior. Et adiungit: Sicut
pullus hyrundinis clamabo,
meditabor ut columba. Cla
mabo inquit ut pullus hyrun
dinis, scilicet qui natus clausos habet
oculos usque ad diem octavum
et clamat propter cecitatem et fa
mem. Sic enim homo in huius
vite cecitate natus usque ad diem
novissime resurrectionis positus
in tenebris et egestate clamare
iugiter debet pro hiis ad deum et
compunctioni studens meditari
ut columba, que pro cantu gemit
assidue. Postquam vero in istis et
cetera vel quelibet sancta anima di
vinis ita clamavit et medi
tata est, subsequitur dicens: At
tenuati sunt oculi mei suscipi
entes in excelso. De secularibus
enim curis et cogitacionibus infimis
crassitudine quadam hebetatur
oculus cordis, sicut de quibusdam
dicitur: quia incrassatum est cor
populi huius. Cum enim vero terrena omnia
mente transcendit et cogitaciones
suas sublimat mundans, celestium
contemplacione desideriorumque pa
scitur, huius oculi in excelsum susci
pientes attenuantur. Sic enim oculos
attenuari suos Job volebat cum
diceret: Spiritus meus attenuabitur.
Bene ergo dicat ecclesia contem
placioni superiorum intenta quia
attenuati sunt oculi mei suscipi
entes in excelso. Sed ab altitudine

contemplacionis rediens ad con
sideracionem malorum que inferius
tollerat subiungit obsecrando:
Domine vim pacior, responde pro
me. Et intra se cogitando ad
dit: Quid dicam aut quid respon
debit michi cum ipse fecerit. Domine
inquit vim tribulacionis pacior,
responde tibi pro me, quia non
valeo respondere tibi, cum scriptum
sit: O homo tu quis es ut respon
deas deo. Responde ergo pro me et causam
meam contra severitatem iusticie
tue misericordia defende, ut vim
afflictionis quam iuste pacior ad
nere possis pro racione iusticie. Quid
enim inquid dicam deo meo. Ac
si dicat: Si iustificare me voluero
os meum condempnabit me. Si
innocentem ostendero, pravum me com
probabit. Aut quid respondebit
michi cum ipse fecerit, id est quia racionem
michi reddet de hiis que pacior
cum ipse sit conditor meus qui
me vel affligit vel affligi permittit.
Qui enim me benigne condidit
nequaquam iniuste cruciari per
mittit. Sed est quod michi hec salu
briter agam: Recogitabo omnes
annos meos in amaritudine a
nime mee, id est ad memoriam revo
cabo omne tempus vite mee
transactum et omnia deflebo que
me male egisse recognovero.
Domine sic vivitur et in talibus
vita spiritus mei. Inpenitenti vita sit
vivitur ut supra dixit de se, id est dolo
res et afflictiones paciendo. Nos
enim qui minimo afflictione pre
mimur et ei qui nos affligit re
spondere non possimus. Et in talibus
doloribus est vita spiritus mei, id est vi
ta qua spiritus huius virtutibus cosert.
Vel sic vivitur vera vita id est recogi
tando cum amaritudine penitencie
de preteritos annos. Et in amari
tudinibus talibus et recordacio
nibus est vita spiritus mei, quia per
penitenciam reviviscit anima que
in peccatis mortua erat. Bene

mitalibus afflictionibus cruciatus
nimia spiritus mei. quia tanto uehementius
minuit spiritus meus quanto fortius
caro crescit. Vnde et additur
Corripies me et uiuificabis me
Corripies me flagellando exte
rius et per hoc uiuificabis me in
terius ut dicere possim. Quia ca
stigans castigauit me dominus
et morti non tradidit me. Hec lo
quitur ecclesia uel quilibet iustus
cum paulo glorians in tribulationibus.
Sed qui sic corripi desiderat. Vi
deamus quid agat ubi correptio
foris cessauit. Subiungit Ecce
in pace amaritudo mea amari
ssima. In pace enim est amaritu
do electorum amarissima. quia qui
semper in amaritudine cordis sunt
tunc uehementius amaritudine
replentur cum nichil aduersitatis
corporis patiuntur. Sed quid per hanc
correptionem et amaritudinem me
ruerint sequitur. Tu autem eruisti
animam meam ut non periret. i. ab
imminenti periculo dampnationis
eterne saluasti. Et quomodo eam
a periculo mortis eruisti. Sequitur. Pro
iecisti post tergum tuum omnia pe
ccata mea. i. a conspectu tuo aufe
rens in hiis que retro sunt. et
reliquisti ut iam in antiolibus
i. in sui tuis seculis non uideantur.
Sequitur. Quia non infernus con
fitebitur tibi neque mors lauda
bit te. Non expectabunt qui descen
dunt in lacum ueritatem tuam. Viu
ens uiuens ipse confitebitur tibi sicut
et ego hodie. pater filiis notam
faciet ueritatem tuam. Quasi diceret animam
meam a morte eruens. dum pec
cata dimitteres michi comprobasti
quia infernus non confitebitur
tibi. i. hiis qui in inferno sunt per
confessionem peccatorum non dabitur
iam remissio. Neque mors lau
dabit te. i. qui nulla morte sunt
et qui semel in lacum perditionis
illius descendunt iam ueritatem
doctrine tue non expectabunt.
cognoscere quia nimia stulticia
consumpti sine remedio perieru
nt. Vel certe ueritatem promissi
onis tue non expectabunt. quam
expectant electi. Infernus autem
et mors non confitebuntur. Sed ui
uens ipse confitebitur tibi. i. dum
in presenti seculo quisque uiuit habet
potestatem confitendi peccata sua.
sicut et ego. dum adhuc hodie
uiuo confiteor. Et illi qui descen
dunt in lacum non expectabunt
ueritatem tuam. sed pater. quisque
spiritalis. notam faciet ueritatem
tuam filiis suis. quos in xpo ihesu
per euangelium genuerit. In hac enim
uita locus est non descendendi non
in inferno et hic locus est peccata
confitendi atque purgandi hucu
sque dominus noster corporis sui lo
cutus est. Sed post hec uoce
ipsa loquitur. Ezechiam dicens
Domine saluum me fac. i. resu
scita me tamquam membrorum
suorum uoce subiungit. Et psalmos no
stros cantabimus cunctis diebus
uite nostre in domo domini. i. in
ecclesia permanebimus in psalmis
et ymnis et canticis spiritali
bus cantantes et psallentes deo
in cordibus nostris. Hoc enim a re
surrectione domini fideles agunt
ubique. Et hic est ordo ecclesie precan
tantis in psalmo. Domine saluum
fac regem. et exaudi nos in
die qua inuocauerimus te. Nam
quod ibi dicitur. domine saluum fac
regem. hoc est quod ipse rex ait hic
domine saluum fac regem me
et quod ibi sequitur. Et exaudi nos
in die qua inuocauerimus te. Hoc
loco subdit. Et psalmos nostros
cantabimus cunctis diebus uite
nostre in domo domini. Terminatur
itaque oratio regis ezechie.

Sequitur in narratione prophetica
Et iussit ezayas ut tollerent
massam de ficis et cathaplaz-
marent super vulnus et sanaretur
Dominus autem moysi dicit. quasi
uvas in deserto inveni israel quasi
prima poma ficulnee. Et Iheremi-
as visione quidam refferens
ait inter alia Calatus unus
ficus bonas habebat nimis
ut solent esse ficus primi temporis
Et subiungit dominum dixisse
Sicut ficus hec bone. sic cog-
noscam transmigrationem iude. quam
emisi de loco isto in terram chal-
deorum in bonum. et ponam oculos me-
os super eos ad placandum
Quid ergo per massam ficorum de-
signatur. nisi multitudo electorum
dulcis et suavis. Quid itaque
est quod super vulnus ezechie ponitur
massa ficorum. nisi quod dominus re-
demptor in cruce pendens
lancea vulneratur. eternam pro-
tenore meretur. Unde paulus
ait Fregerat caritatem dei quam
agnoscunt sagione suo. Vul-
neratus igitur agnoscunt caritatem
quod est massam ficorum esse vul-
neri suppositam. et cathaplaz-
mata est massa de ficis super
vulnus. quia in istorum caritate glu-
tino caritatis adheret dominice
passioni Et autem massa hec
super vulnus est cathaplazma-
ta. sanatus est rex. quia postquam
xpistus patiendo agglutinavit
sibi multitudinem electorum qui
unum bonum sunt. calcata morte
surrexit. iam non resurgens in cor-
ruptionem Sanatus est enim quia
gloria resurrectionis indutus est.
Sequitur Et dixit ezechias quod
erit signum. quia ascendam ad
domum domini Cum hec dixisset
rex. ezayas respondit ei quod
supra positum est. voce domini
Hoc erit tibi signum a domino quod
faciet dominus verbum hoc quod locu-
tus est Ecce ego reverti faciam
umbram linearum retro. Ezechias
ascensurus erat in domum domi-
ni quia xpistus a mortuis resurgens
ascendit in illam eternitatis do-
mum ubi nunc sedet in dextera dei
patris Eo huius ascensionis
fuit signum. quod decem lineis
sol reversus est. quia dominum in
eius morte et resurrectione pate-
fieret archana legis. datum est
evidens indicium. quia ipse eos
quoque celorum reseratus erat. Nam
neque lege neque celum aperire
poterat. nisi filius et virtus qui
hic clavem david. qui aperit et
nemo claudit. claudit et nemo
aperit. post cuius ascensionem
quia gentes ad fidem venirent.
bene subditur

In tempore illo misit me-
rodach. beladan. rex ba-
bilonis libros. et munera
ad ezechiam Audierat enim
quod egrotasset. et convaluisset
Quid enim merodach. qui interpreta-
tur amara arrogantia vel amaritudinem
inmittens. nisi reges sapientie se-
cularis designat. qui postquam cor de
sua sapientiam assumpserat nimiam
arrogantia. et sequacibus suis in-
mittebat amaritudinem arrogantie
vel sapientie sue. Verum et beladan cog-
nominatur. quod dicitur venit sibimet
indicans. quia sapientes seculi ad
hoc venerunt. ut sibimet indicates
prescrirent sua bona. que erant aliorum
de quibus recte dicitur aut omnes
qui sunt venerunt fures sunt et latro-
nes. atque filius beladan est. iste
merodach. quia hii qui desipi-
entibus mundi crediderunt. ex
doctrina veterum sapientium erant
primogeniti Rex quoque babilonis

z 9

z 9

a· confusionis dicit^r fuisse· mero
dach· quia sapientes seculi prīci
pes erroris sunt· Hic ergo mero
dach· misit ad ezechiā· i· ad xp̄m
libros doctrine sancte· et munera
bonorum operum· Multi enim ex sapi
entibus gentium· conuersi libros
optimos scripserunt· et munera
sue deuotionis obtulerunt xp̄o
sicut iustinus philozophus et
ariopagita dyonisius· et augu
stinus aurelius· Audierat enim
p apl̄os· iste moradach· quod eze
chias egrotasset· et conualu
isset· i· xp̄us infirmitate nr̄e mor
talitatis assumpsisset· et ad im
mortalitatis gloriam peruenisset
Sequit^r Letatus ē ezechias
sup eis· et ostendit eis cellā
aromatum· et argenti et auri· et
odoramentorum ē vngenti optimi
et oms apotechas supellectil
sue· et vniuersa que inuenta sunt
in thezauris eius· Letatus ē xp̄s
sup conuersis gentibz· et ostendit
eis cellam aromatum· i· introdu
xit eos in cellam· que referta
ē aromatibus virtutum· ornu
cella est et argenti· i· diuini
eloquii· atque auri· i· supne sa
pie· et odoramentorum· que sunt
orones scōrum· et vngenti optimi
i· vnctionis sp̄us sc̄i· Vngentum
enim optimum est sp̄us scūs· quia
perunxit ihm̄ nazarenum· quo
vnctus enim sp̄u sc̄o deus apote
ca no grece· latine dicit^r repoi
tom̄ vel reconditorium· Quid at
supellex ezechie designat· nisi
virtutum ornamenta· et operum bo
norum instrumenta varia· Quid
ergo p apotechas supellectil
eius nisi congregationes fidelium
intellige debemus siue mentes eorum
vbi recondita ē multimoda v
tutum supellex· deinde quod p par
tes describat· generalit addingens

vniuersa que inuenta sunt in
thezauris eius· Omnia bona que
aperat· Et tunc hec ostendit xp̄s
conuersis gentibus· Sequit^r Non
fuit verbum quod non ostenderet
eis ezechias in domo sua· et
omni ptate sua· Domus eius est
ecclesia· ptas eius est regna diuit
data ē ei omnis ptas in celo et
in terra· Non fuit ergo verbum quod
non ostenderet eis in domo sua et ioi ptte
sua quo omnia que sunt in ecclesia vel
in celo et in terra· .... nec ei no
sse debet pietatis· xp̄iane religi
onis· manifestauit eis· sicut
ait· Vos aut dixi amicos· quia
quecunque audiui a patre meo·
nota feci nobis· Sequit^r Introiit
aut ezaias p̄pha ad regē ezechi
am· et dixit ei· Quid dixerunt
viri isti· et vnde venerunt ad te
Vocatis ad fidem gentibus· i· ta
mit ezaias· i· sermo p̄pheticus
ad ezechiam· i· ad xp̄m· locutus
de eis· quia tunc in eorum morib
impleri cepit· quod de eorum conuersa
tione dudum fuerant locuti p̄phe
de quibus qui de ignotis intragat·
quia p̄phe velut incognitos ha
bebant gentiles quibus p̄ncia
lit non loquebant^r· Sequit^r· Et
dixit ezechias· De terra longinq
venerunt ad me de babilone· longe
erant gentiles adeo in babilone
i· diuini in confusione erroris ib
late morarent^r· Vnde fert^r adole
scentior· e duobus fratribz· ac
cepta portione substancie abiisse
in regionem longinquam· et ibi omni
substancia sua dissipasse viuend
luxuriose· sed tandem aliquando
surgens redisse ad patrem sum
venerunt igit^r de terra longinq de
babilone gentiles· qui conuersi
sunt ab antiquis erroribz ad d(eu)m
Sequit^r Et dixit/ Quid viderunt
in domo tua· Et dixit ezechias·

Omnia que in domo mea sunt
viderunt Non fuit res qua non
ostenderim eis in thesauris meis.
omnia que sunt in domo domini
que videlicet viderunt tunc isti genti
les et agnoverunt atque diligenter
instructi sunt de omnibus Non
fuit res in thesauris eius qua
non ostenderit eis quia omnes ait
divitias et virtutum opes mani
festavit eis. Sed iam videmus
atque gemimus ex magna parte
completum quod sequitur et dixit
ad Ezechiam Ezaias Audi verbum
domini exercituum Ecce dies veni
ent et auferentur omnia que in
domo tua sunt et que thesauri
zaverunt patres tui usque ad diem
hanc in Babilonem Non relinquetur
quicquam dicit dominus Dies veni
unt atque iam ceperunt. De quibus
ait apostolus quia in novissimis die
bus instabunt periculosa tempora
et erunt homines seipsos ama
tes. cupidi. elati. superbi. blasphe
mi. parentibus non obedientes
ingrati. scelesti. sine affectione
sine pace. criminatores incon
tinentes immites. sine benignitate
proditores protervi. tumidi. vo
luptatum amatores. magis quam
dei. habentes quidem speciem pie
tatis. virtutem autem eius abnega
tes. Quorum igitur ad multitudine
huiusmodi pseudo christianorum aufe
rentur in diebus illis spiritualia in
Babilone omnia que sunt in domo
domini Neque enim de infidelibus
loquitur apostolus hec omnia. sed de hiis
potius qui dicuntur christiani. De quibus
et dominus ait Verumtamen veniens
filius hominis putas inveniet
fidem super terram Quid ergo mirum
si omnia que sunt in domo domini
dicuntur in Babilone tollenda cum
ipse dominus in adventu suo vix
inventurus sit fidem super terram.

Nec tamen ita dicendo negamus
non nullos tunc sanctissimos
fore iustos Sed de eorum multitudine
loquimur. De quibus scriptum est
Quoniam habundavit iniquitate
refrigescet caritas multorum Omnis
ergo paucis iustis. de reproborum
copiosa que tunc habundabit
multitudine sermo est cum dicitur
quia tollentur in Babilonem omnia
que sunt in domo Ezechie id est in illa
plebe christiana videlicet aroma
ta virtutum et flagrantia opini
onis optime. et argentum divi
ni eloquii et aurum celestis pre
sapie. et odoramenta orationum et
cetera superius descripta patres
cuius domini prophete vocantur et
patriarche qui thesaurizaverunt in
domo sua eius usque hodie the
sauros morum bonorum et sapientie
quia per eorum facta et dicta spiritua
libus divitiis repletur ecclesia Sed
omnes hii thesauri post paucos
dies auferentur in Babilonem
id est in confusionem quia pauci ex primis
omnia minoris hominis bona du
centur captiva Non relinquetur
quicquam dicit dominus quia ille
pestifer omnia corrumpet et destruet
Sed hiis de dampno morum premissis
de captivitate fidelium subiungitur
et de filiis tuis qui exibunt
de te quos generabis tollent et
erunt eunuchi in palacio regis
Babilonis Non ait omnes filios
tuos tollent Sed de filiis tuis
tollent Ubi satis apparet non
omnes tunc fideles seducendos
esse Omnes enim christiani sunt filii
eius sicut ipse demonstrat cum
dicit Numquid possunt filii sponsi
ieiunare quamdiu cum illis est sponsus
et bene dicitur qui exibunt de
te quia secundum apostolum membra sumus de car
ne eius// de hiis ergo filiis non //et de ossibus eius
nullos tollent predicatores antichristi

et faciunt eos eunuchos esse . i.
absque meritis militare in palacio
regis babilonis . continua princip
tumque seculi . qui est sathanas Eu
nuchus namque est qui meritis
milicie qua spirituales filios gig
nere predicando deberet amisit
Unde per moysen dicitur quia non
intrabit eunuchus attritis vel
amputatis testiculis . et abscisso
veretro ecclesiam domini . Atteruntur
enim testiculi eius . cum eius interna volu
ptas adversis comminuitur . Amputantur
vero testiculi eius . cum veretro cum
spiritualia quibus per evangelium filios
generare posset aufferuntur . Et quamque
talis est intrare non valet ecclesiam
domini supernam . quia soli ingrediuntur
electi . Recte itaque dicitur quia de
filiis tuis qui exhibunt de te
quos genuisti tollent . Et erunt
eunuchi in palacio regis babilo
nis . Quoniam abeuntes retro in milia se
ducuntur ex christianis . et eunuchi ad
herebunt obsequio regis intime
confusionis . Sequitur . Et dixit e
zechias ad ysayam . Bonum verbum
domini quod locutus es . Bonum est ut
multitudo reproborum que modo gra
vat ecclesiam . toti pauci christi se
parentur abeclesiis . Sequitur . Et dixit
fiat tamen pax et veritas in diebus
meis . Dierum nomine signanter solet
electorum conversacio . Salomone di
cente . Iustorum autem semita quasi
lux splendens procedit . et crescit
usque ad perfectam diem . Econtra sunt
ergo dies ezechie . i. christi . in sit elec
tis eius quibus ait apostolus . Fui
stis aliquando tenebre . nunc autem
lux in domino . Fiat ergo pax in
diebus istis ut sit inter pax
hominibus bone voluntatis . ne
spiritualiter expugnentur a rege ba
bilonis . et capiuntur . Fiat in
eis et veritas . ne sint decepti

quibus per antichristum . deus inmit
tet operacionem erroris ut credant
mendacio . sicut ait apostolus . eo quod
caritatem veritatis non receperunt ut
salvi fierent . Licet enim iusti per
secucionem foris paciantur . semper
tamen est in eis pax . quo in eis
audire merentur . pax dei que exsu
perat omnem sensum custodiat
corda vestra . et intelligencias ve
stras in christo ihesu . Econtra enim corda
et intelligencias . pax dei custodit
in christo . In hiis recte pax fieri dicitur
quos a pace dei nulla impugna
cione hostili separantur . Et in hiis
tantum fit pax . quia non est pax
impiis dicit dominus . Veritas quoque
fit in eis . dum veritate facientes
in caritate crescunt in illo per omnia
qui est caput christus . Sed quoniam in
sua de spirituali captivitate fidelium
predicta sunt apte subiungitur
electorum consolacio . cum dicitur .

Consolamini consolamini ple
bs meus dicit deus vester
Loquimini ad cor ierusalem et
avocate eam quoniam completa est
malicia eius dimissa est iniquitas
illius suscepit de manu domini
duplicia pro omnibus peccatis suis .
Considerans enim dominus ab eo
minacione desolacionis illius
novissime que per antichristum fiet
a bimitro mundi usque modo neque
fiet possunt tamen licet super ad
ventum domini convenient intelli
gi . precipua namque consolacio
populi dei fuit adventus christi . que
cognito patribus primitus cepit
multis . scilicet earum desideratus
fuerat . Unde senex ille symeon
erat expectans consolacionem
israel . et responsum acceperat a
spiritu sancto non visurum se mortem
nisi videret christum domini . Et ante .

ergo consolatione est. que per ad
uentum xpm futura erat. offert
propheta noster eidem populo dicens.
Consolamini consolamini popule meus
dicit dominus deus uester. Atque sub
iungit dicens ad apostolos. loquimini
doctores uerbi .i. doctores plebis in
corde blande et racionabiliter ad pe
nitentiam dirigite uestros cohortan
tes eam. Et aduocate eam ab
infidelitate ad fidem. auctorita
te admonitate. Quoniam completa
est malicia eius. occidendo sal
uatorem. et post dimissa est iniquitas
illius credendo in eum. Ut autem
intelligamus quod sequitur. Suscepit
de manu domini duplicia pro omnibus
peccatis suis. meminerimus in hoc
corpore corruptibili. quod aggrauat
animam. uita nos miseria uincere.
Sed quia iam redempti per redemptorem
atorem sumus. et spiritum sanctum pigno
accepimus. beatam uitam in spe ha
bemus. et si rem ipsam non dum
tenemus. Spes autem que uidetur
non est spes. Quod enim uidet quis.
quid sperat. Si autem quod non uidemus
speramus. per pacientiam expectamus.
In malis autem que quisque patitur
non in bonis que fruitur opus est
pacientia. Hanc ergo uitam de qua
scriptum est. Numquid non temptacio
est uita humana super terram. in qua
cottidie clamamus ad dominum
libera nos a malo. cogitur homo
tollerare etiam remissis peccatis.
quamuis ut in eam ueniret misci
am. primum fuit causa peccatum. prolixior
est enim pena quam culpa. ne parua
putaretur culpa. si cum illa fi
niretur et pena. Hac propter uel ad
demonstracionem debite miserie. uel
ad emendacionem labilis uite. uel
ad exercitacionem. necessarie patie
tie. temporaliter hominem detinet pe
na. etiam quem iam ad dampnacionem

sempiternam reum non detinet
culpa. Hunc itaque cum dictum
esset dimissa est iniquitas illius
subiunctum est. quo suscepit de ma
nu domini duplicia pro omnibus
peccatis suis. quia dum peccaret
et postquam peccare desiit afflic
tionem penitus uite sustinuit.

Vox clamantis in deserto
parate uiam domini. rectas
facite in solitudine. se
mitas dei nostri. Inter
rogatus iohannes baptista. quis esset
respondit. Ego uox clamantis
in deserto. dirigite uiam domini
sicut dixit ysayas propheta. Iohannes
ergo uox dicitur. quia uerbum pre
cedit. Sicut enim cursu nostre locu
cionis cognoscimus. uox autem so
nat ut uerbum post modum posset
audiri. Aduentum itaque domini
preueniens iohannes uox appellatur.
quia per ministerium illius uerbum
patris auditur. Verbum est ipsa co
gitacio que adheret intra secreta
consciencie retinetur. uox uero sono
index cogitacionis. Verbum ergo
dicitur esse. quod intra animum sile
tur mente concipimus. uox autem
per quam uerbum proferimus. Verbum
etiam est tacita. que per uocem auditur.
Sicut igitur qui uerbum corde concipi
mus. necessaria est uox qua quasi
uehiculum uerbi. et licet ipsum uerbum
per uocis sonum ad alium transferatur
tamen ad mentem etiam in nobis
manet .i. sit clausum a loquente
transfertur. ut tamen in sua sede te
neatur. ita omnipotens pater innotescere
nobis uolens sapientiam. et uerbum
quod in principio erat deus apud deum
sicut ipse ait. eructauit cor meum
uerbum bonum. beatum iohannem quasi
uocem per quam ad nos uerbum suum
proferret assumpsit. et uerbum illud
de illa celesti sede sic ad nos descendit

ut tamen in profundo patrii peccatoris maneret terrena instantius et celestia non relinquens. Bene itaque Iohannes vox dicitur, quia eius inchoante preconio sacramentum redemptionis humane sicut dudum cepit audire mortalitas. In deserto ergo vel in solitudine clamat, quia derelicte et destitute Iudee solatium sue salutis annuntiat. Vel per desertum et solitudinem designari potest destituta bonis. Vacua enim timore dei peccatorum deserto squalentis heremi comparatur. Clamat ergo Iohannes in deserto dicens: Parate viam domini, rectas facite semitas dei nostri. Quia multos filiorum Israel convertit ad dominum deum ipsorum, precedens ante illum parare domino perfectam plebem. Et nobis adhuc precepit ut in medio nationis prave et perverse, id est inter iniquos, cum quibus degimus, viam in nobis ipsis domino paremus. Bene iuncta est quod ait: Si quis diligit me, sermonem meum servabit et pater meus diliget eum, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Potest per viam actio designari et per semitas cogitationes. Precepit igitur nobis: Parate viam domini et rectas facite semitas eius, quatinus et actione conversationem nostram et intimas mentes nostre cogitationes ei spiritaliter venienti paremus. Vel etiam predicatoribus iubet predicare: Parate viam domini. Parat enim viam domini qui mentibus audientium gloriam eius predicat, ut tales et ipse post veniens per amoris sui presentiam illustret.

Parat quisque rectus predicator viam domini, quo verba exhortationis premittit atque perfectius in mente suscipitur. Sequitur: Omnis vallis exaltabitur et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt prava in directa et aspera in vias planas. Quid hoc loco vallium nomine nisi humiles et quid montium et collium nisi superbi homines designantur? In adventu igitur redemptoris valles exaltate, montes vero et colles humiliati sunt, quia iuxta vocem eius omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur. Prava autem directa fiunt cum malorum corda per iniustitiam detorta ad iustitie regulam diriguntur. Et aspera in vias planas immutantur, cum immites atque iracunde mentes per infusionem superne gratie ad lenitatis mansuetudinem redeunt. Quando verbum veritatis iracunda mens non recipit, quasi asperitas itineris gressum pergentis repellit. Sed cum mens iracunda per acceptam mansuetudinis gratiam correptionis vel exhortationis verbum recipit, ibi planam viam predicator invenit, ubi prius pro asperitate itineris pergere, id est predicationis gressum ponere non valebat. Huius de primo adventu salvatoris dictis, mox de secundo subditur: Et revelabitur gloria domini et videbit omnis caro pariter quod os domini locutum est. Tunc enim revelabitur gloria domini, quia videbunt filium hominis venientem in nubibus celi cum virtute magna et maiestate. Nam quia omnis caro accipitur omnis homo. Tunc revelata

gl(ori)a d(omi)ni. videbit omnis caro
pariter q(uo)d os d(omi)ni locutu(m)
est. q(u)ando ap(er)tis celis. ministra
tibus angelis. consedentibus
ap(osto)lis in sede maiestat(is) sue (christu)s
apparuit. Tunc o(mn)es electi et
reprobi pariter videbunt. ut
et iusti de munere retributionis
sine fine gaudeat. et i(n)iusti
in ultione supplicii p(er)petuo ge
mant. Videbit itaq(ue) omnis ca
ro .i. omnis homo pari(ter) q(uo)d
os d(omi)ni locutu(m) e(st). de gl(ori)a s(an)c(t)or(um)
et dampnatione malor(um). Seq(ui)t(ur)
Vox dicentis clama. Et dixi
q(ui)d clamabo. Omnis caro
fenu(m). et omnis gl(ori)a eius q(ua)si
flos agri. Exsiccatu(m) e(st) fenu(m)
et cecidit flos. v(er)bu(m) aut(em) d(omi)ni
manet in et(er)nu(m). Vox inquit
audita e(st) d(omi)ni dicentis ad
me. Clama. et dixi. q(ui)d cla
mabo. Et ait. Omnis caro fe
nu(m). fides p(ro)ph(et)e p(ro)bat(ur). cui a(d) illo
clama inquit d(omi)n(u)s. et p(ro)ph(et)a
q(ui)d clamabo. Atq(ue) d(omi)n(u)s
Omnis caro fenu(m). vide iubet
imp(er)ii. obtemperantis obsequii.
interrogatis affectu obsequit(ur)
oraculu(m). Credit e(ni)m q(ui) q(uo)d cla
maret exposcat. et q(uo)d crederet
p(ro)phetauit. Antequa(m) no(bis) (christu)s ue
nisset. q(ui) nobis gl(ori)am vite
altius innotuit. putabat(ur) aliq(ui)d
esse. gl(ori)a hui(us) s(e)c(u)li. vita car
nis mortalis. Sed p(ro) eo dicit(ur)
q(uam) fragilis (et) caduca sit.
Unde i(n)nu(i)t vates. postq(uam) eius
adventu(m) annunciauit. clamare
iubet(ur). q(uia) omnis caro fenu(m)
et omnis gl(ori)a eius q(ua)si flos agri.
Et q(ui)d(e)m caro dicit(ur) fenu(m). q(uia)
velocit(er) ab hac vita succedit(ur)

et arescit. Sicut fenu(m) viri
ditate(m) habet nascendo. et de
core pullulando. s(ed) abscisu(m)
siccat(ur). et in pulvere redigit(ur).
ita caro mortalis in p(ri)ncipio ua
nitat(is). (et) in iuventute viret. s(ed)
ta(m)en p(er) morte(m) abscisa fuit. pul
vis efficit(ur). Brevis quoq(ue) t(em)po
ris eius gl(ori)a demonstrat(ur) cu(m)
addit(ur). q(uia) omnis gl(ori)a eius
q(ua)si flos agri. Inquo(rum) q(uo)mp(ro)p(te)r
gl(ori)a flori feni u(e)l agri compa(ratur).
q(uia) carnis gl(ori)a d(omi)ni(?) mite
cadit. du(m) ap(u)d se extollit(ur)
repentino intercepta fine t(er)mi
nat(ur). Nam flos feni (et) odora
(m)en delectat. et visu s(ed) citissi(m)e
gl(ori)am sue venustat(is) (et) sua
uitatis amittit. Ideoq(ue) t(em)p(or)e
citissime p(ro)p(ter) carnaliu(m) fe
licitas assimilat(ur). que nil
la(m) eius(?) co(n)tinua valet. Ex
siccatu(m) e(st) fenu(m) (et) cecidit flos
q(uia) carnaliu(m) decor t(em)p(or)aliu(m)
in fine consumit(ur). Q(uia) sp(iritu)s
d(omi)ni sufflauit in eo .i. sententia
districti iudicis. vita carnis
q(ua)si viriditate feni. arefaciet. Vere
fenu(m) e(st) p(o)p(u)l(u)s. quoniam ta(m)q(uam)
fenu(m) velocit(er) arescit. V(er)bu(m) a(u)t(em)
d(omi)ni .i. (christu)s manet in et(er)nu(m) i(n)
ea carne qua suscitauit. Q(uo)d(?)
aut(em) p(re)dicatores eius int(er) eos q(ui)
fenu(m) sunt age(re) debeat. audia(n)t(ur)
Seq(ui)t(ur). Sup(er) monte(m) excelsu(m) a
scende tu q(ui) euangelizas Syon. Ex
alta in fortitudine voce(m) tua(m)
q(ui) euangelizas ier(usa)l(e)m. Exalta no
li time(re). dic ciuitatibus iude
Ecce deus vester. sup(er) monte(m)
excelsu(m) ascende tu (et) q(uo)mu(n)e(m)
terre(?) ho(m)i(num) conu(er)sacio(n)e(m) subli
mitat(e) transcende ut ab infimis
cogitacionib(us) ad sup(er)na desideria

et alternis actionibus utrumque
exercitia conscendens. aliis ex-
emplum appetendi sublimia
prebeas. tu qui euangelizas syon
i. speculam prudentie contemplationis
contra singulorum aduentum uiciorum
ex alta in fortitudine robusti
operis uoce. tu predicatoris que
euangelizas iherusalem i. uisione illius
pacis superne exalta in libertate
tem uocem tuam. noli timere aduer-
sarios. quia cito ueniet pax
quam annuncias. Dic ciuitatibus
iude i. ecclesiis catholice confessi-
onis. Ecce deus uester iam mox
ueniet. dare uobis uisionem pacis
sempiterne. qui corporaliter pro iusticia
pugnauit. unde et additur. Ecce
dominus deus in fortitudine ueniet
et brachium eius dominabitur. Ecce
merces eius cum eo. et opus
illius coram illo. In magna for-
titudine ueniet dominus. et bra-
chium eius i. uirtus eius dominabitur.
quia cum uenerit filius hominis
in maiestate sua et omnes angeli
eius cum eo. tunc sedebit super
sedem maiestatis sue. et congre-
gabuntur ante eum omnes gen-
tes. Ecce merces eius cum eo.
quia tunc dicet hiis qui a dex-
tris eius erunt. Uenite be-
nedicti patris mei. possidete
regnum quod paratum est uobis
a constitucione mundi. et opus
illius i. opus mercedis erit
coram ipso. quia pensabit et ex-
aminabit opus cum tanta mer-
cedem restituet. Esuriuigens ex
sitiui enim et dedistis michi
manducare. et cetera. Uel opus
eius i. genus humanum quod ipse
condidit. erit coram eo. quando sic
dictum est. Congregabuntur
ante eum omnes gentes. Omnes

enim nos manifestari oportet ante
tribunal christi ut referat unusquisque
quisque propria corporis prout gessit si-
ue bonum siue malum. Sequitur. Si-
cut pastor gregem suum pascet
in brachio suo congregabit
agnos et in sinum suo leuabit
fetas ipse portabit. Inter homines
dominus corporaliter conuersans gre-
gem omnium suarum pauit. Sicut
pastor dicens. Ego sum pastor
bonus. et cognosco meas et
cognoscunt me mee. Pauit gre-
gem suum predicatione sua et
corpore ac sanguine suo adhuc
pascet. enim non cessat. Nam et
agnos i. mansuetos et innocen-
tes. ac simplices. in brachio
uirtutis sue congregauit et con-
gregat. atque complectendo por-
tat. et in sinum pietatis sue
fouens. et protegens leuat
atque fetas oues. que propter fili-
os in finito sunt. eleuat. precipue
i. scos doctores. qui eis quos
spiritualiter genuerunt dicunt
facti sumus sicut paruuli in
medio uestrum. tamquam si nutrix
foueat filios suos. quos iterum
parturio donec formetur. et propter
maternum affectum. et caritatis
in specie misericordie que in summa
conceperat. Portat igitur fetas. quo-
cumque pensionem pietate sustentat
et sustollit. atque producit. quam
misericordit in firmant. ut in
finibus lucem faciant. Tunc enim
uere impletur quod scriptum est.
quia uirtus in infirmitate perficitur.
Sed iam libelli terminus fine
faciamus ut in aliis opuscu-
lis sequentia tractemus
Sequitur liber quintus

Quis mensus est pugil-
lo aquas. et celos
palmo ponderavit
quis appendit tribus
digitis molem terre
et libravit in pondere montes et
colles in statera. Errore ydolatrie
plerumque multiplicatur improbatur ido-
lorum primo deum docet esse incircumscriptum
et immensum atque omnipotentem
et omnisapientem ut quante sit amen-
tie lapideam vel metallinam
ymaginem deum esse credere
manifestius innotescat. Quis
mensus est inquit pugillo aquas
subaudi nisi deus qui eas
omnes pugillo suo includens
mensus est. et quis palmo
celos ponderavit nisi idem condi-
tor qui eorum latitudinem pal-
mo suo sustentans ponderavit
ut orientalis pars et occiden-
talis ipsorum equiponderans esset
et aquilonaris non preponderaret
australi nec levior esset. et quis
appendit tribus digitis molem
terre libravit eam in medio aeris
nisi summus artifex et quis libra-
vit in pondere montes ut non ab
alia parte magis terram gravarent
quam ab alia, et colles
in statera ut equiponderantes es-
sent. suspendit nisi creator ipso-
rum. Immensus ergo est iste qui pugil-
lo suo continens mensus est omnes
aquas et celos amplitudine
palmi sustinens ponderavit
terramque etiam super aquas tribus
digitis appendit. Immensus esse
non dubitatur qui hec agere potuit
non quia ipse credendus sit habere
corporea membra. sed quia per
has similitudines intimatur per
magnitudo potentie divinitatis

cuius. Mensus est enim pugillo
aquas. quia virtute creationis
sue inclusit eas. et quantum non
habent exuberare fecit vel minui,
et celos ponderavit palmo.
quia larga potentia sue opera-
tionis eos in equitate dispo-
suit. et appendit tribus digitis
molem terre. quo trina virtute
fundavit eam. Similiter montes
et colles trina potentia opera-
tionis instituit et virtute qua
operatur trinitas. Quod si mo-
raliter hec intelligi debent. per
aquas bonorum mentes. fidei pre-
dicamenta sequentium designari
solent. sicut ait supremus. Beati
qui seminatis super omnes aquas
et psalmista. Vox domini super
aquas. Hoc igitur loco quid a-
quarum nomine nisi electorum corda
signatur. que per intellectum superne
auditum iam superne vocis arte
premunt. De quibus recte dicitur.
Quis mensus est pugillo aquas.
subaudi nisi solus deus. Electi enim
qui sublevante spiritu ad summa
rapiuntur quamdiu in hac vita
mortali sunt. ne aliqua ela-
tione superbiat. dispensante ma-
nu domini quibusdam temptatio-
nibus reprimuntur. ne nequiquam
tantum proficere valeant quantum non
habent. quia pugillo dei in men-
sura constringuntur. pugillo suo
eos dominus metitur. quia sic ipsos
modificat. ut unusquisque eorum
nec infra minima negli-
gencia defluat nec ultra maxima
superbiens tendat, nec minus co-
netur explere. quam sufficit. nec
plus arripiat. quam capit. ne
aut ad mensuram quam debet non
perveniat. aut eandem mensuram
deserens extra limitem tabat

Unde Corinthiis ait apostolus, non
in immensum gloriamur. sed secundum
mensuram qua mensus est nobis
deus mensuram pertingendi
usque ad nos. Recte ergo dicitur
quia mensus est deus pugillo
aquas. Quid autem celorum nomine
nisi mentes iustorum exprimuntur
a terrenis terrenis contagiis et
in amore suspense in quibus
iam dominus quasi in celestibus regit.
Celos igitur palmo ponderavit
quia sibi iustorum copia largam
manum tribuens qua suspendunt
pondus adhuc infirmitatis quod
deprimunt non aufert. Ad yma
namque trahit eos caro. ne ex-
tollat spiritus. Ad summa trahit
spiritus. ne prosternat caro, et
sic certo moderamine sublevan-
te et deprimente manu domini
ne dum vel unusquisque eorum iam
quidem intimus ad summa rapitur,
sed adhuc temptatur exterius
ne desperationis lapsum vel ela-
tionis incurrat. quo nec temp-
tatio exterior culpam perficit. quia
interior intentio in superbiam ele-
vatur quia temptatio exterior
deum gravat et humiliat. Sed dum
spiritus trahit et caro retrahit, sub-
tilissimo iudicium interni mode-
raminis infra summa et supra infi-
ma in quodam medio anima li-
bratur. Celos itaque dominus pal-
mo ponderavit. sicut Salomon
testatur. quo spirituum ponderator
est dominus. Quid vero per terram nisi
ecclesia signatur que semen predi-
cationis suscipit. et fructum boni
operis reddit. Dominus ergo tribus
digitis appendit molem terre. quia
in gratia fidei suspendit gravi-
tate ecclesie. ut que sursum pro-
cederat non que super terram.
Nam propter divina trinitatis
personas digitos designatur. fides
geminus et dona spiritus sancti nomine
digitorum intelligi possunt. sicut
ait psalmista. Quoniam videbo celos
tuos opera digitorum tuorum. id est sanctos
quos operata est gratia spiritualium
donorum tuorum. Tribus itaque digitis
id est gratia fidei. appenditur moles
anime nostre ut terrena transitoria
suspendatur in amore. et contempla-
tione celestium. Quid autem montes
et colles. nisi sanctos exprimunt. qui
proximi(?) mentium celestibus appropinquant.
Salomon vero dicit. quia pondus
est statera. iudicia domini sunt.
Libravit igitur in pondere montes
et colles in statera. quia sanctos
in iudiciorum suorum iusto modera-
mine sicut superius dictum est ad alta
suspendit. Sapientia. Quis ad-
iuvit spiritum domini. aut quis
eius consiliarius fuit. et osten-
dit illi. Cum quo iniit consilium.
et instruxit eum et docuit eum
semitam iustitie et erudivit eum
scientia. et viam prudentie ostendit
illi. Quis adiuvit spiritum domini
subaudi nullus, quia omnipotens
est, Aut quis consiliarius eius
fuit et ostendit ei quid agere
deberet. subaudi nullus. quia
novit omnia. nec aliunde scientiam
accepit et ipse fons sapientie
in quo sunt omnes thesauri sa-
pientie et scientie absconditi. Cum
quo iniit consilium ut instrueretur
ab eo. subaudi cum nemine. quoniam
eterna omnia scit. In quo etiam
sorte vocati sumus predestinati
secundum propositum eius. qui operatur
omnia secundum consilium voluntatis
sue. Et quis docuit eum semi-
tam iustitie id est per quam viam sub-
tilitate iustitie sue duceret.

eis miserando quibus iustum
erat. et eis irascendo quibus
iuste irasci debebat. Conbandia
nullus. quia secundum apostolum cui
vult miseretur et quem vult indu
rat. Et quis erudivit eum semitam
Nullus. quia sine merito sit vni
versa. Et quis viam prudentie oste
dit illi. pro qua intendit eligendo
bona et reprobando mala. atque pru
denter agendo omnia. Nullus a
quibusque hominibus suggestum quia per se
ipsum omnia potest et quia scit.
Sed cum tante magnitudinis
atque potentie ac sapientie deus
esse monstratus sit videamus quid
illi qui de eo falsa senciunt
estimentur apud eum. Sequitur
Ecce gentes quasi stilla situle
et quasi momentum stratere reputa
te sunt ei. Ecce insule quasi pul
vis exiguus. et libanus non
sufficiet ad succendendum et ani
lia eius non sufficient ad holo
caustum. Omnes gentes quasi non
sint sic sunt coram eo. et quasi in
nichilum et inane reputate sunt
ei. Gentes ydolis servientes re
putate sunt ab eo quasi stilla
situle i. pro nichilo. sicut stilla
aque decidens de situla pro ni
chilo ducitur a portante. quia vero
avarice deciderunt a b cultu fide
lium in ydolatriam. Momentum vero
dicitur a motu i. minima incli
nacio libre et celerrima in al
terutram partem que fit ex parvo
pondere. Gentes vero reputate
sunt deo quasi momentum statere
quod levi pondere flectitur in quamlibet
partem quia inde sunt instabi
les et ab equitate semper exor
bitantes. Hoc et in libro sapientie
sic dicitur. quasi tamquam momentum

tum statere. sic ante te est omnis
orbis terrarum. tamquam gutta roris
ante lucanj que descendit in terram.
Quomodo itaque estimantur apud
deum ydolatri qui in mundo sunt
nequicia scelerates. Sed et insule
maris cum habitatoribus suis re
putate sunt quasi pulvis exiguus
qui in radio solis cernitur ad mag
nitudinem dei. Libanus autem
est mons inde altitudinem arbori
bus fundatus et uberrimis pa
scuis. Sed libanus cum lignis
et animalibus suis non sufficiet
ad holocaustum domini. quia et si aut
animalia que pascuntur in liba
no ymolarentur ei et ligna que
ibi sunt omnia succenderentur ad
comburenda holocausta. non satis
esse possent ad placandam tantam
maiestatem. Hoc dicit ut errorem
gentilium destruet qui sacrificiis
pecorum estimabant se posse pla
care deum in simulacris suis. Sed
aut prinscitat quia gentes quasi
stilla situle reputate sunt ad
hunc innuit subdendo. quod omnes
gentes quasi non sint sic sunt coram
eo. Nam quia recesserunt ab eo
qui solus veraciter ait. Ego
sum qui sum merito sic coram deo
quasi non sint. quod non adesse credunt
per nequiciam licet omnino inesse
nequeat. Ostenso itaque quod in
mensus est deus omnipotens et omnia
novit. et quod omnes gentes pro nichi
lo reputate sunt eius magnitu
dini redarguit predictam genti
lium subdendo. Cui ergo simile
fecistis deum aut quam ymagi
nem ponetis ei. Numquid sculpti
le conflavit faber aut aurifex
auro figuravit illud. et lamnis
argenteis argentarius. Cum sit
deus incircumscriptus et incorporeus.

tui fecistis eum simile. Fabricates nobis ex materia deum aut qua ymaginem ponetis ei qui est spiritus Numquid faber conflauit aliquod sculptile simile ei qui mensus est pugillo aquas et celos ponderauit palmo. Aut aurifex auro figurauit illud simulacrum quod ei simile sit. Rem libravit in pondere montes et colles in statera. Numquid argentarius laminis argenteis faciet eis ymaginem de quo dictum est. Quis adiuuit spiritum domini aut quis consiliarius eius fuit. Nec quaquam quia sicut subditur forte lignum et imputribile elegit artifex sapiens. et quærit quomodo statuat simulacrum quod non moueatur. Ordo prophetice disputationis diligenter est intuendus. quia primo deum omnia complecti et sustentare docet deinde omnipotentem esse declarat deum et sapientiam eius esse incomprehensibile. et quod ad immensitatem eius omnes gentes quasi nichilum reputentur. deinde opinionem illam que de ydolis erat aptatione determinat. quod cum deus qui et incircumscriptus et immensus est templis nequeat includi. sacris aut ymagine aliqua figurari. Quod omnium beneficiorum largitor sacrificiis victimarum non egeat aut placetur. quod cum denique creator et gubernator non possit hominis manu creari. quod postremo deus cuius homo ymago est. suus non debeat in metallis et simulacris estimari Nam et apostolus simili modo philosophatus est apud athenienses dicens. Deus qui fecit mundum et omnia que in eis sunt. hic celi et terre cum sit dominus non in manu factis templis habitat nec manibus

hominum colitur indigens aliquo cum ipse det omnibus vitam et inspirationem et omnia Et post pauca. Genus ergo cum simus dei non debemus estimare auro aut argento. aut lapidi sculpture artis et cogitationis hominis diuinum esse similem Iuxta tropologiam vero possumus dicere quod increpentur principes hereticorum. diuisa ydola. de corde suo fingentes quæ vel eloquii venustate quod interpretatur argentum vel splendore auri quod refertur ad sensum vel ligno imputribili que viliora sunt dogmata et perpetua putantur a fingentibus et dyalectica arte firmentur ne moueantur et terrenat et solida radice consistant. Sequitur Numquid non scitis numquid non audistis. Numquid non annunciatum est ab initio nobis Numquid non intellexistis fundamenta terre. Numquid naturali ingenio non scitis quia nulla creatura similari potest creatori. Et si naturaliter hoc non potestis scire. Numquid saltem non audistis a predicatoribus. et numquid hoc non annunciatum est vobis ab initio quotiens audistis. quia in principio creauit deus celum et terram Ibi enim quis esset creator intelligere potuistis. A magnitudine enim speciei et creature cognoscibiliter poterit horum creator videri. Numquid etiam non intellexistis fundamenta terre que sunt ab eo condita ut per hec intelligeret potentia virtutis eius. Sequitur Qui sedet super gyrum terre et habitatores eius sunt quasi locuste. Non ait qui sedet super terram sed super gyrum terre. id est orbem terrarum. Sedet enim super omnem terram palam qui super ambitum terre sedere dicitur. cum et ipse repleat orbem terre per hoc igitur magnitudo eius

declaratur et quia nullum simulacrum ei simile fabricari possit. Ad terminus magnitudine omnis habitatores terre orbis sunt quasi locuste id est minimi. non tamen more corporali mole sedere super gyrum terre putandus est. cum ipse sit spiritus sed quia ubique terrarum totus est et ubique regnat / sedere quippe eum presidere id est gyro terre interior et superior manet / interior scilicet per subtilitatem et superior per potentiam / interior quia replet / superior quia regit bene itaque dicitur quod sedet super gyrum terre / Sequitur Qui extendit velut nichilum celos / et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum celos extendit velut nichilum id est subtilissimos atque tenuissimos quasi fumum / Et sicut tabernaculum expandit eos ad inhabitandum ut sub eorum rotundo tegmine quasi in tabernaculo habitaret homines et animalia reliqua. Sequitur Qui dat secretorum scrutatores quasi non sint iudices terre velut inane fecit. Scrutatores id est philosophos et sapientes seculi dedit dominus quasi non sint. quemadmodum apostolus ait Ubi sapiens ubi scriba. ubi conquisitor huius seculi. Nonne stultam fecit deus sapientiam huius mundi / Sed et iudices terre qui christianos iniuste dampnabat fecit velut inane. potentiam eorum auferens / Hec enim duo genera hominum id est sapientes seculi et iudices multum resistebant euangelice predicationi. et ideo specialiter de illis sententia diuinitus proferri debuit. de quibus additur Et quidem neque plantatus neque satus neque radicatus in terra truncus eorum / Nulla enim fortitudine corpus eorum in terra solidatum est. ut non facile subverti possit. Sequitur Repente flauit in eos et aruerunt et turbo quasi stipulam auferet eos. Repente flauit in eos dominus id est ex improviso sententia iudicis venit super eos et per mortem animaduertit in eos. propterea aruerunt et turbo diuine animaduersionis rapuit eos / abstracti velut stipula aridos et inanes ad comburendum. Postquam vero dominus opera potentie sue et magnitudinem suam declarauit increpat eos qui se maligna ymagine eum posse figurare putabant. increpat dicens Cui assimilastis me et adequastis dicit sanctus. Id est cui ymagini me similem et equalem fecistis qui tam magnus sum. Sequitur Leuate in celum oculos vestros et videte quis creauit hec id est celum suspicite et quis sit qui ea que ibi sunt creauit intelligite. Vani sunt enim omnes homines. quibus non subest sciencia dei. et de hiis que videntur bona non potuerunt eum qui est intelligere neque operibus attendentes agnouerunt. quis esset artifex Inuisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea que facta sunt. intellecta conspiciuntur. sempiterna quoque virtus eius et diuinitas ut sint inexcusabiles. Sequitur Qui educit in numero miliciam celorum. et omnes ex nomine vocat. miliciam celorum stellas vocat sicut ostendit moyses dicens de quibusdam quia transgrediuntur pactum domini ut vadant et seruiant dijs alienis et adorent eos. solem et lunam et omnem miliciam celi. Educit igitur in numero miliciam celorum quia certis temporibus sydera profert ut lucerent et numerum eorum in sua sapientia continet Et omnes stellas ex nomine vocat quia ipse solus nouit eorum nomina

hoc et psalmista sic dicit. qui
numerat multitudinem stellarum et omni-
bus eis nomina vocans. secundum militi-
am celi angelos interpretari possumus
et omnes celorum exercitus. Loquitur
pre multitudine fortitudinis et
roboris virtutisque eius neque unum
reliquum fuit, neque unum horum
siderum reliquum fuit, id est nec u-
num defuit pre multitudine for-
titudinis eius. qui creavit hu-
iuscemodi. namque est illa virtus
que sic omnia hec operata est. ut
nec unum deesset et magnitudo
fortitudinis eius. suo facit or-
dini semper cuncta servire. Loquitur
Quare dicis iacob. et loqueris israel
abscondita est via mea a domino
et a deo meo iudicium meum transivit
decem tribubus que iam captivi-
tatem tenebant in assyriis tamquam per pro-
phetas loquitur pre iniquitate ma-
lorum que patiebantur. ad hoc deve-
nerit ut estimaret deum igno-
rare que hic aguntur. Cum se
pluresque iustum crederet affligi pu-
taret. Dicebat enim ille populus ab-
scondita est via mea a domino
id est actio mea dominus non videt
et a deo meo iudicium meum tran-
sivit id est iudicare me deus omisit
quia indigne tot mala patior.
tamquam si diceret. Ad deum terrena non
pertinent. quia sedens in celo non
considerat quid unusquisque in terra
faciat. et ideo nos iniuste hic
affligimur. quia rectorem non habemus
aut defensorem. Unde iure divi-
nitus increpatur cum dicitur. Quare
dicis iacob et loqueris israel.
abscondita est via mea a domino
et a deo meo iudicium meum tran-
sivit. Nostris quoque temporibus
magna pars populi huius qui christianus
appellatur similia loquitur. dum
deum credunt aut non videre
tot iniquitates que hic aguntur.

aut in iusto iudicio permittere. Sed
dicit enim abscondita est via
mea a domino. qui sua commissa
tamen a deo conspici non esti-
mat. Et iudicium suum a domino
transisse loquitur. qui se neque
a deo iuste iam iudicari in hiis
que patitur putat. Quem et sub-
sequentibus verbis increpat. quibus
dicit. Nunquid nescis. aut non audi-
sti. deus sempiternus dominus qui
creavit terminos terre non
deficiet neque laborabit nec est
investigatio sapientie eius. qui
viam tuam dicis a domino abscondi-
tam. et iudicium tuum a deo tran-
sisse. nunquid per te ipsum dicis
aut ab alio non audisti. quia
deus qui sempiternus est dominus
et creavit non solum ista que
cernis sed et novissimos orbis
terminos ut omnia que in finibus
eius sunt intelligatur creasse
non deficiet cum sit eternus. neque
laborabit cum sit impassibilis.
nec investigari potest eius
sapientia. Nam si a deo transisse iu-
dicium tuum tradisse dixeris. cum
qui creavit omnia et dominatur
universis eterna potestate. ac regit
et disponit omnia. defecisse pu-
tabis consueta gubernatione
creaturarum quasi in gubernando et
disponendo laboraret qui sine
labore condidit omnia et sine
inquietudine regit universa. Et si
viam tuam a deo putaveris abscon-
ditam. estimabis sapientiam eius
qui novit et habet omnia esse i-
gnaram esse. Nam quod ipse neque-
at deficere comprobatur. ex eo
quod subditur. Qui dat lasso vir-
tutem. et hiis qui non sunt for-
titudine et robur multipli-
cat. ex nomine. enim deficiet
aut laborabit qui lassum con-
fortat vos nos. qui non sunt.

appellat illos ut estimo de quibus
ait apostolus quod ignobilia mundi
et contemptibilia elegit deus
et ea que non sunt ut ea que
sunt destrueret et huius fortitu-
dine boni operis atque robur
mentis donum multiplicat quod
fortitudo consequitur ostenditur
cum dicitur deficient pueri et la-
borabunt et iuvenes in infir-
mitate cadent qui autem spe-
rant in domino mutabunt for-
titudinem assument pennas sicut
aquile currunt et non laborabunt
ambulabunt et non deficient
pueri id est adolescentes deficient
labore et iuvenes infirmabuntur
id est qui iam secundum etatem magna in-
columitate vigent ac robu-
stissimi sunt et agiles fatiga-
buntur in laboribus suis et
in fine cadunt quia et florens
etas cito concidit atque cor-
pora robusta marcescunt qui
autem sperant non in suis viribus
sed in domino valentiores erunt
omnibus viris secularibus mu-
tabunt fortitudinem quia qui
prius erant fortes in carne for-
tiores erunt in spirituali opere. Alia
est enim fortitudo iustorum et alia
reproborum. Iustorum quippe forti-
tudo est carnem vincere propriis vo-
luptatibus contra ire delecta-
tionem vite presentis extinguere huius
mundi aspera pro eternis premiis
amare adversitatis munitum
in corde superare. Reproborum vero
fortitudo est transitoria sine cessa-
tione diligere contra flagella
conditoris insensibiliter perdurare
ad inanem gloriam etiam cum de-
trimento vite pervenire. Bonorum
vitam non solum verbis et
moribus sed etiam gladiis im-
pugnare in semetipsis spem
ponere iniquitate cottidie sine
ullo desiderii defectu perpetrare.
Utramque bene utrumque fortitu-
dine propheta vir complexus
est dicens. Qui autem sperant
in domino mutabunt fortitudinem.
Qui enim nequaquam sumerent
si mutabunt dixit profecto
patenter innotuit alia esse
que deponit et alia quam in-
choat. Assument autem pennas
sicut aquile quia contempla-
tione volat currunt et non laborant
quia velocibus magis celeri-
tate predicat ambulant et
non deficient quia intellectus
sui velocitate retinet ut tar-
dioribus condescendat. Vel
qui nunc in bono opere fortitudi-
nem habent in resurrectione muta-
bunt fortitudinem quia mortui
resurgent incorrupti et nos im-
mutabimur. Seminatur enim corpus
in infirmitate sed surgit in virtute.
Assument pennas et volabunt
ut aquile cum rapientur in nu-
bibus obviam Christo in aera. Currunt
et non laborabunt quia tunc
saliet sicut cervus claudus.
Unde et per Malachiam dicitur sicut
iam sepe diximus prenuntiatur
egrediemini et salietis sicut vi-
tuli de armento. Ambulabunt
et non deficient qui sequentur
agnum quocumque ierit. Namque
per illam immutationem detrahetur labor corporibus
omnis corruptibilitas et tar-
ditas omnisque molestie sensus
et omnis fragilitas ita ut quo-
cumque voluerint ire sine mora et dif-
ficultate possint et agere quod
placuit. Cum itaque deus tanta
virtute sperantibus in se tribuat
manifestum est quia ipse non
deficiet neque laborabit. De
aliud capitulum. xl.

Taceant
Taceant ad me insule
et gentes mutent for
titudinem. Insule que
procul in mari sunt
taceant ad me audiendum ut
iam non veteres errores loquantur
sed doctrinam meam auscultent
atque gentes mutent fortitudi
nem speciales in domino ut qui
fortes erant in carne fiant fortes
in spiritu, et que serviebant peccato
serviant nunc iusticie. Sequitur
Accedant et tunc loquantur simul
ad iudicium appropinquemus. Accedant
ad me per fidem et tunc loquantur
sicut scriptum est, credidi propter
quod locutus sum. Cum enim loque
re adeo in corde credit ad iusticiam ore confessio fit ad salutem
qui. Simul ad iudicium appropinquemus
ut videntes in cordibus suis
vel que bona perceperunt a me
qui omnibus vitam et inspira
tionem et omnia tribuo vel que
mala beneficiis meis pro suc
cessu reddiderunt. Iustificent
me et pravitates suas corri
gant. Sequitur. Quis suscitavit
ab oriente iustum. Notavit
eum ut sequitur scilicet Dabit in con
spectu eius gentes et reges
obtinebit. Dabit quasi pulverem
gladio eius et sicut stipulam
vento raptam arcui eius. Per
sequetur eos transibit in pace se
mita in pedibus eius non
apparebit. Iudaycus captivus
vocatur oriens, quia de eius
carne ille natus est qui sol
iusticie appellatur. Iustus vero
dicitur idem salvator noster qui
peccatum non fecit nec inventus
est dolus in ore eius. Dicit ergo
pater quis suscitavit ab
oriente iustum id est a iudayco populo
Christum. Nisi ergo. Quem notavit
hic pater ut sequitur scilicet ad populos
nationum quia non potest fi
lius a se facere quicquam nisi quod
videret patrem facientem. Que
cumque enim fecerit ille hec et
filius similiter facit. Pater enim
diligit filium et omnia demonstrat
ei que ipse facit. Quem ergo pater
notare dicitur filium ut sequitur
scilicet in indifferenti operatione et in se
parabili quia filius expresse
est. Quem suscitet pater dabit
in conspectu eius gentes. Scilicet
quod legati Achior ad Holoferne
dixisse feruntur. Ecce nos ser
vi Nabuchodonosor regis mag
ni in conspectu tuo sumus. Utere
nobis ut placet ante faciem
tuam. Dabit ergo in conspectu
eius gentes ut in omnibus u
tatur eis prout libuerit. Et ipse
reges obtinebit id est superabit spiri
taliter et capient ut serviant
ei et adorent eum omnes gen
tes. Gladium vero eius appellat
gladium spiritus quod est verbum dei
et arcum eius scripturam sacram
de qua ad corda hominum sicut
ferventes sagitte sic terribiles
sententie veniunt. Quo arcum
suum tetendit et paravit illum.
Pulvis autem et stipula levis
et arida que ventus facile
impellit levitate peccatorum
qui vento temptationis agit
tantur designat, quia peccator
audire meruit pulvis es
et in pulverem reverteris. Et
item de peccatore dictum est. Sti
pulam siccam persequeris. Dedit
ergo pater quasi pulverem gla
dio eius et sicut stipulam ve
to agitatam arcui eius quia
predicatio illius omnes paganos
peccatores invenit et aridos in
anceps et vagos ut in nullo so
lide rationis aut veritatis an
corum stare valerent. Scilicet semitam

sua diffugerent. Et nos ille gla
dio predicationis sic fugientes
persequens de loco ad locum in doc
toribus cucurrit in pace. tran
siens terrestre fide. Nullus au
dierat semitam eius bellum inferre
et semita in pedibus eius non
apparuit. quia super inimicorum
suorum colla quotiens pergeret
calcavit et velut terram
non tetigit. vel mentis cervici
reges vel gentes colla submit
tent. et gladio illius ac sa
gittis adversarie potestates com
sapula subiacent. et pulvis
persequetur vos reges saliter
et principes gentium singulariter
et pertransibit in pace. ad pacem
transitores vocans ut reconci
lientur deo. semita in pedibus
eius non apparebit. id est nec la
bore non senciet. nec aliquam
imbecillitatis signum lassi
tudinis. Sed de torrente in via
bibet propterea exaltabit
caput. Sequitur. Quis hec
operatus est et fecit vocans
generationes ab exordio. Ego
dominus primus et novissimus
ego sum. Quis hec que supra
dicta sunt operatus est nisi ego
deus pater qui et singulas
generationes ab exordio mundi
ad cognitionem meam vocavi. Ego
dominus operatus sum. Qui a primo
et novissimus ego sum. id est ideoque
et in antiquis et in novissimis
temporibus humanum genus vo
cavi ut sempiternus dominus
vocavi namque per angelos per
Noe per Abraham per ceteros pa
triarchas per legislatorem per prophe
tas per doctores in antiquis
temporibus. et in novissimis per
nove gratie precones. Sequitur.

Viderunt insule et timue
runt. extrema terre obstupue
runt. appropinquaverunt et accesse
runt. Insule id est remotiora
loca vocavi. viderunt gentes
que sunt in orbe dilatas qui
pulverem gladio iusti mei et ▵gladio
timuerunt. quo initium sapientie
timor domini. Extrema ter
re id est limites mundi audita predi
catione evangelica obstupuerunt
et immanitate peccatorum
suorum exhorruerunt. atque dampn
nationem que talibus imminet
expaverunt. Et post timorem
appropinquaverunt per fidem ad chri
stum qui gladio sue predica
tionis omnes trucidat ut sa
lubriter vulneret. et accesserunt
per operationem. Sequitur. Unusquisque
proximo suo auxiliabitur. et dicet
fratri suo confortare. Confor
tavit faber erarius perc
utiens eum malleo qui cude
bat tunc temporis dicens. glu
tino bonum est et confortavit
eum in clavis ut non moveatur.
Unusquisque accedentium ad christum
auxiliabitur proximo suo ut qui
audit dicat veni. Illa enim
neta caritas que se[...] ad
festinat addere ut non relinquat
proximum. Et unusquisque fir
mior imbecilliori fratri suo di
cet confortare in domino. quia
nichil sunt ydola que deos
te putabas. Confortavit enim
ydolum faber erarius percu
tiens cum malleo qui cudebat
tunc temporis cum fiebat ydola
dicens glutino ferri vel eris
bonum est id est bene stabit tu
c. Et postquam perfecit ipsum ydolum
posuit illud in loco suo et con
fortavit in clavis ne aliquo

impulsu moneret · aut tarderet
sic loquebatur qui aliquem gentile
imperii conuiuium consortiumque nolle
bat in fide. post geminam itaque
conuersionem alloquitur ipsam ceteraz
de generibus et cont perseuerantem
in fidelium corroborat dicens
Et tu israel serue meus et ia
cob quem elegi. Semen abraham
amici mei in quo apprehendi
te ab extremis terre. et a longin
quis eius vocaui te et dixi
tibi servus meus es tu. ele
gi te et non abieci te et cetera.
Nam spiritualis israel siue iacob
est iste. de quo nunc agitur. de quo
et apostolus ait. Quicumque hanc
regulam secuti fuerint. pax super
illos et misericordia. et super
israel dei. Hic est enim israel dei .i.
populus credentium quia qui ex
fide sunt filii abrahe qui est pater
omnium nostrum sicut scriptum est. Quia
patrem multarum gentium posui te
ante deum cui credidisti. Populus
ergo qui ex gentibus ad fidem con
gregatus est Semen abrahe
vocatur. sicut et apostolus dicit. Si
autem vos christi. Ergo semen abra
he estis. secundum promissionem
heredes. In quo abraham com
prehensus est .i. fidelium populus
sicut ostendit apostolus cum ait.
Providens autem scriptura quia
ex fide iustificat gentes deus
prenunciauit abrahe. quia be
nedicentur omnes gentes in te.
Hic itaque populus filiorum abrahe
de toto orbe conuocatus est. Cui
ad fidem ingresso dominus ait. Ser
uus meus es tu. quia hunc
spiritualis obediencie reperit.
Grande enim priuilegium electo
rum est. cum dominus aliquem

preceteris dignatur appellare
suum. Elegi inquit te ut meus
esses. et non abieci te. licet in
temptationes uarias incideris
Vel primitiuam ecclesiam possumus
nunc israel accipere. que ab extremis
terre. et a longinquis eius uo
cauit de uniuersis nationibus
congregans primum populum iudeorum.
Sequitur. Ne timeas quia ego
tecum sum; nec declines quia
ego deus tuus. ne timeas se
uicia persecutorum. quia ego tecum
sum. qui te protegam et opera tua
dirigam. nec declines a uia
ueritatis. blandimento seductus
infidelium. quia ego sum deus
tuus. qui te illumino. Sequitur.
Confortaui te et auxiliatus
sum tui. et suscepit te dextera
iusti mei .i. christi. Hoc manife
stum est. Ecce confundentur et eru
bescent omnes qui pugnant ad
uersum te. Tribuerunt hostes
ecclesie. quando fidelitas preualuit
et infidelitas paulatim defecit
cum adiutoribus suis. Unde
et adhuc credent subdun-
Erunt quasi non sint et peribunt
uiri qui contradicunt tibi. Que
res eos et non inuenies. uiros
rebelles tuos. Erunt quasi non
sint. et veluti consumpto ho
mines bellantes aduersum te
.i. velut si contra te quilibet
hominis contra pugnare et
domini contra te bellauerit. con
sumatur et nichil fiat. Hic autem
clarissime de extirpatione
inimicorum ecclesie. prelatum est
oraculum. Sequitur. Quia ego
dominus deus tuus. apprehendens
manum tuam. dicensque tibi. ne

bn filii sui

Isa

timeas ego adiuui te. ego
sum deus qui apprehendo ma
num tuam ut te sustentans de
ducam. et dicas mecum suscepi
sti manum dexteram meam. et in
voluntate tua deduxisti me. et
cum gloria suscepisti me. Ego
sum qui dico tibi ne timeas
vllum aduersarium vel laborem quia
ego adiuui te. Sequitur Noli
timere vermis iacob. qui
mortui estis ex israhel. Vermis
iacob vocatur ecclesia imitans
illum qui ait. Ego sum ver
mis et non homo. Vermis
enim sine semine procreatur. et
illi sine semine corruptibili
sunt generati. qui non ex san
guinibus neque ex voluntate car
nis. sed ex deo nati sunt. Ver
mis conculcatur. sicut et eccle
sia ab inicio conculcabatur
et abiecta erat. Vermis ore
terram penetrat. sicut et eccle
siae sermo corda fidelium terebrat.
Hinc ergo vermi. id est ecclesie deus
precipit. ne timeat aduersarios
omnis electi sunt huic mundo
spiritualiter mortui. ut deo vi
vant sicut eis ab apostolo dicitur
Mortui enim estis. et vita vestra
abscondita est cum christo in deo.
et hijs quoque ne timeat im
peratur Sequitur Ego auxiliatus
sum tui dicit dominus et redemptor
tuus sanctus israhel. Ego auxiliatus
sum tui. ut omnes inimicos
tuos per pacienciam vinceres. et christus
meus auxiliatus est tui. qui
te suo sanguine redemit. et qui
sanctus sanctorum est. quem expectauit
israhel dicens Salutare tuum ex
pectabo domine Sequitur Ego
posui te quasi plaustrum triturans

nouum habens rostra serrancia.
sicut in tritura nouum plaustrum
habens rostra serrancia super
segetes ducitur ut paleam con
terat et grana eliciat. sic in
nouata per christum ecclesia lignas
habens acutissimas super humanum
genus incedit. ut electos pur
gando manifestet et reprobos
calcando conterat Et bene
plaustro comparatur ecclesia. Plau
strum quippe quatuor rotis sub
vehitur et ab equis trahitur
sic et ecclesia libris quatuor
euangelij portatur et a sanctis predi
catoribus laboriosis conatu
per viam equitatis ducitur Sequitur
Triturabis montes et comminues
et colles quasi puluerem pones
Ventilabis eos et ventus
tollet et turbo disperget eos et
tu exultabis in domino. et in
sancto israhel letaberis. Quidam hic
loco per montes et colles. id est eos
accipimus. qui ecclesiam pote
ntia tuetur Triturabis ergo
inquit montes. id est conteres pre
dicando corda superborum seculi
potentum. et colles. id est principes
elatos pones quasi puluerem. id est fa
cies ut se puluerem esse cogno
scant. Ventilabis. id est agitabis
eos doctrina tua. et ventus tol
let. id est vita presens. que sicut ven
tus velociter transit. per mortem
eos auferet. et turbo diuine con
dempnacionis disperget. Vita autem
ventus appellatur sicut Iob dicit
memento quia ventus est vita
mea. et sentencia iudicis appel
lacione turbinis designatur sicut
et supra dictum est. quia turbo quasi
stipula auferet eos hostibus

ergo fidei sublatus et pace dila-
tatus exultabis in domino quia
totum orbem tibi subiecit deus
hoc significat quod predicatio evan-
gelica conterat adversarias
potestates et spiritale nequitiam
elevantem se contra scientiam
dei que pro arduitate superbie
montes et colles appellantur. ille
que sublatis et tenuis more
dispersis exultet ipse in domino
Cuius de generatione conversione
sermonem inchoat dicens. Ege-
ni et pauperes querunt aquas
et non sunt. lingua eorum ipsorum
siti aruit. Ego dominus exau-
diam eos. deus israel non dere-
linquam eos. Egenos namque et
pauperes vocat gentiles inter-
nas divitias non habentes
qui querebant aquas ut sciencie
sicut ethiops ille qui venerat
adorare in iherusalem et recitabat
sedens super currum suum legens
ysaiam prophetam. Sed non erat
eis aque sicut nec ipse ethiops
aquam intelligere valebat. Inve-
niente tamen eum philippus dice-
ret. putas ne intelligis que
legis respondit. Et quomodo pos-
sum intelligere nisi aliquis ostenderit
mihi. lingua ipsorum siti aruit quia
sermo veritatis ab ore eorum pre ig-
norancia recessit. Vel per diversos
magistros et per diversa philosophorum
dogmata querebant aquas
salubres nec inveniebant quia
non erat ibi. lingua eorum siti aru-
it sine lege et prophetis. Sed deus
israel non eos penitus dereliquit.
Ego dominus exaudiam eos ut
cornelium qui erat cum omni do-
mo sua religiosus ac timens
deum atque faciens elemosinas
multas plebi. et deprecans deum
semper. Ego deus israel non dere-
linquam eos. qui alias oves
habeo que non sunt ex hoc ovi-
li. et illas oportet me addu-
cere et fiet unum ovile et unus
pastor. Sequitur. Aperiam in
supremis collibus flumina
et in medio camporum fontes
dirumpam. ponam in stagna
aquarum. et terram inviam in ri-
vos aquarum. Quos per supremos
colles nisi hic designat quibus
ait apostolus. Si consurrexistis
cum christo. que sursum sunt querite
ubi christus est in dextera dei sedens.
Nam cum christus sit mons et
colles vocantur qui huic ad-
herentes cum eo sunt erecti quia
et supremi id est ad alta superiores
sunt. Dum ea que sursum sunt
querunt. In hiis ergo collibus
flumina predicationis inter gentes
deus aperuit. Facta enim in istis
predicationibus et non considerata
progenitis peracta cetum
toto orbe diffusa fluenta cele-
stium mandatorum ubertim manant
gentilium ore. Et in medio cam-
porum id est in medio populorum fontes
nove sue patefecit ut ad eos
omnes sitientes pergant ac
nitate plenas eorum suorum
lagunculas repleant. Desertum
quoque id est gentilem populum qui erat
aridus et infructuosus posuit
in stagna aquarum id est in uberta-
tem et profunditatem scienciarum
nitatis. et terram inviam id est eandem
gentilitatem per quam predicator
nullus ambulabat in rivos
aquarum doctrine celestis. Sequitur.
Dabo in solitudinem cedrum
et spinam et myrtum et lignum
olive. ponam in deserto abietem.

ulmum et buxum simul ut videant et sciant et recogitent et intelligant pariter quia manus domini fecit hoc et sanctus Israel creavit illud. Irrationalibus arboribus promittit in sermone divino de quibus indicit ut videant et sciant et intelligant pariter. Et nos ergo rationabiliter eas intelligere studeamus. Nam quia magni odoris est atque imputribilis nature cedrus, cedri nomine signantur hii qui virtutes et signa operantur, qui dicere possunt: Christi bonus odor sumus deo. Quorum corda ita in eterno amore solidata sunt ut ea iam terreni amoris putredo nulla corrumpat. Per spinam vero signantur doctores qui dum de peccatis ac virtutibus disserunt et modo supplicia eterna minantur, modo celestis regni gaudia promittunt, sic audientium mentes dolore compunctionis perforant ut ab eorum oculis quasi quidam sanguinis amne lacrime decurrant. Myrtus vero temperative virtutis est ita ut dissoluta membra temperando restringat. Per myrtum vero signantur hii qui afflictionibus proximorum compati sciunt, eorumque tribulationem per compassionem temperant. Qui dum afflictis proximis aliquid vel opem consolationis ferunt, eos ad statum rectitudinis restringunt, ne inmoderata tribulatione in desperationem solvantur. Oliva quoque misericordias exprimit, quia et grece eleos misericordia vocatur. Et quasi olive lignorum ante dei oculos misericordie fructus habet. Abies vero quia valde excrescendo ad alta sustollitur, sanctos designat qui in terrenis adhuc corporibus positi iam celestia contemplantur, et quamvis nascendo de terra exierint, contemplando tamen iam modo etheria vertice mentis attollunt. Ulmus autem quia proprium fructum non habet, sed tamen portantem cum fructu vitem solet, eos exprimit qui dum terrenis curis inserviunt nullum spiritualium virtutum fructum ferunt, sed tamen sanctos donis spiritualibus plenos sua largitate sustentant. Buxus enim que in altum non proficit, et quamvis fructum non gignat, viriditatem habet, eos designat in ecclesia qui adhuc etatis infirmitate bona opera ferre non valent, sed fidem perpetue viriditatis ex imitatione patrum tenent. Post que omnia apte subditur: ut videant et sciant et recogitent et intelligant. Ad hoc enim cedrus in ecclesia ponitur ut quisquis admiranda virtutum a proximo trahit, ipse quoque ad donorum celestium ignescat. Ad hoc spina ponitur ut qui predicationis eius verbo compunctus fuit, ipse quoque aliorum corda predicationis verbo compungere discat. Ad hoc myrtus ponitur ut qui maiore tribulationis ardore vel ab ope proximi compassionis temperamentum consolationis accepit, ipse etiam discat quemadmodum afflictis proximis consolationis temperamentum prestet. Ad hoc oliva ponitur ut qui aliene misericordie opera cognoscit discat et ipse indigentibus

miseria. Ad hoc abies ponitur
ut qui virum contemplationis
eius cognovit ad contemplanda
celestia premia suscitetur. Ad hoc
ulmus ponitur. ut qui videt cu-
qui vitem fructus habentem non va-
let. spirituales viros sustentare
ipse quoque sibi ministrare stude-
at. Ad hoc buxus ponitur. ut
qui precatores fide virentes conspicit
infideles se erubescat. Bene
autem addit pariter. Omnia enim
dum si in arca domini mortis. di-
versi sunt ordines. necesse est
ut omnes simul distant. Dum
in ea spirituales viri. dum sic qualita-
tis. etatis. et ordinis admini-
randum simul vident. Ita quid
videre et intelligere debeant sub-
nectitur. scilicet quia manus domi-
ni creatorum fecit hoc. et sanctus
israel creavit illud. Manus domini
fecit hoc ut in solitudine genera
producere arbores crescent id est super
dicte statum distinctis. ut in eis
unusquisque quod imitari debeat
inveniat. Et sanctus israel creavit
illud quod dictum est de arboribus
hec enim est nova creatura quam
laudat apostolus. post hec ad eos
gentiles sermo convertitur. qui non
fuerunt credere prophetis ut de
infidelitate in qua permanere magis
elegerunt. rationem reddant.
Prope iniquitatem facite iudicium vestrum
dicit dominus. afferte si quid forte
habetis. dicit rex iacob. accedant
et nuntient nobis. quecumque ventura
sunt. Prope facite iudicium vestrum
quo iudicatis bonum esse in ydo-
latria permanere id est hinc ante me
illud facite et videamus si iusto
iudicio credere respuitis. Afferte
hinc si forte habet aliquid
iuste cause. quare non melius

videre et scire. et cogitare et intel-
ligere. quia ego plantavi arbores
in solitudine vestra posita ut
tamen odore suo tota respergeret
et innovaretur. Vel. si quid for-
te id est si quid validum honeste
defensionis habetis. afferte
illud. Accedant hunc dii quos
sermone maluistis. et nuntiet nobis
que ventura sunt. Si enim dii sunt
absque mediatore possunt ventura
predicere. quod si non possunt liquet
eos non esse deos. Nemo quippe ve-
ntura predicere potest veraciter nisi
deus. quo nec prophete quidquam
prenoscere valent. nisi prius ex
ille enim solus qui disponit cuncta
scit quemadmodum sit dispositurus
singula. Et qui omnia quecumque
vult facit. solus novit que
facturus sit. nisi revelare quod
aliorum voluerit. Secundum ~~discipulos~~ ad ipsos
qui dicunt dii gentium ipsa locu-
tione subdit. Priora que fuerunt
nuntiate et ponemus cor nostrum
et sciemus novissima eorum et
que ventura sunt indicate nobis
Annuntiate que ventura sunt
in futurum et sciemus quia dii estis
vos. Priora que ante mundum
nuntiate nobis o dii gentium
si potestis et ponemus in hiis
cor nostrum id est cogitabimus de eis
que sciemus novissima eorum
quia qui novit priora scire potest
et novissima. et que post finem
seculi ventura sunt annuntiate
et sciemus quia dii estis vos
Hec enim scientia solius divi-
nitatis est. nunc enim creatura
nosse potest. quid antequam mun-
dus iste conderetur in rerum eternita-
te fuit. Nunc quis scire valet
quid post consummationem seculi

sit futurum. Unde et seraphyn. qui
per minorem dignitatis immedia
te deo assistunt faciem eius ⁊ pedes
uelare dicti sunt. significantes
omnem creature absconditam esse pri
ora et nouissima. Bene ergo hiis
qui uocabant dii gentium dicitur
Sic et annunciate sicut quia
dii estis. quia solius dei sic
est ista cognoscere. Unde quisquis
hec annunciare nequit. manifestum
est quod non est deus. Signatur
eciam in hac sententia. quod post ad
uentum xpi omnia ydola conticue
runt. Ubi est enim apollo delphi
cus. et ceteri demones futurorum
scium pollicentes. qui potentissi
mos reges deceperunt. Nam de ipso
nil potuerunt predicere. nil de apostolis
eius. nil de ruinis ⁊ de abla
cione templorum. Si ergo sunt in
teritum non potuerunt predicere. quomodo
aliena uel mala uel bona po
terunt nunciare. Quod si quis di
xerit. multa ab ydolis esse predicta
sciendum quod semper mendacium iunx
erunt ueritati. et sententias tempera
uerunt ita ut siue boni siue
mali aliquid accidisset. utrumque
posset intelligi. Quos quoque quod
summa diuinitas ait ponimus
cor nostrum. Respondendum est. quia unum
cor. id est una uoluntas ⁊ una sapi
encia demonstratur esse patris ⁊ filii
⁊ spiritus sancti. Sequitur. Bene quoque
aut male si potestis facite et
loquamur ⁊ uideamus simul.
In genere sit inuolues sunt
ut non solum annunciare nequeant
prima et nouissima. sed eciam nec
bene nec male possunt facere.
quia manus habent ⁊ non pal
palbunt. pedes habent ⁊ non ambu

labunt. loquentur eciam aut uide
re non ualent. quia os habent
⁊ non loquentur. oculos habent ⁊ non
uidebunt. Sequitur. Ecce uos
estis ex nichilo et opus uestrum
ex eo quod non est ergo abhomina
cio est qui elegit uos. ydola
sunt ex nichilo. quia qui facit
uult ydolum. fingit in corde suo
illud. quod nunquam fuit aut erit ⁊
ad similitudinem sue cogitacionis
sic fabricat ydolum. Bene ergo
dicitur eis. quia uos estis ex ni
chilo. et opus uestrum id est quod uel
a uobis estis fabricata est ex eo quod
non est. quia nullus deus unquam
similis fuit hiis ymaginibus.
Abhominacio uestri id est abiectus et
detestatus est. quicunque uos elegerit
colere. Sequitur. Suscitaui ab
aquilone et ueniet ab ortu solis
uocabit nomen meum ⁊ adduxit
et magistratus quasi lutum. ⁊ uelut
plastes conculcans humum. Quia
per aquilonem nisi gentilitas de
signatur in infidelitatis frigore con
stricta. Hinc est enim quod antiquus
hostis. sedem suam ad aquilonem
ponere cogitauit sicut quid per
ortum solis. exprimitur nisi iudai
cus populus in quo sol iusticie
secundum carnem natus primo fulgere
cepit ac deinceps orbem totum
illuminauit. Suscitaui ergo
inquit ad fidem gentes ab aquilone
id est ab infidelitate ⁊ per apostolos ue
nit ad eas saluator ab ortu
solis id est a populo iudeorum. qui splen
dore fidei primitus est illustratus.
Suscitatus erat cornelius
ab aquilone. qui continuis pre
cibus ⁊ elemosinis insistebat
ac deinde per petrum uerus

sol accessit ad eum Et omnium
ethiopes ab aquilone suscitatus
veniat in ierusalem adorare et per
philippum diaconum eius est illumi-
natus. Vocabit inquit nomen
meum quia in nomine patris sui
faciet omnia et adducet magistratus
quasi lutum .i. potestates huius seculi .i.
lutum rediget prosternens omnem
mundi gloriam. Et sicut plastes
.i. figulus conculcans humum no-
va facit vasa pro velle. ita
et christus conculcabit omnem
secularem statum fastum. ut vasa mi-
sericordie nova placitum sibi compo-
nat qui per ieremiam dicit Ecce
sicut lutum in manu figuli. sic
vos in manu mea domus israel.
Sequitur Quis annunciabit ab
exordio ut sciamus et a principio
ut dicamus iustus es. Non est
neque annuncians neque predicans
neque audiens sermones vestros
Quis ex omnibus diis gentium
annunciavit hec ab exordio.
sicut et ego dicens abrahe.
quia possidebit semen tuum
portas inimicorum tuorum et be-
nedicentur in semine tuo omnes
gentes terre. Et quis eorum
annunciavit hec a principio
ut dicamus ei. sicut prenunciavit
fecerit dicamus ei quia iustus
es. qui sicut predixeras omnia
complesti. Nullus deorum vestrorum
hec agere potest Et ego solus
hec facio qui solus sum deus
Ita neque annuncians. neque pre-
dicens ventura quisquam eorum
est. neque audiens sermones
vestros. si dixerit ei iustus es
quomodo insensibilis statua
nichil audire aut loqui va-
let quemadmodum tunc. Deus
ostendit digna verba divini-

tate hec non posse. Sequitur
Primus ad syon dicet. Ecce assum
et ierusalem evangelistam dabo. Primus
est de quo legimus In principio erat
verbum. Qui dixit ad syon .i. ad
plebem iudeorum. Ecce assum quia
verbum caro factum est et habitavit
in nobis et vidimus gloriam eius
gloriam quasi unigeniti a patre. Dixit
enim ecce assum quando se qui ex-
pectabatur adesse presentem innotu-
it. Qui quando evangelium in iudea
predicavit. Iterum deus pater adiungit
quia ierusalem evangelistam dabo .i.
predicatorem evangelii qui ait Spiritus
domini super me propter quod unxit
me evangelizare pauperibus misit
me. Evangelista namque boni an-
nunciator dicitur. Et annunciator
boni christus est de quo legimus
Quam pulchri super montes pedes
annunciantium et predicantium pacem
annunciantium bonum predicantium
salutem. Quo misso ait hec evange-
lista in ierusalem subiungit pater
de contemptoribus eius. Et vidi et
non erat neque de istis quisquam
qui iniret consilium et interrogatus
responderet verbum. Vidi .i. conside-
ravi omnes homines qui tunc
erant in terra et non erat in eis
quisquam qui iniret consilium
quemadmodum ad salutem pervenire
posset. et interrogatus respon-
deret verbum de sua conversatione
Neque de istis .i. ex ierosolimis
videlicet civibus erat quisquam
qui hoc faceret. Nam et iudei non
tanta scripturarum amiserant atque
consilium credendum magistrum vel be-
ne agendi inire nolebant. et
de his quia interrogati sciebant re-
spondere non poterant. Sequitur
Ecce omnes iniusti et vana opera

ca. 1

cor͡ʒ· nentus et mane simulacra
cor͡ʒ· Ecce omnes iniusti· sicut ait
apostolus Causati sumus iudeos et
grecos omnes sub peccato esse· sicut
scriptum est Non est iustus quisquam
non est intelligens· non est requirens
deum· Omnes declinaverunt· simul
inutiles facti sunt· non est qui
faciat bonum· non est usque ad unum
Tales erant omnes quando salua
tor in terra apparuit· et vana
opera cor͡ʒ· quia preter in tota fa
ciebant omnia· Ventus et ina
ne simulacra cor͡ʒ· Ventus
enim quia nichil est ydolum in
mundo· et quod deus nullus nisi
unus· Sed inter tales malos re
demptor noster in medio sit audi
amus· Sequitur· Ecce servus meus
suscipiam eum· electus meus co
placuit sibi in illo anima mea·
Dedi spiritum meum super eum· iu
dicium gentibus proferet· Non cla
mavit neque accipiet personam·
neque audietur foris vox eius
Calamum quassatum non conteret
et linum fumigans non extinguet·
in veritate educet iudicium· Non
erit tristis neque turbulentus do
nec ponat in terra iudicium· et le
gem eius insule expectabunt·
Ecce servus meus· quem supra
dixi· iterum euangelista Servus
enim hic appellatur ille· qui cum
in forma dei esset non rapinam
arbitratus est esse se equalem
deo sed semetipsum exinanivit
formam servi accipiens· Et hic e
lectus ex omnibus· hunc enim pa
ter signavit deus· In quo
bene complacuit sibi anima
id est voluntas patris· quia in omnibus
hunc vidit· quod autem inponit
suscipiam eum· de gloria eius a
sumptionis dicit Suscepit naque

eum constituens eum ad dexteram
suam· in celestibus supra omnem
principatum et potestatem et virtutem
et dominationem et omne nomen
quod nominatur non solum in hoc
seculo sed et in futuro· et omnia sub
iecit sub pedibus eius· Dedi in
quit spiritum meum super eum· sicut
et testimonium perhibuit iohannes
dicens· quia vidi spiritum descenden
tem quasi columba de celo et mansit
super eum· Et bene super eum ait·
quia de filio hominis loquitur· quem
et suum suum appellavit· Nam
secundum divinitatem non super christum
est spiritus· sed in christo· quia sicut
pater in filio et filius in patre·
ita et spiritus sanctus in patre et filio
Non ergo secundum divinitatem super
christum est· quia non super se trini
tas est sed super omnia· super se at
non est· sed in se· Protulit autem
salvator gentibus iudicium in
ste discretionis de quo dicitur· quod
non est iudicium in gressibus cor͡ʒ·
Gressus enim vocantur operationes
quibus innituntur· Sed non est
iudicium in gressibus hor͡ʒ quia
actiones suas examinare ne
gligunt· ut omnia facientes cum
iudicio· mala deuitent et bona
operentur· Huiusmodi ergo iudicium
dominus per apostolos suos gentibus
edidit verbum eis sapientie lar
giens· quem tenebantur erroribus
Quod autem sequitur· quia non clama
bit neque accipiet personam neque
audietur foris vox eius· ita legitur
in matheo Non contendet neque
clamabit· neque audiet aliquis
in plateis vocem eius· Hoc igitur
in mansuetudine morum eius
intelligendum est· quia non cla
mosa neque contentiosa nostro
tutius est· In hoc etiam veritas apparet·

quia nullius personam accepit ut aliorum blandiretur. sed omnes pariter detestabat increpavit. quod isti quoque illius ecce demonstrat. quia nemo foris in plateis vocem eius audivit. neque enim ociosum verbum quia verbum protulit aut leve. sicut hii qui clamant in plateis vanitatem sui cordis ostendentes. Vel non audita est foris vox eius quia non extra galileam atque iudeam vel samariam euangelium predicavit. Calamus autem [?] nomine nisi iudaici populi temporale regnum designatur. nitens quidem extrinsecus sed intus vacuum. Et quia in eo populo genus iam regale defecerat atque regnum eius alienigenam possidebat apte hoc regnum calamus quassatus vocatur. quid vero per linum nisi eius sacerdotium exprimitur. quod lineis vestibus utebatur. quod quia in ardore divinitatis ardorem perdidit. quasi amisso iam igne fidei non ardens sed fumigans fuit. Incarnatus ergo dominus calamum quassatum non confregit et linum fumigans non extinxit. quia iudee regnum quod pene destructum iam fuerat eiusque sacerdotium quod ignem fidei non tenebat non potestate iudicii protulit. sed tamen patientie longanimitate tolleravit. Hunc calamum quassatum non conteret. quia impenitentes placabilis erit atque veniam dabit petentibus. et linum fumigans non extinguet. quia qui vicini erant extinctioni eius clementia servabant. nam in secundo adventu iudicium educet in veritate. qui reddet unicuique secundum opera sua. Vel etiam in primo adventu iudicium eduxit in veritate sicut ait. In iudicium ego in hunc mundum veni ut qui non vident videant et qui vident ceci fiant. Non fuit tristis neque turbulentus sed semper hylaris et mansuete suas actiones operatus est. Donec poneret in terra iudicium id est donec omnes admirationem sua informaret ut tam iudicio sicut et superdictum est cuncta faceret. Manifestum est autem quia postea tristis aut turbulentus non fuit sed de eo tempore quo dubitari poterat perhibuit propheta testimonium sicut et euangelista cum de matre eius virgine loqueretur asseruit quia ioseph non cognoscebat eam donec peperit filium. quam certe nec postea cognovit. Ubi enim genere locutionis frequenter utitur divine scripture. Postquam vero dominus posuit in terra id est in latitudine mundi iudicium quo credentes in eum diiudicat omnia que facere noluerunt perceperunt [?] et insule id est remotiora loca orbis earum [?] legem predicationis eius quia expectabant. Ad quem usque locutione pater submittit [?]

Hec dicit dominus creans celos et extendens eos. firmans terram et que germinant ex ea dans flatum populo. qui est super eam et spiritum calcantibus eam. Ego dominus vocavi te in iustitia et apprehendi manum tuam et servavi te et dedi te in fedus populi. In lucem gentium. ut aperires oculos cecorum et educeres de conclusione vinctum. de domo carceris sedentes in tenebris. Dominus qui creavit celos extendit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum. et super firmavit alta mole terram ut non inclinetur in seculum seculi.

Ea quoque que germinat erecta sunt sicut arbores firmat ipse ut super stipite suo erecta subsistant. Eam et flatum a anhelitum dat populo qui est super terram ut animaliter vivat et spiritum scilicet calcantibus terram i. contempnentibus terrena. Sed iste dominus qui talia facit xpm alloquitur dicens. Ergo vocavi te in iusticia ut tu iustus iustificare iniustos pergeres et apprehendi manum tuam ut te confortans ducerem in voluntate mea quia quidquid operatur filius operatur et pater. Et servavi te inquit a peccato et dedi te in fedus populi i. in fiduciam te ammittere multitudinis hebreorum credentium quorum erat cor unum et anima una. In lucem gentium dedi te ut illuminares hos qui in tenebris et in umbra mortis sedebant ut in tenebris errorum oculos gentilium aperires ut limine veritatis cernerent. Ceci namque erant gentiles quia non acceptam legem quia non acceperant legem quo ire debuissent non videbant et educeres inquit de conclusione cordis populum gentilem peccatorum suorum [illegible] vincti et de domo carceris cordis sedentes in tenebris errorum et ignorantie. Nam omnis homo peccatis male agit quid sibi aliud quam conscientie sue carcere facit. Anima enim in ducatu dei in malicie sue cecitate relinquitur qui intra semet ipsum clauditur ne evadendi locum inveniat quem invenire non meretur. Sepe enim multi exire a pravis actionibus cupiunt sed quia ex accumulatis iam pondere premuntur ita ut in male consuetudinis carcere inclusi a semet ipsis exire nequeant. Et quidem culpas pravas

pravitate cupientes hoc quod recte se agere estimant in graviora peccata vertunt. Fit quoque modo mirabili ut quod evadere putant hoc in conclusione inveniant. Sic reprobus iudas cum mortem sibi post peccatum intulit ad eterne mortis supplicia pervenit et peius de peccato penituit quam peccavit. De huiusmodi ergo conclusione venit salvator vinctum educere de tali in domo carceris liberare missus est sedentes in tenebris. Sequitur. Ego sum dominus hoc est nomen meum. gloriam meam alteri non dabo et laudem meam sculptilibus. Se dominum nominari voluit ut sibi omnia deservire monstraret sicut et psalmista ei dicit. quoniam omnia serviunt tibi. Quomodo dominatoris gloriam alteri non dedit. quia unus dominus. una fides. unum baptisma. Nam sicut due fides seu plures esse non possunt vel duo baptismata sic nec duo vel tres domini sive numerosiores unus enim dominus est pater et filius et spiritus sanctus qui gloriam suam alteri non dabit a. vel ydolo sicut estimaverunt hii qui incommunicabile nomen lapidibus et lignis imposuerunt et mutaverunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem ymaginis corruptibilis hominis et volucrum et quadrupedum et serpentium. Tali enim ymagini [illegible] dominus gloriam suam non dabit. sicut voluerunt isti qui commutaverunt veritatem dei in mendacium et coluerunt et servierunt creature potius quam creatori. Nam ut preostenderet nequaquam filium gloria sua privandum sententia excludi sed ydola subiunxit Et laudem

meam sculptilibus subaudi non
dabo. Filius enim non separatur
a gloria patris qui ait omnia
que habet pater mea sunt et eo-
rum patri unum sunt. Sequitur
que prima fuerunt ecce venerunt no-
va quoque ego annuncio ante-
quam oriantur audita vobis fa-
ciam. Prima fuerant ventura
que superius de adventu salva-
toris dicta sunt ut ibi salus
mea incipiet Sed hec inquit iam
venerunt. Nova quoque vobis
annuncio scilicet id est apostolorum pre-
dicationem. gentium vocationem
antequam oriantur audita vobis
faciam ut non ea dubitetis esse
ventura sicut et hec venisse cer-
nitis. nam que sunt hec no-
va que vobis annuncio declarat
cum subdit. Cantate domino
canticum novum laus eius ab
extremis terre qui descenditis
in mare et plenitudo eius in-
sule et habitatores earum. Novum
quippe canticum est preconium evan-
gelice predicationis in qua res
nova auditur id est incarnato christi
mors et post resurrectionem ascen-
sio et spiritus sancti missio. totiusque
mundi vocatio. Hoc canticum
ubique cantat ecclesia quo profe-
christum tria peregisse iugiter reco-
lit ac predicat. Deponensque veteris
hominis per gratiam baptismatis
ipsa fidelis innovata est et in no-
vitate vite ambulat. Quam enim
vetere adhuc conversatione ser-
vat id est terrena diligit vetus ca-
ticum resonat. Quem non eterna di-
ligit novum canticum cantat. No-
vus enim homo canticum novum
cantat. non ille vetus qui vete-
rem ade peccata deponens in pre-
varicatione veteris hominis per-
severat. Novum utique quia nunquam
aliquid simile visum est aut

auditum novum quod nulla vetu-
state sordescat sed semper in sue
dignitatis gratia perseverat. Hoc
utique canticum totius orbis deo
cantare iubetur ut et ab extre-
mis terre laus eius resonet
secundum quod et in psalmo dicit cuncta
a finibus terre ad te clamavi.
Vel aliter intelligere possumus
quod dicitur laus eius ab extremis
terre. Sunt enim alii primi terre
sunt. alii novissimi qui sunt
primi sapientes seculi nobiles
divites optimates. Extremi sunt
ceteri. Stulta mundi elegit
deus ut confundat sapientes
et ignobilia mundi et contempti-
bilia elegit deus et ea que
non sunt ut ea que sunt de-
strueret. Ab his ergo extremis
terre laus dei semper intonat.
Mare vero secundum istud est amarum
et turbulentum in quod mare descen-
derunt piscatores hominum sage-
nam evangelice predicationis
mittere. de qua dicitur Simile
est regnum celorum sagene misse
in mare et ex omni genere pi-
scium congreganti. Quam cum im-
pleta esset educentes et secus
litus sedentes elegerunt bo-
nos in vasa sua malos autem
foras miserunt. Plenitudo autem
istius maris. multitudo secta-
rum vel gentilium in insule vero
diverse gentes vel regiones. Et
his omnibus precipitur ut nove
laudis canticum domino decantet.
Sequitur. Sublevetur desertum et
civitates eius in domibus
habitabit cedar. Sublevetur
desertum id est ad amorem superne
patrie cor gentilium erigatur
et civitates eorum in spem salutis
eterne mente elevent. Cedar
filius hysmahel fuit, a quo

ꝓuincia nome accepit Et qui
de eius progenie sunt non in
domibus sed in thabernacul̃is hi
tare solent et p deserta vagari
Interpretat̃ aut̃ tenebre et sig
nificat gentilē ꝑplm̃ qui in te
nebris erroꝝ p tempus sc̃li de
sertum vagus incedebat Sed
p aplos ad fidem conuersus cepit
in domibus .i. in eccl̃is ut domes
ticus manere Reqnt̃ laudate
habitatores petre de uertice mo
tium clamabunt Quī sunt hi
tatores petre nisi qui in cord̃
sui diuicia manent Et ꝗ ipa
ad laudandum excitant̃ per
respem noue gr̃e. predicatores
aut̃ de uertice moncium clamant
tm̃ in culmine virtutu stantes
ac terrena despicientes ad appeti
tum supnoꝝ eos qui infimis
animo degunt conuocant Se
ponent domino gl̃am et laudē
eius in insulis nunciabunt
predicatores domino gl̃am po
nunt in cordibus auditoꝝ atq̃z
ꝑdicacionis eius laude non
solum in toto orbe sed ecia in
insulis maris procul annunci
ant Et quia post hec in die iu
dicium venturus ē. ut reddat vnicuiq̃z
sc̃dm opus suum congrue se
dit̃ Dominus ut fortis egredietur
et sicut vir pliator suscitabit
zelum Quī enim prius egressus
ē sicut infirmus. secundo sicut
fortis egredie̾ qn̄ videbunt
filium hominis venientem in nubi
bus cum virtute magna et gl̃a
Et sicut vir pliator suscitabit
zelum .i. ulciscendi se de hostib̃z
suis. qui sicut et liber sapiē
dicit accipiet armaturam zelus
illius. et pugnabit cum illo orbis
terraꝝ contra insensatos Solet
enim preliator qui pugnaturus

est contra hostes suos zelum et
iram in animo suo suscitare. ne ꝑ
masuetudinis spm̃ parcat ad
uersariis Dominus ergo sicut vir
pliator zelum suscitaturus ē
dicit̃ quia cum tali animo veniet
ut inimicis suis non parcat Se
Vociferabit̃ et clamabit et sup
inimicos suos confortabit̃ Ta
cui semp silui. paciens fui. sicut
parturiens loquar. Dissipabo
et absorbebo simul. desertos fa
ciam montes et colles et omē gra
men eoꝝ exsiccabo. Quī quondã
sicut agnus coram tondente
se obmutuit et non aperuit os suū
nunc vociferabit̃ et clamabit
et qui suos hostes ita sup se
confortauit ut ligari et flagel
lari posset alapis et crucifigi
nunc ut inimicos suos puni
at confortabit̃ sup eos dicens
Tacui. semp silui et cetera. Sed
quo semp siluit qui per ꝓphetas
et ꝓphetas. p euangelium et aplos cla
mare non cessauit Siluit
quidem iudicium. sed non siluit
preceptum. paciens quoque
dicit̃ est quia peccatores diu
sustinet ut resipiscant. Par
turiens vero cum dolore dicit
quod in tuo diu cum pudore por ^ pondere
tauit. post longum ergo silen
cium parturiens deus loquit̃
quia quod apud se nunc tacitus
tolerat in vltione quandoq̃z iudicium
cum dolore manifestat. Qui
semp silverat. sicut parturiens
loquit̃ quia qui prius ultro
diu facta hominum ptulit. quandoq̃z
cum feruore examinis quasi cum
dolore mentis ostendit̃. Qui re
tinuit adinuencionis sentencia in
tus seruauit Quī et dissipat
in furore suo tunc omnes re
probos et absorbet .i. in ꝓfundū

abyssi inditor suorum innuerget
montes quoque tenet desertos
similiter facit et colles ut non
remaneat in eis habitator. Quod
enim per montes et colles accipi
unt superbi principes huius seculi
cernimus nos per habitatores mon
tium plebes exprimi que principa
tus regendo portat. Nam sicut
montes sustinent cultores suos
ita principes pondus eorum su
stinent quos regunt. Desertos
ergo faciet dominus in iudicio
montes et colles quia super
bis principibus omnem poten
tiam placationis auferet. Herba
gramine eorum exsiccabit qui
netustate carnalis actionis
eorum nostrere faciet ut tolle
rari possit. Hec de secundo
adventu suo dominus locutus
est atque declinat que in primis
fuerat actum subiungit. Et po
nam flumina in insulas et stag
na arefaciam et ducam cecos
in via qua nesciebat et in se
mitis quas ignoraverunt am
bulare eos faciam. Ponam in te
nebras coram eis in lucem et per
va in directa. Flumina quippe
posuit in insulas quo fluenta
eulogii usque in remota orbis
in loca manare facit vel in
universas gentes conlucrare ut
gentes per insulas exprimantur
et stagna arefecit quia pro
funditatem scientie iudeorum que
in uno populo quasi in uno lacu tor
pebat exsiccavit. Arefacta e
enim sapientia scribarum et phariseorum
eorum non ille est qui ait ego
sum via. Semite autem prophete
sunt. Unde et per Ieremiam dicitur

interrogate de semitis antiquis
que sit via bona et ambulate
in ea et invenietis refrigerium
animabus vestris. Antiquas
enim semitas appellat prophetas
qui omnes viam bonam singu
lariter ostenderunt per quam ad ∧ bona
refrigerium animarum perveniamus
i. ad Christum preberant. Ergo via
i. per huiusmodi semitas dominus
cecos gentiles ducit illuminat
cordibus eorum. Sine per viam sci
entie dei et per semitas prophetica
los ambulare facit eos. Po
suit enim tenebras nebis igno
rantie coram eis in lucem veri
tatis et prava eorum corda per
equitatem distortam rectificavit. Hec
verba fecit eis et non dereliquit
eos. Conversi sunt retrorsum. Hec
que dicta sunt complevit nobis
dominus et non dereliquit nos
sed est nobiscum omnibus diebus
usque ad consummationem seculi. Nos
vero beneficiis eius ingrati re
tro sumus conversi ad vitia seculi
de quibus nos liberavit. Vel
quod ait conversi sunt retrorsum
ad habitationem paradisi quam pec
cando reliquimus potest for
sitan intelligi. Post hec de reliquis
gentilium que in ydolatria per
manere maluerit subdit. Con
fundantur confusione qui con
fidunt in sculptili qui dicunt
conflatili vos dii nostri. Non aut
eos dicere conflatili tu es
deus meus sed vos dii mei. Sicut
et illi dicebant de vitulo isti
sunt dii tui israel qui te edu
xerunt de terra egipti. Primum enim
ydolum colit unum deum qui
vero vos deserunt et pluribus
diis qui falsi sunt se serviunt.

exhibuit. Illuminatis aut gentibus
ubique et dirutis atque cultoribus
ydolorum confusis increpat dominus
iudeorum duriciam cum subiungit
Surdi audite et ceci intuemini
ad videndum. Atque de eodem populo
subiungit Quis cecus nisi ser
uus meus. et surdus nisi
ad quem nuncios meos misi.
Cecus quippe est ille populus qui
semper ex timore deo seruiuit
quia lumine caritatis nescit
et surdus quia prophetas ad
se clamantes non audit. De
quo et additur Quis cecus
nisi qui venundatus est. Quis
cecus nisi seruus domini. Quis
enim tam cecus quam qui pec
cando venundatus est et se
liberum estimat. Cuius adhuc ce
ca visio et surda audicio in
crepatur cum subditur Qui vi
des multa nonne custodies
Qui apertas habes aures nonne
audies. Videbant enim in scriptu
ris multa. sed non custodiebant
aures enim cordis apertas ad in
telligendum multa habebat. sed ut
faceret audire nolebat. Unde
et per apostolum ei dictum est. Qui alium
doces teipsum non doces. Qui
predicas non furandum furaris
qui dicis non mechandum me
charis Qui abhominaris ydola
sacrilegium facis. Qui in lege
glorians per prevaricationem legis deum
inhonoras. Quod hec et ceteris ta
libus que sunt in textu possunt
intelligi. Surdi enim sunt qui
verba dei aure in corde non perci
piunt. quantumvis minor surdos ipse
estimat. Qui habet aures au
diendi audiat. Ceci illi sunt
qui tenebris lucis comparati sunt
dampna que intus paciuntur

non vident. Unde mirum talibus
surdis precipit ut auribus
cordis audiant et cecis ut ad
videndum intueantur. Qui non
ad videndum intueri solent.
Ad videndum quippe intueri
est. de his cogitare que mentem
illuminant. Nam ad non videndum
intuetur qui intentus suum ex
cercet ingenium de quo cecatur sibi
dicitur. Quis cecus nisi seruus
meus et surdus nisi ad quem
nuncios meos misi. Sit o ser
uus qui non manet in domo
in eternum. Qui cecus est quia
spiritualibus oculis non videt. et
surdus quia predicatores suos
auribus cordis non audit. Cui
congruit et quod additur. Quis
cecus nisi qui venundatus est
Quis cecus nisi seruus domini
Sit enim carnalis est venunda
tus sub peccato nec intelligit
quia peccando semetipsum dyabo
lo vendidit. Et ipse cum sit in veritate
seruus domini. cecus est quia
seruus nescit quid faciat do
minus eius. Sed cum subditur
Qui vides multa nonne custo
dies. monstratur iste seruus ce
cus et cecus et videns. Cecus quidem
non videndo. videns aut non
intelligendo. Simili modo cum
adiungitur Qui apertas habes au
res. nonne audies. et surdus
et audiens dicitur esse declaratur
Surdus namque ad faciendum
esse manifestatur. Sed aures habet
apertas non ad intelligendum. Qui
utrumque enim scripturas intelligit
sed non facit i. utrumque quippe in
simul. increpatur hoc loco cum
dicitur Qui vides multa nonne
custodies. Qui apertas habes au
res nonne audies. Sequitur
Et dominus voluit ut sanctificaret

eum & magnificaret legem et extolleret. Ipse autem populus direptus et vastatus laqueus iuvenum omnes. simul et in domibus carcerum absconditi sunt. Dominus noluit ut sanctificaret hunc servum id est populum iudeorum vel etiam christianorum carnalem. sed servus noluit absque sanctificari. Aut certe noluit dominus ut eum iste servus sanctificaret in semetipso. Iuxta quod dictum est dominum exercituum sanctificate. Vel dominum christum sanctificate in cordibus vestris. Et noluit ut sanctificaret legem operando & extolleret intelligendo. Legem quippe magnificat et extollit qui nisi se in observatione celestium mandatorum ita perficit ut et mens eius ad altiora spiritualis intelligentie levetur. Sed piger servus legem magnificare negligit & extollere quia iudeorum populus carnaliter eam intelligit vel observat et christianorum maxima iste populus nil magnum operatur. sed econtra semper in infimis cepit. propter quod utique populus ab inimicis suis direptus & vastatus est. ille quidem a romanis. hic autem quod gravius est a malignis spiritualibus. Sunt enim omnes laqueus iuvenum id est eorum qui carnis ardore fervent. quia secundum petri sententiam polluent in desideriis carnis eos qui paululum effugiunt. Laqueus iuvenum omnes isti seculares sunt. qui suis confabulationibus illiciunt eos ad peccandum qui calore temptationum estuant. Nam et bonos mores corrumpunt colloquia malorum et in domibus carcerum absconditi sunt. quia in conscientiarum suarum in tenebrosis latibulis. ubi tenentur a diabolo captivi. stant et malitie sue contegunt. neque enim nec tales sunt. quales se foris ostendunt. Sed tales potius quales intus latent. Talibus a domino dictum est. Ve vobis scribe & pharisei ypocrite quia similes estis sepulcris dealbatis. que a foris apparent hominibus speciosa. intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. Sic & vos quidem a foris apparetis hominibus iusti. intus vero pleni estis ypocrisi et iniquitate. Hoc est utique quod in domibus carcerum absconditi esse dicuntur. De quibus more carcerum supra disseruimus. Sequitur. Facti sunt in rapinam. nec est qui eruat in direptionem. et non est qui dicat redde. Iudei populo romanorum facti sunt in rapinam & in direptionem. nec est qui eruat eos vel dicat redde. quo adhuc tenentur captivi. Non nulli etiam ex eis qui nomine censentur christiano. facti sunt demonibus in rapinam. ut quidquid boni videbantur habere diriperetur ab invisibilibus desideriis adversariis. nec est qui eruat eos. quo in sensu dei iudicio relicti sunt in sua malitia. Deinde propheta in multitudine populi clamat & dicit. Quis est in vobis qui audiat hoc. audiat & auscultet futura. Quis est in vobis iudei. qui audiat hoc quod de vobis indubitabile futurum ubi peccati tempus duci. facti sunt in rapinam. Nobis quoque dicit. Quis est in vobis qui audiat hoc. quia in plebe christiana

et subingit et combussit eu in
circuitu et no cognouit et succen
dit eu et no intellexit Combussit
n totu iudea undiqz concremas
et succendit eu ierlm igne co
sumes Sed plus iste qui sic
combustus est no cognouit qui
hec patet nec itellexit quia
ppt necem saluatois ita succen
debat Ut aut spitalit iuxta
supiorem sensu hec intelligam
sciendu est quia indignacio
uel ira dei appellat abomis ac
cionibq infinal sicut scriptu est
Neqm irascit dns et peccatis
de uia iusta Si igr irasci dns
phibet eu uia iusticie homies
pdut sup eu indignacioe furois
sui latius effundit qui noles
in vijs eius ambulare rectitudis
tramite sciendo deserit Bellu
quoqz patit qui carnis sue tem
ptacionibus impugnat Hoc in
bellum adhuc quodamo ciuium
est Sed forte bellu dns desup
effundit qm supbu cor pcutit
et iudicioz suoz gladys opa
eius que uidebant bona tribulit
destruit Forte bellum effudit
qm antiqm hoste iusto iudicio
relaxat i uiribus suis cui vz
adusarius comburit eu in circu
itu et non cognoscit et succen
dit eum et non intelligit Ipe
em sathanas facit qd domiq
facie nuc dici quia michil face
pt dyabolq n adomino ptate
accepit non est em potestas
nisi adeo Antiqus ergo deceptor
ptate diuinitq accepta com
burit eum in circuitu quem
undiqz temptatis undiqz uicioz
ignibus inflamat Circuit
eu nos ille singulos et abom
parte uicia suggerit Offert
oculis formas illicites et spiales
uoluptates ut uisu castitate
destruat Aures p canora musi
ca temptat ut ui soni dulcor
auditu soluat et xpianum
vigorem molliat Linguam
conuicio puocat manu iniurijs
lacessentibus ad petulantiam
cedis instigat Ut fraudatoez
faciat lucru opponit iniusta
honores terenos pmittit ut
celestes adimat ostendit fal
sa ut veru subripiat Bene
ergo de eo quem ita dyabolus
undiqz temptans uicijs infla
mat dicit quia combussit eu
in circuitu et non cognouit et
succendit eum et no intellexit
Neqz em combui se qui sic
comburitur cognoscit quia
cecitus

varius auditor huius sermonis
invenit. Varius enim quisquam
est qui de anime captivitate
cogitet et bona cordis invisi
bilibus adversariis direptis
amittere metuat atque illa que
se visuro secte manet solici
te attendat vel audire studeat
Sequitur quis dedit in direptionem
iacob. et israel vastantibus. No
nne dominus ipse qui peccavimus
ipsi. Videlicet vastantibus ro
manis dedit in direptionem. ipse
dominus illius qui peccaverat
occidentes eum. Nos quoque
propter peccata quorum nos conscii
sumus occultis adversariis qui
nos sensibiliter detinent subici
mur ut tradamur nisi penite
ciam egerimus. Sequitur. Et no
luerunt in viis eius ambulare
et non audierunt legem eius. Iu
dei vel pseudo christiani noluerunt
in viis eius ire aut legem ut
facerent audire. Non ait nescierunt
aut nequiverunt in viis eius
ambulare sed noluerunt ut non
ex ignorantia vel infirmitate
sed ex superbia demonstraret
eos peccasse qui mandata
dei sciendo contempserunt aut
scire recusaverunt. Ideo et hos
in direptionem dati sunt. Sequitur.
Et effudit super eum indig
nationem furoris sui et forte bel
lum super populum videlicet dominus
indignationem suam per romanos
effudit et validum bellum sicut
et in psalmo dictum est. Effunde super
eos iram tuam et furor ire tue
comprehendat eos. fiat habitatio
eorum deserta et in tabernaculis
eorum non sit qui inhabitet. Et
combuitur cognoscit quam acutum

mundanis voluptatibus spe
cialia que patitur non intelligere
potest aut quod additur. et succen
dit eum nec dicitur et incendium
ad interiorem hominem referri ut
quod dictum est et combussit eum
in circuitu de exteriori homine in
telligatur. Sit foris igitur et intus
est succensus qui et omnia ac
tuum bona victor igne perdidit.
Nam si pectoris incendium libidi
nis flamma non extinguitur in cas
sum quelibet virtutes oriuntur
sicut per moysen dicitur. Ignis a furo
re meo exarsit et ardebit usque
ad inferos. Comedit terram et ^ deorsum
nascentia eius comedit. Cum li
bido carnem atque perimit omnia
bene acta consumit. Nam quid
quid perdit ex fuge rectitudinis
hoc nimirum concremat flamma
concupiscentie. Solo itaque libidinis
igne totus homo concrematur
et intus et foris. Etiam si ceterorum
media vitiorum deessent. Sed quia
quia hec de reprobis qui fidem
tenere videntur dicta sunt. ad
electos sermo subsequens dirigitur
aut certe vastatos per romanos
iudeos fideles exterminatione
quos ad predicandum per orbem sicut
agnos inter lupos misit. allo
quitur consequenter dicens

Et nunc hec dicit dominus
creans te iacob et for
mans te israel. Noli ti
mere quia redemi te
et vocavi te nomine tuo. meus
es tu. Denotaciones utrumque cum ia
cob vel israel cum additamento
honoris ponitur de spirituali iacob
intelligendum est. Ubi vero sine ad
iectione electionis dicitur de car
nali iacob vel israel accipi debet
id est de populo iudeorum seu de carna
libus qui sunt in ecclesia. Hinc

.R3.

hic est
defectus

ergo timi dicit Hec dicit dominus
creans te iacob · et formans te
israel · electos noui testamenti cul-
tores indubitanter dominus allo-
quitur Ipse quippe creauit eos
non solum ut essent · sed etiam ut
iusti essent. Ipsius enim sumus
ut inquit creatura · creati in
xpo ihu · in operibus bonis et
ipse formauit eos ad ymaginem
et similitudinem suam · ut formam
bonitatis eius tenerent in uis-
ceribus propter catholicam unitatem
uelut eum loquitur Dicens · no-
li timere aduersa pati propter nomen
meum quia precioso sanguine meo
redemi te · et uocaui meus es
tu · pro quo tam grande pretium
dedi · Sed fortasse querat aliquis
cur omnipotens deus electorum suorum
aduersarios · temporaliter crescere
permiserit. Ideo scilicet ut malorum
seuicia purgaretur uita bonorum
Nunquam quippe deus aduersa-
rios bonorum esse permitteret · nisi
et quantum prodessent uideret · Nam cum
iniusti seuiunt · iusti purgantur
et utilitati innocentum mili-
tat iniquitas prauorum · dum hec
et precedens humiliat · et et similia
deo semper ad melius informat
Vnde et salomon ait · Qui stultus
est seruiet sapienti · quia cum
sapientis uita · dum stultus pre-
minet · terrore percutiens euertit
dum hunc laboribus fatigat
contumeliis lacerat · profecto hunc
a bonum uitiorum rubigine uelud
purgat · Stultus ergo sapienti
et dominando seruit · quem ad me-
liorem statum premendo prouehit
Nos itaque dominus temporaliter affli-
gi permittit · sed inter aduersa sola-
tia sue pietatis · semper eis tri-
buit Vnde et mox subdit · Cum

pertransieris per aquas tecum ero
flumina non operient te · cum am-
bulaueris in igne non combureris
et flamma non ardebit in te · Quia
ego dominus deus tuus et sanctus
israel · saluator tuus · Quam
uidelicet promissionem et secundum
litteram sancti martires esse uerum
frequenter experti sunt Nam plerique
eorum aquis et fluminibus missi
deo sibi presente · submergi non po-
tuerunt aut ledi · plerique de-
ambulantes in igne non ualu-
erunt aduri · neque uel capillum
eorum flamma cremando tetigit · Et
quia non nulli eorum aquis
uel ignibus consumpti sunt · de-
bemus spiritualiter magis hanc pro-
missionem intelligere ne aliquis
falsa uideatur · Aquarum namque
uel fluminum appellatione designan-
tur tribulationes · Sicut per
salomonem dicitur Aque multe non
potuerunt extinguere caritatem
nec flumina obruent illam · Ignis
autem uel flamma · passionis ardorem
exprimit sicut apostolus docet. Cum
inquit animalium infertur sanguinis
pro peccato in sancta pontifice · Horum cor-
pora cremantur extra castra · propter
quod et ihesus ut sanctificaret per
suum sanguinem populum extra portam
passus est · Cum enim crematio
illa corporum animalium passionem
domini prefigurauerit · patet quid
ignis mistice designet · Dicit ergo
Cum transieris per aquas id est per tribu-
lationum fluctus · tecum ero · ut te
custodiam · et flumina id est rapidi im-
petus tribulationum non operient
id est non submerget te · quia non suc-
cumbunt · Cum ambulaueris in igne
id est in ardore seuientium passionum
non combureris in anima · quia
spirituale refrigerium in uisceribus habebis

vnitate

et flamma .i. furor persecutorum non
ardebit in te. quia non pertinget
ad animam tuam. licet in corpore se-
viat. Ego enim sum dominus deus
tuus. que contra falsorum deorum cul-
tores in passione confitere. ecce
servus suus que exspectaverunt iste
qui et salvator tuus sum quoniam
a pressuris malis te eripiens
ad eternam salutem perducam. vel aque
et flumina sunt actiones secularium.
Et illos flumina non operiunt
quos actiones huius seculi in rebus
perturbatione non confundunt. Ita
qui spiritus sancti gratia tenentur in medio
transeunt aquas. et tamen flu-
minibus non operiuntur. quia et
inter medias temporalium catervas per-
agunt gressus sui itineris. ut
non submittantur actionibus ea
porrectis. Sequitur. Dedi propitiationem
tuam egyptum ethiopiam et saba
pro te. Egyptus dicitur tenebre vel
tribulatio. Ethiopia vero et nigros
populos mittit et interpretatur caligo.
Saba autem captivitas vel rete
dicitur. Et quid per egyptum et ethi-
opiam et saba designatur nisi
gentilitas quam antiquus ho-
stis in errore caligine positam
tribulabat et in reticulo suo
captivam tenebat. Hic ergo dedi
in predicatorum domus. Dedi pro-
pitiatione tua egyptum: ethyopiam
et saba pro te. Ac si diceret Hanc
tibi misericordia et propitiationem
dedi ut gentilem populum per te salva-
rem. Sequitur. Ex quo honorabi-
lis factus es in oculis meis et
gloriosus. Ego dilexi te. Iste ysaias (?) ho-
norabilis et gloriosus coram deo
factus est. ex quo per totum orbem
predicare cepit. Et ubique signis
coruscare cepit quasi gentes
convertere. Et extunc precipue di-
lexit eum dominus licet et antea

dilexisset eum. sed tunc tam
dilectus forsitan non videbatur
quem inter persecutores miserat.
Sequitur. Et dabo homines pro te
et populos pro anima tua. Hoc est
ni fallor quod salomon ait. Pro
iusto dabitur impius et pro recto
iniquus. Et rursum iustus de
angustia liberatus est. et tradetur
impius pro eo. Unde et adhuc
contra persecutores huius electum
ipse corroborat subdendo. Noli
timere quia ego tecum sum. Secun-
dum quod prolem fidelium ei polli-
cetur. cum subiungit. Ab oriente
adducam semen tuum. et ab occidente
te congregabo. Dicam aquilo-
ni da. et austro noli prohibere.
Iam sepe enim hoc loco demo-
strant in circuitu a quatuor mundi
partibus fuisse congregandam.
Unde et ad ultimum fideles etiam
ab extremis orbis finibus ve-
nire dictantur. cum subditur. Affer
filios meos de longinquo et fi-
lias meas ab extremis terre.
Que si spiritualiter hec intellige-
nda sunt. Ab oriente accepi-
mus populus iudeorum qui primus
lumine cognitionis divine hunc
et solem iustitie mundo protulit.
Et quid per occidente nisi populus
gentilium qui per amorem cadu-
corum in occiduis erat et per hoc nidi
terminum velut in fine dici solem
iustitie christum accepit. Ab oriente
ergo semen ecclesie adducam et ab
occidente quia fideles et circum-
cisione et preputio venerunt. Per
aquilonem quoque gentilitas de-
signatur que velut in sinistra et
glaciali tenebrosaque regione
posita fuit in infidelitate. Per
austrum vero iudea signatur que
quasi meridiano sole in talmit
cum iam redemptore in carne ap-
parente fervore fidei prima su-
scepit. Aquiloni ergo dicitur da.

enim offerre deo fidei sue mu-
nera gentilitas imperatur. Iusso
iubetur ne prohibeat. quia hebre-
is in fide consistentibus precipitur
ne mittam gentilium repellendo
contempnant. Voluit enim sermo
gentiles respuere. sicut actus
apostolorum satis declarat. De longin-
quo autem filios suos afferri.
dominus imperat. ut filius qui
in regione longinquam abiit
vbi luxoriose viuendo bona
sua dissipauit reddat ad pa-
trem suum. Sed et filias suas
id est infirmas et contemptibiles
personas ab extremis multi-
tudinibus terre iubet afferri. quo-
niam infirma mundi elegit deus ut
fortia confundat. et ignobilia
mundi et contemptibilia elegit
deus et que non sunt ut ea
que sunt destrueret. Hec sunt
enim filie venientes ab extremis
terre. Sequitur. Et omnem qui in-
uocat nomen meum in gloriam
meam creaui eum. et formaui et
feci eum. Omnem qui inuocat
nomen eius creauit in gloriam
suam dominus. Omnis enim quicumque
inuocauerit nomen domini saluus
erit. Inuocat autem nomen dei
qui cor suum mundat et eius ad-
uentum tota deuotione precatur.
ad sceptrum. Verumque ergo talem
agit deus illum creauit in iusti-
cia. et sanctitate ueritatis in gloriam
suam renouatum per mentis
sue. Formauit enim ad similitu-
dinem sua quia bonitati sue for-
mam expressit in eo. Et insu-
per fecit eum. Creatus enim sumus facti
creatura in christo ihesu in operibus bo-
nis. que preparauit deus ut in
illis ambulemus. Veniat non teci-
tus exparte contingit in effectu.

donec plenitudo gentium intraret
Reliquie subiungitur. Educ foras popu-
lum cecum et oculos habentem. surdum
et aures ei sunt. Cum isset foras
iste cecus surdus iudeorum populus
et gentes ad fidem loco eius in-
gresse sunt. Vnde et subditur. Omnes
gentes congregate sunt simul
et collecte sunt tribus. Vniuersi-
tas enim gentium in vna fide con-
gregatum est. et decem tribubus
iste multitudo credentium collata
est. Hic ita primitatis errore
gentilium dominus arguit. qui de-
os eos putabat eos. Quia nichil
horum predicere poterat. tamen subditur
Quis in uobis annunciet illud. et
que prima sunt audire nos faciat
et dent testes eorum ut iustificentur
et audiant et dicant. Verum inquit
ex diis vestris annunciet in nobis
o gentiles illud de gentium et
iudeorum vnisita societate. et quia
prima sunt. id est ea que saluator in
carne gesturus est. Quis ex diis
nostris audire nos faciet. Quis
auditur. nullus. Quia dii non dent
testes eorum que prima sunt. Sic a-
nunciant ea sicut ego prophetas
et apostolos do testes eorum que
cerimicto et iustificentur in verbis
suis cum uera predicere cognoscentur
sicut et ego iustificor in sermo-
nibus meis. et audient ea que
sibi obiciuntur. et dicant id est respon-
deant Nam si non dii sunt hec
omnia debent agere. Redarguit
ergo infidelibus qui tales deos
colebant. Alloquitur fideles do-
minus ostendens hec omnia se
fecisse sicut dominus dicebat. Nam
Sequitur. Vere nos testes mei
dicit dominus. et seruus meus
quem elegi. ut sciatis et credatis
michi et intelligatis quia
ego ipse sum. Vos inquit o apostoli

et credentes estis mihi et testes et divinitatis mee: et ille qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens testis meus est. que ad hoc ipsum prophetis elegi ut per eum sciatis quod deinde mortalibus est sciendum et indubitate michi credatis per omnia. et intelligatis. quia ego ipse sum immutabiliter eternaliter permanens Sequitur. Ante me non est formatus deus et post me non erit. Ante me non est formatus aliquis vel his quos gentiles deos sibi format quia ego sum antequam aliquod ydolum fuit fieret et post me non erit quibusquam eorum. Sed ego post illos omnes ero. quia destructis ydolis Ego sine fine permanebo. Consuetudinem temporalem divine locutionis est hec. quia dum dicit minus dicit. maius vult intelligi. Et ita loquens ostendit non posse quemquam illorum deorum similem esse sibi Sequitur. Ego sum dominus. et non est absque me salvator ego solus sum dominus. cui competit universa servire. quia non solum subiectis presideo Sed omnia bona possideo. Et non est absque me salvator. quia preter me non est qui salvare possit quosque enim dii gentium cultores suos salvat sed perdunt Non enim filium negat esse salvatorem pater cum dicit. quia non est absque me salvator: quoniam unigenitus filius qui est in sinu patris. non est absque patre sed pater in filio et filius in patre Et per hoc pater et filius non sunt duo salvatores Sed unus salvator sicut nec duo domini sed unus dominus

Sequitur Ego annunciavi et salvavi auditum feci et non fuit in vobis alienus. Annunciavi in prophetas. salvavi per christum auditum feci per apostolos. et non fuit in vobis deus alienus sed ego in omnibus vobis tamen sub lege quam sub gratia Sequitur Vere vos testes mei dicit dominus. et ego deus Vos michi testes estis. quia ego sum solus deus. Sequitur Et ab inicio ego ipse et non est qui de manu mea eruat. Et si dicat dominus Nemo antiquior me et nemo fortior me unde et subdit operabor et quis avertet illud Nemo enim potent opus eius avertere. qui salutem mundi operari disposuit Ita sequitur Hec dicit dominus redemptor noster sanctus israel. Propter vos emisi in babilonem. et detraxi vectes universos. et chaldeos in navibus suis gloriantes Ego dominus sanctus vester. creans israel. rex vester. Proprie quidem et usitate redemptor appellari solet filius hominis qui dedit animam suam redemptionem pro multis. Sed tamen quoniam inseparabilia sunt opera patris et filii. pater quoque redemptor appellari potest. non quia ipse pro nobis passus sit Sed quia nos sanguine filii sui redemit Nam pro receptione vel liberatione per eum solet redemptio Sed et in dyonisio nominatur dominus redemptor. quatenus non sinit nec consistentia ad non esse cadere. et quatenus etiam si quid ad delictum aut inordinatum deceptum sit. et diminutione quandam patiatur. ab horum bonorum perfectione Et hoc a passione et etiam redemit implens indigentia et patiens infirmitate decipiens et restituens a malo magis aut statuens in bono et ordinans

et ornans inordinatum eius et
inornatum et integritatem perficiens
et omnes soluens maculas. Ideo
ergo hunc sensum redemptore
nostre redempto non solum filius
sed et pater et spiritus sanctus. quoniam
tota trinitas operatur hec omnia.
Similiter sanctus israel appellatur
non solum filius. sed et pater et
spiritus sanctus attestantibus primis sanctus
nuntibus. clamat sanctus sanctus dominus
deus exercituum. Sic enim dominus
naturaliter sanctus est et per semetipsum sanctus
et omnia sanctificans. ideoque sanctus
israel dicitur qui sanctus sanctorum. et pater
ergo sanctus israel appellatur. Qui
propter nos emisit unigenitum suum
in babilonem id est in hunc mundum
uitiis et erroribus confusum
et destruxit uniuersos uectes portarum
babilonis. ut ablatis uectibus
porte patefierent. et egrederentur
liberi. qui in ea inhabitante babilone
tenebantur captiui. Quid autem
nomine uectium designetur. Salomon
insinuat dicens. Iudicia sicut uec
tes urbium. Nam dum gentiles
adhuc iudicarent ydolis
potius quam deo seruiendum
huiusmodi sententia sicut uectes
obstinationis eius tenebat portas
babilonis. ne possent eas in
gredi aut predicatores ueritatis
admittere. Dum iudicaremus
melius esse seruire peccato quam
iustitie. iudicia nostre uoluntatis
instar uectium obstinabant
nobis portas huius confusionis ba
bilonis. Destruxit ergo dominus
uectes peruersorum iudiciorum huiusmodi
ut ablatis uectibus et repa
gulis male uoluntatis egrede
remur a nobis metipsis qui tene
bamur intra nosmetipsos. uelud
in babilone captiui. Caldei qui
gloriabantur in nauibus suis quia

malignus spiritus in uictibus bonorum
qui per amarum pelagus seculi huius
naufragos deducebant. nimis ex
ultabant. Sed et istos destruxit
dominus. quia de cordibus eorum quos
sibi possidebat eiecit illos. Qui
enim est sanctus quia ipse naturaliter
sanctus. qui nos per donum sue gratie san
ctificat. Ideoque solus recte sanctus
quia nemo bonus nisi unus
deus. Qui et spiritualem israel cre
at in operibus bonis. quia in christo
ihesu. neque circumcisio aliquid
ualet neque preputium. sed noua
creatura. Et ipse est rex noster qui
regit nos et regnat in nobis. Sed
hec dicit dominus. qui dedit in mari
uiam et magnis torrentibus
semitam. qui eduxit quadrigam
et equum et agmen et robustum. Simul
obdormierunt nec resurgent
contriti sunt quasi linum. et extincti
sunt. Dominus in mari uiam fecit
quia sicut exodus refert diui
sa est aqua. et ingressi sunt filii
israel per medium maris sicco. Sed
et in torrentibus arnon prebuit
semitam. Unde dicitur in libro
bellorum domini. Sicut fecit in mari
rubro. sic faciet in torrentibus ar
non. Iordanem quoque per arentem
alueum transiuit israel. siccante
domino aquas eius. Qui edu
xit post filios israel quadrigam
pharaonis et equum eius. agmen
quoque egiptiorum. et robustum duce
eorum. Indurauit enim cor pha
raonis et seruorum eius super populum
israel et dixerunt. Quid uolui
mus facere. ut dimitteremus israel
ne seruiret nobis. Iunxit ergo
currum et populum suum assumpsit secum.
Tulitque sescentos currus electos
quicquid in egipto curruum fuit.

et duces totius exercitus Indu-
ravit quoque dominus cor pharaonis
regis egipti et persecutus est fi-
lios israel quod dicto autem dominus fe-
cit egisse commemorat ut intel-
ligamus quia sicut de egipto
per mare filios israel eduxit ita
nunc de tenebris infidelitatis
per baptismum credentes educit
Quum in aquis torrentibus dedit
eis semitam ut libere transirent
ad terram promisse hereditatis ita
nunc fidelibus per tribulaciones
pandit iter ad regnum celorum Sicut
pharaonem cum exercitu suo per-
sequentem filios israel et demersit
in mare ita nunc dyabolum cum
suis angelis et turba viciorum per-
sequentem fideles extinguit in
baptismo Unde et dicit quia
simul obdormierunt nec resur-
gent Consopita est enim pestis
eorum qua nos impetebat antea
detinentes affligebat Contriti sunt
quasi linum ex quo per penitenciam
in vero corde contrivimus eorum
suggestiones et extincti sunt
sicut iam in nobis extincta est eorum
malitia Sequitur Ne memineritis
priorum et antiqua ne intueamini
Nos monet o apostolus ne memi-
neritis iam priorum quia nunc ma-
iora facturus sum quam olim per
moysen feci quando dedi in mari
viam et in aquis torrentibus
semitam Nam sequitur ea tun-
c non debeant meminisse veterum
gestorum Ecce inquit ego facio
nova et nunc orientur utique
cognoscetis ea et que sunt illa
nova subiungit Ponam in deser-
to viam et in invio flumina In de-
serto gentilitatis dabo viam
credendi ad deum et in invio pa-
ganorum populo per quem nullus pre-
dicator veritatis incessit ponam
fluenta euangelii Sequitur Glorifi-
cabit me bestia agri draco-
nes et strutiones quia dedi in
deserto aquas flumina in invio
ut darem potum populo meo et e-
lecto meo Quo ager est mundus
Bestia agri vocatur homo quisque
in hoc mundo bestialiter vivens Et
que sit hec bestia declaratur
scilicet dracones et struciones
Quid autem draconum nomine
nisi malitiosorum hominum vita
designatur Draconibus et alias de-
traxerunt ventum quasi dracones
puersi et enim quicumque ventum
quasi dracones trahunt cum ma-
litiosa superbia inflantur Quid
nomine strucionum appellatione ni-
si simulatores intelligi solet
Strucio enim pennas habet
volatum non habet quia simula-
tores speciem sanctitatis habent sed
vitam sanctitatis non habent Dispo-
sitio quippe eos bone actionis deco-
rat sed alta nimie penna-
nitatis levat Tales sunt qui
tamquam religionem servare videntur
et christiani non sunt Utique be-
stia deum glorificat cum eius
fidem gentilitatis exaltat quam
et draconum nomine propter mali-
tiam et strucionum propter pre-
sumptionem notat Qui enim pennas
gentilitatis accepit Sed volare
non potuit quia et nam bonis
habuit et actionis bone igno-
ravit huiusmodi Ergo dracones
et struciones tandem glorificaverunt
deum quia dedit in deserto gen-
tium aquas sapiencie et in invio
gentilitatis flumina doctrinarum cele-
stium ut potum daret super-
predicationis populo credentium

ex gentibus. Sequitur: Populum
istum formavi michi, laudem meam
narrabit. Formavi enim michi
in hac conversationis forma, quia
tenet laudem meam narrabit,
sicut et Petrus dicit: Vos autem
genus electum, regale sacerdo-
tium, gens sancta, populus acquisitionis,
ut virtutes annuncietis eius qui
de tenebris vos vocavit in ad-
mirabile lumen suum. Hec de electo
gentium populo locutus, populum
increpat iudeorum sive carnalium
qui sunt in ecclesia, cum subiungit:
Non me vocasti Iacob, nec la-
borasti in me Israel. Invocat autem
deum qui purgato corde eum
in se suppliciter venire precatur. Et
laborat in eo qui in eius fide
bonis operibus insudat. Sic enim
quisque debet agere, ut et piis
orationibus insistat, et sanctis labo-
ribus exerceatur. Sed iudeus vel
carnalis christianus hec non egisse
redarguitur. Sequitur: Non ob-
tulisti michi arietem holocau-
sti tui, nec victimis tuis glo-
rificasti me. Aries princeps
gregis non [illegible] pariete de-
primit. Quicquid quod in cogitatio-
nibus nostris est precipuum, quia
et iste cogitationes principem
designari possunt. Holocaustum
non totum incensum dicitur. Offert
ergo deo arietem holocausti sui
qui illud quod in corde habet et in
cogitationibus suis maximum
et precipuum est totum igne caritatis
accendit, sicut Abraham nobis
exemplo suo figuravit. Nam
unigenitum filium suum quem sin-
gulariter diligebat offerret ho-
locaustum, immo arietem pro eo
sumit, arietem holocausti immolat.

qui deum super omnia diligit
ut maior sit in eo caritas dei
quam ullus amor alius. Sed car-
nalis quisque non obtulit arietem
huiusmodi, quia dilexerunt homines
magis tenebras quam lucem.
Quid autem nomine victimarum
nisi interemptio carnalium vi-
tiorum designatur? Has enim
victimas iubet immolare apostolus,
cum dicit: Mortificate membra
vestra que sunt super terram: for-
nicationem, immundiciam, libidinem,
concupiscentiam malam, et avariciam,
que est idolorum servitus. Victimas
qui mactat, deum glorificat. Sic
idem apostolus dicit: Glorificate et
portate deum in corpore vestro.
Sed hoc vel iudeus vel in animis[?]
christianus agere negligit. Ideo
quia deus carnalia dona non
quesivit, recte subiungit: Non
te servire feci in oblatione, nec
laborem tibi prebui in thure. Neque
enim exteriora dona suscipit, qui
opus datoris intus non approbat.
Sequitur: Non emisti michi argen-
to calamum, et adipe victima-
rum tuarum non inebriasti me. Eloquia
domini eloquia casta, argentum igne
examinatum. Calamus non sim-
tulus esse dicitur arboris aro-
matice. Iohannes autem in apocalipsi sua
in phialis odoramentorum esse
orationes sanctorum. Quid ergo per cala-
mum nisi spiritus designatur, qui per
virtutem orationis suave deo redo-
lent, cum Paulo dicentes: Quia
Christi bonus odor sumus deo. E-
mit igitur argento calamum deo
qui eis eloquiis agit predicando.
Sed hoc iudeus non egit, quia
non cordis mundicia, sed quasi hoc
statum actionis docuit. Christia-
nus quoque carnalis hoc agere
nequivit, quia qui bonum in se [illegible]

non habet mente aliorum perfecte
edificare loquendo non valet. Vic
time vero sunt ut divinis cul
tores mitiorum. aut etiam bonorum
actores sunt aut non nulli
qui mactant victimas extin
guendo vicia et bene operando
Sed tamen in bonis que agunt
mixe commiscent. et quia
se ex amore ad lacrimas non
attendunt. victime eorum sine
adipe sunt. Hinc enim dicitur
holocaustum tuum pingue fiat
Holocaustum quippe suum est
bonum opus. quod orationis lacrime
non infundunt. Holocaustum
vero pingue est. quando hoc quod bene
non agitur corde humili etiam
per lacrimas irrigatur. Unde rursus
pro peccatis dicitur. Holocausta
medullata offeram tibi. Qui
enim bona operatur. et in somnia
creatoris sui inspirat. atque ad
eterne contemplationis gaudia
pervenire festinat. Sed quia ipsum
ex amore quo attendit in fle
tibus mactat. Holocausta de
imo medullata reddit. Huius
autem victimarum et holocaustorum
adipe dominus inebriatur. Quia
pie humilium lacrimis delectatus
obliviscitur omnium que prius male
egerant. Quia enim inebriatur
oblivioni tradit ea. que me
morie in corde tenebat. Quia
ergo iudeus quisque vel suis
operationibus talibus hostiis deum
non placat. ut peccata eius ob
livioni tradat. adipe inquit
victimarum tuarum non inebriasti
me. Sequitur. Verumtamen servi
re me fecisti in peccatis tuis. pre
buisti michi laborem in iniquitatibus
tuis. Servire quodammodo facit
deum in peccatis suis et laborem

ei prebet in iniquitatibus suis
qui per divina patientia in diu
turnis pravitatibus suis ex
pectatur. ut quandoque respiscat. Hu
ius misericordie ei paratus igno
scere subdit. Ego sum ego sum
ipse. qui deleo iniquitates tu
as propter me. et peccatorum tuorum
non recordabor. Et quia condi
tione deleat iniquitates eius
et peccatorum obliviscatur. adiungit
Reduc me in memoriam et iu
dicemur simul. Narra si quid habes
ut iustificeris. Iniquitates
inquit tuas. tempore iudiciorum
propter bonitatem meam sag
uine Christi deleo. tu tamen reduc
me in memoriam. que nimis
oblitus es. et in corde tuo iu
dicemur simul. ut tu ipse iudi
ces. quis erga alium iustius
egerit. ego erga te an tu
erga me. et si quid habes iu
stitie narra vel confitere illud.
ut iustificeris. Quam ut te iu
stum te non estimes. tuorum
eorum innotesco tibi. quos ma
gis iustos credis et maiores.
Sequitur. Pater tuus primo
peccavit. et interpretes tui pre
varicati sunt in me et conta
minati principes sanctos. Quod enim
dicitur. quia pater tuus peccavit
primus. senserunt ante nos
alii de beato abraham. Quia
cum ei deus dixisset ego sum
qui eduxi te de ur chaldeorum
ut darem tibi terram istam
et possideres eam. qui in dubio
respondit. domine deus unde
scire possum. quod possessurus
sim eam. Ecce et si timuit non
peccavit. scimus quia preter
mitam. sine peccato transire non
potuit. Non est enim homo in
terris in terra qui faciat bonum.

et no peccet. Inspectores aut
uocant in hoc loco. moyses et
aaron qui uba domi ad ppłm
et ppli uerba referebant ad du
Qui preualicati sunt sicut
cis dictum e diuinitus. pre
uaricati estis cont me. in me
dio filiorum isrł. ad aquas contra
dictionis. Eosdem etiã dicit
principes scos. qui tam obstul
piam preuaricationis. contami
nauit eos. ut nec ipsam terra
promissionis intrarent. Dedi
in internicione iacob et
isrł in blazphemia. Interni
cio uł internitiu uocare so
let bellum in quo omis perit
Et iacob tunc datus e ad
internicionem licet no in pło. quia
omis preter duos qui egressi
fuerant de egipto. mortui sunt
in solitudine. In blazphemi
am quoque datus e. ut i tē
dilitate eius accusaret. Rur
sus breuiter inuitat. moralit
in psalmis suis dicit domius quia
deleo iniquitates tuas. tu
tantum redue me in memoriam
ut indicemur simul ut me cor
de conpiciatis et adsolicita in
quisitione submea peccata tu
os actus discernas. Et si quid
iniquitatis habes narra illud
in confessione ut in iustificari possis
Debet enim unius quisque mens
et causas suas apud deum
et causas domi cont se. soli
cita inquisitione distinere. debet
tunc pensare. uł que ab eo
bona percepit. uł que in illa
bonis illius prise mercedo re
spondit. Attendere debet ad
secretam iudicis. et in tanta si

uu cordis consideratione. qua di
stricte cuncta faciat. qui diu pa
cient expectat. at flendo pu
nire dum licet quod quid
se male egisse cognouit. Na
ut se sine peccato esse no estimet
culpa generationis sue ei ad
memoriam reuocatur. ut se ini
quitatibus conceptum memi
nerit. se peccatore esse no dubitet.
Pater inquid tuus primus i.
qui secundum carnem te genuit in
ipso coitu dum te gigneret pec
cauit. Nam secundus pater
ille est qui secunde natiuitatis
e auctor. Sed interpretes tui
i. sacerdotes et clerici qui uba
mea tibi interpretando manife
stare debuerunt preualicati
sunt in me. quia hoc ut opte
bat no egerunt. sed sua po
tius qui mea quesierunt. Et
ideo contaminaui scos principes
quia propter malorum sacerdotum
culpam infamati sunt. et
boni prepositi. Et dedi ad interni
cionem iacob. quia multitudinem
prauorum xpianorum perdidi. et isrł
i. eos qui spiritualiter uiuunt
dedi in blazphemiam i. in infami
am propter exempla peruersorum
quibus habitant. Unde ad
ipsos spirituales consequenter sermo
uertitur qui eos inter iniquos de
gentes consoletur. Uel. certe domi
nam iudeorum interpretatis acteng
alloqui blande iam inchoat
promittit certam ductoris.

Et nunc audi iacob
serue meus et isrł
quem elegi. Hec di
cit dominus. faciens
et formans te. ab utero auxi
liator tuus. Noli timere serue
meus iacob. et rectissime quem

elegi domin9 fecit hec iacob ex
ercuit enim moribus bonis
et formauit eum in hac uite
iuuenili forma ut nobis di
ceret · imitatores mei estote
fratres · et obseruate eos qui
ita ambulant · sicut habetis
forma nostram Omnis et a iuuentute
matris ecclesie fuit auxiliator
in omni prelio spiritualis conflic
tus Unde et precipit ei · ne ti
meat eos qui occidunt corpus
israel uero secundum proprietatem hebraice
lingue rectissime interpretatur
uir autem uir uidens deum di
ci solet · non in conscriptione lit
terarum · sed in sono uocis con
sistit · et quod tunc dominus aut
et rectissime que elegi tale
e ac si diceret et israel que elegi
Sed et in eptus · maluit pone
rectissimi · ut ostenderet · quia
de spirituali israel nunc sermo est
Cur autem israel iste time non de
beat subiungit Effundam enim a
quas · super sitientem · et fluenta
super aridam · effundam aquas
superne uel spiritualis gratie · super siti
entem gentilitatem · influenta
superne predicationis · super arida
mentem gentilium Unde no
li timere eos · quia doctrinam
tuam diligenter suscipient Sequitur
Effundam spiritum meum super
semen tuum et benedictionem meam
super stirpem tuam · Spiritum me
um super semen tuum · i · super eos
quos in xpo ihesu per euangelium ge
nueris et benedictionem gratie mee
super stirpem eorundem spiritualium
filiorum tuorum Nam filii ecclesie
renascentes ex aqua et spiritu
accipiunt donum gratie sancti et su
pernam benedictionem · et germi

nabunt inter herbas · quasi
salices · iuxta preterfluentes
aquas infructuose quidem
sunt arbores salicum sed tamen
tante uiriditatis habent ut
arescerent uel abscise radicitus
nichil possint et piciunt Unde
quia electorum uita per constan
tiam sue uiriditatis comprimit recte
de filiis ecclesie dicitur · quia ger
minabunt inter herbas quasi salices
iuxta preterfluentes aquas Ste
enim ecclesie filii inter herbas
sicut salices germinant · dum
inter arescentem uitam carna
lium hominum et multiplici
numerositate et perpetua ui
riditate mentis perdurant · Q
bene iuxta preterfluentes a
quas germinare perhibentur
quia unusquisque eorum uber
tatem adfluentium percipit · ex
doctrina sacri eloquii que spiritualiter
perfluit Sequitur · Iste dicet domini
ego sum · et ille uocabit · i no
mine iacob · et hic scribet ma
nu sua domino · et in nomine
israel assimilabitur Iste dicet ·
domini ego sum · i · confitebitur se
xpianum et ille factus iacob
i · subplantator uitiorum · uocabit
nomen domini in adiutorium sibi in
isto nomine · i · in eo quod per uocati
onis sue nominatur iacob
i · subplantator et luctator
et hic scribet manu sua domino
quia nomen suum in libro diui
ne memorie propria uocatione assig
nans dirigit in celum · et in
nomine israel assimilabitur · ut sit
rectissimus · quod interpretatur israel
Assimilabitur enim in nomine israel
dum talis fuerit qualis est
nomine israel Sequitur Hec dicit
dominus deus rex israel et redemptor

tuus dominus exercituum. Ego primus et novissimus et absque me non est deus. Hec verba filio congruunt. Ipse est enim rex israel de quo cantatur: Benedictus qui venit in nomine domini rex israel. Ipse est redemptor eius qui visitavit et fecit redemptionem plebis sue. Ipse est dominus exercituum celestium quia accesserunt angeli et ministrabant ei. Ipse est primus quo in principio erat verbum. Ipse novissimus quo verbum caro factum est in fine temporum. Unde et novissimus adam vocatus est ab apostolo. Ipse est primus per quem in initio facta sunt omnia. Ipse novissimus in fine restaurata sunt universa. Et absque me non est deus inquit. Et si dicit: Pater in me est et ego in patre, vel ego et pater unum sumus. Unum enim dicit quia absque me non est deus. Se solum cum patre et spiritu sancto deum docet esse, ydola vero non esse deos. Et quia se solum dicit esse deum subiungit: Quis similis mei? Quis deus ut ego? Vocet et annunciet et ordinem exponat michi ex quo constitui populum antiquum. Sic quis inquit est similis mei, vocet me et annunciet michi et exponat ordinem singulorum que facta sunt ex quo constitui populum videlicet. Aut ea que non sunt vocet quasi sint et exponat ordinem creature mee qua cuncta tunc liberaverim, ex quo hominem feci super terram. Vocet nos[?] et ad se genus humanum et annunciet ei futura si vere est deus ut ego. Unde et adiungit de illis falsis qui putabantur esse dii:

Ventura et que futura sunt annuncient eis. Si enim sunt dii debent suis cultoribus annunciare futura. Maiores quoque suos dominus contra eos qui talium deorum culturam defendebant corroborat dicens: Nolite timere neque conturbemini. Nolite timere seviciam eorum neque terreat propter minas eorum. Et subsequitur dicens eorum fidelium populo: Ex tunc audire te feci et annunciavi. Vos estis testes mei. Ex tunc id est ex quo constitui populum antiquum audire te feci a principio libri genesis, quia non est similis mei neque deus preter me quisquam. Et vos estis inde testes mei contra eos qui plures esse deos garriunt. Rursus quasi ratiocinando subdit: Numquid est deus preter me et formator quem ego non noverim? Omnia enim novit. Sciret utique si aliquis preter se deus esset et si aliquis formator esset et alius mundi, quia deus in mundum hunc formavit sicut genesis docet. Sed quia formatorem preter se dominus esse negavit, respondere forsitan aliquis dices, inquit: illi qui faciunt ydola non sunt formatores absque te? Et adeo subiungit: plaste ydoli omnes nichil sunt. Et vero apostolus ait: Scimus quia nichil est ydolum. Et de ydolis dictum est: Similes illis fiant qui faciunt ea. Si igitur ydolum nichil est et similes illis fiunt qui faciunt ea, profecto omnes plaste id est formatores ydolorum nichil sunt. De quibus et subditur: Et amantissima eorum non proderunt eis. Ipsi sunt testes eorum quia non vident neque intelligunt. Sic ipsorum conscientia testis est quia

ea serviunt concupiscentiali macula
et idcirco qui hec faciunt. et ea
deos dicunt. confundentur. Unde
stulticia eorum exprobrans ait.
Omnis formavit deum et scul-
ptile conflavit ad nichil utile
et de iusta retribucione subiungit
Ecce omnes participes eius con-
fundentur. i. et qui faciunt et qui
colunt illud. Sequitur Fabri
enim sunt ex hominibus. conve-
nient omnes et stabunt et pave-
bunt et confundentur simul. Con-
venient inde in iudicio omnes fa-
bricatores et adoratores ydoli
et stabunt paventes et confusi
ante tribunal eterni iudicis. De-
inde ut evidencius ostendat
ydola deos esse non posse refert
qua vilitate ortum habuerint.
Faber inquit ferrarius lima
operatus est. et in prunis et in ma-
lleis formavit illud et operatus
est in brachio fortitudinis sue. Et
de eodem fabro subdit. Esuriet
et deficiet. non habet aquam
et lassescet. Constat enim ydolum
non habere divinitatem quod ita
fabricatum est hominis arte et la-
bore et cuius auctor deum illud
fabricaret nisi cotidianis ali-
mentis sustentaretur. deficiebat.
Hec de ferreis ydolis dicta sunt
et de ligneis subiungit. Artifex
lignarius extendit normam i. li-
neam formavit in runcina
fecit illud in angularibus i. in
quadratum et circino tornavit. Run-
cina vero ferramentum lignarium
est gracile et tenue quo tenuatur
tabule domus. ut una alteri
inseratur. Circinum autem vocatur
inde. quod circulum efficit vertendo
et est ferrum duplex unde picto-
res faciunt circulos. Sed de fabri-

catore ydoli subditur. Et fecit
ymaginem viri quasi speciosum
hominem habitantem in domo
et hoc manifestum est. Sequitur.
Succidit cedros. tulit ylicem
et quercum que steterat inter
ligna saltus. et plantavit pi-
num quam pluvia nutrivit. et
facta est hominibus in focum. Sumpsit ex eis
et calefactus est et succendit. et
coxit panes. De reliquo autem o-
peratus est deum et adoravit
fecit sculptile et curvatus est
ante illud. Talibus diis ser-
vierunt gentiles. De quibus
adhuc subditur. Medium eius
igni combussit. de medio eius
carnes comedit. Coxit pulmen-
tum. et saturatus. et calefactus
est et dixit. Vach calefactus
est sum. vidi focum. Reliquum
autem eius deum fecit. et scul-
ptile fecit ~~ymaginem~~ sibi. Curvatur
ante illud. et adorat illud et
obsecrat dicens: libera me quia
deus meus es tu. Nunc quam ma-
nifestius quam hoc loco declaratur
error ydolatrarum. De quibus et
subditur. Nescierunt neque intelle-
xerunt oblitati enim sunt ne
videant oculi eorum. et ne intel-
ligant corde suo non recogitat
in mente sua. neque cognoscit
neque sentiunt ut dicant. Me-
dietatem eius combussi igne
et coxi super carbones eius pa-
nes. coxi carnes et comedi. et
de reliquiis eius ydolum faciam
et ante truncum ligni procidam
pars eius cinis est. Nec ideo
sit transitum quia exposicione
non indiget. Adhuc autem de y-
dolo subiungit. Cor insipiens
adoravit illud et non liberavit

animam suam: neque dicit for-
te i. forsitan mendacium est
in dextera mea. Hucusque dominus
noster dominus stultitiam gentilium
manifestans, satis evidenter
probavit quod supra dixerat, quod
absque me non est deus. Qui de-
inde iudeorum populum alloquitur
dicens: Memento horum Iacob
et Israel, quoniam servus meus es
tu. Memento horum que de ydo-
lis diximus, ne eis servire
velis, quia servus meus es.
Sequitur: Formavi te, servus
meus es tu Israel, ne oblivi-
scaris mei. Formavi te ab utero
matris, ut mihi servus esses.
Non tu me formasti, sicut ydo-
lorum cultores deum sibi formant,
quibus serviant. Et ideo ne me
tradas oblivioni, sequens tales
deos. At de tempore gratie subditur:
Delevi ut nubem iniquitates
tuas et quasi nebulam peccata tua.
Nubes enim vel nebula solis
calore subducta solvitur atque de-
letur, que solem ipsum videri non
sinebat. Sic et peccata que cor
iudeorum obnubilabant, a vero
lumine veri solis, qui Christus
est, fugata sunt et deleta atque
regno illi ad fidelem sunt
conversi. Nam usque in hodier-
num diem cum legitur Moyses
velamen positum est super cor eorum
qui non crediderunt. Illis cum
autem conversus fuerit ad dominum, au-
feretur velamen. Unde et eundem
populum admonens subiungit: Re-
vertere ad me quoniam redemi te.
Et quia post eius resurrectionem
totus orbis triumphos eius
decantavit, congrue sequitur:

laudate celi quoniam fecit dominus.
iubilate extrema terre. Reso-
nate montes laudationem, saltus
et omne lignum eius, quoniam rede-
mit dominus Iacob et Israel glo-
riabitur. Quod enim dicit: laudate
celi quoniam fecit dominus, tunc im-
pletum est quando resurrectionem
eius nuntiaverunt angeli, vel
celorum nomine designari possunt
apostoli, de quibus dictum est: quoniam
celi enarrant gloriam dei. Cum
laudaverunt quoniam fecit dominus,
quia triumphum resurrectionis
eius ubique predicaverunt. Unde et
extrema terre iubilaverunt in lau-
dem eius. Iubilus autem vocatur
quod ineffabile gaudium mente
concipitur, quod nec abscondi possit
nec sermonibus aperiri, et
tamen quibusdam motibus aperi-
tur, quamvis nullis expectationibus ex-
primatur. Sensit sanctus David in vivos
electorum animas tantum gaudium
concipere, quantum sermone non
valet aperiri, ait: Beatus populus
qui scit iubilationem. Non enim dicit
qui loquitur, sed qui scit, quia
scire quidem iubilationem intellectu
potest, sed exprimi dictu non pote-
rit. Illam quippe sentit quod
ultra sensum est. Et tamen vix
ad hoc contemplandum sufficit
conscientia sentientis, quando
ad hoc exprimendum sufficiet et
lingua dicentis. Tunc ergo
predicantibus apostolis, dominum in
omnem terram exivit sonus eorum
et in fines orbis terre verba eorum.
Lux veritatis electorum cordibus
ubique gentium se manifestans
inenarrabili gaudio mentes
eorum replevit. Pulchre etiam
extrema terre i. fines orbis in

bilare percipimus et ut omnis
terra iubilaret montes .i. sancti per
inde initium ab ecclesia primitiua
tes resonauit laudacionem .i.
post apostolos predicauit euangelium
Saltus quoque .i. gentilitas et
omne lignum eius .i. omnis homo
gentilis resonare iussus est.
quo redemit dominus sangui
ne suo iacob .i. populum suum
et israel .i. eundem electorum populum
glorificabitur in domino redemptore
suo. post hec omnipotens pater
magnitudinem operum suorum no
bis innotescere volens ait hec
dicit dominus redemptor tuus
et formator tuus ex utero. E
go sum dominus faciens omnia
Nam unigeniti sui sanguine
redemit nos. antequam crearet
ac deinde formauit nos in utero
matris. Sequitur. Extendens celos
solus stabiliens terram et nullus
mecum. latitudinem celorum poten
tia sua creator extendit. ut
omnia tegeret et terram stabi
liuit. ut immobilis staret. Po
ssunt uero sancti per celos et ceteri per
terram designari. Extendit ergo
dominus celos. quia facit ut in
sanctis eorum que retro sunt obliui
scentes maiora extendantur.
Extendit celos dominus sanctos suos
uiam predicationis apperiens.
eos in mundi latitudine circumquaque
diffundit. Terram quoque stabi
liuit. quia ceteram in christo fundat
Aut per celos sacra volumina
exprimi possunt. Ex quibus in
in patribus stelle exemplorum
atque uirtutum nobis elucent. Celos
dominus extendit. quia ante oculos
nos per uerba electorum exponendo
expandit. Extensis uero celis sta
bilitur terra. quia expositis

sacris voluminibus confirmatur
mens nostra. ut iam non simus
paruuli fluctuantes et circumfe
ramur omni uento doctrine in ne
quicia hominum. in astucia ad circu
mentionem erroris. Cum autem hec
omnia se solum pater facere
testatur. non excludit a sua opera
cione filium et spiritum sanctum. Quecumque
enim pater fecerit hec et filius
similiter facit. Inseparabilis opere
operatio trinitatis. Sequitur. Irri
ta faciens signa diuinorum. et
ariolos in furorem uertens.
Diuini signa quedam obser
uabant. a quibus causas
diuinacionis sumebant. sed hec
dominus irrita fecit. ut nichil
uera per ea nosceret. Ariolos
etiam qui iuxta demonum aras
uaticinabantur in furorem uertit
ut nichil nisi furere et bachari
per demonicio possent. Sequitur.
Conuertens sapientes retrorsum
et scientiam eorum stultam faciens
Sapientes seculi conuertit retror
sum .i. in insipientiam. et uanam
scientiam eorum stultam faciens
sapientes seculi. Scriptum est
enim. Perdam sapientiam sapien
tum et prudentiam prudentium
reprobabo. Ubi sapiens. ubi
scriba. ubi conquisitor huius
seculi. Nonne stultam fecit deus
sapientiam huius mundi. Nam
quia in dei sapientia non cogno
uit mundus per sapientiam deum. pla
cuit deo per stultitiam predicatio
nis saluos facere credentes. Un
de subdit. Suscitans uerbum serui
sui. et consilium nunciorum suorum
complens. Seruus cum hic lo
co uocatur dominus ihesus. propter
formam serui. quam ipse assumpsit
Cuius uerbum .i. quicquid
ille in euangelio precepit ipsum locu
tus est. pater suscitauit ut

fieret. Ministri vero eius nominantur
apostoli. Quorum fuit consilium ut
dispersi per quatuor mundi climata
omni concordia evangelium predicarent
et omne genus hominum ad fidem
converterent et hoc consilium ut
ab eis fuerat definitum dominus
complevit. Sequitur. Qui dico
Jerusalem habitaberis et civitati-
bus iude edificabimini et de-
serta suscitabo. Hunc iuxta hysto-
riam reducimus. Ysaias. Iherusalem de
persida significat in iudea ar-
stite vero Jerusalem ecclesia est. quia
accedentibus in habitacula pol-
licetur dominus. Civitates iuda
i. civitates confessionis dulce
ecclesie fidelium sunt. que tamen
unam faciunt. deserta vero
vel confessionis sunt homines
adiunctum precordinati. sed adhuc
in infidelitate permanentes. vel fi-
deles iam habentes. sed bonis ope-
ribus carentes viciisque repleti
quorum a sompno ventis in extrenis su-
scitantur. quid metem vero divi-
na gratia tangentis excitat. ut co-
luntur. Sequitur. Qui dico pro-
fundo desolare. et flumina tua
arefaciam. Flumina babilonis
industria medorum arefacta esse
feruntur. quando baltazar cum in-
fectus. ut per arentia flumina
caperetur civitas. Sed iuxta spiri-
talem intelligenciam quid pro-
fundum est i. mare. nisi prius
seculum. quod desolatur dum gloria
mundi destruitur et potencia
eius et quod scriptum est implet.
Nolite diligere mundum neque
ea que in mundo sunt. Flumina que
refluerunt. dum dogmata se-
cularis sciencie adnullantur.
Vel certe profundum dominus de-
solavit. cum salvatore nostro
ad infernum descendere confregit

portas eius. et inde suos eru-
xit electos. Cuius profundi flu-
mina arefecit. cum lubricitas
demonum suggestiones decurrebat
unus consummavit. Sequitur. Qui
dico tiro pastor meus es. et
omnem voluntatem meam complebis.
Cyrus rex persarum. pastor dei
fuit. quia gregem populi custodi-
vit israel divinamque voluntatem
in relaxatione captivitatis eius
complevit. Interpretatur autem
heres. et significat eum cui pater
dixit. Postula a me et dabo tibi
gentes hereditatem tuam. et posses-
sionem tuam terminos terre. Cyro quoque
ait dominus. pastor meus es. quia
salvator noster est bonus pastor
qui posuit animam suam pro ovibus
suis. ut a patre mandatum acce-
perat. et ipse veraciter omnem pa-
tris voluntatem in omnibus comple-
vit. Sequitur. Qui dico Jerusalem edi-
ficaberis et templo fundaberis
et hic restauratorem et templi
et Jerusalem significat. que per neemiam
et zorobabel facienda erat.
Nostra quoque Jerusalem. que censu-
est. vivis lapidibus per christum con-
struitur. Templum etiam fundatur
cum mens credencium in fide col-
locatur. Templum enim domini sanctum
est. quod vos estis. ait apostolus. Fundamentum
fundamentum aliud. nemo potest
ponere. preter id quod positum
est. quod est christus ihesus. xx.

Hec dicit dominus christo
meo tyro cuius apprehen-
di dexteram. ut subiciam
ante faciem eius gentes
et dorsa regum vertam
et aperiam coram eo ianuas et
porte non claudentur. Ego ante te
ibo et gloriosos terre humiliabo etc.
Reges in populo israel ungebantur.

oleo sancto et ideo vocabantur
xpi .i. vncti Sed apud gentiles
non fiebat hec vnctio Cur ergo
cyrus appellatur xpus .i. cum non
sit oleo benedictionis vnctus
corona imperialis dignitatis repu
tatur ei pro vnctione Quod autem ait
hec dicit dominus xpo meo cyro
tale est ac si diceret hec dico
ego dominus xpo meo cyro Vel
cyrum dicit patrem suum rege esse
et quem spiritus sanctus ei dicat in
nobis sit Cuius inquit apprehendi
dexteram .i. virtute dei ut nullus
fortitudini eius valeret resistere
ut subiciam ei gentes .i. babilonis
et medos et egiptios ceterasque gen
tes et dorsa regum vertam in facie
eius vertam ut fugiat Nec
enim gens illi resistere potuit cuius
regnum non ei terga dedit et aperi
am coram eo ianuas et porte
non claudentur Nec enim civitas
illi non patuit Ego inquit ante
te ibo .i. terrore meum eis inmit
tam ad quos venturus eris et
gloriosos terre humiliabo sub manu
tua portas ereas conteram et vec
tes ferreos confringam Et hec ita
facta est Quorum enim muri pene
inexpugnabiles obsidente cy
ro non sunt subversi Cetera vero sicut
modum facile possunt intelli
gi Sequitur enim Et dabo tibi the
sauros absconditos et archana
secretorum ut scias quia ego dominus
qui voco nomen tuum deus israel
propter servum meum iacob et israel
electum meum Longe antequam
nasceretur vocatus est proprio nomine
cyrus a domino propter populum israel
qui de captivitate erat laxatus
Sequitur Et vocavi te nomine
meo assimilavi te et non cogno
visti me Nominatim vocavi
te prius quam esses ut ysaac et
iosiam olim ante vocaveram
Assimilavi te in appellatione
filio meo ut et tu xpus .i. vnc
tus vocareris atque cyrus .i. heres
eo quod avunculi tui dari[i] here
ditatem et regnum illius suscepisti
et non cognovisti me quomodo
merore perdolor permansisti Nam
si nunc pura mente cognovisses
sciretis quod sequitur Ego dominus
et non est amplius et extra me
non est deus Non ergo cognovi
sti me quia deos et alios preter
me credidisti Sequitur Accinxi
te et non cognovisti me ut sci
ant hii qui ab ortu solis et qui
ab occidente quia absque me non
est deus Accinxi te potentia ut
populum meum dimitteres quatenus
eorum laxatione illi ab oriente
et ab occidente cognoscerent quia ergo
solus sum deus qui sit eos quam
volui liberari Sed iam vide
amus utrum talia hec intelligi
queant Notum enim cunctis est
quis sit xpus dominus scilicet nimirum
ille quem vnxit deus spiritu sancto
et virtute qui et cyrus est .i. heres
secundum quod apostolus ait Omnes sumus
heredes dei coheredes autem xpi
Cuius inquit apprehendi dexteram
ut diceret michi tenuisti manum
dexteram meam et in voluntate tua
deduxisti me Et subiciam ante
faciem eius gentes ut in nomine
ihesu omne genu flectatur Et dor
sa regum eam vertam quia
demones in fugam convertam Et
aperiam coram eo ianuas hoc est
nostrorum cordium et porte mentium
ei non claudentur sed patebunt
ut gaudentes eum suscipiant
Quod autem sequitur Ego ante te

ibo. et gloriosos terre humiliabo. Sed
quod superius ait intelligi debet
de eius suscitatione ab omnibus in-
ferni. Vocatus enim ut sequitur
ubi se dabit in conspectu eius
gentes. et reges obtinebit
portas inquit ereas conteram
et vectes ferreos confringam
Eo quia rubigine non con-
sumuntur valde durabile est. Et
quid portas ereas nisi dura
absconditi humanarum mentium
aditus exprimit. Quid per
vectes ferreos nisi dura ob-
stinatio male voluntatis fi-
guratur. que ianua cordis deo
non sinit aperiri. Conteram ergo
inquit eos operibus mei portas
mentium et similes indu-
rata duritia et vectes mente
obstinationis ut ferrum duros
ut et durissima corda adventum
tuum pateant. Et dabo tibi
thezauros absconditos et archa-
na secretorum. ut in te sint omnes
thezauri sapientie et scientie abscon-
diti. Vel thezauros absconditi
tos id est homines admittam preor-
dinatos sed adhuc pectus apostolos
latentes cum thezaurus erat Pau-
lus dum ecclesias persequeretur.
Huiusmodi ergo thezauros dabo
tibi et archana secretorum manu-
festabo tibi ut de singulis sciens
quis in malicia vel in sanctitate
perseveraturus nobis sit. aut
quis minime. et ut scias id est
membris tuis facias scire
quia ego dominus qui voco
nomen tuum christum id est heredem
propter servum meum iacob id est pre-
cos. qui cum viciis luctantur
et non dum amici sed adhuc
servi merentur vocari. et propter

israhel electum meum id est propter eos
qui contemplationi celestium
sunt intenti. nam propter fideles
meos vocavit heredem meum
quia ipsi sunt hereditas mea
quam dedi tibi. et vocavi te
nomine tuo ihesum id est salvatorem
meum. tu enim salvum facies populum
tuum a peccatis eorum. vel nomine
tuo sicut dictum est vocavi
te heredem. quia dabo tibi gen-
tes hereditatem tuam. Et assimila-
vi te ceteris hominibus. quia
eis in similitudinem hominum
factus. et habitu inventus
ut homo. Hec omnia propter ser-
vum meum iacob et propter elec-
tum israhel meum. Quod autem
subiungitur et non cognovisti me
in illo homine ad personam redemptoris
non pertinet est referri. Sed quia
id est dominus cuncta tenens
assumens hominem cum eis inventus
factus est. potest ut in ethnicis in-
ducatur ad infidelium israhel populum
referri. ut ergo ait et non cogno-
vistis me. qui cum olim tanto
tempore coluerunt baal. et do-
mino quoque sacrificia reddebat
non cognovit eum. unde et ad-
dit. Ego dominus et non est amplius
et extra me non est deus. Nam
qui deos alios esse putabat
eum qui solus est deus et dominus
non cognoscebant. Unde accinxi
te inquit o christe in virtute pote-
ntia. et tu popule iudeorum non
cognovisti me. Ideo te christe deo
accinxi. ut perciant hi qui ab
ortu solis et qui ab occidente
sunt. quia absque me non est deus
ut sit ab ortu solis usque ad occa-
sum laudabile nomen domini

et excellentissimus super omnes gentes
dominus. Unde et repetit. ego do-
minus et nemo est alter. Atque
subiungit formans lucem et creans
tenebras. faciens pacem et cre-
ans malum. Ego dominus faciens
omnia hec. Lucem vero scientie
dominus in nobis format. et tene-
bras afflictionis exterius cre-
at. pacem mentis intrinsecus
facit. et mala adversitatis fortas-
sis creat. De quibus malis
et per beatum Job dicitur. Si bona sus-
cepimus de manu domini. mala
quare non sustineamus. Non
enim mala que nulla sua na-
tura subsistunt a domino creantur. Sed
creare mala dominus indicat
cum res bene conditas nobis
male agentibus in flagellum
format. ut ea ipsa per dolorem
quo feriunt delinquentibus mala
sint. et per naturam qua existunt
bona. Unde et benenum mors
quidem est homini. Sed vita serpen-
ti. Amore enim proprium ab auc-
tore nostro dilectionis recessimus. et
perversa mens dum dilectioni
creature se subdidit creatoris so-
cietate se disiunxit. Ex hiis ergo cre-
ature ferienda erat. que creatori
proposuerat ut unde homo
culpam non timuit superbus
admittere inde penam corrigendus
inveniret et tanto citius re-
sipisceret ad illa que perdidit
quanto dolorum plena esse conspi-
ceret que quesivit. Unde et bene
dicitur formans lucem et creans
tenebras. quia cum per flagella
exterius tenebre creantur. in-
tus per eruditionem lux mentis acce-
ditur. faciens pacem et creans
malum. quia tunc nobis pax cum
deo redditur. cum hec que bene
condita sunt non bene concu-
pita in ea que nobis mala sunt
flagella vertuntur. per culpam
quippe deo discordes extitimus.
Dignum ergo est ut ad pacem
illius per flagella redeamus ut
cum queque res bene condita
nobis in dolorem vertitur. correc-
ta mens ad auctoris sui pacem
humiliter reformetur. Hec itaque fla-
gella dominus mala nominat
quia salutis et tranquillitatis
bonum perturbando feriunt. Sed
quia de Ciro que propheta erat
acturus vel ei facturus sunt
usque premisit. nunc de eius na-
tivitate subiungit. Rorate celi
desuper et nubes pluant iustum
aperiatur terra et germinet salva-
torem et iusticia oriatur simul.
ego dominus creavi eum. Rora-
te celi desuper et nubes pluant
iustum. id est veniat angelus et
predicet eum ut dominum. Aperiatur
terra audiat maria et germi-
net salvatorem. et pariat Ihesum
et iusticia oriatur simul. ut ille non
post iustificetur. sed cum iusticia na-
scatur. Iustus enim et sanctus est natus
attestante angelo qui matri
eius dixerat. Spiritus sanctus super-
veniet in te. et virtus altissimi
obumbrabit tibi. Ideo quod et
quod nascetur ex te sanctum vocabitur
filius dei. Unde et addit. ego
ego dominus creavi eum. Ac
si dicat. per operacionem spiritus
sancti mei creatus est in utero
virginis non per coitum viri
generatus. Sed quia sunt in-
deus quisque non filium virginis
sed filium Ioseph asserit. Recte
subiungit Ve qui contradicit

fictori suo · testa de samijs terre ·
Contradicit fictori .i. plazmatori
suo · quando carnalis indus · ihesum
quem conditor omnium deus singulariter
creasse se testatur · viri semine sit
cretus creatum · dicit · Samus autem
insula vel civitas est in qua de
arte figulari inventa · et ideo fic
tilia vasa vocantur samia · Quod
igitur ait testa de samijs terre tale
est ac si diceret · testa de testis terre
luteum vas ex luteis vasis terre
Testa de samijs terre · i. omnis qui
ex viro et femina generatus est · et
hec testa contradicere audet fictori
suo · si ipse corde luto facere no
luit quoddam mirabile vas · i. ho
norem singulariter stabilitum · et u
tile ad omne opus patrum · Unde
et sequitur · Numquid dicet lutum
figulo suo · quid facis · et opus tuum
absque manibus est · Lutum enim
dicit figulo suo · quid facis · qui
luteus homo contra suum plasmatorem
actionem qua christus virgine cre
at audet disputare et dicit ei
opus tuum absque manibus tuis
est · i. tue manus non sunt in hoc
opere qui negat eum fecisse quod fecit
.i. christum ex virgine creasse · Unde et
adhuc subditur · Ve qui dicit patri
quid generas et mulieri quid
parturis · Dicit enim patri quid
generas vel qui latentes eius
eterne generationis filij dei deme
rate scrutari conatur · vel quem ecclesie
generationi contradicit in aliquo
et mulieri .i. electe femine que
virgo eum genuit · quid par
turis · vel quid partum eius
temeraria presumptione discutere nititur
vel qui eundem partum eius repre
hendit · Mulier enim hoc loco

pro sexu posita est · sicut et alibi
misit deus filium suum factum
ex muliere · vel patri dicit quid
generas · qui predicatorem deo
increpat quod per evangelium deo filios
adoptionis gignit · Et mulieri
dicit · quid parturis · qui ecclesie
indignatur · quia spirituales filios
parit · Sequitur · Hec dicit dominus
sanctus israel plastes eius · Venientia
interrogate me · plastes israel est
qui ait alibi · Ecce sicut lutum
in manu figuli sic vos in ma
nu mea filij israel · Vel illud eis
refertur ad christum quem deus propriam
suam plazmavit in utero virginis
ordinem et nunc dicit ad eum populi israel
nolite mihi contradicere in hijs que
de incarnatione christi premitto
Sed magis interrogate me de
futuro deo vel de eius terra · Et
increpando subiungit · Super filios
meos et super filias meas · et super
opus manuum mearum mandate
michi · Ac si dicat · non necesse
est · ut quem de terra et de celo futurus
sunt nos vel qualiter ea fa
ciam procuratis · Unde potentiam
suam sic actionis demonstrans
subdit · Ego feci terram et hominem
super eam creavi ego · Manus
mee tetenderunt celos · et omni
milicie eorum mandavi · Ita est
ipse fecit terram et hominem atque
celos tetendit · et omni milicie
eorum mandavit · i. angelis ut
ministeria et officia sua imple
rent et stellis ut suos cursus per
agerent · et locis ac temporibus
suis appareret · Potest non per
terram cella et per hominem medi
ator · Dei et hominum homo christus
ihesus intelligi · Quid autem per
celos nisi mentes electorum designatur

animetis terrenis contagiis in suo
amore suspense. Unde nos mediat
celos manus domini extendit. quia
lucis visionis intime largitur men
tis sinus tantum quam expanditur
medio ut superior existat mundo
omnique medii huic capitur. Etiam
supra se minutioribus ampliatam
et dum se subse conspicit exal
tata comprehendit. quia breve
sit quod comprehendere humiliata
non potest. Sit ergo dominus celos
extendit quia qualibet pars
deliciae creationis mee apperuit
angustum fiet ei omne quod crea
tum est. Unde est autem militia
celorum nisi conversatio iustorum. Na
militia est vita hominis super ter
ram militie huius mandavit quam
vite strorum precepta sit agendi
dedit. Unde de ipso suo de quo
sequitur est locutus. Unde subiungit.
Ego suscitavi eum et omnes
vias eius dirigam. Suscitavi
id est nasci feci eum ad iustitiam
faciendam. sicut et alibi dicit
quia suscitabo David germen
iustum et fuit indutum et in
iustitia mea. Et omnes vias eius
dirigam. quia voluntas domini
in manu eius dirigetur. Et omnia
quecumque faciet prosperabuntur
sequitur. Ipse edificabit civita
tem meam et captivitatem meam
dimittet non in precio neque in
muneribus dicit dominus deus
exercituum. Supernam ierusalem vi
vis lapidibus edificabit. Et
nos de babilonis huius id est con
fusi seculi captivitate gratis
liberabit. Peccante enim pro
thoparente nostro captivatus est
a diabolo et in peregrinationis

huius ejectus exilium a patria
sua. Unde fit ut omnes eius filii
nisi per Christum velut in babilone
captivi teneantur donec per eum
liberentur qui ait Si vos filius
liberavit vere liberi eritis.
Hanc ergo captivitatem ipse
dimittit. dum nos ad antique
felicitatis patriam reducit.
non in precio quod a nobis accipiat
neque in muneribus sed gratuita
miseratione. Gratia enim estis sal
vati ait apostolus. Ad quem scilicet
liberatorem nostrum. patria pro
missione consequitur dicit. Hec
dicit dominus. Labor egypti et
negociatio ethiopie et sabaim
viri sublimes ad te transibunt
et tui erunt post te ambula
bunt vincti manicis pergent
et adorabunt te que depreca
buntur. Tantum in te est deus
et non est absque te deus. Vere
tu es absconditus deus israel
salvator. Confusi sunt et eru
buerunt omnes simul. abie
runt in captivitatem fabrica
tores errorum. Israel salvatus
est in domino salute eterna.
Egyptus ut supra dictum est in
terpretatur tenebre. ethiopia ca
ligo. Sabaym non dicuntur cap
tivi et quid per egyptum et ethi
opiam nisi gentes exprimuntur te
nebris obscuratum habentes
intellectum. alienati a via dei
per ignorantiam que est in illis
propter cecitatem cordis illorum
Et qui sunt sabaym viri sub
limes id est captivi viri superbi in
de quibus optamus ut det illis
penitentiam deus ad cognoscendam ve
ritatem et resipiscant a diaboli
laqueis a quo captivi tenentur
eiuspnus voluntate. Labor habet

autem egiptus et ethiopia ne
gotiabatur. Iamqua tota genti
les. labori terreno incumbe
bant. et negotijs secularibus
implicabant. Sed labor egipti
et negotiatio ethiopie transibit
ad te. o qui captiuitate. non
in precio dimittis ut gentiles
qui intenebris infidelitatis
pro temporali uita laborabat
in tua fide laborent. p sempi
terna. et qui carnalia. secta
bant negotia. spirituales fiant
negotiatores. interiores diuiti
as acquirentes. hinc enim simile
est regnum celorum homini nego
tiatori. querenti bonas mar
garitas qui inuenta una p
ciosa. margarita abijt et ue
dit omnia. que habuit et e
mit eam. Captiui quoque uiri
sublimes i. heretici. uel poten
tes seculi. aut quilibet per
uersi contumaces. mox fide
les ad te transibunt. materi
am peccati. que inter te et illos
erat tollentes. uel antiqui
hostis castra deserentes. et i
tua partem transeuntes. et tu
erunt et post te ambulabunt
uestigia tua sequentes. Nam
cum dixit in christo se manere
debet sicut ille ambulauit
et ipse ambulare. Vincti ma
nicis pergent. quia sit in a
iustitie sequentur. ut manus
eorum. uinculis preceptorum tuorum
ab opere malo restringantur. et
te supplicatione adorabunt. teque
deprecabuntur. dicentes quia
tantum inte est deus. et non est
absque te deus. Ecce uera catho
lice fidei confessio. que dicit
christo. Iamqua tantum inte est deus

non enim deus in adusse atque a
liene alse nature habitator
est. Sed in suo atque a se geni
to. manet deus in deo pater
in filio. Ait enim. quia ego in
patre. et pater in me est. et
non est inquit absque te deus
excepto quoniam et enim filio dici
ne absque deo. eo deus quisque
sit pater enim non est absque filio
qui ait. Ego et pater unum
sumus. et quia in me est pater
et ego in patre. Non enim sunt
duo dij pater et filius sed unus
deus. Eodem modo sentiendum est
de spiritu sancto. Deinde uiri sublimes
uere inquiunt. tu es deus ab
sconditus. quem mi(sericordie) iste mundus
ignorauit. deus qui saluas
israel. qui solus saluare po
tes. Neque enim dij gentium suos
cultores saluare ualent.
Vel tu es deus absconditus
quia uerbum erat apud deum
et deus erat uerbum. Recte
enim deus absconditus dicitur
unigenitus filius qui est in
sinu patris. Sunt propter corporis
assumpta sacramenti. uocatur
deus absconditus. Ubi autem
iste deus absconditus in mo
tuit mundo. Confusi sunt fa
bricatores eorum gentiles ac
heretici. et abierunt omnes
simul. opprobrium insipientie
sue portantes. et abierunt
in captiuitate sempiterne dam
pnationis. ubi cum dya
bolo perpetualiter manent cruciando
dicentes in infernali carcere. Is
rael uero i. electorum populus sal
uatus est in domino salute e
terna. Sciamus quod terrestris do
mus nostra huius habitationis

dissoluatur · quo edificationem
oculo habetis domum non manu
factam eternam in celis · Sed quia
pii solent ab iniuriis rideri · Ideo
ad eos consolatoria promissione
subdit · Quia non confundemini
et non erubescetis · in seculum seculi
Non confundemini propter blasphe
mias infidelium in presenti seculo
donec seculum seculi ueniat · id est se
culum illud quod hinc succedet
in quo perpetualiter gaudebimini
Et tunc confusi et erubescentes non
habebitis · Sequitur · Quia hec dicit
dominus creans celos · ipse deus
formans terram et faciens eam
ipse plastes eius · Non in uanum
creauit eam · ut habitaretur
formauit eam · Ego dominus
et non est alius · Ideo inquit non
erubescetis · quia dominus ihesus
qui creauit potentia sue diui
nitatis celos · et fecit et forma
uit terram · ut habitaretur ab
hominibus · ipse in multis pre
dicationibus clamat se solum esse
dominum · et preter se nullum esse
dominum · Sequitur · Non in abscon
dito locutus sum in loco terre
tenebroso · hoc est [illegible] fallax
quod in euangelio dicit · Ego palam
locutus sum mundo · Ego semper
docui in synagoga et in templo
quo omnes iudei conueniunt
et in occulto locutus sum nichil
Nam qui communem salutem
annunciabat cunctis absque ge
neraliter confluentibus · non
in abscondito loquebatur · At
contra heretici in occulto loquuntur
in loco terre tenebroso · quia
dicit in publico · atque furtiue
cultores sunt · et panis ab
sconditus suauior · Vel non
in abscondito locutus est se

solum esse deum · eternum in morte
sua · decretis eius ueritate
clamauit · Non erunt tibi dii
alieni absque me · nec facies
tibi ydolum · Sed melius hec
de apostolica predicatione accipitur
dominus non subdit · Non dixi
semini iacob · frustra querite
me · Et si dicat · Non in cassum
eos aduentum meum expectare
feci · quo ad eos ut promiseram
ueni · et de doctrina sua subiun
git · Ego dominus loquens iu
stitiam · annuncians recta · Et si
dicat · Omne quod ore meo
procedit iustum et rectum est · Et
re uera sic est · Quid enim rec
tius · quam quod in euangelio preci
pit · aut loquitur · Hec enim iu
stitia fideles iustificat · qui
in lege non poterant iustificari
Quoniam sicut ibi ait · Venite ad
me omnes qui laboratis et
onerati estis · ita et hic quoque
subicit dicens · Congregamini
et uenite · et accedite simul
qui saluati estis ex gentibus
Congregamini in unitate caritatis
et in uinculo bone actionis uenite
et accedite simul omnes ad me
qui per me saluati estis ex gentibus
Per me enim salui facti sumus · Et
tunc ad me festinare debetis
accedere · Sequitur · Nescierunt qui
leuant lignum sculpture sue
et rogant deum non saluantem
Quoniam enim sibi sculpserunt ydola
et adorant · nesciunt quid fa
ciunt · quia obscuratum est in
sipiens cor eorum · Deinde pre
conibus euangelii precipitur · Annun
ciate et uenite et consiliamini
simul · Ita enim predicatores
postquam annunciauerunt uenientes

consilium sunt simul. quibusdam
deis asserentibus oportere gen
tiles qui ad fidem veniebant
circumcidi. paulus cum barnaba
ierosolimam ascendit. audire
quid de hac re sentirent seniores
apostoli. Hinc etiam prepositi ecclesiarum
consiliantur simul. in sinodis
et conciliis sepe convenientes
Commissis non gentibus subiungit
dominus. Omnes auditum fecit ab
inicio. Et sibi ipsi respondet. Et
tunc predixi illud. Predixit in
circuitum .i. ab inicio conversione
gentium. premittens abrahe
dicens in semine tuo benedicentur
omnes gentes. Numquid se solum
contestatur esse deum dicens
Numquid non ego dominus et non
est ultra deus absque me. deus
iustus et saluans non est preter
me. Hoc evidens est. Nam qui
dicuntur dii gentium. iniusti sunt
omnes et suos cultores non
servant sed perdunt. Sequitur
Convertimini ad me omnes et salvi
eritis omnes fines terre. quia ego
deus et non est alius. Et hoc ma
nifestum est. Nullus enim deus
preter christum. qui totum orbem
ad se conversum salvat. Sequitur
In memetipso iuravi. Egre
dietur de ore meo iustitie verbum
et non revertetur. quia michi cur
vabitur omne genu et iurabit
omnis lingua. In memetipso in
quit iuravi. Quando neminem
habuit per quem iuraret maio
rem iuravit per semetipsum. Ho
mines enim per maiorem sui iurant
et omnis controversie eorum finis
ad confirmationem est iuramentum
In quo habundantius volens
deus ostendere pollicitationis

heredibus inmobilitatem
consilii sui interposuit iusiu
randum. ut per duas res inmo
biles quibus impossibile est
mentiri deum fortissimum so
latium habeamus. Sed quid
iuravit audiamus. Egredi
etur de ore meo iustitie verbum
.i. sententia iudicanda per quam
omnes qui crediderint et non
revertetur. quia in sempiternum ma
nebit iustitia que presidentem dic
tis [illegible] nec me penitebit hoc
verbum emisisse. Nam michi
curvabitur omne genu. ut
in nomine ihesu omne genu flec
tatur et omnis lingua iurabit
michi. ut omnis lingua confiteatur
quia dominus ihesus christus in gloria
est dei patris. Omnis lingua
iurabit mihi. Quia linguarum
omnium diversitas in hoc concor
dabit ut devotum michi famu
latum inpertet. Vel quod ait quia
michi curvabitur omne genu
et iurabit omnis lingua. sic in
telligamus ut apostolus exposuit
dicens. Omnes stabimus ante
tribunal christi. Scriptum est
enim. Vivo ego dicit dominus
quia michi flectetur omne genu
et confitebitur omnis lingua. Itaque
unusquisque nostrum pro se reddet ra
tionem deo. Nam nunc sponte
sensimus flectere genu coram stare ante
tribunal christi. et confiteri vel
iurare deo rationem ei pro se reddere
Sequitur. Ergo in domino dicet
me sunt iustitie et imperium
Quando egredietur de ore meo iu
stitie verbum. et flectetur genu in
iurabit omnis lingua. ergo omnis
lingua michi iurabit dicet in
domino et imperatore meo. michi est.

iusticie quia per lumen xpi sunt iustificati. et merito in principio quia in xpo regina facti sunt. Nec enim dicit cetera. que in diis gentibus et linguis est eorum et inde sunt. ce dicit in principio quia in toto orbe dominatur de illis uero qui euangelium dei non recipiebant. Sequitur. Ad eum uenient et confundentur omnes qui repugnant ei. Ad dominum enim uenient. uel mit credendo. et confundentur de malis suis penitenciam agendo. uel post modum in ante tribunal eius stent et crimine confessionis obprobrium portent. Ecclesie aut subditur: In domino iustificabitur [et laudabitur] omne semen israel. in domino ihesu xpo iustificabitur. sicut et paulus iudeis ait Notum sit nobis uiri fratres. quia per hunc nobis remissio peccatorum annunciatur ab omnibus quibus non potuistis in lege moysi iustificari. In hoc omnis qui credit iustificatur. et laudabitur in eo illo. Ecce laudabuntur omnes qui in tat meo. Iustificabitur in hac uita laudabitur in alia. Omne semen israel. non carnale. sed spirituale. Non enim omnes qui ex israel hii sunt ysrahelite neque qui semen abrahe omnes filii. Sed in ysaac uocabitur tibi semen. id est non filii carnis hii filii dei sed qui filii promissionis sunt estimantur in semine. Iustificantur aut in xpo fidelibus et omnibus linguis ei iurantibus quia subditum.

Confractus est bel contritus est nabo. facta sunt simulacra eorum bestiis et iumentis. Credentes enim omnia conflauerunt et contriuerunt ydola. Bel namque et nabo fuerunt ydola. Interpretatur aut bel uetustus. et nabo sessio. et quis est uetustus nisi antiquus hostis diabolus qui est bel. sessio id est qua uoluit dominum sedem suam ad aquilonem ponere cogitaret Sessio hec regnum in infidelibus est. Bel igitur confractus est et nabo contritus est. quia dyabolus tharthareis incendiis est traditus est. et regnum eius penitentia contritum de corde eorum qui crediderunt. Symulacra eorum id est diaboli et dominationis eius sunt ydola. et hec bestiis et iumentis facta sunt. Ecce enim homines qui bestiali feritate seuiebant et quelibet onera sibi a demonibus imposita non renitentes portabant coluerunt ea quibus deinde dicitur. Honera uestra graui pondere usque ad lassitudinem contabuerunt et contrita sunt simul. Non potuerunt saluare portantem. Ydola enim que graui pondere eos fatigabant qui se portabant postea confracta sunt et computruerunt. nec suos baiulatores saluare ualuerunt. Nam sequitur. Et anima eorum in captiuitate ibit id est eternis uinculis stricta ducetur in carcerem geenne dampnationis. Vel hoc dicendum. quod grauissimi omnibus ingentibus errorem ydolatrie fuerit. qui cultores suos deprimebat in terram. Hii quidem iumenta facti sunt a cultoribus suis. et portantur ab eis. nec eos saluare possunt agibus

portant. Sed deus meus ipse fecit
nos et ipse portat et saluat
nos. Sequitur. Audite me domus
iacob et omne residuum domus
israel. qui portamini meo utero
qui gestamini mea vulva.
usque in senectutem ego ipse. et
usque ad canos ego portabo. Ego
feci et ego feram. et ego porta
bo et saluabo. Nam domus
iacob dicta est fidem patriar
charum tenens quia xpistus regna
bit in domo iacob in eternum. Et
quod est residuum domus israel. nisi
de quo dictum est. quia omnis qui
residuus fuerit in syon et residuus
in ierusalem. sanctus vocabitur. Potest
et hystorialiter accipi domus ia
cob. et residuum domus israel cap
tiuorum de populus. Vtero autem
concipit. pariens quem in lucem in
tantum perficit. Quid ergo uterum
seu vulua dei. nisi eius consilium
debemus accipere. in quo ante
secula per predestinationem concepti
sumus. ut creati per secula produ
ceremur. Ambrosius autem loquens
de unigenito ait. Sicut filius
patris spiritualis intelligitur in
timum quoddam paterne caritatis
natureque secretum. in quo semper
est filius. ita etiam patris est
vulua spiritualis interioris ar
chanum. de quo tamquam de geni
tali aluo processit filius. Nos
non quia de adoptiuis filiis lo
quimur. vuluam vel uterum dei
sicut diximus. consilium eius acci
pimus. a quo stulticie [illegible] porta
mur. quia deus consilio sapien
tie pariet nos portat. cognoscens
qui sunt eius. Vnde est autem eo
senectus vel [illegible] infirmitas usque
ad senectutem. ego ipse est. qui
usque in eternum sine variatione im

mutationis permanet. Cui dictum
est. tu autem idem ipse es. et anni
tui non deficient. Ipse quidem usque
ad senectutem suam que est perpetua
immortalitas et infinitas ma
net. nos illo portat usque ad eam
nos senectutis [illegible] longani
mitatis nos tollerat usque ad
finem uite presentis. et tunc singulis
prout meruere restituet. Vel usque
ad senectutem non suam sed nostram
ipse nos portat tollerans et
perficiens atque iusta misera
tione perpetualiter saluabit. et
in omnibus hiis operibus suis
omnino contrarius est diis gentium
unde conqueritur de ydolatris in te
rra dicens. cui assimilastis me
et adequastis et fecistis similem.
qui confertis aurum de sacculo
et argentum statera ponderatis
conducentes artificem ut faciat
deum. Cum quippe in sua esti
matione similem facerent
ydolo materiali. qui sicut apostolus
ait. mutauerunt gloriam incorrup
tibilis dei in similitudinem yma
ginis corruptibilis hominis. et
uolucrum et quadrupedum et serpe
ntium. De quibus et subditur. Et
procidunt et adorant. Portant
illum in humeris gestantes et
ponentes in loco suo et stabit
et de loco suo non mouebitur. Sed
cum clamauerint ad eum non
exaudiet. de tribulatione non
saluabit eos. Totum hoc ma
nifestum est. Sequitur. Mementote
istud et fundamini. Redite pre
uaricatores ad cor. recordamini
prioris seculi. quoniam ego sum deus
et non est ultra [illegible] deus. nec est
similis mei. Quia [illegible] cultores
ydoli mementote et recogi
tate istud quia deus nescit ua-

fabricatus est et ex quo posuis se
in loco suo non potuit se move
re nec suos cultores audire valet
aut iuvare et sinderesim inmitti
te ne per vanos errores mens
vestra fluctuet. Redite ad cor
vestrum sub ymagine qua foris
cernitis quia sensum recte co
gitacionis in talibus amisistis.
Quid aut vos nitimini e cor
de meo et tam tam pravas
cogitaciones spargit, a quo sic cor
nostrum evagatur. Longius ergo
istos mittit quos ad cor suum
redire precipit quia quo se ex
terius fuderit eo ad se minus po
sunt redire uno inveniunt. Spar
sis enim foris mentibus ad se
metipsas redire difficile est quia
qui terrenis desideriis impli
cantur eos prava itinera semel
captos tanto delectabilius tenent
quanto in eis omne quod libuit licet
quippe nullus disciplinae murus
obviat qui stringat nulla
retribucionis proposita pena que
terreat sed clauso oculis cordis
eo anima precipitatur in infimis
quo obscuratur a summis et tanto
securius mala temporalia per
petrat quanto durius eterna bona
despiciat. Tales erant illi qui
cum cognovissent deum non sicut
deum glorificaverunt aut gracias ege
runt sed evanuerunt in cogitacionibus
suis et obscuratum est insipiens
cor eorum. Dicentes enim se esse
sapientes stulti facti sunt et
in pretium est mutaverunt gloriam
incorruptibilis dei in similitudinem
ymaginis corruptibilis hominis
et volucrum et quadrupedum et ser
pentium. Propter quod tradidit illos
deus in desideria cordis eorum in
immundicia ut contumeliis affi
ciant corpora sua in semetipsis.
Tum ergo bonitati divine
placet respondere tales congrue
dicit eis. Redite prevarica
tores ad cor. Prevaricatores
enim sunt qui cum cognovisset
deum non sicut deum glorificaverunt
Iudei enim quod deum cognoverunt
quod divino lege acceperunt ut
ei gloriam darent. Sed hanc pre
varicati sunt in cultura ydolorum
vel naturale lege prevaricati
sunt inique agendo. Quos
postquam a unitate qua se foris
sparserant in ydolatria redire ad
cor suum precipit. Recordamini
inquit priores seculi quia tunc
nec nominatum fuerat ydolum.
Si enim ydola dii essent nunquam de
fecissent. Ego enim qui nunc ve
ni sum deus et non est ultra deus
sicut nec ultra in duos nec
est quisquam similis mei. Adde
aut quod dixerat quia non est similis
mei bene subiecit annuncians
ab exordio et ab initio que non
dum facta sunt dicens Consilium
meum stabit et omnis volun
tas mea fiet. Annunciabit enim
deus ab exordio novissimum di
cens in adam quia relinquet
homo patrem suum i. xpistus a solio
paterne maiestatis descendet
et matrem i. synagoga deseret
et adherebit uxori sue i. ecclesie
et erunt duo in carne una. Cuius
consilium stabit et omnis volun
tas eius fiet quando eius vo
luntati nec illa obsistent que
contra voluntatem illius fieri videntur
quia ad hoc non inique permittit
fieri et quod non precepit ut per hec
certius impleatur quod iubet. Et pos
tate cum angelis perversa volun
tas est, sed tamen adeo mirabiliter.

ordinat^z ut ipe quoq3 omibus
sidie utilitati bonorum seruiant
quos purgat dum temptant
Sit ergo consiliu eius stat. ut
inde magis uoluntate suam
impleat Unde voluntas eius
consilio quis contra ire nitit^z
Sed dum a concordia et amico
que nec dum facta sunt annunci
at dicens. quia consiliu meu
stabit et omis uoluntas mea
fiet. satis ostendit. se de eo con
silio dice quo disposuit ut pri
cipe mundi termino dyabolus
passione saluatoris suam
genus amittet. Hoc enim annu
ciauit a concordio dicens serpe
ti. quia inimicitias pona int
te et mulierem et semen tuu et sem
illius. et uoluntas eius salus
mundi est. qui omnes homines
uult saluos fieri. et ad agni
tionem ueritatis uenire. Et hanc
uoluntate sua ab inicio denu
ciauit abrahe promittens ei.
quia in semine tuo benedicent^z
omnes gentes. Sed hec no du
erant facta i. uoluntas eius
in saluatione mundi nec dum
erat impleta. dum p prophetam
sic hec loqueretur^z. Cum quo
xpm suscitauit a mortuis et
constituit ad dexteram sua in ce
lestibus. bene post denuncia
tionem consilij passionis illius
de ipso subiungit. Vocans abor
iente auem et de terra longinq uirum
uoluntatis mee. Cum quippe
nuncupat auem. qui corpus car
neum. qd assumpserat. ascende
do ad ethera. librauit et eun
appellat uirum uoluntatis sue
de quo et alibi testatur. Hic e filius
meus dilectus in quo michi
bene complacui. Iam uero

dixim9. quia in decorem pphis qd
eo uocat^z oriens. quia de ear
ne eius i. saluator natus e.
qui sol. iusticie dicit^z. Terra
aut longinqua nominat^z h
terra ma inopia peregrini. et
hospites exulamus. Vocauit
itaq3 deus ab oriente auem et
de terra longinqua. uirum uolu
tatis sue. qn xpm de bethania
leuauit in celum. Vel. genti
tas potest appellari longinqua
terra quia longe erat a deo.
dum seruiret ydolis. qm uoca
uit ab oriente aue. qn xpm p
aplos a iudeis ad gentes misit
Et eundem de terra longinqua
uocabit uirum uoluntatis sue. qn
p eccle predicatorem a gentibus
eum reducet ad hebreos. et i his
omnibus implebit^z qd ait. quia
consiliu meu stabit. et omis uo
luntas mea fiet. De quo etia
subdit. Et locutus sum et ad
ducam illud. et creaui et faciam
illud. Locutus sum p prophas co
siliu meu et adducam illud in
tempe suo. Et creaui illud pre
destinando et faciam illud opando
Unde sequit^z. Audite me duro
corde qui longe estis a iusticia
Prope feci iusticiam mea no elonga
bit^z et salus mea no morabit^z
Dabo in syon salute et in ierlm
gloriam mea Illa duro corde p
fuerit iudei. et longe a iusticia
Ignorantes enim iusticiam dei
et sua uolentes constituere iusti
cie dei no sunt subiecti. Quibus
ait prope feci iusticiam mea. no
elongabit^z et salus mea no
morabit^z. i. iam appropinquabit
tempus ut reueletur propm in
sancta fidei neq3 enim ult^a elonga
bit^z et salus eterna demonda

est per eum credentibus non
morabitur amplius. Salvo in Syon
[salute] eterna his qui credide
runt in nos. et in ierusalem gloriam
meam super his qui fidem gratie
mei receperunt. ut spiritu sancto re
pleti loquantur omnibus linguis
et prophetent. atque signis et vir
tutibus choruscent. Hoc factum
est in illa multitudine creden
cium. quorum erat cor unum. et ani
ma una. Sequitur.

Descende sede in pulvere
virgo filia babilonis
sede in terra. Reprobis
et enim occasio deest peccatorum
operandi. desideriorum cogitacio
nes. eorum cordibus nullatenus
desinunt. Et enim non semper dia
bolum sequantur in opere valde tamen
se ei obligant in cogitacione.
Unde nunc recte dicitur. descende
sede in pulvere virgo filia babi
lonis. sede in terra. Cum enim
semper pulvis sit terra. non
tamen terra semper pulvis.
Quid per pulverem nisi cogitacio
nes debemus accipere. que dum
importune atque silenter in mente
evolant eius oculos excecant.
Et quid per terram nisi terrena actio
designatur. Et quia reproborum
mens prius ad prava cogitan
da ducitur. et postmodum ad facien
da. recte filie babilonis que ab
interne rectitudinis in dito de
scendit. per sapientem sententia
dicitur. ut prius in pulvere. et
post in terra sedeat. quia ubi se
in cogitacioni prosternit in malo
opere non inhesisset. Hoc enim loco
humana mens virgo non incorru
pta ut arbitror dicitur. sed in
secunda. Et quia babilon confu
sio interpretatur. recte in secunda
mens babilonis filia vocatur.
que inde quod nequaquam bona
opera germinat. dum nullo or
dine recte vivendi componitur.
sed confusione malicie generatur.
Cum autem virgo non in secunda dicitur
sed incorrupta. postquam statum
salutis perdidit ad confusionis
sue cumulum appellatur quod fuit.
Cui apte per increpacionem dicitur
descende. In alto quippe stat hu
manus animus. qui supernis
retribucionibus inhiat. Sed ab
hoc statu descendit. cum turpi
nitens se se defluentibus mun
di desideriis subicit. Cui bene mox
additur. Sede in pulvere. descendens
enim in pulverem in pulvere resi
det. qui celestia deserens terrenis
cogitacionibus assensus in infi
mis vilescit. Ubi adhuc inge
minando subiungitur. Sede in
terra. ac si reprobans dicat
anima celesti conversacione te no
luisti erigere sub temet ipso hu
militatis in terrenis actibus
humiliare. Unde et necessario
protinus additur. non est solium fi
lie caldeorum. Chaldei namque fe
roces sunt. quia voluntates per
pravas sequentes. nec suis parcere
moribus sciunt. Efferotes sunt
terrena desideria. que non solum
contra precepta conditoris superbe
et contra percussionum verba durata
atque insensibilem mentem reddunt.
Sed filia ferocium ista habet solium
quia mens que ad amorem mundi
ex pravis desideriis nascitur atque
eisdem desideriis obduratur. eo
quod sese terrenis concupiscenciis
subicit. sedem iudicii amittit.
Nullique caput se solio presi
det. qui examine discrecionis
caret. Et quoniam iudicii sui sede
expellit. qui per viciorum con
cupiscencias vagatur. Sequitur.

Liquet enim quod mens que in
tus consilii sedem perdidit fo
ras se per desideria innumerabi
lia spargit. Et quia ago intellec
ta dissimulat, cecatur. Certe ne
scia nesciat quid agat. Et sepe
iusto iudicio in ipsa sua volunta
te relinquitur, et sub ea que an
xie appetit laboriosa mundi
ministeria relaxat. Unde et apte
subditur: Quia non vocaberis
mollis et tenera. Tolle molam
et mole farinam. Constat ni
mirum quod tenere filie parentes par
cunt ne duris atque servilibus
hanc operibus affligunt. Opus
ergo deus quasi teneram filiam
vocat, quando dilectam unius
cuiusque animam laboriosis huius
mundi servitiis revocat ne du
ctionibus actibus afficitur, ab
intimis desideriis induxit. Sed
chaldeorum filia mollis et tenera
non vocatur, quia mens pluris
desideriis dedita in eo quod anxie
appetit huius seculi labore re
linquitur, ut foris mundo velut
ancilla serviat, que intus deo
ut filia nequaquam amat. Unde
et molam tollere et farinam
molere iubetur. Mola in gyro du
citur et farina profertur. Unaqueque
ergo mundi huius actio mola est
que dum in illa curis congerit
humanas mentes quasi per gyrum
vertit atque ex se velut farina
proicit, quia seducto corde per
minutissimas cogitationes gig
nit. Non numquam vero cum quieto
alicuius esse meriti creditur, posito
in qualibet actione denudatur.
Unde protinus subinfert: Re
vela turpitudinem tuam, discoperi
humerum, revela crura, transi flu
mina. Quia in administratione quippe
operis turpitudo denudatur. Dum

nilis meus abiecta per inopis
ostentatione cognoscitur, que
quieta fore magna puta
batur. Humerum mens discoperit
quando opus suum quod ignorabat
ostendit. Crura revelat quia quibus
desideriorum passibus currens mundi
inhiet manifestat. Flumina etiam
transsit, quia quotquot huius seculi
que cottidie ad ima defluunt
indesinenter appetit dum quas alias
relinquit et alias insequitur
quasi semper de flumine ad flumen
venit. Hec beatus gregorius
ostendens quo vadit mens
a solio sue intentionis excussa
quia si ab hiis que super ipsam
sunt in superiorem cessaverit subse
quente etiam indesinenter omni
mis occulta turpitudo quia
intus per reprobationem quis
sicut dictum est denudatur; a
etiam postmodum in oculis omni
um palam cunctis ostenditur.
Recte subiungitur: Revelabitur
ignominia tua et videbitur
obprobrium tuum. Nam denun
ciata que nullo fiet iudicio
vel in obitu cuilibet reprobi
manifeste subdit: Ultionem ca
piam et non resistet michi homo.
Tunc enim nemo iam resistet
ei. Quondam namque moyses pro
populo resistit ire eius dicens
dimitte eis hanc noxiam
aliquin dele me de libro tuo
quem scripsisti. Sic et aaron
ei restitit quando inter vivos
ac mortuos thuribulum sump
sit et cum adolitionis igne
fumo incensi temperavit. Si
nus etiam ire eius resistit cum
angelus pervicaciam se offerens
placationis graciam et ante te
propositum exegit. Et omnes sa

qui ire eius obuiant ab ipso
accipiunt nec contra impetum
passionis eius opponant atque
ut ita dixerim cum ipso se con
gunt contra ipsum. cumque diui
na ius sibi opponit secum quasi
meo quod aduersum se sentit
iram fortius obtinet. iratus eos
irascentes graciam fouet et famu
lantes in eius lauat quos
qui adulantes cumque tolleratur
Portat ergo contradictionem
deprecantium quia aspirat et
uelut nollenti imponit quod
ab ipso ut impleatur fiat sicut in
uerbis eius apparet cum dicit
moysi. dimitte me ut irascatur
furor meus contra eos et delea
eos. Quid est dicere sermo dei
mitte nisi deprecandi ausum
prebere. Cum uero superna indig
nacio sese ut ita dixerim me
dullitus mouet. Tunc oppo
sitio humana non retinet. nec se
utiliter cuilibet deprecatio obii
cit. Cum semel deus aliquid
ab intimis irascendo disponit
Unde per beatum Job dicitur deus
cuius ire resistere nemo potest
Nullius enim interuentu diui
na ira restringitur. cum implaca
bilitur concitatur. Hac igitur inex
orabili indignatione ad hanc
filiam babilonis commotus
dicit. Ultionem capiam et non
resistet michi homo. Homo
enim resistere omnino non ualet
qui se adulascendo excitat.
et precem que ei fundit non
aspirat. Unde et per salomonem
dicitur Non parcet in die uin
dicte. nec acquiescet cuiusquam
precibus. nec suscipiet pro
redemptione dona plurima
Quam sententiam attendere
debent qui pessimis hominibus

defunctis missas celebrant
uel orationes aut elemosinas
faciunt. Plerumque uero talis anima
potentiam in hoc mundo adepta
dei seruos affligit sicut olim
plebs chaldeorum in babilone
filios iuda. Sed cum huiusmodi
princeps in die mortis sue ad
ultionem diuinam perducitur dei que
seruitute deprimebat redimuntur
de manu eius. Unde mox contra
sequitur nota subditur. Redemptor
noster dominus exercituum nomen
illius sanctus israel. Quoniam omnes
nos de manu oppressoris re
demit. ideo liberator nostri domi
nus exercituum. quia exerci
tus angelorum ei famulantur
ad uindictam malorum. Et nomen
illius sanctus israel. est. Quoniam filie
babilonis in religiositatem ulterius
tollerare noluit. Unde et sub
iungit Sede tacens. intra in tene
bras filia chaldeorum quia non
uocaberis ultra domina regnorum
Sedet enim que stabat cum pro
strata uilescit que curtata sta
bat. tacet cum conuersationis
peruersitatis sue non inuenies
memorie tabescit et intrat
in tenebras cum in noctem
perpetue dampnationis mittitur
dicente domino. Ligatis mani
bus et pedibus mittite eum
in tenebras exteriores. Et iam
uocatur domina regnorum quia
gloriam potentie singularis
amittit cum uita. Sequitur
Iratus sum super populum meum con
taminaui hereditatem meam
et dedi eos in manu tua.
Hoc manifestum est. Sepe enim
dominus populo suo iratus asperum
uel crudelem dat ei principem
confirma sicut scriptum est regnare
facit hominem ypocritam. propter

peccati sui. Sequitur. Non po
suisti eis misericordias super
senem aggravasti iugum
tuum valde. Et dixisti in sempi
ternum ero domina. et hoc peccatum
tuum est inmisericordie. Cum
populum dei princeps malus affli
git. et inhumane tractat. neque
vel senibus ab afflictione ser
vitutis parcit. ac velut in
sempiternum se dicit dominaturum
dum tempore longo se potestatem
exercere putans. de die ulti
ma cogitare negligit. Unde
et subditur. Non posuisti hec su
per cor tuum. neque recordata es
novissimi tui. Non posuisti
super cor tuum id est non cogitasti
quia ego iratus populo meo
dedi eum in manu tua.
neque finis tui recordata es
quia ultione ego de te rapiam
nemine resistente. Sequitur.
Et nunc hec audi delicata
et habitans confidenter. que di
cis in corde tuo ego sum et
non est preter me amplius.
non sedebo vidua et igno
rabo sterilitatem. Venient tibi
duo hec subito in die una
sterilitas et viduitas. Delica
ta est anima. que suis volu
ptatibus in presenti fruitur. deli
ciis affluens. et confidenter
habitat dum nullo metu
mortis cogitur. sed peregrina
tionis presentis exilium velut esti
mationem hereditatem estimat
patrie. Et dum se dectoros
potentia honoris preire co
gnoscit cunctos velut in ...
lum despiciens et se exaltans
in cogitationibus suis dicit. Ego
sum et non est preter me am
plius. Et me et vidua se non
sessuram dicit. quia se semper

intellectualem sapientem estimat
intellectus enim plerumque dicitur
vir anime. Unde domini mu
lieri samaritane verba sua
non intelligenti dicit. Voca
virum tuum id est adhibe intellectum
tuum. et veni huc id est ad ea que
dico attende hic. Nam sicut
vir mulieri sic intellectus animam
regit. Et sicut mulier ex viro
sic anima concipit ex intel
lectu quod in operatione parit. Dicit
ergo. Non sedebo vidua id est non
ero deserta intellectu amisso
quia nunquam illum amittam. sed
prudenter intelligam semper. et
non ignorabo sterilitatem id est non
ero infecunda sed semper dilec
ta michi opera velut filios
pariam. Sed que sic loquitur
audire debet. quid ei divini
tus respondeatur. Venient tibi
duo hec id est sterilitas et viduitas
subito in die una id est in hora mor
tis. ut nequid amplius operari
possis. et intellectum amittas.
et qui iam hec illi acciderint
subiungitur. Universa venerunt super
te propter multitudinem male
ficiorum tuorum. et propter duritiam
incantatorum tuorum vehementer.
Universa que superius commemorata
sunt. venerunt super te. propter multi
tudinem malorum que faciebas.
Quid vero per incantatores acci
pitur. nisi certi potentes
qui hunc mundum per vani
tatem sectantur potentie vel vo
luptatis sue. qui phantasiam
maioris artis in hiis que frau
dulenter operabantur. fallunt
oculos intuentium. ut vel bona
vel honesta putent eorum opera.
Qui vehementem habent du
ritiam. quia ignorantes misera

+ hec sapia qua cofidebas i malicia tua iret te uidi dum putabas decepit te

misericordiis innocentes ledunt
et eorum bona diripiunt. Et ppe
horum ergo diuitiam principes eorum
primitur. quia debuerat impie
tate eorum compescere. Cui ad
huc dicitur. Et fiducia habuisti
in malicia tua. et dixisti. Non
est qui uideat me. In malicia
fiducia habuit. quia per mala
astucia se ceteros superare con
fisus e. et prospere semp agere
In malis etiam que faciebat
non uideri se diuinitus arbi
trabatur. sequitur. Sapientia tua
et sciencia tua hec decepit te
+ quia malis operibus tuis semp
implicabat te. Vel. prius pro
mittet. sapientia tua et sciencia
tua. deinde subiciat. hec dece
pit te. ut non dicta solummodo
sed eciam sapia et sciencia eius
diuitum intelligatur. quo sapia
carnis inimica est deo. Sequitur
aut sapia. et sciencia eius di
citur eam decepisse. Nam pruden
cia carnis mors est. et sciencia
inflat. Vnde et prefatus tumor
illius quo de temporali gloria se ex
tollens ceteros despicit. replicatur
cum subditur. Et dixisti in corde
tuo. Ego sum. et non est preter
me altera. adeo enim singulariter
extollitur. ut se solam esse glorietur
quia neminem sibi parem cer
nit. Cuius elacioni debita mors
inproviso superuentura promitti
tur. mox subiungitur. Veniet
super te malum et nescies ortum
eius. et irruet super te calami
tas. quam non poteris expiare.
Veniet super te repente miseria
quam nescies. Hec enim omnia
tempore mortis fient. Contra
rio adueniunt huic filie ba
bilonis. que de prosperitate singula
ri gloriatur. protinus exprobrando
dicitur. Sta cum incantatoribus
tuis. et cum multitudine ma
leficiorum tuorum in quibus labora
sti ab adolescentia tua. si forte
quid prosit tibi. aut si possis
fieri fortior. Si enim uere potens
est. stet nunc aduersus mortem
et potenter ei resistat. Omnes
etiam suos incantatores. uide
licet subiectos sibi potentes
ac sapientes. qui uanitate
dolose actionis deludunt hu
manos oculos. et artificiosis lo
cucionibus suis. uelut quibusdam
precantacionibus. immutant
sensus hominum. assumat secum
in auxilium. Multitudinem quoque
malorum in quibus ab adolescen
cia se exercuit. opponat diui
ne animaduersioni que super
eam ueniet. quia fiducia ha
buit in malicia sua. Cum igitur
his omnibus stet et resistat ire
celesti si forte quid ei ualu
erit. hoc. aut fortior contra
deum fieri potuit. Et quia
predicti incantatores in ultimo
da consilia dant. sed nichil ua
lent aduersus deum. consilia
eorum recte subditur. Defecisti in mul
titudine consiliorum tuorum. Hu
iusque inpprecando subiungitur.
Stent et saluent te augures
celi. qui contemplabantur sidera
et supputabant menses. ut ex
his annunciarent uentura
tibi. Quid non augures celi
qui contemplabantur sidera et sup
putabant menses. ut ex his
annunciarent uentura. nisi ho
mines superstitiosi designant qui
ex elementis temporum explorare
futura conantur. De qualibus
ait dominus. Cum uideritis nu
bem orientem ab occasu. stati
dicitis. nimbus uenit et ita
fit. Et cum austrum flantem
dicitis. quia estus erit et fit

ypocrite faciem celi et terre nostis
probare. Et paulus dicens obser-
uatis et menses et tempora et
annos timeo ne forte sine causa
laborauerim in uobis. Ergo mago
supradicte babilonis filie et meos
superstitiosi et peruersi principes
in regis in talibus qui in deos
sperauerunt recte iam dicte ciui-
tati per ysaiam dicitur. Stent
et saluent te augures celi qui
contemplabantur sydera et supputa-
bant menses ut ex eis annun-
ciarent uentura tibi. Sed qui per
se ipsis stare non ualent. quomo-
do stabunt pro aliis. Aut quomodo
saluabunt alios qui saluare
se ipsos non possunt. Sequitur enim
Ecce facti sunt quasi stipula et
combussit eos ignis non libe-
rabunt animam suam de manu
flamme. Non sunt prune quibus
calefiant. et focus ut sedeant
ad eum. Facti sunt in morte ani-
me. et in fine uelut stipula
et combussit eos ignis gehe-
nalis. Nec iam poterunt libe-
rare animas suas de manu il-
lius flamme. sed ibi sine fine de-
tinebuntur et ardebunt. Neque
enim prune sunt in illo igne
quibus isti calefiant delecta-
biliter quemadmodum in hiis ubi
ignis. neque ignis ille est focus
ut sedeant ad eum qui ibi sunt.
Sed totam gehennam ignis ille
complet omnesque reprobos in-
tus se continens cruciat. neque
prunas habet quia lignis
non pascitur. sed inextinguibiliter
ardet. Vel in hac uita non sunt
eis prune quibus calefiant
et focus ut sedeant ad eum.
id est nulla habent caloris gratiam
nec illuminantem sensum qui
eorum tenebras excutere posset. et
frigus erroris repellere. Sequitur

Sic facta sunt tibi in quibuscumque
laboraueras. Omnia opera tua
igne illo consumpta sunt. Vnde
ut apostolus loquitur unius cuiusque
opus manifestum erit. dies enim
domini declarabit. quia in igne
reuelabitur. et uniuscuiusque opus
quale sit ignis probabit. Si
cuius opus manserit mercedem
accipiet. Si cuius opus arserit
detrimentum patietur. Sequitur
Negociatores tui ab adolescen-
tia tua. unusquisque in uia sua
errauerunt et non est qui saluet
te. Dicens iste iniquus ab ado-
lescentia sua negociatores et
pecuniarum multiplicatores habere
studuit. Qui omnes in uia ne-
gociacionis sue errauerunt. quia
sicut nemo militans deo im-
plicat se negotiis secularibus
ita qui secularibus negotiis im-
plicatur. militare deo non potest.
Et quia omnes qui habent capi-
tulari nolebant. propriis mer-
catibus astringuntur. non est qui
saluet. eum a morte perpetua hec
contra quemlibet potentem superbum
qui populum dei affligit dicta sunt.
et mox ad eiusdem populi qui pro
peccatis suis traditus est conse-
ter dicitur.

Audite hec domus ia-
cob qui uocamini no-
mine israel et de aquis
iuda existis. qui iura-
tis in nomine domini dei israel. recor-
damini non in ueritate neque in iusti-
cia. Nunc enim ad carnales qui
sunt in ecclesia loquitur sermo di-
uinus. Nam et ipsi sunt domus
iacob quia fidem patriarcharum
secuntur licet mores eorum fugiant
Vos inquit o domus iacob.
audite hoc quod principi qui uos
opprimit locuturus sum. uel que
uobis locutus sum quod uocamini

nomine ipsius .i. qui notabulo fr
aternitatis censemini et de aquis
unde .i. de aquis confessionis que
sunt aque baptizmatis existis
vel de puteis xpianus orti estis
qui vocatis in nomine domini
.i. qui xpianos vos asseritis et
dei ipsius recordamini .i. de xpo recor
gitatis non in veritate. quia cum
non vere diligitis. neque in insti
cia. quia quod precepit non fa
citis. Ad hinc minor xpianos
loquitur dominus. quos ob incredu
giositate eorum impio regi
tradidit castigandos. de quibus
subdit. De civitate enim sancta vo
cati sunt. Et super ipsius deum co
stabiliti sunt. Dominus exercituum
nomen illius. Ideo debent audi
re verba solatii. quia de civita
te sancta vocati sunt dominicus
dominus enim qui in celesti ierusalem
habitat. ipse vocavit eos et
super deum ipsius constabiliti sunt
.i. super xpm fundati. qui vocatur
dominus exercituum. eo quod illi
deserviant exercitus milicie
celorum. Atque incedunt filii xpiana
norum carnalium. consequitur ad
modo dicitur. priora ex tunc anu
ciavi. et ex ore meo exierunt et
audita feci ea. Repente operatus
sum. et venerunt. Que autem sunt
priora. nisi que secundum apocalip
sis iohannis. oportet fieri cito .i. tem
ptaciones et mala que fideles
in hac vita tollerant. Omnes
enim qui pie volunt vivere in xpo
ihesu persecucionem paciuntur. Et que
nos in futuro seculo manent po
steriora sunt. Audi que sunt
priora. fili accedens ad servitu
tem dei. sta in iusticia et timore
et prepara animam tuam ad tempta
cionem. Audi priora. Venientes
sicut animam suam salvare. pre
ceam. Hec ergo priora anunci

avi et audita feci tibi ex tunc
.i. cognoscere de aquis iude exisi
et cognosce supra deum ipsius co
stabilitus es. Et sicut a principio
tibi annunciaverat ita nunc re
pente operatus sum. et venerunt
omnia predixi tibi universa que
passurus eras. ne si te ignaro
in venissent opprimeret et diceres
meo. que facere debueras au
disti. ut excusacionem de ignora
cia non haberes. Sequitur. Sci
vi enim. quia durus es tu. et
nervus ferreus cervix tua.
et frons tua erea. Durus es
quia mollire ad amore dei non
potes. et cervix cordis tui ner
vus ferreus. quia iugo meo
conteri non potest. Et frons tua
erea. quia dum persistis in impu
dencia tua. nolens de malis
actibus tuis erubescere. Insto
te enim sedes e pudoris est vo
durabile. nimis est. Erea enim
ergo habet frontem. qui valde
contra verecundia semper durus
perseverat. Sequitur. Predixi
tibi ex tunc. antequam venirent
indicavi tibi. ne forte diceres
ydola mea fecerunt hec. et sculp
tilia mea. et conflatilia man
davit ista. Que audisti vide
omnia vos autem non annunciastis
ex quo nunc ydola. et conflati
lia. sive sculptilia vel false co
gitaciones designatur. Nam quasi
ydola sibi fabricat animus.
dum sibi cogitaciones errores
format. Et velut sculpit ea
quando que sibi mea videntur
in forma reddit. eamque format
ad libitum suum. et quasi conflat
quia ardentu mentis sue decoqit
intus eam. antequam fabricet
Ex quo igitur in ydolis. et sculpti
libus. et conflatilibus. nisi
opiniones errorum quas sibi

pnt cogitanit mens format
exprimit. dit ergo. quia nec tamen
predixi tibi ex tunc .i. ex quo
super dominum constabilitus
es. et antequam venirent ea in-
dicam tibi. ne forte quidam ve-
nirent dicens. quia probla ma-
.i. false opiniones eius mee fece-
runt hec. sculptilia mea. et co-
flatilia .i. errores quos mihi
formavi mandaverunt ista. multis
enim erroribus plenus est
iste carnalium populus. et multa q
sunt non tam deo quam superstitioni-
bus suis et opinionibus ascribit
Et ideo predixi inquit universa
tibi per prophetas meos. et precepta doc-
tores. et que tunc audisti omnia
vide nunc. quia sicut premissa
auctoritas ita et evenerunt cuncta
Vos autem certe non annunciastis
que annunciavi vobis. quia
de talibus loqui neglexistis
Sequitur. Audita feci tibi nova
ex tunc et conservata que nescis
Nunc creata sunt. et non ex tunc
et ante diem et non audisti ea
ne forte dicas. Ecce ego cogno-
vi ea. Neque audisti neque cog-
novisti. neque ex tunc aperta aur-
is tua. nova quidem nove conversacionis
audita feci tibi. ex quo
de aquis inde exiisti .i. ex quo
renatus es ex aqua et spiritu. et
prima istorum mediis conserva-
ta que nescis. et que dispita
li conversacione vel temptacione
audieras. nunc creata sunt .i.
nunc ante tibi dictum est. ut ea
si volueris facere possis et non ab
inicio vel ante diem sed in tempore
suo. Non enim puer modo ardua
nove conversacionis arripere va-
let. si in etate perfecta sustinere
temptaciones. et spiritalibus de-
sideriis semetipsum exercere
potest. Et dominus singula queque

x suis disponit quid omni tempore generet et

x
temporibus suis generatis iussit
universa subesse. Nobis igitur op-
timo tempore homini bene
conversanti ii pugna fuit. rec-
ti determinat quia nunc creata
sunt nova et non ex tunc. et
ante diem. Sed tamen dixerit
quia audita feci tibi nova ex
tunc. mox contra adiungere
tamen subicit quia non audisti
ea. sed aure corporis audivit. et
aure cordis non audivit. Non
audisti inquit ea .i. non intelle-
xisti. ne forte sapientia inflatus
dicas. quia ecce ego cognovi
ea. Sed neque audisti ea .i. non in-
tellexisti ea. neque cognovisti
neque ex tunc aperta est auris
tua .i. cordis tui. namque audi-
sti quidem bona sed facere negle-
xisti. que audisti non audisti
Et sicut nemo novit quid
sit caritas nisi sit caritas in
eo. ita nemo vere intelligit pre-
cepta celestia nisi qui facit ea.
Bene igitur ea scit qui bona que
audivit operari contempnit
dicitur. quia neque audisti neque
cognovisti. neque ex tunc .i. ex quo
super dominum constabilitus
es aperta est auris tua. Sequitur
Scio enim quia prevaricans
prevaricaberis et transgressorem de
ventre vocavi te. Scio enim quia
nec dum malicia tua deseres
sed adhuc mandata mea prevari-
cando calcabis. Tu es de filiis
adam per quem in hunc mundum pec-
catum intravit et per peccatum mors
et ita in omnes homines transiit
in quo omnes peccaverunt. Unde
et transgressorem de ventre ma-
tris vocavi te. Sunt usque du-
ricia cervicibus cordium eorum dominus
abominatur. quos increpat
alibi dicens. Quid ante me

notitis domine domine et non faciet
que dico. Iam vero secundum illud
quod moysi ait. miserebor cui
misereor et misericordiam prestabo cui
miserebor. Quid et cui voluit
misereri misericordiam agat audi et
subiungens. Propter nomen meum
longe faciam furorem meum. et lau
de mea infrenabo ne intereas.
non propter te inquit sed propter no
men quod invocatum est super te longe
faciam a te furorem meum. quo te per
diderunt filie babilonis affligen
dum. Es enim dignus ad hunc fu
rore meo. sed iam tibi misericordia
parata. Et ne ultra male liber
quo volens eas sequendo con
cupiscentias tuas. infrenabo
te laude mea. ne morte sem
piterna intereas. sed letus de
cantes. Benedicam dominum in omni
tempore. semper laus eius in ore
meo. In domino laudabitur anima
mea. Sequitur. Ecce excoxi te non
sicut argentum elegi te in camino
paupertatis. excoxi te in igne
tribulationis sub manu babi
lonis filie id est cuiuslibet crudelis
persone potentis et tyrannidem
exercentis. Sed non quasi argentum.
quia purgatus non es a sordibus
tuis. Argentum enim purgatur
in igne. Sed tu non es purgatus
in tribulatione. quia nec, ut in
adversis, omisisti peccare. Sed in ca
mino paupertatis decoquens
elegi te. Scilicet sententia. non
necesse habemus aliud
dicere nisi quod in omelia quadam
beatus gregorius admonet dicens
inquit bona in hoc seculo habe
tis quoslibet pauperes. non mu
lta peccare conspicitis. nolite
despicere. nolite desperare. quia for
tasse quos superfluitas tenuis
sime pravitatis inquinat, ca
minus paupertatis purgat. Et

vobis omnino permanebit quod
non nulla etiam male acta per
pera vita secuta est. de illis non
solliciti pensate quia eos ma
gistra paupertas cruciat. Quosque
ad rectitudinem perducat. Et in ista
Cum quoslibet in hoc mundo
abiectos aspicitis etiam si qua
reprehensibilia eorum esse videantur
nolite despicere. quia fortasse
quos morum infirmitas vulne
rat medicina paupertatis curat.
Sequitur. Propter me faciam ut non
blasphemer et gloriam meam
alteri non dabo. propter bonitatem
meam faciam te nunc sic. ut nomen
meum non blasphemetur contra
propter te et gloriam quam mecum gloria
debeo alteri id est sathane non da
bo quia gloria in eis quos ipse
ditioni trahit. post hec ad flora
centie tempora reverti sermo
divinus. Sequitur namque. Au
di me Iacob et israel quem ego vo
co. Ego ipse ego primus. ego
novissimus. Iacob quippe vel
israel quem dominus vocat fideles
ex devotissione sunt quos per in
ternam aspirationem ad se per [illegible] sim
trahit. quibus ait. Ego sum
ipse non alius quia non mutor
Ego sum primus et novissimus
quia sum ante omnia et post
omnia. Nam esse dei totum simul
est et semper est quod neque cepit
umquam neque aliquando cessa
bit inseparabile quoddam et sine
fine consistente pellagus nullis
terminis limitibusque circundatum
omne semper excedens sensum et ex
tempus atque naturam. Eam de
inde potentia attonis demon
strat sic dicens. Manus quoque
mea fundavit terram et dextera
mea mensa est celos. Ego vo
cabo eos et stabunt simul. Ipse

em terram et celos fecit. et omnes
celi obtemperant nutui eius po
test non ut sepe iam diximus per
terram eccl(es)ia designari. que se
men predicationis suscipiens fru
ctum boni operis facit. et per celos
s(an)c(t)i predicatores. qui tamquam
ymbres mittunt eloquia sapie(n)
tie. Agamus ergo deum fundat
terram. quia sup(er) fundamentum q(uo)d
e(st) xp(istu)s posuit eccl(es)iam. et dextra
eius mensa e(st) celos. i(d est) predicato
res. sicut discipulus p(er) ap(osto)l(u)m d(icit)
Non in immensum gl(ori)amur sed
s(ecundu)m mensuram ~~q(ua)~~ regule. qua
mensus est deus. mensura p(er)
tingendi usque ad nos. Et iam
sunt unicuique n(ost)r(u)m data e(st) gr(ati)a
s(ecundu)m mensuram donationis xp(ist)i
Cum aut(em) dicit ego notabo
eos. et stabunt simul. ostendit
omnes illos ad obsequium esse pa
ratos. Cum eni(m) notati stant pa
ti stant. parati sunt facere quod
sibi iussum fuit. premisso aut(em)
exemplo fundationis eccl(es)ie. et
obedientie s(an)c(t)orum. dicit ad istis.
cui loquebat(ur). Congregamini
o(mn)es vos et audite. Congregami
ni o(mn)es vos in una et eadem volunta
te. ut sit omnibus vobis cor
unum. et anima una et audite
me. sicut celi me audiunt. Dominus
eorum dilexit eum hec et di
lexit dominus eum. faciet volu(n)
tatem suam in Babilone et brachi
um suum in Chaldeis. Omnis ex
celsis i(d est) expeditoribus annu(n)
tiavit hec que dicta sunt de
obedientia eorum. et certa nunc pre
missa subaudi xp(istu)s. Ipse enim
signatus est unus et ille fieri
dominus dilexit eum dicens
Hic e(st) filius meus dilectus et
ipse voluntate sua replebit in
Babilone i(d est) in huius confuso seculo
vel in gentilitate. qui o(mn)es ho

mines vult salvos fieri et ad ag
nitionem veritatis pervenire. Et bra
chium virtutis sue. faciet in Chal
deis quia expolians principa
tus et potestates. traducet confide(n)
ter palam triumphans illos
in semetipso. Chaldei enim ma
ligni sp(iritu)s sunt. Sequitur. Ego
locutus sum. et vocavi eum
et adduxi eum et directa est
via eius. Ego pater locutus
sum deo per prophetas et vocavi
eum in mundum adduxi
q(uo)d eum et directa e(st) via conu(er)
sationis eius. eo q(uo)d iniquitatem
non fecerit nec inventus sit do
lus in ore eius. Cui(us) vox prime
submittedicit(ur). dicentis. Accedi
te ad me et audite hoc. Non a pri(n)
cipio in abscondito locutus
sum. Ex tempore antequam fieret
ibi eram. et nunc deus misit
me et sp(iritu)s eius. Accedite ad
inquit. sive ad me ipse meus
et nolite me filium Joseph esti
mare. vel aconceptu virginis in
ceptu suspicio. sed potius audite
q(uo)d dico. Non enim in occulto lo
cutus sum a principio. s(ed) in ma
nifesto est. me nominatissimus
quibusque patribus in origine
mundi locutum fuisse. Ita et ipse
a ab initio temporis eram ibi vi
delicet. apud patrem. quia in princip(i)o
erat verbum. et verbum erat apud
deum et ne me putetis tunc
tempore cepisse. antequam eram
fierent ibi eram. Et nunc quidem
ibi eram. apud deum. et nunc
ipse misit me. et sp(iritu)s eius
ut verbum caro fieret et habita
ret in nobis. pater enim filium
misit quia incarnari eum co(n)
stituit. Et et sp(iritu)s s(an)c(tu)s eum
misit quia incarnationis eius
auctor fuit. Nam superveniente
sp(irit)u s(an)c(t)o. concepit eum virgo. Ipse.

enim misit ut enim legis quia
idem filius spm mittet nom
credas spm inferioris esse pote
ne. Nam et filius eum mittit
qui ait: Omnia venit patris
que ego mitto vobis a patre.
Si ergo sic mittit filius et sps
mittunt non subiectionis minori
sed communitas est ptatis. Secundo
hec dicit dominus deus redemptor
tuus scus israel. Ego dominus
deus tuus docens te utilia et
gubernans te in via qua ambu
las. Redemptor ipso suo dicit.
quia ego sum dominus deus
tuus. Nam et ipse est dominus et
deus. quemadmodum et pater.
ait enim: Ego et pater unum su
mus. et omnia que habet pater
mea sunt. Sic ergo et dominum et
deum esse testatur ut omnes hono
rificent filium sicut honorificant
patrem. Quem nos et in veteri
et in novo testamento. Satis utilia
semper mandata docet. et in
via iusticie. quia gradatim nos
gubernat et dirigit. Quem quanta
utilia nos docuerit. et quantum
salutem nram optavit indicat
cum subiungit. Utinam attendi
sses mandata mea: facta fui
sset. sicut flumen pax tua. et
iusticia tua sicut gurgites ma
ris. et fuisset quasi arena semen
tuum. et stirps uteri tui ut la
pilli eius. Non interisset. Et
non fuisset attritum nomen eius
a facie mea. Egredimini de ba
bilone fugite a chaldeis. Uti
nam inquit attendisses o homo
precepta vite. que in paradiso
tibi dederam. Nam sicut aqua
fluminis indeficienti habunda
tia semper fluit. sic pax tua
super veniens perseverans semper
affluere. Et sicut multiplicia
undarum volumine gurgites
maris habundant. sic iusticia
tua in multiplicibus virtutum cu
mulis in immensum excrevisset.
Et sicut arena que innumerabilis
sit multitudo filiorum tuorum quos
in paradiso genuisses. Non interi
sset semen tuum. quia nullus
ex filiis tuis moreretur. et non
fuisset attritum nomen eius a fa
cie mea. quia non fuerat per inob
ediencia oblivione proiectus
a conspectu meo. Nam si primus
homo non peccasset numquam ge
hennne filios generaret. Sed
tot solummodo filios in paradiso
generaturus erat quot electi
ponentur in die resurreccionis ad
dexteram iudicis. Quorum comple
ta multitudine sine ulla mor
te vel afflictione ad perpetuam
vitam angelorum et societate erat
perventurus. Hec inquit omnia
sic fuissent si voluisses atten
dere mandata mea. Sed quomodo vos
montanarum lapsu cum vivit salute
filii adam egredimini de ba
bilone id est de confusione crapulen
ta in qua detenti estis hucusque
captivi ut ad patriam
celestis hereditatis redire libe
possitis. et fugite a chaldeis
id est cum omni velocitate recedite
longius a malignis spiritibus
nos in hac passionis confusione
nostrorum captivantibus. Chaldei
quippe captivantes interpretantur.
Venit enim salvator ab excelsio
nos ad patriam revocare a seculo
ad paradisum. a captivitate ad
regnum. Unde cum a prioribus
suis precipiens subiungit. In
voce exultacionis annunciate

auditum facite hoc et ferte id
usque ad extrema terre. In uoce
exultacionis annunciate. omnibus
egressionem de babilone et cunctis
qui in orbe sunt. auditum facite
te hoc quod mundi precium meum
data est eis facultas reuertendi
ad paradisum. et ferte illud eciam
usque ad extrema terre. ut ne
mo sit in mundo qui hoc non
audiat. Sequitur. Dicite. Redemit
dominus seruum suum Iacob. quod si
cierunt in deserto. cum educeret
eos. aquam de petra produxit eis
et scidit petram: et fluxerunt
aque. Dicite quia dominus san
guine filij sui redemit seruum
suum iacob. Et fideles eius non
sicierunt in deserto huius seculi.
cum educeret eos de tenebris
ignorancie. et infidelitatis
quasi de egipto. Nam de petra
que xpistus est. produxit eis
aquam sapiencie salutaris que
potaret eos et scidit petram
id est vulneravit xpistum in cruce. et
fluxerunt aque uitalis poto
huius dictis propheta subiunget
Non est pax impijs dicit dominus
id est xpistus dominus meus. Inpre
dictum est homini. quia si autem
dixisses mandata mea. facta fuis
set sicut flumine pax tua. Et
mundi contrario negatur pax
impijs. qui mandata dei at
tendere nolunt. Nam sicut
saluatore nato pax annuncia
ta est hominibus bone uoluntatis
ita mundi eo ueniente. sicut
consequens est denegatur pax im
pijs. quo iusticia et pax oscu
late sunt. Impij enim neque cum
deo neque cum angelis. neque cum
homine. neque secum pacem habent

possunt. Est enim pax uirtus
sibi copulans omnes. et sibi
metipsis. et inuicem. que omnia
ad se contemperat per inconfusa
eorum unitatem. per quam una
et insolubilis omnium complicacio
secundum diuinam eius armoni
am subsistunt. et compaginat
consonancia perfecta. Abhorreat
tamen longe est mens impiorum
que semper certat secum rixatur
Sed iam libello huius termi
nantes paululum respiremus
ut ad sequencia ualidius at
tingam.

Audite insule et atten
dite populi de longe.
dominus ab utero uoca
uit me. de uentre
matris mee. recordatus est
nominis mei. Et posuit os
meum quasi gladium acutum. Ista
nunc loquitur xpistus. qui ab utero
uirginis matris. a domino solo
dignius uocatus fuit. Nam sicut
eo nato angelus apparens
pastoribus ait Ecce euangelizo
uobis gaudium magnum quod
erit omni populo. quia natus
est hodie saluator. qui est xpistus
dominus. Ita nunc ille saluator
omnibus qui longe sunt populis
annunciat. quia ipse sit a do
mino uocatus ab utero matris
Non enim a baptizmo uocatur
dominus. quia tunc primum filij
dei nominamur. et xpistianitatis
uocabulum quod ipse nominare
dignetur accipimus. Sed at
ab utero uocauit. quia et iste
et filius dei natus est. sicut
matri eius dixerat angelus
quod nascetur ex te sanctum. uocabitur

filius dei. Hoc ergo omnes populi
iubentur attendere ut sciant quia
iste solus sine peccato natus est
ut omnia peccata deleret. Solus
venit iustus ut omnes qui cre
diderunt iustificaret. Audite in
quit o insule gentium attendi
te omnes qui procul moramini
vel qui longe adeo recessistis
cognoscite omnes qui iniqui
tatibus concepti estis. Quia
dominus ab utero vocavit me no
mine meo ut pote natum ex vir
gine mox enim ut natus est
vocavit eum proprio nomine per
angelum dicens pastoribus quia
natus est nobis hodie salva
tor qui est christus dominus. Et sic
de ventre matris illius recor
datus est nominis illius quia
nomine eius salvatoris id est ihesum
appellavit quod vocatum est ab
angelo prius quam in utero con
ciperetur. Ideo ante hunc ita
nasci fecit ut liber aperto
libere peccatores increparet quate
nus ad penitenciam eos con
verteret unde et posuit os eius
quasi gladium acutum ut verbis
suis quasi gladio fortiter feri
ret delinquentes dicens Serpen
tes genimina viperarum quomodo
fugietis a iudicio gehenne
Et omnis arbor que non fa
cit fructum bonum excidetur et in
ignem mittetur. Quia non inde
quos sic feriebat. Frequenter
enim apprehendere voluerunt et
interficere sed nunquam potuerunt ni
hora qua pater disposuerat
recte subiungit. In umbra ma
nus sue protexit me. Et quia
manu domini percussus corda
eorum verbo suo vehementissime
transfigebat addit. Et po
suit me sicut sagittam electam
penetrat enim sicut acutissima

sagitta mentes eorum verbum
est enim sermo dei et efficax et
penetrabilior omni gladio an
cipiti pertingens usque ad divi
sionem anime et spiritus compa
gum quoque et medullarum. Et ideo
dicit sagitta electa. Ostendit
hic dominum sagittas plurimas
sed non electas. Que sagitte sunt
prophete et apostoli qui in toto orbe
discurrerunt de quibus alias dicitur
Sagitte tue acute. Christus autem
de multis sagittis et filiis plu
rimis una sagitta electa et fi
lius unigenitus est. Sequitur
In pharetra sua abscondit me
et dixit michi. Servus meus
es tu israel. quia inter gla bor
per pharetram dei occultum eius
iudicium designatur. Salvator igitur
in pharetra dei absconditus est
Et nomen occulti consilii dispositione
in primo adventu venit occul
tus. Vel dominus puer erat in pha
retra dei absconditus quia
in profundo eius consilio tectus
latuit sicut in pharetra sagit
ta. Et sicut sagitta de pharetra
sic ipse de occultatione sua subi
to prosiliit ut hominum vitas
predicando transfigeret quem dominus ad
huc puerum in pharetra latere
audivit a patre. Servus meus
es tu israel. quia inter glabor
Servus appellatus est quia
formam servi accipiens humili
avit semetipsum factus obe
diens usque ad mortem. In quo
pater glorificatus est dicens Hic est
filius meus dilectus in quo
michi bene complacui. Israel
quoque vocatur id est princeps cum deo
quia semper cum patre regit
Israel enim princeps cum deo interpre
tatur. Vel ideo vocatus est israel
quia natus est de semine iudeorum.
Sequitur. Et ego dixi in vacuum
laboravi sine causa et vane

fortitudinem meam consumpsi. Er-
go iudicium meum cum domino
et opus meum cum deo meo. Pro-
funda est valde mi rector ista senten-
tia. Et quia quod nobis nimium
sit ita loquemur ut si quis ea
melius ratione valuit nos
libentius sensum eius sequi pa-
rati simus. Ait ergo redemptor
noster meus corporaliter consumans
In vanum laboravi. Solent enim
homines propter temporalia commo-
da exerceri. ipse autem et labores (laboribus)
interne sustinuit et laborum
premia in hoc seculo nulla per-
cepit. Quia igitur per actiones suas
transitoria lucra non quesivit
mundi compendiis vacuum labo-
rem duxit. Quam et fortitudinem
suam sine causa et vane se con-
sumpsisse dicit. Nam propter prime trans-
gressionis culpam omnis homo
additus mortalitati tot dolo-
ribus instat vite fatigetur ut in
malis que patitur non deum subsis-
tens deserat et moram. Hic autem
licet veram carnem adam carne a-
sumpserit vicium tamen veternę
non traxit. Sed neque hic unquam
peccatum fecit et ideo quantum in se
est sine causa penas nostre mor-
talitatis sustinens fortitudinem
suam consumpsit. Sed non forti-
tudinem consumpserat quando fati-
gatus ex itinere sedebat super
fontem. quia et vane meo consumpsit
vero missus ad oves que perie-
runt domus israel. eundem populum conu-
ertere non potuit. Quantum igitur
spectat ad eos qui doctrinam
eius audientes et miracula
videntes non crediderunt vane
et inaniter consumpsit fortitudi-
nem suam. quando remedium salu-
tis viam suam non receperunt
pro quibus ipse corporaliter infirma-
tus usque ad mortem laboravit
Unde et congrue subiungit. Ergo

^ appellatus est in persona populi israel ✗

inquit iudicium meum cum domino.
Ergo enim gloriam meam non quero
est qui querat et iudicet. Et
opus meum cum deo meo. Quia
non potest filius a se ipso facere
quicquam nisi quod viderit patrem
facientem. Quecumque enim ille fe-
cerit hec et filius similiter
facit. Aliter tamen intelligi pos-
sunt. Cum enim dominus noster au-
disset a patre. servus meus es tu
israel quia in te glorificabor. ait In-
vanum laboravi sine causa
et vane fortitudinem meam con-
sumpsi. Fortasse ergo quia non
nunc israel quod mox adiungit lo-
quens populus utique universi
omnes tandem intelligens quia
non iustificatur homo ex operibus
legis nisi per fidem ihesu christi loquitur
in christo nunc dicens. In vanum
laboravi sine causa et vane
fortitudinem meam consumpsi. Israel
enim ait apostolus sectans legem
iusticie in legem iusticie non per-
venit. Quare. Quia non ex fide
sed quasi ex operibus. Inaniter ergo
laboravit atque sine causa et va-
ne fortitudinem suam consumpsit
qui se suis viribus per externam
legis observantiam iustifi-
cari posse putavit. Quoniam autem
in lege nemo iustificatur apud
deum manifestum est quia iustus
ex fide vivit. Lex autem ex fide
non est. Sed qui fecerit ea vivet
in illis. Inaniter ergo et sine
causa laborasse populus iste ge-
mit qui in legis operibus iu-
stificari sine fide laboravit
sicut et apostolus de eadem
sua ex genere israel. de tribu ben-
iamin hebreus ex hebreis
secundum legem phariseus. secundum
emulationem persequens ecclesiam dei
secundum iusticiam que in lege est.

conversatus sine querela omnia
que sibi fuerunt lucra hec arbi
tratus est propter Christum detrimen
ta, propter quem omnia detrimentum
fecit et arbitratus est velut
stercora ut Christum lucrifaceret
et inveniretur in illo non habens
suam iustitiam que ex lege est
sed eam que ex fide est Ihesu Christi.
Inventa hinc itaque sensim illa
pars eorum que fidem suscepit
loquitur voce capitis sui: In
vacuum laboravi, sine causa
et vane fortitudinem meam con
sumpsi. Et addit: Ergo iudicium
meum cum domino et ita ita in
dicabo ut dominus iudicat ni
chil optimum esse ut non in
lege iustificari sed per fidem premium
iustitie exspectemus. Et opus
meum cum deo meo. Quia coopera
te deo opus meum faciam et
adiuvante gratia legem implebo.
Adhuc tamen et aliomodo prefatum
hoc ni fallor intelligi. Nam quia
dixerat homini dicenti: Servus
meus es tu Israel, ideo forte
voce servi et voce humani ge
neris more locutus est: In
vacuum laboravi. Nam propter
mysterium assumpte humanitatis
assumit in se vocem aliorum hominum
sed iam penitentium. Forte enim
in hoc loco ex eorum persona vox
humani generis accipitur qui post
ignorantie sue caliginem ad
amorem iustitie convertuntur et
veritatis radiis illustrantur, fle
tibus lugent quod erraverunt. Il
luminatus enim quisque respicit
quam turpe fuit quod prius vite
amore laboravit. Quia ergo
genus humanum in gentibus ad
unitatem revertitur, preteritum labo
rem suum penitendo dicens ait:
In vacuum laboravi. Consi
ciat enim quam vane pristina vi
ta laboraverit. Amore enim stu

adversa aliqua perpeti et va
cuum simul et laboriosum est
quia et adversitate mens affi
citur et remuneracionis premio
non repletur. Qui in igitur mala
mundi perpetiendo tolleravit, in va
cuum laboravit, quia vite sue
tempora sine remuneratione per
perdidit. Sed et fortitudinem
suam in huiusmodi laboribus
sine causa et vane consumit
quia eius vita rebus sub
solis nulla remuneratur et
presens tribulatio fatigat ad
omnia hec donec confirma
ta Salomonis testimonium in
sistit dicentis: Vidi cuncta que
fiunt sub sole et ecce universa
vanitas et afflictio spiritus.
Et item: Cumque me convertissem
ad universa opera que fecerant
manus mee et ad labores
in quibus frustra sudaveram
vidi in omnibus vanitatem
et afflictionem animi et nichil
permanere sub sole. Itaque post
ignorantie tenebras anima
lumine veritatis illustrata dolet
se sine causa laborasse pro
commodis temporalibus et terrore
futuri examinis attonita
subiungit: Ergo iudicium meum
cum domino. Et si dicat: Hunc
usque futurum iudicium ignorabam
sed nunc scio quia iudicium meum
erit cum domino, quo meritis
meis cum illo iudicabor qui
de singulis actibus meis et
commissis beneficiis mihi collatis
in illo tremendo examine fiet
discussio. Et opus meum cum deo
meo, quia quicquid hic operor
apud eum servatur in die
novissimo iudicandum, sicut
ait: Ecce scriptum est coram me.
Et ut Malachias loquitur:
attendit dominus et audivit

et scriptus est liber monimenti
torum eo vel opus meum cu
do meo quia iam operabor cu
tum deo meo. que scia et iusticia
sunt faciens. cum ipius adiu
torio. nec quem melius potuerit
interpretet. nos vero sequencia
videamus. Subiungit enim re
demptor noster dicens. Et nunc
dicit dominus formans me ex u
tero servum sibi ut reducam ia
cob ad eum. et israel non congrega
bitur. Bene ait dominus. Ex utero
enim virginali formatus est eo
operante spiritu sancto. non ex contactu u
triusque parentis genitus et
formatus est servus. quia
secundum forma servi quam virgi
ne suscepit creatus est. Ob hoc
etiam dicit. eum dominus ex
utero servum sibi formasse quia
ad hoc venit ut faceret volunta
tem dei. et natus est servus dei.
cum nos econtrario nascamur
servi dyaboli. In baptismo na
sci per eius officium servi dei. Dominus
incipit formans me ex utero
servum sibi. dicit nunc ut redu
cam iacob ad eum. Et sic di
cat. Non sum missus nisi ad
oves que perierunt domus
israel. Sed quia non omnes cre
diturus sunt. israel totus non co
gregabitur in ecclesiam. sed magis
per totum orbem captivus disper
getur. Sequitur. Et glorificatus
sum in oculis domini. tunc cum dixisse
pater clarifica filium tuum. respo
dit de celo dicens. Et clarifica
vi. et iterum clarificabo. Et deus
meus in passione factus est for
titudo mea. quia pater meus
est. Et quia oportebat christum pa
ti. et resurgere a mortuis
die tercia. et predicari in nomine
eius penitencia. et remissi
one peccatorum in omnes gentes

incipientibus ab iherusalem. Re
subiungit. Et dixit parum est
ut sis michi servus. ad su
scitandas tribus iacob. et
feces israel convertendas. Dedi
te in lucem gentibus. ut sis
salus mea usque ad extremum
terre. Parum quippe fuit. ut
filius dei forma servi acci
peret. propter tribus iacob ad
fidem convertendas. et feces
israel id est carnales iudeos ritum
religionis convertendas. nisi et
multitudines per orbem gentes il
luminaret atque omnes. qui sunt
in tota mundi latitudine. si
crediderint. salvaret. paulo
vero et barnabas a iudeis
repudiati. dixerunt. Ecce co
nvertimur ad gentes. Sic enim pre
cepit nobis dominus. Posui te
in lucem gentibus. ut sis in
salutem usque ad extremum ter
re. Quod quidem christo domino specialiter
dictum esse manifestum est. Sed
tamen hoc iam sibi dictum
arbitrantur apostoli membra illius
se esse recolentes. sicut etiam
ipse propter eiusdem corporis uni
onem dixit Saule saule quid
me persequeris. Ob hoc ergo in
terpretati sunt apostoli dictum
esse sibi quod christo dictum est
quia non persequentem sed per apostolos
christus predicavit gentibus
Sequitur. Hec dicit dominus re
demptor israel sanctus eius ad
contemptibile animam ad abho
minatam gentem. ad servum do
minorum. Reges videbunt et
consurgent principes et adorabunt
propter dominum. quia fidelis est. et
sanctum israel qui elegit te. ad co
temptibilem animam gentilium.
ad abhominatam gentem pa
ganorum. ad populum gentilem mul
torum servum dominorum id est ydolorum

dixit mihi redemptor et sanctus
israel. quia reges videbunt et re
(margin: salu-) tem meam usque ad extremum
terre. et principes consurgent
assumpcione pristine in fidelitatis
et adorabunt deum verum non propter
te sed propter dominum quia fi
delis est in promissione quam
dixit abrahe quo benedicentur
in semine tuo omnes gentes
et propter sanctum israel. qui pro im
mensitatem pietatis sua me
elegit te. Ideo enim tandem
credidimus reges et principes
quia viderunt ubique gentes
fidem suscepisse. Sequitur haec
dicit dominus in tempore pla
cito exaudivi te. et in die
salutis auxiliatus sum tui
Tempus placitum est aresur
rectionis salvatoris nostri in
fine seculi in quo deus con
temptibilem animam exaudit
sicut corneliū. Sed et dies
salutis abeadem resurrectione
est cottidie. quia salutem omnis
qui non petit accipit et qui
non querit invenit. Cottidie
enim de ista die dicitur. vos hodie
die si vocem audieritis nolite
obdurare corda vestra. Sed et ita
te paulus ostendit dicens
chorinthijs. Hortamur nos
ne in vacuum gratiam dei reci
piatis. Ait enim. Tempore acce
pto exaudivi te. Ecce nunc
tempus acceptabile. ecce nunc
dies salutis. petrus quoque
dixit. quia omnes prophete a sa
muele et deinceps annuncia
verunt dies istos. In hoc igitur
tempore placito et in isto tempore re
conciliacionis. in hac die sa
lutis exaudit deus gentili
tatem et adiuvat quia omnis
qui cumque invocaverit nomen
domini salvus erit. Sequitur

Et servavi te et dedi te in fedus
populi ut suscitares terram et po
sideres hereditates dissipatas
ut diceres hijs qui vincti sunt
exite. et hijs qui in tenebris
revelamini. Servavi te a malo
et celera de gentibus et dedi
te in fedus populi. ut suscitares
terram et omnem populum ita co
federares ut omnes unum essent
in christo. induta novum hominem
qui renovatur in agnitione dei
secundum ymaginem eius qui cre
avit eum. Ubi non est iudeus et
gentilis. circumcisio et preputium
Barbarus et scita. servus
et liber. Sed omnia in omnibus
christus. Ut suscitares inquit
terram a terrenorum hominum mentes
assumpcione pristini corporis
ad bene agendum exurgens
pervigilem redderis. vel a bin
terna morte iam suscitatos
et hereditates dissipatas id est gen
tes. quas per diversos errores
malignus spiritus dissipaverat
possideres in christo. ut diceres hijs
qui in sua cordis carcere vincti
sunt peccatorum funibus. exite fo
ras confitendo mala. que in
tus occultatis et hijs qui sunt
in tenebris obscuratum habentes
intellectum. alienati a via dei
per ignoranciam que est in illis propter
cecitatem cordis ipsorum dices re
velamini id est velamine ignoran
cie quo mens vestra tegitur abi
cite ut abiecto velamine luce
veritatis illustrari possitis
Sequitur. Super vias pascentur
et in omnibus planis pascua
eorum. Quod per vias vel apostolos
designatur qui nos recto itinere
deducunt ad patriam mansi
onis enim cum singulariter legi
solet christus intelligi. cum autem
vie pluraliter numero ponitur. apostolos
plerosque significat. Super vias

igit͛ .i. sup aplos. uidelicet i
doctina eo͛ pascent͛ fideles et
in omnibus planis pascua eo͛
qma in aptis & latis exposito͛
dictis mens eo͛ spirituali abo
refitit͛. Olim uo no in planis
et latis expositor͛ sermonibus
s͛ m preceptis. et motuosis &
aspis erant pascue fidelium.
qn rigida et involuta legis
doctina pascebant͛. Sed nunc i
planis & latis doctor͛ sermo
nibus alimonia dulci refici
tur͛. Sequit͛ Non esurient
neqꝫ sitient. et no percutiet eos
estus et sol. qma miserator
eo͛ reget eos et ad fontes
aquar͛ potabit eos. No esui
ent neqꝫ sitient. sicut ait do
mi9 Ego sum panis uite
qui uenit ad me no esuriet &
qui credit in me no sitiet um
qm. Et no percutiet eos estus
et sol .i. tribulacionis ardor no
fatigabit aut ledet mete eo͛
qma diuinitus protegent͛ sic
sciptum est Obumbrasti sup ca
put meu in die belli. Et ite͛ sb
umbra illius que desiderabam
sedi. Qma miserator eo͛ reget
eos. ut dicitur Dns regit me
et nichil michi deerit in loco
pascue ibi me collocauit. Et ad
fontes aquar͛ ~~uite~~ potabit eos
de quibus dictum est Haurietis
aquas in gaudio de fontibus
saluatoris. Fontes enim aqu͛
sunt apli. de quibus flucta
uitat͛ emanat. Sequit͛ Et
ponam omes montes meos i uia
et semite mee exaltabunt͛.
Quia in pruias & fontes signati
sunt. ipi et pmotes exprimit͛
.i. apli. pmitu uite celestibus
propinquantes. quibus dictu
est Montes Israel [in margin: mnabilet] uel montes eternis. qui ponit͛ omes in
uiam. qui ad predicandu mit
tunt͛ ut toti orbe ad celeste

regnu pducant. Et notandu
qma no in uias. sz in uiam
ponit͛. qma omes ipi sunt
una uia. qd est xpus et os
unu eligiu concordit͛ pdicat͛
Semite uo sunt pphe. qui eo
altam͛ qm, ad spiritale in
telligentia dicta eo͛ olenat͛
uel precepta diuina psemi
tas designari possunt. que
in nouo testamento exaltat͛
sicut ait domi9 Audistis qa
dictum e antiquis. no me
chaberis. occides. qui aut oc
ciderit reus erit iudicio. Et ite͛
audistis. qma dictu e anti
quis no mechaberis. Ego
aut dico uos. qma omis
qui uiderit mulierem ad con
cupiscendu eam. ia mecha
tus e eam in corde suo. Rur
susqꝫ audistis qma dictu e
oculum pro oculo dentem p dente.
Ego aut dico uob no resis
tere malo. Sed si quis te p
cusserit in una maxilla pbe
illi et alteram. Et item audi
stis. qma dictu e antiquis
diliges pximu tuu. et odio
habebis inimicu tuu. Ego aut
dico nobis. diligite inimicos
uestros. benefacite hijs qui o
derunt uos. et orate pro perse
quentibus & calupniantibus uos
Sic exaltate et ad celestem
conuersationem sublimate sunt
semite dei .i. precepta eius. q
prius in infimis iacebat. Vel.
montes in uia ponit & semi
tas exaltat. quo omia of
fendicula que credentium pote
rant impedire gressus uertit
eo in planum excelsa humilias
et humilia sublimans. ut uer
planum fiant. atqꝫ campestre
Quia uero p has uias et
semitas ad eu totus mundus

dat nemiremus congrue subiciat.
Ecce isti de longe venient et
ecce illi ab aquilone et mari
et isti de terra australi. Ad xpm
namque pscatem venerunt alii a
septentrionali alii a meridi
ciana parte et alii arctis lo
ginquis regionibus que ta
men locali et spiritualiter intelligi
possunt. Ecce inquit isti ve
nient de longe .i. a criminosa
conuersatione et illi ab aquilone
et mari .i. a frigida et amara
turbulentaque gentilitate et i
sti de terra australi .i. de plebe
iudayca que feruore seculi
quasi meridiano soli quodam
incaluit et aura spiritus velut
calido vento perflata est. Quia pertur
bant omnium hominum commocationem
que resuscitato xpo facta est
gaudere fecit omnem creaturam
cum subdit. Laudate celi et ex
ultet terra iubilate montes lau
dem quia consolatus est dominus
populum suum et pauperum suorum mi
serebitur. Possunt autem per celos
virtutes angelice designari
et per terram terra per montes uo
sancti predicatores. Celi igitur .i. ha
bitatores celorum angeli laudare
iubentur atque terra .i. terreni
exultare montesque laude iubi
lare .i. apostoli gloriam dei predicare
quia ipse dominus ihesus conso
latus est .i. per se ipsum visitat
et redemit populum suum et post
mitte huius tribulacionem misere
bitur pauperum suorum qui pro eius
amore spontanea mente pau
pertate colluerunt dicentes. Quia
propter verba labiorum tuorum ego
custodivi vias duras. Tales
enim pauperes plenariam consequentur
misericordiam cum venerint tempora refri
gerii. Quia vero diversis inter
im afflictionibus premuntur

et non nulli eorum inter adversa
pusillanimes fiunt. Apte
subiungit et dixit syon dere
liquit me dominus et dominus
oblitus est mei. Putat enim syon
.i. anima xpiana minus adhuc
perfecta vel etiam certa in suis
membris infirmantibus se tempore
adversa relicta a domino. Quia
mox a tribulacionibus non eri
pitur et oblivioni se abscon
ditam quia diuturnis malis
pressuribus atteri permittitur. Deus
autem memoria nec oblivi
one incipit nec recordacione
cessat. Sed tamen aliqua de
fectus pretermittit more ne
tu oblivisti dicitur et tu post
longum tempus quem volunt
visitat more mutabilitatis
consuetudine recordatus
nosti. Syon semper igitur persecutoris
aliquotiens estimavit certa
se diminutus oblivioni tra
ditam. Quia tot et tanta
mala per multos annos pa
ssa est ab adversariis ut semet
ipsum derelictam cogeret. Sed
quid eius estimacioni deus
respondet. Vnquid oblivi
sci potest mulier infantem
suum ut non misereatur filio ven
tris sui et si illa oblita fuerit
ego tamen non obliviscar tui.
Michi in hoc modo inveniri
potest quod tanto affectu quis
diligeret quanto mater filium di
ligit. Et tamen vberioribus cari
tatis visceribus et perfecta
tiori affectu diligit deus filios
suos. Nemo ergo cum aliquid
patitur molesta estimet se a
deo derelictum aut oblivioni
traditum quoniam quem diligit
dominus corripit flagellat autem
omnem filium quem recipit et
et subiungit dicens ad syon

Ecce in manibus meis descrip
si te · muri tui coram oculis me
is semper · venerunt structores
tui · destruentes et dissipatores
ate exibunt · In manibus me
is descripsi te qualis eras co
struenda · sicut ezechieli mo
stratum est · in ultima parte sue
visionis · quia diligenter ibi de
terminavit mensuras omnium
cubitorum civitatis omnes eius descrip
tiones · et mensure domus illius
edificium ecclesie moresque in statu
depingunt · Unde et ibidem propheta
dictum est · Fili hominis ostende
domui israel templum · ut con
fundantur ab iniquitatibus
suis · et metiantur fabricam
et erubescant ex omnibus
que fecerunt figuram domus
et fabrice eius exitus et
introitus et omnem descriptio(nem)
eius et universa precepta eius
cunctumque ordinem eius et omnes
leges eius · ut custodiant des
criptiones eius et precepta
illius · et faciant ea · Dicit ergo
in manibus meis descripsi
et pulchra varietate depinxi
et te semper in manibus me
is teneo · sicut de meis ovibus
dixi · quia non rapiet eas
quisquam de manibus meis
Et et muri civitatis tue semper
sunt coram oculis meis · quia
sine intermissione eos in tuendo
custodio · ne qualibet ex parte
frangantur · et adversitatem suam
inimicos admittant · Non igitur
ut estimaveras te dereliqui
aut oblitus sum · tui semper
tamquam terra fuisti · Ego quidem
sicut eras construenda descripsi
te · et nunc venerunt structores
tui · qui te sicut eras descripsi

edificent · id est predicatores de
quibus unus ait · ut sapiens
architectus · fundamentum po
sui · Qui enim non te destruebat
et dissipabat · id est gentiles qui
filios tuos ydolis ymolare
compellebant · vel heretici qui
eos seducebant · nunc exibunt
ate · quia penitus expellentur de finibus
tuis · Sequitur · Leva in circui
tu oculos tuos et vide · omnes
isti congregati sunt · venerunt
tibi · Vivo ego dicit dominus
quia omnibus hiis velut
ornamento vestieris · et cir
cumdabis tibi eos quasi sponsa · le
va oculos mentium · id est animum
per totam orbis circumspice · quia
omnes qui sunt in circuitu tuo
id est in oriente et occidente · in
septentrione et meridie · congregati
sunt in una voluntate ecclesie
dei · et passibus cordis venerunt
tibi spiritualiter · vere non dicitur
Vivo ego dicit dominus · iura
mentum dei est · Iurat ergo do
minus · quia omnibus hiis qui
congregati sunt · velut orna
mento vestieris precioso · et cir
cumdabis tibi eos · quasi sponsa de
core magno · Fuit enim in du
mentum christi tota ecclesia generaliter
dicitur · sit indumentum sunt ecclesie
singulorum · anime que ab errore
conversi · eandem ecclesiam · circu
dant · eiusque fidelius inherendo · circuidant
felix qui tantis multitudinibus cum tanto
quibus virtutis ut ornamentum circumdat
ecclesie · Sequitur · Quia deserta
tua et solitudines tue · et ter
ra ruine tue · nunc angusta erit
pre habitatoribus · et longe fugabuntur
qui absorbebant te · De
serta tua et solitudines tue
id est loca tua in quibus raro ·

quisquam fidelium habitabat et
terra ruine tue .i. ubi filii tui
corruerant in ydolatriam timo
re penarum. nunc omnia hec
loca erunt angusta fidelibus
qui in eis habitabunt. et ge
tiles qui filios tuos absorbe
bant in uoraginem ydolatrie
vel heretici qui eosdem natos
tuos vel absorbendo sibi in
corporabant longe fugabuntur
de regionibus tuis. Sequitur
Adhuc dicent in auribus tuis
filii sterilitatis tue. Angustus
michi est locus fac michi spa
cium ut habitem. Dum quidem
quasi sterilis fuisti in temporibus
mem. quia uix quemquam ge
nerare per euangelium poteras.
Sed nunc tot filios habitu
ros ut amplissimas basilicas
fabricare tibi necesse sit. Vel
ita dicent filii tui. Angustus
michi locus est in synagogis
fac michi spacium ut habitem
in ecclesiis. ut habitem latius.
ut non comprimar blasphemiis
iudeorum. ut totum orbem tua
mecum capiat latitudo. Sequitur
Et dices in corde tuo. Quis ge
nuit michi istos. ego sterilis
et non pariens transmigrata
et captiuata et istos quis
enutriuit. Ego destituta et
desolata. et isti ubi hic erant.
Pace tandem ecclesie data. cum
totus orbis ad fidem conuolaret.
mirata est ipsa filiorum suorum
multitudinem. quod tanta fecun
ditate donaretur. que prius quasi
sterilis fuerat et de loco ad locum
propter aduersarios migrare consue
rat secundum illud. Cum uos per
secuti fuerint in ciuitate ista.
fugite in aliam. et multa iniu
riarum suorum ueluti in chaldea te

nebatur captiua et seruilibus
officiis mancipata. Unde et
omni auxilio destituta uidebatur
et desolata inter manus hosti
um predonumque. et ipsa stupuit. unde sibi
tam subito prouenit tanta fe
cunditas. Quomodo autem posset
fieri ut copiosa multitudo fili
orum diceret Angustus michi
est locus. fac michi spacium
ut habitem. Dominus insinuat
subiungens. Hec dicit dominus
deus. Ecce leuo ad gentes
manum meam. et ad populos exal
tabo signum meum. et afferent
filios tuos in ulnis. et filias
tuas super humeros portabunt.
Leuo inquit dominus ihesus ad gen
tes manum meam qui mutu cio
aduocacionis eam. et dicam. Ve
nite ad me omnes qui labora
tis et onerati estis. et ego uos
reficiam. et ad omnes populos qui
sub celo sunt. exaltabo regale
signum meum. id est uirtute crucis
mee. ut omnes ad illud confu
gerent. et afferent filios tuos
in ulnis id est uirtute exemplorum
bone actionis sue. qui suscitan
do ad bene uiuendum eos addu
cerent. et filias tuas id est animas
imbecilles. cum paciencia portabunt
super humeros cordis sui. ut
eas tibi fideliter offerant. Sequitur
Et erunt reges nutricii tui. et
regine nutrices tue. Isti reges
uiri reges uocantur. quia pre
lati cunctis motibus carnis.
modo luxurie appetitum frenant
modo estum temperant. auari
cie modo gloriam elationis incli
nant. modo suggestiones liuoris
obruunt. modo ignem furoris ex
tinguunt. Reges ergo sunt qui
temptationum motibus conse ^ suarum
tiendo succumbunt sed regendo

precesse noluit. Humiliter te
rre sunt vel sicut femine. vel
minus fortes anime electe
et tibi reges nutritii sunt eccle
et nutrices eius tales regine
Et audiamus ipsos nutrices
eius Paulus et Sylas et thi
motheus discipulis aiunt.
facti sumus parvuli in medio
vestri tamquam si nutrix foveat
at filios suos. Et item Pau
lus Tamquam parvulis in xpo
lac vobis potum dedi non escam
Nec non et Petrus Sicut modo
geniti infantes rationabiles
sine dolo lac concupiscite ut
in eo crescatis in salutem. Sed et
reliqui sancti doctores qui reges
eam usque hodie nutriunt. eccle
sie et sicut femine in conventibus
ancillarum dei faciunt. Bene ita
que dictum est eccle. qui reges
erunt nutritii tui. et regine nu
trices tue. Sequitur. Vultu in terram
demisso adorabunt te. et pul
verem pedum tuorum lingent
Hoc adimpletum est. quando paga
ni ad ecclesiam venientes. prosterne
bant se ad pedes sacerdotum osculan
tes eos. ut peccatorum suorum indul
gentiam consequerentur. et baptis
mi gratiam. vel quia caput
eccle xpus est caput adoran
mus eius. et pulverem pedum
eius lingit. quia predicti
reges quicquid in pedibus eccle
terrenum operis adheret. suo ser
mone tergunt atque lingunt.
Sequitur. Et scies quia ego
dominus super quo non confundentur
qui expectant eum. Quando fac
ta sunt hec omnia. tunc per
fecto cognovit eccla que prius
se derelictam et oblivioni datam
putabat. quia quicumque dominum
ihesum in suis tribulationibus et
temptationibus expectat. non con

fundetur. qui aderit illi in
auxilio optimo. ut liberet eos
atque glorificet. Non confundentur
inquit qui expectant eum. Et
quare non confundantur etiam
sequentibus verbis ostendit dicens
Numquid tolletur a forti preda
aut quod captum est a robusto
salvabitur. Apud homines quidem
videtur impossibile. ut preda
quam fortissimus tyrannus
ceperit ei possit eruiri. et
quod robustissimus predo cepit
salvari queat de manu eius
Sed quia deo nichil est difficile
dominus ihesus non hominem sed eum
qui omnes homines captivos
tenebat antiquum hostem pro
stravit ac demum tulit ab
eo captivitatem in peccatis for
nicari cogebat. et ille robusto
violenter abstulerat ipse capti
vitatem salvabit. Et hec
captivitas tunc precipue libera
ta est. quando gentilitas. que in ydo
lis huic robusto tyranno for
nicabat ad fidem conversa est. que
quia persecutiones ab infidelibus
sustinuit. postquam in xpo pie
vivere cepit. apte subditur. Eos
vero. qui iudicaverunt te. ego iu
dicabo et filios tuos ego sal
vabo et cibabo hostes tuos
carnibus suis. et quasi musto
sanguine suo inebriabuntur.
Et sciet omnis caro. quia ego
dominus salvans te. et redemptor
tuus fortis iacob. Illa eos qui
iudicaverant iniuste iudicabit
dominus in die novissimo sempiternis
cruciatibus quos eis intulerunt
et filios eccle quos olim in
fideles condempnaverunt ipse
salvabit in regno celorum et
tunc hostes eius pascet car
nibus. quia faciet ut car

nalitatem suam dentibus in
terioribus hominis pre nimio
dolore devorent sine fine pla
tientes et semper rixantes quia
carnaliter vixerunt. Cibabit
eos carnibus suis ut nec quidem
aliorum sed sua morte satientur
et quia carnales sunt et spiritum
dei non habent suis vesti
carnibus et quasi musto san
guine id est peccato quod carnis et san
guinis est inebriabuntur. quando
sicut septimo commotione com
movebitur terra id est quisque peccator
a cogitatione agitabitur sicut
ebrius recordatio quippe ma
lorum que fecerunt conturbabit
mentem eorum et inebriabit ne
quicquam et sobrio corde possint
letitie iustorum fieri participes
et tunc omnis caro id est omnis
homo et bonus et malus fiet
indubitanter quia dominus est
qui salvat electorum ecclesiam et
quia fortis iacob id est ille qui luc
tatus est cum iacob rede
mit eam ab omnibus malis
Nam videbunt filium hominis
venientem in nubibus celi in
virtute multa et maiestate
et mittet angelos suos cum
tuba et voce magna et congre
gabunt electos eius a qua
tuor ventis a summis celorum
usque ad terminos eorum.

Hec usque dominus ihesus
electis suis multa
bona promisit et nunc
infideles iudeos increpat
alloquitur. Nam sequitur et
dicit dominus. Quis est hic liber
repudii matris vestre quo dimi
si eam aut quis est creditor
meus cui vendidi vos. Ecce
in iniquitatibus vestris vendi
ti estis et in sceleribus vestris
dimissi matrem vestram quia ve
ni et non erat vir vocavi et
non erat qui audiret libellum
quidem repudii dabat mari
tus odiose uxori quando dimi
ttebat eam et homo indigens
non inique filios suos vende
bat creditori suo. Sed dominus
ihesus matri iudeorum id est synago
ge velut odibili coniugi se
dedisse libellum repudii non
agnoscit quo ipsa potius eum
reliquit. quam ipsi eam et eos
creditori non vendidit quia te
sum alicui nequaquam mutu
averat id est pretium non contraxerat
ut necessitate compulsus a
varo creditori id est diabolo eos
redderet. Nichil enim ab hoc
creditore accepit. Venit enim
inquit princeps mundi huius
et in me non habet quicquam. Non
ergo dominus ipse iudeos vendi
dit. sed ipsi potius in iniquita
tibus suis vendiderunt se diabo
lo similiter pecunia eius
homicidium namque pecunia
diaboli est. Ille enim ab initio
homicida est. Fecisti homicidium
diaboli pecuniam suscepisti. Fecisti
adulterium diaboli pecunia est
diaboli enim ymago in eo est
et superscriptio. Commisisti adulterium
accepisti a diabolo nummisma
furtum. falsum testimonium. rapa
citas. violentia. invidia. super
bia. hec omnia diaboli census
est. diaboli est thesaurus. Talis
enim pecunia de cuius moneta
procedit hac pecunia emit ille
quos emit et efficit sibi servos
omnes qui de huius census quan
titate susceperint. Non igitur ab
eo. Sed a se ipsis venundati sunt
iudei iniquitatibus suis. quam
sponte propria quisque se diabolo
vendit dum voluntarie seruit
peccato. Hinc namque de achab
dicitur quia venundatus est ut faceret

malum. Hi itaque qui auctorem
vite interfecerunt, qui falsum te-
stimonium adversus eum qui veri-
tas est protulerunt, qui prius iudam
eum tradiderunt, merito in suis in-
iquitatibus venditi et propter sce-
lera eorum mater in sceleribus eorum
dimissa est. Quia tanta in dominum
et in discipulos eius mala co-
miserunt, ut et omnis syna-
goga sibi consentiens impiorum
simul necem agno principes sa-
cerdotum et seniores persuase-
runt populis ut peterent barra-
bam, iesum vero perderent. Cuncto
populus ille unanimiter ait: Sanguis
eius super nos et super filios nostros.
Venit enim salvator ad eos na-
scens de virgine et non erat
inventus vir aliquis, id est viriliter
agens, sed omnes declinaverunt,
simul inutiles facti sunt.
Vocavit eos ad gratiam novitatis
predicatione sua et non erat
qui audire eum vellet.
Non erat autem vir sive homo,
omnes enim veri dei ymagine
relinquentes bestiarum et serpen-
tium susceperunt ymaginem. Non libel-
lum repudii eorum matri dedit
dominus nec creditori vendidit
eos, sed scelera ipsorum atque pecca-
ta demonibus eos vendiderunt,
impiorum seculi voluptatibus
irretiti, ut illi parente et illa
coniugem derelinqueret, quam
velut adulteram ultius tene-
re ipse non potuit, sed volente abi-
re permisit. Libello dimissi sunt
ab eo ut in innumeris calami-
tatibus nullo auxiliante
opprimantur, ad quos et subiungit
dicens: Numquid abbreviata
est et parvula facta est manus
mea ut non possim redimere,
aut non est in me virtus ad libe-

randum. Magna enim manus,
id est potestas eius, qua quondam
patres eorum a cunctis tribulatio-
nibus eripere solebat, non est
abbreviata ut et istos redimere
similiter non posset a captivita-
te qua per totum orbem disper-
si tenentur, si redimi mererentur,
neque virtus ei deest ut ab hac
servitute longissima liberaret
eos, si liberatione digni essent
ut patres eorum. Nam ut virtutem
suam non minoratam esse demon-
straret adiungit: Ecce in increpa-
tione mea desertum faciam ma-
re, ponam flumina in siccum, com-
putrescent pisces sine aqua et
morientur in siti. Induam celos
tenebris et saccum ponam operi-
mentum eorum. Qui quondam
increpavit mare rubrum et exsic-
cavit, nunc increpatione (sua) deser-
tum faciet mare seculi huius, id est
turbulentam et amaram voluptatem
vel mundana malitia. Et qui sic-
cavit aquas iordanis ut transi-
ret populus israel, siccabit nunc
flumina secularium dogmatum
ut sine obstaculo per viam rectitu-
dinis populus electorum transeat
ad regna polorum. Civitatis autem
gomorre fluminibus compu-
trescent pisces eorum, id est vel demo-
nes qui in eis natabant vel infide-
les homines qui erant in mali-
tia generati, in eis semper in ma-
lo conuiuebat noxia liberta-
te propriis voluntatibus subeorum
profundo dimissi. Computre-
scent pisces sine aqua munda-
ne sapientie, quia dampnatis
omnibus eorum predicamentis
apparebit fetor impietatis eorum,
et morientur in siti, quia prim
initate cognita siluerint ille
falsitatis doctrine, deficiet vita
pusillitatis eorum que ex augmento huius-
modi dogmatum subsistebat.
Celi quoque, id est doctores synagoge.

qui superna sepe videbant in-
duentur .i. operientur tenebris igno-
rancie ut lumine virtutis vel
intelligencie in eis non appareat
et factus qui christus lugentium
et penitentium fiet opinio ta-
cens ut sub apostolis vel sub ecclesia
penitenciam agant Vel in sacco
designatur asperitas et primo peccatorum
doctores videlicet operiuntur sacco
quia commendant peccatoribus questa-
cione ut nil in eis nisi peccatum
appareat Deinde salvator ad
illud tempus quo in terris con-
versatus est locucione sua con-
venit dicens subdens Dominus
dedit michi linguam eruditam
ut sciam sustentare eum qui
lapsus est verbo Nam in ipsa dispen-
sacione assumpti corporis eruditus
est et linguam accepit discipline
ut sciret quando deberet loqui
quando tacere Linguam namque erudi-
tam ad predicandum dedit ei pa-
ter ut eum qui lapsus in peccato fu-
erat sustentaret verbo suo pru-
dencie sciret ne in peius caderet
sed magis ad bonum consurgeret
Linguam eruditam habebat quam
et inimici et amici eius confite-
bantur quia numquam sic locutus est
homo sicut hic loquitur Verbo sus-
tentabat eum qui lapsus fue-
rat cum diceret paralitico
Confide fili Remittuntur tibi
peccata tua Et alii Ecce sanus
factus es iam noli peccare
ne deterius tibi aliquid contingat
Et mulieri Nec ego te condempna-
bo vade et amplius iam noli
peccare Atque simul omnibus pe-
nitenciam agite appropinquabit
enim regnum celorum Ita verbo suo
dominus sustentabat eos qui lap-
si fuerant Sequitur Erigit ma-
ne mane erigit michi aurem
ut audiam quasi magistrum Quid
per mane nisi supremus adventus
divine contemplacionis exprimitur

quam mentis divino lumine tota dif-
funditur Mane ergo erigebat
dominus aurem filio hominis ut au-
diret enim quasi magistrum quia luce
contemplacionis sue mentem
eius circumfundens ad summa le-
vabat et nulla luce accessibili
docebat enim quidquid homines
doctus erat Unde et ait quia
ego ex me ipso non sum locutus
sed qui misit me pater ipse mi-
chi mandatum dedit quid dicam aut
quid loquar et scio quia manda-
tum eius vita eterna est Que
ergo loquor sicut dixit michi
pater sic loquor Et cum pre-
dicacionem suam consummaret di-
xit suis Omniaque audivi a pa- discipulis A
tre meo nota feci vobis Sequitur
Dominus deus aperuit michi aurem
ego autem non contradico retror-
sum non abii Dominus deus aurem
cordis ei aperuit ut verba eius
intelligeret et precepta eius
audiret Ipse autem non contradicit
hiis que audiebat sed in omnibus
obediens fuit Neque ab hiis que
preceperat retrorsum abiit sed
in eis usque ad finem perseveravit
factus obediens usque ad mortem
Et tunc nos postquam dominus
nobis aurem aperuit contra-
dicimus ei quia fuere bona no-
lumus que intelligimus et si que
bona inchoamus plerumque sic ut
ab eo retrorsum convertimur
Sed qui dicit se in christo manere
debet sicut ille ambulavit
et ipse ambulare ut precepta
dei que audivit non contradi-
cat sed in omnibus obediat ut
ab eadem obediencia retrorsum
non eat sed in bonis que cepit
usque in finem perseveret Redemptor
vero noster hoc precipue manda-
tum accepit a patre suo ut animam
suam poneret pro omnibus suis
Unde et passionem suam in qua
servavit obedienciam inquit nar-

rare inchoat dicens. Corpus
meum dedi percucientibus et ge
nas meas vellentibus. ffaciem
meam non auerti ab increpantibus
et conspuentibus in me. Hec eciam
dicta sunt quia iudei dampnaue
runt eum reum esse mortis et
ceperunt conspuere eum. et ve
lare faciem eius. et colaphis ce
dere et dicere ei. prophetiza et mi
nistri eum alapis cedebant
et quia pilatus tradidit eum
flagellis cesum. vt crucifigeretur.
atque milites duxerunt eum
intro in atrium pretorii. et con
vocantes totam cohortem. in
duerunt eum purpura et im
posuerunt ei plectentes coronam
spineam. et ceperunt salutare eum
aue rex iudeorum. et percuciebant
caput eius harundine. et con
spuebant eum. Sequitur.
Dominus deus auxiliator meus
et ideo non sum confusus. Ideo
faciem posui meam vt petram duri
ssimam. et scio quoniam non confundar.
Iuxta est qui iustificat me.
Constantie passionis huius c
in dominus auxiliator. non enim
sum solus. sed pater mecum est
et ideo non sum confusus inter
tot contumelias et irrisiones
et obprobria. sed proposito in gau
dio sustineo crucem. confusione
contempta. Ideo posui faciem
meam vt petram durissimam.
inter omnes illusiones et iniu
rias. vt nullatenus erubescam
et scio quoniam propter hec omnia
que passus non confundar sed
potius glorificabor. quia quem
clamore iudeis insultantibus
nunc descendere nolo. postmodum
militibus custodientibus resurgam
de sepulchro. Iuxta est qui iu
stificat me. quia qui misit
me mecum est. et non reliquit
me solum. quia que placita
sunt ei facio semper. Sequitur.
Quis contradicit michi. Ste
mus simul. quis est aduersa
rius meus accedat ad me. Si
quis inquit contendit mecum veniat
et stemus simul ante tribu
nal pilati vt accuset me
quantum poterit et si quis
est aduersarius meus accedat
ad me vt iniqua voluntate
sua impetus meos expleat et
nondum intelligitis verbis quantum
pro nobis pati saluator opta
uerit. Sequitur. Ecce deus dominus
auxiliator meus. quis est
qui condempnet me. dominus
deus auxiliator meus. quia
videbitis filium hominis seden
tem a dextris virtutis dei et
venientem in nubibus celi. quis
igitur audeat me condempnare
Cum enim dominus hoc dixisset.
mox princeps sacerdotum scidit
vestimenta sua dicens. Audi
stis blasphemiam. Quid vobis
videtur. at illi responderunt Reus
est mortis. Sed ut auctoritas
eorum non timeretur infirmitas eorum
demonstratur. cum subditur. Ecce
omnes quasi vestimentum contere
tur. tinea comedet eos. Ac si di
cat. Citius inueterati mo
rientur et a vermibus comedentur.
Sicut certe quasi vestimentum ac
in ornamentis et vitalibus conteretur.
Vel quia nullus eorum potest
iustificari presente domino eos
quasi vestimentum veterascent
quod autem inueterascit perditioni
proximum est et quasi tinea eos
comedet eos. conscientia vide
licet peccatorum et zelus contra
saluatorem. Conuersus ad eos do
minus clamat. Quis ex vobis
timens dominum. audiens vocem

seruii sui. nec si dixit. Si quis
e in uobis. qui deum timeat.
audiat uocem meam. Neque enim
a me ipso ueni. sed ille me mi
sit. Quare loquelam meam non
cognoscitis. Si ueritatem dico.
quare uos non creditis michi. Qui
est ex deo uerba dei audit. propterea
uos non auditis quia ex deo
non estis. Sequitur. Qui ambu
lauit in tenebris et non
est lumen ei. Speret in nomine
domini et innitatur super deum suum
Omnis inquit conuersatione sua
hactenus in tenebris igno
rancie duxit. et nec diuinitatis
ueritatis lumine illustratus est.
Speret in nomine domini. quia
omnis quicumque inuoca
uerit nomen domini saluus erit
siue iudeus siue gentilis. Et
innitatur super deum suum. id est non
in operibus legis querat iusti
ficari. sed credat in eum qui iusti
ficat impium. ut ei sua fides
reputetur ad iusticiam. secundum pro
positum gratie dei. Si enim abra
ham ait apostolus ex operibus
iustificatus est. habet gloriam
sed non apud deum. Quem ergo
non ex fide. sed ex operibus suis
mittitur iustificari. non super deum
sed super se ipsum innititur. Ille uero
innititur super deum suum. qui
in Christo Ihesu credit ut iustificetur
ex fide Christi et non ex operibus legis.
Item persecutoribus suis dicit
dominus. Ecce uos omnes accen
dentes ignem accincti flammis.
et addit. ambulate in lumine
ignis mei. et in flammis quas
succendistis. De manu mea fac
tum est hoc uobis. In doloribus
dormietis. Ignem enim passionis
succenderunt ei. et flammis
accincti sunt quo furore armati
mentem. Sed dicit ignem lumine
resulsit quia ex passione et re
surrectione saluatoris totus mun
dus illuminatus est. Hoc est ergo
quod ait. Ecce omnes uos accen
dentes ignem accincti sunt fla
mis. Et misericorditer admo
nendo subdit. Ambulate in lumine
ignis uestri. id est ponite gressum
actionis uestre in luce fidei.
que de passione mea tamquam
auctoritas surgit. per gloriam resu
rectionis uobis resplendet. Et in
flammis quas succendistis am
bulate. id est ardores tribulacionum
quos michi excitastis in ani
ma. iam pro nomine meo tolle
rate libenter amici. sicut sancti
mala que sunt intulistis
postmodum ipse pertulit. De ma
nu mea factum est hoc uobis.
quia donatum est uobis non
solum ut in me credatis sed ut
etiam pro me paciamini. In dolori
bus dormietis. id est in passionibus
pro nomine meo delectabimini
et requiem eam estimabitis.
Ceterum si ad eos qui in infideli
tate permanserunt hic sermo
dirigitur. per sententiam iuste re
tributionis eis dicitur. Ambu
late in lumine ignis uestri
et in flammis quas succendi
stis. Ac si dicat. Ignem passi
onis quem in me succendistis
patimini. et per flammas trastis.
quas michi accendistis. ut quod
quid ego uel discipuli mei pas
si sumus a uobis. uos paciamini
a romanis. De manu mea
factum est hoc uobis. ut omnia
mala hec pateremini. quia
contra uos feci uenire roma
nos. et de uobis uictoria illis
concessi. Ducti uero in captiui
tatem dormietis in doloribus
quia usque ad aduentum helie

iacebitis inmiseriis hui9 capti
uitatis · et sompno infidelitatis
grauabimini · Vel · post omem hac
tribulatoem dormietis in dolori
bus · quia cu corpus inmorte
soporatu fuit · aia una gehe
nalium tormentoz dolores susti
nebit · Vel · sibi ipsis omnes fuste
derunt · ignem · et flammas robo
rauerunt · quia habebant in se
ligna · fenum · stipula · spinas et
tribulos · ac lolium · et quia accen
ti sunt flammis ac candati ·
et sibi incendium roborauerunt
prouocantes ad salutem · et dicit
eis ambulate in lumine ignis
uri · et in flammis quas succen
distis · ut in principio atque suppli
ciis distat dei potentia · et re
deant ad salutem · Significat
aut ut dem est captiuitate
corpoz · Hec de cordis psidie
ludeoz locutus de cetero ad
utile consequenter loquitur ad illos
qui exeodem ppl̄o · fide fuste
piunt dicens ·

Audite me qui sequimi
quod iustum e · et queritis
dominum · Attendite
ad petram unde excisi estis · et
ad cauernam laci · de qua precisi estis ·
Attendite ad habraham patre
urm · et ad saram · que peperit
uos · quia unum uocaui eum ·
et benedixi et multiplicaui eu ·
Consolabitur dns syon · et co
solabitur omnes ruinas eius
et ponet desertu eius qsi de
litias · et solitudines eius qsi
ortum domini / gaudium et letitia
inuenietur in ea · gratiaz actio · et
uox laudis · Audite inquit
me uos · qui sequimini iustitia ·
que ex fide e · et queritis non
aurum neque argentum sed domini
patre · festinantes ut ad eius
uisione peruengatis · Attendite

ad petram unde excisi estis
i · considerate duritia cordis
infidelium · unde secto predica
tionis mee estis · ubi sicut peccatoz
mea · ut illi lapides in edi
ficio celesti ponerentur · Et ad ca
uernam laci de qua precisi estis ·
Attendite i · fauces barathri
de quibus misericordie liberati
estis · cogitate populus enim
ille perfidus · ex magna parte
sui iam dampnatus e i infer
no · et in eis qui uiuo moriuntur
cottidie dampna · Sed uos
in eadem perfidia positi cu in
eunde lacum tharthareum rui
turi essetis · ab ore illius estis
precisi · antequam penitus deuo
raremini · i · ante terminum uite
presentis · Hec inquit attendite
ac deinde attendite ad abraham
patrem nostrum · Tale est quod apostolus
ephesiis ait · Memores quia
aliquando uos eratis gentes in
carne · qui dicebamini preputium
ab ea · que dicitur circumcisio in car
ne manu facta · qui eratis
illo tempore sine xpo alienati a
conuersatione israel · et hospites
testamentoz promissionis spe
non habentes · et sine deo · in
hoc mundo · Nunc aut in xpo
ihu · uos qui aliquando fuistis
longe · facti estis prope · iunc in
sanguine xpi · Similiter et xpus
hoc in loco coniungit · Attendi
te ad abraham patre uem ·
cuius filii facti estis per fidem ·
Non enim omnes qui ex israel · hii
sunt israelite · neque qui semen
sunt abrahe · omnes filii · Sed
in ysaac inquit uocabitur tibi
semen · i · non qui filii carnis
hii filii dei · sed qui filii sunt
promissionis estimantur in semine
Et ad saram que peperit uos ·
attendite · quia non estis filii
ancille · sed libere · Iudei enim

generati in servitute legis sunt
filii agar. xpiani vero sunt filii
sare in libertate gratie geniti. Quem
primum inquit vocavi eum et
benedixi. et multiplicavi eum
ut sit pater omnium credentium
non eorum tamen qui sunt ex
circumcisione sed eorum qui sectantur
vestigia fidei eius. ex gentibus
quia qui ex fide sunt, abra
he sunt iudei sive gentiles.
Consolabitur ergo dominus ad pri
mevus syon id est ecclesiam. Aut
si forte pater ista loquatur du
dicit quia consolabitur dominus syon
et ruinas eius. de filio dicere
intelligendus est vel de spiritu sancto.
Consolabitur ergo dominus syon
dans ei post afflictionem pacem
post tristitiam gaudium. post ste
rilitatem fecunditatem. et conso
labitur omnes ruinas eius
erigens delicta. restaurans
eruta. quo allevat dominus
omnes qui corruunt et erigit
omnes elisos. Et quo fiat hec
consolatio subdit. quia po
net desertum eius quasi deli
tias. ecclesie. Hoc autem loco per
desertum vel solitudinem ecclesie quid
aliud quam bonorum destitucio de
signatur. unde et subinde tem
pore ieremias peccatorum civitatem
deplorat dicens. Quomodo sola se
det civitas plena populo. Va
cua enim timore dei pectora
et humore celestis gratie aren
tia deserto squalentis heremi
comparantur. Quod desertum usus fuerat
hic mundus. quando redemptor
in carne apparuit. desertus
enim erat ab omni cultura fidei
et timoris dei. et peccatorum spi
nis obsitus. squalebat tamquam
ager incultus. et multa penitus
bonorum operum fecunditate
habebat nulla umbre spiri

talis que excipiebat ex apostoli
ca predicatione. rudis campus
proscinditur et excolitur. et di
vini verbi semine fecundatur
ac virtutum floribus adornatur
quasi deliciarum paradisus amenus.
Bene ergo tu primitus plena
mundi rationalitatis dicitur quia
deus ponet desertum syon quasi
delitias et solitudinem eius
quasi ortum domini. ut ubi ha
bundaverat peccatum. superhabun
daret gratia. et sit anima eorum iuxta
ieremiam quasi ortus irriguus.
Quod autem addit. quia gaudium
et letitia invenietur in ea gratiarum
actio et vox laudis. De exul
tatione fidelium et publicis
ecclesie solempnitatibus. que per
quam tempore crescente per seruitiones ubique
fiunt. dictum intelligimus. Post
hec omnipotens pater plebem suam
de adventu nove gratie alloquitur
dicens. Attendite ad me populus
meus et tribus mea me au
dite. quia lex a me exiet et
iudicium meum in lucem populorum
requiescet. Nam populum suum
decem tribus appellat. et tribu
suo populum iuda. qui et tunc mul
to tempore decem tribuum coluit. quia
israel serviebat ydolis. et de regno
salvator erat nasciturus. Cuius
adventum ut populus iste semper
sollicitus expectaret ac suspice
ret. iubet eum ad se attendere
dicens. quia lex a me exiet
lex scilicet nova. quo vetus
iam dudum fuerat data. et iu
dicium meum quo iustus eos qui
in me credere noluerint et eos
qui respuere noluerint iudica
bo. requiescet in lucem populorum
id est in illuminationem gentium. De hoc
iudicio dicit filius dei. In iudi
cium ego veni in hunc mundum
ut qui non vident videant et qui

videant terram sicut .i. ut heretici gentiles videant et superbi in di cecitate cordis incurrant. Iam non de punitione eiusdem unigeniti subditur. Prope est iustus meus egressus est salvator meus. Prope est quia inter nos conversatur et nescitis. Egressus est enim de illa secreta habitatione divinitatis sue quia assumpto corpore egressio eius. Vel de utero virginis egressus est tamquam sponsus procedens de thalamo suo. Ubi de principibus ceterorum subnectitur. Et brachia mea populos iudicabunt. Hec sunt brachia domini apostoli per quos fortia potentie operatur. Nam sicut secularis fundamentum est Christus est atque fundamenta eius apostoli sunt et prophete, ita et brachium domini Christus est et brachia eius apostoli qui eum iudicabunt populos sicut eis dictum est: Quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt. Tunc quoque iudicabunt populos qui sedebunt super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel. Sequitur: Me insule expectabunt et brachium meum sustinebunt. Non solum inquit regiones que sunt in ampla mundi latitudine sed insule maris expectabunt me et sustinebunt brachium meum .i. prestolabuntur filium meum quia ipse expectatio gentium. Possunt et hee insule intelligi anime sanctorum que in persecutione mundi istius fluctibus undique solidate sunt fide vel ceterorum multitudo cogentibus. Pater enim venit in filio quo deus erat in Christo mundum reconcilians sibi. Sed pater prius nominatur et deinde filius .i. brachium patris quia filius ex patre est, non pater ex filio. Brachium enim dei filius

eius est, non quod deus pater figuram determinet carnis humane atque filius tamquam membrum corporis hereat, sed quia omnia per ipsum facta sunt .i. brachium dei dictus est. Sicut enim tuum brachium per quod operaris ita dei brachium dicitur eius verbum, quia per verbum operatus est mundum. Quia enim homo brachium ut opere aliquid extendit, nisi quia non continuo fit quod dixerit, ei autem tanta potestate prevaleret ut sine ullo corporis sui motu fieret quod diceret, brachium eius verbum eius esset. Sic unigenitus filius non est patri corporis membrum, sed quia per ipsum pater omnia operatur, brachium patris est, ipsum et unum patris. Tale enim brachium nec porrectum extenditur nec collectum contrahitur. Hic ergo pater et filium suum adiungens per apostolos venturum denuntians, tunc primum gentes salute constituas ait: Me insule expectabunt et brachium meum sustinebunt. Quod si de hoc die iudicii dicitur: insule expectabunt, quia et illi qui sunt in insulis omnes reprobi tunc eum in filio venientem formidabunt et pondus brachii eius sustinebunt, cum eos insanabili plaga percusserit dicens: Ite maledicti in ignem eternum. Sed quia sententia hec iuxta hunc sensum magis intelligenda sit sequentia verba demonstrat. Cum protinus subditur: Levate celos(?) vestros et videte sub terra deorsum, quia celi sicut fumus liquescent et terra sicut vestimentum atteretur, et habitatores eius sicut hec interibunt. Salus autem mea in sempiternum erit et iustitia mea non deficiet. Levate inquit in celum oculos vestros .i. suscipite

hoc celum quia celi sicut fumus
liquescent. in die nouissimo
Tunc enim sicut ait petrus celi
ardentes soluent. et elementa
ignis ardore tabescent. Celi
vero non etherei. sed aerei. Nam
ignis ille tantum occupabit
spacium aeris quantum ascendit
aqua diluuii. et eosdem celos
contaminabit. quos aqua te
operuit. Sumpius autem de deo
legimus. quia extendit velut
pellem celos. et nunc dicit quod
celi sicut fumus liquescent. ex
satis apparet. quod uel quod sit
natura celorum. videlicet talis
nature nubium. leuis aut
non solida. aut dura. Et inde
te inquit. id est cogitate ea que
sunt subtus. deorsum videli-
cet gehennales penas. quo
terra. quam nunc diligunt
improbi. sicut vestimentum
veteres atteret. asperitate illius
ignis et complanabit. ut in
meliorem speciem commutetur. Et
habitatores eius. qui in ea
semper habitare voluissent. inte-
ribunt sicut aqua. Sed cum
rapientur in nubibus obuiam
christo in aera. reprobi vero relic-
tum in terra ut cum ipsa ardeat
et in barathrum perditionis corru-
at cum diabolo. Vel sicut ve-
stimentum atteret terra. ut in me-
lius commutetur. sic et habitatores
eius interibunt non in perditionem
sui. sed in abolitionem malicie
antique et innouationem future
glorie quam iusti fulgebunt sicut
sol. et abeuntibus preteritis
facta fuerit omnia noua. Sa-
lus autem quam tunc consequentur
electi in sempiternum erit. et iusti-
cia que dabitur eis non deficiet.
quia et hoc in munere retribu-
tionis accipient. ut ultimo
nunquam peccare possint. qui
modo quantumque possint peccata

fugiunt. Deinde electos suos
contra mundanas aduersitates cor-
roborat dicens. Audite me qui
scitis iustum. populus meus lex
mea in cordibus eorum. Nolite
timere obprobria hominum. et blas-
phemias eorum ne metuatis.
Sic enim illis dominus loquitur.
quibus et apostolus ait. Omnia fa-
cite sine murmurationibus et
hesitationibus. ut sitis sine
querela. et simplices filii dei.
sine reprehensione. in medio
nationis praue et peruerse.
inter quos lucetis sicut luminaria
in mundo. Verbum vite continentes.
Cum enim tales sunt hii certe
sciunt quod iustum est. et lex diuina
in corde eorum est. dum precepta
dei cogitant. Et quondam ab
fidelibus obprobrium paciebatur.
cum credentes in crucifixum quem
gratie crimine erat esse christianum
et blasphemabatur quasi seductores
tres et malefici. Nunc etiam quoque
boni sunt inter malos viuunt
et aspiciendo christianis irrisiones
et obprobria sustinent. atque blas-
phemant. Sed istis omnibus
a domino dicitur. ne metuat ob-
probrium insultationis. et cri-
minationis. quod christianis hominibus
paciuntur et blasphemias que
sibi mediant abiciunt ab eis. Et
cur detractiones eorum timere non
debeant subditur. Sicut enim ve-
stimentum. sic comedet eos ver-
mis. et sicut lanam sic deuora-
bit eos tinea. Salus autem mea
in sempiternum erit. et iusticia mea
in generationes generationum.
Sicut vermis de veste nascitur
uel tinea de lana. et eandem
vestem uel lanam comedit. sic
postquam isti mortui fuerint ex
carne eorum orietur vermis qui
comedat eam. Et ideo non sunt
timendi. quia post paululum.

tales sunt futuri. Vel quia caro
est quasi vestis anime. Vermis
qui eam comedit est carnalis
temptatio. quia de ipsa carne
nascitur. et eandem lacerat. pecca
tor enim sicut vestimentum a verme
comeditur. dum eius caro corru
ptibilis temptatione. qua gig
nit ad interitum pervenit. Eadem
sententia repetitur de lana et
tinea. que dicta est de vestimen
to et verme. Homo enim tempta
tionem consentit. sicut lana de
vorari solet a tinea. que de
se oritur. ut lateret. et intimat.
Tales sunt peccatores sanctorum
vel in penis et ideo non sunt ti
mendi. Vel in penis sempiterne
dampnationis. sicut vestimentum
sic comedet eos vermis. et sicut
lana sic devorabit eos tinea.
quia vermis eorum non morietur.
et ignis eorum non extinguetur.
Salus autem domini. quia dabit
sanctis suis in sempiternum erit. quia
iusti in perpetuum vivent et apud
dominum est merces eorum. Et
iustitia eius. quam illis dabit
permanebit in generationes
generationum. quia qui consumma
tam illam iustitiam consecuti
fuerint. nunquam ulterius eam
poterunt amittere. Sed in omnes
generationes seculi scilicet. iusti
ce feliciter perseverabunt. quia
nunc iustitiam quantum possunt
sectantur. Iusti itaque timere non
debent obprobrium. quod ab in
fidelibus et pravis hominibus
patiuntur. scientes quia caput
eorum christus graviora pertulit ab
illis. Et si patrem familias Bel
zebub vocaverunt. quanto ma
gis domesticos eius. Totum
enim obprobrium illud. quod sanctis
obici solet precipue scriptum est
de passione salvatoris. Unde
et apostolus cum dixisset. quia
Ihesus extra portam passus est

subiecit ammonendo. Exeamus
igitur ad eum extra castra in
properium eius portantes. Sunt
et apostoli nunc eandem eius
passionem cuius improperium electi
eius portant ad memoriam
reducens alloquitur eum velut
in sepulchro positum. et
ut resurgat admonet dicens.
Consurge induere fortitudinem
brachium domini. Consurge de
monumento induere fortitu
dine id est immortalitatis virtute
Sequitur. Consurge sicut in
diebus antiquis in genera
tionibus seculorum. Consurge
sicut in diebus antiquis ut
sicut olim per moysen filios israel
de manu pharaonis libera
tos transduxisti per medium
maris in heremum. ita nunc per
te ipsum qui ad vitam preor
dinati sunt. et adhuc princi
pi mundi in luto carnalium vo
luptatum serviunt per aquam
baptismatis ad nova conver
sationis transducas. sicut per
iosue deduxisti eos tandem in terram
promissionis. ita nunc per te re
promissionem accipiant. qui vo
cati sunt eterne hereditatis. sicut
per gedeon liberasti eos de ma
nu madyan. ita nunc per te ipsum
libera credentes de manu in
fidelium. Sicut per david expug
nasti inimicos eorum. et interfe
cisti vel subiecisti. ita nunc per
te ipsum inimicos eorum destru
ctores debellans. aut converte
aut perime. Ita ergo consurge
faciens nunc magnalia. sicut
fecisti in diebus antiquis in
generationibus eorum que transac
ta sunt seculorum. Sequitur. Num
quid non tu percussisti superbum
vulnerasti draconem. in passi
one percussus antiquum hostem
qui se tantos homines vicisse.

superbiebat percussisti et lancea
vulneratus virulentum dracho
nem qui veneno malitie sue
omnes interfecerat vulnerasti.
Sequitur. Nunquid non tu sicca
sti mare aquam abyssi vehe
mentis. Certe per mare in
seculum designavit. et quid per
aquam abyssi nisi caliginosa
sa gentilium errorum scientia.
Que quia comprehendi ad
integrum non poterat. sed secta
tores suos in profundiora er
rorum semper demergebat. et
mendacia sua quibusdam
figuratis locutionibus obnu
bilabat. velut ingens abys
sus penetrari nullo usu po
terat. Siccavit ergo dominus
mare videlicet aquam vehe
mentis abyssi. mundum pur
gavit a multis veterum errorum
doctrinam quia stultam fecit huius
mundi sapientiam. Sequitur. Qui
posuisti profundum maris via
ut transirent liberati. Si ma
re seculum debet intelligi. nichil
prohibet profundum maris in
ferni claustra sentire. Quod pro
fundum maris dominus petiit
tunc inferni novissima electorum
suorum animas excepturus intra
vit. Recte ergo dicitur posuisti
profundum maris viam ut
transirent liberati. Hoc namque
profundum maris ante adven
tum redemptoris non via fuit
sed carcer quia etiam bo
norum animas quamvis non in
locis penalibus clausit. Verum
tamen profundum dominus posuit
viam quia illuc veniens
electos suos a claustris infer
ni ad celestia transire fecit.
Unde recte subditur ut transirent
liberati. Sequitur. Et nunc qui
qui redempti sunt a domino
revertentur et venient in Syon

laudantes et letitia sempiter
na super capita eorum. Gaudium
et letitiam tenebunt. fugiet do
lor et gemitus. Qui enim de ma
nu mortis a domino redempti
sunt revertentur intra paradi
sum unde expulsi fuerant. et
venient in eam que sursum est
Ierusalem in voce exultationis
laudantes redemptorem suum et
letitia sempiterna manebit super
capita id est super mentes eorum quia
creatorem quem super se intuebuntur
accipient. Gaudium et letitiam
sine intermissione tenebunt
in illa beatitudine. et fugiet
ab eis dolor quia post illam fe
licem immutationem fient im
passibiles et gemitus elonga
bitur ab ipsis quia nil erit ibi
unde possint gemere. Sequitur.
Ego ego ipse consolabor vos.
Ipse dominus consolabitur eos quando
cum se ipsum ostendens faciet
ut omnes preteritas afflictiones
pro nichilo pendant. Hanc enim
consolationem cogitabat apostolus
cum diceret. quia non sunt con
digne passiones huius temporis
ad futuram gloriam que revela
bitur in nobis. Sequitur. Quis
tu ut timeres ab homine mor
tali et a filio hominis qui quasi
fenum ita arescit. et oblitus es
domini factoris tui qui tetendit
celos et fundavit terram et for
midasti iugiter tota die a facie
furoris eius qui te tribulabat
et paraverat ad perdendum. Ubi nunc
est furor tribulantis. Cito
veniet gradiens ad aperiendum
et non interficiet usque ad interne
cionem nec deficiet panis eius.
Ex plurali numero veniens in sin
gularem ad personam subito infert
omnibus cunctis transiit fortasse
quia melius a singulis recog
noscitur quod quod dicitur singulariter audit.

ut adtor sum. quisque redeat ad
insemetipso qd' devinio quoque
dicit. reprehendat Singularem
igitur iam terruit dicens. Quis
tu ut timeres ab homine mor
tali. et a filio hominis qui quasi
fenum ita arescet et oblitus es
domini factoris tui. quisquis
enim constitutum tribulationis fra
git. a quo factus sit minime
reminiscit. Nam qui scit quod
non erat factum sine guberna
tione non deserit. et qui benigni
ne hominem condidit. nequa
quam iniuste cruciari permittit
nec sine neglecte perire quod e
qui hoc etiam quod non erat cre
avit ut esset. Cum ergo tribu
lationis pondere gemimus et for
tasse tardius invenimus est
ista consideratio quod nichil in
iuste patiamur. quia si deo auc
tore sumus. qui non sumus. de
regente non affligimur iniuste
qui sumus. debemus etiam timere
non debemus adversa que nobis
ab homine inferuntur. quia ipse
qui nos persequitur cum sit mor
talis hodie floret. et cras in
fenum arescet. conditor autem in.
qui nos gubernat ac protegit
magnitudine potentie sue
celum et terra fecit. et eo quod
in celo et in terra sunt optime di
sponit. Quia ergo infirmus quis
que cum premitur a spe gaudii
nimia pusillanimitate lassatur
et dum foris adversa tolerat et
tolleranda formidat. intus ob
livisitur quod gaudebat. recte
nunc increpando dicitur. Quis es tu
ut times ab homine mortali.
et a filio hominis qui quasi fenum
arescet. et oblitus es domini fac
toris tui. qui tetendit celos
et fundavit terram. et formi
dasti iugiter tota die a vulto
tempore ante presentis aspectu. id est
a presentia furoris eius. qui te
pro redemptoris nomine tribu
labat et parabat ad perden
dum. id est ad trahendum in etiam periculum
si faceres quod ille suadebat.
Ista velut iam apertius ince
malis contempto. et ad gaudia
perfectue pacis introducto. di
citur. Vnde et apte dicit. Vbi
nunc est furor tribulantis
Cum sunt que in proximo adsunt cer
tamine agonizanti dicit. Cito
veniet dominus factor tuus gra
diens super undas istius tribula
tionis ad aperiendum tibi ianu
am regni celorum et non interficiet
te furor tribulantis usque ad
internicionem id est totum simul. non in
terimet. quia licet corpus
occidat animam tamen non potest
occidere. Vel. tota ecclesiam non
interficiet usque ad internicionem
sed non nullos quibus datum est
glorificabit martirio Vnde etiam
dominus dicit. non interficiet usque ad
internicionem. quia suorum animas
semper amore custodit illesas
quamvis corpora affligat temporaliter
vel etiam interimat. Nec defi
ciet panis eius. id est panis divini
quo te semper intus pascet dum
famem et tormenta foris pati
eris. quia quanto exterior homo
tuus corrumpitur tanto magis
interior renovabitur. Sequitur.
Ego autem sum dominus deus tuus
qui conturbo mare et intume
scunt fluctus eius. dominus exer
cituum nomen meum. Mare est
hoc seculum. fluctus maris tri
bulationes sunt. et plerumque tempe
states maris erigit. minores
id est principatus et potestates mundi
concitat. et in timore iracun
die formidat ut nos feriant
atque submergat. Sed ne timeamus

bant ptatem. dominꝰ deus m
est qui tonitbat mare. ꝫ in tu
mescunt fluctus eius. Dum
enim in hac vite naui cula p
hiemit vndosum supnatamo
mundum. ipe paciencia maz
exercere volens. sicut nouit no
bis expedire. et amaros et
elatos huiꝰ seculi fluctus con
citat. nec scuire fluctus po
sunt. nisi vsqꝫ aditus. ꝰ ipe
terminum posuit. Nulla enim
temptacio ē que non accipiat
mensuram a domino. Sunt ergo
temptaciones. sunt tribulaciones
maris. celestis non consumere
Vide aut verum ipe temptacio
nes non prosunt. Attende aplm
fidelis deus. qui non nos sinat
temptari. supra qd potestis ferre.
ꝫ faciat cum temptatoe. etiam
exitum. ut passitis sustinere. Non
ait. non nos sinat temptari
omnino. Si enim recusas tep
tacionem recusabis refectionem. er
go resistens. et si resistens in
manibus artificis es. aliquid
tibi tollit. aliquid tibi corri
git. aliquid complanat. ali
quid mundat. Elegit quibusdā
ferramentis suis. ipa sunt sca
dala. huiꝰ seculi. Tu tantum de
manu artificis. noli cadere.
nichil. temptacionis accidet.
ultra vires tuas. Ergo nunc
sum dominꝰ deus tuus. qui
conturbo mare et intumescunt
fluctus eius. Ergo ne timeas
fluctus ppli seculi. quos dns
deus tuus. ad pbacionem tuam.
benigna dispensacione facit
intumescere. ꝫ in domino deo
tuo confidens esto. Non sinit
illos ultra seuire. quia nouit
ille mensuram equa pensatas.
Hoc enim ait vel agi pmittet.
deus ad vtilitatem tuam conde

tu possis proficere. tam et do
minu exercitum se vocari co
memorat. quia seruiut ei ex
ercitus non solum bonorum an
gelorum qui electos mr dispe
nsa vite huiꝰ custodiat et
adiuuent. ꝫ et malorum qui
eos temptando pbent. ꝫ re
pbos homines qui bonos affli
gunt exerciment. post h ad
nrm caput sermo reuerti
dicens. posui verba mea in
ore tuo et in vmbra manus
mee protexi te. ut plantes
celos. et fundes terram et dicas
ad syon ppls meus es tu. h
enim vba saluatol mr homines
conuersanti loquitur pater. po
suit namqꝫ vba sua in ore
eius. sicut deco iohes ait. Q
em misit deus. vba dei loqr
et ipe dixit. quia ego a me
ipo non sum locutus. ꝫ qui
misit me pater ipe michi ma
datum dedit. quid dicā. aut
quid loquar. que et vmbra
manus sue. deus mr adu
sarios. abestu tribulacionum
protexit. ut nunquam eum ta
gere possent. ꝰ quando voluit.
Ideo aut ptectus est. ut libe
re predicans plantaret i fide
celos. i. aplos. et fundaret
terram. i. ecclesiam. et diceret ad
syon. i. ad hebreos fideles ppls
meus es tu. Nunquid enim re
pulit deus plebē suā. quā
presciuit. Sunt ergo dixit
ppls meus es tu. qui sc deu
eius illi innotesces. gra sua
elegit eam. Sibi ꝫ congrua
subdit ad mimico. Eleuare
eleuare. consurge iersm. que
bibisti de manu dni calice
ire eius. Eleuare ad spiritale
sensu eleuare ad celestia cog

confringe calicem hospitalem conmiscatum o ierusalem i plebs hebrea que bibisti de manu domini calicem ire eius i amaritudinem afflictionis irascente deo peccatis suis censisti. Calicem designat passionem sicut deus indicat ubi petro dicit calicem quem dedit michi pater nonne ut bibam illum. Jerusalem ergo bibit calicem ire dei quando venit iste qui dixit adam: ploplus meus es tu. Quem diu redemptorem expectaret adventum multis interim malis afflicta est. Vel ad eandem plebem iudaicam que non recepit eum: sed negavit. Sit ista exhortatio et monet agere penitenciam quia propter salvatoris necem usque hodie captivitatis afflictionem tolerat. Sequitur: Usque ad fundum calicis soporis bibisti et potasti usque ad fecem. Calix soporis nimietas afflictionis est. que mentem a bona sui custodia obdormire facit. dum in consideratione malorum que foris patitur plurimum necesse est contristari. Fundus calicis ultima profunditas passionis malorum. Fex calicis peccatum quod ex profunditate afflictionis sumitur quia in illis tribulationibus pressus non emendatur sed peior redditur. Jerusalem igitur usque ad fundum calicis soporis bibit dum tantis affluit malis ut his debriata et soporata mentem suam oblivisceretur et celestium bonorum non recordaretur. sed semper de malis cotidianis que patiebatur cogitaret et potavit usque ad fecem quia usque in ultima devenit

^vigilat

miseriam non est peccatum ablacionem aptius intrinsecus in dato sed multo amplius repleta sordibus. Sequitur: Non est qui sustentet eam ex omnibus filiis quos genuit et non est qui apprehendat manum eius ex omnibus filiis quos genuit enutrivit. Cum venit dominus non erat qui sustentaret eam ex omnibus filiis eius aut manum eius apprehendens supportaret imbecillem et duceret per via iusticie quia sicut scriptum est omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt aliquanto tamen amplius post passionem deserta est omni solacio quia non propheta non apostolus ex inde fuit in ea qui ipsam consolatus sit et apprehenderit manum eius et iacentem elevavit. Sequitur: Duo sunt que occurrerunt tibi quis contristabitur super te. Vastitas et contritio et fames et gladius. Duo inquit mala occurrerunt tibi o ierusalem Et quis contristabitur super te que talia pateris que sunt aut que occurrerunt tibi adventus salvatoris expectanti. Vastitas et contritio et fames et gladius. Duo dixit que sequerentur et quatuor postea iecit generisse. Et fortassis ipsa duo his exposuit velut si quereremus que essent illa duo et ille responderet vastitas et contritio iterum quasi eadem in capitulum volens dicit quia fames et gladius sunt illa duo. Scilicet cum sepe loquitur salutet illa sua quadam urbanitate sic vir eloquens ingeminando. Sequitur: Quis consolabitur te filii tui

proiecti sunt, dormierunt in capite omnium
viarum sicut bestia illaqueata
pleni indignatione domini, increpatione
patione dei sui. Omnes inquit
te potent consolari in tantis
malis. proiecti enim sunt in
sinu tuo filii tui et conculc-
ate dormierunt in diversis
miseriis afflicti vinculis inimi-
corum sicut bestia illaqueata
domini ducerent captivi pleni
ira dei et increpatione illius
attriti flagellis et subiecti ob-
probriis atque contumeliis. Hec
et huius similia pertulit te-
rra sub nabuchodonosor et
sub antiocho. Sed divinus subsi-
dio. Propterea audi hoc pauper-
cula et ebria non a vino. Hec
dicit dominator tuus dominus
et deus tuus qui pugnabit
pro populo suo. Ecce tuli de ma-
nu tua calicem soporis fun-
dum calicis indignationis mee.
Paupercula vocatur que mise-
rias pertulit. Ebria vero et ebria non
a vino sed ab afflictione. Erat
dominus dominator christus est qui
contra diabolum pugnavit
pro populo suo. Hic in manu
calicem soporis habebat, dum
propter suam operatione sua di-
vino iudicio tanta patetur
afflictionem ut intima mentis
amitteret evigilantiam. Fun-
dum quoque calicis indignationis
indignationis cum sic [illegible]
extrema malorum consistente do-
mino patiens secum peccatorum
ira contrahebat. Sed postquam
dominator pugnavit pro
populo suo tulit de manu
eius calicem soporis et fun-
dum calicis indignationis sue
quia resurgens a mortuis
contulit eam ad se et mala
quibus multo sue prevarica-
tionis afflicta spiritualiter sopie-

batur abstulit et profunditate
miseriarum in quibus amissa
patientia sordibus peccatorum in-
mersionis implebatur abstulit.
Unde et apte subditur: Non adi-
cies ut bibas illud ultra. Ne-
que enim ille populus cogno ad
novitatem sic commissus est
hoc poculum bibit quia et
si multa pro christo pertulit tamen
pro secum iniquitatem passionis
non suscepit. Sed si quid secus in
eodem taliter habebat immedi-
tus e contra neque sopitus est
in afflictionibus sed vigilantior
effectus. Ista quoque pars illius
que nec dominum tradidit ad-
huc calicem istum bibere non
desistat et in secretis eius usque.
Sed si penitentia egerit et
relevata surrexerit sciat
calicem soporis et irae de ma-
nu sua tollendum et sic ultra
non bibituram eum. Sequitur:
Et ponam illud in manu eorum
qui te humiliaverunt etc. et dixerunt
anime tue incurvare ut trans-
eamus. Atque subiungit: Et po-
suisti ut terram corpus tuum
et quasi viam transeuntibus. In-
mundi spiritus humiliant populum
humiliaverunt quia mentem eius
ad desideria terrena inclina-
verunt. Et dixerunt anime
eius incurvare ut transeamus.
Recta enim stat anima cum super-
na desiderat et non ad ima
flectitur. Sed maligni spiri-
tus cum habent in sua rectitudine
conspiciunt per eam transire non
possunt. Transire namque il-
lorum est immunda desideria illi
spargere. Dicunt ergo incurvare
ut transeamus quia si ipsa
se ad ima appetenda non deicit
contra hanc illorum pravitas
nullatenus convalescit et
transire per eam nequaquam. quia

contra se rigiditatem insupna
intentione ptinuerunt. Dixe
runt utique anime iacenti. incli
nare ut transeamus. quia
ut illi possent eam inmundis
replere desideriis psuaserunt
ei. ut se ipsam ad appetitum in
feriorum inclinaret. Illa uero non
solum etiam psuadentibus illis
inclinavit. sed et corpus suum
quasi terram posuit et quasi viam
ipsis transeuntibus. ut non solum
p eam eius transirent. concu
piscentias spargendo. sed et cor
pus eius inmunditia nequissi
mi opis. velut terram calcaret
et per illud quasi per viam assi
duis operationibus ptransseun
tes. vestigia sue iniquitatis
imprimerent. Sed tamen hec per
gratiam correctionis arguitur. Sed po
culum soporis quod ipsa biberat
ponitur in manum eorum. qui eam
humiliaverunt. et amaritudinem
eius doloris bibentes in penis
ut jeremias ait. dormiant
sompnum sempiternum. Unde et

ca° lij

subditur. Consurge consurge in
duere fortitudine tua syon. In
duere vestimentis glorie tue ierusalem
civitas sancti. quia non adiciet
ultra ut ptranseat per te incir
cumcisus et inmundus. Anima
que etiam tua demonibus
inclinasti. et corpus tuum ut
terram eis conculcandum posuisti.
Consurge mente iacentia ab
appetitu terrenorum. consurge
in corpore delicto vitiorum et que
te impugnare agrediuntur eo
quo eis subiacere nolueris.
induere id est induere fortitudine
tua. ut potentiam undique tempta
tionibus caro resistas. Induere
vestimentis glorie tue id est decore
virtutum ornamentis. tu civitas
sancti id est dei qui ait. sancti estote quia
ego sanctus sum. ut legis tui

stitutem studeas imitari. quia
pertransibit ultra per te incircumcisus
et inmundus id est quisque demoni
iam te penitus ut solebat substrata sibi in consensu malitie
conculcare non poterit. Transibit
quidem sed non pertransibit quia sepe
volatiles tibi cogitationes in
mittet. Sed voluntate sua
ex toto complere eam mente ne
quibit. peccatum namque transit
que sibi consentientem invenit
quia usque ad effectum pravum opus
huius conculcare non desistit.
Sequitur. Excutere de pulvere
consurge sede ierusalem. solve vin
cula. colli tui captiva filia
syon. Quia hec dicit dominus.
Gratis venundati estis. et sine
argento redimemini. Excutere
de pulvere terrenorum et maniu
cogitationum in quibus hu
usque iacuisti. Consurge mente
et sede id est cor tuum aliquando
sublevata ab infimis cogita
tionibus et mala que perpe
trasti defle. Et penitentiam age
de. solve vincula peccatorum tuorum
et malarum cogitationum de collo
tue mentis. quibus a dyabolo
captiva tenens. Gratis enim
in iniquitatibus vestris satha
ne venditi estis. et sine argen
to redimemini quia seductor
ille precium pro vobis non dedit nec
quia pro vestra redemptione argen
tum vel aurum accipiet. sed sanguine
nime meo redimemini. Sequitur.
Quia hec dicit dominus deus.
In egyptum descendit populus meus
in principio. ut colonus esset
ibi. et assur absque ulla causa
calumpniatus est eum. In egyp
tum descendit in principio populus
dei. ut colonus esset ibi. quia
genus humanum a paradiso deiectum

in tenebras scilicet Herimus deve-
nit ut ibi peregrinaretur. Do-
nec nicolaus sui tempore sum-
mo licentia tendendi ad patriam
suam acciperet. Et assirius an-
tiquus hostis absque ulla causa
calumpniatus est eum. quia sine
esset. quia et istos vendica-
re sibi intendebat obtentu primi
parentis. et ista causa no-
cere. Ut qui propter iniquitatis
mira dampnari non poterant
propter culpam aliene iniquitatis
perirent. tamen scriptum sit. filius
non portabit iniquitatem patris.
Quod tamen de illis solummodo
dicimus qui corrumpuntur in ipsis
decreto non de abortivis et ceteris
talibus qui sunt ex multitu-
dine peccatorum. licet nichil ego
sunt. Sed omnes qui iustitia
sectantes iniquitatem fugie-
bant. hos sine causa propter ade
peccatum calumpniatus est assur.
quia ut lex divina consonat.
non occidentur patres pro filiis
neque filii pro patribus sed unus-
quisque in sua iniquitate mo-
rietur. Et electos itaque dei licet
sine causa calumpniatus est iste
in prophetis calumpniator. ita ut
ad inferni propter hanc calump-
niam descendere cogeret. ubi
in locis quietis detineret. do-
nec per redemptoris gratiam fini-
ta prorsus calumpnia liberi
transirent ad regna celorum. Se-
quitur. Et nunc quid mihi est hic
dicit dominus quoniam ablatus
est populus meus gratis. Quid m. e. h.
quid michi est in hoc mundo. quid
ista habeo qui quidem populus
meus ablatus est in gratis
id est non propter sua sed alterius cul-
pam incidit. ob peccatum pri-
mi hominis. Sequitur. Domina-
tores eius inique agunt dicit

dominus et iugiter tota die no-
men meum blasphematur. Domi-
natores eius id est demones ini-
que agunt vendicando sibi
dominationem super eum et iugiter
in universo mundo blasphematur
nomen meum tota die id est toto tem-
pore ubique. Parabola predicantur.
Sequitur. Propter hoc sciet po-
pulus meus nomen meum in
die illa. quia ego ipse qui lo-
quebar ecce assum. Verba ini-
que agunt dominatores populi mei
et nomen meum iugiter blasphe-
mari faciunt. propter hoc populus
meus. que adinventa predestina-
ta sciet nomen meum quod adhuc
ignorando blasphemat in die
illa quia sine argento redime-
tur. id est tempore resurrectionis mee
cum predicabitur hoc evangelium re-
gni in universo orbe in testimo-
nium omnibus gentibus. Quia
ego ipse qui per prophetas hec vobis
loquebar. Ecce assum incarnatus
presens ut vos sicut loquebar si-
redimam. Denique propheta redemp-
toris huius commiserationem in ho-
mines considerans ait. Quam
pulchri super montes pedes annun-
tiantis et predicantis salutem
dicentis syon regnabit deus
tuus. Quam pulchri inquit
hoc est admirabiliter pulchri
super montes id est super excellentissimos
montes. super prophetas et apostolos pe-
des annuntiantis pacem id est gressus
actionum christi qui veniens evan-
gelizavit pacem vobis qui lon-
ge fuistis et pacem hiis qui prope
sunt. Ita ea que ipse operatus
est in reconciliationem nobis
addidit predicaret et bonum pre-
celestis pollicendo annuntiaret
salutem id est perpetuam promittendo
predicaret adeo preclara sunt

et admiranda · ut omnia stupo-
sit transcendant tantummodo ut hii
qui intuitu in deo proficiunt operum
eius vestigia peccatores vix tan-
gere queant. admirantes et
vertite cogitationes. Bene ergo
admiratur propheta pedes eius
pulchros supponentes verum et di-
cebat · syon regnabit deus tuus
quando predicare cepit et dicere
penitentiam agite · appropinqua-
bit enim regnum celorum. Dicebat o
syon regnabit deus tuus quo-
tiens fidelibus loquebatur de regno
dei. [illegible] regnum dyaboli · evertere
dominum annunciavit et regnum dei
restitutum venturum. verum et apostolos
ad idem regnum predicare misit
Unde et apropriate ipsa locutione
subditur. Vox speculatorum tuorum
levaverunt vocem. Speculatores
namque eius sunt hii quos ipse
posuit ecclesie · qui in culmine
superioris gradibus constituti bo-
et mala ventura previdentes
et spiritualibus inimicos veni-
entibus · subiectos populos a bel-
lo tuba predicationis excitant
Horum [illegible] speculatorum id est apostolorum
atque doctorum vox audita est le-
vaverunt enim in predicatione
vocem suam ut amplius audiretur
Et postquam velut preterita na-
tes est locutus · consideratis ad-
huc et futura subiecit. Simul
laudabunt quia oculo ad oculum
videbunt · cum converterit dominus
syon. Speculatores enim id est apostoli
simul laudaverunt quia unum
euangelium in toto orbe concorditer
predicaverunt. Viderunt enim oculo
ad oculum et faciem ad faciem. cum ad
humanitatem converteret dominus
populum syon. quia tunc eis
dictum est. Beati oculi qui vident
que vos videtis dico enim vobis
quod multi prophete et reges vo-

luerunt videre que videtis et
non viderunt · et audire que au-
ditis · et non audierunt. Sequitur
Gaudete et laudate simul de-
serta ierusalem · quia consolatus est
dominus populum suum · redemit
ierusalem id est homines laudantibus
speculatoribus · vos quoque lau-
date et gaudete simul · o deser-
ta ierusalem id est homines qui deserti
a bono eratis in plebe iudeorum
sed tamen ad vitam preordinati quos
dominus ihesus visitatione sua con-
solatus est per semen suum ysraheli-
ticum et sanguinis sui precio
redemit ierusalem id est hebraycam ple-
bem vel ceterarum. deinde per euangelium
omni creature predicatum est in uni-
verso mundo. Nam sequitur. Para-
vit dominus brachium sanctum suum
in oculis omnium gentium et videbunt
omnes fines terre salutare dei nostri.
Dominus [illegible] hoc est pater deus
brachium id est unigenitum suum pa-
ravit omnibus mirationibus oculis
omnium gentium · ut enim oblatum
fidei conspiciant. et non solum gen-
tes que sunt in latitudine mundi
sed et eas que sunt in margi-
nibus eius · faciet videre et
agnoscere salutare suum id est dominum
ihesum. Unde et credentes consequenter
propheta admonet a contagio vi-
te infidelium recedere cum subiungit.
Recedite recedite exite inde pol-
lutum nolite tangere. Exite de
medio eius · mundamini qui fer-
tis vasa domini. Recedite magis
corde et opere · quam loco ab in-
quinatione conversationis infide-
lium · et discedat ab iniquitate
omnis · qui nominat nomen domini.
Recedite ergo plus actionis quam
loci mutatione. Exite inde id est a pes-
sima conversatione. pollutum nolite
tangere id est cum hiis peccatis con-
sentire. Quid est enim tangere

pollintur: nisi consentire peccatis
exire de medio eius. i. de medio
mali. de medio pollucionis. de
medio pristine comissacionis de
medio seculari illecebrarum. Ali
ud est esse in mala comissacione
et aliud esse in medio eius.
Potest quippe fieri ut aliquis
in ea sit. sed tamen interioribus fi
nibus eius moretur quodammodo
extra eam eo iudice. Alius uero
in medio eius moratur. ita est
malo susceptus ut exorum pec
equale sit ei spacium eius. hic
de mit de medio eius. quasi
de corde eius peccatores exire in
bent. qui enim in uicijs ualde
inmersus est. sic in medio ue
toris comissacionis habitat. Alius
uero paulatim relinquens malum
et sese ad meliora committens
non tamen tempus uiuendi possidet.
quia tenperte. iste licet de medio
inte uetus discesserit. nec dum
tamen ab ea exiuit. Hoc quoque
nobis in talia manentibus ad
huc precipitur. quod illis subdubitis
qui inter gentes ceperunt credere
dictum est. Recedite recedite
exite inde. pollutum nolite
tangere. Recedite non corporaliter
sed spiritualiter. non loco sed animo.
Exite inde. i. malos corripite
ne et uos si tacueritis inuol
uamini peccatis eorum. pollutum ui
tijs nolite tangere. i. nolite ei
uestrum assensum prebere. ne parti
ceps sitis delictorum eorum. Quomodo
enim est recedere inde nisi cor
sum a malo liberare. separare.
Quomodo est exire inde. nisi facere
quod pertinet ad correptionem malorum
quantum ad omnes tamquam gradu
aut persona salua pace fieri
potest. Quomodo est pollutum non
tangere. nisi peccatis alienis non
consentire. Relinquendo enim peccatum

recessisti inde. obiurgando aut
exiuisti liber inde inorde
et in conspectu dei. consenciendo te
deinceps ad consensum tetigisti
pollutum. Vel aliter et predica
toribus atque credentibus in hec
ue recedunt abiectum. et inmundo
mundo predicunt. eisque ne
inmundicias carnalis obserua
tie legis attingant. Quomodo autem
sequitur mundamini qui fertis
uasa domini sic exposuit grego
rius. Rector inquit semper cogi
tatione sit mundus. quatinus
nulla hunc inmundicia pol
luat. qui hoc suscepit officium
ut in alienis quoque cordibus
pollucionis maculas tergat.
quia necesse est. ut ea munda
studeat manus que diluere
sordes aliorum curat. ne tacta
queque inficiat inquinet si
sordida insequens lutum tenet. hinc
namque per prophetam dicitur. Emunda
mini qui fertis uasa domini.
Domini etenim uasa ferunt qui
proximorum animas ad menia sacra
perducendas in sue conuersacionis
fide suscipiunt. Apud semetipsos
ergo quantum debeant mundari
conspiciant. qui ad eternitatis
templum uasa uiuencia in sinu
proprie actionis portant. Sequitur
Quoniam non in tumultu exibitis
nisi in fuga properabitis pre
cedet enim dominus et congrega
bit uos deus israel. Non in tumul
tu exibitis. a uicem comissa
tione. sed in silencio latenter. quod
et exeuntium pedes exeunt
cordis affatus. Incipietis enim
inde exire primum corde per
confessionem iniquitatis et a
more iusticie. deinde postea
in fine seculi. etiam corpore ab hijs
qui in malicia permanent
separabimini. Nec in fuga properabitis

quia xpo duce non timebitis
dyabolum et quas vobis molitur
adversitates. Quam sententiam e[ccle]s[iasticus]
timet dominum nichil trepidat
et non pavebit quoniam ipse est spes
eius. Precedet enim vos christus
dominus relinquens vobis exemplum
ut sequamini vestigia eius
et congregabit vos in ecclesia
sua. Vel aliter ita non exi-
bitis in tumultu quia in obitu
vestro non audietis effrena-
tos clamores antiqui hostis
quibus tempore mortis animas
peccatorum calumpniatur. Neque
in fuga properabitis quia christo
duce non timebitis dyabolum
qui molitur vos persequi et re-
time precedet enim vos dominus
ihesus et congregabit in regno
celorum quia ubicumque fuerit cor-
pus illuc congregabuntur aquile
id est ubi redemptor fuerit corpore
illuc advolabunt sanctorum anime.
Vel de apostolis hec sententia potest
accipi. Quoniam nequaquam exie-
runt in fuga sed ut victores recesse-
runt ut qui cotidie predica-
bant in templo evangelium dei in mi-
lia iudeorum christi fidei subiece-
runt etiam mundum ipsius evangelio
subiugaverunt. Unum enim habebant
dominum qui congregavit eos
id est de orbe terrarum unum gregem fecit
de quo et subditur Ecce intelli-
get servus meus exaltabitur
et elevabitur et sublimis erit
valde. Servus enim vocatur ille
qui cum in forma dei esset se-
metipsum exinanivit formam
servi accipiens. Qui suos ad
gloriam resurrectionis precedens
intellexit id est intelligere fecit et
intelligentiam dedit quia et
aperuit illis sensum ut intel-
ligerent scripturas. Quod tempore

omnia intuens ait Recedant
vetera de ore vestro quia deus
est. Vel etiam ipse intellexit non
ut filium dei sed ut servus qui
proficiebat etate et sapientia
et loquitur in psalmo Benedi-
cam dominum qui tribuit michi
intellectum. Quem deinde exal-
tatus est super omnes celos et
elevatus est super cunctos or-
dines angelorum et sublimis
valde est quia consedit in dex-
tera sedis magnitudinis in
excelsis. Nam deus suscitavit
illum a mortuis et constituit
ad dexteram in excelsis supra
omnem principatum et potestatem
et virtutem et dominationem et omne
nomen quod nominatur non solum
in hoc seculo sed et in futuro et
omnia subiecit sub pedibus
eius. Deinde adiungit humilita-
tem in qua contempnendus
erat subiungit Sicut obstu-
puerunt super te multi sic
inglorius erit inter viros a-
spectus eius et forma eius
inter filios hominum. Et adiectum
nisi fallor sermo dirigitur
quem dudum olim magnus ta-
citatis aliquotiens preme-
ret multi qui eam tempore
felicitatis admirabantur ob-
stupuerunt super ea videntes
magnitudinem afflictionum eius.
Sed hanc afflictionem populi sui
voluit redemptor pia con-
sideratione fieri participes ut et
super eum qui passionem vi-
derent obstupescerent. Sic
itaque sicut obstupuerunt super
te multi o ierusalem intuentes
miseriam et afflictionem sic in-
glorius erit inter viros aspec-
tus eius et forma eius inter
filios hominum qui cum passibile

i. tua

et humilem · cernentes contem-
nent ¶ Sed · ad ipsum potest dici
quia obstupuerunt super te multi ·
tam tua signa viderent · Sed
hunc maius miraculum fuit ·
quod hic qui tot virtutibus glo-
riosa declarauerat tempore pas-
sionis inglorius est inglorius in
gloriis eorum fuit inter viros ·
aspectus eius quem spreuit
enim herodes · cum exercitu
suo · et illusit · Et forma eius
gloriam non habebat inter filios
hominum · quem pilati milites
clamidem · coccineam · circumde-
derunt ei · et coronam de spinis
posuerunt super caput eius · et
arundinem in dexteram eius · et
genu flexu ante illum illu-
debant dicentes · aue rex iude-
orum · Sequitur · Iste asperget gentes
multas · In lege dictum est
ut mundus homo aqua ex-
piationis · aspergeret · eos · qui
immundi erant ut mundari possent
Non aliter mundabantur · Sed
et sanguine hostiarum asperge-
bantur quae sanctificanda erant
Iste ergo · qui solus est ab omni
sorde · peccatorum immunis · iste
summus sacerdos · emundatis
gentes · aspergit eas vel aqua
expiationis · id est ablutione · bap-
tismatis · seu gratia spiritus sui de
qua promiserat · quia effundam
super vos aquam mundam et munda-
bimini ab omnibus inquina-
mentis vestris · vel sanguine ho-
stie sue · id est ipse tenore de quo
petrus ait · in obedientiam
et aspersionem sanguinis ihesu christi
Sequitur · Super ipsum continebunt
reges os suum · Reges qui contra
christianos · leges seuissimas
promulgabant et eum blas-
phemabant tandem contimuerunt ·

os suum · postquam gentes asper-
sunt aqua baptismatis · Se-
cunda quibus non est narratum
de eo viderunt · et qui non au-
dierant contemplati sunt eum ·
Israel vero · qui semper de eo verba
prophetarum audierat non cogno-
uit eum · Vnde et subdit ·
Quis credidit auditui
nostro · et brachium domini
cui reuelatum est · quis
subaudi iudeorum credi-
dit auditui nostro · quae nos per-
cepimus a domino de ipso eius
vel predicatione · quam audiuit
a nobis iste propheta · Et brachium
domini · quod ipse idem christus est cui
iudeorum est reuelatum · Cum enim
tanta signa fecisset coram eis
sicut iohannes loquitur · non credebant
in eum ut sermo ysaie im-
pleretur · quem dixit · domine quis
credidit auditui nostro · et
brachium domini cui reuelatum est
Et ascendet sicut virgultum coram
eo · et sicut radix de terra sitienti ·
Brachium domini sicut virgultum
ascendit coram eo · quia tam-
quam frutex de inalbo virginis ger-
minauit et maternis visceribus
splendor noue lucis emissus
ascendit · Ascendit autem sicut
virgultum coram eo · quia filius
est et ex semine dauid ex secundum
carnem et dignus apparuit
ut enim dominus amico nullum
semper libens aspicit · ac peccatum
tamen incremeta sicut verus
homo prestat · Et sicut radix de
terra sitienti · id est de terra arida sur-
rexit · quia ex carne virginis
creatus est · quae humano semine
rigata non fuerat · Sequitur · Non
est ei species · neque decor · et vi-
dimus eum et non erat aspectus
et desideravimus eum despectum
et nouissimum virorum virum dolorum

et scientem infirmitatem et quasi
absconditus vultus eius et
despectus unde nec reputavi
mus eum. Iudeis vobis per
fida iudeorum significatur qui Christum
longe ante desideratus est
et tamen postquam advenit quia ve
nit humilis. visus est eis non
habere speciem neque decorem.
Nobis enim videtur speciosus for
ma pre filiis hominum. Vidimus igitur
eum et non erat aspectus ex
infirmitate. Brachium domini
latebat. Vidimus enim despec
tum sicut ait. Ego honorifico
patrem meum et vos inhono
rastis me. et non novissimum
virorum quia non venit ministra
ri sed ministrare. Virum dolorum. nam
multiplices miserie pertulit
et scientem id est expertum in seipso
corporis huius infirmitatem. et quasi
absconditus vultus eius et
despectus quia licet electis
non magnum facies eius luceret
infideles tamen in eo maiesta
tem non intelligentes despectu
habebant vultum eius quem
tenebant humilem et infirmum
quia humano corpore divina
potencia celabatur. Unde inquit
quia talis apparuit non
reputavimus eum. ecce quod erat
id est non estimavimus cum ecce bra
chium domini. Et brachium domi
ni revelatum est ex nobis. Bra
chium domini tercius est filius
et consubstancialis patri quia
et virtus eius est. Deo quo non
iam curavimus sed recte consider
a nota subditur. Vere languo
res nostros ipse tulit et dolores
omne mortalitatis misericor
diter portavit in sua carne
temporaliter ut eciam nobis
animarum et corporum sanitatem
conferret. Et portavit eos.

non ficte vel phantastice sed
vere ut posset homo vexator
infirmus et dolens. Et nos vi
m similitu(?) iudei cernentes non
agnoverunt eum. Nam vox eorum
zimus(?) evidenter apparet in
subditur. Et nos putavimus
eum quasi leprosum et percussum
a deo et humiliatum. Qui tam
non cognoscentes eum ad
inguit prorsus(?) Ipse autem
vulneratus est propter iniquitates
nostras. attritus est propter scelera
nostra. Nos inquit putavimus
eum quasi leprosum id est lepra ali
cuius sceleris contaminatum dum
diceremus. Non est homo hic
a deo qui sabbatum non custodit.
Et quomodo potest homo pec
cator hec signa facere. Vel
in beelzebub principe demo
num eicit demonia. Et ostia(?)
nimus eum in passione per
cussum a deo et humiliatum
quando insultabamus dicentes
Alios salvos fecit. seipsum
salvum facere non potest. Si rex
Israel est descendat de cruce
et credimus ei. Confidit in
deo liberet eum nunc si vult.
Dixit enim quia filius dei
sum. Hec inquit dicentes
putavimus eum percussum
a deo percussum. Ipse autem
clavis et lancea vulnera
tus est propter iniquitates
nostras. et flagellis est attritus
propter scelera nostra. Unde et
subditur. Disciplina pacis
me. super eum. et livore eius
sanati sumus. Disciplina
namque vocari solet quod
quis virgis ceditur aut
flagellis et quasi per discipli
na. Pylatus enim volens

emendare apprehendit et fla
gellavit. Sed hec disciplina
fuit nostre pacis quia cum deo
pacem consecuti sumus
in qua videlicet flagellacione
dorsum eius est afflictum livore.
Sed et dum iudei cederent eum
colaphis et palmas in faciem
eius darent, livientes facte
sunt gene eius et collum
eius lividum percussionibus.
Sed hiis livoribus et percussioni
bus reddita est nobis sanitas
quam in primo parente perdi
dimus. Bene ergo dicitur
quod disciplina pacis nostre
super eum et livore eius sa
nati sumus, quia per flagella
que pro nobis pertulit domi
nus sublata sunt peccata nostra et recon
ciliati sumus deo atque in ami
ciciam recepti et per mortem quam
passus est eterna sanitas
nobis data est. Quod enim nos
pro nostris sceleribus sustinere debe
bamus ille pro nobis passus est
pacificans per sanguinem crucis
sue sive que in terra sive que
in celis sunt. Ibi sic pietatis
formam nobis prebuit quia
cum posset nobis eciam non
moriendo consulere, subvenire
tamen moriendo hominibus ma
luit. Nam minus nos ama
sset nisi et vulnera nostra suscepisset,
nec vim nobis sue dilectionis
ostendit nisi hoc quod a nobis tollet
ad tempus ipse sustineret. Passi
biles quippe et mortales nos
repperit et qui nos condidit fecit
ex nichilo, renovare videlicet
eciam sine sua morte potuit
a passione. Sed ut quanta esset
virtus compassionis ostenderet
fieri pro nobis dignatus est
quod esse nos noluit ut in semet
ipso temporalem mortem susciperet
quam a nobis in perpetuum fuga
ret. Sequitur. Omnes nos quasi
oves erravimus, unusquisque in
viam suam declinavit et
dominus posuit in eo iniquitatem
omnium nostrum. Antequam bonus
iste pastor veniret erravimus
sicut oves absque pastore per des
ertum huius seculi plenum feris be
stiis et demonibus. Omnes nos
et omnes homines et unusquisque
nostrum declinavit a recto itine
re in viam suam et in actionem proprii
negocii dum voluntatem cordis
sui pravam sequeretur. Unde a
postolus causati sumus inquit
iudeos et grecos omnes sub peccato
esse sicut scriptum est quia non
est iustus quisquam, non est intel
ligens, non est requirens deum.
Omnes declinaverunt simul inuti
les facti sunt, non est qui fa
ciat bonum, non est usque ad unum.
Et paulo post. Omnes enim
peccaverunt et egent gloria dei, iu
stificati gratis per graciam ipsius
per redempcionem que est in christo
ihesu quem proposuit deus propicia
cionem per fidem in sanguine ipsius
et cetera. Et hic additur quia
dominus posuit in eo iniquita
tem omnium nostrum ut scilicet ipse so
lus portaret eam atque deleret
et omnes nos iustificaret. Sequitur.
Oblatus est quia ipse voluit et
non aperuit os suum. Oblatus est
ut agnus in sacrificium pro peccato
mundi. Et oblatus est non invi
tus sed sponte quia ipse voluit.
Dicit enim: Propterea me pater di
ligit quia ego pono animam
meam et iterum sumo eam. Nemo
tollit eam a me sed ego po
no eam a me ipso. Et non aperuit
os suum quia pylato et pontifici

tibus parva herodi aut nulla
respondit. Hec quasi transacta pro-
fectus sermo narravit. Sed cum
sensus hec ipsa consideramus non
dominum de facta tacite sed adhuc fa-
cienda subicit. Sicut ovis
ad occisionem ducetur et quasi agnus
coram tondente se obmutescet
et non aperiet os suum. Sicut ovis
tu ad victima ducitur non repug-
nat sic ille cum ad passionem
duceretur non est renisus sed quid-
quid adversariis placuit absque
reluctatione patienter pertulit
Et sicut agnus dum tondetur
spoliatur ut alios vestiat sic
ille spoliatus est ut nos ve-
stiret. Et carne vestitus est
ut in divinitatis misterio et sto-
la mortalitatis nos vendicaret
Non solum enim suo nos sanguine
redemit sed et lanis operuit ut
algentes in fidelitate sua veste
calefaceret et audiremus ab apostolo
quicumque in christo baptizati estis
christum induistis. Sed dum agnus
iste sic spoliaretur obmutuit
et non aperuit os suum. Unde et
evangelista scribit. Cum accusa-
retur a principibus sacerdotum et
senioribus nichil respondit.
Tunc dicit illi pilatus. Non
audis quanta adversum te dicunt
testimonia. Et non respondit
ei ad ullum verbum ita ut miraretur
preses vehementer. Et semper
in passione silencio studuit
ne a persecutoribus cognosceretur
Si enim cognovissent numquam
quam dominum glorie crucifixissent
[illegible] et ideo dicitur tacuisse ut
tenens agnus ne videretur tacu-
isse ut reus. Sequitur. De angu-
stia et de iudicio sublatus est
generationem eius quis enarrabit
quia abscisus est de terra viventium

De angustia mortis et iniquo
iudicio sublatus est per virtutem
resurrectionis. Et quare quia
sine culpa fuit. Que ineffa-
biliter virgo genuerat et deus
ante secula de patre natus est
Nam generationem eius quis
enarrabit. Impossibile enim est
divine eius nativitatis nosse
misteria. De qua pater loquitur
Ante luciferum genui te. Hic enim
modo quod verbum et sapientia dei est
de patre ante tempora natus est
Vel potius quia nec cepit
nasci nec desiit. dicimus ve-
rius semper natus. Non autem
possimus dicere semper nascitur
ne imperfectus nobis videatur
Ut vero ut eternus designari va-
leat et perfectus et semper dica-
mus et natus. Quatinus et na-
tus ad perfectionem pertineat et semper
ad eternitatem ut quocumque mo-
do illa essentia sine tempore vale-
at temporali verbo designari. Nam
neque natum precessit genitor
neque genitore substantius est
genitus. Dicimus enim et pa-
trem sempiterne genuisse et
filium sempiterne natum esse. Sed in
huius generationis conside-
ratione palpitat infirmus a-
spectus et ineffabile conditoris
candore lucis eterne non potest
intueri. Et tamen nulla vo-
cem sicut est excogitare quam
quis eam narrabit. Vel de
partu virginis accipienda est
hec sententia quia difficulter
possit exponi tamen ... matris
generatio ab angelo dictum est
opus spiritus supervenit in te
ut vel ab angelo vel ab evangelista
tantum nativitatis eius sacra-
mentum dicatur. Quomodo narratur

nitissimus est. ut si apertius
diceret. diabolus illam intelli
geret. et enim tantisper non
fateret. Sunt autem quia improbus
hostis inculpatam eius gene
rationem nesciuit. pena abeo
mortis reatus expetiit. Nam
abscisus est de terra uiuentium
i. passione mortis ablatus
est de hoc mundo. in quo mortale
uitam duximus. ut immortali
uiuat in celo. Cuius passionis
causam pater aperit subiungens
propter scelus populi mei percussi
eum. hoc enim manifestum est.
Sequitur. Et dabit impios
pro sepultura. et diuitem pro morte
sua. eo quod iniquitatem non fece
rit. neque dolus fuit in ore
eius. impios iudeos. qui eum
crucifixerunt dabit pro sepultura
sua. quia ex quo sepultus est
a becis proiecit illos ut iam sui
non sint. Unde et danieli di
xerat angelus. Occidetur xpistus
et non erit eius populus. qui ne
gaturus est .i. populus iudeorum. Si
ue impios gentiles qui pietatem
fidei non habebant. et diui
tem .i. populum iudeorum qui diui
tiis scripturarum affluebant. da
bit inuitam pro sepultura et mor
te sua. quia pro salute utriusque
populi passus est. Vel impios
demones dabit pro sepultura
et morte sua. ut ipsi spolientur.
et tollerant in inferno perpetu
aliter mortem. quia hinc prosecuti
sunt usque ad sepulturam.
Et diuitem dabit pro morte
sua. quia principes huius mundi
qui eum occidi potest fecit inde
tatus est. cum perditioni datus
et cum suos interfectores. dabit
pro sepultura et morte sua. quia

iniuste peremptus est a becis
nam iniquitatem non fecit. sed in
peccatores sine peccato uixit. neque do
lus simulationis fuit in ore eius
sed semper simplex et pura ueritas.
Sequitur. Et dominus uoluit conterere
eum in infirmitate. dominus enim
passione uoluit in infirmitate
assumpte mortalitatis conterere. quia
ni domino uolente non possent ei
aduersarii quicquam facere. Sequitur.
Si posuerit pro peccato animam
suam. uidebit semen longeuum. et
uoluntas domini in manu eius
dirigetur. si pro peccato mundi posuit a
nimam suam .i. morti subiecerit ui
debit semen longeuum .i. filios suos
longeuitate perpetue immortali
tatis habentes. Vel semen quod seia
nit in bona terra. uidebit ipse
longeuum. quia gaudebit doctrina
sua. usque in fine seculi permanere.
et uoluntas domini qui omnes ho
mines uult saluos fieri. et ad
agnitionem ueritatis uenire. dirigetur
in manu .i. in operatione eius cum
suos apostolos ad predicandum ubique
miserit. ut totus mundus in eum
crederet et saluetur. Sequitur. Pro
eo quod laborauit anima eius ui
debit et saturabitur. laborauit
anima eius cum diceret. Nunc
anima mea turbata est. et tristis est
anima mea usque ad mortem. et quia
repleta est malis .i. doloribus a
nima mea. Sed quia labora
uit ideo uidebit illud propter
quod laborauit .i. salutem humani
generis. et saturabitur. quia omnes
ut optauerat saluabit. labora
uit anima eius multo tempore
querens non inueniens in iudeis
sed nunc uidebit eam in toto orbe
consurgere. et caritate sua saturabitur.
Vel faciem patris uidebit illa
beata anima. et saturabitur. sicut
ait. Adimplebis me leticia cum

iustu tuo. non enim in manu
facta sancta introivit exemplaria
verorum sed in ipsum celum ut appa-
reat nunc vultui dei pro nobis.
Sequitur. In iusticia sua iustificabit
ipse iustus servos meos multos
et iniquitates eorum ipse portabit.
Ipse solus inter peccatores iustus
iustificabit multos in sciencia
sua id est magnitudine nominis sui
et fide et doctrina. Unde et apostolus
ait. Iam vos mundi estis propter
sermonem quem locutus sum vobis.
Hos enim in sciencia sua iustifi-
caverit. Et paulus asserit
quia non iustificabitur homo ex
operibus legis nisi per fidem ihesu
christi. Et quia credentem in eum
qui iustificat impium reputatur
fides eius ad iusticiam. Sed ante
peccatores iustificaret ipse iniquita-
tes eorum quas illi portare non
poterant et quarum pondere opprime-
bantur portavit in corpore suo
super lignum. ut peccatis mortui
iusticie viveret. Sequitur. Ideo
dispertiar ei plurimos et fortium
dividet spolia pro eo quod tradidit
in morte animam suam et cum
sceleratis reputatus est. Quia
servos meos iustificabit et ini-
quitates eorum portabit. Ideo di-
spertiar ei plurimos. vel spo-
lia fortium id est homines quos dia-
bolus tenebat dividet apostolis suis
ut petrus et iacobus et iohannes
circumcisionis principes fiant
paulus autem et barnabas ad
gentes mittantur. Locis non animo
separati sub uno domino stent in
diversa acie in toto orbe. sibi ec-
clesias eius dividentes. Et
quare dividet spolia hec. quia
tradidit in mortem animam
suam. Venit enim non ministrari
sed ministrare et dare animam

suam redemptionem pro multis. Et
cum sceleratis reputatus est
inter latrones crucifixus. Dicit
enim marcus. quia cum eo cru-
cifixerunt duos latrones unum
a dextris et alterum a sinistris et
adimpleta est scriptura que dicit
et cum iniquis deputatus est.
Sequitur. Et ipse peccata multorum
tulit et pro transgressoribus roga-
vit. Ipse peccatum multorum tulit
quia ipse est agnus qui peccata
mundi tulit. immolatus et pro
transgressoribus rogavit. quia
dum crucifigeretur dicebat pater
dimitte illis. non enim sciunt quid
faciunt. Sequitur. aliud capitulum

Lauda sterilis que non
paris. decanta lau-
dem et hinni que
non pariebas. quia
multi filii deserte magis quam
eius que habet virum dicit
dominus. Post passionem de capite locu-
tus est corporis alloquitur. Hucusque
enim de humilitate ac pa-
ssione domini protulit oraculum
et nunc quanta multitudo fide-
lium ex eius operibus mortuo
in tota mundi latitudine erat
succretura demonstrat. Letare
inquit ecclesia que non paris
decanta laudem id est predica hin-
ni id est iubila que non pariebas
quia nunc multo plures erunt
filii ecclesie quondam derelicte deser-
te quam synagoge que erat viro
coniuncta. Per multos enim annos
ecclesia que futura erat in omnibus
gentibus in filiis suis et in iustis
suis non apparuit sed nunc plu-
res filii dicuntur sunt deserte quam
eius que habet virum. Nomine
viri significatur lex. vel rex quia
accepit primus populus israel. Hec
que acciperant gentes legem

eo tempore quo loquebatur propheta
neque rex christianorum adhuc ea
preerat ex quibus tamen
gentilibus longe fertilior et
numerosior sterilis multitudo preve-
nit. Letare ergo ecclesia diffusa
per gentes quondam sterilis, nunc
in pluribus filiis fecundior quam
synagoga que lege sive regere
tamquam viro accipiat. Unde et
addit: Dilata locum tentori-
i tui et pelles tabernaculorum tuorum
extende, ne parcas: longos
fac funiculos tuos et clavos
tuos consolida. Erit enim dilatata
ecclesia locum tentorii sui: omnes
nationes et linguas occupans,
ut longius quam romanum imperium
inita tendantur usque in persas et
indos aliasque barbaras gen-
tes funiculos porrigat. Tentorium
autem ecclesie potest accipi pre-
sens ecclesia militans. Huius autem
tabernacula eius plures ecclesie
que simul una catholica fa-
ciunt. Nam qui in tabernaculo
est finam atque propriam non pos-
sidet mansionem sed semper mutat
loca et ad ulteriora festinat preteritorum
obliviscens donec perveniat
ad eternam superne vocationis
finis. Enim tabernaculorum eterne do-
mus possessio est. Pelles taber-
naculorum sunt qui se ipsos in carne
mortificant viciis. Carne saluti
pelles non parce extenduntur.
Dum electi ad predicandum in tota
mundi latitudine circumquaque dis-
funduntur. Funiculi eius pre-
cepta eius sunt, qui sunt longi
dum usque in barbaras per illas na-
tiones porriguntur. Clavi illius
verba eius sunt, qui solidantur
dum predicatio eius auctoritate
firmatur, vel assercione veritatis
constans efficitur. Vel hoc dicendum

quia in filiis Noe deus omnes
gentes vocavit, sed deinde Abra-
ham elegerit et multitudinem
dimiserit gentium. Gentilitas
ergo que diu indignata per-
mansit et confusione por-
tavit quod a legitimo viro de-
serta fuit predicantibus a-
postolis redivit ad virum pristinum
et tantam gratiam consequitur
ut omnem priorem confusionem
oblivioni tradat et obprobrii
viduitatis sue non recordetur,
quia dominationem excussit demo-
num et creatori proprio exhibet
famulatum. Sequitur: Ad dexteram
enim et levam penetrabis et se-
men tuum gentes hereditabit
et civitates desertas inhabita-
bit. Intrante gentium multitu-
dine ad dexteram et ad levam
penetrat. Sancta ecclesia regiones
infidelium quia sic inde pau-
latim per universum mundi orbem
dilatata inter incredulos. Vel
ad dexteram penetrat dum ad
eos qui iustificandi sunt per-
tingit. Ad levam quoque pene-
trat dum ad se quosdam in ini-
quitate permansuros admittit.
Ad dexteram ergo perfectos christi-
anos et sinistram persecutores
christianos in tam multos populis
extendit. Et semen eius here-
ditat gentes et civitates
que auctoritate dei cultu et
antiqua religione deserte fuerant
inhabitat, que quia posthac
inter infideles ubique diffusa
in persecutores et obprobria
multa sustinuit apte sub-
iunctum est: Noli timere quia
non confunderis neque erube-
sces. Non enim timuit homi-
nes et furias qui sanguine
martirum tamquam honore perungitur.

nesciebat. tum multis tamqȝ
vehementibus et potentibus
persecutoribus sinu prevalens
etiam non confundit. neqȝ eru
bescit quia nunc ab omnibus
populis glorificatur. qui prius a cunc
tis subsannabatur. qui magnum
erat timore fieri vel esse christia
num. Sequitur. Non enim te pude
bit quia confusionis adolescen
tie tue. oblivisceris et obpro
brij viduitatis tue non recor
daberis amplius. Non pudet
eam nunc quod olim detestabile
fuerit. Tunc tempore quo dominus
nuper conversatus est parvula
fuit. Nunc a nativitate re
tens verbum predicare. pre im
mitate non poterat. adolescen
tula vero facta est tunc a plerisque
quo dei verbo copulata predi
cationis misterium cepit insi
liare conceptione fidei. Ado
lescentula siquidem non iam veru
sta per vulpam. sed novella pregnans
non senio sterilis. sed etate me
tis adplicabilem congrua fecun
ditate. Nunc quia spiritualiter
christo comitata est eo mortuo et
vidua. In hac autem adolescen
tia sua confusiones ipsa pertulit.
quia in primis temporibus ut
dictum est ubique subsannabatur.
et obprobrium viduitatis sue
patiebatur. dum infideles im
properaret ei christum ut mortuum
Sed iam oblita est confusionis
adolescentie sue. nec recordatur
obprobrij viduitatis sue a
dolescentie sue. quia paulu
lum derelicta et obprobrijs sub
iecta. tamen eminenti gloria re
florescit. Sequitur. Quia do
minabitur tui qui fecit te. do
minus exercituum nomen eius
Quam dudum persecutores et inter

duli. despiciunt. cuius dominator
solus conditor eius dominatur illius
Et redemptor tuus sanctus israel
deus omnis terre vocabitur. Redemp
tor ecclesie qui condam vocaba
tur deus israel qui tantum in iudea
notus erat et colebatur. nunc
vocatur deus omnis terre. quo
exaltatus est super omnes celos
et super omnem terram gloria eius
Sequitur. Quia ut mulierem
derelictam et merentem spiritu vo
cavit te dominus. et uxorem
ab adolescentia abiectam dixit
deus tuus. Tamquam mulier
derelicta corporaliter a christo est eccla
et ideo merore animi afficitur
sicut ipse premunciavit dicens
Numquid possunt filij sponsi
ieiunare quamdiu cum illis est
sponsus. Venient autem dies
cum auferetur ab eis sponsus
et tunc ieiunabunt. Neque
ieiunare vel lugere poterant
apostoli. dum christus cum eis esset.
quia dum corporaliter secum
conversaretur gaudebat. sed ergo
christus abijt in celum. ceperunt
sancti ieiunare et flere et in hac
afflictione persistunt donec ipse
redeat. Hoc ergo est quod eccla
ut mulierem derelictam et men
tem spiritu vocavit. Tunc et uxori
ab adolescentia abiecte comparatur
quia christo qui sponsus et vir
eius est celos ascendente
ipsa inter miserias seculi a pri
mis temporibus suis fuit re
masit. Vel gentilitatem propheta
vocavit a deo dominus ut mu
lierem derelictam et uxorem ab
adolescentia abiectam. quia
quia temporibus abraham re
liquerat. Hanc sibi nunc reco
ncilians. Sequitur. Ad punctum
in modico dereliqui te et

in miserationibus magnis
congregabo te. In punto more
ut stilus ponitur levatur nec
mora agitur ut corpus medium
lineam trahat. Tribulatio quoque
electorum est ad puncti similitu-
dinem quia apparet ad momen-
tum sed dissiparet in perpetuum et
sicut stilus in puncto dum po-
nitur levatur sic prius vite a-
flictione electus quisque dum
tangitur amittit. Omnis enim lon-
gitudo temporis vite presentis punctus
esse cognoscitur cum fine terminatur.
Cum enim quisque ad extremum per-
ducitur deputato iam nichil habet
quia tempora cuncta dilapsa sunt
in futuro nichil habet quia vix
unius hore momenta non restant.
Vita ergo que sic angustari
potuit punctus fuit. Huma-
num igitur omnes deus vel ecclesiam
vel quemlibet electum in hoc vite
brevitate affligi permittit. Rec-
te nunc dicitur ei. Ad punctum in
modico dereliqui te. Eos enim
quos intimis diligit ad tempus
relinquere consuevit. Unde et
psalmista precatur dicens. Non
me derelinquas usque quaque.
Derelinqui enim sese ad modicum
posse utiliter noverat qui ne-
usque quaque relinqueretur petebat.
Eos quippe suos dominus non
niendo adiuvat. derelinquendo
probat. donis firmat. tribulacionibus
interrogat. Sive longo igitur
sive brevi tempore electus
quisque vel ecclesia tribulacionibus
subiaceat recte dicitur ei. Ad
punctum in modico dereliqui te.
Et quia post hec ad consorcium
beatorum congregabitur ut pro tali
labore sempiterna requiem
inveniat pulchre addidit.
Et in miserationibus magnis

congregabo te. Omnis hec quod
ait ad punctum in modico dere-
liqui te de eo tempore specialiter
intelligendum sit quo persecutio-
nes olim passa est ecclesia. Et quod
adiunxit et in miserationibus
magnis congregabo te. Tempore
patet quo ipsi quos infideles
dispersant congregati sunt et
omnes gentium reliquias ad fi-
dem congregaverunt ut nemo
iam super esset qui ecclesie persecutio-
ne moveret. Hanc sententiam re-
petit primus ad confirmationem
cum subdit. In momento indig-
nationis mee abscondi faciem
meam parumper a te. et in misericordia
sempiterna misertus sum tui di-
xit redemptor tuus dominus.
Momentum quippe indignationis
sue tempus illud persecutionum
appellat in quo faciem suam id est re-
spectum favoris sui atque auxilii
et gracie parumper abscondit ab eccle-
sia dum eam tribulationibus pro-
banda brevi ad tempus re-
linqueret sed postea misertus est
eius in misericordia sempiterna. quia
pacem ei largitus est usque
ad finem seculi quo consummato
sempiterna percipiet tranquillitatem.
Quod si momentum dixit indig-
nationis vel omne spacium vi-
te presentis. vel omne tempus in
quo quisque temptationes accipiens
in hoc momento faciem suam do-
minus unicuique electorum abscon-
dit quo ad tempus eum in tri-
bulationibus probanda dispersa
tamen relinquit. Sed post hec
redemptor eius dominus in misericordia
sempiterna miseretur eius. quia
cum probatus fuerit accipiet coro-
nam vite. ~~qua reptori~~ sine ce-
tu multitudine relinquit. Dominus
ad punctum in modico i. ad breve

usque ad salvatoris adventum. Omnia
omne tempus ad comparacionem eterni
tatis modicum est. et primo similiter
sed per apostolos ad fidem totus orbis
congregatus est. Momentum enim fuit
tempus in quo faciem suam deo
misso iudeis abscondit agenti
bus sed postea sempiterna miam
illis preerogavit. Sequitur. Sicut
in diebus noe. istud michi est. sicut
iuravi ut inducerem aquas noe
super terram sic iuravi ut non ira
scar tibi. et non increpem te. Sic
post diluvium iuravit dominus
ad noe non se ultra inducturum
aquas diluvii super terram. sic
post vite huius afflictiones. iurat
omnibus iustis. quia iam ei non
sit irascturus. vel increpaturus
Punit enim suos misericorditer in
crepat dicens. Ego quos amo
arguo. et castigo. Sed post hanc
vitam nec irascetur eis nec incre
pabit eos. Ait enim. Qui verbum
meum audit et credit ei qui mi
sit me. habet vitam eternam. et in
iudicium non venit. sed transit a mor
te in vitam. Hoc est ergo quod in
ait. quia iuravi ut non irascar
tibi. et non increpe te. Vel. sicut
famulo suo noe iuravit do
minus. ne induceret aquas diluvii
ultra super terram sic post tempora
martyrum iuravit ecclesie. ut non
irascatur iam amplius ei. id est non
faciat eam iras persecutorum sen
tire. et non increpet eam. id est non
sinat abominationes incrtopam
In qua sentencia satis appa
ret archam significare ecclesiam
et diluvium tribulaciones eius.
Sicut ergo iam non erit dilu
vium dissipans terram. sic genera
lis persecutio sanctorum non erit usque
ad tempus antichristi. quam et ipse
terminabit. Nam quia perse

perseveramus ei sit. declarat et
sermo subsequens quo dicitur.
Montes enim commovebuntur
et colles contremiscent. misericordia
autem mea non recedet et fedus
pacis mee non movebitur
dixit miserator tuus dominus.
Paupercula tempestate convul
sa absque ulla consolacione so
lius est inquit colles et mon
tes moveri. quam mea sentencia
mutari. Paupercula vero dicitur
ecclesia degentibus que non
habebat legem et prophetas nec
sermonem domini. et tempesta
te erat convulsa. quo multos
secta ethnices subsinuerat. et
in varios errores fluctuabat
errores. nec ullum habuit
consolatorem. Vel. per montes et
colles. reges et principes designa
nantur. qui tandem tempesta
ritate commoti sunt corde ad
penitenciam. et contremuerunt
iudicium dei. Divina dei misericordia
quia parcit ei. tribulationibus
non recedit ab ea. et fedus pacis
non movetur. sed perseverat usque
ad regnum antichristi. cum ea. Erat
enim hec paupercula id est humilis et
pauper ecclesia. tempestate tribu
lacionum iactata et alveas suas
convulsa et convulsa et vaga per se
cutores suos diffugerat nec ul
lam inveniebat in mundo con
solacionem. Secundum moralem tempesta
te paupercula homo in consola
bili iactatur. dicit Chorinthiis
paulus. Non enim volumus igno
rare vos fratres de tribulacione
nostra. que facta est in asya. quoniam
supra modum gravati sumus
supra virtutem. ita ut tederet nos
eciam vivere. Sed ipsi in nobismet
ipsis responsum mortis habuimus.

7 x

ut non simus fidentes in nobis sed in deo qui suscitat mortuos qui de tantis periculis eripuit nos tales aut gementes multas tempestates post susti nuit. Hec paupercula donec placeret deo mitigare fluctus huius seculi et tempestates sedare ut tranquilla iam navigatione portum salutis petere intra paupercula adire possit. Demente ergo pace subiungit. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos et fundabo te in saphiris et ponam iaspidem propugnacula tua et portas tuas in lapides sculptos. et omnes terminos tuos in lapides desiderabiles. Universos filios tuos doctos a domino et multitudinem pacis filiis tuis. et in iusticia fundaberis. Sternit enim in ecclesia dominus per ordinem lapides quia inter sanctas animas minorum diversitate distinxit et fundavit eam in saphiris quia scilicet lapides coloris aerei ipse similitudine tenet quia robur ecclesie in amantibus celestia petentibus solidatur. Et quia iaspis viridis est coloris iaspidem propugnacula eius posuit quia contra adversarios illi proste ecclesie obiecti sunt defensione qui intimis desideriis virentes nulla temporis [illegible] ariditate marcescunt. Portas vero eius in lapides sculptos posuit. Hii quippe porte sunt ecclesie per quorum vita atque doctrina intrat in ea multitudo generalis. Quam pro certo quod magnis operibus pollent. et id quod loquentes asserunt. vivendo ostendunt. non plani sed sculpti lapides esse memorantur. Insuper enim vita recta operatio terminatur quia in eisdem ipsis exprimitur quod egerunt. Ubi omnem quoque structuram generali collatione concludens subdit. Omnes terminos tuos in lapides desiderabiles. Et tunc si audientes ista peteremus ut hos lapides quos dicit meditatur adiungit universos filios tuos doctos a domino. Filii enim ecclesie quos interius unctio spiritus sancti docet de omnibus. ipsi sunt lapides desiderabiles quo in edificio superne civitatis ponere desiderat angeli. Omnibus et multitudine pacis se daturum pollicetur. Ipsam quam ecclesiam in iusticia fundatam asserit ut in iusticia firmius stabiliatur et hec quidem pene omnia impleta sunt tempore persecutionis sed valde copiosius et honestius sub tempore pacis. Unde et in promissione pacis ista promittitur. Sequitur. Recede procul 7
a calumpnia quia non timebis et a pavore quia non appropinquabit tibi. Recede a calumpnia quam infideles tibi faciebant. et a pavore sevicie eorum. Vel si inimicos timere non vis recede a calumpnia. ut nemini calumpniam inferas. nec iniuste res alienas auferre cupias. quia tu securus et absque timore eris nam si pavorem abicere volueris non appropinquabit tibi. quia dominus te proteget. et securum faciet. Sequitur. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Advena quondam tuus adiungetur tibi data pace veniet autem per fidem accola id est gentilis quisque qui in regionibus fidelium quasi extraneus

morabatur et non erat metu sed
tantum diabolo. Et quia quondam
erat tuus advena nunc adiungetur
tibi occulta. fietque tuus civis
et indigena. Hoc de reliquiis in
fidelium dictum est. que postquam pa
cem ubique habuit conversi sunt
Ecce ego creavi fabrum sufflantem
in igne prunas. et proferentem
vas in opus suum. et ego creavi
interfectorem ad disperdendum. Omne
vas quod fictum est contra te non
dirigetur et omnem linguam resiste
ntem tibi in iudicio iudicabis.
Quis est iste faber nisi satha
nas qui contra bonos in quantum
potest mala fabricare non desis
tit. Et hunc enim deus creatu
ram creavit. qui sufflat in igne
prunas. quia humanas men
tes in ardore pravorum desideriorum
instigat. Unde alibi de eo dic
tum ait. Halitus eius prunas
ardere facit. Quid enim prunas
nisi succensas internas cogi
tationes. vel concupiscentias re
proborum mentes appellat. Pru
na enim vocatur quamdiu ardet in
cum extincta fuerit. nominatur car
bo. pruna quippe aprurendo
dicitur et carbo. quia caret flammis
Prunas igitur mentes. pravis con
cupiscentiis exustas intellige
Halitum vero vel sufflationem anti
qui hostis. occulta instigatio
eius. Halitus ergo eius pru
nas ardere facit. quia persuasio
eius mentes iniquorum que per
se ipsas succense sunt in mun
dis desideriis multo gravius
inflammat. Ardent enim cum cor
poralia appetunt. quia nimirum
urunt in desideria. que concu
piunt et integram eam non permittunt
Itaque sufflat in igne prunas

quia suggestione sua mentes
reproborum tangit et igne concu
piscentiarum vehementer accendit
vel etiam contra bonos inflam
mat. Sicque sufflando fabricat
et profert vas iniquitatis in
opus suum. quo non desistit fa
cinus sue instigationis cordi eius
que decepit immittere donec effi
ciat illud vas malitie sue
et operatorem pravitatis per
dicat. Ita enim fabricavit et
in opus iniquitatis sue protulit
iste faber vasa. de quibus apostolus
loquitur. quia deus sustinuit
in multa patientia vasa ire a
pta in interitum. Contra quem fabrum
creatus est interfector ad disper
dendum vasa iniquitatis. Et quis
est hic nisi dominus noster. qui
spiritu labiorum suorum interficit im
pium. Creatus est enim secundum hu
manitatem. Et creatus est ad
disperdendum omne vas pessimi
fabri. quia custodit dominus
~~omnes diligentes~~ omnes diligen
tes se. et omnes peccatores disper
det. Creavit illum deus ad
disperdendos malos. quo potestatem
dedit ei iudicium facere quia
filius hominis est. Neque enim
pater iudicat quemquam. sed
iudicium omne dedit filio. Dictum
quod Ecce ego creavi fabrum suffla
ntem in igne prunas et pro
ferentem vas in opus suum et
ego creavi interfectorem ad di
sperdendum. Hoc est creavi primum
angelum. qui postquam iniquitatem
operari cepit non cessat humanas
mentes instigare donec mala
que suggerit perficiant. et con
tra istum feci carnem assumere
filium meum qui moriendo per
meret eum. et opera eius disperdet

Hec enim ita esse demonstrat sub
nectendo sententia. Omne instru
mentum quod fictum est contra te non
diriget. Et omnis homo qui fac
tus est adversum te. Malleus ergo
faber qui contritus est eciam suffla
bat vasa sua. Et omnem lin
guam inquit que tibi resistit
contradicens doctrine tue iudi
cabis in iudicio. Quia derelictis
gentium que non crediderunt
indicabis ut nolunt heretica
ante anathematizando dampna
bis vel in futuro iudicio iudicabis
omnes qui tibi contradicunt.
Unde et subditur. Hec

Hec est hereditas servorum
domini et iusticia eorum
apud me dicit dominus.
Hec enim hereditas est
et iusticia servorum domini ut
omnem linguam sibi resistentem
sibi iudicet in futuro iudicio. Deinde
affluencia sacre locucionis om
nes gentes convocat dicens

Omnes sicientes venite
ad aquas. Et qui non
habetis argentum properate emi
te et comedite. Sicientes appel
lat gentiles qui potum super
ne predicationis desiderabant.
Aquarum autem nomine sciencia
scripture sacre designatur que
suos auditores et peccatorum sor
dibus abluere et divine cog
nicionis fonte potare solet.
Unde scriptum est. Aqua sapien
cie salutaris potavit eum. Ar
genti vero appellatione eloquia
divina signantur. Sicut psalmista
testatur dicens. Eloquia domini
eloquia casta argentum igne
examinatum. Dicit igitur argen
tum non habentes ad aquas vo
cantur quia nimirum gentilitas

que scripture sacre precepta non
acceperat sacri eloquii munda
cione saciatur. Que tanto mi
nus dubius potat quanto humi
lius secta sitiebat. Nec solum
bibit eam sed et comedit.
Quia scriptura sacra potus est
in locis apercioribus quia ita
sorbetur ut invenitur. Cibus vero
in locis obscurioribus quia ex
ponendo quasi frangitur et mandu
cando glutitur. Emitur autem sine pre
cio a fidelibus qui divina bo
na que noverunt libenter faciunt.
Aliena quoque intelligencia
perdunt. Sic enim psalmista
bene vivendo emerat ea
qui ait. A mandatis tuis in
tellexi. Vel sicientes intelliga
mus eos qui esuriunt et si
tiunt iusticiam. Aquas vero infu
sione spiritualium graciarum. Vocans igitur
ait. Omnes sicientes venite
ad aquas. Hoc est quod in ewangelio
clamat. Si quis sitit veniat
ad me et bibat. Qui credit in
me sicut dicit scriptura flu
mina de ventre eius fluent
aque vive. Ubi mox ewangelista
subiungit. Hoc autem dixit de spiritu
quem accepturi erant creden
tes in eum. Dicit ergo dicat os
sicientes venite ad aquas cre
dentes ad spiritualia carismata
vocat. Et qui non habent ar
gentum properare iubentur ad
eas quia difficile qui pecu
nias habent regnum dei possunt
intrare. Et beati pauperes spiritu
quoniam ipsorum est regnum celorum.
Pauperes ergo vocat quia qui
non renunciavit omnibus que
possidet non potest meus esse
discipulus. Sequitur alius

Venite emite absque argento et absque ulla commutatione vinum et lac. Quod primum nisi scripture divine sensus spiritalis signatur mentes fidelium letificando et debriando inmutans. Unde in proverbiis dicitur Date siceram merentibus et vinum hiis qui amaro sunt corde. Bibant et obliviscantur egestates sue et doloris non recordentur amplius. Quod vero lactis appellatione nisi dulces et apte sententie designantur quibus simplices et parvuli imbuuntur. Unde per petrum eis dicitur Sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in salutem. Vinum igitur et lac emere nos iubet absque argento et absque ulla commutatione pretii. Sed tamen emere quia vel forte vel simplicem scripture sensum non pecunia emimus sed bene vivendo acquirimus non precio comparamus sed bone vite merito consequimur. Quia non tenuitas ad nomitate spiritalium donorum non cat. Ideo iudeos ad spiritalem intelligentiam venire nolentes increpat subiungens. Quare appenditis argentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate. Panis enim refectionem scripture sacre non incongrue designat. quia scriptum est Cibavit illum pane vite et intellectus. Dicit ergo iudeis solam litteram sectantibus Quare appenditis argentum non in panibus. Ac si diceret pensatis sacra eloquia sed non in refectione quia dum solam speciem littere custoditis de spiritali intelligentia pinguedine interne refectionis amittitis. Unde apte subditur Et laborem vestrum non in saturitate. Neque enim scientia quam discere laborant poterit aliquo mente eorum saciare quia semper sunt discentes et numquam ad noticiam veritatis pervenientes. Similiter increpantur illi qui sectantur sapientiam secularem simulatasque doctrinas hereticorum et omnem falsi nominis scientiam ac magni pretii argentum et laborem continuum appendunt pro ea disciplina in qua non sunt panes et sudant pluries ab his ignibus nulla saturitas est. Unde patet eam secundam esse sapientiam que non est in foliis et flore verborum sed in medullis et sentibus sensuum que non perstrepat aurem sed animum reficit. Sequitur Audite audientes me et comedite bonum et delectabitur in crassitudine anima vestra. Vos inquit o iudei qui me ante corporis auditu audite me auribus cordis. et comedite bonum spiritalis sensus et delectabitur in crassitudine anima vestra. Quia relinquentes in arce litteram pugnabimini contra spiritalem intelligentiae et ascendentes de subtus ad sublimia celestis aoris ~~elel~~ elevabimini. Certe enim solam superficiem littere vel in nullo cogitationem ponere quod est aliud quam quendam maceres cordis quam non per spiritalem intellectum vel per amorem superiorem delectationis interne cibo pascitur qui largiori alimento pinguescat. Hanc enim pinguedinem saginam cupiebat psalmista.

tum dicet Sicut adipe et pig
uedine repleatur anima mea.
Bene ergo promittit delecta
tionem in crassitudine eciam
eorum qui bonum spiritalis grege
comederint. in sua crassitu
dine delectabatur sic illius mul
titudinis credencium quorum erat
cor unum et anima una. Secundum
intimate anime nostre super
adloquium meum. et uenite ad
me primum qui ait ego sum
uia et ueritas et uita. et nemo
uenit ad patrem nisi per me. Au
dite enim et obedite et uiuet
anima uestra. Ait enim qui uerbum
meum audit et credit ei qui
misit me habet uitam eternam
Vel me audite in omnibus pre
ceptis que uobis meis descripsi
tione nouitatis edidi et ui
uetis. Sequitur aliud

Et feriam uobiscum
pactum sempiternum mi
sericordias dauid fide
les. feriam uobiscum pactum sempi
ternum .i. constituam inter me et uos
testamentum nouum quod erit eternum
Et quod testamentum misericordias
dauid fideles et que dauid mi
sericorditer promisi ipsa uobis
certissime fideliter persoluam in
plebe. xpm uidelicet de eius
stirpe nasciturum. Has enim mi
sericordias illi fideliter me fac
turum promisi et has eciam uos
si me audieritis facturi. Et hoc
est pactum siue testamentum
eternum quod feriam uobiscum. quod
faciam per xpm mediatorem
reconciliationem uestri. et pacem
eternam apud me consequamini.
Hoc est enim testamentum nouum
testamentum euangelii. uidelicet
de aduentu xpi. Paulus tam

hoc ad resurrectionem eius retulit
dicens de patre. Quod autem suscitauit
eum a mortuis amplius
iam non reuersurum in corruptionem
ita dixit. Quia dabo uobis
sancta dauid fidelia. Sancta enim da
uid resurrectionem saluatoris
interpretatus est. et hec sancta esse
fidelia. quia xpus amplius
non sit reuersurus in corruptionem.
Similiter et nos misericordias
dauid. et in noua translatione
legimus resurrectionem dauiticam
dicimus. causa fideles. quia xpus
resurgens a mortuis iam non
moritur. Et hoc est testamentum
eternum de morte et resurrectione
eius. quia ipse noui testame
ti mediator est. ut morte in
tercedente in redemptionem earum
preuaricationum que erant sub
priori testamento. repromissionem
accipiant qui uocati sunt eterne
hereditatis. Ubi enim testamentum
mors necesse est ut intercedat
testatoris. Testamentum enim in
mortuis confirmatum est. alioquin
non dum ualet dum ui
uit qui testatus est. Bene
utique de incarnatione uel re
surrectione xpi dicitur. Feriam
uobiscum pactum siue testamentum
sempiternum. misericordias
dauid fideles. Siue quod in an
tiqua translatione legitur. Consti
tuam uobis testamentum eternum
sancta dauid fidelia. Sequitur
Ecce testem populis dedi eum
ducem ac preceptorem gentibus
Dedi xpm meum testem populis
ut testetur illis de me. et omnium
que promisi sit testis et as
sertor ostendens me fidelem
in uerbis meis. Vel dedi
eum testem populis ut omnia

que mente faciunt seu cogitant homines et omnium sit testis et iudex in die novissimo. Ducem ac preceptorem gentibus dedi eum ut eas adiuvaret ducatu et doctrina veritatis eius proficerent. quod quia per ministerium predicationis ecclesie faciendum erat recte ad eam conversa locutione subiungitur. Ecce gentem quam nesciebas vocabis. et gentes que non cognoverunt te ad te current propter dominum deum tuum et sanctum Israel quia glorificavit te. Ipsa quippe vocavit ad fidem gentem alienigenam quam prius ignorabat. et gentes que non noverant cucurrerunt omnes ad illam quia viderunt eam sic divinitus glorificatam ut toto orbis veneraretur illam. Sed forte vox ista potius ad Christum dirigi videbitur. Nam et ipse gentem per apostolos quam nesciebat id est non approbabat vocavit de qua per psalmistam dicit. Populus quem non cognovi servivit michi in auditu auris obedivit michi. Omnesque nationes que prius cognoverant eum cucurrerunt toto orbe ad eum propter dominum eius qui et sanctus Israel est id est propter patrem eius qui secundum humanitatem est dominus et deus ipsius quia et glorificavit eum exaltans eum et dans ei nomen quod est super omne nomen. ut in nomine Ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum. Unde et propheta cunctos mortales de hoc tempore reconciliationis et gratie conspecte admonet dicens. Querite dominum dum inveniri potest invocate eum dum prope est.

Non dum enim in iudicio dominus apparuit. et si queritur invenitur. Nam tunc eo modo tamen in iudicio veniet et videbitur et inveniri non potest. Accedite non videtur et prope est. tunc videbitur et prope non erit. Hinc namque per Salomonem de reprobis dicit. Tunc invocabunt me et non exaudiam. mane consurgent et non invenient me. Nunc ergo querendus est dominus cum invenitur. nunc invocandus est dominus cum audit. ut prope iis qui prope sunt. Quomodo autem querendus est sic et invocandus ostendit propheta subiungens. Derelinquat impius viam suam et vir iniquus cogitationes suas. et revertatur ad dominum et miserebitur eius et ad deum nostrum quoniam multus est ad ignoscendum. Omnes ergo consequenter in consilium vel admonitionem prophetie. ut quicumque est impius derelinquat citius viam suam id est actionem impietatis sue. et quicumque iniquus deserat quam citius non solum opera sed et cogitationes iniquitatis ac toto corde revertatur ad deum inveniet que sine dubio misericordiam quia deus noster multus est ad ignoscendum respicientibus. Neque enim sicut homo cogitat ut memor iniuriarum suarum ultionem querat. sed eos qui iniurias ei faciebant penituerit. Nam ita subiungitur. Non enim cogitationes mee cogitationes vestre neque vie mee vie vestre dicit dominus. Non enim sunt cogitationes mee ut vestre. quia aliter deus cogitat et aliter homo. neque vie id est actiones eius vie tue

quia bonitas ipsius aliter a
git. quia humane diuitie p
uitas. ut oms penitenciam ad
pias misericordie declaat. Cogit
Cinia sicut exaltantur celi a
terra sic exaltate sunt uie
mee. a uijs uestris. et cogita
tiones mee acogitationibus
uestris. quantum celi sup omi
nent terre. tantum et ultra
sup excellunt diuine cogita
tones. acogitationibus huma
nis. et diuine actoes ab hu
manis. quia homines tadu
ca et terrena cogitant et fa
ciunt. deus non eterna et superna
cuius cogitationes et actiones
omnem sensum exsuperant. hinc
aplus admirans exclamat
dicens. O altitudo diuiciarum
sapie et sciencie dei. quia inco
prehensibilia sunt iudicia
eius et inuestigabiles uie
eius. Nemo igitur distinccre
temptet cur alijs ignoscat
et alijs non ignoscat. quia
secreto iudicio suo. cuncta faci
ens tum uult miseretur. et quem
uult indurat. cuiusque cogita
tiones. a nris exaltate sunt
sicut celi a terra. de uerbo et de uni
genito suo aduentu promi
ssione repletiuus subiungit.
Et quomodo descendit ymber
et nix de celo. et illuc ultra
non reuertitur. sed inebriat terram
et infundit eam. et germi
nare eam facit et dat seme
serenti et panem comedenti
sic erit uerbum meum. quod egre
dietur de ore meo. Verbum dei fi
lius eius est qui ideo uerbum
dicitur. quia sicut uerbum humanum
in missum in auribus pluri
mor. non diuiditur per singulos
ut pars sit in alio et pars
in altero. Sed in omnibus quod
illud audiunt integrum et ple
num habetur. ut in uno quoque
totum sit. quanto magis uerbum
dei unigenitus. ubique totus
est in celo et in terra. et non diui
ditur. neque imperfectus efficitur. sed to
tus totum tenet. totum implet.
totum illustrat. et possidet. Nec
quia enim sit uerbum caro factum
est. ut esse desinet deus. sic
uerbum quod corde gestamus fit
uox cum ore proferimus. ut
tamen uerbum in uoce conuertatur
sed illo integro manente. ista in
qua procedat assumit. ut et
intus maneat quod intelligatur
et foris sonet. quod audiatur. idem
tamen profertur in sono. quod an
sonum erat in silencio. atque ita
uerbum cum fit uox. non mutatur
in uocem. sed manens in mentis
luce. et assumpta carnis uoce
procedit ad audientem et non
deserit cogitantem. Nam cum ipsa
uox in silencio cogitatur. que uel
grece est. uel latine. uel alterius
cuiuslibet lingue ante omnem
linguarum diuersitatem res ipsa que
dicenda erat. adhuc in audibili
cordis quodammodo nuda est in
telligenti que ut in deum procedat
loquentis uoce uestitur. Sic et
uerbum dei egressum est de ore eius
neque mutatum est in carnem.
assumens uenit ad nos sed tamen
permansit in corde eius. neque
mutatum est in carne. sed permansit
ut uerbum. quod ita descendit.
sicut ymber et nix de celo. quia
non humana operatione. sed diuina
bonitate missum est. Et sicut
ymber. in celum non reuertitur
sed terram inebriat et infundit

atque fecundat. sic et filius dei non
est reversus ad patrem vacuus
sed omnia propter que missus fue
rat operatus est multa vel adhuc
operatur. manens hic divinita
te nobiscum. sicut promisit. Ecce
ego nobiscum sum omnibus die
bus usque ad consolationem seculi
inebriat namque terram id est ecclesiam
irrigatione scientie sue cor il
lius immutando ut carnalem ob
liviscatur et celestia cogitet. Infun
dit gratiam spiritus sui. et germi
nare eam facit id est bona opera
proferre. Serenti etiam id est predi
canti dat semen predicationis
et comedenti id est facienti largitur
panem id est boni opus quo pa
scatur. Semen namque predicare
est. et comedere facere. Unde
et beatus Iob. Si secutus est oculus
meus cor meum: et in manibus
meis adhesit macula. seram et
alius comedat id est dictum bonum
et alius illud faciat. Bene
itaque sumus pater promisit
non revertetur ad me vacuum. Non
enim vacuus aut inanis rever
sus est ad eum filius. sed omnem
voluntatem eius adimplevit
et prosperatus est in hiis ad que
missus fuerat. sicut psalmista
de illo predixerat. quod omnia
quecumque faciet prosperabuntur.
Que sint autem ea que pater
voluit ad que misit illum
propheta declarat subdendo. quia
in letitia egrediemini et in pace
deducemini. montes et omnes
colles cantabunt coram nobis
laudem. et omnia ligna regionis
plaudent manu. Ideo enim
Christus ad nos venit. ut ligato
mundi principe captivitatis

x Christus est enim hiis prosperatus est

vasa diriperet et educeret de con
clusione vinctos. et de domo
carceris sedentes in tenebris
Nemo enim potest quisquam
in domum fortis intrare. et va
sa eius diripere. nisi prius alli
gaverit fortem. et tunc domum
eius diripiet. Ad hoc missus
est. quia ligavit Christus fortem
id est diabolum. et ingressus do
mum eius id est gentilitatem. diri
puit vasa eius id est homines qui
vasa malitie illius effecti fu
erant. ad cultum suum convertit.
De hac domo fortis. de hac domo
carceris Christo liberante. egressi
sumus in letitia. quo magno
repleti sumus gaudio. cum in
telligeremus nos a vinculis
sathane per Christum liberatos et
in pace deducti sumus. ligato
adversario. qui nos tenebat ca
ptivos. et nisi ligatus esset
non sineret nos in pace dedu
ci. Sit autem quia nescitur qua
sit deducimur. non reformidemus
montes id est apostoli et colles id est ceteri
doctores cantant coram nobis
laudem predicationis. et omnia
ligna id est omnes homines regio
nis. plaudunt manu ad vo
cem cantici id est consonant bene
operando. Illi enim manu plau
dunt ad vocem modulationis
qui libenter et alacriter faciunt
hoc quod in sacra predicatione
audiunt. potuit et sanctis qui
in mundo tenebantur premitti.
quia in letitia egrediemini et
in pace deducemini. scilicet ad
regna celorum. Illis etiam in sanctis
qui in corpore adhuc peregrinantur
de exitu suo cogitare dici potest
quia in letitia egrediemini de
hac vita. et in pace deduce
mini ab angelis ad locum beate

x predicator

mansionis. Et unusquisque tormen
mi quod subditur scilicet quia mon
tes et colles id est angelice virtutes
cantabunt coram nobis lau
dem et omnia ligna regionis
id est universi habitatores illius pa
trie plaudent manu cum nos
viderint tripudiantes de nostra
felicitate propter omnes istos quos
iam christus ecclesie facit et in pa
ce deducit dicetur pater de filio
suo quia non redierit ad me va
cuum sed faciet quecumque volui et
prosperabitur in hiis ad que mi
si illud. Non enim vacuus ad
patrem redit qui tot secum adiu
torem perducit et in hiis omnibus
prospere agit. Adhuc non in passi
one subiungit pro saliunca a
scendet abies et pro urtica cre
scet mirtus pro saliunca namque
ascendit abies in eterna domum
in corde suorum pro abiectione tre
cogitationis altitudo contineat
superne contemplationis urtica
namque igne urendo nec est
mirtus vero temperantie fertur
esse virtutis. Pro urtica insti
tuetur in mirtus cum iustorum
mentes a prurigine et ardore
viciorum ab cogitationum tempe
rent tranquillitate quia premunt
dum ea terrena non appetunt
dum flammis terrenis celesti
bus desideriis extinguunt. Sequitur
Et erit dominus nominatus in sig
num quod non auferetur. Dominus
qui nominatus erit in signum eter
num ipse est tandem ipse qui stat
in signum populorum signum enim quod
non auferetur signum dominice
passionis et crucis est quia
in eternum patebit in eius signa
talium cuius qui per crucem redemp
ti sunt et ipse redemptor sine
fine voluit videre signum in se ipso

appareat. Quia cum a mortuis
resurgeret voluit cicatrices vulne
rum suorum abolere. Erat ergo do
minus nominatus in signum eternum
quia sine fine a sanctis meis lauda
bitur quod tantis suppliciis pertulit
cum viderint in carne eius ve
stigia vulnerum. Decimus nonus sermo
adventus. Pater nunc promissiones
faciens precepit iudeis ut pa
rati sint in occursum eius. Nam
sequitur. Hec dicit dominus. ·2·6·

Custodite iudicium et fa
cite iusticiam quia iuxta
est salus mea ut ve
niat et iusticia mea ut re
veletur. Beatus vir qui facit hoc
et filius hominis qui apprehendet
illud. custodiens sabbatum
ne polluat illud. custodiens
manus suas ne faciat omne
malum. Custodite inquit iudi
cium et facite iusticiam. Ille quis
omne opus suum antequam incepto
et illud terminavit. utrum deo
sit placitum an non et ubi deo
gratum fore quod attinet est non
novit. si inceptum illud dese
ruit. iste custodit iudicium et iu
sticiam facit. Sic igitur agere volt
hebreos dominum christum expectantem
ipse est enim salus et iusticia
dei qui iuxta apostolum factus est
nobis sapiencia a deo. et iusticia et
sanctificatio et redemptio. Vel salutem
dicit eam que propriam danda
erat et iusticia fidei eius que
revelanda erat. Ad hoc autem
quod dixerat custodite iudicium
et facite iusticiam subnexuit
quia beatus vir qui facit hoc
et filius hominis qui apprehendet
illud. ut scilicet non solum fa
ciat quod iustum est sed scritta ma
nu teneat Unam sententiam et
psalmista confirmat dicens.

Beati qui custodiunt iudicium et
faciunt iustitiam in omni tempore.
Sabbatum non custodit qui ab
appetitu mundanarum rerum quiescens
omni custodia servat cor suum.
Quid enim inhiat vita laboriosius
quam terrenis desideriis estuare
aut quid est quietius quam huius
seculi nil appetere. Qui ergo requiem
expectat observet sabbatum id est re
quiem mentis ut nullo inhiat
vita desideriorum carnalium appe
titu fatiget. Polluunt enim sab
batum si suggestionibus acquies
centes mentem suam desideriis
immundis sordidant. Custodi
at ergo sabbatum ne custodi
at illud qui beatus esse desiderat
quia beati mundo corde quoniam
ipsi deum videbunt. Sequitur
Et non dicat filius advene qui
adheret domino dicens separatione
dividit me dominus a populo suo
et non dicat eunuchus ecce
ego lignum aridum. Advene
sunt gentiles prius. filius ad
vene qui adheret domino populus
qui ad christum venit ex gentibus
quem non divisit dominus a populo
suo israelitico sed consociavit
ipse est enim pax nostra qui fecit
utraque unum. Eunuchus non hic
sic intelligitur quales sunt illi
de quibus in euangelio legimus
quia sunt eunuchi qui seipsos
eunuchizaverunt propter regnum
celorum et huiusmodi eunuchus
prohibetur dicere ecce ego lignum
aridum id est homo infructuosus
quia non de carnali sed de spirituali
fecunditate debet cogitare de
quo. Quia hec dicit dominus
eunuchis qui custodierint
sabbata mea et elegerint que
volui et tenuerint fedus meum
dabo eis in domo mea et in
muris meis locum et nomen
melius a filiis et filiabus no
men sempiternum dabo eis quod non
peribit. Eunuchi sunt qui passi
motibus carnis effectum in
se penitus absciderunt. Sab
bata vero divina custodiunt qui
sacra ocia non violant sed a ma
lo opere quiescunt et a labore
carnalium desideriorum. Sed quia non
satis est a malis abstinere nisi
bona quisque studeat agere eli
genda sunt que dominus vo
luit. Cum quo et fedus facit
qui eius voluntati concordans
obedientiam ei promittit. Hoc
ergo fedus usque in finem perseve
rante tenendum est. Vel sabba
ta custodit eunuchus talis
ut numquam faciat opera nupti
arum et eligit que dominus voluit
ut plus offerat quam precep
tum est ut non indulgentiam
apostoli eius sed voluntatem con
sideret domini sui et tenet fe
dus eius sempiternum ut ad
tempus vacet orationi et iterum
revertatur ad idipsum. Eunuchi
itaque qui custodiunt sabbata
dei et elegerunt que voluit
et tenent fedus eius sempi
ternum audiant premia que
merentur ut libenter tolerent
labores temptationum quos
tolerant. Si enim attendat feli
citatis que sine fine attin
gitur leve sit omne quod transeundo
laboratur. Dabo inquit eis
in domo mea et in muris
meis scilicet in illa regali
aula mea celesti locum eterne
mansionis et nomen melius
a filiis et filiabus meis quia
maiorem gloriam habebunt quam
ceteri sancti. Sunt enim apud patrem
celestem eunuchi id est virgines locum
habeant ostenditur quia

in domo patris .i. meliora ma
sione etiam filiis preferuntur. Si
licet et in libro sapientie dicitur quia
spado qui non operatus est per ma
nus suas iniquitatem nec co
gitauit aduersus deum nequissi
ma dabitur illi fidei donum elec
tum et sors in templo domini
acceptissima . et quia in corru
pto facit ex proximum deo longe
preferuntur virginis tectis suis que
deo precaliis appropinquat et se
quitur agnum quocumque ierit . Unde
non sempiternum datur quod non peribit
ut nomen eterne laudis in illo
regno possideant et super ceteros
egregii et prestantiores resplendeant
Sequitur et filios aduene qui
adherent domino ut colant
eum et diligant nomen eius
ut sint ei in seruos . Omnem
custodientem sabbatum ne pol
luat illud . et tenentem fedus
meum adducam eos in montem
sanctum meum et letificabo eos
in domo orationis mee . Filios
aduene qui adherent do
mino . dicit eos qui vocati
postea conuersi sunt ad fidem
nam ipsi colunt eum et dili
gunt nomen eius . et sunt
ei in seruos . quia tota deuo
cione seruiunt ei . Et ipsi cu
stodiunt sabbatum ne polluat
illud . quia in sabbato quippe ser
uile opus prohibetur fieri et
seruile opus peccatum est . Omnis
enim qui facit peccatum seruus
est peccati . Semper ergo custodi
endum est sabbatum . quia semper
ab actione peccati cessandum
et obseruandum est ne pollu
atur quale enim sabbatum pollu
it qui post malorum cons
[illegible] malum infus

a quo semper quiescere debuit
operatur Sabbatum custodimus cum
ab appetitu temporalium men
te quiescimus . Fedus quoque
tenendum est quod cum deo per
cussimus ne iam ab eius con
cordia disiungamur et rebellare
contra eum diuersis prauis operi
bus incipiamus . qui cum
eo pacem et fedus conseruare
se sibi fecimus . Hos itaque filios
aduene qui adhererent domino
et custodiunt spirituale sabbatum et
tenent fedus eius adducit
ipse in montem sanctum suum .i. in celum
ut qui erant longe fierent prope
in sacrificio Christi . Vel adducet
eos in montem sanctum suum .i. reg
num celorum et letificat eos in
domo orationis sue dicens per
apostolum . Semper gaudete et sine
intermissione orate . Nam domo
orationis nostre ecclesia non iniqui
tatis ut quicque est in ecclesia . Re
ferat fabulas et ociosa verba .
et ubicumque sit corpore positus
Christianus semper studeat orare
et si non semper ore tamen corde
Sequitur Holocausta eorum et
victime eorum placebunt michi
super altare meo . quia holocau
stum totum incensum dicitur . Quid
per holocausta filiorum aduene
designatur nisi succensio cordis
conuersorum gentilium . Cum se ue
hementissimo caritatis igne
totos sic inflammaret ut iam
nichil sibi de se relinquerent
Sed ex integro se totos offer
rent deo . Et quid primicias
eorum nisi mortificatio carnis
eorum . Qui enim sunt Christi carnem
suam crucifixerunt cum vi
ciis et concupiscentiis et quod

paltare nisi fides exprimitur.
Recte ergo modo sumit sensum. dicitur
quia holocausta eorum et victime
eorum placebunt michi super altare
meum holocausta enim michi offe
runt qui totos se consecrant
deo. victimas autem tenent qui ad
tempus vacant orationi. que offe
runtur in altare orationis est medio
aditus similitudinem facit moy
ses altare tabernaculi. Sequitur
Quoniam domus mea domus ora
tionis vocabitur cunctis populis.
ait dominus qui congregat di
spersos israel. Domus dei est
catholica ecclesia quia secundum a
postolum christus est tamquam filius
in domo sua que domus su
mus nos. et hec domus vocatur
domus orationis omnibus populis
ut universe nationes ex longin
quo ad eam veniant et mune
ra offerentes adorent dominum
meum. Congregat enim dominus
ad eam dispersos israel id est dispersos
populi sui in deliciis omnes quos
ad vitam predestinavit qui
per totum orbem dispersi sunt vel
per varios errores. Sequitur Ad
huc congregabo ad eum congre
gatos eius. Eos qui iam in uni
tate fidei et dilectionis sunt
congregati congregabit dominus
ad summum populum suum. sicut unus
quibusque dixit vita exeunt quia
multi ab oriente et occidente ve
nient et recumbent cum abra
ham et ysaac et iacob in reg
no celorum. Et quia filii regni
id est iudei eicientur in tenebras
exteriores. apte hoc in loco sub
iungitur. Omnes bestie agri
venite ad devorandum univer
se bestie saltus. postquam enim
filios adveniens id est credentes ex
gentilitate commovit populo suo

et in morte sua sanctus addunt
ecclesiam in domo orationis
sue. consequenter infideles iudeos
ad devorandum demonibus tra
dunt. Venite inquit ad de
vorandum omnes bestie agri id est
omnes seui demones qui per
latitudinem mundi huius cru
deli rabie vagantur querentes
quem devorent. Ager enim est
mundus et universe bestie sal
tus id est omnes malignorum spirituum
morari consueverunt in populo pa
ganorum. Et cur ab huiusmodi
bestiis iste grex populi iudeorum
precipue devorandus esset oste
ditur cum protinus additur.
Speculatores eius ceci omnes
universi canes muti non vale
tes latrare. Speculatores enim
vocantur sacerdotes qui
in eminentiori loco positi vi
gilanti cautela debent circumspi
cere et adventus inimicorum
spiritualium a longe previdere
ac subiectis prenunciare.
Sed speculatores iudee omnes
ceci sunt duces cecorum. Et ipsi
omnes nescierunt qui spiritu
alem intelligentiam amiserunt
et christum ignoraverunt. Canes
etiam dicuntur predicatores
qui curam dominici ovilis ge
runt quia domino pro domino
suo diurnis et nocturnis vi
gilijs in ecclesia clamat ipsa
ut ita dicam latratus predica
tionis edunt. Sed canes iudai
ce gentis omnes sunt muti
non valentes latrare quia
invisibilibus bestiis gregem
eorum devorantibus non valent
contradicere nec voce predica
tionis adversus insidias eorum
emittere. Regibus et subdi
tis. Videntes vana dor

inventes et amantes sompnia
vana vident quia carnale
intelligentia in scripturis con
siderant et ea que in litteris pre
senti mentis aspiciunt sicut ocia spe
culatorum et manifesta in carne
conversatione et cetera huiusmodi
que sunt umbra futurorum Dormi
unt et dormiunt in negligentia et
nocte cordis sui atque diligunt
sompnia nolentes umquam ex
citati torpore sui ut ad lumine
veritatis evigilent sed prava et
mala opinionum intelligentie
sue quasi nocturnas sompniorum vi
siones semper intueri querentes
sed et demonum visionibus in
sompnio delectantur Sequitur
Et canes inpudentissimi ne
scierunt saturitatem Sicut ani
mal canes absque omni verecundi
a parati sunt semper comedere
sic et isti quos sub specie canum
describit non contra bestiarum in
cursus protectione suo vigilant
sed famine sue cupiditati tempora
libus lucris inpudenter que
runt pasci sed nequiunt eam sa
turare neque suo umquam satia
antur cursore Sed hec que sub
methaphora speculatores et ca
nes locutus est incipit iam
explanare subdendo Ipsi pa
stores ignoraverunt intelligentiam
omnes in viam suam declinaverunt
unusquisque ad avaritiam suam
a summo usque ad novissimum
Venite sumamus vinum et imple
amur ebrietate et erit sicut
hodie sic et cras et multo am
plius Quod enim dixerat specula
tores eius ceci hoc exponit
nunc dicens ipsi pastores igno
raverunt intelligentiam et quod as
serverat quia canes inpuden

tissimi nescierunt saturitatem
hoc interpretatur dicens quia omnes
in viam suam declinaverunt unus
quisque ad avaritiam suam pasto
res quippe sunt qui hoc sustine
pserunt officium ut verbo predicatio
nis pascant mentes hominum
Unde et per Ieremiam promisit
nobis dominus dicens Dabo vobis
pastores iuxta cor meum qui
pascant vos scientia et doctrina
Sed pastores iudeorum ignora
verunt intelligentiam eloquii sacri
qui non venerunt ad eum qui
aperit et nemo claudit claudit
et nemo aperit qui morte cal
cata resurgens aperuit sensum
discipulis suis ut intelligerent
scripturas declinaverunt etiam
omnes in viam suam propria co
moda singuli querentes et u
nusquisque ad avaritiam suam decli
navit de primo usque ad novi
ssimum eorum et sic declinantes
dixerunt ad invicem Venite
sumamus vinum et impleamur
ebrietate et sicut bene nobis
est hodie sic et cras erit et
multo amplius Nescierunt
enim saturitatem nec presenti
voluptate satiantur sed futu
ras delicias parant multo
maiores quam quibus prius
usi fuerant Talibus namque de
lectabantur sacerdotes iudeorum et
talibus vacare volunt Amat
enim primos recubitus in cenis
et primas cathedras in syna
gogis Unde non solum corporeo
sed et spiritali vino id est mundana
cupiditate et desiderio inanis
glorie se debriant Spiritaliter enim
est ebrius qui ascensu cordis
a Deo alienus efficitur Ergo se

huiusmodi nimium dedit iudicium
sinite atque impleri ebrietate
domini sensum rectitudinis et sibi
ipsis inuicem depravat atque
hoc sibi exemplum inuicem tra
dunt ut velint ambulare in
stolis et habent amant saluta
tiones in foro et devorent do
mos viduarum simulantes longa
orationem. Talia enim tempore quid
est aliud quam ebrietatis merum
sapit. Justus perit et nemo
est qui recogitet in corde suo
et viri misericordie colligunt
quia non est qui intelligat.
A facie malicie collectus est iustus
Veniat pax requiescat in cu
bili suo qui ambulavit in
directione sua. Dominus ihesus
locum passionis designat autem
quia non capiunt prophetam perire
extra ierusalem. Similiter et quod
dicitur quia iustus perit. tacet
ac si diceret quia xpus moritur
Justus ergo perit in tectos spe
culatores quia xpus moritur
inter scribas ac sacerdotes et ne
mo eorum est qui recogitet
in corde suo quia nec pecca
respiciunt et viri misericordie id est fide
les qui in iudea manent toste
tuti fuerant colligunt inde
et ad regna celorum adsignant
quia non est conditus qui in
telligat. ideo eos inesse posi
tos esse ut illi fidem et more
eorum imitarent. A facie enim
malicie collectus est iustus id est
ablatus est xpus ne mala se
culi videret. sive propter malicia
hominum quorum ipse peccata porta
vit. victor ascendit. Veniet
ergo pax post persecutiones
quas ab eis iustus iste pertu
lit iniuste. requiescat in cu

bili suo id est in mansione celestis
vite. Justus qui ambulat
in directione sua id est qui vitam
suam duxit in rectitudine sua
Possunt etiam hec de uno multa
intelligi qui xpiano teste
tur notabilis. Omnes bestie a
gri venite ad devorandum omnes
que bestie saltus. Per bestias
agri vicia seculi. per bestias
saltus iniquitates paganorum
exprimunt. Convocat quoque deus
omnes bestias agri et omnes
bestias saltus ad devorandum
omnes quibus vehementer ira
scit. quia iusto permittit iu
dicio ut vniuersa seculi vitia
et omnia paganitatis flagi
tia in eos mittens qui xpianita
dum irruunt. quatinus more
ferarum atque gentilium vivat
hoc enim est quod ait. Veniet oste
dam nobis quid ego faciam
vinee mee. Auferam sepem
eius et erit in conculcationem di
reptam materiam eius. et erit
in direptionem. Ideo autem ta
le devorat populus. Sive hec
iste quam speculatores eius
ceci omnes nescierunt et vniuer
si canes eius muti sunt
non valentes latrare. hoc enim de
ineptis et deceptis solummodo
sacerdotibus dicitur qui cece
mercennarii notantur. Itaque
speculatores vinee vel domus
domini sunt ceci et nescientes
quod sacerdotes quidem habu
dat in populo dei. sed mox excecati
illis. quisquam in venerit
qui venientes temptatores
premere stat et subiectis
annuntiare. Et ipsi sunt cani
nes muti non valentes latrare

quia qui gregem custodire de-
bebat et lupos abigere et la-
trare pro domino conticuerunt eo
quod non habuerunt predicationis
scientiam. Sed et si doctus summa
eorum inscipientis sunt. obsistit
ei pusillitas ipse actionis ut
libere valeat loqui bona que
novit. et contra bestias adve-
niu i. contra impugnationes mi-
norum latrare. qui sunt videntes
vana dormientes et amantes
sompnia. Vana enim sunt omnia
temporalia. quo citius e-
vanescunt et ad nichilum redit.
Unde sapiens. vanitas vani-
tatum et omnia vanitas. Videt
ergo mali speculatores vana
et ignavi canes ~~et~~. Unde
et dormiunt ipsi in hoc seculo
nec ad divina ministeria vel ad
custodiam gregis oculos suos a-
periunt. sed sompnia diligentes
i. ea que in presenti vita velud
in sompniis sunt. non possunt sa-
ciari [?] vel ingluviem suam
saturare. Secularibus enim dor-
mientibus et saciari nescien-
tibus super dictum est. quia sicut
sompniat esuriens et comedit
cum autem fuerit expergefactus vacua
est anima eius. et sicut sompniat
siciens et bibit. et postquam fuerit
expergefactus lassus adhuc si-
tit et anima eius vacua est.
Sic erit multitudo omnium qui
dimicaverunt contra montem syon
nam invalides sacerdotes dimi-
cant contra montem syon quia
religionem ecclesie moribus im-
pugnant et operibus bonis
insidiantur. Amat ergo sop-
nia i. honores et divicias
huius seculi. Omnis enim potes-

tas mundi huius et gloria sop-
nium est non veritas. et conse-
quenter quia bonis temporalibus
delectantur. sed nesciunt sacieta-
tem quia mundane opes mi-
nime possunt humane mentis
inopiam explere. Vel ideo sa-
cietatem nescire dicuntur ut
insaciabilis eorum avaricia de-
monstretur. quos si inprudentissi-
mi canes devorare semper
bona que sibi dantur querunt
Et tam indocti sunt greges [?] populi
christianorum ut ipsi pastores ig-
norent intelligentiam. Dux
enim pastor ecclesie iam inveniri
potest. qui scripturarum sacra-
rum et intelligentiam habeat.
Sed omnes in viam suam decli-
naverunt et unusquisque ad
avariciam suam. Omnes enim que
sua sunt querunt non que
ihesu christi. Omnia enim avida [?] dei
dedicationes [?] suas sequuntur [?] se-
culi [?] propterea tradent avari-
cia. Et hoc faciunt a summo
pontifice usque ad novissimum
presbiterum ecclesie. Ad hoc rationem [?]
circa [?] sic admonitio [?] sumitur [?] vini
mundane cupiditatis et in con-
viviis comessationibus vinis. ut de
voluptatibus et intentus [?] non co-
gitet [illegible] Unde et
in proverbiis dicitur. Noli regibus
dare vinum. quia nullum
secretum est ubi regnat ebrietas.
Reges enim sunt rectores ecclesie
qui huiusmodi vinum bibere non
debent. ne mundanis sollici-
tudinibus inebriati secretum
mentis amittat. Vel inmode-
rata vel frequentia sacerdotum co-
nvivia denotantur hoc loco. qui
preveniunt conservos et madentes
et bibunt cum ebriosis. Sed iste
dedit in diem magis magis

7·a·

bibunt et inebriantur.

Est quilibet iustus perit in afflictione mentium et nemo est qui recogitet de eo in corde suo ut gloriam eius mente pertractans vias eius imitari velit. Presbiter ad gregorium. Rogamus rogamus ita quieso te ut confirmas quod boni quique subtrahuntur et qui nunc ad multorum edificationem poterant viri penitus inveniri nequeant viri certe omnino raresunt. Ad que gregorius talia respondet mane tui meret ut hii qui prodesse poterant festine subtrahuntur. Et tamen mundi finis appropinquat electi tolluntur ne deteriora videant. Hinc et enim scriptum est. Rapte ut videant qui loculi eos tolliter. Quia lapides templi ergo mundi finis urget. Eo necesse est ut vivi lapides ad edificium celeste colligantur. Quoniam nostra terra immensa sine consecratione crescat. Nec tam ita electos omnes subtrahi credimus ut solummodo perversi remaneant. Quia nunquam peccatores ad lamentum penitentie redirent si nulla essent bonorum exempla que eorum mentem traherent. Ubi autem nemo est qui eos invitet. Ibi subtrahi citius de medio malorum non inmerito credimus. Hanc enim subtractionem eorum ostendit propheta dicens Iustus perit et nemo est qui recogitet in corde suo et viri misericordie colliguntur quia non est qui intelligat. Iniqui ergo dierum sola tempora appetunt. et bona electos interim manent quia fore contempnunt. Dum iustorum corporum afflictionem et que sit retributionis afflictionis non agnoscunt. a facie sine pedem in proximo diu porrigunt quia aliter intelligentie sponte sua oculos claudunt. Est fatue enim malicie collectus est iustus. Ceptus est ne malicia mutaret intellectum illius. aut ne fictio deciperet animam eius. Veniat itaque pax iusto quia erant de medio iniquitatum. eductus ut requiescat in cubili suo. id est in mansione sibi ab eo parata. Qui coram turbine humane fortitudinis humane pravitatis non est secutus. sed ambulavit in directione sua. Vos autem qui deo recogitare non vultis. accedite huc ad iudicium ut quod iustum est recipiatis. Vos filii augurantis. id est semen adulteri et fornicarie. Augurator enim erat plebs. cum pergulus dicebat de nominibus conuiciorum. Admissa et cogena clericatu quibus demum serviunt multis dies observantes et menses. et tempora et annos. Erat et fornicaria. que post fidem incurvis declinavit. Unde et perversis dogmatibus suis filios genuit nequissimos. id est de bacos ex patre adultero. id est diabolo. Quibus apte dicitur. Super que lusistis. super quem dilatastis os et eiecistis linguam. Lusisti quippe super dominum qui ignorabat heretici et dilataverunt os suum. eiecerunt que linguam. Dum multiplicare blasphemavit eum. et in sanctitatis suis adversus eum. Et quoque quod subditur congruit illis. Numquid non vos filii scelesti: semen mendax qui consolamini in diis subter omne lignum frondosum. immolantes parvulos in torrentibus subter eminentes petras. De celesti

augustinus

que

eni sunt qui mortes animarum
cottidie operantur. Deinde mediocres
sunt qui se christianos fatentur
sed ab omni christianitate degenerant
Et qui sunt dii eorum nisi erro
res quibus illi serviunt. Aliq
uo naturae est lignum quod uber
tate fertile est. altius quod tantum
habundat fronde foliorum. Iuxta
montibus et lucis nemo pla
tat situm nemo nimium nemo
fertiles arbores sed oblectatione
tantum ligna frondencia sed a
les sunt heresiarche qui orationes
sua verborum decore composuit ut
conmittant audientes animis
sed delectent. Dum ergo se sub
diderunt heresiarchis ut erro
res eorum tollerent sibi consolantur
in diis subter omne lignum fro
dosum. Dum et parvulos eisdem
diis suis ymmolant. dum
simplices et infirmos spiritualiter
extinguunt ut suis erro
ribus applicet. Quid autem no
mine torrentium nisi rapidus
fluctus eloquentie eorum designatur
Et quid per eminentes petras
nisi vel pravitates secte huius vel pre
dicti heresiarche. In partibus
ergo torrentis parvulos ymmo
lant subter eminentes petras
dum inspectu animas parvu
dia sua inficiunt trahendo in
errore protegentibus se mundi
nis pravitatibus vel errorum incre
toribus auctoritate sibi prefe
cibus. Deinde scelerate illi plebi
bi dicitur In partibus torrentis
pars tua hec est sors tua. Pars
quia torrens intelligitur impe
tuosus cursus heretice diser
titudinis in partibus torrentis
pars eius est quia elegit
in doctrina hereticorum manere et hec
est sors eius quia iam a sorte
catholicorum separata est anathe

matizata que et libamina diis
suis effundit. et sacrificium offert
dum in sacrilegio missus cele
brat vel quomodo ea facit. moral
to que tunc est circa duo. Non
enim sacrificium deo offerunt heretici sed
suis erroribus. Unde et conse
tus ait Numquid super hiis non
indignabor. subaudi omnibus
que te fecisse retuli. posuit in
bile sum ista mente super montem
excelsum et sublime. dum mentem
tem sua delectabiliter collocaret
super quodlibet elatum principe hec
fecos ut in ipso requiescat. Hec con
tra eos dicta sunt qui in heresis
declinat. Deinde nequissime vul
titudini pusillorum hominum qui sunt
incerta vel vinculo tali anime
congruunt sequentia. Ait enim
dominus post ostium et retro poste
posuisti memoriale tuum quia
iuxta me discooperuisti et su
scepisti adulterum. post hostium
cordis et retro postem eius sed in
terior ostii ponit memoriale
iniquitatis sue anima que licet
foris pulsas actores deserunt
intus tamen occulta malicia
in angulo cordis reservat et
meis mens sum se discooperiens
adulterium suscipit. quia cum
sit christo legittime coniuncta ad
ditum mentis sue dyabolo pandit
Unde paulus Nolite locum dare
dyabolo. Sequitur Dilatasti cubi
le tuum. pepigisti fedus cum eis
Cubile cordis sui dilatavit a
nima que christum simul et dya
bolum vult in mente sua recipere
sed hoc nullatenus fieri potest
coangustatum est enim stratum
ita ut alter decidat. Fedus quoque
pascitur cum demonibus qui
suggestionibus eorum semper con
sentire decernit. Sequitur Dilexisti

dilexisti scitatu eorum · manum apta
Peccatum eorum diligit · anima · apta
manum · quando tunc eis mechari
desiderantibus · actionem · suam illius
pandit ut ad se libentius in
grediantur · non expectans · ut
illi prius ei mala suggerant
sed omne suggestionem eorum preveni
ens malis actibus et sic eorum
suggestiones pacta sensatis non
iam impetu suo erubescens
nec fornicationis sue turpitudi
ne abscondens sed tota lib
ertate peccans · Sequitur · Et orna
sti te regio unguento · et multi
plicasti pigmenta tua · Unguento
regio se ornat ut amatoribus
suis placeat · quia vero corpus cri
smate sancto ungitur · a malignis
spiritibus cunctis corrumpitur ·
Et pigmenta sua multiplicat
dum maiores ardores et multipli
ces delectationes facit · Sequitur ·
Misisti legatos tuos procul et
humiliata es usque ad inferos ·
legatos mittit procul · adama
tores suos dum sue pravita
tis fama longe porrigens ·
malignos ad se spiritus invitat ·
et Et humiliatur usque ad inferos du
meritus eius usque adeo incli
natur · ut in mala voluntate
sit par demonibus · Vel usque
ad inferos peccatum humiliatur · cum
usque ad finem vite peccatis perseve
rat in malo · Unde et Job dicit
Usque ad inferos peccatum illius ·
peccatum quippe illius usque ad
inferos est · qui peccare non desi
stat donec in infernum descendat
id est donec vitam suam pessime fi
niat · Vel humiliata est usque ad
inferos · hec fornicaria non ea
humilitate que in laude est sed
qua amon sororem suam thamar
humiliavit · Fuerat grandis e
humilitas vero usque ad inferos

precipitato · de luce et culmine
castitatis in tenebras · lupanaris
primo in baratrum libidinum precipi
tari · Sequitur · In multitudine
vie tue laborasti · non dixisti quie
scam · In multitudine vie sue
laborat · dum graves sustinet
labores in variis actionibus
quas exercet · Unde et salo
mone dicit · quia deus dedit
peccatori afflictionem · et curas
superfluas · Sed tamen dum multipli
citer laborat · non dicit quiescam
quia nullis potest laboribus
frangi · ut a mundanis actionibus
quiescere velit · Sequitur · Vitam
manus tue invenisti · propterea
non rogasti · pro quo sollicita ti
muisti · quia inventa es · et mei
non es recordata · neque cogita
sti in corde tuo · quia ego tacens
et quasi non videns · mei oblita
es · Vitam manus id est vitam opera
tionis sue invenit · quando ea
que vult agere potest · Et
propterea dum plenis horreis
fiduciam habet · in divitiis rogare
deum negligit · ideoque sollicita
metuit plurimos · non enim potest
dicere · Dominus adiutor michi
est · et ego despiciam inimicos
meos · Vel deo non rogat propterea
sollicita metuit · quia licet et
ne mortis supplicium formidet
non timet ex corde peccare · ut eva
dat illud · dum asperitatibus
suis commiti recusat · Vel ita quomodo
facie sua addimus in partibus le
nare potuit · non plus cum dedecoribus
ante illum erubescere potest · [illegible]
[illegible] · enim si se coram ad cu
[illegible] simulat · quia nec etiam
recordatur illius · donec in ta
libus perseverare non desistit ·
Neque cogitat quia ille nunc
taceat dum nos inique agi
mus et quasi pro nichilo estimatur
eo quod se vidisse non mox ostendit ·

perurgentes nos. Domini adhuc
iudicium differt, ut ad penitentiam
interim convertamur. Digno iudi
cio subditur. Ego annunciabo iu
sticiam tuam et opera tua non
proderunt tibi. Cum clamaveris
liberent te congregati tui. Omnes
eos auferet ventus, tollet aura.
Annunciabo inquit iusticiam
tuam qua tu sancta es, id est iniu
sticia tua, tunc in die illa ma
nifestabo, et opera tua tibi tunc
non proderunt in quibus multa la
borasti. Cum enim clamaveris
ante ianua thalami cum fa
tuis virginibus dicens domine
domine aperi nobis liberent te
si possunt amatores tui qui
undique congregabantur ad for
nicandum tecum. Sed tunc eos
omnes auferet ventus terribilis
et in abyssum precipitabit. Alter
tenuis multitudinem pravorum
catholicorum vel unumquemque huius
modi anime in peccatum ma
la que agit et iure de electorum
consortio submergitur. Qui autem fidu
ciam habet mei hereditabit
terram et possidebit montem sanctum
meum. Plebs quidem fornicaria
que in amatoribus suis id est in
mundis spiritibus confisa est peribit,
sed quicumque fiduciam dei habet
ipse salvabitur. Fides enim confidit
eterne conscientia bonorum operum in
spei fiducia confirmat. Unde Jo
hannes. Si cor nostrum non reprehen
derit nos, fiduciam habemus ad
deum. Qui ergo hanc fiduciam
habet hereditabit terram perhenne sta
bilitatis, firmeque quietis, et po
ssidebit montem beate celsitudinis
Ecclesie. Et dicam viam facite
prebete iter, declinate semi
tam, auferte offendicula de via
populi mei, quia hec dicit dominus
excelsus et sublimes habitans
eternitatem et sanctum nomen eius
in excelso et in sancto habitans et
cum contrito et humili spiritu, ut
vivificet spiritum humilium et vi
vificet cor contritorum. Non enim
in sempiternum litigabo, neque
in finem irascar. Dicam inquit
in iam facite electis meis o pre
dicatores prebete illis iter o
infideles qui volebatis iram
eorum obstruere, declinate semi
tam eorum o demones nec eis ob
sistatis in calle rectitudinis quo
gradiuntur. Aut ita viam facite
illis o angeli, prebete eis iter
quo transeat o demones a fu
gite de itinere eorum. Declinate
de semita o iniquorum turbe que
solebatis iniustis vos occurrere
ut illi qui preibant et terri
tarentur pavebant. Et nos predicato
res vel angeli auferte offendicula
de via populi mei et via rectitu
dinis absque scrupulo carpatur
offensionis et fiat ut scriptum
est via iustorum absque offendi
culo. Paulus omnino precavere
studuit ne quod exemplum scan
daret unde scandalum offensi
onis sumi potuisset. Similiter
et ceteri boni predicatores cave
re fecerunt et faciunt. Et ut dominus
populum suum credet sit honoratus
addidit quia non in sempiternum
litigabo neque in finem irascar.
Antea enim frequenter litigabat
per prophetas cum populo iudeorum in
crepans iniquitates eorum et
irascebatur eis tradens eos in
manus hostium, sed non in sempiter
num litigavit nec usque in finem
secli iratus est quia per dominum gratie
mediatoris finita est iam ira
et litigatio illa. Excelsus autem
et sublimis dicitur deus quia

omnem sensum et intellectu ex
superat. Dicit aut sup essenci
alis diuinitas et uerbum et i
tellectu sup omnia in obscurita
tem. quia neq nome illius
essencie est. neque uerbum ex
imis exaltat. Recte itaq
dicit deus excelsus et sub
limis. Eternitas uo diffinit
ee interminabilis uite simul
et perfecta possessio. ex collo
latone temporaliu clarius li
quebit. Nam quid quid ui
uit in tempe. id pns apetus
infuta pcedit. nichil q est
in tempe constitutu q totu
uite sue spaciu possit amplec
ti. Sed crastinu quide nondu
apprehendit. hesternu uero
ia perdit. in hodierna quoq
uita. no amplius mome
to uiuit. Quod igit temporis
patit condicom. licet illud
sicut humana aia. sine fine
uiuit. Non du tam tale e
ut etnu ee credat. Non em
totu simul infinite licet ui
te spaciu comphendit atq
complectit. S futura no dum
habuit transacta ia no het.
Quod igit interminabil uite
tota plenitudine parit co
hendit. ac possidet. cui neq
futi quicq absit. neq pteti
fluxerit id etnu ee. uel etni
tate uite in hitare phibetur.
Itaq deus eternitatis hitat q
esse eius totum e et semp
e. nesciteq mutabilitate quod
neq cepit umquam. nec ali
quando cessabit insupabile
quodda. ac sine fine existe
tie pelagus nullis terminis
nullisq limitibus inclusum
omnem supgrediens sensum

orie et tempus. atq omne
natura. Nomine quoq eius
scm est. Scitas em e quam
scdm nos dicendum omni
inquinatoi libera et pfectis
sima et incontaminatissima.
puritas. Recto nom eius scm
dicit. quia ualde sup excelsi
us. quam intelligere mens ulla
possit e. inco suprnalis mu
dicie puritas. ita ut omis q
illic eius nomie credunt
puesitet atq sistitet quam et
in excelso. et in sco hitat. quia
in principio erat uerbum. et uerbu
erat apud deum et deus erat
uerbum. Pat em e excelsum
et scm hitaculum filii. sicut et fi
lius hitaculum patris. Dicit em
quia ego in patre et pat in
me e. Similiter et spus scus
in patre et filio e. Sit igit in
telligamus q in excelso et i sco
deus hitare dicit. quia ipe
sibi e excelsum et scm hitaclm
sicut et ipe e cunctus qua
in hitat. potest et cor anglice
spmn intelligi. hoc excelsum
et scm hitaculum. Unde scriptu
est Respice de sanctuario tuo et
de excelso celorum hitaculo. Et iste
tam sublimis tam i mensus
no solum in excelso hitat. sed
et cu contrito et humili spu mi
sericorditer hitare dignat. et
iuxta est hijs qui tribulato sut
corde. Cum ppterea cu contrito
et humili spu in homine hitat
ut gra spus sui uiuificet spi
tum humiliu. et cor contritoru
quia humilibus dat gram. et
penitentes atq compunctos
qui peccatu in tuscaris mor
tui fuerant uiuificat et ad

amorem suum magis ac mag-
attendit. Erit itaque tam mag-
nus et tam excelsus atque tam
benignus, non in sempiternum li-
tigabit, ut olim cum synago-
ga litigabat. Sed resurgente
Christo et apostolos replente Spiritu
Sancto de spiritu suo super omnem car-
nem, ut iam non litiget vel ira-
scatur, sed omnia per gratiam faciat,
donet et subdit: Quia spiritus a
facie mea egredietur et flatus
ego faciam. Spiritus enim egressus
est a facie domini, quando venit
paraclitus, quem discipulis Christus
a patre misit, spiritum veritatis qui
a patre procedit. Et flatus
fecit dominus, quando spiritualia do-
na dedit hominibus. Unicuique
enim nostrum data est gratia secundum men-
suram donationis eius, qui
et de spiritu spiritualem tunc se benig-
ne ministrare dicitur. Adiungit:
Propter iniquitatem avaritie eius
iratus sum et percussi eum; ab-
scondi me a te et indignatus
sum, et abiit vagus in via cor-
dis sui. Vias eius vidi et di-
misi eum et reddidi consolationes
Christi et lugentibus eius. Cre-
avi fructum labiorum pacem, pacem ei
qui longe est et qui prope, dicit
dominus, et sanavi eum. Iniqui-
tas avaritie humanus spiritus fuit,
quia gloriam sublimitatis
in paradiso superbe concupivit, cum
audisset a serpente: Eritis sicut
dii. Iniquitas quippe avaritie
fuit, quia divinitatem sibi in-
concessam ambiit. Et propter
hanc iniquitatem iratus est dominus
et percussit eum et abscondit
se ab eo et indignatus est
ei et dimisit abire vagum
in via cordis sui. Anima enim

spiritus homo tranquilla mentis
stabilitate fruebatur intentus
superne contemplationi. Sed post
in innumeris motibus fluxa mu-
tabilitate substratus est. Na-
tura stare animo in se ipso nititur,
a se ipso aliquomodo etiam nesci-
endo divaricatur et a bona qua
quod ei tunc intendit, fastidio
impellente removetur. Sed
dum in animo cogitanda appe-
tit et repente cogitata fasti-
dit, docet quod aliunde pendet,
quem quolibet positus non re-
quiescit. Avidum quippe sui
suspensus est a quo creatus est,
et quia ad deum solum applicat,
deum creatus est. Omne autem quod
infra appetit minus est in re
ei non sufficit, quidquid deus non
est. Exivit ergo percussus est,
quia unum quo sufficienter frui
poterat amisit et sicut illud quod
per multa spargit. Percussit namque
eum, ut dictum est, dominus in intima
sanitate ei auferens et abscon-
dit ab eo faciem suam, preclara
pulchritudinis sue visionis
illi subtrahens. Cum repul-
sus a liminibus abiit foras
vagus in via cordis sui se-
quendo concupiscentias suas.
Vias cogitationum eius vidit
dominus, quia deserebat invisi-
bilia et appetebat visibi-
lia, et iusto iudicio dimisit
eum secundum desideria cordis eius.
Abiit vagus in via cordis
sui, quia levi mobilitate
cogitationum ductus est. Huma-
ne autem consilium cordis eum
in inconstantia vagationibus
compellit, ut ab intentione
dei non iam leniter dissili-
at, sed in eum firma constantie

grauitate consistat. Et quo sit
anime que leui motu nunc istu
nunc illud desiderat omnipotens
deus quia ipsius leues fluctu
ationes non leuiter pensat. cogita
tionum cordis relinquendo diiudi
cat. sed tamen per gratiam respirat ua
gam mentem in consilii stabi
litate figit. Unde subdit. Et
reduxi eum. quia cum leues mo
tus anime misericorditer diiudicat
aspirando habitum prius quod consta
tie maturitate format. Quicumque
spiritum hominis ob superbia deus in
initio prauitatis dimisit uagu
in uia cordis sui. ut amissa
mentis stabilitate uagis mo
tibus praua desideria longe
abeo foras iret. Ita per terra
euenit abeo. quia superbus
erat. et uisibilia sequebatur.
Reuertitur autem si humiliatus eo
fugit intus ad protectionem il
lius et aspiciat ea que in
tus sunt. Est enim intrare in
eo. appetere intima et exte
riora appetere. Reduxi inquit
eum. et reddidi consolationes
ipsi ut humilitate regrederetur
ad illud dulce solatium uel secre
tum animi quod est sine amari
tudine malarum cogitacionum Sic
enim predonum nouerunt facture
eis qui spiritum suum acceperunt.
Renouauit ad se prius domi
num suum. Reduxit fugitiuum
condonauit penitenti super
errore suo. consolatus est eum
leniter dans ei paraclitum co
solatorem spiritum. Lugentes non
enim sunt qui spiritum suum defle
bant. aut deflent adeo per
cussimus omnibus consolatores
dominus reddidit. sanitatem mentis
per medelam sancti spiritus reformans

eis. Creauit enim fructum labiorum
pacem. i. instituit ut ore confessio
fieret ad salutem. fructus quippe
labiorum fructuosa confessio oris
est qui salutis fructus est pax
quia dominum confitentes pitatem (?) in
uel christum tota hominibus pacem
cum deo assequimur. Et hec pax
creata est ei qui longe est. et
qui prope. i. iudaico et gentili po
pulo. Sicut enim paulus de hiis
gentibus quia ueniens euange
lizauit pacem uobis qui longe
fuistis. et pacem hiis qui prope
i. iudeis. Ubi non creauit fruc
tum labiorum pacem sanauit
et spiritum humanum que peruserat
dominum dissidens erat quia professi
one cum morbo eximio languores
interiores et sanitatem inte
rius hominis recepimus. Hec per
christi gratiam in toto orbe facta
sunt et fiunt. Sed electis pa
cem assequentibus uideamus
quid de reprobis dicatur. Sequitur.
Impii autem quasi mare feruens
quod quiescere non potest et redu
dant fluctus eius in concul
cationem et lutum. non est pax
impiis dicit dominus. Impii sunt
quasi mare feruens. quia semper
furore turbidi. rixis amari. ela
tionis superbia tumidi. fraudis
malicia obscuri. qui et tabe
crudelitatis feruentes contra
bonos semper et redundant
per sua opera fluctibus in concul
cationem et lutum. Conculcatur
enim ab electis fluctus tribu
lationum quas mouent. et
lutum est in inuidiam carnalium
operum que faciunt. Recte enim
mare uocatur. sine mari comparatur. amara inquietudo
mentis iniquorum qui dum se

incessum iniquitatis impetunt qui adversantes se. Unde colligit recte mari quod assidue fervet assimilatur vita pravorum, quia dum procellosis actionibus concitatur, a bimine sapientie quiete ac stabilitate distringitur. Unde pax eis esse denegatur, quia semper incedentibus suis turbulenti sunt et inquieti secumque etiam sepe rixantes. Venit salvator ut esset in terra pax hominibus bone voluntatis, non autem malivolis quoque penitentibus creavit labiorum pacem. Sed non est pax impiis, quia bona voluntate carent. Et hucusque voluminis huius me sufficiat attendisse sufficiat ut ad finem huius operis malis pertingamus. Incipit liber unus.

Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo scelera eorum et domui Jacob peccata eorum. Hoc dominus unicuique sacerdoti tacite ostendens quia prepositus et ecclesie vigilator fieri debet, non qui doctrina veritatis incessanter promulgare valent. Ita preconis officium suscipit quisquis ad sacerdotium accedit, ut ante adventum iudicis qui terribiliter sequitur, ipse scilicet clamando gradiatur. Sacerdos ergo si predicationis est nescius, quam vocem clamoris dabit? Est preco mutus. Idem et si assidue predicavit, non quantum debet reddere potuit. Non enim ait dominus: clama post multos dies, sed clama ne cesses, ut incessanter insistant predicationi. Et Paulus discipulis ait: quoniam per triennium die ac nocte non cessavi cum lacrimis monens unumquemque vestrum. Et si apostolus ut se capit mundum absolveret die noctuque laborem domini predicare non cessavit, quid de illis fiet qui vix post multos dies commisso sibi gregi spiritualia pascua prebuerint? Debet ergo sicut tuba exaltare predicator vocem suam ut auscultantes audire possint, et omnes mentes ad spiritale bellum excitare debet. Sicut tuba vocem exaltare, ut quemadmodo in fine seculi ad vocem tube fiet resurrectio mortuorum, sic auditores predicatoris a morte anime insistentur. Debet annunciare populo scelera eorum et domui Jacob peccata eorum, ut mala que faciunt manifestet illis et redarguat. Unde alibi dominus minatur ei dicens: Si non annunciaveris iniquo iniquitatem suam, sanguinem eius de manu tua requiram. Domus autem Jacob ecclesia est, quia de ipsis ut scriptum est: regnabit in domo Jacob in eternum. Sunt autem populo fidelium annuncianda sunt peccata eorum. Subditur: me etenim de die in die querunt et scire vias meas volunt quasi gens que iusticiam fecerit. De die in die ac si dicatur cottidie, vel de die in diem, id est de luce in lucem, de intelligentia in intelligentiam querunt me et volunt scire vias iusticie per quas ad me veniatur, quasi gens que iusticiam fecerit. Idem enim iam cepit facere iusticiam. Ideo diligentius debet inquirere vias dei. Et qui in iota quod nosse potuimus

opere compleuit debet ma
iora cognoscere in quibus pro
ficiat. Sequitur Rogant me
iudicia iusticie .i. interrogant
me ut notificem illis iudicia
iusticie mee quibus aliorum
actiones approbo et appropi
quare deo volunt in isto hoc
conuiciatoris dicentes quare
ieiunauimus et cetera. deus
non aspicere dicitur et non scire
hoc quod non accipit. nec ei gra
tum est. Cum quare ieiunium eorum
et humiliationem non aspexit ma
nifestans respondens illis
Ecce in die ieiunii vestri i
nuenitur voluntas vestra. et
omnes debitores vestros repe
titis Ecce ad lites et contentiones
ieiunatis. et percutitis pugno
impie. hoc inquit reprehen
sibile inuenitur in ieiunio
vestro. quia dum ieiunatis
propriam voluntatem vestram se
qui non omittitis. tu non vero
sed dei voluntatem facere deberetis
et omnes debitores vestros re
petitis. Qui enim debitorem suum hoc
quod debet repetit nichil iniu
stum agit. Sed dignum est ut
quisquis se in penitentia ma
cerat. et hoc sibi quod iuste
competit interdicat. Sic enim
nobis afflictis et penitentibus
a deo dimittitur quod iniuste e
gimus si pro amore illius
et hoc quod nobis iuste competit
relaxamus. Abstinentes soli
cite semper aspiciant ne du
gule vicium fugiunt. acriora
huius vicia que extraneam gene
rent. ne dum carnem mace
rant. ad impatientiam erumpat
quia nulla est virtus. tu tanto

vincatur sed spiritus ab ira superatur
Aliquando autem dum mens ab
stinencium ab ira se deprimit
quasi peregrina veniens
leticia corrumpit. et eo ab
stinentie bonum deperit quo
se a spiritalibus viciis non
custodit. Unde recte dicitur
In diebus ieiuniorum vestrorum
inueniuntur voluntates vestre
Et iterum Ecce ad lites et conten
tiones ieiunatis et percutitis
pugno impie. Voluntas quippe
ad leticiam pertinet. lites et pug
nus ad iracundiam. In cassum ergo
per abstinentiam corpus atteritur
si inordinatis dimissa moti
bus mens viciis dissipatur
si a prauis suis voluptati
bus animus non refrenatur si in
gratia non sopiantur. Unde et pro
ditur. Nolite ieiunare sicut
usque ad hanc diem ut audiatur in ex
celso clamor vester. In ex
celso quippe auditur clamor
qui nos apud deum accusat
peruersitatis actionum vires. de
cuiusmodi clamore dictum est
Clamor sodomorum et gomor
re multiplicatus est. Vel au
ditur in excelso clamor noster
quando clamorem peccati angeli
ad deum de nobis deferunt
Sed frustra ieiuniis affligi
mur. quando clamor
de nobis sursum auditur
Rursus admonendi sunt ab
stinentes ut abstinentiam suam
et semper sine immutatione
custodiant et nichil habere apud
occultum iudicem eximie
virtutis credant. ne fortasse
si magni meriti esse creduntur
in elatione subleuentur.

Vnde subdit. Nunquid tale e
ieiunium qd elegi per diem
affligere aīam suam Sed ut ac
ceptabile sit ieiunium dicat
misericors. frange esurienti pa
nem tuum. et egenos vagosq
induc in domum tuam quia mire
pensandum est. virtus abstine
tie qm parua aspicit que
non nisi comitantibus aliis co
mendat. Adhoc autem qd dixe
rat. nunquid tale e ieiunium
qd elegi subnectit dicens Nu
quid contorquere cm circulum
caput suum. et saccum et cinerem
sternere Contorquere cm circulum
caput dicit nimium inclinare
Cum enim nimis caput humi
liat. velut in modum circuli se
ipsum curuat Et ita caput in
clinare et iacere in sacco et cine
re non commodant ieiunante. nisi
et opera pietatis secum Non
enim querit deus afflictionem sola
et humiliationem per miseria corporis
ut instar circuli caput torq
at. qui corpus et colla sub
mittat. nec ut sacco quibus ue
stiat. et in cinere dormiat Vn
et subdit. Nunquid istud uo
cabis ieiunium et diem acce
ptabilem domino. Ubi autem deus
ieiunium qd ipse non approbat
ostendit. qd ieiunium sibi pla
ceat manifestat dicens No
nne hoc e magis ieiunium qd
elegi dissolue colligationes
impietatis. solue fasciculos
deprimentes dimitte eos qui con
fracti sunt liberos. et omne
onus dirumpe Si quos in car
cerem captiuos colligasti dis
solue eos. quia qz iste colli
gationes sunt impietatis et
fasciculos quibus in captione
tua deprimuntur solue. Solent
quippe tyranni captiuos suos
quibusdam ponderibus onerare
Vel colligationes iste et fascicu
li sunt tractatus fasciculi. in quibus
feneratores chirographa continent
et opprimunt pauperes ere alie
no Si quem etiam iniuste sacer
dos excommunicauit. certo ibi
colligationem impietatis Si cui
importabile onus immoderate
penitentie imposuit. modo ibi
fasciculum deprimentem Si cuius
mentem impietas colligauit.
considero ibi colligationem impi
etatis Omnes ergo huiusmodi
colligationes et fasciculos op
tet solui. ut ieiunium fiat ac
ceptabile Sed et serui qui se
mo confracti sunt. dimittantur
iam liberi. et omne onus dir
umpatur alieus. Hec enim omnia
relaxare misericordie debet qui
conscientie sue vincula relaxari
diuinitus cupit. Et ut superna
beneficia capiat. opere qd subdit
frange esurienti panem tuum. et
egenos vagosq induc in domum
tuam. Cum videris nudum operi
eum. et carnem tuam ne despexeris
i. carne egentis proximum tui
quia tua est. Tunc erumpet qui
mane lumen tuum. et sanitas
tua citius orietur Et anteibit
faciem tuam iusticia tua. et glo
domini colliget te. Tunc inuo
cabis. et dominus exaudiet. cla
mabis et dicet ecce assum.
Tunc inquit quando hec feceris
erumpet qui mane lumen tuum
quia nox culpe. que cor tuum
obscurabat discedet. et fulgore
iusticie illustrabitur illud. Tunc
erumpet qui mane lumen tuum
quia tenebre peccatorum te deserent.

et in stratu luce fulgescens. et ita
veniet sanitas anime tue que
in peccatis languerat. et anteibit
faciem tuam iusticia tua. quo an-
te premittes addendum bona
opera tua thesaurizans tibi the-
sauros in celo. et de inde gloria
domini colliget te. tu audiens
intra in gaudium domini tui. vel
percipite regnum. Omnesque fac-
ta pietatis opera feceris. tunc
invocabis et dominus exaudiet.
clamantius exaudietur oratio. quia
boni operis meritum adiuvat. Nam
qui dominum iubentem non vult
audire. quo deus orantem
exaudiet. Ait enim. Quid vo-
catis me domine domine et non
facitis que dico. Qui ergo pre-
cepta dei libenter audit et facit
huius precem deus gratanter
accipit. et clamanti in oratione
dicet ecce assum. Sequitur.
Si abstuleris de medio
tui cathenam. et desi-
neris digitum tuum exten-
dere. et loqui quod non prodest. Cum
effunderis esurienti animam tuam
et animam afflictam repleveris.
orietur in tenebris lux tua et te-
nebre tue erunt sicut meridies.
Inprimis enim debes auferre ca-
thenam de medio tui. id est de corde
tuo. ut omne vinculum peccati quod
mentem tuam constringit. abicias.
Dissolve enim in corde tuo colliga-
tiones impietatis. deinde solu-
to conscientie vinculo desine
digitum extendere et loqui quod
non prodest. et indisciplinatos
motus. et inutilia verba dimit-
tas. In extensione enim digiti et
locutione que non prodest. vaga
et indisciplinata manuum et lin-
gue notatur dissolutio exterior.
Cum motus indicat quod nulla

intus boni consilii radice sub-
sistat. vel digitum extendit et
loquitur quod non prodest anime sue
qui singulos quos despicit notans
detraxit eis. Ablata vero quod
cathena. et compositis exterio-
rum membrorum motibus debes iam
misereri volentibus. scilicet e-
surienti misericordie effundere
animam tuam. ut animi compassio-
nis opibus foras effundens
adiuvando cum indigentiis po-
tius examino [?] et bona volun-
tate. et afflictam egentis animam
beneficiis elemosinarum replere.
Et tunc orietur in tenebris vite
presentis lux tua. et tenebre tue
erunt sicut meridies. quia do-
minus educet quasi lumen iusticiam
tuam. et iudicium tuum tamquam
meridiem. Orietur in tenebris
lux tua quia in medio nacio-
nis prave et perverse lucebis
sicut luminare in mundo. et te-
nebre tue erunt sicut meridies.
Fuistis enim aliquando tenebre nunc
autem lux in domino. Vel appella-
tione tenebrarum designari potest
vita futura quia reprobi mittentur
in tenebras exteriores. Unde dominus
ait. Me oportet operari opera eius
qui misit me donec dies est.
Venit nox quando nemo potest
operari. Diem quippe vitam pre-
sentem appellat vel certa se impi-
ingat [?] vita. noctem vero spacium
quod huic vite succedit quia tunc
nemo valet operari. Orietur ergo
in tenebris lux tua quia in
illo seculo in deliciis lumine quando
peccatores tenebris erunt in vo-
luti [?] et tenebre tue sicut meri-
dies erunt quia claritate luci-
dissima candebunt. Et requiem
dabit tibi dominus deus tuus semper.

qui introducet te in regem ut
cum eo regnaturus et tunc cassa
sa sunt de corpore anima tua imple
bit eam splendoribus eterne
lucis et ossa tua liberabit de
morte et igne perpetuo in fine
seculi. quando corpus tuum susci
tabit et exultabunt ossa hu
miliata. Sed quid interim per
divina graciam assequeris subdi
dit. Et eris quasi ortus irriguus
et sicut fons aquarum cuius
non deficient aque. Eris quasi
ortus irriguus quia celestis
gratie rivulis perfusus virtutum
flores et operum virentia semper
habebis. et sicut fons aquarum
indeficientium dicente domino
Qui biberit ex aqua quam
ego dabo ei non siciet in eternum
sed fiet in eo fons aque salientis
in vitam eternam. Sequitur. Et edi
ficabuntur in te deserta seculorum
fundamenta generationis et gene
rationis suscitabit. deserta se
culorum sunt dicta et exempla
patrum antiquorum que iam ab
secularibus hominibus derelicta
sunt sed in te edificabuntur. ut
store patrum dicta et facta in
edificio conversionis tue ponis
fundamenta non generationis et
generationis prophete sunt et apostoli
Unde dicitur ephesi. Ecclesie: "Tabernaculis" ... Iam non
estis hospites et advene sed estis cives sanctorum et domestici
dei superedificati super fundamentum
apostolorum et prophetarum. Ea nec
scilicet fundamenta quodammodo
iacent in infimis apud illos
qui ea neglexerunt et precepta
moresque eorum in suis operibus
non extollunt. sed tu suscita
bis in te ipso. quando in fabrica
mentis tue ipsa eriges. Sequitur.
Et vocaberis edificator sepium
avertens semitas in quietem
Edificator sepium vocaberis

quia sepes in te edificabis. cu
rarum desideria cohercens illi
citas eorum vias obstruens. Se
pes circumdabis vinee domini que
est anima tua vel ecclesia. ut omnes
bestias in eam prohibeant accessum
et semitas avertas in quietem
tuam scilicet actiones deserens tran
quilla mente deo soli servieris.
semitas avertes ad quietem. ut ne
quaquam ita deo deserviat si pla
catus sit tibi deus. et omnes in
dignationis eius semite cesse
sciant. Vel sepes edificabis et
semitas avertes in quietem. si amo
re religionis undique tibi aditum
obstruxeris. ut iam foris per
dimissa vagari desistas et in loco
tuo maneas faciens quod scriptum est
Vacate et videte quoniam ego sum
deus. Unde et subdit. Si averteris
a sabbato pedem tuum facere vo
luntatem tuam in die sancto meo.
et vocaveris sabbatum delicatum
et sanctum domini gloriosum. et glorifica
veris eum dum non facis vias
tuas et non invenitur voluntas
tua ut loquaris sermonem. tunc
delectaberis super domino et susto
llam te super altitudines terre et
cibabo te hereditate tua Jacob
patris tui. Sabbatum electorum est ut
actiones seculi fugiant ne mentem
involvat peccatorum. sed libere deo
vacare glorientur. Et hoc sabbatum
est sanctus domini. quia tranquilla
vita religiosorum est sancta et clara
coram deo. Ab hoc igitur sabbato
averte facere voluntatem tuam in hoc
die sancto dei. ne foras ad actiones
mundanas ut voluntatem tuam
facias egrediaris. qui deo intus
vacare elegisti. sed a voluntatibus
tuis averte. ne sancte quietis sab
batum violes. Et voca sabbatum
delicatum et sanctum domini gloriosum
atque glorifica eum non faciens

vias tuas delicatum et .i. subtile debes notare illud ne in dacto sensu loquaris deo putans a bonis tempore quiescendum sed magis non solum a bonis opere illicito cessandum. Sed etiam a bonis opere appetitu mundanarum rerum. Tunc namque delicatum sabbatum cum mens a bonis labore cupiditatum quiescit. Magna enim requies mentis est nil de concupiscentie secularis habere. Nam si ad terrena appetenda cor inhiat tranquillum esse nullatenus potest quia quia vel non habita concupiscit ut habeat vel adepta metuit ne amittat. Si vero semel in appetitu celestium forcius animus figitur minus rerum temporalium perturbacione vexatur quia velud in quodam secreto quiescit et strepitum mundi non sentit. Ita ergo delicatum debes celebrare sabbatum et sanctum domini .i. corpus eius non tam gloriosum. Decantans gloriam eius et glorifices eum dum non facis vias tuas .i. actus proprios ut qui vias actuum tuarum operis amore religionis non sis curiosus sed eum in corpore glorificare studeas ut secundum legem diem sabbati sanctifices. Diem quippe sabbati sanctificat qui ab illicitis quiescit et ea que sancta sunt agit. Et glorifica eum .i. die sabbati dum non facis vias tuas ut qui civis actionibus et spe vanitatis operibus causa religionis quiescas sabbatum. Huius sancte operis glorificis dignus operibus iusticie et sanctitatis et non inveniatur voluntas tua ut loquaris sermonem sed in hoc frange voluntatem tuam ne non decens ac vituo loquaris atque silencio

amore religionis custodi ne forte delinquas in lingua tua et eum ita invenies. Tunc delectaberis super domino quia huius sancte conversacionis perfectibus ad perfectam caritatem que foras mittit timorem pervenies ut omnia hec non iam de necessitate sed ex delectacione custodias ut in amore dei requiescatis et sustollam te super altitudines terre ut omnia que apud homines alta sunt transcendas. Quasi enim quedam inferiora terre sunt dampna contumelie egestas abiectio que ipsi quoque dilectores seculi dum per plateas planicie ambulant vitando declinare non cessant. Altitudines vero terre sunt lucra rerum blandimenta subditorum divitiarum habundancia honor et sublimitas dignitatum. Que quisquis prima desideria adhuc intendit eo ipso alta estimat quo magis putat. Sed si semel cor in celestibus figitur mox quam abiecta sint cernitur que alta videbantur. Nam sicut cum montem quisque conscendit eo paulisper terra sibi iacencia despicit quo ad altiora amplius gressum tendit ita qui in summis intencione fige nititur dum amisso ipso nulla vite presentis gloriam te deprehendit super altitudines terre elevatur et quod prius in infimis desideriis potius super se credidit post ascendendo perficiens sibi subesse cognoscit. Et cibabo te hereditate Jacob patris tui quia celestium contemplacione satiaberis. Sicut qui fidem habet filius Abrahe vocatur ita qui supplantat vicia atque peccata filius Jacob dicitur et eius quibus virtute imitatur.

hui(us) quoque filius appellat(ur) he
ditas aut(em) Iacob patria illa be
mansionis est. Regna p(er)ezechie
lem dominus hiis qui mortui
sunt electis promittit. Ego
apiam tumulos vestros et
educam vos de sepulchris p(o)p(u)l(u)s
meus et inducam vos in terra(m)
isr(ae)l. Cibabo ergo hereditate
Iacob qui intre patriam illa(m)
ingredi(tur) et in contemplatione
illius pasci(tur) s(ed) et plenarie
iusti vos in illa hereditate
pascent(ur) quo venient et
recumbent cum abraham
et ysaac et iacob in regno ce
lorum. Ut aut(em) hec omnia in p(rese)n(ti) ple
nius de auctoritate robusta f(ir)
maret subiecit. Os enim domini
locutum est. Neque enim a se ipso pro
pheta dixit. sed deo in se loque(n)te
cuncta protulit. Ostendit que
hactenus cuilibet fidelium quanta
in futuribus successu habitu(ra)
sit. Si totus ad religione(m) con
sus toto corde iusticia sectari
studuerit. Post hec plebem
iam carnalem que p(er)suas
nequitias adeo longe recessit
affatur dicens. lix ca(pitulum)

Ecce non est abreviata
manus domini ut sal
vare nequeat. neque
aggravata est auris eius
ut non exaudiat. Sed iniquitates
vestre diviserunt inter vos et
deum vestrum. et peccata vestra ab
sconderunt faciem eius a vobis
ne exaudiret. Putant enim
non nulli homines deum altio
voluntatis vel potentie nunc
esse. quam olim fuit. deum audi
unt patres nostros citius in
oratione exauditos. et se non
exaudiri conspiciunt. patres
de suis tribulationibus c(ontin)uo
cius salvatos. vel ad eternam

salutem perductos se aut(em) a
diutinis calamitatibus suis
non salvari. neque ad eterna salu
te posse adipisci. Quibus apte
respondet(ur) quia non e(st) abbre
viata manus domini ut sal
vare nequeat. sicut olim pa
tres salvavit. si quis salvari
dignus fuit. neque aggravata
e(st) auris eius. ut et modo sicut
quondam non exaudiat. si fuit
qui exaudiri mereat(ur). s(ed) ini
quitates vestre. diviserunt inter vos
et deum vestrum. Tollite ergo ini
quitates de medio et deum vobis
p(ro)pitium ipsi fecistis. Conditor enim ta
cito deus adessit precibus (ve)stris
patris. quia medius separans
non erat inter vos et deum. Et
peccata vestra. absconderunt faciem
eius a vobis. ne exaudiret.
quia peccatorum tenebris obstinatum
est cor vestrum ne scirem multu(m)
bonitatis et gratie eius quod oculi
videre. et ab ipso quod pecierit ob
tinere valeat(ur). Manus vestre
pollute sanguine. et digiti vestri
iniquitate. Labia vestra lo
cuta sunt mendacium et lingua
vestra iniquitatem fat(ur). quasi dicto non
estis digni ut exaudiam quia
manus vestre pollute sunt hu
mano sanguine quem fundistis
vel sanguine .i. peccato. inquinate sunt
manus vestre. et digiti vestri. opera
libet iniquitate qua operati estis
et labia vestra non solum ociosum
sermone. sed et mendacium protu
lerunt. quod est peius. quia os
quod mentit(ur) occidit animam quomodo
ergo exaudiri poterit de peccato.
oris. qui talia loqui consueverunt
nisi prius penitentiam egerit.
Adiunxit aut(em) de hui(us)modi hominibus
subdit. Non est qui invocet iu
sticiam neque est qui iudicet ve
re s(ed) confidunt in nichili et loquuntur.

Vanitates. Non est quisquam qui ex
hac multitudine peccatorum eum in
nocet iusticia vel in corde suo iusti
ficiam prestet. Ille enim iusticia
innocit vel in se ipsum nocet qui
tor sum iusticie dilatacionem predonem
parat et iusticia adeo postulat.
Sed nemo est in istis qui hoc fa
ciat. nec est qui iudicet vere
quia falso metus indigo. eternis
temporalia preponit. Sed confidunt
in nichili vel in presenti vita in mu
neribus vel vicinis. marinis et
diuiciis. Omnia enim hec nichil
sunt in comparacione celestium et
eternorum. Et locuti sunt vanitates quia
laudant temporalia nil profuerunt
ociosa verba et inania. Sequitur.
Conceperunt laborem et pepererunt
iniquitatem. Conceperunt laborem
quia gerunt in corde suo labo
rarunt. excogitantes quo tempora
lia per fas et nephas acquirerent
et tectos ante irent. et pepererunt
iniquitate proferendo in operacione
quod mentis conceperant. Sequitur.
Oua aspidum ruperunt et telas
aranee texuerunt. Qui comederit
de ouis eorum morietur. et quod con
fotum est erumpet in regulum etc.
Oua aspidum rumpunt quando
malignorum spirituum consilia que
in cordibus peccatorum latent per
versis operibus apperiunt. Tales que
aranee texunt. quia presentis mundi
concupiscencia temporalia quelibet
faciunt. Que tamen nulla stabi
litate solidata sunt. Unde procul
dubio mite tu semitis perit.
Bene autem dicitur. Qui comederit
de ouis eorum morietur. quia qui
mundanorum spirituum consilia recipit
vita in se ac occidit. et quod co
fotum est erumpet in regulum. quia
consilium maligni spiritus quod cor
de tegitur ad penam iniquitatis mittitur.

Regulus autem serpentium rex
dicitur. reproborum caput antichristus
quod ergo confotum erit in re
gulum erumpit. quia qui ipse
mitenda aspidum consilia reci
pit membrum mali capitis factus
in corpus antichristi accrescit. Sequitur.
Tele eorum non erunt in vestimen
tum neque operient operibus
suis. Opera eorum inutilia et
opus iniquitatis in manibus
eorum. Tele eorum non erunt in vesti
mentum quia ex hiis que o
perantur non fiet indumentum ani
me neque operient operibus suis. Sed
nudi remanebunt et confusio
plene. nam comoda eterna non
querunt bona temporalia cum tempore
amittunt. et ante iudicem
nudi venient. quia veste sibi
bonorum operum texere noluerunt.
Si enim nos apud deum vera
opera quasi vestimenta non tegerent
nequaquam voce angelica diceret.
Beatus qui vigilat et custodit
vestimenta sua. ne nudus a
bulet et videant turpitudinem
eius. Turpitudo enim nostra
tunc cernitur. cum vita reproba
sensibilis. ante testium oculos
in iudicio nequaquam boni operis
tegmine velatur. Non ergo operiet
iniqui operibus suis. quia opera
eorum sunt inutilia. dum pro temporali
vita faciunt omnia. Sequitur.
Pedes eorum ad malum currunt
et festinat ut effundat sanguinem
innocentem cogitaciones eorum
cogitaciones inutiles vastitas
et contricio in viis eorum viam
pacis nescierunt et non est timor
dei in egressibus eorum. Semite
eorum incurvate sunt eis. omnis
qui calcat in eas ignorat pa
cem. Pedes eorum ad malum currunt
et festinat quia appetunt ut
aliorum bona capiant et sanguine

recentem effunderunt quia illos
in iuste puniunt quorum substantias ra-
piunt. Cogitationes eorum inutiles
quia nichil de celestibus bonis sed
de transitoriis assidue cogitant
et mala proximis in corde suo
machinantur. Vastitas et contritio
in viis eorum qui exercitibus
congregatis regiones per quas
transeunt vastant et concremant.
Viam pacis nescierunt quia
quocumque pergunt agunt ut
aliorum facultates invadunt.
Et non est iudicium in gressibus
eorum quia indiscrete super bonos
et innocentes irruunt sicut super
malos vel sibi adversantes. Ali-
ter vastitas et contritio in viis
eorum est quia dum ebrietates
actiones incessanter inficiunt
omnis eorum regiones tam intus
quam foris vastantur et teruntur. Via
pacis nescierunt quia deo con-
cordiam in actionibus suis non
noverunt. Ille enim via pacis
sectatur qui caritatis itinere
in se via scandali non declinatur.
Unde per Zachariam dicitur ad diri-
gendos pedes nostros in via pacis.
Tunc enim gressus nostros in via
pacis dirigimus quando per illud
iter actionis pergimus in quo
a bonitate nostri conditoris non discor-
damus. Sed reprobi viam pacis
nesciunt quia pravitate non
lucrativa certam callem veritatis
divinis qui divine voluntati con-
cordat ignorant. Et non est iu-
dicium in gressibus eorum quia
in his que faciunt examen
discretionis non habent. Gressus
quippe eorum actiones sunt quibus
incedunt et quasi passibus promo-
ventur. Sed non est iudicium in gre-
ssibus eorum quando operationes

suas examinare negligunt
dum sive voluntatis arbitrium se-
quentes quod sibi placet faciunt
sive bonum sive malum. Semi-
te eorum incurvate sunt eis quia
terrena semper et infima sectantur
in operationibus per quas incedunt.
Omnis qui calcat per eas igno-
rat pacem quia quicumque volue-
rit amicus esse huius seculi inimi-
cus dei constituetur. Sequitur Propter
hoc elongatum est a nobis iudicium
recti examinis. Animalis enim homo
non percipit ea que sunt spiritus
dei. Spiritualis autem diiudicat
omnia et non apprehendet nos
iustitia quando sic agentes quo-
rum relinquenda est iniquitas ut
ut post terminum nos iustitia.
Post hoc populus iudeorum peni-
tentia actionis inductus ut pro-
tinus subdit. Expectavimus lu-
cem et ecce tenebre. Splendorem
et in tenebris ambulavimus.
Palpavimus sicut ceci parietem
et quasi absque oculis attrectavimus.
Impegimus meridie quasi in tenebris
et in caliginosis quasi mortui. Ru-
giemus quasi ursi omnes et quasi colum-
be meditantes gememus. Nam
quia redemptoris adventum diu-
tius expectaverunt. Sed in adventu
eius tenebras in~~[illegible]~~fidelitatis
inciderunt iam resipiscentes di-
cunt. Expectavimus lucem et ecce
tenebre. Splendorem et in tenebris
ambulavimus. Christus enim lux
est mundi et splendor paterne glo-
rie. Hunc ista venturum prophetando su-
sceperunt. Sed venientem non cogno-
verunt et quos ad spem aperuit
mentis oculos ad opinionem lucis
clauserunt et lucem respuentes
tenebras elegerunt. Quarum et sub-
dunt. Palpavimus sicut ceci.

parietem Aperta enim miracula
viderant et adhuc enim qui pal
pantes inquirebant cum dicerent
ozionisque annaz iram tollis
Si tu es xpus dic nobis pala
Certo in ciuitate lux ante adeerat
oculos et tamen in cordibus suis
tenebras offerentes adhuc i
quirendo palpabant Apertam
enim iam ianua lucis nolentes
intrare credendo palpabant fores
Voluerunt certi parietem temptando
vincere et adingnuit Impegimus
meridie quasi in tenebris. Dominum enim
diuine claritatis miracula cerne
rent et tamen de eius diuinitate
dubitarent in meridie tenebras
passi sunt. quia in sinu ipso
veritatis lumine perdiderunt i stup
ni caliginosis impingebant
quasi mortui. dominum viso cordis
amisso offenderent in lapidem
offensionis Vel expectauimus sple
dorem et ambulauimus in tenebris
ita scriptuas sacras quasi parietem
certi palpantes verba tantum c
apere et folia non fructum. vel sensum
qui continue similiter querentes
in toto orbe cum solis iusticie
splendore rutilante illi morantur
in tenebris et infidelitatis erro
re. Et pluris male gestis subm
gunt de luctu penitentie sue.
Rugiemus quasi vrsi omnes et quasi
columbe meditantes gememus
Vrsus enim vehementissime ru
git. qui plangit. columba non
peccantem ~~cont~~ semper gemere co
sueuit sic et isti ~~de~~ predicator
clic faciet. qui et detestata ex
peccatione consequetur adiunxit
Expectauimus iudicium et non
est. salutem et elongata est ano
bis. diuinissime enim in hac cap
tiuitate sua expectauimus vt
deus causam eorum iudicans
liberet eos. sed frustra. Et sa
lute ereptionis sue prestolati
sunt Sed elongata est ab eis. et
quare iudicium et salutem non
inuenerunt. ostenderunt subdendo.
Multiplicate sunt enim iniquita
tes mee. et peccata mea responde
runt nobis Nam regno xpm
amiserunt semper iniquitates
iniquitatibus addiderunt. Et
responderunt peccata sua. quia secundum
quod meruerunt receperunt Scelera
Scelera nostra nobiscum et ini
quitates nostras cognouimus pec
care et mentiri contra dominum Ideo
multiplicate sunt iniquitates eorum
quia scelera ipsorum sunt tam cas
Scelera vero eorum tam eis sunt
quia xpm qui suo sanguine peccata
soluis lauit. amiserunt Impo
ssibile est enim sanguine hyrcorum et
thaurorum auferri peccata qui et
peccauerunt et mentiti sunt contra
dominum quando falsis crimina
tionibus accusauerunt eum et et
iam fecerunt Sequitur et auersi su
mus ne iremus post tergum
dei nostri ne loqueremur calumpniam
et transgressionem Auersi sunt
ne irent post tergum dei sui
quia xpm sequi noluerunt in
opera euangelice nouitatis Sed locu
ti sunt calumpniam et transgressionem
dicentes Non est hic homo a
deo qui sabbatum non custodit
Vel ecce homo vorax et pota
tor vini amicus publicanorum
et peccatorum et huius similia. Sed et
illi auersi ne irent post tergum
dei sui de quibus iohannes refert
quia multi discipulorum eius
abierunt retro. et iam non cum illo
ambulabant. locuti sunt enim

talem penam et transgressionem
quia cum audissent de corpore et
sanguine eius comedendo et bibe
ndo dixerunt durus est hic sermo
quis potest eum audire. Sequitur
Concepimus et locuti sumus
de corde nostro verba mendacii. Dominum
salvatorem accusare quererent
multa verba mendacii conceperunt
et locuti sunt. et hec fecerunt
de corde suo. de corde enim exeunt
cogitationes male. homicidia
adulteria. Vel conceperunt de
corde. et locuti sunt mendacia
contempnentes legem dei. et sequentes
tradiciones quas in corde suo
simulaverunt. Sequitur. Et conversum
est retrorsum iudicium. et iu
sticia longe stetit. quia corruit
in platea veritas et equitas
non potuit ingredi. et facta
est veritas in oblivionem. et qui
recessit a malo prede patuit.
Conversum est retrorsum iudicium
quia principes sacerdotum et
scribe ac seniores qui iuste
iudicare deberent. sine iudicio
condempnaverunt xpm reum esse mortis
et omnis tunc iusticia longe
stetit ab eis. tunc propter invidiam
tradiderunt eum. Corruit enim
veritas in platea. que erat
ante pretorium pylati. In hac
igitur platea corruit veritas. ubi
regnavit iudeorum sola perversitas
Equitas illuc ingredi non
potuit quia perfidia iudeorum
nequaquam innocentem sed reum
dimitti quesivit. Et quando
facta est in iudeis veritas in obli
vione et perplus tradentium. qui
recessit a malo. presidio eorum pa
tuit prede molentorum. unde et
laudari meruit ab apostolo di
cente. Rapinam bonorum vestrorum
cum gaudio suscepistis cognos

scentes vos habere meliorem
et manentem substantiam. Sequitur
Et vidit dominus et malum
apparuit in oculis eius quia
non est iudicium. displicuit ideo
quia iudicium non est apud iu
deos dominum salvatorem iniuste
condempnantes vel inurentes que
deinceps faciunt. Sequitur Et
vidit deus quia non est vir et
aporiatus est. quia non est qui
occurrat. non est vir in fideli
bus et viriliter agens sed omnes
sunt mulieres et auctores pa
ssionis declamaverunt. simul inuti
les facti sunt. Non est qui faci
at bonum non est usque ad unum.
Unde et non est qui occurrat. Ideo
quia non est inter eos iusto
quisquam qui divina ire ob
iectu sue intercessionis ab illo
populo dignus sit auferre. A
poriari vero laborare est vel an
gustari sive affligi. quia po
ros vocamus foramina per
quibus sudor egreditur. Videt
ergo deus quia in iudeis non
est vir et aporiatus est id est labo
ravit quia non est qui sibi oc
currat. Quasi enim labor et af
flictio grandis est deo. quando illis
occurrendo animadversionem eius
sibi obviat. Vel sicut dictum
est ante nos aporia est corpore
vel penato. Unde apostolus apo
riam inquit. Sed non destituimur
id est contempnimur et tamquam
propriis lucris penam portam
enim grece latine lucrum dicitur
hinc aporiari dicimus contempni
et a propriis lucris privari. Deus
ergo aporiatus est id est maior lu
cta de iudeis amisit. quia non
est qui occurrat ire eius. et con
tempnitur ab eis. Sequitur Et
salvavit sibi brachium suum
et iusticia eius ipsa confirmavit

enim salvavit sibi dextera
eius .i. resuscitavit sibi xpm
suum et iusticia eius quam
habet contra iudeos ipsa confir
mavit enim adversus eos vel
iusticia eius .i. iusticia xpi
ipsa confringit enim in ergo
quem ait pater hec autem propter in
nocentia suscepisti et confirma
sti me in conspectu tuo ineternum
Sed hec de malis catholicis
libet intueri Dicunt enim ex
peccatoribus plurimi et ecce tenebre
splendorem et in tenebris ambu
lavimus plerique enim peccatoribus ho
mines dum in pellicitatibus artes
querunt asserunt qui splendorem
prosperitatis et honoris invene
runt magis tenebras tribula
tionis et confusionis eorum et
subitunt palpavimus sicut ceci
parietem palpant enim presumptuosi pa
rietem ut ceci quia sepe in pro
ximis dum bona opera ostendunt
Si qua mala lateant investi
gant et sollicitis inquisitionis
laborant si quid forte quod accusare
possint inveniant Sanam quidem
mebra confingunt Sed clausis
oculis cordis volumus palpantes
querunt et impingunt inde
quasi in tenebris quia dies boni
operis claret exterius Sed illi qui li
noris sui tenebris intus tolerant
in luce quasi in nocte offendunt
quia dum bonum quod vident ac
cusare nequeunt malum quod
non vident ad accusationem querunt
et quia hoc invenire nequeunt
in meridie boni operis offendentes
impingunt et in caliginosis ober
rant quasi mortui quia tenebris
sue tenuidati quo se magis
ire debeant nesciunt quo dilec
tionis iter perdiderunt unde qui
odit fratrem suum in tenebris
ambulat et nescit quo eat

quo tenebre obcecaverunt oculos
eius et qui non diligit manet
in morte Sed quia et istos non
numquam divina pietas ut ma
la sua defleant respicit Recte
subiungit Rugimus quasi ursi
omnes et quasi columbe meditantes
gemimus Ursinum quia dum
tenuis afflictionibus obmigen
tes suas plerique deprimunt et
peccatorum merita inquirunt iudicium
et non est salute et elongata est
a nobis multiplicate sunt enim
iniquitates coram te et peccata nostra
responderunt nobis et peccatum
enim iudicium exceptionis sue et non
est salutem liberationis sue et est e
longatus ab eis quo peccata
sua responderunt eis afflictio
nes istas promittendo qui ad
sunt confitentur dicentes quoniam
scelera nostra nobiscum et iniquitates
nostras cognovimus peccare et
mentiri contra dominum Scelera
namque eorum cum eis sunt quia
necdum non meretur Peccat enim a
ssidue et frequenter mentiuntur co
ram domino false iurantes in
nomine domini Sequitur Et aver
simus ne iremus post tergum
dei nostri ut loqueremur calumpniam
et transgressionem eorum dicit se
in xpo manere debet sicut ille
ambulavit et ipse ambulare
Sed falsi xpiani avertuntur post
tergum domini quia vestigia
eius usque in finem non sequuntur
sed ad medium concupiscentias redu
cunt loquuntur enim calumpniam
et transgressione dum prepositos
suos mandata divina transgre
dientes calumpniant unde et sub
dunt Concepimus et locuti sumus
de corde nostro verba mendacii concipi
unt enim sepius et loquuntur
de corde suo verba mendacii etiam
contra bonos deinde commissum
est retrorsum iudicium quia ia

plerique homines potiora esse iudicant carnalia quam spiritualia terrena quam celestia et iusticia longe stetit quia paul eam asinis accolonibus repulerunt. platea non non accepit latitudine quia platos grece latitudo dicitur. Et quid per plateam nisi qui lati uiam seculi incedunt designantur. Corruit igitur in platea ueritas quia dilectores seculi calcant ueritatem et extollunt falsitatem et equitas non potest hac platea ingredi quia occupauerunt iniquitates et facta est ueritas in obliuione quia pene nemo est qui ueritatis memor sit. Sed omnis inimicum metuit sibi ita ut nemo sciat cui credere possit et qui recessit a malo patuit prede quia iam nemo est qui innocentes contra uiolentiam raptorum defendat qui bona eorum ita diripiunt ut nec monachis nec heremitis iam parcant. et uidit dominus et malum apparuit in oculis eius quia non est iudicium dum nemo uult suas accusationes diiudicare sed uoluntate sua conuincere. sequitur. Et uidit deus quia cordi solus uenit. quia non est uir in hoc populo carnalium et aporiatus est id est laborauit sine rapina pertulit quia non est qui occurrat ei pro plebe ista deprecans. Et brachium suum saluauit sibi quia uirtus sua id est uirtus dei etiam sine intermissione saluauit sibi quos uoluit et iusticia eius ipsa confirmauit eum contra ceteros ut nulla pietate flecteretur ad partem dampni sed ulcionem de eis iustam assumeret. sequitur. Indutus est iusticia ut lorica et galea salutis in capite eius Indutus est uestimentis ultionis et opertus est quasi pallio zeli sicut ad uindictam quasi ad retributionem indignationis

hostibus suis et uicissitudinem inimicis suis. Iste predictus sermo fuit de filio ut diceretur quia brachium suum id est filius saluauit sibi quos uoluit. Consequenter unde dicitur quia ipse filio ad uindictam ueniens indutus est iusticia ut lorica ut suos expugnet aduersarios. quia undique circumdatus et munitus apparet iusticia tamen a nulla parte possit iniustus ostendi ut tamen quis querelis ualeat maligno feriri. Pater enim et tibus querelarum eorum qui peniteret si ipse in aliqua parte uideretur iniustus et peccatores ob iniusticiam feriret sed undique iustus apparet tamen ait. Ego uidi est quod ultra debitum facere nunc mee et non feci et iusticiam ergo indutus est quia omne quod debuit fecit. Et hec iusticia indutus est ut lorica quia ita eum defendit ipsa iusticia ut pugnatore lorica. Nam ideo tamen nullus eum potest ledere quia nullus eum ualet maligno iniustum demonstrare. Et galea salutis in capite eius quia desuper adeo protegitur. Indutus est uestimentis ultionis et opertus quasi pallio zeli quia in tali habitu demonstratur formosus ut cunctis ostendat se habere zelum indignationis et ultionem uenisse sumere de hostibus suis et malorum uicem reddere inimicis suis. Sed insulis uicem reddet. Et timebunt qui sunt ab occidente nomen domini et qui ab oriente gloriam eius cum uenerit quasi fluuius uiolentus quem spiritus domini cogit et uenerit Syon redemptor et eis qui redeunt ab iniquitate in iacob dicit dominus. Non solum populo iudeorum et ceteris qui prope sunt sed et in insulis gentium que procul sunt reddet ipse uicem iuste.

retribucionis Et timebunt
hij qui ab occidente sunt
nomen domini et qui ab ortu solis
quia sicut fulgur exit ab oriente
et paret usque in occidente ita et
adventus filij hominis Veniet
enim dominus quasi fluvius violentus
quem spiritus domini cogit quia
sicut rapidus torrens trahit
quidquid apprehendit ita vis
animadversionis illius omnes
simul reprobos raptim in gehe-
nnam devolvet et ut veniet syon
i. ecclesie sue redemptor et eis
qui redeunt ab iniquitate in iacob
i. qui penitentiam agunt in po-
pulo dei Sequitur Hoc est fedus
meum cum eis dicit dominus Hoc
est fedus meum cum eis qui ab
iniquitate redeunt ut non pere-
ant cum reprobis Sed veniat eis
sicut et iustis redemptor in die
iudicij ad syon non i. ad ecclesiam
Sequitur Spiritus meus qui est in te
et verba mea que posui in ore tuo
non recedent de ore tuo et de ore
seminis tui dicit dominus amodo
et usque in sempiternum Stans enim
spiritus qui in ecclesia iustorum est nun-
quam recedet ab eis Sicut quippe
salvator promisit discipulis
Ego inquit rogabo patrem
et alium paraclitum dabit vobis
ut maneat vobiscum in eternum
Sed et verba veritatis que dominus
posuit in ore eius non recedent
de ore eius et de ore seminis
illius i. eorum quos in christo ihesu
per evangelium generat quia predi-
catio ecclesie non deficiet usque in fi-
nem seculi amodo i. ex quo spiritus
est datus et verba dei posita sunt
in ore ecclesie non deficient ea usque
in sempiternum Vel ad ezayam dicitur
Spiritus meus qui est in te et ver-
ba mea que posui in ore tuo
non deficient de ore tuo nec de

ore filiorum ac nepotum tuorum
ut omnis per seriem generatio de-
monstretur. quod scilicet gratia prophe-
tarum in apostolos veniat et inter
ceteros qui deinceps crediderunt ordinem
aut inseret amodo et usque in sem-
piternum unde illud est Celum et terra
transibunt verba autem mea non
preteribunt Sequitur .l.x.

Surge illuminare syon
quia venit lumen
tuum et gloria domini
super te orta est. Sur-
ge inquit tu syon i. ecclesia quia
hora est iam nos de sompno
surgere et illuminare quo tenebre
transierunt et verum lumen iam
lucet illuminare ergo quia ve-
nit lumen dominus ihesus qui
ait Ego lux in mundum veni ut
omnis qui credit in me in tene-
bris non maneat Et gloria domini
super te orta est quia verbum caro
factum est et habitavit in nobis
et vidimus gloriam eius gloriam
quasi unigeniti a patre Sequitur
Quia ecce tenebre operient terram
et caligo populos. in die iudicij
tenebre operient terram i. terrenos
homines et caligo populos reproborum
quia veniet dies domini quia
prope est dies nubis et turbinis
Super te autem orietur dominus i. in
splendore suo apparebit dominus
sicut per malachyam promisit Orietur
inquit timentibus nomen meum
sol iusticie Et gloria eius in
te videbitur cum venerit iuxta apostolum
glorificari in sanctis suis et admi-
rabilis fieri in omnibus qui
crediderunt Sed in principio quod
facies cet. subiungitur Et am-
bulabunt gentes in lumine tuo
et reges in splendore ortus tui
Gentes ambulabunt per viam recti-
tudinis in lumine catholice quo
tu illuminaris et in splendore

ortus tui ambulabunt reges
i. apostoli qui fulgore miraculorum
salvatoris a principio viderunt
et claritatem nascentis ecclesie re
ges enim sunt apostoli qui recto
res populorum sunt constituti. Sequitur
Leva in circuitu oculos tuos et
vide. Omnes isti congregati sunt
venerunt tibi. Circumfer inquit
oculos tuos in universas orbis
partes quia omnes isti qui per
circuitum tuo congregati sunt
mox in fide unum et venerunt tibi
in auxilium. Vel inde pentecostes
dici potuit primitive ecclesie quia
isti qui de universo orbe ad diem
festum congregati sunt venerunt
tibi quia sermone apostolorum susce
perunt. Sequitur. Filii tui de longe
venient et filie tue de latere
surgent. de longe i. de magnis
iniquitatibus ut Jeremias
admonet eum fugistis gladium
venite nolite stare. Recorda
mini paulum domini et iherusalem ascen
dat super cor vestrum. Gladium enim
fugere est imminentem sententiam
future iudicii penitendo preca
vere. Sed quisquis hunc gladium
fugit non debet stare sed ad extre
mitatem bone actionis festinanter
appropinquare et filie tue de latere
surgent. de latere redemptoris
mirantur pro nobis vulnerato quia
in fine plus de humanitate ac
passione eius perfectum capi
unt quam de divinitate tenentes
misteriis. unde talibus ait apostolus
Nichil me iudicavi scire inter
vos nisi christum ihesum et hunc
crucifixum. Vel de latere i. de pro
ximo de minoribus peccatis sur
gent filie tue. et nondum quod
filii i. robusti dicantur qui de
longe venerunt et filie i. imbe
cilles anime que de latere surgunt
quia ius sententia erogatur
ille debitor plus feneratori
diligit cui plus alio donatur.

Cui autem minus dimittitur mi
nus diligit. Aut de longe i.
de remotis terris filii venerunt
dicuntur. et de latere i. de proxi
mis regionibus surrecture
filie. Tunc videbis et afflues
et mirabitur et dilatabitur cor
tuum. quando conversa fuerit ad te multi
tudo maris. fortitudo gentium
venerit tibi. Quando conversa fuerit
ad te multitudo maris et seculi
fortitudo gentium venerit tibi ut
omne quod in seculo vel orbe terrarum
est tuum sit. tunc videbis quod earum
conversione tibi promissam et
afflues spiritualibus deliciis in
modum fluminis inundantis
et mirabitur cor tuum super tanta
rerum commutatione et dilatabitur
in videre eos ad amorem vanita
tis conversos. Sequitur. Inunda
tio camelorum operiet te drome
darii madian et epha. Omnes
per camelos nisi tortuose gentium
mentes signantur. dromedarii
quoque cameli sunt veloces
est enim genus camelorum mi
noris quidem nature sed velo
cioris. unde et nomen accepit. dro
mus enim grece cursus et ve
locitas appellatur. centum enim mi
liaria et amplius solent in
uno die pergere. Madian vero
dicitur iniquitas. et quid per dro
medarios madian nisi genti
les tortuosi signantur veloces
in cursu prave actionis. Effa
quoque dissolutio interpretatur.
et quia dissolutus erat in
gentilis populus qui nulla le
ge vinciebatur et male sibi
dimissus erat dromedarii
igitur epha gentiles dicuntur
qui nullo populo noxia liberta
te dissoluto discurrebat vagi
ad omnia mala que volebat
Inundatio itaque camelorum operit
celam atque dromedarii madian

et ep̄ha· quia iam p̄phat· plebs
fidelium non nisi conuersa gentili
tas tenuit· Tanta est enim multi
tudo gentilium qui crediderunt
ad comparacionem illorum qui de cir̄cu
cisione uenerunt de quibus ad
huc subdit· Omnes de saba
uenient aurum et thus deferen
tes et laudem domino annun
ciantes. Saba captiuitas uel
rete dicitur· per saba gentilitas
uel infidelitas designatur· nisi
genus humanum in retiaculo
antiqui hostis captiuum tene
batur· Omnes ergo de saba ue
niunt quia omnes gentes ad xp̄m
conuerse sunt. Aurum uero ad reg
ibus pertinet· thus ad dei sa
crificium· Aurum ergo et thus
gentiles ad xp̄m deferunt cum
in eo· regia dignitate et diui
na maiestate fatetur· auro sig
religionis fulgor et inno
centie claritas exprimi potest
qua in nigredine culpe con
fusam· p̄niam abluit cum di
ceret· Quomodo obscuratum est
aurum. Thure autem quod deo in ce
dit· Vtus oracionis designatur·
p̄pheta dicente· dirigatur oracio mea
sicut incensum in conspectu tuo
dn̄e· Aurum ergo gentiles
deferunt quando preciosa uita
ducentes ad xp̄m properant·
ut cum in regno suo uidere
valeant. Thus eciam deferunt
cum cogitaciones carnis per sa
crum studia in ara cordis
incendunt ut suaue aliquod
deo per celeste desiderium redole
ant/ sed et laudem dn̄i annun
ciant quia gloriam eius cu
ctis predicant. Sequitur· Omne
pecus cedar congregabitur tibi
arietes nabaioth ministrabunt
tibi· offerentur super placabili

altari meo et domum maie
statis mee glorificabo· Cedar
quidem tenebre· nabaioth uero
dicitur p̄phecia· Et quid per cedar
tenebrarum nisi gentiles significantur·
qui in tenebris ignorancie sue
nati similes erant brutis a
nimalibus diuinum ad cognos
cendum deum. Tunc non uocantur·
quid uero p̄ arietes p̄phecie
nisi hebrei designantur· qui
diuinum uelut animalia munda
et domesticam familiaritatem con
serunt deo· xp̄m et dei uerbum
per p̄phetica presciuerunt· Con
gregatur ergo ecclesie omne pecus
cedar cum uniuersa gentilitas
ad fidem adducitur· et apostoli
ministrant ei. Arietes nabaioth
dicuntur iudeos ad eam conuertunt
et fiet pectora uel arietes na
baioth offerent· deo gratum
seruitum .i. sacrificium in altari
fidei· Nam placabile altare
dei fides est ihū xp̄i· quia uero
apostolus proposuit deus propiciatorem
per fidem in sanguine ipsius .i.
hoc altare offert· deo omnis
populus electorum cum exhibent
corpora sua hostiam uiuentem sanctam
deo placentem. Dominum quod in mundus
omnis ad xp̄m conuertitur· glorifi
cauit ipse domum maiestatis
sue .i. ecclesiam sanctam· xp̄us enim
tamquam filius est in domo sua
que domus dei sumus nos· po
sumus aut arietes nabaioth
.i. p̄phecie· fratres apostolos intelligere·
de quibus olim p̄pha ducatur
Afferte domino filios arietum
et holocausta medullata of
feram tibi· cum incenso arie
tum. Quem ministri ecclesie nostro
sermone domini dicentis. Qui
maior est uestrum erit minister ur·

dogmatibus admirandis subiungit.
Qui sunt isti qui ut nubes vo-
lant et quasi columbe ad fenestras
suas. Recte predicatores novi
testamenti nubibus assimilantur
quia verbis pluunt miraculis
choruscant. Qui volare ut nubes
dicti sunt. quia in terra viven-
tes. extra terram sunt omne
quod egerunt. Unde per quendam
ipsum dicitur. In carne enim am-
bulantes. non secundum carnem mi-
litamus. Priores et enim patres
coniugiis utebantur. filios pro-
creabant substantias possi-
debant. curare rei familiaris
intendebant. Istos vero nubes
propheta terrena despicere. mente ce-
lestibus propinquare. verbis plu-
ere. miraculis choruscare. quos
alternis coniugiis. et sancta cogi-
tatio. et sublimis vita su-
spendat. hos propheta volantes
pariter et nubes appellat. Fe-
nestre aut fenestre sunt oculi
quia per ipsos anima respicit quod
extrinsecus conspicit. Columba est
simplex animal atque a mali-
tia fellis alienum. Quasi ergo
columbe ad fenestras suas sunt
qui nichil in hoc mundo concupi-
scunt. qui omnia simpliciter
aspiciunt. et in hiis que vident
rapacitatis studio non trahuntur.
Et contra milvus. et non co-
lumba ad fenestras suas est
qui ad ea que videt conside-
rat rapacitatis studio anhe-
lat. Quia non per istos mun-
dus universus deinde erat cognitus
apte mox subdit. Me enim
insule expectant et naves
maris in principio. ut adducam
filios tuos de longe. argentum
et aurum eorum cum eis nomini domini

dei tui et sancto israel. quia glorifica-
vit te. Mare namque turbida
ac tumentia seculi huius vo-
luntas designat. in quibus
pravum quilibet iniuste delec-
tati quasi profundis decenti pi-
sces mente ad superna gaudia
non intendunt. Insule autem diverse
gentes et provincie possunt ac-
cipi. Naves maris ecclesie sunt
que per fluctus huius seculi ad
portum salutis et stabilitatis
id est ad eternam mansionem tendunt.
Insule ergo et naves maris
expectabant deum in principio
quia ut regiones et ecclesie
que sunt in hoc mundo fidem
eius susciperent prius oportebat
ut ipse ad eas predicatores
suos attenderet. Venit igitur
ad eas prior ut filios matris
matris ecclesie de longe a genti-
litate atque argentum et aurum id est
eloquentiam et sapientiam eorum va-
lens cum eis nomini domini addu-
ceret. ut deo serviret facundia
et sensus eorum admixtis superne
aspirationis charismatibus
dogmatibus et subditur. Et edifi-
cabunt filii peregrinorum muros
tuos. et reges eorum ministrabunt
tibi. Filii namque peregrinorum filii
sunt infidelium ad fidem conversi
qui construunt muros ecclesie quasi
munimenta defensionum eius
et disciplinarum atque doctrinam ex-
truunt verbo et opere. et reges
eorum ministrant ei. quia nunc sub
universo celo. rex quisquam inve-
niri potest. qui non gaudeat
ecclesie servire. Sequitur. In indig-
natione mea percussi te. et in
reconciliatione mea misertus
sum tui. percussi te tempore tribu-
lationis et persecutionis. gratiam dedi:

Vel afflictam olim et captiui
tati traditam in populo iudeorum
in vocatione gentium reconciliavi
in te misericordia. Sequitur. Et aperien-
tur porte tue iugiter die ac nocte
non claudentur ut afferatur ad
te fortitudo gentium et reges
eorum adducantur. Porte ecclesie
die ac nocte manent aperte quia
semper eos qui ad fidem intrare
voluerint parata est ecclesia recipere.
Non enim clauduntur porte eius
vel in die id est in prosperitate vel in
nocte id est in adversitate sed sine
intermissione patent omnibus
qui ad se confugerint. Et re-
ges quoque eorum simul adducan-
tur adducentur ad christum ut
adorent eum omnes reges omnes
gentes serviant ei et afferatur
ad eam fortitudo gentium ad
fidem confluentium. Sequitur.
Gens enim et regnum quod non
servierit tibi peribit et gentes
solitudine vastabuntur. Quecumque
gens vel regnum non vult ser-
vire ecclesie ut preceptis eius
obediat sine dubio metum
Sed impunitum multos infidelitas
et inobediencia perire decerta fa-
cit. Et gentes que in incredu-
litate perseverant devastantur
ut in solitudine redigantur.
Sequitur. Gloria libani ad te ve-
niet abies et buxus et pinus
simul ad ornandum locum sancti-
ficationis mee et locum pedum
meorum glorificabo. Libanus te-
plenus nitidorum non incognitus in
scripturis exprimi solet. Unde
Zacharias templi eiusdem templi
combustione prophetaret ait.
Aperi libane portas tuas et
comedat ignis cedros tuas.
Valde enim incultus et pulcher
preceteris montibus est libanus
apte significas illud splendidum

pre omnibus nobile templum.
Sed iam deum est extremo templum
illud est incensum et gloria eius
ad ecclesiam transiit. Abies non
quia in altum crescit sanctos designat
qui pauli imitatores mente
conversantur in celo. Buxus que in
altum proficit sed in omni tempore
viriditatem retinet humiles
exprimit quorum viriditas numquam
marcescit. Dum bonitas operum
numquam deficit. Pinus resina et
ubertate et omni tempore fructum
habet. semper quod in medio virent
electos significat spirituali gratia
redundantes et immarcescibi-
lem iustitie vigorem habentes
ac semper bonorum operum fructus in
scripturis monstrantes. Has igitur
preciosas arbores pollicetur dominus
ad ornandum locum sanctificationis
sue qui est ecclesia. Nam extra
catholicam ecclesiam non est locus
divine sanctificationis. Sed et pe-
dum eius locus est eadem ecclesia
in qua ipse stare et deambu-
lare spiritaliter consuevit. De hoc
autem sanctificationis et pedum loco
alias dictum est. Introibimus
in tabernaculum eius adorabimus
in loco ubi steterunt pedes eius.
Et deus stetit in synagoga de-
orum et qui ambulat in medio
septem candelabrorum aureorum. Hunc
ergo locum promittit ornandum
et glorificandum sicut iam factum
cernimus. Sequitur. Et venient
ad te curvi filii eorum qui humilia-
verunt te et adorabunt vesti-
gia pedum tuorum omnes qui de-
trahebant tibi. Curvi id est humili-
ati penitentes venient ad ec-
clesiam filii persecutorum qui afflic-
gentes humiliaverunt eam et omnes
qui tempore persecutionis detra-
hebant ei nisi prius dicta est
converterunt ad pedes eius veniant

postulantes. Sequitur. Et non erat
bunt te civitate domini syon
et sancti israel. propter quod fuisti dere-
licta et odio habita. et non erat
qui per transiret. civitate summi
regis syon id est statum urbem dei
israel notaverunt eam qui prius
reliquerat eam et a consorcio
suo separaverat. habentes eam
odio nec transibat quisquam
eorum per eam quia nemo ad illam
dignabatur attendere vel per mores
eius incedere. longe enim abiec-
ta erat tristitia actionis eorum
Sequitur. Pona te in superbiam
seculorum gaudium in generationem
superbiam non timore elationis
sed libertate exceptionis hoc loco
significat. Nam et per sapientiam
dicitur de huiusmodi superbia. Ubi erant
sunt divicie et gloria operis super-
bie et iusticia. Ait ergo. pona
te in superbia seculorum id est in auctori-
tatem exceptionis que in omnia
secula permaneat. et pona te gau-
dium in generatione huius seculi et ge-
nerationi sue. Sequitur. Et suges
lac gencium et mamilla regum
lactaberis et scies quia ego do-
minus salvans te et redemptor
tuus fortis iacob. lac gencium
suges. quando ab ore gentilium ad
fidem conversorum accipies verbum
sacre admonitionis. Et mamil-
la regum lactaberis. quia et a re-
gibus dulce ubi potulum haur-
ies. Quando persecutores et inimicos so-
let enim et pii reges pro lege dei ver-
ba sacre admonitionis edere.
Unde fidei initatum proficerit. ut
a gentibus et regibus lac divine
predicationis sumas. tunc profecto
scies quia ego sum dominus salvans
te. et redemptor tuus fortis iacob.
qui te redemit a cunctis tribula-
tionibus et reges qui te persequ-

bantur. ferit nutritores tuos. for-
tasse quis reges istos intelli-
get apostolos et predicatores. Sed
michi maior in hoc loco vide-
tur promissio si de regibus terre
habeant accipimus. profecto cum
sermo iste sit de eo tempore quo
persecutores quieverunt et pax un-
dique data est ecclesie. Sequitur. Pro
ere afferam aurum et pro ferro affe-
ram argentum. et pro lignis es. et
pro lapidibus ferrum. Cum dicitur
pro ere aurum et pro ferro afferam
argentum. es et ferrum reproba-
tur. sicque tamen addit. pro lignis
afferam es. et pro lapidibus fer-
rum. es et ferrum quod reprobatum
aliter promittitur et quod promittitur
a dona. per es quod valde sonorum
sit est predicatorum sermo significatur
qui dilectione carent unde et
apostolus. Si linguis hominum loquar
et angelorum etc. Et quia
caritas que cunctis virtutibus
preciosior est per aurum designa-
tur nomine preciosa fieri convin-
catur in quibus caritas fulget ex-
primitur de talibus ieremias. filii
syon inclyti amicti auro primo. cf.
Pro ere dominus aurum afferet cum pro
hiis qui sine caritate predicabant
caritate ornatos dat ecclesie doc-
tores. quid vero per ferrum nisi hii
qui semper ferro utuntur. ut ce-
tos ferunt ut possunt. et qui per
argentum nisi illi qui candore
celestis eloquentie nitent. Na
salomon ait. Argentum electum la-
bia iusti. profecto igitur dominus
argentum afferet. cum pro hiis qui
ferro et armis utebantur. eos ec-
clesie largitur qui sacris doctrinis et
locutionibus apud proximos elu-
cescunt. lingua namque facile co-
ruscant. plerique subitum
per hec carnales et imbecilles de-
signant qui cito moventur

adu'sitatibus et frangunt' Pe
cus q'd' diutius illesum cum bi
gine perdurat fortissima lon
ganimitate pacientum demo
strat prolixius ergo p'mitti
tur .i. p'missis impacientibus
fortes et longanimes. Quid
vero lapides. nisi duricia et
insensibilitate cordis cor' ex
primit qui iniquitate durue
runt. Et ferrum fortes uiri sunt
qui acutissimis linguar' gladijs
peccatorum corda transfigunt
Vnde Job dicit. Ferrum de terra tol
litur et lapis calore solutus i
eris vertitur. Ferrum de terra tollitur
cum fortis impugnator terre ad
terend' qua prius tenuit a terre
separatur et lapis calore solutus
in eris vertitur. Cum durum cor et
frigidum igne diuini amoris
liquatur et aduersam fortitudinem
commutatur ut predicator qui prius
insensibilis extiterat postmodum
ex auctoritate fortis et predi
catione sonorus fiat. Prolapsi
dibus itaque dominus ferrum afferet
cum p'ficitur qui in malicia duri
sunt et frigidi fortes et acu
tos dat terre predicatores Sequitur
Et ponam visitacionem tuam pacem
et prepositos tuos iusticia. Ante
ea p' flagella correptionis dominus
visitauit ecclesiam sicut scriptum
est Visitabo in virga iniquitates
eorum et in uerberibus peccata eorum
Sed nunc pacem se polliceatur
cum visitare. ut perseuerantie
pacem ei tribuat et ad amorem
suum p' beneficia tranquillitatis ue
hemencius eam accendat. Sed
quia tempore pacis omnes qui no
lunt pie viuere in christo Ihesum p'
secucionem paciuntur. In nouissimo
die magis ponet dominus vi
sitacionem terre sue pacem quando
ipsa p' aduentum et visitacionem

eius pacem sempiternam accipiet
prepositos terre futuros promittit
adeo iustos ut sit ipsi iusticia
sicut terminus quia ferrum magne
sit ignis quando vehementer infla
matur. Sed tunc uerius erunt
iusticia prepositi eius cum ipsum so
lem iusticie cernentes sint ei si
miles. quia iam nullas in se
reliquias iniusticie uel minimas
habebunt Vnde et subdit Non
audietur vltra iniquitas in terra
tua vastitas et contricio in termi
nis eius. quia illa eius terra vi
uencium. Ubi tunc habitabit certa
iniquitatem audietur iniquitas quia
nullus iam ex filijs eius pec
cauit nec audietur uastitas et
contricio in terminis eius. quia
in finis hostium nullus aderit
qui scilicet illam regionem ab
ulla parte uastat et conterat
Sequitur Et occupabit salus
muros tuos. et portas tuas
laudacio. Muri terre. qui nunc
frequenter ab hostibus pulsantur
munimenta sunt ecclesie et p'e
cius in quibus nunc sepe p'lactio
auditur Sed predicatores sunt et
nullas eos qui ad fidem uenim
ut introducunt et eos lugent
qui pereunt. Sed tunc muros
eius salus occupabit et portas
laudacio. tunc iam nullus impugna
tor erit nullusque demus iustorum
pure potent scilicet de sua salute
gracias et laudes conditori sine
fine cantabit Sequitur Non erit
tibi amplius sol ad lucendum
per diem nec splendor lune illu
minabit te. sed erit tibi dominus
in lucem sempiternam et deus tuus
in gloriam tuam. Non occidet vltra
sol tuus et luna tua non mi
nuetur. quia dominus erit in lucem
sempiternam. et complebuntur dies
luctus tui. Sol et luna non

illuminabit amplius civitatem. Sed splendor vultus creatoris qui tunc sicuti est videbitur. Civitas enim illa non eget sole neque luna ut luceant in ea. Nam claritas dei illuminabit eam et lucerna eius est agnus. Civitati deus erit gloria quia cum apparuerit similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est. Nam quicumque gloriam eius viderint similitudinem glorie eius accipient. Unde Paulus ait Nos omnes revelata facie gloriam domini speculantes in eandem gloriam transformamur. Dictum tamen ante nos est quia nec sol nec luna deinceps occasum patientur sed in locis quibus creati sunt sine fine manebunt ne si ad occasum venerint aliquid fortasse claritatis huius qui apud inferos dampnati fuerint percipiant. Omnino enim nox ulterius non sit futura sed perpetua dies constat quia sol non ultra non occidet nec luna minuetur. Quia tunc erit lux lune sicut lux solis et lux solis septempliciter sicut lux septem dierum. Sed talia ideo dicit quia sol eius ultra non occidet et luna eius non minuetur. Quia ipsa iam sub sole non erit nec lumine solis egebit Sed deus dedit eis lucem sempiternam ut splendore creatoris in eternum perfruatur et lumini creato non subiaceat. Et dum in beatitudine pervenerit complebuntur id est finientur dies luctus eius quia iuxta Iohannem neque luctus neque clamor neque dolor erit ultra. Sequitur Populus autem tuus omnes iusti in perpetuum hereditabunt terram germen plantationis mee opus manuum mearum

ad glorificandum. Populus celestis erunt iusti et omnes qui in illo populo sunt iusti erunt. Omnes quoque terram perpetue stabilitatis et quietis in perpetuum hereditabunt. Vos enim germinavit in celesti plantatio celestis dextere, quo contra de phariseis dictum est: Omnis plantatio quam non plantavit pater meus celestis eradicabitur. Hec igitur plantatio iustorum quam pater plantavit nullatenus de terra viventium eradicari poterit sed perpetualiter eam possidebit. Ita et opus manuum eius sunt quia ipse fecit nos et non ipsi nos. Ipsius enim sumus factura creati in Christo Iesu in operibus bonis. Et hoc opus factum est ad glorificandum quia ipse vasa misericordie preparavit ad gloriam vel ad se ipsum glorificandum fecit ipse hoc opus id est iustos. Sequitur Minimus erit in mille et parvulus in gentem fortissimam. Minimus iustorum erit in mille quia unusquisque iuxta modum suum consummatam perfectionem id est perfectionem in centuplum virorum habebit in millenario numero enim consummatio est. Et parvulus in gente fortissima quia gente unum proficiet in valentem gentem maiorem vel quia qui in modico fidelis extitit super multa constituetur. Sequitur Ego dominus in tempore eius subito faciam illud. Omne quod mihi promisi subito faciam absque difficultate cum venerit tempus quo fieri debet. Nam quidquid de gentium in vocatione pollicitus sum vel de tempore celestis glorificatione velociter implevit. Ubi tempus advenit unde non est dubium qui terreque destitutum statum beatitudinis subiunxit fideliter adimpleat mox ut tempus assistit quod se facturum esse promisit etc.

Spiritus domini super me eo quod unxerit dominus me ad annunciandum mansuetis misit me ut mederer contritis corde et predicare captivis indulgentiam et clausis apertionem ut predicarem annum placabilem domino et diem ultionis deo nostro ut consolarer omnes lugentes et ponerem fortitudinem lugentibus Syon et darem eis coronam pro cinere oleum gaudii pro luctu pallium laudis pro spiritu meroris. Trina temptatione diaboli superata sicut refert Lucas egressus est Ihesus in virtute spiritus in Galileam et fama exiit per universam regionem de illo et ipse docebat in synagogis eorum et magnificabatur ab omnibus. Et venit Nazareth ubi erat nutritus et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam et surrexit legere et traditus est illi liber Ysaye prophete. Et ut revolvit librum invenit locum ubi scriptum erat Spiritus domini super me propter quod unxit me et cetera. Et cum plicuisset librum reddidit ministro et sedit et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum. Cepit autem dicere ad illos quia hodie impleta est scriptura hec in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant et mirabantur in verbis gratie que procedebant de ore ipsius. Patet ergo quis est qui loquitur Spiritus domini super me. Ille nimirum qui egressus est in virtute spiritus in Galileam. Nam et spiritus super eum in evangelio legitur quia descendit spiritus corporali specie sicut columba in ipsum. Et uno scilicet spiritu ipse est unctus quia iuxta Johannem unxit eum deus

spiritu sancto. Et ideo ewangelizare pauperibus misit vel annunciare mansuetis et humilibus quando ipse venit in Galileam predicans ewangelium regni dei et dicens quoniam impletum est tempus et appropinquavit regnum dei. Penitemini et credite ewangelio. Dicitur enim contritis et contritis corde, desperatis spem tribuit et penitentibus regnum promittit ut ad regnum dei veniant. Confractos dimittit in remissione. Deum afflictis peccata relaxat. Et qui captivos a diabolo tenebantur et a paradiso exulabant remissionem et captivitatis sic predicat. Cum penitentiam eis agere precipit ut ad regnum dei quod appropinquavit redeant. Cecis visum annunciat cum eos qui lumine cordis non habebant luce sue predicationis illuminat. Vel clausis carcere corde predicat apertionem cum precipit illis peccatorum confessionem. Annus domini acceptus et placabilis est hoc tempus reconciliationis et gratie in quo deus eos qui ad penitentiam convertuntur placatus recipit. Nemo igitur hunc placabilem annum transeat. Sibi vanum sinat quia post veniet dies retributionis et ultionis iniquitatum quo retribuet unicuique secundum opus eius. Potest vero per annum intelligi multitudo redemptorum quia sicut ex dierum multitudine annus conficitur ita ex collectione bonorum omnium illa electorum innumerabilis universitas impletur. Hunc igitur annum profecto multitudinis salvator annunciaturus ait: ut predicarem annum placabilem domini. Annus enim placationis domini predicatur cum plebs fidelium

virtutis lumen illustranda de
nuntiat. Omnes quos lugentes
consolari missus est dominus salu
latinas humilium promissionem summi
gaudii benigne revelare dig
tus est dicens Beati qui lugent
quoniam ipsi consolabuntur. Ipsi enim
sunt lugentes Syon .i. filii dei
quia primi dei a paradiso expul
sum et in captivitate prius
exilii miserabiliter a dyabolo po
ssessum deflebant. Quibus for
titudine domini posuit ut dya
bolum potentem vinceret et primis
dei liberaret dicens Ecce dedi
nobis potestatem calcandi super
serpentes et scorpiones et super
omnem virtutem inimici. Et de
dit eis coronam pro cinere quia pro
quod humiliati et merentes plaxe
runt Syon letificavit eos de
eius exceptione. Solent enim ci
nere plangentes aspergi et gau
dentes coronis ornari. Multi
tudo discipulorum notatur gau
dium et corona magistri. Sicut
ait paulus fratres quos xpo
aquisierat Gaudium meum et
corona mea. Sic state in domino
carissimi Coronam ergo dedit eis
pro cinere quia gaudere facit
eos de salute omnium qui prius
lugebant de perditione peccatum
et planctum dedit eis oleum gau
dii et gratiam spiritus sancti quam mentes
quas replet unxit et letificat
Sed et pallium laudis .i. hylari
tatem mentis dedit illis pro
spiritu meroris. Pallium enim lau
dis habitus est cordis laudes
deo gratulanter solventis. Sequitur
Et vocabuntur in ea fortes iu
stitie plantatio domini ad glorificandum
In ea .i. in Syon vocabuntur non
illi qui peccato fortes sunt sed qui
fortes sunt ut operentur iustitiam

Hii sunt plantatio domini .i. a
domino in civitate radicati et
fundati. Et sic plantatio facti
est ad glorificandum. Sequitur Et
edificabunt deserta a seculo et
ruinas antiquas erigent et in
staurabunt civitates desertas et
dissipatas in generatione et generationem
Viri fortes iustitie in Syon edi
ficabunt deserta .i. ponent in edi
ficio ecclesie gentes quas deus
deseruerat ab initio et ruinas
antiquas erigent .i. quod antiq
uus predam cecidit. Nunc per xpm
resuscitabunt et civitates que
in antiqua et in nova gene
ratione .i. ante adventum et post
adventum salvatoris deserte
erant a domino et dissipate in
pravis actionibus. Nunc instau
rabunt in melius quia in prin
cipio fuerant ut creatorem suum
recognoscerent et compositis mo
ribus ei fideliter servirent et in
habitent. Adde Has enim civita
tes possumus spiritualiter accipere
vel gentium collectores vel huma
nas mentes domino nostro commi
ssa locatione ad predicatores fortes
iustitie .i. ad istos ad predicatores
exstirpatione venientes subiun
git. Et stabunt alieni et pa
scent pecora vestra; et filii pe
regrinorum agricole et vinitores
vestri erunt Vos autem sacerdotes
domini vocabimini ministri dei nostri
dicetur vobis. Fortitudinem gentium
comedetis et in gloria earum super
bietis Alieni quippe et adve
nis et a commisatione isti erant
gentiles. Cum postquam steterunt
in fide multi eorum prelati sunt
ecclesie et pascunt pectora istorum
fortium iustitie .i. prelatos quos ad
fidem apostoli converterat. Filii quoque peregri
norum illi sunt qui carnaliter
ab infidelibus parentibus ge
niti deseruerunt errores eorum

uenientes ad xpm quem facti sunt
agricole et vinitores quos nigri
dei qui est pplus fidelium et vine
am qui est homo ligonibus sue
predicacionis excoluerunt quasi
vero sacerdotes domini i. sanctifi
ci dicuntur tum magno hono
ris privilegio sunt notati et
mistri eius dicti quia ipsis
solis defert auctoritas ipsius
quod dicentibus et ministrantibus
quidquid licet suscipit credi
vnde et illud est quod dicunt
Sic nos existimet homo ut
ministros xpi et dispensato
res mysteriorum dei. Quem et for
titudine gentium comederunt
quia vniuersam gentilitatem ecclesie
incorporauerunt traicientes in
sacra misericordie cibo. Spalis
tamen fortitudo gentium superbus
est mentis et in gloria eorum superbi
erunt i. auctoritatem exultatio
nis et fiducie susceperunt dicentes
Que est spes nostra aut gaudium
aut corona glorie nisi nos ante
dominum. Demum ni fallor ad pre
fatos sacerdotes iudeorum qui per
secuti sunt aplos i. veros sa
cerdotes dirigitur sermo cum subdit.
Pro confusione vestra dupliti et
rubore laudabunt partes suas
propter hoc in terra sua dupli
cia possidebunt. leticia sempi
terna erit eis quia ego dominus
diligens iudicium et odio habens
rapinam in holocaustum. Enim
cum in aduentu iudicis apparuerit
examinans cogitaciones et
opera singulorum tunc principes
sacerdotum qui precipiebant
aplis ne loquerentur in nomine
ihu et pharisei pariter omnes
simul reprobi dupliciter confundentur
et erubescent scilicet intus et fo
ris et in conspectu assistencium et
in conscientiis suis et econtra

laudabunt omnes parte aplorum
atque fidelium ut ex confusione par
tis inimice maior appareat
gloria partis electe. Vel aplis
adhuc dicitur. quia pro eo quod dupli
cem habebatis confusionem ex
super pplo iudeorum qui adeo vos
spreuit. quam super nationibus que
vobis seruiebant in dubiis
eos ad timorem dei conuersos lau
dare partem suam i. deum que
soli eligunt. et sunt reprobi dupli
citer confundentur. Ita iusti in terra
sua i. in regno celorum duplicia
possidebunt. Quia non solum a
nimarum sed et corporum beatitudine
gaudebunt perpetua et perpetua
tristicia erit eis sempiterna le
ticia. In terra sua duplicia possi
debunt. ut in ipsa quoque terra
gaudeant magna premio la
boris et tenacitatis peruenerunt.
Nec mirum si ista commutacio ab
vtraque parte fiat ut reprobi
qui exultant atque gaudent dupli
citer tunc confusione teneantur
et electi qui nunc tristes et ab
iecti sunt. duplicia bona possi
deant quia dominus in diligit
iudicium et quod iustum est utrisque
reddet et rapinam detestatur in ho
locausto ut sacrificia iudeorum re
spuat que illi ex rapinis et
per fraudem acquisita offerebant
et omnes elemosinas et obla
tiones que sunt ex rapto rep
bat quod qui offert sacrificium
ex substancia pauperis quasi qui victimat
filium in conspectu patris sui. Ex
dictis autem noui testamenti
vberioris misterii subiungit Et
opus eorum in veritate et fedus
perpetuum feriam eis. Reddit enim
opus eorum in ueritate ut neque
sicut in lege fieret umbra. Mutat

sed erit ipsa veritas et federis sine
pactum sempiternum percussit eis
non quale pactum moysi dederat
quod preterierit sed pactum ewangelii
de quo loquitur. Celum et terra
transibunt verba autem mea non
transibunt. de quibus et subi
cit. Et sciet in gentibus se
men eorum et germine eorum in me
dio populorum. Omnes enim qui vide
rint eos cognoscent illos quia
isti sunt semen cui benedixit dominus
hoc enim manifeste cernimus. Nam
in omnibus populis et nationibus
cognoscitur genus christianorum quod
ab apostolis disseminatum est. Et
sciet quia benedictio dei est super
eos omnes. Quam viderint eos
prima fronte cognoscent quia
semen sunt cui benedixit dominus
Omnes enim ex ordine vite man
suetudine continencia hospita
litate ceterisque virtutibus non in
telligat populum. Deinde autem sal
vator loquitur dicens. Gaudens
gaudebo in domino et exultabit
anima mea in deo meo quia
induit me vestimento salutis
et indumento iusticie circumdedit
me quasi sponsum decoratum coro
na et quasi sponsam ornatam mo
nilibus suis. Hec gavisurus
in domino et beatam animam suam
in deo exultaturam dicit quia
eternaliter in patre gaudebit se
dens ad dexteram maiestatis in
excelsis. Et quare gaudebit ideo
quia induit me vestimento
salutis id est misit eum in simili
tudine carnis peccati ut cur
aret omnes omnium languores
indumento salutis id est facto sta
ture sua munitus erat ne ad
interiora eius temptatio diabo
lica penetraret vestimento salu
tis et sanitatis est indutus
quia nullas contradictionis mali

tie temptationes in assumpta car
ne toleravit et indumento iu
sticie circumdatus est quia odiu(m)
iniusticiam et iniquitatem habuit
in terrore qua se induit. Et sic
indumento circumdatus est sicut spo
sus carne decoratus corona se
ipsum regni. Quia non una per
sona est ipse et ecclesia circumdatus
est et quasi sponsa. Et enim corporis
et capud sicut hic lignido mo
stratur unus est christus. Nam
unusque sicut hic cernimus
loquitur in indumento iusticie circum
dedit me quasi sponsum decoratum
corona et quasi sponsam ornatam
monilibus suis non quia
sine corpore non est integer. sed quia
nobiscum integer esse dignatus
est qui et sine nobis semper
integer est. Nam quomodo corpo
ris nos si non et nobiscum unus
christus. Sic itaque dicit sponsum secundum
capud sponsam secundum corpus
duo videntur et unus est. Unde
et corpori debet convenire quod
dictum est. Gaudens gaudebo in
domino et cetera. Gaudebit enim
totus et anima et carne quisquis
electus in domino qui gaudere
voluit in hoc seculo. Cum mortale
hoc induit in mortalitatem. Nam
dum hic vivit indutus est vesti
mento salutis in mente et indu
mento iusticie circumdatus est in ac
tione. Cum enim vestimento indui
mur ex omni parte circumdamur. Igitur
vestimento salutis induitur qui
quod a languore peccati per dei gratiam
undique custoditur. Et indumento
iusticie cingitur qui undique bo
no opere protegitur ut nulla pars
actionis sue peccato nuda relinquatur
Nam qui in aliis actionibus
iustus est in aliis iniustus quasi
unum latus operuit aliud nu
davit. Quem ego undique iusticie

opibus suis iustus e. hoc indu
mento iusticie circumdatus e. et
tali veste induta e. electorum ec
clesia vel ciuitas regis sponsa p
ciosis virtutibus quasi monilibus
adornata. et in capite suo quod
e xpus dyademate regio de
corata. Sicut autem subnectit. Sic
enim terra profert germen suum. et
sicut ortus semen suum germi
nat. Sic dominus deus germina
bit iusticiam et laudem coram
vniuersis gentibus. Ita sicut
terra germen suum. ita fidelis aia
germen bone cogitacionis p
ficit in opus. et sicut ortus se
men suum germinat. ita mens
electorum susceptum semen diuini
verbi producit in fructum actionis
et hoc suo deus dicit. quia ipse
dat electis suis ut hoc faciant
Atque ita iusticia recte viue
di et laude predicacionis omnibus
que sub celo sunt gentibus electi
preminiant. Post hec ex parte
persona omnium prophetarum gerens loquitur
lxii Propter syon non tacebo et propter
ierusalem non quiescam. donec egre
diatur ut splendor iustus eius
et saluator eius ut lampas
accendatur. Syon namque et ie
rusalem plebs fidelium dicta est. propter
quam instruendam ex parte non
tacuit neque quieuit prophetie
donec egrediatur ut splendor
iustus eius id est xpus quia omnes
prophete et lex usque ad iohannem
prophetauerunt et exinde regnum dei
euangelizatur. prophetie enim tempore
silere tempore iohannis et euange
lica predicacio surrexit exordium
ortus tempore iustus qui suo
representabit ut splendor egressus
est de vtero virginis. quia more
pastoribus natiuitate eius
tu magna claritate apparens
angelus nunciauit et magi
stellam in oriente viderunt
et ut lampas accensus est.
quia luce miraculorum et doctrine
clarus mundo resplenduit atque
singulari presencia pretii sanguinis
non gemi. que sue lumine mulit
Non cessauit ergo propheta loqui
propter syon donec egrederetur ut
splendor iustus eius quia ne
cesse fuit ut fideles illius temporis
haberent propheticum sermonem cui
bene faciendo intenderent
quasi lucerne lucentes in caliginoso
loco donec dies aduentus
saluatoris illucesceret et sol
iusticie mundum irradiaret. pro
cuius modi futurum splendorem
aperte subiecit propheta dicens
ad syon Et videbunt gentes
iustum tuum et cuncti reges in
clitum tuum. Gentes enim et reges
totius orbis videbunt eum
quasi sicut lampas accenderetur
ut omnibus resplenderet. Sequitur
Et vocabit tibi nomen nouum
quod os domini nominauit Nomen
nouum accipies. quia xpiana
vocaberis. Sequitur Et eris coro
na glorie in manu domini et dya
dema regni in manu dei tui.
quia te xpus possidebit. ut
certe coronet in gloria sua uide
licet dyademate regio. Chorus
namque sanctorum omnium corona xpi
erit in illo beatitudinis regno
Sequitur Non vocaberis vltra
derelicta. et terra tua non vo
cabitur amplius desolata.
Sed vocaberis voluntas mea
in ea. et terra tua inhabita
bitur. quia complacuit domino
in te. Olim vocabatur syon de
relicta et dicebatur quod post ad
pretium deus plebe sua dere
liquerat. quando a paradiso depulsos

in luce visionis sue p[er]manat
cui[us] terra mens eius intelli
potest s[ecundu]m illud Anima me
a sicut terra sine aqua tibi
(?) scilicet terra vocabatur
desolata quia viduba[tur] no[n] h[ab][e]re
consolacio[n]em. Nu[n]c no[n] in veni
ret redempcio[n]em. Sed inst[antia] in
venerit redemptore[m] no[n] vo
cabit[ur] derelicta quia nu[n]q[uam]
relinquet[ur] ab eo qui ait Ego
vobiscum sum omnibus die
bus usq[ue] ad consummacio[n]em
secli. Sed et extunc nome[n]
eius vocatu[r] voluntas mea
in ea quia deus impleb[it] sua
voluntate[m] sua[m] fatet[ur] esse ex
quo ipsa p[er] Xpi gra[tia]m imple[re]
consuevit mandata eius q[ue]
d[u]m auxilio gr[ati]e destituta es
set implere nequiebat et ter
ra cordis eius no[n] vocabit[ur] am
plius desolata. Sed notabi[liter]
habita quia consolacio[n]em
sp[iritu]s s[an]c[t]i habebit et inhabita
bit[ur] ab eo qui ait Si quis
diligit me sermone[m] meu[m]
servabit et pater meus
diliget eum et ad eum veni
emus et mansione[m] apud
eum faciemus Et hoc ita
fiet quia complacuit in ea
domino s[ecundu]m beneplacitu[m] gr[ati]e
sue qua ter[r]e a[n]i[m]e eius in
habitabit Sequit[ur] habitabit
enim iuvenis cu[m] virgine et ha
bitabunt inte filii tui Et
gaudebit sponsus sup[er] sponsa
sua et gaudebit sup[er] te de[us]
tuus Iuvenis h[ab]itabit cu[m]
virgine .i. Johannes ap[osto]l[u]s cu[m]
matre domini et filii syon ha
bitaverunt in ea .i. eccl[es]ia multi
tudo videlicet illa credentiu[m]
quoz erat cor unu[m] et a[n]i[m]a
una et gavisus e[st] sponsus
sup[er] sponsam Xpus sup[er] eccl[es]ia[m]

cu[m] ea celeste ubiq[ue] ueniret
et in religione p[ro]fite[n]te et gavi
sus est sup[er] syon .i. sup[er] plebe[m]
fideliu[m] deus eius Sequitur no[n]
post hoc in singulis locis
p[er] totu[m] orbem constituta sunt
rectores eccl[es]ie convenienter
subdit[ur] Sup[er] muros tuos ie
r[usa]l[e]m constitui custodes tota
die et tota nocte p[er]petuo non
tacebunt Nam q[ui]ppe ier[usa]l[e]m
munitiones disciplinaz eccl[es]ie
sunt Sup[er] quos muros d[omin]us
custodes tota die et tota noc
te constituit quia in congrega
tionibus religiosoz p[re]positos
ordinavit qui die noctuq[ue]
custodiat observantia disci
pline ne sacre institutionis
muros subiecti trasgrediat[ur]
Q[ui] in p[er]petuo no[n] tacent quia
continuis exortationibus ci
ves qui intra muros civita
tis d[e]i quiq[ue] commorant[ur] ad sui
met custodia monet et co[n]t[ra]
spiritualiu[m] inimicoz insidias
sedulo cautos reddunt Vel
p[er] die[m] p[ro]sp[er]itatis et p[er] noctem
tempus adversitatis intelligi
potest. dominus igit[ur] sup[er] muros
ier[usa]l[e]m die ac nocte custodes
posuit quo eccl[es]ie prelatos
dedit qui et in p[ro]sp[er]is et in adv[er]sis
religionis muros p[er]vigiles
observent[ur] ne civitate statim
ex parte qualibet hostis inva
dat Ubi apte subiungit[ur] Qui
reminiscimini d[omi]ni ne taceatis
et ne detis silenciu[m] ei donec
stabiliat et donec ponat ier[usa]l[e]m
laudem in terra. Illi e[nim] re
miniscunt[ur] d[omi]ni qui freque[n]t[er]
eum ante sui cordis oculos
pia meditacione reducunt d[omi]n[u]m
q[ui]n illa s[an]c[t]a eccl[es]ia in tantam
tranquillitate ubiq[ue] veniret.
multa patiebat[ur] ab infirmis

ab infidelibus Unde inuit ergo
qui remimscebant dominum i spi
tuales viros propheta commonuit
ne taceretis a clamore precum
quomodo oportet semper orare et
non deficere. neque dent ei silen
tium secundum noctes oracionum suarum in
aures eius insistunt credere
donec stabiliret ierusalem i statum
firmitatis decet fluctuanti
ecclesie et poneret eam laude
in terra i in hoc mundo nisi
ipsa fuerat obprobrium et sub
sanatio Set et nobis adhuc
precipit secundum deum pro desiderio
reminiscimur ne taceamus in
defessis precibus quidem cla
mare donec ierusalem mater
que fluctuat in pelago secu
lorum ipse stabiliat in terra
hac soliditatis et ponat ea
ibi laude et gloriam Audiamus
quid et de illis qui perueniat
in uetustate consistunt pro
mittat Sequitur Iurauit dominus
in dextera sua et in brachio
fortitudinis sue si dedero tri
ticum tuum vltra cibum inimi
cis tuis. et si biberint alieni
vinum tuum in quo laborasti.
quia qui congregabunt illud
comedent et laudabunt dominum
et qui comportabunt illud
bibent in atriis sanctis meis.
Iurato namque deus immobil
a sermo eius est dextera vero et bra
chium fortitudinis eius xpistus
eius est. triticum syon pabulum
sacre intelligencie in inimica sunt
Iudei persequentes ecclesiam. vinum
eius spiritalis sciencia est que
fidelium mentes letificat et in
ebriat Iudei quoque sunt ali
eni qui dereliquerunt dominum
blasphemauerunt sanctum israel ab
alienati sunt retrorsum Iura
uit ergo dominus in dextera sua
et in brachio fortitudinis sue
i. immutabiliter sanxit in xpisto
qui est vitus eius dicens. Si de
dero triticum tuum vltra cibum in
imicis tuis i. non dabo am
plius sacra intelligenciam
iudeis. maxime comune. quia
iam scripturas veteres non in
telligent ex quo xpistum qui
solus intelligenciam earum aperit
reprobauerunt Et si biberint
alieni vinum tuum i. non bibet
vltra iudei tuum spiritale scien
quo celitus inebriatus ut me
te excedas deo. quia qui t
ticum tuum i. sacre intellectus
frugem excelsissimo diuinorum
eloquiorum campo congregabit
comedet illud ore cordis et
laudabunt dominum dicentes. Bn
dictus dominus qui tribuit in in
tellectum. qui vinum spiritalis sen
sus ex uinea sacre scripture
comportat botros sententiarum
eius adunando bibent illud
in atriis sanctis meis. i. in ecclesie
conuenticulis et distributis
fidelium ordinibus Vel demo
nes sunt inimici et alieni
qui triticum et vinum iustorum
comederet et biberunt i. os
fructus laboris eorum deuora
uit. dominum ille in deum zabola
fluctuaret ecclesie non triticum
et vinum hostes rapiunt. quo
ipsi soli deo placet. quecumque
ex operibus bonis labores ma
nuum suarum comedet ac dominum
eterna laude sustollet atque
in atriis eternalium mansionum
apud patrem bibet Ita quia
in agro et in uinea laboramus
ut triticum et vinum colligamus
recte. premium et tercium fructus
superne remuneracionis expe
ctant. que assequimur per laborem
que in corpore ducimus deinde

fidelibus iudeis precipit. T
Transite transite portas prepara
te viam populo. planum facite iter
et eligite lapides et eleva
te signum ad populos. Transite in
quit portas .i. prisione apostolorum
que porte sunt credite gentibus
predicate. vel eis qui foris est
dici pot nisi portis transe
ant .i. predicationem apostolorum intre
dicant ecclesiam. Preparate viam
populo venienti .i. premonstrate
gentili populo viam fidei qua ve
niat in ecclesiam. Planum facite
iter .i. offendicula dissensio
num et scrupulos dubitationum
tollite de via fidelium. et quid
quid impedire pot gressum
eorum ut desideratam habitationem
appetant. Et eligite lapides pre
ciosos ac vivos. ut quisque
seculo renunciavit. vel secula
res non maneat sed sequatur
eorum defunctorum et cohabitatio
nes fugiat. Sive eligite la
pides .i. omnem emollite duri
tiam de cordibus credentium. Et
elevate signum crucis ad hos
populos. ut universus exercitus
militum xpi videat illud et
sequatur. Ecce dominus auditum
facit de nomine suo. etiam illis
gentibus que sunt in extremis
terre. Sequitur. Dicite filie syon
Ecce salvator tuus venit. ecce
te merces eius cum eo. et opus
illius coram ipso. Vos inquit o
predicatores. dicite filie syon .i.
ecclesie de gentibus. que filia est
primitive ecclesie. Noli timere. noli
desistere. quia ecce venit dominus
tuus salvator tuus. qui te cunc
tis tribulationibus eripiens
salute perpetua donabit. Et ecce
merces eius. quia tibi reddet
cum eo est. opus illius coram
ipso .i. homo quem creavit cum

tribunal eius stabit iudicandus. Sequitur. Et vocabunt
vos populus sanctus. redempti a domino.
Tu autem vocaberis quesita ci
vitas et non derelicta. Hebreos
qui crediderunt vocamus ita ut
dicamus iste est populus sanctus. et
in sanctitate inclitus qui etiam re
dempti sunt a domino. Ecclesia vero
de gentibus licet et ipsa populus
sanctus vocari possit. tamen quia
prius in squalore gentilitatis
commiscita est non ita populus san
ctus vocari consuevit sed specialiter
appellatur civitas quesita et
non derelicta. quo salvator
eam ut potest perditam quesivit
et inventam non dereliquit. Sequitur. ·63·
Quis est iste qui ve
nit de edom. tinctis
vestibus de bosra. iste
formosus in stola sua.
gradiens in multitudine for
titudinis sue. Hoc in persona pri
morum dicitur angelorum de xpi
ascensione mirantium. Nam
cernentes eum de hoc mundo
remanentem ad superos mirati
ad invicem vel in terra sic dicentes
Quis est iste qui venit de edom
.i. qui de hoc terreno seculo hunc
ad nos ascendit. Edom quippe
terrenus interpretatur. Tinctis vestibus
.i. cruentata carne sanguine
passionis. Bosra interpretatur tribu
latio. dicitur. Et vestimentum domini
corpus eius est. quod sumpsit ex
virgine. nec tamen aliud indu
mentum eius est. atque aliud
ipse. Nam ipsum quoque vestime
tum caro dicitur. sed tamen ipsi nos
sumus caro. qua vestitus iste
formosus in stola sua .i. nulla
prorsus in assumpta humanitate
peccati deformitate homo. mira sa
tatis pulchritudine fulget in
ea. Gradiens in multitudine
fortitudinis sue .i. multiplici sua

ncie gressum operationis sue
potens agens. Vel iste formo
sus in stola sua .i. speciosus in
carne glorificata per resurrectionem
gradiens in multitudine forti
tudinis sue .i. celum sua virtute
petens. Erit apud se superne
virtutes primo deliberant osten
dentes quia distinxit et diminuta
stiam appetunt vnde quia
dicebat quis est iste. inquire ipse
illius approximans respondet eis
et docet eas dicens Ego qui
loquor iustitiam et propugna
tor sum ad saluandum. Ego qui
loquor iustitiam .i. qui hoc quod
iustum est in terris doceo vide
licet vt omnes persuasiones se
ductoris respuant et volun
tate creatoris faciant. Et pro
pugnator sum ad saluandum
quia pro salute hominum pugno
in passione contra hoste anti
quum. Secundo audito virtutes
angelice quasi accepta loquendi
cum eo licentia interrogant
Quare ergo rubrum est indumentum
tuum et vestimenta tua. sicut
calcantium in torculari. Cum
tamen sis agnus puritatis et
iustitie. Quare ergo rubrum est
indumentum tuum .i. cur tua
caro cruentata est. et vestimen
ta tua sicut calcantium in tor
culari .i. corpus tuum. cur sic
est ceteris morientium corporibus
cruentius ipse respondet Tor
cular calcaui solus et de gen
tibus non est vir mecum. Cal
caui eos in furore meo et
conculcaui eos in ira mea et
aspersus est sanguis eorum super
vestimenta mea. et omnia in
dumenta mea inquinaui. Tor
cular calcaui solus .i. mortem
que ceteros depressit. ego solus
resurgendo calcaui. Solus
enim torcular in quo calcatus
est calcauit quia sua potentia
eam quam pertulit passionem vi
cit. Nam qui vsque ad mortem
calcatus passus est de morte cum
gloria resurrexit. Bene autem sub
dit. et de gentibus vir non est
mecum. quia homini perfectionis
pace veniret passionis eius
participes esse debebant. eum
proco quod illo tempore. nec dum
crediderant. de ipsis in passione
quidem quantum in ea illa passione
exhibebat. Quia nos gentes
vniuersas quae autem salutem
hanc eius passione de his secto
inquirere sine in ea dampna
uit apud iustos parentissi
mis. vt melchisedech et iob.
credentibus. calcaui eos
inquit in furore meo et concul
caui eos in ira mea. Quos na
que calcauit in furore suo. A
Et degentibus non est sermo eius
denomo autem peccata vero ipse
portauit in corpore suo super lignum
vt peccatis mortui iustitie vi
uamus addiderit. Et asperso
est sanguis eorum super vestimenta
mea .i. maculis peccatorum meorum
super carnem meam et omnia in
dumenta mea .i. totum cor
pus meum. alienorum sordibus
peccatorum inquinaui. non quia ipse
contaminatus sit ex nostris iniqui
tatibus. sed quia omnem nostram de
licta solus ut deleret accepit
et passiones atque contumelias
et abiectiones quae eis debe
bantur pertulit. Possunt tamen
per gentes designari aduersae
fortitudines. quas ipse concul
cauit atque contriuit. et dicitur
aspersus sanguis eorum super vesti

eius non quia demones sag
rione habeant sed talibus vi
bus pugnasse contra illos atque
misisse illos et vendidisse verum
adhuc subiungit. Dies enim vl
tionis in corde meo annus re
tributionis mee venit. Dum
patiebatur salvator premeditabat
in corde suo diem vltionis quo
se per titum et vespasianum de suis
persecutoribus iudeis vindica
ret et annum quo eis retribua
(ve)menter tenebat. Unde et
eadem passione sua immi
nente predixit discipulis. Cum
videritis circumdari ab exercitu
ierusalem, tunc scitote quia ap
propinquavit desolatio eius. Tunc
qui in iudea sunt fugiant in
montes. et qui in medio eius
discedant. Et qui in regionibus
non intrent in eam. quia dies
vltionis hii sunt ut implean(tur)
omnia que scripta sunt. Potest
et dies iudicii dies vltionis
intelligi. annus quoque retributionis
spatium illud perpetuitatis quod erit
post finem seculi. in quo iustis
in(?) iustorum suorum retributionis gestis
sentiet. Dies ergo vltionis est
in corde eius. quia ipse novit
qui dies iudicii veniet
secundum hunc sententiam potest obiici
quod alias scriptum est. De die autem
illa et hora nemo scit, neque
angeli in celo neque filius nisi
pater. Cui scilicet obiectioni
respondendum est quod vsitata scriptura
rum locutione dicitur filius die
illam ignorare. quia facit
ut omnibus ignota sit. neque
enim pater aliquid novit quod fi
lius ignoret. quia filius est
sapientia patris. Sequitur. Circumspexi
et non erat auxiliator. quesivi
et non erat qui adiuvaret.
Dominus in medio persecutorum po
situs circumspexit et adiutorem
non vidit. quia discipuli omnes
relicto eo fugerunt. Licet au
xilium ei afferre non possent et
si starent. Vel circumspexit in to
mundi latitudine et non erat
auxiliator quia nullus erat
qui eius adquirenda salutem
generis humani patiendo adiu
varet. Sequitur. Et salvavit
mihi brachium meum et indig
natio mea ipsa auxiliata est mihi.
Ergo quidem inquit auxiliato
rem non inveni. sed brachium
meum id est virtus mea non solum me
liberavit sed et omnes quos libe
rabam salvavit. Et salvavit
eos non sibi ipsi sed mihi ut iam
non sibi vivant sed ei qui
pro ipsis mortuus est et resu
rrexit. qui enim peccatorum suorum re
missionem percepit vel aliquod pi
culum evasit sed tamen adhuc
sibi vivit. non domino christo sal
vatus est sed sibi. Cum peccatorum
suorum veniam adeptus iam
religionis vite sue spatium dedit
dicatur iste non sibi sed deo sal
vatus est. Et qui de aliquibus
adversis que propter peccata sua pa
tiebatur ereptus iam deinceps
religiose vivit. hunc sibi deus
salvavit. Sed quid est quod addit
et indignatio mea ipsa auxiliata
est mihi nisi quod de iudeis apostolus
dicit. quia delictum eorum divi
tie sunt mundi et diminutio
eorum divitie gentium. Si enim
amissio eorum reconciliatio est
mundi. Peccato ira dei que super
eos est adiuvit me salvans
affinis(?) auxiliata est ergo ei in
dignatio eius. quia per hoc mag(is)

salutem mundi operatus est q
uidis fuerat iratus deo subs
et subdit Et conculcaui ppl'os
in furore meo · et inebriaui eos
in indignatione mea · et detraxi
in terram uirtutem eorum · Conculca
uit puespasianum et titum
in furore suo ppl'os iudeorum · et i
ebriauit eos amaritudine t
bulationum · atque in terra deiecit
omnem uirtute eorum · constringens
sub romanis · ne iam abhac
humiliatione sua usque ad adue
tum helie resurgere ualeant
Vel · et indignatio eius que contra
demones erat adiuuit salute
nostram · quos ipse conculcauit i
furore suo · et detraxit in terra
uirtute eorum · ut nos liberaret
Post hec uates ex sua et ppli
persona loquitur · enarrans i
se beneficia dei · et diuitiam
tandis ppli · obpugna et tertium
incendio · et isrl' captiuitati
traditus sit · Nam sequitur
miserationum dni recordabor
et laude dni super omnibus q
reddidit nobis dominus · et sup
multitudine domus isrl' · bono
que largitus est eis · secundum in
dulgentia sua · et secundum multi
miarp · tudine miserationum suorum · ipse
sue inquit pondere malorum
in nullo alio · nisi in dei mi
sericordia · spem habeo · qui
facit miam in milibus dili
gentibus se · et extendit cle
mentia hiis qui nouerunt eum
hoc aut non potest dicere · ni
qui intelligit se · iuste sustí
ne qd' patitur · Sequitur et dixit
Verumtamen populus meus filii
non negantes et factus est
eis saluator · Deus qui iusto
iudicio captiuitati tradidit
ppl'm istum · crudelitatem iusti
tie · clementia mitigans dixit

Domini quidem filios et ex
altaui · ipsi aut spreuerunt
me · Verumtamen quia populus me
us sunt et semel · filii nomi
nati · non proibunt in perpetuu
sic me spernere et negare · de
sierunt s; sentient saluato
rem xpm meum · qui facto
est ex semine dauid secundum car
nem · si in eum crediderint
Sequitur · de domino In omni
tribulatione eorum non est tribu
latus et angelus faciei eius
saluauit eos · quod apte pot
intelligi secundum illud qd' iob
ait Si flagellat occidat semel
et non de penis innocentum ri
deat flagellabat enim deus quod
humanum genus prauitatis eorum
affligebat sed tandem occidit
semel · quia ut gemina mor
tem · mentis animae scilicet et car
nis destrueret xpm · sola car
ne mori fecit Quod' enim mortuus
est peccato · mortuus est semel ne
quod de penis innocentum ia risit
quia dilectum filium suum · exhi
buit precipem tribulationum eorum
Nam qui ridebat de penis eorum
dum eis affectu compassionis
sue non ostenderet in affusione
redemptionis ipsorum · Similiter
et hic dicit quia in omni tribu
latione eorum non est tribulatus
dum afflictionem eorum cerneret et
redemptorem nec dum mitteret
Nam qd' de penis innocentum
risisse dictus est ait intra qpha
quod in omni tribulatione eorum non
est tribulatus · Sed tamen angelus
faciei eius · i · filius ab eo ue
niens saluauit eos quia q
flagellabat occidit semel · et
In dilectione sua et in indulge
tia sua redemit eos et portauit
eos et lauauit eos cunctis diebus

seculi In dilectione et in indul
gentia redemit eos sanguine
filij sui Comedit enim tan
tem suam deus in nobis.
quo enim adhuc peccatores esse
mus pro nobis mortuus
est Inquo habemus redemptionem
per sanguinem eius remissionem
peccatorum secundum diuitias gratie sue
Et portauit atque leuauit cun
ctis diebus seculi i. patris vite
quo in secundum misericordiam eius Vel.
de egipto redemit i. liberauit
eos et patienter portauit mo
res eorum atque sustentans leua
uit eos cunctis diebus a princi
pio seculi Sequitur Ipsi autem ad
iracundiam prouocauerunt et affli
xerunt spiritum sancti eius et con
uersus est eis in inimicum et ipse
debellauit eos Afflixerunt spiritum
sancti eius i. animam christi eius
et ipse debellauit eos per tytum
et vespasianum. Sed quia temporibus
belle fortuna reddet ei gratiam
apte subdit Et recordatus est
dierum seculi moysi et populi sui
i. federis sui recordatus est quod
per moysen pepigit cum eis qui
eduxit eos de terra egipti ut
esset deus eorum. Quia vero in tem
no respicit eos. Sed diuersissimis
calamitatibus per totum orbem
dispersos affligi permittit Lege
ipsa subiugat. Vbi est qui edu
xit eos de mari cum pastoribus
gregis sui i. cum moyse et aaron
Quem enim pharaone cum exerci
tu suo proiecit in mare. mit
vindictam in opp(ressores) eorum
non facit Sequitur Vbi est qui
posuit in medio eius spiritum sancti
eius Quem spiritum sancti i. christi sui
quondam posuit in isto populo
nunc ei nulla eiusdem spiritus gratia

dat Sequitur Qui eduxit ad
dexteram moysen brachio maie
statis sue qui scidit aquas
ante eos ut faceret sibi nomen
sempiternum subaudi Vbi est In
christo enim nunc eis operatur sed trans ^ sile
abeas et abscondi faciem suam
Qui eduxit ad dexteram moysen
quia dexteram spiritualem tenuit
cum educeret eum in virtutibus sue
ductu de egipto et aquas maris
scidit ante eos ut mirabilium
operum eius memoria perhenniter
celebraretur Sequitur Qui eduxit
per abyssos quasi equum in deserto
non impingentes quasi animal in campo
descendens Spiritus domini ductor eius absque
obstaculo incedit libere per plana
deserti et quodlibet animal per ampli
tudine campi sic iste populo
ducente deo per profunda maris
transsiluit Sequitur Spiritus domini
ductor eius fuit per mare et
per desertum fuit ductor eius spiritus
domini. sed modo nullus ei ductatu p
stat. ut autem ad eos spiritus iste
redeat Subiungunt penitentes
et christo dicunt Sic adduxisti po
pulum tuum ut faceres tibi nomen
glorie Adduxit enim eos cum mi
raculis de egipto in terram pro
missionis ut nomen eius longe
innotesceret et glorificaretur Quem
et precando subiiciunt Attende
de celo et vide de habitaculo sancto tuo
et glorie tue Iam enim in celo filium
hominis esse confitentur supplicat
et in habitaculo glorie sue. Sequitur
Vbi est zelus tuus et fortitudo
tua. a multitudo viscerum tuorum et
miserationum tuarum super me co
tinuerunt se Vbi est zelus tuus
quo me sicut sponsam diligebas
et fortitudo qua de manu ad
versariorum me liberabas. Multitudo
enim iam constitutissima super me [illegible]

misericordie miseracionis et misericor
diarum tuarum quia nullo affectu
pietatis et compassionis erga
me motus es ut eciam loga
captiuitate me eripes
Tu enim domine pater
noster et abraham
nesciuit nos et israel
ignorauit nos. Tu domine pater
noster redemptor noster a seculo nomen
tuum. Tu es pater noster quia abra
ham uel iacob cuius nos sumus fili
os iaccobani nesciuit nos
nec dignatus est filios agno
scere quia te offendimus. Tu es
pater noster quia creasti nos
et dignatus es dicere filius meus
primogenitus israel. tu redemptor
noster quia sanguine proprio nos
redemisti. A seculo nomen tuum quod
in principio refert moyses deum
singula queque proprium suum quod
es tu fecisse cum dixit fiat lux
et facta est lux ceteraque similiter
uerbo creauit. Sequitur. Quid er
rare nos fecisti domine de uiis
tuis indurasti cor nostrum ne
timeremus te. Errare fecit eos
dominus quia iusto iudicio de
seruit eos in superbia sua et lu
mine intelligencie abstulit eis
Et indurauit cor eorum. quia
graciam suam qua molliri posset
iuste subtraxit. Dominus enim
cor eorum indurasse est. adiu
tia liberare noluisse sed eandem
duriciam crescere permisisse
non igitur ademum sed ad eos cul
pa refert laboris erroris et
indurationis eorum quia sic er
rare. et indurari meruerunt
Quia enim non credide sed tamen
operibus tumuerunt ipso suo
tumore errauit et indurati
sunt ut ignorantes iusticiam dei
et suam uolentes statuere iu
sticie dei non essent subiecti. Et

quippe est errare non timere eum
Quemadmodum enim tam superbe sapi
unt ut sue uoluntatis uiribus
tantum existimet sufficiendum
ut negent sibi necessarium di
uinum adiutorium ad bene ui
uendum errant a precepto a uiis
mandatorum domini. et in durata
to corde non timet eum. Sequitur
Conuertere propter seruos tuos
tribus hereditatis tue Con
uertere dominus propter eos quando
graciam suam rursum eis dare cepit
Sequitur. Quasi nichilum possi
derunt populum sanctum tuum hostes
nostri. conculcauerunt sanctificacionem tua
Capta ierusalem conculcauerunt ro
mani sanctificacionem templi. et qui in
nichilum possederunt uile populum istum
dispergendo per omnia regna cap
tiui principio atque dehonesta
do. Sequitur. Facti sumus sicut
in principio cum non dominareris
nostri. neque inuocaretur nomen
tuum super nos. Regno xpm re
gem populus iste negauit et
dominum terrem atque alienige
ne imperatoris elegit dicens
Non habemus regem nisi cesa
re. factus est qui in principio cum
seruiret pharaoni et egipciis ob
tinuit habere deum regem
desiit. neque deo iam et hominibus
seruiuit. Et tandem per sanctam pie
confessionis humilitate ac la
mentacionem redit ad graciam
sui regis. Unde iam confidet
nouissimum eius aduentum optan
tem dicens Utinam disrumperes
celos et descenderes a facie tua
montes defluerent sicut exustio
ignis. et tabescerent atque arderet
ignem ut notum fieret nomen tuum
inimicis tuis. a facie tua gen
tes turbabuntur. Nam cum concussi
celorum disrupcio fiet eo descendente

quia patentibus caelis ministrantibus angelis consedentibus apostolis ipse rex regum in sede maiestatis sic veniet ut ab omnibus tunc electis et reprobis videatur. Et quoniam ignis ante ipsum ardebit, vicinam intulit: a facie tua montes defluerent. Et sicut exustio ignis tabescerent atque arderent igni. Nam ignis ille universos montes comburens equabit vallibus et omnem terram complanabit. Antequam vero dominus veniat antichristus est regnaturus qui humano generi tenebras sue pravitatis infundet ut pene nemo lucem veritatis respiciat. Sed eis etiam nomen christianitatis ignorantia veniet recordatum eius nisi ad blasphemiam domini. Sed ad huius tetram caliginem depellendam velut fulgur coruscum ipse christus veniet. Unde ista convenienter adiungit: Ut notum faceres nomen tuum inimicis tuis et a facie tua gentes turbarentur. Tunc quippe et inimicis notum fiet nomen eius atque subito turbabuntur a facie eius quia sicut scriptum est plangent se omnes tribus terrae et videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli. Intrantem autem potestate magna et magnitudine et omnes electi qui adhuc in carne viventes inventi sunt valde formidabunt. Unde et subdidit: Cum feceris mirabilia faciet que vix ullus hominum sustinere possit quia sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur. Nunc ergo montes

tum sicut fieri ceperunt non expavescet. Sed quia metus electorum in securitate vertetur iam de premia videtis gaudentes subiungit: Descendisti et a facie tua montes defluxerunt. A saeculo non audierunt neque auribus perceperunt. Oculus non vidit deus absque te quae praeparasti expectantibus te. Occurristi laetanti et facienti iustitiam. Descendisti ad iudicium et ignis ante faciem tuam destruens montes consumpsit et ut terra [illegible] cavernas removeret. Per montes intelligamus superbos quorum tunc defluent quoniam superbia eorum tabescent ut sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie dei. Homines ante incarnationem inventos non audierunt et non intellexerunt. A saeculo id est ab origine mundi usque nunc neque auribus corporis audierunt nec cuiuslibet oculus vidit absque te id est nisi tu solus quae sint premia que parasti his qui te expectant qui promissiones tuas longanimiter sustinent. Vel absque te quia si quis illa videre potuit te quoque pariter vidit. Nemo quippe nunc videre vel audire vel cogitare valet quanta sit illa merces iustorum quam illi soli recognoscere potuerunt qui possederunt. Omnem enim visum et auditum et cogitatum superat. Sed in die illa dignis se manifestabit. Et tunc deus omni qui nunc laeto operatur iustitiam occurret gaudens ut illum recipiat. Rursum de iudicio subdit: In viis tuis recordabuntur tui et ipsi mox adiungunt: Ecce tu iratus es et peccavimus et in ipsis fuimus semper et salvabimur. In viis namque domini recordabuntur.

illius · qui recognoscent qd' no
iustificatur homo ex operibus le
gis nisi p fidem ihu xpi · Illi aut
em obliti sunt enim iniurijs
eius · qui no confide · sed ex operi
bus querunt iustificari · Et cu
cognouerunt qd' uiribus suis
implere mandata legis ne
querunt et auxiliu gre implo
rare ceperunt · tunc iniurijs eius
recordabuntur illius · Et quia
obliuioni tradiderunt enim
iratus e eis et deseruit eos
Deum postqm obliti sunt pec
care no deseruit et hoc est
qd' deplorant dicentes · Ecce
tu iratus es · et peccauimus
Sed enim in deo obseruatione
mandatorum gloriantes dicunt In
operibus sumus semp hoc e enim
qd' in eis plus alibi se iactant
dicens · Ecce tot annis seruio
tibi · et nunqm mandatu tuu
preteriui · In ipsis inquiunt sumus
semp · et in ipsis saluabimur · Quis
qui fecerit ea · uiuet in illis
Mox aut resipiscentes subdunt
lamentando · Et facti sumus
sicut inmundus · omnes nos et quasi
pannus menstruate · uniuerse iu
sticie nre · facti sunt ut i mudi
quia electi sunt de cetu fidelium
sicut inmundus de castris · nolentes
facere qd' eos de xpo monuit apls
Accedamus inquit cum uero
corde · in plenitudine fidei aspersi
corde a consciencia mala · et
abluti corpus aqua munda ·
Propter quod et uniuerse iusticie illorum
facte sunt quasi pannus mulieris
menstruate · Crimina ex inmundi
cia carnalitatis ipsorum inquinate
sunt · ita ut omnis qui tetigit
eas inquinetur · Unde e apostolus
illas carnales cerimonias ar
bitratus e uelut stercora ut
xpm lucrifaceret et inueniretur in
illo no habens sua iusticiam

que ex lege est · sed illam que
ex fide est ihu xpi · Ad quam
et isti nunc accedentes · pannu
menstruate · comparat iusticias
suas in quibus antea gloriaba[ntur]
in quo considerandu quanta
sit iu-
sticia · que in lege e ut tropo
rum euangelice puritatis inmun
dicia nominetur · Sequitur · Et ce
cidimus quasi foliu uniuersi · et ini
quitates nre quasi uentus ab
stulerunt nos · Uniuersi ceciderunt
sicut foliu ab arbore patriar
charum generis · quia secundum apostolum
ramum oliue fracti sunt et ce
ciderunt atque pro eis insertus
est oleaster · Et iniquitates
sue quasi uentus abstulerunt eos
uelut ab arbore foliu · quia
dum de iusticia falso gloriarentur
et iniquitatibus ne replerentur
separati sunt a fide patrum suorum
ut saluatore ueniente non
susciperent · que illi uenturum de
precati fuerant · Hec aut sententia
no solum de iudeis sed eciam de
uniuerso humano genere potest
intelligi · Quid est enim homo
nisi foliu · qd' in paradiso de ar
bore cecidit · Quid est nisi foliu
qui temptationis uento ra
pitur · et desideriorum flatibus e
leuatur · Mens quippe humana
quot temptationes patitur quasi
tot flatibus mouetur · Hanc
enim plerumque ira perturbat cum
recedit ira succedit inepta le
ticia · luxurie stimulus urge
tur auaricie longe lateque
ad ambienda que terrena sunt
tenditur · Aliquando hanc superbia
leuat aliquando uero inordinatus
timor in infimis ponit · Qua
ergo tot temptationum flati
bus humana corda eleuantur
et deiciuntur · apte dicitur · Cecidi
mus quasi foliu uniuersi · et iniquitates ·

nre qi ventus abstulimit nos
qui ventus quippe nos iniqui
tas abstulit qui multo suos
vitiis pondere in uana ela
tionem levavit Bene autem
homo solum appellat quia q
rebor fuit in conditione folium
a christo factum est in tempta
tione qui enim de alto cecidit
folium est et admirdeos redeat
Subiungit enim plangentes Non
est qui est in vocet domini no
me tuum qui consurgat et
teneat te Non enim est qui pia
meis qui precibus nomen dm
invocantis consurgat adversus
motum indignationis eius
et eum teneat ne feriat quia
omnes iniusti sunt nullusque
meis inuenit qui divine
ire possit obuiare deprecando
sumens auctoritate resistendi
ex conscientia boni meriti et ira
que in homine publicum fecit cele
stem animadversione retine
Sequitur Abscondisti faciem tuam
a nobis et allisisti nos in ma
nu iniquitatis nostre Abscondit
a beis faciem sue diuinitatis
vel cognitionis dicens Non me
in dubitans amo donec dicatis
benedictus qui venit in nomine
domini Et allisit eos in manu
i. in actione iniquitatis eorum
qui propter malitia sua passi sunt
tanti gratiam Sed iam ex toto
penitentes omni humilitate
gauderet et cum obsecratione dicit
et nunc domine pater noster es tu nos
vero lutum et fictor noster et opera
manuum tuarum omnes nos ipse
enim christus pater eorum est i. cre
ator Illi vero sunt lutum et
ipse fictor ac plastes eorum qui
~~de luto~~ terre plasmavit eos
et ait Sicut lutum in manu
figuli sic vos in manu mea

domus
iste Israel in ore me subiungat
dicentes Ne irascaris domine
satis et ne ultra memineris
iniquitatis nostre Ecce respi
ce populus tuus omnes nos Et
de destructione ierusalem que pro
pter nos facta est addidit Civitas
sancti tui facta est deserta Syon
deserta facta est ierusalem desola
ta est domus sanctificationis nostre
et glorie nostre ubi ~~ubi~~ laudaverunt te
patres nostri facta est in combustione
ignis et omnia desiderabilia
versa sunt in ruinas ac deinde
subiungit ~~numquid super his~~
Numquid super his co
ntinebis te domine ta
cebis et affliges nos
vehementer Quibus
mox a domino ibi respondetur
Quesierunt me qui ante non in
terrogabant invenerunt me qui
non quesierunt me i. gentiles Dixi
Ecce ego ecce ego ad gentem que
non invocabat nomen meum
Ceperunt enim gentiles post re
surrectionem eius querere et ipse
sua sponte ad non querentibus se
ipse offerre regno iudeis est
reprobatus de quibus subdit
Expandi manus meas tota
die ad populum incredulum qui gra
ditur in via non bona post cogi
tationes suas populum qui ad ira
cundia provocat me ante faciem
meam semper Sed in eo quod dicit
expandi manus meas crucis
patibulum intelleximus quomodo
intellecturi sumus tota die Nunquid
tota die pependit in ligno Si
non diem ~~ad~~ ipse velimus accipere
maxime quod hoc nomine gene
rali posuit quod in latino elo
quio non nisi tempus significare
solet convenienter per extensas
manus tota die continuationem
bonorum operum intelligere possimus

Ignorans iniquum intentione cessa-
nit que scilicet aperta quia per-
fidus ille populus indignus primo sen-
tit Ad populum incredulum dominus ma-
nus suas expandit possimus
enim per expansionem manus et
largitatem donationis accipere quod
nichil eis petentibus denega-
uit sed statim rogantibus leprosis
sanitatem reddiderit et ceci a na-
tiuitate oculos aperuit Et sicut
expandisse manus et parentis
clementia suos filios in sinu
recipere gestientis licet ipse populo in-
credulo exhibuit verum tradidit pri-
male actionis secundum prauas
cogitationes suas ac semper ad
iracundiam deum prouocat. deum
superba mente voluntate eius
facie contempnit et prouocat
eum ante faciem eius semper
quia deum eum velut ante
faciem suam posuit cum ydolis
populus semper elegit Et ipse ab ini-
tio non cessat peruerse agere pec-
cans in conspectu domini cuius
oculis patent omnia vel in templo
eius ydolis sacrificans Nam et
de illis qui quondam in eodem
populo commissi sunt ad ydola sub
iungit qui ymolant in hortis
et sacrificant super lateres qui
habitant in sepulcris et in tene-
bris ydolorum dormiunt. qui co-
medunt carnem suillam et ius
prophanum in vasis eorum qui dicunt
recede a me ne appropinques mihi
quia immundus es. Isti fumus
erunt in furore meo ignis ardens
tota die Hec enim et his similia
faciebant antiqui iudei cul-
tores iudeorum Nam ydolatria
negotium lucurna in hortis
immolabat et pro eo altare
quod impollutis lapidibus lege
constitutum erat lateres hostiarum
sanguine cruentabat In sepul-
cris quod habitant et in delubris

ydolorum dormiebant vbi stra-
tis pellibus hostiarum incubare so-
liti erant. ut sompniis futura
cognosceret et quicumque simul
errore non ducebatur eum arbi-
trabantur immundum contactu-
que eius fugiebant vel dicebant
eo recede a me et ne appropin-
ques mihi. deum sicut aliquis re-
cesse uideret ut more gentili-
sacrificaret eis viue atque dicebat
ei quia immundus es deum blas-
phemaret eum Sed omnes isti
fumus erunt in furore eius
quia sicut fumus deficiet a fa-
cie inimicus et erit ignis ar-
dens tota die quia usque in eternum
ardebunt sine intermissione
ardebunt enim tota die eternitatis
Sequitur Ecce scriptum est coram
me Non tacebo sed reddam et
retribuam in sinum eorum iniquita-
tes vestras et iniquitates pa-
trum vestrorum simul dicit dominus
Qui sacrificauerunt super montes
et super colles exprobrauerunt mihi
et remetiar primum opus eorum
in sinum eorum Omne malum quod
fecerunt scriptum est coram me id est quod
in libro manet assignatum in
conspectu memorie mee. Et cum
uenerit dies iudicii non tacebo
fecerint illi filii vestri sed reddam
in sinum eorum id est in mente eorum ut
eos ipsa corripiat conscientia
iniquitates vestras id est pessi-
mi patres et iniquitates patrum
vestrorum simul id est mala que
vos et patres vestri fecistis red-
dam filiis vestris qui vestra
et illorum peruersitate imitati sunt
et primo remetiar primum opus
eorum ut per se et vestris patri-
busque vestrorum iniquitatibus pu-
niantur Unde et alias scriptum
est Ego dominus deus tuus fortis
zelotes visitans iniquitatem
patrum in filios in tertiam et quartam

generationem eorum qui oderunt
me. Isti autem ydolatre quibus
et novissimo retribuet propter
que sub nabochodonozar exter-
minati sunt atque perempti. Sed
quia non totus simul ille populus
erat delendus licet ex ma-
xima parte periturus esset, apte
subiungit propheta hoc dicit dominus
quomodo si inveniatur granum
in botro et dicatur ne dissipes illud
quia benedictio est. Sic faciam propter
servos meos ut non disperdam to-
tum. Nam velut si ex botro gra-
num eligatur ad servandum et bo-
trus conteratur, ita populus iste
tunc propter iniquitates suas depe-
rit, sed tamen ex eo reliquie sunt di-
misse que sicut benedictio reser-
varentur. Unde et sequitur: Et edu-
cam de iacob semen et de iuda
possidentem montes meos et here-
ditabunt eam electi mei et
servi mei habitabunt ibi. Et
erunt campestria in caulas
gregum et vallis achor in cubile
armentorum populo meo qui requisi-
erunt me. Eduxit enim de ia-
cob semen dominus, id est de decem tri-
bubus que erant in captivitate
filios qui reverterent in terram suam
et de iuda qui captivus in ba-
bilone tenebatur populum qui rur-
sus possideret montes eius et
terram eius inhabitaverunt electi
eius de captivitate regressi. Et
in campestribus pascebant gre-
ges ovium atque in valle ubi quon-
dam lapidatus est achor qui
peccaverat in furto anathema-
tis accubuerunt armenta boum,
id est populus qui dominum in angustia
pressus captivitatis requisivit.
Sed postquam ipsa dona hec repro-
misit hiis qui ad penitentiam
erant convertendi, consequenter vos
eos qui in hac tribulatione erant
puniendi minatur dicens: Et vos

qui dereliquistis dominum, qui ob-
liti estis montem sanctum meum, qui
ponitis fortune mensam et li-
batis super eam, numerabo vos in
gladio et omnes in cede corruetis,
pro eo quod vocavi et non respondi-
stis, locutus sum et non audistis,
et faciebatis malum in oculis me-
is et que nolui elegistis. Dere-
liquerunt enim dominum et ad hostes
ydolis atque montem syon ubi tem-
plum illius erat obliti sunt, non
venientes illuc adorare vel immo-
lare. Sed ponebant fortune
mensam et sacrificabant in ea.
Fuit enim in multis urbibus et
maxime in egipto et in alexan-
dria ydolatrie vetus consue-
tudo ut ultimo die anni pone-
rent mensam refertam variis gener-
is epulis et poculum mulso mixtum
vel preteriti vel futuri anni fertili-
tate auspicantes. Hoc et iudei
faciebant omnium simulacrorum por-
tenta venerantes et nequaquam
altari victimas sed huiusmodi
mense libantes. Sed minabatur propterea
quod numerati sunt gladio et suppli-
cio. Gladius quid enim perimit et per-
cutit, torquet et cruciat, in scrip-
turis sanctis gladius appellatur.
Vere ferro trucidatus est omnis il-
le populus et penis et cruciatibus
deditus atque captivitati et ser-
vituti. Vocaverat dominus iudeos
quia collatis muneribus et pro-
missis vocibus eos ad se duce-
re studuerat, sed tamen non responde-
runt, quia digna opera domino
eius reddere contempserunt. Vo-
cat enim nos dominus cum mu-
neribus prevenit, respondemus
vero vocationi eius cum digne
iuxta precepta vivimus. Decer-
nimus quia ergo iudeos vel
etiam quosdam christianos tot mu-
neribus prevenit, dicat vocati-
oni. Sed quia tot eius munera

cotidie [illegible]
armentorum [illegible] multitudo magna [illegible]
atque robustorum fidelium [illegible]
Sic g[losa] vallis achor in humilitate [illegible]
torum quia magni et fortes [illegible]
iacet in humilitate penitentie

contempsimi subiungit et non
respondistis Uocauerat enim
eos per prophetas ad penitentiam
et non respondebant loquebatur
et audire nolebant sed magis mi-
tabant Sed fortassis hec ad
tempus apostolorum referenda sunt
Aut enim quemadmodum si inueniatur
granum in botro et dicitur ne di-
ssipes illud quia benedictio est
sic faciam propter seruos meos
ut non disperdam totum Ita quia g-
num in botro est in botro qui per
que doctrina euangelica suscepta
recepta est in populo iudeorum sicut
enim granum ad botrum ita pauci
credentes ex iudeis ad comparacionem
sunt reliquie multitudines eorum
illorum que credere noluerunt dixit
et dicitur minima parte electa
dictum est ne dissipes illud quia
benedictio est qui per eam predicti
populus credunt et ideo dominus
populum illum non disperdidit totum
quia eos qui fidem receperunt a
perdicione saluauit et ab excidio
et captiuitate illorum eripuit
de quibus et subdit educam de
semine iacob semen Illud scilicet
semen de quo idem apostolus ait nisi
nisi dominus sabbaoth reliquisset
nobis semen sicut sodoma fa-
cti essemus Educam de iacob id est de
decem tribubus electionis fili-
os et de iuda multitudine
credencium possidentem montes
meos id est prophetas et apostolos quia
fundamenta eius in montibus
sanctis Et hereditabunt eam et cetera
electi mei et serui mei habita-
bunt ibi quia nunc est iam lo-
cus ubi est ecclesia catholica
fuerunt Et erunt campestria
in caulas gregum quia popu-
laris multitudo fidelium plana
et minus alta conuersacione erit
contenta Que sunt enim campestria

nisi hec lata et infima conuer-
satio inferiorum Ubi tamen cau-
las gregum habemus quia
et inter caulas dominorum omnium
tenetur Achor vero turbacio dicitur
Et que est uallis achor nisi
humiliacio penitentie et de pecca-
tis offensis gemunt contristantur
et se affligunt In hac enim ual-
le iacebat ille magnus doctor
qui dicebat Ego sum minimus
apostolorum qui non sum dignus
uocari apostolus quia persecutus
sum ecclesiam dei Et ille qui
dicebat Et diximus quia peccatum
non habemus nos ipsos se-
ducimus Et alius dicens In
multis offendimus omnes Et
hec pollucionis est domus populo
qui sine principibus sine regen-
tibus ad fidem uenientes regna-
uit eos Sed nos inquiunt perfidi
iudei qui dereliquistis dominum
dicentes non habemus regem
nisi cesarem audite quid con-
secuti estis sitis Uos qui ob-
liti estis montem sanctum meum id est al-
titudinem spiritualis conuersationis
uel sublimitatem patrie celestis
qui ponitis fortune mensam
id est diuitiis auri et libatis super
eam hoc est qui uestra sacrifi-
cia fertis propter solam pre-
sentis remuneracionem numerabo uos
in gladio romanorum uel nouis-
sime ultionis et omnes in cede
corruetis Uel per romanos
uel per penam extreme passionis
pro eo quod uocaui uos ad fidem
et gratiam meam nec respondistis
michi ut ad me ueniretis locu-
tus sum in nobis amicitiam uo-
luntate patris mei et audire
recusastis et faciebatis malum
in oculis meis etiam tunc in uos
corporaliter manerem et preceptis
eorum precepta tradicionis que
nolui elegistis Sequitur propter hec

hec dicit dominus ecce servi
mei comedent et vos esurie-
tis ecce servi mei bibent et vos
sitietis ecce servi mei letabuntur
et vos confundemini ecce servi
mei pre exultatione cordis et
vos clamabitis pre dolore cor-
dis et pre contritione spiritus ulula-
bitis Servi mei comedent et
bibent quia ego sum panis vi-
te Qui venit ad me non esuriet
et qui credit in me non sitiet um-
quam Sed vos omnes esurietis
et sitietis quia mittam famem
in terram non famem panis neque
sitim aque sed audiendi verbum
domini Neque enim ulterius invenie-
tis qui vos sciencia scripturarum
pascat aut potet Servi mei
accepto spiritu sancto letabuntur Et
vos qui me crucifixistis con-
fundemini videntes gloriam mee
resurrectionis ubique innotescere
servi mei letabuntur in celis
pre exultatione spiritualis gaudii
Sed vos pre dolore cordis ulu-
labitis in miseriis quas susti-
nebitis Omnia hec ita termi-
nus evenisse Ergo si ad fu-
turam vitam referenda sunt ser-
vi dei tunc comedent quia
faciet illos discumbere et transi-
ens ministrabit illis Servi eius
bibent quia inebriabuntur
ab ubertate domus eius et tor-
rente voluptatis sue pota-
bit eos Nam illa sacrorum co-
nvivia Dyonisius exposuit
dicens significant hec quen-
quadam et eque invisibile
sanctorum in divinis bonis socie-
tatem et eandem primogenitorum
descriptorum in celis et sanctis in-
sanctorum omnibus optimis perfectos
et primum optimis repletos et
recubitum requie arbitror et
multis doloribus mitti illesa

et commessacionem divina in lu-
mine et in regione viventium
omni sensu sancto repletam
et largissimorum et beatorum op-
timorum copiosam dacionem pro-
pter quia letitia omni replentur
Hoc autem letari et recumbere eos
faciente ihesu et ministrante
et eternam requiem donante
et plenitudine bonorum distri-
buente simul et infundente
Bene utique dicit quia servi
eius comedent et bibent quia
tali convivio intererunt Iudei
et a contrario satis claret
quia tunc iudei omnesque reprobi
esurient et sitient qui ad
huiusmodi opulas non admit-
tentur de quibus paterfamilias
iratus ait quia nemo vi-
rorum illorum qui vocati sunt
gustabit cenam meam Et tunc
servi dei mirabilis perceptione beati-
tudinis gaudio letabuntur
Iudei vero ceterique reprobi in op-
probrio sempiterno confundentur
et erubescent Tunc hec vera
sancti laudabunt pre exultatione
cordis et impii pre contritione
spiritus ululabunt et rugient
Adhuc autem iudeis carnali-
bus dicitur ut quod sequitur et
dimittetis nomen vestrum in
iuramentum electis meis No-
men quippe eorum est iudeus
vel israelita et iudeus interpretatur
confitens et glorificans sive
laudans Israel vero vir videns
deum Carnales igitur iudei no-
men suum reliquerunt in iura-
mentum electis dei quia ia-
ipsum nomen amiserunt et ob
electi intrant in illud id est simi-
liter diffiniunt quod confiteri
ad salutem atque laudare deum
et glorificare ut ad eius visionem
mereantur pertingere Nam qui

deum confitetur sine deo confite
et laudat eum ipse utentem
habet iudaica nominis et qui
deum vel nunc in enigmate vi
det et in futuro seculo facie ad
faciem habet rem nominis iste
sunt enim perfidus iudeorum populus
ut dictum est utitur nominis
huius enim sede perdidit et eam
electis dei qui in iuramento sue
professionis adipam per tingere
reliquit. Vel nomen eorum erit
in iuramentum electis dei ut pro
malorum exemplo eos habeat
et detestentur talia sustine
et iurent si aliter facto con
tingat michi sicut iudeis ro
manorum gladio occisis. Cui
additur in comminatione et inter
ficiet te dominus atque subiungitur
et seruos suos vocabit nomine
alio in quo qui benedictus est
super terram. Benedicetur in domino
amen. Quia obliuioni tradi
te sunt angustie priores et quia
absondite sunt ab oculis meis
Interfecit enim dominus hunc populum
gladio romanorum et adhuc
magis interficiet gladio suo
cum venit ad iudicium. Interfecit
enim dominus qui est verus deus
et vita eterna cum se illi abstulit
rem et seruos suos non iam
nomine quo antiquitus appel
lauerat vocat sed alio quodam
nobiliori vocabulo quod noui
tatem et gratiam sonat licet enim
seruum eius rem antique nominis
habeat ipso tamen nomine in
vocantur sed appellatione xpi
anitatis venerabiliter nuncu
pantur neque enim nomen aliud
est datum sub celo hominibus in
quo oportet nos saluos fieri.
Unde iam nullus seruorum dei
sicut dictum est vocari videns

vel israhelita sed omnis xpianus
in regno xpianitatis nomine
qui benedictus est super terram
in qui benedictionem illa que
baptizmo datur consecutus est
in hac vita. Sed propter bene
dictionem bene videndo cui
dicetur benedicetur in domino
amen audiet Venite benedic
ti patris mei percipite regnum.
Et qui domini in hac terra ma
nent iurant in eo cum pro
dicente domino iurauit et
statui custodire iudicia iu
sticie tue. Iurabunt in eo cum
i. asserent in illo beatitudinis
regno vero. Quia obliuioni
tradite sunt angustie priores
i. omnes afflictiones et necessi
tates quibus in seculo coartan
tur. Et quia absondite
sunt omnes ab oculis meis et ut
iam recordarentur. ~~et quia ab~~
~~scondite~~ nec videmus eas.
Hoc enim tunc ille populus beato
rum proclamabit ubi eadem
sinactio eternissime vitat in
terpone amne quod inceptum ve
vel fideliter ut ea que promit
tuntur vere implenda mo
nstrentur et fideliter dignis
reddenda. Sequitur Ecce ego
enim creo celos nouos et terram
nouam et non erunt in
memoria priora et non ascen
dent super cor sed gaudebitis
et exultabitis usque in sempi
ternum in hiis que ego creo
celos nouos et terram nouam
faciet dominus in nouissimo
die. Unde et Johannes in apo
kalipsi determinato iudicio
subiecit dicens. Et vidi celum
nouum et terram nouam primum
enim celum et prima terra abiit
et mare iam non est utraque

terrene hec i. celi et terra non alia
condenda sunt. sed hec ipsa re
nouantur. quia secundum speciam quam
nunc habent ymagine transeunt
et per essentiam sine fine subsi
stunt. preterit enim figura huius
mundi. Celi igitur et terra transe
unt et erunt. quia et abo
gina nunc habent speciem per igne
purgantur. et tamen in sua
semper natura seruantur. Vnde et per psalmista
dicitur. mutabis eos et mu
tabuntur. Itaque celos nouos
et terram nouam creabit. quando
istos igne iudicii purgando
renouabit. Neque ascendent
super cor. quia tanta erit pul
chritudo eorum que tunc erunt
ut nemo iam istorum que nunc
sunt recordari dignetur. sed pro
nichilo quisque reputabit. hec
et nullus que uiderit delec
tabitur. Nam omnes electi tunc
sine fine gaudebunt in illis que
tunc creata sunt a domino.
Sequitur. Quia ecce ego creo
ierusalem exultationem. et populum eius
gaudium. Jerusalem i. ecclesia non solum
exultabit. Sed etiam erit ipsa
exultatio et populus eius non
solum gaudebit. sed et ipse gau
dium erit Nam et ferrum uidemus
in igne totum. cum in igne
positum ualde incenditur. Sic
et populus sanctorum cum ingressus
fuit in gaudium domini sui. commu
tabitur totus in gaudium. Sequitur
Et exultabo in ierusalem. et gau
debo in populo meo. tunc gau
debit et dominus in populo suo
cum iam nullum inter eos peccatum
fuerit et omnes eos immor
tales. ac beatos reddiderit.
Quamdiu enim peccamus et mor
tales ac miseri sumus non
potest in nobis gaudere neque

enim gaudet in nobis. domino ad
huc tales non sumus. quales
nos in principio condidit. Cum autem
iam in antiquum statum nos reforma
uerit. tunc in nobis gaudium ha
bebit. Sequitur. Et non audietur
ultra in eo uox fletus et uox
clamoris. hoc manifestum est quod
in populo sanctorum. neque luctus neque
clamor. neque dolor erit ultra. Sequitur.
Non erit ibi amplius infans
dierum. et senex qui non impleat
dies suos. Infans dierum est qui
iam diu uixit sed adhuc mente
paruulus est. huiusmodi enim in
fantes increpat sapientia dicens.
Vsquequo paruuli diligitis in
fantiam. Senex uero qui non im
pleat dies suos est. qui mul
tum quidem uixit sed etatis sue
tempora in uanitate consumpsit.
Ille enim dies suos implet quibus
qui sese in his que animam cottidie
uigilanter pensare non negligit
et ad omne quod recte facere potest
inertia nulla torpescit. Et
in presenti quidem ecclesia multi tales
pueri ac senes sunt. Sed in illa
electorum ecclesia futura non erit
infans dierum et senex qui non im
pleat dies suos. Quia quisque
semper moribus ac perseuerantia
non peruenit ad illa. neque se
nex qui dies uite sue bonis
operibus impleta noluerit. Vnde
et subditur. Quia puer centum
annorum morietur. et peccator
centum annorum maledictus erit.
Centenarius perfectus est numerus
et in centum annorum nomine
Vel omne spacium presentis uite
uel mora longi temporis exprimi
tur. Qui ergo centum annos
expleuit. et adhuc puer est
i. qui diu uixit nec a factis
puerilibus est correctus morietur.

morte eterna. Et peccator centum an-
norum i. qui nec temporis longinqui-
tate compescere potuit appetita-
tionem peccati maledictus erit
in die novissimo cum audierit
discedite a me maledicti in ignem
eternum. Electis vero in hac
vita adhuc degentibus subdit
Et edificabunt domos et inhabita-
bunt et plantabunt vineas
et comedent fructus earum. Non
edificabunt et alius habitabit
non plantabunt et alius come-
det. Edificabunt enim domos
cordium suorum et habitabunt in
eis per cogitationem non vagando
foris per cupiditates seculi. Ita
qui sic mentis interiora deserit
et exteriora sectatur i. insibilia co-
gitat non manet in domo sui
pectoris. Et plantabunt vine-
as i. statuent sibi actiones bo-
nas in quibus cottidiano la-
bore exercentur et comedent fructus
earum i. satiabuntur in futuro retribu-
tione bonorum operum suorum. Non
edificabunt et alius habitabit
quia hostis antiquus domum
conscientie eorum quam celestibus
disciplinis et virtutum lapidibus
construxit habitare non poterit
sicut in ceteris negligentibus. De qua
dicit revertar in domum meam
unde exivi. Non plantabunt
et alius comedet quia dyabo-
lus fructus actionis eorum non
devorabit. Alius enim comedit
fructum vinearum eorum qui suis
actibus fructum bone retribu-
tionis que expectabat non co-
sequitur sed magis sathanas
pena eorum pascitur. Sed hoc electis
contingere nequit. Sed domus
iste sunt diverse mansiones apud
patrem quas ingressi possidebunt
qui eas edificavit et vinee
sunt plures virtutes quarum fructus

comedunt et bibunt et le-
tificant cor hominis et inebriant
amicos sponsi atque in regno
bibunt cottidie. Et etiam cet
habitatio atque plantatio iusto-
rum nec dyaboli et satellitum eius
fraudibus supplantabitur. Sequitur
Sequitur. Secundum enim dies ligni
erunt dies populi mei et opera ma-
nuum eorum inveterabunt electis
meis. Secundum dies ligni erunt
dies populi mei quia sicut lignum
in diebus suis gignit fructum
suum ita populus electorum dum sibi
status presentis vite duraverit
fructum boni operis facere non desistat
et opera manuum eorum inveterabunt
electis meis quia usque in finem
tenebunt et perficient opera bona
que ceperunt. Qui enim perseve-
raverit usque in finem hic salvus
erit. Sequitur. Non laborabunt frus-
tra nec generabunt in conturbatione quia
semen benedictorum domini est et ne-
potes eorum cum eis. Non laborabunt
frustra quia quicquid boni agere
laboraverint adiuvante gratia in ea
perficient et labores manuum su-
arum manducabunt. Neque in conturba-
tione generabunt quia verbo in-
tentis spirituales multos filios quia
re possint omnes vitiorum perturbatio-
nes et cupiditatum secularium tu-
multus eliminabunt a cordibus
suis quatinus purificato mentis
oculo quod iustum est videre et loqui
libere valeant quia semen be-
nedictorum domini est i. filii apostolorum et
sunt ista et nepotes eorum i. filii
filiorum eorum cum eis sunt. Filii
enim sunt filii nostri quos spiritua-
liter genuimus nepotes vero nostri
sunt quos iam nostri spirituales
filii spiritualiter genuerunt. Ecclesia ergo
talis propagatione multiplicatur sit
in celo. apte dicitur de sanctis patri-
bus quia nepotes eorum cum
eis sunt. Sequitur. Eritque antequam

ego exaudiam · sicut scriptum est
desiderium pauperum exaudiuit dominus
mi9 · preparationem cordis eorum audi
uit auris tua · Et item · Sicut
enim pater noster quid nobis ne
cesse sit · antequam petatis eum ·
Adhuc illis in oratione loquen
tibus · ego audiam · Audiam eos
semper ad eorum salutem · non tamen
~~semper ad eorum voluntatem salute~~
non tamen semper ad eorum voluntatem
te · Sicut audiuimus paulum · ut tem
ptatio mea maneret in eo · non ut
stimulus carnis sicut sibi
contraheret discedent ab eo ·
Hac promissione dominus quam
electos noui testamenti dili
gat ostendit · quorum petitores
tam libenter et tam cito fa
cere semper se manifestat · Se·
Lupus et agnus pascentur
simul · et leo et bos comedent
paleas · et serpenti pulvis
panis eius · Non nocebunt
et non occident in omni monte
sancto meo dixit dominus · lupus id est
ille qui in sancto fuit · et agno
id est qui semper fuit mitis et in
nocens · pascentur simul · in ec
clesia · uno celestis doctrine pa
bulo · Et leo et bos comedent
paleas · quia secularis prin
ceps et popularis homo pascitur
eloquiis diuinis · palee vero
simplicia verba scripture se
cundum aut sensus interior
et frequenter euenit · ut homines
seculi mistica nescientes
simplici litterali lectione
pascuntur · Alio autem sensu
leo sathanas est · quia aduer
sarius vester dyabolus tamquam
leo rugiens · circuit querens
quem deuoret · Bos vero predi
catorem designat · sicut scriptum
est · Non alligabis os bovi
trituranti · Palee sunt pec
catores de quibus johannes
ait · Paleas autem comburet igni
inextinguibili · Et leo igitur et bos
comedent paleas · quia peccatorum
alios hostis antiquus deuorat
alios predicator quilibet ymitat
et sibi incorporat mittens in
misterium ecclesie · Serpens quoque
id est hostis est · sicut legitur · Serpens
antiquus qui vocatur dyabo
lus et sathanas · pulvis caro
peccatoris est · quia primus homo post
peccatum audiuit pulvis es
es et in pulverem reverteris · Serpen
ti ergo pulvis est panis eius
quo dyabolus deuoratione
peccatorum pascitur · Sed in monte
sancto dei id est in excelsa in sanctorum con
uersatione · non nocebunt huiusmodi
leones et serpentes eisdem in
iustis licet affligant eos et
non occidet quempiam eorum id est venene
nu sue malicie non spargent
in eo dampna que peccauit
ipsa morietur · Et ab hac morte
immunis est electorum anima et
ne eis noceret huiusmodi be
stie · audierunt a domino · Ecce
dedi nobis potestatem calcandi
super bestias scilicet serpentes vel scor
piones et super omnem virtutem
inimici · et nichil vobis nocebit ·
Exinia non monte nominamus
ne indarco sensu intelliges
montem in quo fuit templum
iudeorum ostendit altiori ratione
se non in parte vestra locatum esse
qui omnia replet · nec in edifi
ciis materialibus sed in corde fide
lium habitare · Sequitur enim ·
Hec dicit dominus celum
mihi sedes est et terra scabel
lum pedum meorum · Que
est ista domus · quam edificabitis
michi et quis est iste locus re
quies mee · Omnia hec manus mea
fecit et facta sunt vniuersa ista
dicit dominus · Ad quem autem respici
am · nisi ad pauperculum et contritum
spiritu et trementem sermones meos

predicatores (margin note)
paupercula (margin note)

Nam tertio dicit sede sua celu
tiam no scabellu pedu suoru o
stendit se omnibus meliore et su
piore ee quia vbiqz e a summis
usqz ad nouissima et infima
celum quippe excellit in materi
alia tm sub e aer vbi ignis
et aqua vltima no terra est
nam quecat pars distinctoru
membroru huius mundi et ea no
uissima inuenit terra ut a celo
incipiens aerem inueniet scdm
aqua terra quartum terra eu go
dicit quia celum in sedes est
terra no scabellu pedum meoru
declarauit se in omnibus eleme
esse in eo qd ꝛ p icarmia loquitur
nomine celum ꝛ terram ego imple
bo. Et quia nichil vniuerso mi
corpe in quemcu spem celu hec
et terra minima tanqm p
sentor sit excellenti pulchritu
dini mis diuina minima deo
ordinet in extremis atqz infimis
congrue deus in celo sede dici
terram quo calcare quia celu
supremu et terram deorsu ut scp
tura loquitur. Quia no tante
magnitudinis e deus ut omia
impleat et excedat apte in de
os increpat dicens que e ista
domus quam edificabitis michi
no enim in domo manufacta
habitabo. Et quis e iste locus
quietis mee. Non enim alicubi
localiter quiescere possu ut vos
in templo salomonis me putetis
habitare vel quiescere. Na omia
hec que videtis manus mee
fecerunt et facta sunt vniuersa i
sta. Sz ego inmanufactus et mat
alibus habitaculu no habeo
quia cum sim spiritus spiritale
domum quero. Ad que eni respi
ciam nisi ad eum diuitum et i
eo maneam nisi ad pauperculu
i. ad humilem et contritu spu i.
qui flendo contriuit spiritum
i. duricia cordis sui et no corp

nente sz trementem sermones
meos. Omnis qs talis e. Adhuc
sereno vultu respiciam ꝛ ad eu
veniemus et mansione apud
eum faciemus in templo non
manufacto Reprobato itaqz ma
teriali templo consequns fuit
ut et hostie carnales in eo que
offerebant respuerunt. Vnde
et subdit. Qui ymolat bou
qsi qui interficiat viru. qui ma
ctat pecus qsi qui excerebret
cane qui offert oblatom qsi q
sanguine suillu offerat qui re
cordatur thuris qsi qui benedi
cat ydolo. Postqm enim verus
dei agnus e immolatus et
mysterium ppheticu huius hostijs
defuit. no placatur pecas deus
sz grauius offenditur. precatum de
structo templo. in solummo lice
bat eas offerri. Apte ergo dicitur
qui ymolat bouem qsi qui in
terficiat viru. Nam moyses de
cerat homo quilibet de domo
israel si occiderit bouem aut oue
vel capra in castris vel extra ca
stra et no obtulerit oblatom dno
ad hostium tabernaculi sanguinis
reus erit. qsi sanguine hominis
fuderit sic peribit de medio popli
sui. Cum ergo tabernaculum iam vel
templum nusqm sit. vbi talis
oblacio offerri debeat. nullo qui
bouem adhuc immolat compatur
ei qui viru interficit. cu iam
ad hostium tabernaculi oblatom
eius offerre no possit. Simili
enim pena vterqz dignus e ꝛ bo
ue immolans et viru pimens
Sed et qui pecus i. capra vel
oue mactat equale facit ab
hominatom ac si sup altare
dei cerebru canis effunderet. Et
qui oblatom quilibet huiusmoi
offert tale crimen perpetrat ac sag
uine porcoru. Que nephas e
offerret. Qui thuris adhuc re

ceciderit adponendo in sacrificio
pax committit sacrilegium at si bu
dicet ydolo paria enim sunt hec
sacrificia sacrificijs ydolorum ta
tum enim perdicionis est cerimo car
nalibus obseruacionibus et salu
te peccatis querere quam ydola cole
re nam ponere spem salutis
et iustificacionis ubi non est ydo
latria est Si quis igitur in hijs sa
lutem et iusticiam putet esse
ydolatra est querens salutem ubi
non est et umbra adhuc ser
uare negare est veritatem aduc
nisse nam si adhuc seruatur
aut significatur non fuisse pro
missus xpistus aut adhuc pro
mittitur uenturus et negatur
uenisse Manifestumque est ia
cerimonias huiusmodi et perni
ciosas esse et mortiferas ut qui
cumque eas obseruauerit non du
bium sit in baratrum dyaboli esse
deuolutum Septimum est enim lex
et prophete usque ad iohannem non
igitur iam deo sed dyabolo ser
uit quisquis legem vult com
que deus ei posuit producere
querit/ ffinis enim legis xpistus
ad iusticiam omni credenti Sed
iudeis qui adhuc ea tenere uo
lunt perfidis iudeis subiungitur
hec via in vijs suis elegerunt
et in abhominacionibus suis anima
eorum delectata est Respuentes
enim precepta uite que audie
bant a saluatore elegerunt
in vijs id est in tradicionibus suis anima
hec execranda que non dicta sunt
et huiusmodi de hec abhominacionibus
delectata sunt non magna noui
testamenti que eis offerebantur
hinc namque ei qui cecus fuerat
dicebant Tu discipulus eius sis
nos autem moysi discipuli su
mus Sequitur Unde ego eligam

illusiones eorum et que timebat
adducam eis Quia cogitauerunt ex
dominum dicentes Si dimittimus
eum sic omnes credent in eum et
uenient romani et tollent no
strum locum et gentem Et ex hoc quod
callide cogitauerunt aduersus dominum
illusit eis dominus ex eo quod non
dimiserunt eum sic factum est ut
omnes crederent in eum et que time
bat adduxit eis quia fecit ut
uenirent romani et tollerent
locum eorum et gentem et hoc factum
est propter abhominandas carna
les obseruancias quas ele
gerat quia idcirco a romanis sit
exterminata quia eis tributum pendere
nolebat dicentes iniustum esse ut
populus qui decimas ac primicias et sa
crificia deo reddebat hominibus
quoque tributa solueret cum salua
tor eis iussisset ut redderent que
sunt cesaris cesari et que sunt
dei deo Sequitur Quia uoca
ui et non erat qui respon
deret locutus sum et non audie
runt feceruntque malum in oculis
meis et que nolui elegerunt
dominus qui diuersis temporibus per apostolos
uocauit nos ipse primum uoca
uit iudeos Sed illi non responde
runt uocanti ex bonis sermo
nibus esse abeo audierunt et
opera bona non reddiderunt nec
per fidem accesserunt ad eum Locutus
est illis ea que in euuangelio scrip
ta sunt Sed ipsi non audierunt id est
non obedierunt Sed incessanter
mala fecerunt in oculis eius et
carnalia littere precepta que
ei displicebat elegerunt Ceterisque
uanas plurimorum tradiciones
deinde in multitudine sectorum qui
tunc in iudea et ierusalem erant Sal
uator alloquitur dicens Au
dite uerbum domini qui tremitis

adulterii eius invenit fratres
vestri odientes vos et abiicien
tes vos propter nomen meum glo
rificetur dominus et videbimus
in leticia vestra. Ipsi autem confun
dentur. Unanimis enim illa mul
titudo perfidorum credentium non
duro et insensibili corde fu
it nos audiebat verbum
divine predicationis. Sed in tre
more et reverentia excipie
bant. Verorum pessimi fratres
fuerunt ceteri iudei qui in perfidia
manserunt. Quem oderunt cre
dentes et de synagoga vel fini
bus suis abiecerunt propter nomen
Christi et dixerunt eis. glorificetur
dominus ut videamus et nos
leticiam quam vos habetis
introducitis. Deum quid cantis
Christi volumus enim ut dicitis
in sua maiestate corporaliter reg
nante ut et nos gaudeat
in conspectu eius. Hec infideliter
deridendo loquebatur. Putantes
hoc frustra sperare in Christo. Ipsi
autem cum viderint gloriam in
torum confundentur dicentes. hii
sunt quos aliquando habui
mus in derisum et in similitu
dine improperii. Nos insensati
vitam illorum estimabamus insa
niam et finem illorum sine hono
re. Quomodo ergo computati sunt
inter filios dei et inter sanctos sors
illorum. Ergo erravimus a via
veritatis et iusticie lumen non
luxit nobis et sol intelligencie
non est ortus nobis. Sic loquentur
dolentes atque confusi. Tunc glo
rificatus fuit dominus in leticia
iustorum quos odientes abie
cerunt propter nomen eius. Hii et
in presenti vita confusi sunt
cum viderent omnes ad fidem
eius que tunc fiebat confluere

et omnem linguam confiteri quia
Christus est in gloria dei patris sibi[illegible]
neras eius cuncte domini[illegible]
obiici. Unde et sequitur. Vox
populi de civitate vox de templo
vox domini reddentis retributionem
inimicis suis. Vox enim populi
de civitate resonabit laudes
dei et vox de templo quia
sicut legitur multa signa et
prodigia per apostolos fiebant in
ierusalem et metus erat mag
nus in universis. Cottidie quoque
perdurantes unanimiter in templo et
frangentes circa domos panem
sumebant cibum cum exultatione
et simplicitate cordis collauda
tes deum. Et post sequitur cum vox
domini per romanos reddentis re
tributionem inimicis suis iudeis.
Unde prescriptum antea loquens
erit enim pressura magna super
terram et ira populo huic et ca
dent in ore gladii et captivi
ducentur in omnes gentes. Audi
rete vox clamoris et sedicio
nis atque ploratus resonabat
de templo civitate romano
exercitu circumdata et interius p
tes intus sedicionibus divi
sa quia unus templum obtinuit
et omnia sancta possedit. Ex
forinsecus contra hostes intus
contra cives dimicatur in valle
atque in templo tam sacerdotum et
levitarum. Quia multarum ignobi
lis mulierumque ac puerorum
ululatus auditus est. Reddere
illis domino iusta retributionem
[illegible] non tunc usque populum
ad fidem vocata facile genera
bat. Ante subiungit. Antequam
parturiret peperit antequam ve
niret partus eius peperit

ne(ces)saliu parturit eni est an
partu dolere pare nō. parturi
ffinide. et ecc(lesi)a antequa p
turret pepit quia antequa
p(er)secucionis angustias pateret
multiplice (s)piritualia filioz so
bolem edidit. Antequa venir(e)
t partus eius pepit ma
sculu(m) i(d est) robustu(m). et virile p(o)p(u)l(u)m
quia accepto sp(irit)u s(an)c(t)o in die
penthecostes mox adueniente
p(rae)d(i)c(ati)o(n)e petri tria milia et
alia die quinq(ue) milia crediderunt
Antequa parturiret pepit q(uia)
sicut ecclesiastica narrat histo
ria: absq(ue) ullo obstaculo. i(n) p(ri)m(or)dijs
initiis euuangelicus sermo. usq(ue)
quaq(ue) p(er)currebat. Unde et factu(m)
e(st) ut repente q(ua)si celitus lum(en)
ostensum aut radius quida(m)
solis erumpens totu(m) orbe(m) cla
ritate sup(er)ni luminis illustrare(t)
ex quo et p(er) omnes civitates at
(et) vicos in messe multitudines
vel messium tempore frumenta
ad areas ita ad eccl(es)ias con
gregabat. Unde et sermo p(ro)
ph(et)icus admirando subiung(it)
Quis audivit unqua(m) tale
aut quis vidit huic simile.
Unqua(m) eni(m) tale quid sup(er)
terram accedit. Nunqua(m) huic
rei simile quidq(ue) auditu(m) e(st)
aut visum ut omnes in brevi
tempore crederent naciones et
de univ(er)sis gentibus gens v
na fieret x(christ)ianoru(m). et reple
ret(ur) dictu(m) ap(osto)li vera tu(m) fieret
et ecce omnia facta sunt no
va Ubi et addit. Nunquid
parturiet terra in die una
aut pariet gens simul q(uia)
parturiuit et pepit Syo(n) filios
suos. Oriendo eni(m) p(rae)dicatione pe
tro sicut dictu(m) e(st). crediderunt
una die tria milia et p(ost)modu(m)
addita sunt multa milia. Et

sunt ecc(lesi)e gentiu(m) et simul nata
sermone dei uno die qui illust(ra)
vit sol iusticie. et sterilem repe
te pariente(m) cui dictum e(st) leta
re sterilis que no(n) paris decanta
laudem et hymni que no(n) pa(rtu)ri
bas. quia multi filii deserte ma
gis q(uam) eius que habet viru(m)
Ecc(lesi)a eni(m) deserta erat a domino
habens aut viru(m) synagoga
lege habebat. et deum. Sed
postmodu(m) sterilis et deserta mul
to fecundior effecta e(st) qua(m) ea
que viro iuncta fuerat. par
turiuit eni(m) et pepit filios suos
parturiuit eos exhortando. et pepit q(ui)tendo
vel. que in exordio antequa p(ar)
turiret pepit. postea ut pa
ret p(ro)tulit quia ut filios
dei generare posset multis tri
bulationibus exercita est. et multis
doloribus cruciata verbu(m) dei
predicans eos quos in utero
veritatis portabat i(d est) fide
vel in bona conv(er)satione genuit
Quia ipse d(omi)n(u)s p(ri)ncipium i(n) verbo
predicaturus erat et h(uius)modi
filios generaturus p(re)ulerit sub
iuctu(m) est Nunquid ego qui a
lios parere facio ipse no(n) pa(r)ia(m)
dicit dominus Si ego qui gene
rationem ceteris tribuo sterilis ero ait
dominus deus tuus Ipse eni(m) pa
rere facit alios sicut illu(m) qui
ait filioli mei quos iteru(m) parturio
Qui et ipse pepit. qui ad fide(m) ap(osto)los
predicando generavit. Unde et
filios suos vocat eos cu(m) dicit Nu(n)
quid possunt filii sponsi lu(g)e(re)
nare q(ua)mdiu cu(m) illis est sponsus
Generationem ipse tribuit ceteris
sicut ei qui dicit In x(christ)o ih(es)u
p(er) euuangeliu(m) ego vos genui Sed
nec ipse e(st) sterilis. quia volunta
rie genuit nos verbo veritatis
Prima no(n) post hec crescente.

sugatis

sit et religiose per totum orbem ecclesia perpetuitate et gloriam erat habitura congrue subdit: Letamini cum ierusalem et exultate in ea omnes qui diligitis eam. Gaudete cum ea gaudio universi qui lugetis super eam, ut sugatis et repleamini ab uberibus consolationis eius, ut mulgeatis et deliciis affluatis ab omnimoda gloria eius. Vos inquit omnes qui diligitis ierusalem, id est ecclesiam, letamini cum ea de bonis que interpositura sicut scriptura est: exultate in ea. Et vos lugetis super ea propter tribulationes et mala que patitur, gaudete inquit gaudio multo cum ea in bonis quibus iam replebitur, ut et vos effecti participes bonorum eius sugatis delectabiliter et bibatis ac repleamini ab ubere consolationis eius, id est ex poculo misericordie et dulcedinis ac beneficii quo deus eam consolabitur. Quo sicut socii passionum fuistis sic eritis et consolationis atque mulgeatis ab omnimoda gloria eius, qui ubique iam est scriptura et deliciis inde tam corporalibus quam spiritualibus affluatis. Hec enim quia hec dicit dominus: Ecce declinabo super eam ut flumen pacis et quasi torrentem inundantem gloriam gentium quam sugetis. Declinabo inquit, id est descendere faciam super eam quasi flumen pacis, id est plena et perseverante pacis affluentia, et quasi magnificentia in nos torrente deducam qui inundanter afferet gloriam universarum gentium ut sugatis, id est velut lac bibatis eam, quia pace data confluent ad fidem omnes religionem gentium. Vel aptius vel aptatus viris lugentibus ierusalem que in iudeis cecidit et nova ierusalem que surrectura erat prestolantibus in hoc. Ut mea et tu ea gaudeat quia mater consolanda sit nimis lapidibus qui non parvuli sunt meus, et lacte consolationis indiget. Sugatis ab ubere consolationis predicationis eius quasi aut pastus lac consolationis. Ad consolandum tibi proficient deliciis affluant veritatis et scientia divine glorie. Et tunc dominus declinat super ea quasi flumen pacis de quo dictum est: Fluminis impetus letificat civitatem dei, ut pacem eam possideat et nationum bellis cessantibus torrentis doctrinas dei riget eam credentium. Sequitur: Ad ubera portabimini et super genua blandientur vobis. Ad ubera portavit apostolos illos quibus ait: Tamquam parvulis in christo lac vobis potum dedi non escam. Et super genua, id est super exempla bonorum operum suorum blandiebatur quibus dicebat: Quecumque vera sunt, quecumque pudica, quecumque iusta, quecumque amabilia, quecumque bone fame, si qua virtus, si qua laus discipline, hec cogitate, que et didicistis et accepistis et audistis et vidistis in me. Hec agite et deus pacis erit vobiscum. Similiter et ceteri sancti doctores portabant et portant more matrum ad ubera doctrine parvulos filios suos et in exemplis bonorum operum suorum velut in genibus fovendo sustentant eos et blandiuntur eis ut proficiant. Ita quod in genibus opera designentur ex historia gedeonis agnoscimus. Ubi trecenti viri qui flexo genu aquam biberant vasse in prelio restiterunt. Aqua enim scientia sacra est.

Quomodo si cui mater blandi
atur ita ego consolabor vos
et in ierusalem consolabimini videbi
tis et gaudebit cor vestrum et
ossa vestra sicut herba ger
minabunt Sicut parvulo suo sic
mater blanditur ut a plora
tu quiescat ita ego vobis
faciam quia dum adhuc estis
pusillanimes de malis que
propter correptionem patimini vere
querele emiseritis multimoda
consolatione blandiar vobis
et dulciter vos placabo Sed et
post transitum mortis prioris multo
dulciorem invenietis consolationem
quia mox in superna ierusalem Ubi
perpetualiter gaudeatis dulcem
nec in infernum sicut antiqui
patres descendistis et in illa
ierusalem que non frustra visio pacis
interpretatur videbitis sicut est
gloriam creatoris et cum medullis
suis gaudebit cor vestrum in
eius aspectu Cumque dies resurrec
tionis advenerit tunc ossa ma
de pulvere germinabunt sicut
herba quia reviviscet atque
virescet et in incorruptibili gloria
vernabunt Nam hec ita
debere intelligi sequentia decla
rant cum propheta subditur Et cog
noscetur manus domini servis
eius et indignabitur inimicis suis
quia ecce dominus in igne veniet
et quasi turbo quadrige eius red
dere in indignatione furorem suum et
increpationem suam in flamma ignis
quia in igne dominus diiudicabit
et in gladio suo ad omnem
carnem Tunc enim valida ma
nus domini cognoscetur in ser
vis eius quia in brachio virtutis
sue liberabit eos et indigna
bitur inimicis suis et omnibus
qui ex corde eum non amaverunt

Ipse quoque veniet igne candi
tus et quadrige eius id est virtutes
angelice in quibus sedet Ve
nient sicut turbo ut reprobos
omnes subruant et quasi paleas
de mundo tormentis cruciatibus
rapiant Veniet magnum dominus
ut impiis furorem suum cum in
imia indignatione reddat et
eos qui in comparatione digni fuerint
in flamma ignis increpet Nam
uniuscuiusque quale sit ignis
probabit Si cuius opus manserit
mercedem accipiet Si cuius opus
arserit detrimentum patietur Et pre
cipue reprobi tunc in igne cer
nent increpent quia si mox ra
pient in nubibus obviam christo
in aera et videntes eius statu
enim peccatores non relinquentur in
terra et in sinistris ponentur
ut igne cruciati quod in scriptura huius
aeris omnia cremabit Sente
ntia iudicis expectantes asperi
tate gehennalium tormentorum
pregustet Nam ignis ille ta
ntum spatium istius aeris occu
pabit quantum occupavit a
qua diluvii quando quindecim
cubitis altior fuit super montes
quos operuerat sub immenso celo
Iustis itaque in altum sublevatis
et peccatoribus in medio ignis
illius in imo derelictis reddet
dominus eisdem peccatoribus in flamma po
sitis increpationem suam dicens
Esurivi et non dedistis mihi
manducare nudus fui et
non operuistis me Ita in illo
igne atque in gladio oris sui
diiudicabitur ad omnem carnem
id est adversus omnes carnales qua
tenus comprobabitur quam iniuste
erga eos in omnibus semper
egerit immo quam pie et clementius
quam iniuste erga eum illi se
egerint ideoque ferient gladio

cuius tunc audierit: Discedite a
me maledicti in ignem eternum.
Omnem cum carne vocat omnes
quam gloriam incorrupcionis per
illa que sanctis dabitur immuta
cionem adepti non fuerint. Que in
debitur carne. Et apostolus: quoniam caro
et sanguis regnum dei possidere non
possunt. Hec igitur caro que reg
num dei non ingreditur igni et gla
dio foris traditur. Sed post hec senten
cia valde formidanda subiun
gitur: Et multiplicabuntur interfecti
a domino qui sanctificabantur
et mundos se putabant in ortis
post ianuam intrinsecus. Quid
enim per ianuam nisi in
gressus religionis et secte
cionis conversacionis exprimitur? vel
certe qui seculo renunciat vel
clericatus officium accedit sive
quod sacerdocium et ceteris agit. Et
quid ortorum nomine nisi co
nversaciones talium designantur
adornate virtutum floribus et bonorum
operum virore vernantes. In quibus
sanctificatur qui sanctitatis actores fa
ciunt et mundos se putant, quia
iam se purgatos a peccatis sordi
bus estimant atque inmundicia
sibi sanctitatis arrogat. Et qui
de suis meritis presumunt ideo
veniunt eo quod ex superbia peri
tit interficiuntur. Hinc namque est
quod alias continetur talium de
regno pulchrior es. Descende
et dormi cum incircumcisis. Omnis
enim qui felicitatis sue infirmita
tes considerare negligit et pre
lacionis sue fastu vitam suam
gloriam attendit quo pulchrior
est inde descendit. Quia se extollit
de suis meritis in inmundicia intro
currit. Unde glosam sic exin
dicavit: Cum descendens cum in
circumcisis dormivit, quia in

ecclesia mortuo cum ceteris peccatoribus
desistit. Recte ergo dicitur qui
multiplicabuntur interfecti a domino
qui sanctificabantur et mundos se pu
tabant in ortis id est in ecclesiis
virtutum plantaris post ianuam
intrinsecus id est post ingressum sa
cre vite. Quia multi qui re
ligiosiores et deo viciniores
es videntur in illo die gladio
animadversionis eius interficientur.
Quamvis enim deo se appropinquare no
scitur cum supremus ecclesie di
gnitatibus vel muneribus agnoscit
cum vel preesse domini vel doctrine
magisterium prebet vel ad exer
cenda oracionis graciam conva
lescit. Et cum sepe minus pru
dencius sue securitate resol
vit insidiantis adversario inopi
nate ubique telo perforatur et in
mentem longe a deo fit. Unde
et adeptis sine cautele custo
dia appropinquabit. Recte utique
de omnibus huius atque talibus dicitur
quia multiplicabitur interfecti
a domino et mundos se putabant
in ortis post ianuam intrinsecus.
Hec ignorantino iudeos huius
ubi. Iuxta hystoriam denotat
primo scribas et phariseos qui
iuxta domini sententiam mundantes
quod foris erat calicis et paropsidis
intus pleni erant inmundi
cia. Precepit enim per moysen ut
si quis pollutus fuit in pecto
vate ... tempore ante
expiacionem moris per sacrificia et
victimas rediret ad templum quod
illi negligentes in locis deliciarum
et voluptatum id est in ortis ame
nissimis vel baptisteria ex
struebat vel piscinas ad areo
las irrigandas adulteria et
omnem libidinem turpitudinem

simplicibus ablue aquis se
putantes dum enim et sordes
haberent in modum carnis et mascu
li in masculos turpitudinem exerce
rent sanctificabantur in ortis et ab
luebant et credebant se mundos
sed inmundicia interius in dies
accederent. illi ergo iudei ueteres
hiis uerbis arguuntur qui la
tent mortis colebant ydola et
ibi sanctificabantur et laudabantur
mundos se putabant. Quia ue
niente deo inficientur confun
dentur enim ab ydolis quibus
sacrificauerunt et erubescent super
ortis quos elegerant. Possimus
etiam per ydolatras hereticos accipe
re qui se ab unitate ecclesie separan
tes errorum suorum figmenta quasi
quedam simulacra colunt in con
uenticulis suis. uelut in ortis
ubi statim quasi ab ... c. sanctifica
ieiuniis ac uigiliis et diuersis
abstinenciis atque mundos se
iudicant quia luxuriantibus
et ebriosis atque plurimis aliis
quam diuinos qui sunt in ecclesia
non conueniunt et nos quia ma
luimus inter tales habitare qui
nos ab unitate ecclesie scindere
contaminari putans estimant. Quod
dubium non est quod omnes istorum
multitudines que in impietate san
ctificantur et de inmundicia sua gloriantur
ueniente iudice peribunt. Haec
itaque quod dicitur quia multiplicata
sunt interfecti a domino qui sa
nctificabat et mundos se putabat
in ortis. post ianuam intrinsecus
sequitur. Qui comedebant
carnem suillam et abhominacionem
et murem simul consumentur dicit do
minus. Dicit autem lex Omne quod di
uidit ungulam et non ruminat
inmundum erit. A iure quoque

inter inmunda reputatur. Et quid
est ungulam diuidere et non rumi
nare nisi scienciam quidem discre
cionis habere. Ab eos autem inter
uerba iusticie non recogitat
ac tractat sed neglecta obliuioni
tradit. Quid ergo est suilla caro
nisi corpus infirmitatis commi
sationis eorum qui discrecionis
scienciam habet sed precepta dei
in corde suo ruminare non ne
gligunt faciendum ea. Comedit
igitur carnem suillam qui exemplum
inmunde actionis istorum est facie
corum suscipit et imitatur. Abho
minacio autem est quodlibet detesta
bile peccatum quibus non semper ab
ebrietate laborat eos denotat
qui in ... uenereis seruiunt
et quorum deus uenter est. Et ille
murem comedit qui exemplum
munere cupiditatis ab aliquo
suscipit. Abhominacionem uero
comedit qui execrabile factum
in se admittit. itaque qui eiusque
comedunt carnem suillam et ab
hominacionem et murem. in quantum
per penitenciam mutati fuerint consu
mentur omnes simul in die illa. Vel
simul tamen in iudiciis quas exerit
consumentur ut simul pereant et
qui prebet exemplum iniquitatis et qui
suscepit. Vel simul tamen eius qui
se mundos putat mortibus suis
sequitur. Ego autem opera eorum et
cogitaciones eorum uenio ut con
gregem cum omnibus gentibus et lin
guis. ... tamen diuino examine
faciet et in conspectu totius generis
humanis non solum opera singulorum
sed cogitaciones eorum ab inicio usque
in finem mundi [illegible] nisi que per pe
nitenciam delete fuerint congrega
bit ac manifestabit et uniuersis que

secundum ea que cogitaverunt et opera-
tus est recipiet. De electis vero
subiungit Et venient et videbunt
gloriam meam. Peccatis quippe
mixtis et reprobis in simplicium
convenientibus introducet in suos
in regnum suum. et ibi manife-
stabunt eis se ipsum. ut gloriam ma-
iestatis divinitatis eius in eternum se-
cuti esse videant. et in eius aspec-
tu sine fine gaudeant. Sequitur
Et ponam in eis signum. ponet
in eis signum quia ut dicit iohannes
apokalipsis nomen eius habent
scriptum in frontibus suis. vel ad
tempora mea primus intelligi potest
dubito illa contigisse. quia in
signum sancte crucis in omnibus qui
credidere accedunt ponit unde
et subditur. Et mittam ex eis qui
salvati fuerint ad gentes in
mare in affrica in lybia tenen-
tes sagittam ytalia et greciam
ad insulas longe. ad eos qui
non audierunt de me. et non vi-
derunt gloriam meam. Et annuncia-
bunt gloriam meam gentibus. Et
in domino in equis et in quadri-
gis et in lecticis. et in mulis
et in carrucis ad montem sanctum meum
ierusalem dicit dominus. quo si infe-
rant filii israel munus in vase mun-
do in domum domini. et assumam
ex eis in sacerdotes. et in levitas
dicit dominus. ut enim paulus
deo scribit. non ex operibus iusti-
cie que fecimus nos. sed secundum suam
misericordiam salvos nos fecit. per la-
vacrum regenerationis id est per baptis-
mum et vitam. Spe enim salvi fa-
cti sumus / ex his ergo qui baptizmo
et spe salvati fuerant. misit
christus ad gentes ipsum paulum
et barnabam ceterosque tales

In mare misit eos id est ad in-
sulas que sunt in mari. Et
tam vero que est mediana
pars mundi. et libia que est
superior atque italia que ab
occidente. et grecia que est
aquilone sita est. nominat
posuit sermo divinus. ac si
meridie et oriente occasuque
aquilone nominasset. et quia
hec principales sunt in orbe
regiones. Sermo autem predica-
tionis notatur sagitta. quia
in eo quod intra fuerit male vi-
ventium corda transfigit. Predicatores
autem veritatis etiam ad insulas
longinquas in occeano missi sunt
et ad eos qui nichil antea
de eo audierant neque gloriam mira-
bilium que in terris gessit vi-
derant. Predicatores non creditum
sunt omnibus qui ad fidem venerunt
et deum tamen eis prius habere incipi-
unt qui deducturus gentibus addu-
cuntur domino in equis et quadrigis
et lecticis et in mulis et in
carrucis. Nam quid equos
nisi discretos predicatores appel-
lat. et quadrigas nisi predicatores
vero que quatuor voluminibus
euangelii quasi quatuor rotis fe-
runtur. vel in lege et prophetis
atque evangelio et apostolis velut
in quatuor rotis innituntur.
Unde et alias dicitur ei qui
ascendis super equos tuos
et quadrige tue salvatio. Lecti-
ca vero dicitur a lecti similitudine
et est gestatorium. in quo velut
in lectum super quatuor equos por-
tari solebant filii nobilium
cooperte cortina desuper. Cum
gestatorio simile fuit vas
quod ad petrum de celo submissum est.

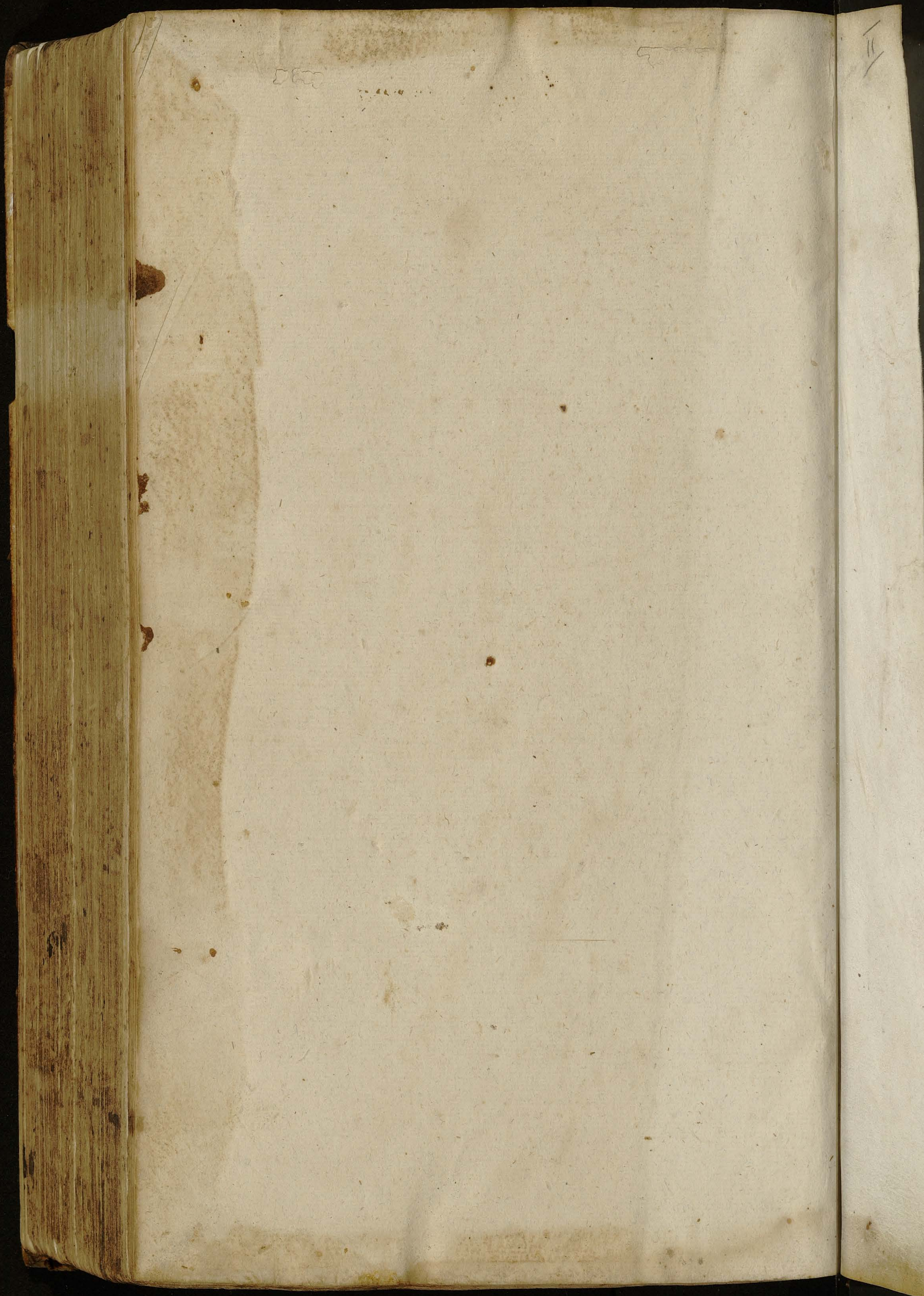
Vidit enim potius in excessu mentis descendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor initiis submitti de celo in terram in quo erant omnia quadrupedia et serpentia terre et volatilia celi. Et facta est vox ad eum: Surge Petre, occide et manduca. Lectica ergo que significatur creditur quod et illud vas id est vehiculum predicationis evangelice in quo molliter feruntur et quiescunt et nutriuntur delicate anime fidelium et a strepitu negociorum secularium absconduntur. Lecticas autem plurali numero posuit quia omnes quippe prudentes doctores et religiosos exilibus et arte predicationis sue componit gestationum hominum ad inveniendum misericordiam promovendumque fidelium animas. Que nobilium filias quondam aut per mulos sive mulas que semper sunt steriles figurantur non electorum sacerdotum perpetua castitas. Ita quod mula virginitatem seu continentiam significet agnoscimus cum Salomonem super mulam David in pompam regni ut in regem super Israel constituatur. Quondam enim per Salomonem non Christus et quod per mulam nonnisi primitiva ecclesia mente et corpore casta designatur. Super quam salvator impositus rex est super universum Israel id est super omnem populum credentium constitutus. In mulis quoque prelatos ecclesie semper castos intelligamus. Carruce autem et ipsa sunt nobilia vehicula que a carro nomen acceperunt. Et quod in carrucis non ignobiles portari consueverunt, quia nos in via dei portant et ad celestia subvehunt. In equis itaque et in quadrigis et lecticis atque mulis et carrucis adducunt fratres vestros de cunctis gentibus ad montem sanctum Ierusalem, dum pastores, predicatores ac primum ipsum doctrine et actionis eorum adducunt undique credentes ad ecclesiam. Et adducunt sicut munus quod in vase mundo a filiis Israel inferri solebat in domum domini. Quia et ipsi sunt acceptabile munus atque in isto vase predicationis a doctoribus in ecclesiam inferuntur. Vel qui veloces sunt in fide equis vehuntur. Qui vero multiplices in gratia quadrigis. Qui consolatione indigent lecticis lectis et umbraculis, ut audire mereantur: Per diem sol non uret te neque luna per noctem. In mulis adducunt continentes. At steriles carruce non illi intelligendi sunt quibus loquitur apostolus: Omnia vestra portate. Et in vase mundo casta corpore adducunt domino, sicut iam et ceteris omnibus in sacerdotes et levitas assumit. Quia non iam de sola tribu Levi sed et de cunctis nationibus sacerdotes et levite digni deo eliguntur. Ora non filii quos sancta predicatores ad ecclesiam adducunt deo metum placet et tu eo regunt pulchre subiungit: Quia sicut celi novi et terra nova que ego stare facio coram me, dicit dominus, sic stabit semen vestrum et nomen vestrum. Ita sicut necum stabunt celi novi et terra nova que dominus ante se stare faciet et post diem iudicii sic stabit eternaliter coram eo semen predicatorum id est filii quos per evangelium generant et nomen eorum in libro vite coram oculis dei permanebit. Hinc et beatus apostolus dicit eo fidelibus suis sit: Deum potentem est vos conservare sine peccato et constituere ante conspectum glorie sue immaculatos in adventu.

domini nostri ihesu christi. Omne sine quo stabunt electi ante faciem eius. n
a scriptis adillum erigentur in tuen
dum raptique intentione cordis
et dulcedine contemplationis
decore vultus eius semper assi
stent. Erunt. Et erit mensis
ex mense. et sabbatum ex sabbato. quia
comparatione potius est quod enim in
mensis nisi perfecto dierum. quid
vero sabbatum nisi requies. in qua
fieri opus servile non liceat. Er
it ergo mensis ex mense. quia qui
hic perfecte vixerit. illic de perfec
tione gloriam pondere. Et sabbatum
erit ex sabbato quia qui hic cessa
verit a pravo opere. illic requiescet
in celesti retributione. Et quia deus
in die resurrectionis etiam corpora
iustorum in illa in tuendum patriam
introducet. congrue subditur. Et
veniet omnis caro. ut adoret
coram facie mea. dicit dominus.
Receptis enim corporibus omnes electi
ingredientur aulam superni regni. et
ante sedem maiestatis eius
venientes. cadent in faciem sua
leti. gratias agentes et adorabunt
eum. Sicut ex apokalipsi iohannis
evidenter agnoscimus. Porro veri
conspectum luminis. cuius viderit
quam angusta sunt omnia que
creata sunt deprehendit. et quod
augustine in omni creatura facile
videbunt. Unde et subditur. Et
egredientur et videbunt cadavera
virorum qui prevaricati sunt in me.
Non tamen corporaliter eos de illa
regione beatorum credimus egressu
ros. sed magnitudine visionis
egredientur. quia mentis eorum am
plitudine latitudo celi concludi
non poterit. Sed visus eorum lumi
nis parte celestis reddetur. ut
non solum ea que intus. sed et ea
que foris fuerint manifeste co
spiciant. Nam luce visionis
intime lavatur sinus mentis. Cuique

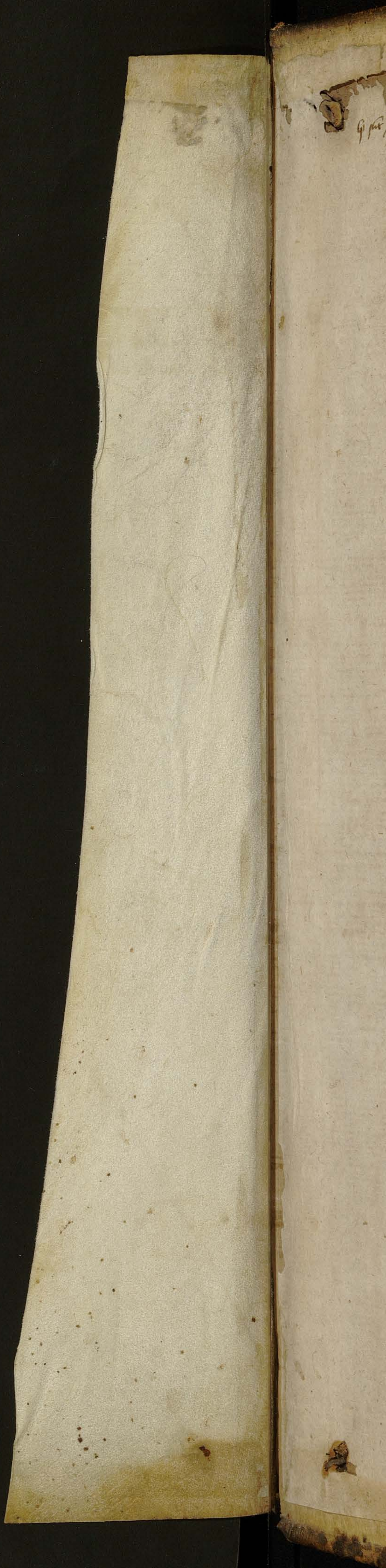
videnti luminis raptus sinus in
interioribus ampliatur. tantumque
expanditur. adeo ut angusta ei
videatur omnis creatura. Unde
non longa ammiratione. sed claritatis
alte prioris visus a superne
dicuntur egressuri. ut videant
cadavera prevaricatorum. et corpora
peccatorum in suppliciis ardentia.
Quia dum in conspectu luminis co
ditoris aspiciunt. per hoc. ut omnia
que in illo beatitudinis regno sunt
videant sibi et cuncta que in uni
versitate creature sunt. libero
mentis visu conspiciant. Quasi utique
in tormentis semper inveniuntur in mi
seriis. ut inde eorum gaudium
crescat. quia evaserunt in mi
seriis malum conspiciunt. quod misericordia
cordie evaserunt. tanto quoque ma
iores. creatori suo gratias re
ferunt. quanto vident in aliis que
ipsi pati si essent relicti potu
issent. Nec illam tamen beatitu
dinis claritate apud iustorum
animam suffocat aspecta pena re
proborum. Quia ubi iam compa
ssio miserie non erit. minui
procul dubio beatorum letitia
non valebit. Quid autem mirum
si dum iusti iniustorum tormenta
conspiciunt. hoc eis eveniat in
obsequium gaudiorum. quando et in
pictura niger color substernitur.
ut albus vel rubeus clari
or videatur. Et quamvis ei sua gau
dia ad perfruendum plene sufficiat
mala tamen reproborum ad augu
mentum letitie absque dubio semper
aspiciunt. quia ut dictum est qui
creatoris sui claritate videt nichil
in creatura agitur quod videre non
possint. Cadavera autem appellat
corpora reproborum quia sentencia
sunt et eterna morte non desinunt
degentibus et subiungitur. Vermis
eorum non morietur et ignis eorum.

non extinguetur. Ignis enim ille gehennalis nunquam extinguetur sicut et iohannes asserit dicens de domino paleas autem comburet igni inextinguibili. Ingnis et vermes inmortales esse credendi sunt qui carnes impiorum sine fine comedant ut non solum ab igne perpetualiter crucientur sed et vermibus devorentur. Unde et Iudith in cantico suo ait. dabit ignem et vermes in carnes eorum ut urant et sentiant mala usque in sempiternum. Et alibi scriptum est vindicta carnis impii ignis et vermes. Sicut ergo corporeus est ille ignis sic et vermes sunt corporei. quia et ignis corpora reproborum concremat et vermes ea dilacerat. Vel in verme putredo gehenne designatur. et in igne ardor. Seu vermis dicitur sera scelerum penitudo. que nunquam in tormentis conscientiam afflictorum mordere cessabit ut ignis sit pena extrinsecus. vermis animi dolor intrinsecus accusans. Deinde adhuc subdit. Et erunt usque ad sacietatem visionis omni carni usque ad sacietatem. quippe visionis erunt quia derisione saciabuntur omnes iusti. quos sine intermissione videbunt. ante oculos suos perpetue ignominie mancipata omnem carnem vocat ut eos electos. post resurrectionem corporum gloria incorruptionis vestitos

Hys dictis propheticus liber finem accipit et pulchre beatus Isayas librum suum in hoc loco terminat ut qui de his magis quam in prima vita fuit hinc usque locutus est ut illis que in futuro complebuntur finem dicendi faciat Nos quoque ad resurrectionis gloriam que in fine huius libri ostenditur et octonario numero frequenter designari solet attingere cupientes dicta eius prout celestis inspiratio nobis aperuit. ac iuxta sensum catholice veritatis que in omnibus libris orthodoxorum patrum invenitur et secundum normam fidei. quam tenet ecclesia. octo voluminibus comprehense pertractavimus. non preiudicantes aliorum intelligentie. qui de his forsitan aliter senserunt vel senciunt Et simpliciter quod nobis visum est ostendentes. Nichil enim obest scripturam sacram aliter atque aliter intelligi. Dummodo veritas catholica teneatur. et quod intellectum fide pietate nutriat. nec ab aliis se pretermitte sententiis improbari possit Unde qui melius hec interpretari poterit manifestet impigre. quod multis utile noverit. ne in novissimo peccunia domini sui arguatur occultasse. Qui vero hec melius non exposuit. aut meliorem libri huius explanationem non habuerit huic non detrahat. quod nostra exiguitas dedit. Nam quia opus erat expositore ut propheticus iste liber tam utilis ac necessarius. qui et plus ceteris prophetarum libris frequentatur ecclesia intelligi posset et nusquam in regionibus nostris integram super eum explanationem inveniebamus impulsus sum opus istud aggredi ut quantulamcumque darem intelligentiam his qui prophetie dicta legebat vel audiebat et non intelligebat. Quem ergo probavimus huic non intelligit et alia eius expositionem non habuerit vel non invenerit non dedignetur ista accipere. nisi semper ignaviam voluerit ignorare. Si quis vero hanc forte gratam sibi esse indicaverit aut aliquem ex ea fructum perceperit. auctorem bonorum omnium inde grates referat. ipsumque precetur ut tanti laboris mercedem in futuro seculo michi retribuat. qui vivit et regnat deus in omnia secula seculorum amen.



II



[illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] quibus continentur vz duas pergamenas [illegible] XX [illegible]

